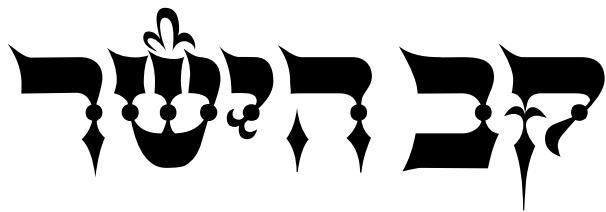

Kāv HāYashar

The Just Measure

*A DELIGHTFUL BOOK:
FOR THE BENEFIT OF
THE SOUL, THE BODY
AND THE SPIRIT*

BY
RABBI TZVI HIRSCH KAIDANOVER

VOLUME I

*TRANSLATED INTO ENGLISH BY
METSUDAH PUBLICATIONS*

RABBI AVROHOM DAVIS, EDITOR
5767

Copyright © 2007
by
Avrohom Davis

All rights reserved. No part of this book, text or artwork, may be reproduced in any manner whatever, including information storage or retrieval, in whole or in part (except for brief quotations in critical articles or reviews), without written permission from the publisher.

Distributed by
ISRAEL BOOK SHOP
Judaica Distribution Center, Inc.
501 Prospect Street #97
Lakewood, New Jersey 08701
Tel. 732/901-3009 Fax. 732/901-4012

Typography and design by
Simcha Graphics
718-854-4830

*The patrons of this magnificent edition
of the sacred seifer Kav HaYashar are*

Mr. & Mrs. Labish Kamenetsky

*This is yet another milestone in a great endeavor
to perpetuate and disseminate classic works
of traditional Torah scholarship
and authentic hashkafah.*

*In dedicating this sefer, Labish remarked:
“This is their gift to Klal Yisrael.”*

*The entire Torah community will forever be grateful
to them for making this English edition available.*

In the zechus of the great and sainted author,

R' Tzvi Hirsch Kaidenover זצוק"ל,

*and in the zechus of dedicating this sefer in her honor,
may their daughter*

אפרת בת שפרא תניא

be granted a Refuah Shelema from Heaven

BLANK

ישיבת מיר ירושלים YESHIVAS MIR YERUSHALAYIM

Founded in Mir 1817. In Jerusalem 1944

RABBI N.Z. FINKEL

DEAN

580037638

עיר ט"ז. ירושלים בשנת תש"ד

הרב נ.צ. פינקל

ראש הישיבה

כ"ח אייר תשס"ז

הנה גדולי ישראל מכל הדורות העריכו והערכו את הספר החשוב קב הישר להגאון
הגadol רבינו צבי הירש קאידינור זצ"ל ושבחוו מאד כי בשם בן הום ק"ב פרקים
מלאים כל טוב מישרות האדם ומוסר ותוכחות על התנהגות של כל אחד בישראל.
בהרבה מן המהדורות אשר יצאו לאור ישנן גם כאלה אשר הופיעו עם תרגום ללשון
ашכנז למען תועלת הרבים. על כן אפריוון נמטויי' לכבוד האי גברא רבא הרה"ג רבינו
 אברהם יוסף דיזוציא שליט"א המרביץ תורה לעדרים בישיבה הק' שאר ישוב
בפאר ראקאיי, אשר ניגש אל מלאת קודש זו ותרגם את ספר קב הישר לשפת
אנגלית לזכות את הרבים. כבר איתמחי גברא ופקיע שמי' על ידי התרגומים
החשיבות שעשה בסידור התפילה ובמחזוריים וחפץ ה' הצליח בידו להביא תועלת
בין תפשי התורה. בודאי יש לו חזקת חבר להוציא מתחת ידי דבר נאה ומתוון על
כן ברוכותיו שלוחות לו שיצליה גם בזה להציג מטרה קדושה זו ויתקדש שם שמי'
על ידו.

הمبرך בכבוד ויקר,
ר' נ.צ. פינקל
הרב נתן עבי פינקל

ראש הישיבה

ה' ג' ינואר 2016
בגדי נסיך וריהו
ה' ג' ינואר 2016

RABBI YAakov HILLEL
Rosh YESHIVAT
HEVRAT AHAVAT SHALOM
45 ARZEY HABIRA ST. JERUSALEM

**יעקב משה היל
ראש ישיבת
חברת אהבת שלום
הר ארד הבירה 45 ירושלים**

במס"ד

י' בנין תשס"ז

דברי הסכמה

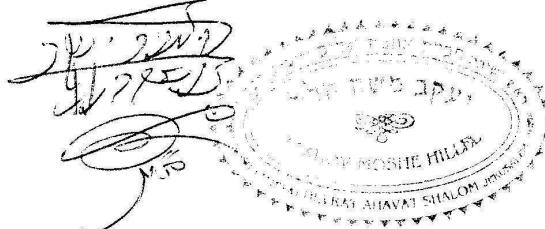
גORLD קדושת ומעלת הספר "קב הירש" שהברתו חד מן קמייא מהכמי אשכנו הגאון החסיד המכובל צבי הירש קאיינדרז וצ'ל, נודע בשערים ומפורנס כבר למעלה משלש מאות שנה כאחד מספרי המוסר החשובים, אשר דרביו מאירם ומיורם ומווזרים ומלטשים את נשמת היהודי לקרבו ולתנכו בזרכי עבדות קונו באמתה ונחתמים. וסגולת הספר, המתובל בדברי הזוהר הקדוש והמקובלם, וסיפורי מעשיות מאלפים, נורעת, שפולחת את הלכנותו ומעוררת כל אדם לתחשנה ולמעשים טובים.

והנה, בכוונו של הרב המחבר וצ"ל לזכות את הרובים גנולים וקטנים אונשיים ונשים, בין תרגם ספריו במו ידו גם לשון אשכנז המדבר, כדי שגמ' אלו שאינם יכולים להבין את לשון הספר העיקרי שבשפת הקורש ולשון ארמי, יוכלו להבין על כל פנים בשפת האידיש.

ולכן בואו ונחזק טובה לכמ"ע הרה"ג ר' אברהם יוקף דיוויוט שילט"א הדורש טוב לעמו, וחפץ לזכות את הרובים אשר כחיזם רוב ורוכב אינס מכנים לא בלשון הקדש ולא בלשון אידיש, ולכן קם ונთעדר לתרגם ספר "קב הירש" לשפת האנגלית, אשר רבים הם המדברים בשפה זו ברוב מדינות העולם, ובכך הרי הוא ממשך ומשלם כוונתו של המחבר זצ"ל, שרצה שהיה ספרו מצוי בידי כל אדם, גם לרבות פשויט העם, שאינם יכולים ללמוד בספר בשפת הדקדש.

ולא נותר אלא לברך את הרוב המהרגם היקר שליט"א, שהפין ה' בידו צלח וויכה לזכות אהת הרבים שילכו ברוך הירשה והותמייה בעבורותה ה', להעלותון מ"כ החורב של הפלות, לתשעה קב"ע של פרישות וטוהר, וכ"ב ישן מפשי ק"ב חדש יוציאו, לגאון עולם במלכות שדרי בכיה נואל צדק במוורה רידון אכ"ה.

הכותב והחותם לכבוד התורה ולומדיה בקדושה

כט'ג

הרב משה סמסונוביץ
רחוב שטוויך 5
ת.ד. 45143
טלפון 02 5711304
טלפון 02 3263290

ראש חודש אדר ט"ב למטמוני תשע"ז ירושלים ת"ז

לכבוד ידידי וידיד ה', יקר באדם,
הmozca את הרבים בחיבוריו הנפלאים
מצודת אברהם, ובשיעוריו המתוקים מדברש,
הגאון הרב אברהם דיוויס שליט"א

אחדשה"ט ביאות לכת"ר ולתורתו.

עונג רב הוא לקרוא את התרגומים של ספר 'קב הישר', כMOVED שבספר הוא מן הקדמוניים ואין צורך כלל להסכמה בני דורנו. אולי רק לפרטם את הספר והמחבר וקצת קורות היו מען שנעריך את הוכן הספר ומעלו.

כת"ר חונן בכישור נפלא של תרגום. כבר כתוב הרמב"ם באגרתו להרבaben-
תיבון על העבדה הביבירה של תרגום מדויק ונכון. כת"ר בכוונה לשכטב את
החומר ללשון אנגלית כאילו נכתב מחדש לרוב בהירותו וחירמת נדררים. ובדר
בבד לשמר על היין המשומר בתוך דבריו המחבר.

על עצם הנושא של יום הדין והמסתעף מזויה, כמו כן על יום המיתה, קיבלתי
ממו"ר הגרא"ש זצ"ל שזוהי עבודה מגיל ל"ה ולמעלה, כשים עמידה הגיעה
לסתפה, ואז יחרה על יום המיתה. במדומני שהביא ראייה מרובנו יונה על בר.
ובגלל זה הגרא"ש לא נתן לבחרורים ללמידה באגרת המפורסמת של הגרא"א על
יום המיתה והיום הדין.

הערכתי מועטות מהה, כי תרגומו של כת"ר זוקק שבעתיים. יתן ה' וככה יוסף
שיוכל לשבת בבריאותו שלמה ושולווה הוופש להרבות חיבוריהם נפלאים לידע
את ה' ולהרכות כבוד שמיים כאות נפשו הטהורה,

ידייו, מוקירו עד מאה
לאה סלאולאי
משה סמסונוביץ
משגיח רוחני בישיבת – כולל – בית שלום
קרית ספר – מודיעין עילית ת"ז

Contents

Foreword / xxv

Acknowledgments / xxxii

Author's Preface / 1

Chapter One / 11

In which it will be explained: the benefits of the wisdom with which human beings have been graced; the praiseworthiness of introspection and self-reckoning; the magnitude of the harm and defilement caused by transgression; the power of speech (including an illustrative incident involving a certain woman); the agenda for rising in the morning; the concepts underlying the mitzvah of *mezuzah* and the purpose of laying one's hand upon it; a prayer upon exiting one's house.

Chapter Two / 22

In which it will be explained: that a man must sanctify his eyes immediately upon awakening; the influence of the faculty of sight (including a demonstration of this); strategies to avoid impairing one's *bris*; the punishment for gazing at forbidden sights; how satiating the eye with impure sights brings a man to gaze at forbidden sights; the effects of gazing at the Heavens, including the sun, the moon and the stars; how minimizing speech before prayer facilitates its acceptance; and an incident involving a disciple of the Ari, *z"l*.

Chapter Three / 34

In which it will be explained: that one should speak only Torah with one's companions and avoid the company of scoffers; that all the mockery and forbidden speech that one utters is recorded in the book of the "Workers of Iniquity";

the magnitude of the punishment for talking in the synagogue; that if one utters forbidden words one's Torah and prayer are delivered to the Side of Evil; that the nature of a person's speech reveals the source of his soul; that one should choose a seat in synagogue next to a good neighbor.

Chapter Four / 43

In which it will be explained: the reward coming to one who reveals true Torah insights, provided that he does not become proud as a result, and the punishment for revealing false ones based upon perverted premises; the punishment for issuing rulings before one is qualified; a rebuke to public sermonizers whose words are not based on truth and the punishment they incur.

Chapter Five / 52

In which it will be explained: that the greatest show of love is to rebuke one's companion when he does wrong; that the punishment of the soul is the inability to come to its resting place in the next world (including an incident involving the Ari, *z"l*); that souls denied entry to Heaven are clothed in the prayers of a righteous person and allowed to ascend; that the soul of a righteous person passes through Gehinnom to rectify banished souls; that one should pray that the generation repent (including the text of such a prayer); the recitation of *Lesheim yichud* etc., before praying; the harm done by praying without intention or speaking hypocritically; that when Yisroel cling to Hashem no accuser can separate between them.

Chapter Six / 67

In which it is explained: the merit of an individual engaged in Torah study or the performance of a mitzvah; that the souls of the righteous join with him and assist him, (including an incident from the Zohar); that by studying while on the road or reciting a blessing over fruit one rectifies the

banished souls reincarnated in those fruits; that one must cling to Torah scholars and the God-fearing and avoid the company of the lightheaded; the importance of being buried among the upright; an incident involving a righteous man who was buried among the wicked and another one involving the pious Rabbi Amram.

Chapter Seven / 78

In which it is explained: the despicableness of pride and the virtuousness of humility; that a person has nothing to be proud about, neither wealth nor wisdom nor Torah knowledge; that the defilement of pride is worse than that of a carcass (including an incident involving the prophet Eliyahu); the need to pray for humility; the fact that most proud people die at half their years and the reasons for this; the severity of causing pain to animals (including the story of a woman who became barren); the baseness of cursing others and the reward the victim receives (including an incident from the Jerusalem Talmud); that the Holy One Blessed is He issues a proclamation every day urging repentance, the sound of which is heard throughout this world so that even the trees tremble and sing songs of praise (including an incident from the Zohar).

Chapter Eight / 100

In which it is explained: the importance of avoiding strange thoughts during prayer by analogy with to the *Kohanim* performing their service and to the angels On High; the worthiness of prayer with intention and its efficacy in elevating defective prayers; the importance of not skipping prayer because of study (including an incident involving a disciple of the Ramban); the desirability of weeping during prayer; that even seeming misfortune is for the good, including an incident from the *midrash*; that people are oblivious to the miracles surrounding them,

including an incident from the Zohar; the benefits of trust in Hashem and the evils that befall those who lack it.

Chapter Nine / 117

In which it is explained: the reason Jewish leaders are called *Nesi'im* (“Elevated Ones”); a warning to communal leaders to act with mercy, to pay their share of the communal taxes and to refrain from imposing fear; the importance of solicitude for the honor of the poor lest the community incur punishment on their account (including an incident involving the Ari, *z”l*); the distress that poverty causes and the proper way of giving charity; the importance of hospitality.

Chapter Ten / 128

In which it is explained: the importance of inviting the poor to a mitzvah feast so that there will be no indictment against the host in the Heavenly court and so that the accuser will be transformed into a defender (including an incident from Midrash Tanchuma); that inviting the poor to the feast is an atonement analogous to the eating of the sacrifices by the *Kohanim*.

Chapter Eleven / 140

In which it will be explained: that in these times of exile the world is sustained by two pillars — the merit of our holy Torah and the merit of the Patriarchs; that one should pray every morning, after reciting the blessing over the washing of the hands, that the merit of the Torah and that of the Patriarchs should stand by us (including the text of such a prayer); that a person should not assume the fear of Heaven to be so ingrained in him that the evil inclination cannot cause him to stray, for no man can trust himself until the day of his death (including an incident from the Jerusalem Talmud); the need for bodily cleanliness and the requirement of washing the hands before prayer; other

occasions on which hand-washing is required; that one should not sit next to an evildoer in the synagogue; that from every transgression a destructive angel is created that clothes itself in wood or stone, later causing him to stumble; that the place where a sin was committed becomes a place of danger (including an incident from the Zohar).

Chapter Twelve / 157

In which it will be explained: that a person should pray to Hashem that he will not be ashamed in the next world when he must stand in judgment before the Throne of Glory; how the pious Rabbi Chaim Vital, *z”l*, achieved his lofty attainments; the merits of restricting one's speech to the absolutely necessary (including an incident involving a certain pious man); that the Holy One Blessed is He keeps those who fear Him from stumbling in sin, Heaven forbid, even when they are asleep (including an incident involving a certain pious man).

Chapter Thirteen / 167

In which it will be explained: the obligation of washing the hands in the morning and the proper order of this washing; the order of washing before a meal; the obligation of washing after the meal and that it should be done specifically into a vessel and not on the ground; the importance of washing before prayer.

Chapter Fourteen / 174

In which it will be explained: that from every mitzvah that a person does an angel is created to plead on his behalf, while from every transgression the opposite occurs (including an incident involving a certain pious man); the grievousness of withholding a worker's wages; the concept that the Holy One Blessed is He will one day bestow upon every righteous person three hundred and ten worlds.

Chapter Fifteen / 184

In which it will be explained: the desirableness of peace and the despicableness of quarreling; that one who curses his fellow places himself and his own family in danger; the merit of the bearer of good tidings and the baseness of the habitual bearer of evil tidings; that one who bears good tidings to a Torah scholar immediately receives a goodly portion in the World to Come; that imprecations sometimes come back upon the one who uttered them; the respect with which the members of the holy community of Eretz Yisroel used to treat one another (including illustrations of their tremendous humility).

Chapter Sixteen / 193

In which it will be explained: the terrible punishment for violating a ban and the main cause of this sin; the order in which the four winds blow every day and the angels that are appointed over them; the merit of one who is engaged in Torah study at midnight; that the soul of a righteous person passes through seven portals before entering Gan Eden and when it passes through the seventh it is transformed instantly into a ministering angel.

Chapter Seventeen / 208

In which it will be explained: the eleven sources of defilement that a person should avoid; the severity of menstrual defilement and the importance of distancing oneself from it (including an incident involving the Ari, *z”l*); the holiness and modesty with which one should engage in marital relations (including an incident from the Zohar); a number of admonitions and customs pertaining to marital relations.

Chapter Eighteen / 221

In which it will be explained: a person's obligation to thank Hashem for the bounties, miracles and wonders that He does for him every day, because the beneficiary of a miracle

is often unaware that it has occurred (including an incident from the Zohar); that one who experiences a miraculous deliverance must institute something beneficial in place of a thanksgiving offering; the miracle that occurred to the author of *Shibbolei HaLekket*, in acknowledgement for which he composed his work; that barren women are blessed with children in the merit of supporting the poor (including an illustrative incident); that one must recite the blessings for enjoyments with a whole heart (including an incident involving one who was punished for taking this matter lightly).

Chapter Nineteen / 235

In which it will be explained: the meaning of the verse, “The Torah of Hashem is flawless, restoring the soul”; a person’s duty to complete in his lifetime all 613 commandments, fulfilling them in practice and studying their laws, and the need for the soul to return to earth again to complete the task if it falls short; that thirty days before a person’s death it is announced On High and his visage darkens (including an incident from the Zohar); that a person should pray that his departure from this world will be like that of the righteous.

Chapter Twenty / 247

In which it will be explained: the obligation to pray the *Shmoneh-Esrei* with intention; the sanctity of the hand-washing before prayer; a strategy for having one’s prayers answered in times of trouble — making mention of the merit of the holy Patriarchs; that out of every commandment that a person fulfills a garment is fashioned for him to wear in the World to Come (including an incident from the Zohar); the importance of rebuking evildoers and that one who fails to do so transgresses three prohibitions (including an incident from the Zohar); that one should seek the

company of Torah scholars along the road; that one should have the humility to listen to Torah even from a child.

Chapter Twenty-one / 262

In which it will be explained: Dovid HaMelech's request in the verse, "Be a guarantor for Your servant for the good; do not allow the arrogant to oppress me"; the accounting that will be made of whether one mastered all the Torah that one could have; the importance of fulfilling Hashem's commandments joyfully; the joy one should feel when one's son becomes a bar mitzvah and the importance of marking the occasion with a feast; the bar mitzvah feast that Rabbi Shimon ben Yochai made for his son Rabbi Elazar; the merit of engaging in study at midnight; the obligation of arising at dawn to sing Hashem's praises.

Chapter Twenty-two / 278

In which it will be explained: the severity of the sin of wasting seed; that every good deed a person does is engraved on his forehead, illuminating him with one of the letters of the alphabet; that his transgressions are also thus engraved (including an incident involving Rabbi Chaim Vital and the Ari, *z"l* and an incident from the Zohar); the reason for the suffering of the righteous and the tranquility of the wicked; that the angels On High curse the man whose transgressions they see engraved upon his forehead; that if the sinner's wife conceives while the mark is still upon him the child will grow up to be brazen faced.

Chapter Twenty-three / 292

In which it will be explained: how Chanoch was magnified in Heaven until he was transformed into the angel Metat; that one should pray concerning every matter small or great, whether on behalf of body or soul, for everything depends upon prayer (including an incident involving a disciple of the Ramban who apostatized and was

Chapter Twenty-four / 303

In which it will be explained: a man's obligation to think words of Torah while he is on the road and other beneficial practices for travelers; that one must avoid desolate places that are frequented by destructive spirits (including an incident from the Zohar); that one should not take up residence in a house that has been unoccupied for seven years (including an incident from the Zohar); three reasons why houses are destroyed; that one must intend all one's deeds for the sake of Heaven; the obligation to support poor Torah scholars and the wickedness of the miser; that there is a category of destructive spirits that cause a person to lose control over his wealth so that he derives no benefit from it.

Chapter Twenty-five / 320

In which it will be explained: the Sages dictum, “‘Hashem will bless you’ — with wealth, ‘and protect you’ — from destructive spirits”; that the miser is delivered into the hands of the *Sirrah Acharah* and damaging spirits rule over his wealth (including the episode of the miserly *mohel*).

Chapter Twenty-six / 333

In which it will be explained: that a miserly, begrudging individual causes evil to himself as well as to those who benefit from him; the story of Nachum Ish Gam Zu; the meaning of the verse, “A righteous person eats to the satiation of his soul but the belly of the wicked is lacking.”

Chapter Twenty-seven / 338

In which it will be explained: The merit of propounding true Torah insights and the punishment for propounding insights based upon false premises; four types of prayer — that of servants, that of the poor, that of the pious and that of the sanctifiers of Hashem's name; the merit of the prayers of the poor; that one should make confession during the

blessing, “Hear our voice,” including the text of an abbreviated confession; that praying with the congregation facilitates the acceptance of one’s prayers; that Hashem grants special supervision to those on a mitzvah errand; the miracles that occurred on behalf of those who made the pilgrimage to Jerusalem.

Chapter Twenty-eight / 353

In which it will be explained: the disgrace of those who lack trust in Hashem, so that when their livelihood decreases turn to sorcery instead of accepting the decree; the sorcery of Balak and Bilaam; that sorcery is akin to idolatry and the punishment for engaging in it; that sorcery must not be used even for healing (including an incident from the Zohar).

Chapter Twenty-nine / 370

In which it will be explained: how Bilaam was killed by Tzalyah of the tribe of Dan; the punishment of sorcerers and that it is fitting to place them under a ban and to separate them from the rest of the holy people; a method for rectifying damage caused by sorcery; the reward for distancing oneself from sorcery.

Chapter Thirty / 377

In which it will be explained: four types of charity-givers; that one should give during one’s lifetime and not rely on instructions to one’s heirs to distribute charity after one’s death (including an analogy to explain this).

Chapter Thirty-one / 383

In which it will be explained: that one’s prayers are more likely to be accepted in the morning than at any other time and that this is a favorable time to pray for the sick, whether in body or soul; an incident from the Zohar involving the revival of Rabbi Yose ben Peki’in from death; the meaning of the verse, “Hashem strikes dead and gives

life, lowers into She'ol and raises up"; that the filth from the *Sitrah Acharah* that clings to a man on account of his sins is a tangible substance that only be removed through afflictions (including a proof to this); that one should accept afflictions with love and humility, through which one arouses Heaven's mercy.

Chapter Thirty-two / 399

In which it will be explained: the days on which Hashem's emissaries are especially likely to bring afflictions upon people and several admonitions regarding these days; a strategy for protection against the evil eye and against sorcery.

Chapter Thirty-three / 404

In which it will be explained: the reason we recite the verse, "And He is merciful; He will atone for iniquity," three times a day; that one should submit to lashes at least once a month; that the prayers of a person under a ban are not heard; a program of rectification and a prayer for one who has incurred a ban.

Chapter Thirty-four / 413

In which it will be explained: the ten transgressions for which one incurs the penalty of a ban; that the punishment for brazenness towards others is as severe as that for adultery (including an incident involving the Ari, *z"l*).

Chapter Thirty-five / 420

In which it will be explained: the reason for fasting on a *yahrtzeit*; that one should propound novel Torah insights on that day as well; that whenever a son propounds true insights he causes satisfaction to his forebears in Gan Eden and also to his in-laws; the importance of studying for pure motives; the necessity and benefits of making a spiritual reckoning every day; that one should not be the first to extend a greeting of "Peace" when encountering an evildoer (including an incident from the Zohar).

Chapter Thirty-six / 432

In which it will be explained: that a person's livelihood is dependent upon his astrological sign, not his merit; that he should therefore be unconcerned if his income is small, but trust in Hashem that everything is for his own benefit; that when an opportunity for doing a mitzvah arises a person can be certain that an evil decree has been issued from which he can only be spared in the merit of that mitzvah; that this is a great principle that leads to zeal in the performance of mitzvos (including an incident from the Zohar).

Chapter Thirty-seven / 442

In which it will be explained: the concept behind the three "watches" of the night and what takes place On High during each of them; the obligation to mourn over the destruction of the Temple and the exile; that at midnight the Holy One Blessed is He enters Gan Eden to delight with the souls of the righteous; that one must rise early to engage in the service of the Creator and not turn to one's private affairs until one has prayed.

Chapter Thirty-eight / 453

In which it will be explained: the reason for reciting the verse "Hashem, open my lips and my mouth will tell of Your praise" before beginning the *Shemoneh Esrei*; the loftiness of prayer with intention of the heart; how prayer ascends On High from firmament to firmament until the seventh, and from there to the holy palaces.

Chapter Thirty-nine / 462

In which it will be explained: the Midrash according to which Avraham merited both "old age" and "days"; that all the days of a person's life are brought for a reckoning before Hashem to see whether they were spent in the Creator's service; that everything that befell the prophet Yonah after he was cast into the sea is a allusion to what befalls the soul

after death; the seven severe judgments that a person goes through after death and a prayer to be saved from them.

Chapter Forty / 476

In which it will be explained: that when Dovid HaMelech requested, “And renew within me an amended spirit,” he was asking to be spared from reincarnation; two forms of rectification of the soul — a more severe form involving reincarnation at the time of conception and a less severe form called the “gestation” procedure; that for failing to return lost objects one must endure the more severe form of reincarnation; the caused by reincarnation; the form reincarnation takes for speaking *lashon hara*, eating food of doubtful permissibility, lording over the community with arrogance; and engaging in licentious behavior.

Chapter Forty-one / 489

In which it will be explained: that one should lift one’s eyes Heavenward when reciting *Kedushah*; that a person should say his blessings and prayers slowly and not swallow the words; an admonition to *chazzanim* to pray with total intention; the meaning of the word *chazzan*; the severity of the punishment for interrupting one’s prayers in a place where it is not permitted; that one should delve deeply into one’s Torah studies and strive for truth; that one should be willing to learn from anyone, even a child (including an incident from the Zohar).

Chapter Forty-two / 500

In which it will be explained: that when a person sins his soul cries out to Hashem in its sorrow and the Holy One Blessed is He hears its cry and removes it from the body; that a call goes forth every day that one must not cause one’s soul to be banished from one’s body; that one must repent continually because death will come suddenly; that

one should have a list of the things that obstruct repentance so that one will be careful to avoid them.

Chapter Forty-three / 505

In which it will be explained: The twenty-four things that obstruct repentance and the subcategories that are included within them; a warning to rebukers not to find fault with Israel but to look for their merits instead; that one must be very wary of pride when issuing rebuke or delivering a public sermon (including a strategy to help with this); an incident illustrating Rabbi Shimon ben Yochai's great humility and holiness.

Chapter Forty-four / 520

In which it will be explained: the continuation of the subcategories of the twenty-four things that obstruct repentance; the severity of stealing from the poor through taxes and levies (including an incident involving the mother of the Rosh); the severity of not correcting a fellow Jew whom one knows to have erred in some matter (including an incident from the Zohar); the importance of studying Torah for pure motives.

Chapter Forty-five / 528

In which it will be explained: that one should have in mind to unify the Holy One Blessed be He and His *Shechinah*; the purpose of gazing at one's *tzitzis* and the concept behind the blue thread; the importance of responding, *Amen, yehei shmeih rabba* (including an incident from the Zohar); how a Rabbi should bless his disciple.

Chapter Forty-six / 543

In which it will be explained: the importance of praying with a clean body; that one's clothing should be suitable and clean for prayer, especially on Shabbos; some of the things that impede prayer — a body that is not clean, clothing containing flax and wool, earning one's livelihood

through dishonest means, withholding an employee's wages; a warning to tailors to avoid theft (including an incident involving a certain tailor); the importance of not donning two garments at once; the concept of the *mezuzah* and the importance of cleanliness in the environment of the *mezuzah*; the punishment for neglecting the mitzvah of *mezuzah* and the reward for fulfilling it.

Chapter Forty-seven / 553

In which it will be explained: The reason the pious of former times longed to bring sin offerings; that at the four turning points of the year Divine judgment is aroused and that these are times to bestir oneself to repentance; the reason that a piece of iron protects one from the effects of these turning points; that when sinners increase among Israel, Heaven forbid, the attribute of judgment responds specifically with bloodshed.

Chapter Forty-eight / 560

In which it will be explained: why we begin blowing the shofar on the first of Elul; some of the hints contained in the shofar and in its three sounds — *tekiyah*, *shevarim* and *teruah*; that one must bestir oneself to repentance upon hearing the sound of the shofar and recite the thirteen attributes of mercy; that one should also bestir one's companion to repentance and rebuke if one sees in him any wrongdoing (including an incident involving a disciple of the Ari, *z"l*, who taught others how to repent; the praiseworthiness of secret repentance.

Chapter Forty-nine / 568

In which it will be explained: the praiseworthiness of fasting, which is comparable to the offering of a sacrifice; some admonitions and customs pertaining to fasting; that a fast day is a particularly appropriate time to lay out one's iniquities before Hashem and that this silences the Satan's

accusations; that one should associate with Torah scholars and engage in study even while on the road [including an incident from the Zohar].

Chapter Fifty / 580

In which it will be explained: the preciousness of a poor man's sacrifice (including an incident from the Zohar); intentions one should have in mind during one's prayers for the adornment of the *Shechinah*; the importance of reciting the Verses of Praise and Song of the Sea with proper devotion and thought; that one must not interrupt in the middle of the thirteen expressions of praise in *Yishtabach* and the response of *Amen, yehei shemeih raba*; the awesome sanctity of the synagogue and the obligation to behave there with dignity and holiness.

Chapter Fifty-one / 590

In which it will be explained: that when a man sanctifies his body and limbs the *Shechinah* settles upon him and his limbs literally become the "camp of the *Shechinah*"; among the activities that sanctify the body are — Torah study (especially before going to sleep at night) and the reciting of the *Shema* carefully, with intention and with the acceptance of one's afflictions with love; that the various lands and places of the world correspond to and are subordinate to the 248 positive and 365 negative commandments, which in turn correspond to the limbs and sinews of the human body (including a proof to this).

Chapter Fifty-two / 596

In which it will be explained: that a person must be wary of charlatans feigning piety, behaving like Zimri but seeking reward like Pinchas (including an incident from the Midrash); that one must steer clear of the excessively righteous (including an illustrative episode); that the sign of the truly righteous is that they remain so when money is involved and refuse to benefit from the wealth of others.

Foreword

Kav HaYashar, by Rabbi Tzvi Hirsch Kaidanover, is one of the most popular works of mussar of the last three hundred years. First published in 5465 (1705), it was reprinted ten times in the next ten years, an indication of its immense popularity. It has appeared in over eighty editions, in nearly every country around the globe, including an edition in Landino, the vernacular of Sephardic Jewry.

The title *Kav HaYashar* alludes to the number of chapters, the author's name, and the content. The sefer contains 102 chapters, corresponding to the numerical value of *Kav*, קב, and the numerical value of the author's first name Tzvi, צבי. *HaYashar*, הישר, is an acrostic of the author's name Hirsch, הירש. Additionally, the title alludes to a finely sifted measure (*kav*) of pure ethical exhortation that directs one's heart to the straight path (*hayashar*) in life.¹

The easy, smooth language, the inspiring stories, and the significant addition of a Yiddish translation that appeared underneath the Hebrew text, written by Rabbi Kaidanover himself, attributed to its success.

The Author's History

Rabbi Tzvi Hirsch Kaidanover was born in Vilna and spent his childhood in Kurow near Lublin until 1655 when his father's house was pillaged and his two sisters killed. The rest of the family escaped to Austria, and subsequently settled in Nikolsburg, where his father, Rabbi Aharon Shmuel, was appointed rabbi.

Rabbi Tzvi Hirsch received his Torah education from his father and from Rabbi Yosef ben Yehudah, rabbi of Minsk and Dubno, author of the mussar sefer, *Yesod Yosef*.² Rabbi Yosef's

teaching exercised a considerable influence upon his pupil, especially in the kabalistic trend of his studies, whereas Rabbi Kaidanover followed his father more closely in halachah.

His father, Rabbi Aharon Shmuel Kaidanover was considered one of the greatest Torah scholars of his generation, and his works are studied extensively today, especially the *Tiferes Shmuel* on the *Rosh*, which is printed in the Vilna Shas. He also authored *Birchas HaZevach* on *Kodshim*, *Birchas Shmuel* on the Torah, and the responsa *Shut Emunas Shmuel*.

Rabbi Tzvi Hirsch published most of his father's works after he passed away, and the little we know about his personal history is gleaned from the introductions he penned to his father's seforim. The family name Kaidanover comes from the city Koidenov, near Minsk, where Rabbi Aharon Shmuel was born in 5384 (1624).³

In Frankfurt am Main, where his father became rabbi in 1667, Rabbi Tzvi Hirsch married the daughter of Yitzchak Ganz. A few years later he returned to Vilna, where he prospered in business and achieved prominence in the community. He and his family were imprisoned, however, on a false charge, and on his release, he returned with most of his family to Frankfurt. He viewed his imprisonment as a punishment that he had not published his father's seforim, and immediately upon arrival in Frankfurt (1696) he began to publish *Tiferes Shmuel*, his father's commentary on the *Rosh*. He stated that part of his goal in publishing the sefer was to raise money to redeem his son who was still languishing in prison in Slutsk.

Rabbi Tzvi Hirsch authored other seforim as well: *Ofer HaIyalm*, homiletic teachings on the portion of the week, and *Sefer Ibronos*, on the mitzvah of adding a month to the year. These seforim are mentioned in *Kav HaYashar*, but no copies are in our possession today.

He passed away on 15 Adar, 5472 (1712) and is buried in Frankfurt am Main.

A Period of Deep Tragedy

Kav HaYashar played an important role in uplifting the spirits of the Jewish communities in Europe after the Chmelnitzki (Chmielnicki) Massacres of 1648-1649 (Decrees of Tach v'Tat). During these pogroms, Rabbi Tzvi Hirsch's father, Rabbi Aharon Shmuel Kaidanover, fled from Vilna, where he served as member of the rabbinical court.⁴ He joined many Torah leaders who managed to flee in time, including Rabbi Shabsai HaKohen Katz, the author of the *Shach*.

Chmelnitzki was the leader of the Cossack and peasant uprising against Polish rule in the Ukraine in 1648 which resulted in the destruction of hundreds of Jewish communities. In the course of their campaigns Chmelnitzki's followers acted with savage and unremitting cruelty against the Jews. Chmelnitzki was bent on eradicating the Jews from the Ukraine.

It was during the months of May to November 1648 that most of the massacres took place. Those Jews who did not manage to escape or join the Polish army on its retreat met violent deaths; some converted to Christianity to save their lives; many were seized by the Tatars and sold into slavery.

The overwhelming majority, with the exception of those who had been murdered while fleeing, crowded into several fortified cities which were also occupied by Polish garrisons. However, even these were unable to sustain the siege of the peasant hordes, and after the towns were taken, most of the Jews were murdered.

The first large-scale massacre took place in Nemirov, into which the Cossacks penetrated in the disguise of Polish sol-

diers. Jews died en masse as martyrs when faced with the demand that they convert to Christianity: “They arrived as if they had come with the Poles . . . in order that he open the gates of the fortress . . . and they succeeded . . . and they massacred about 6,000 souls in the town . . . and they drowned several hundreds in the water and by all kinds of cruel torments. In the synagogue, before the Holy Ark, they slaughtered with butchers’ knives, after which they destroyed the synagogue and took out all the Torah books . . . they tore them up and they laid them out for men and animals to trample on; they also made sandals of them and several other garments” (Rabbi Shabsai HaKohen Katz, *Megillah Afah*).

The Jewish chronicles mention 100,000 victims who perished and 300 communities destroyed. Additionally, there was a severe problem of refugees.

The massacres of 1648–49 came as a deep shock to that generation. Rabbi Shabsai Sheftel Horowitz spoke of “the Third Destruction which occurred in the year 408 of the sixth millennium (1648) . . . which was just the same as the First and Second Destruction.”

Undoubtedly, these massacres influenced the development of the Shabbetean movement. In 1666, the false messiah Shabsai Tzvi reneged on Judaism and left the Jewish world in an uproar after his death. Rumors of ‘prophets’ and strange personalities with messianic delusions continued to appear from time to time, causing strong battles between their followers and the Torah giants. The result was a period of great tumult, an atmosphere of uncertainty and suspicion.

Into this atmosphere the sefer *Kav HaYashar* appeared as a pure balm of hopeful consolation and fear of Heaven. In the words of Rabbi Yosef Teomim, author of the *Pri Megadim*, who lived in the same generation: “It is a sefer of healing for

the soul, all of his words are said with intellect and mussar, in the main part above in Hebrew and below in Yiddish. Anyone who purchases the sefer will rejoice; it is suitable for all the Torah scholars, the plain folk, and women everyone will be satisfied with its goodness."

Rabbi Tzvi Hirsch Kaidanover revealed hints derived from *gematriah* and kabbalistic principles in the final chapter (102), putting the terrible tragedy that had befallen the Jews in Poland and Lithuania into an all encompassing spiritual perspective, and ended with words of consolation, the future rebuilding of the Beis HaMikdash, and light of the era of the Mashiach.

Praise of the Gedolim

The *Kav HaYashar* immediately became widely accepted and had a big impact on the generation. Rabbi Chaim Yosef David Azulai, the Chida, who was born in 5484 (1714), twelve years after Rabbi Kaidanover passed away, mentioned *Kav HaYashar* frequently in his seforim. He recommended it as a sefer that would lead to the fear of Heaven and would read from it personally on a regular basis.

Rabbi Yaakov Culi, the author of *Yalkut Meam Loez*, a contemporary of Rabbi Kaidanover who lived in Tsfas, quoted from *Kav HaYashar* dozens of times, and even quoted entire chapters word for word. In addition, Rabbi Chaim Falagi quoted from *Kav HaYashar* extensively in his famous halachah work *Kaf HaChaim*.

Out of fear that it would be lost due to the censorship of non-Jewish authorities that affected many editions, Rabbi Yaakov of Mishkoletz copied the entire 102nd chapter of *Kav HaYashar* in his commentary on the Torah, *Yageil Yaakov*, as did the author of *Peninim Yekarim*.

In 5568 (1808), Rabbi Shmuel Elbaz collected the prayers

and *segulos* from *Kav HaYashar* into a separate work entitled *Rova HaKav*. He wrote: “I read the work of clarity, *Kav HaYashar*, and noticed many pleasant and beloved matters, hidden pearls that were concealed from the general public: prayers, supplications, and *segulos* that could benefit the many. Anyone who accustoms himself in these prayers will be pure, without sin, never departing from the words of Torah.”

The Kozhnitzer Maggid said that studying passages of the *Zohar* from within the sefer *Kav HaYashar* had a more profound affect than studying the *Zohar* directly.

The Gaon of Ostrovtza explained: “Since there is a chain of levels of the soul, someone who has a soul rooted in a lower level cannot understand matters that originate from a very high place, for he is limited by the level of the root of his soul. Therefore, the Maggid said that someone who learns a piece of *Zohar* from *Kav HaYashar* understands it on a higher level than someone who learns it on his own directly from the *Zohar*, for the author of *Kav HaYashar* imbued his sefer with the power of the holiness of the lofty root of his soul. Thus, we can be affected and influenced more profoundly from *Kav HaYashar* than we can from the *Zohar* itself.”⁵

In his ethical will, the Chasam Sofer instructed his daughters to read works in Yiddish translation based on the statements of Chazal; *Lev HaIvri* explains that his intention was for works such as the *Kav HaYashar*.

Rabbi Elimelech of Lezinsk, author of *Noam Elimelech*, knew the *Kav HaYashar* by heart, and reviewed it 102 (*kav*) times, corresponding to the title and the number of chapters.⁶ Rabbi Menachem Mendel, the Tzemach Tzedek, third Rebbe of Lubavitch, advised his followers to learn the *Kav HaYashar* for the attainment of fear of Heaven.⁷ Rabbi Shalom Rokeach, the Sar Shalom, first Belzer Rebbe, learned *Kav HaYashar* 102

times as well,⁸ and testified that its holy words were the source of his fear of Heaven.⁹

As mentioned above, the author's purpose for writing the *Kav HaYashar* was to strengthen the beliefs and practices of Torah and mitzvos in the generations immediately following the Decrees of Tach v'Tat.

Although some of the subject matter discussed in this *sefer* may be beyond the comprehension of our generation, we have followed the suggestion of Rav Chaim Kanievsky **שיליט"א**, and published it in its entirety without omission.

The reader is urged to accept the sacred words of this *sefer* with humility and **אמונה חכמים** — faith in the discretion of our revered sages.

Sources:

Kav HaYashar HaShalem, edited by Rabbi Avraham Sheinberger, *Toldos HaMechaber*, Jerusalem, 5753, pg. 47–72.

Ettinger, Shmuel. “Chmielnicki (Khmelnitski), Bogdan.” *Encyclopaedia Judaica*. Eds. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. Vol. 4. 2nd ed. Detroit: Macmillan Reference USA, 2007. 654–656.

Acknowledgments

הודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו.

My gratitude and thanksgiving to the Ribono Shel Olam for giving me the strength and wisdom to undertake the sacred and monumental task of making this *sefer* available to our generation, is beyond mere words.

I must acknowledge my appreciation to R. Leibush Kamenetsky, זצ"ל, who gave me the *zechus* to publish this extraordinary *sefer*. It was his inspiration and generosity that made this publication possible.

At the same time, I must voice my sincere thanks to Rabbi Zechariah Wallerstein, נז"י, who introduced R. Leibush to the study of *Kav HaYashar*.

My gratitude to Simcha Graphics, and especially to my good friend R. Nachum Kornfeld, whose talent and expertise accompanied the production of this *sefer* every step of the way.

My thanks to a great team of *talmidei chachomim* in Eretz Yisroel who did the basic research and writing of this *sefer*. Their modesty precludes mentioning their names.

Without the steady encouragement of my *rebbetzin* Chana, רח"נ, I could never have accepted the challenge of publishing this very special *sefer*.

In closing, I pray that the *zechus* of the author, Rav Tzvi Hirsch Kaidanover, זצ"ל, will stand us in good stead to bring us health and *nachas* from all our generations. Amein.

הקדמת המחבר

**לכבוד קונו מדבר. וחייבים יגבר.
הישר ה' לפני דרכך, ה' בצדך נחני.**

"וְאַתְּחִנּוּ אֶל ה'" – אמרו רבותינו זכרונם לברכה
(דברים ר'ב, פרשה יא), שמשה רבנו עלייו
השלום התפלל חמיש מאות וחמש עשרה תפנות במנין
ואתחנן, על שבקש לבנס לאארץ.

גם אני מזקנים אתבונן, ואשפיך שיחי לפני האל העונה
אותי ביום צרתי, בחמש מאות וחמש עשרה תפנות, במנין
שמי החול הירש, שהוא גימטריא חמיש מאות וחמש עשרה.

AUTHOR'S PREFACE

Speaking for the honor of his Maker.

And summoning his strength.

Hashem, straighten Your way before me.

Hashem, guide me in righteousness.

It is written in the name of Moshe our teacher, peace be upon him, “And I pleaded with Hashem” (Devarim 3:23). Our Sages of blessed memory have explained (Devarim Rabbah 11:10) that he prayed 515 prayers — the numerical value of the phrase, “And I pleaded” (*Va'eschanan*) — that he be allowed to enter the Holy Land

I too will emulate the elders and pour out my prayer before God who answers me on the day of my troubles, reciting 515 prayers, the numerical value of my mundane name, “Hirsh.”

ה' נחני בדרכי ישרה, במנין ואחתמן. בתחנונים ידבר ר' שלפנינו כל יודאי דת ודין, היושבים על מדין, שייהיו לרצון אמרי פי, בחبور קדש זה שאין בו דבר דין.

וקרأتني שם הספר קב הישר, על שם שני טעמים נכונים והגוניים: טעם הראשון שבתבתי והציגתי לפניו ק"ב פרקים, במנין שמי הקדש שהוא צבי, אימטריא במנין קב הישר הוא בהפוך אליו בשם החל הירש, אותיות דין כאותיות דין.

והטעם השני הוא, שקרأتني קב הישר זה הספר, שהוא קב ונקי, פסלה המנפה בשלשה עשר מיני נפה, ומישר לב

Hashem, guide me upon the straight path, for the word “straight” — *yesharah* — also has the same numerical value as the phrase, “And I pleaded.” I am like a beggar uttering supplications before all who know law and judgment and are sitting now in judgment, pleading that the words of my mouth find favor, for this holy composition that contains no falsehood.

I have called this book *Kav HaYashar* — “*The Straight Line*” or [“*The Just Measure*”] — for two fitting and proper reasons: The first is that in it I have written and presented 102 chapters, the numerical value of the word *kav* (קב) and also of my name in the holy tongue, Tzvi (צבי). As for the word “straight” — *hayashar*, it is comprised of the same letters as the name “Hirsh” (הירש) although in a different order.

The second reason for the name *Kav HaYashar* is that it is “a clean *kav*” (a small volume measure), resembling flour that has been sifted in thirteen sifters. It “strengthens” people’s hearts —

האדם ולב העקים לילך בחתימות בדרכיו, אשר צדיקים יילכו בהם. ויראו צדיקים וישמחו, בראשותם אור ותועלת גדול, שהוא תוכחת מגלה ואהבה נסתרת, הוא על דרך פשוט ודרך משל עצמו ומלאכה, דברים המתישבים על הלב ומושכין לבו של אדם, בראשות ברורות ספר הזהר ושאר מאמרי רבינו זכרונם לברכה.

וחברתי זה הספר לא להתפאר בו ולטול עטרה לעצמי, רק כונתי بيימי עניי ומרודוי לתת מרגווע לנפשי, ליזנות בו את הרבנים, זכות הרבאים יהיו תלויין בי, ובודאי יפקחו עיני העברים, אשר ישקיפו בהשכפת העין, עינא פקיחא, בודאי יעלו זיגלו, ולא ימוש ספר זהה מפייהם ומפי זרעהם.

even the hearts of the perverse — enabling them to walk perfectly along Hashem's paths, upon which the righteous tread.

The righteous will see it and rejoice, recognizing the great illumination and benefit contained therein. For on the surface it is filled with chastisement but under the surface it is filled with love. It incorporates both plain explanation as well as parable, words that sit well with the reader and draw his heart on. It contains clear demonstrations from the Zohar and teachings of the Sages, of blessed memory.

I did not compose this work for the sake of glory nor to acquire a crown for myself. My only intention, in the time of my poverty and affliction, was to soothe my soul by benefiting the public, may I be credited with their edification. Surely the eyes of the Hebrews will be opened and whoever looks with open eyes will exult and rejoice! Let this text never leave your mouths nor the mouths of your offspring.

בָּוֹדָא יַעֲלֹזׁוּ וַיְגִילוּ, וְלֹא יִמּוֹשׁ סְפִיר הַזֶּה מִפִּיכֶם וּמִפִּיכֶם זִרְעֵיכֶם.

וכהיום צפني ה' שחתפלתי עוזה מלחציה, שהבאתי מקצת הספר, שהוא חלק ראשון, לבית הדפוס, כאשר עיניכם רואות. על בן אמרתך: בפה אכף לאלה מרים ובפה ארץאותו, בربבות אלפי נחלים שמן, על כל הטובות אשר גמלני?! מאפלה לאורה הוציאני, מנות לחיים, ומפור הברזל האילני.

באשר שרבים קמו עלי לבלعني חם אין פסף, אלא כסופה יצאוני, והמחבלים חובלין, וככלא לעוניא עטרוני, ומאה גלבין הכוני פצעוני. אתה, ה', دون משפטיך ודיני.

כִּי נִשְׂאוּ רְדִידִי מַעַלִי וּמִחְמָד עַנִּי וּכְסִפי וּזְהִבִּי וּמְטֻמָּנוּי,

This day Hashem has allowed my prayer to be fulfilled halfway, for I have brought half of the book, Part I, to the printer, as you can see. Therefore I asked myself: How shall I prostrate myself before the God of Heaven? With what shall I find favor with Him? With thousands of rivers of oil for all the good things that He has bestowed upon me? For He has delivered me from darkness to light and from death to life. He saved me from the iron furnace when many rose up against me to swallow me up.

They came out against me shamelessly and without cause. My assailants attacked and surrounded me like the furrow around the vine. They struck me a hundred blows and wounded me. But You, Hashem, will hear my case and my judgment.

For they have removed from me my mantle, that which was precious to me, my silver, my gold and my hidden treasures.

וְכָבָעַל הַשׁוֹר נָקִי מִנְכָסִי יֵצָא אֲנוֹי, וַנְשַׁכּוֹנִי כְּנַחַשׁ וְצַפְעוֹנִי.
שֶׁלּוּ הַיִּתְיִי יוֹשֵׁב בְּבִיתִי, וּבְעַלְיִ קְרָנִים דְּחַפּוֹנִי, הַמָּה בְּעַלְיִ
זְרוּעַ, אֲשֶׁר אֵין לְהֵם שָׂר וּמוֹשֵׁל, סְבָבוֹנִי.

אָמַרְתִּי, שְׁשַׁחָה לְעַפְרָ נְפָשִׁי, אֲךָ חַסְדָּךְ אֶל עַזְרָנִי. אֲךָ נְדוֹר
גְּדָרָתִי בַּיּוֹם צָרָתִי בְּשִׁבְרוֹן מִתְנִינִים, בְּדָמָעוֹת אַיִּנִי, לְקִים
בְּעַצְמֵי 'מִאן דְּבִישׁ לִיהְיָה מִתָּא לִיזַּל לְמִתָּא אַחֲרִיתִי'.
כֵּה סְלִיקָה לִי עַל רְעִיוֹנִי לְעֹזָב אֶרֶץ מַולְדָתִי וְנַחַתָּ אָבוֹתִי,
לְתַקְעַ אַהֲלִי אֲפָדָנִי בֵּית חִמּוֹהִי, הִיא קְרָתָא קְדִישָׁא
פְּרָנְקְפּוֹרֶט דְּמִינִי, וּמְלָכוֹ שֶׁל עַוְלָם חֶדְרָיו הַבִּיאָנִי בְּעִירָם
וּבְחַסְרָ כָּל, וְלֹא נְשָׁאָר בְּיָדִי כִּי אִם חָבּוֹרִי שְׁחַבְּרָתִי – זֶה

Like the owner of the ox they caused me to go out “clean” of my possessions. They bit me like snakes and vipers. I dwelt in tranquility until the horned-ones butted me out. Strongmen answering to no prince or ruler surrounded me.

I said that although my soul has been crushed down to the dust, Hashem’s lovingkindness will assist me. Then I made a vow on my day of trouble, with shattered loins and with tears in my eyes, that I would fulfill the dictum: “If a person has bad fortune in one town let him move to a different one” (Baba Metzia 75b). Thus it occurred to me to abandon the land of my birth and the inheritance of my fathers and to plant the tents of my mansion near the home of my father-in-law in the holy city of Frankfurt-am-Main.

Thus, the King of the Universe brought me to his chambers, naked and destitute. There remained to me nothing other than the work that I had composed for the benefit of the public

הספר – לזכות בזאת הרבים. ובודאי יהיה לרצון לפני כל פטול וכרביבים.

לא נחתי ולא שקטתי עד שהבאתיו לבית הדפוס, להורות הדרך מישר והטוב, לאנשים אשר המה פערפי ופחותיים ממני, לניהם על מי מביעי מים חיים, כאשר ראיתי ממורי והורי הקדושים, אשר בארץ המה, הלא הם אבי הרב הגאון מזרנו הרב רבי אהרון שemuאל קידנור זכרונו לברכה, ומישאר רבותינו אונמי ארץ, אשר שקבלתי ויצקתי על ידיהם, ומפנים אני חי.

ונגדול שימוש תלמידי חכמים יותר מלמודון, שראיתי דרך הטוב והישר מרוב המבקה, הלא הוא החסיד, הרב הגאון,

and which I was certain would find favor with everyone, like the dew and the rain.

I allowed myself no rest and no repose until I had brought it to the printer. My intention was to point out the straight and good path to people of my ilk or of lesser worth, to lead them to the source of the living waters, just as I had been shown them by my holy mentors and parents who are in the earth. They are: My illustrious father, our teacher Rabbi Aharon Shemuel Kaidenover, of blessed memory, as well as my other teachers among the great scholars of the earth, whom I served, pouring water upon their hands. It is their words that sustain me even today.

“Serving Torah scholars is greater than study” (Berachos 7b). Thus I observed the goodly and straight paths of my principle mentor, the saintly and illustrious Rabbi Yosef son of our teacher Rabbi Yehudah Yudel, of blessed memory. He

מזרנו הרב רבי יוסף, בחרב הגאון המנומת, מזרנו הרב רבי יהודה יודל זכרונו לברכה, שהיה אב בית דין וירוש מתייבטה דגליל דקלהת קדש מינצק, ולבסוף ימיו נתבקש בישיבה של מעלה – בקהלת קדש דובנא רבתי, יכוננה עליון, אמן.

ושתיתתי באמא את דבריו, פאשר אכתב בחלק השני באיזה מקום של שבחים, ובאיזה פרק הוא הם ממש בדבריו. אך לפעמים הוספתי נפק משלי בדבריהם, ולפעמים חסרתי, כדי שייהיו שפטותיהם דובבות בקשר, כדי שלא אקח עטרה לעצמי. על כל פרק ופרק אתן תהלה למפני ולמעבדי.

ואשא עיני אל החרים ומורים, לקים דברי רבותינו

was president of the court and dean of the yeshiva in the environs of the holy community of Minsk. Then towards the end of his life he was called to the Heavenly yeshiva of the holy community of Dubna, may the Most High strengthen it, Amein.

I drank in his words thirstily, as I will mention in the second part of the book. In some passages I will merely speak his praises while in other chapters I will actually quote his words, although at times I will augment them with explanations of my own or abbreviate them. And in order to cause his lips to move in the grave, as well as to avoid taking for myself a crown that does not belong to me, I will give praise to my teacher and crafter in every instance.

I will also raise my eyes to give credit to my parents and teachers, in fulfillment of the Sages' dictum (Megillah 15a):

זכרון לברכה (אבות ו, ו): **כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאה לעולם.**

ואני תפלה בכל עת רצון, שבל מי אשר יראת ה' בלבבו, יקרא פעמים ושלש בזה הספר, הנוטן אמרישפר, ולקים דברי שאני מזהיר ומזכיר קצת מצוות, אשר האדם דש בעקביו, לקים אותו בכל לב ונפש. כי אותן המצוות מוחים ממש בקרן זיוות, ואין בני האדם נזערין בהן. אמרתי לדבר נגד מלכים ולא אבוש.

והעתקתי הספר זה גם בלאון אשכנזי, כדי שיינду דעת ובינה, וכי כל אדם יהו שליטים בזה הספר, להבין ולהשכיל, כאשר עיניכם הרואות תחזינה מישרים אפס קצחו בחלק זה, וכלו תראה בחלק השני.

Whoever repeats a matter in the name of the one who said it brings redemption to the world.

As for me, my prayer at every time of favor is that whoever has fear of Hashem in his heart will read this book of goodly sayings twice and even three times and fulfill my words. For in this book I issue admonishment and reminders concerning numerous commandments that are commonly trampled under heel, urging that you fulfill them with your entire heart and soul. For these mitzvos are literally lying in the corner while no one pays them any mind! Therefore I resolved that I would speak of the matter even before kings, and not be ashamed.

I have translated it into Yiddish so that the wise will understand and every person will have access to it and acquire understanding and insight. You will see this for yourself, in small measure in this part of the book and in total in the second part.

וְסַהֲדִי בָּמִרְוּםִים, שֶׁלֹּא הָיָה בָּיִדִי שֵׁם פָּרוּחָה בְּתִחְלַת
הַדָּפּוֹס, וּמַהֲשִׁמִּים עַזְרוֹנִי שְׁגָמְרָתִי חָלֵק רַאשׁוֹן, וַתְּפַלְתִּי
לְאֶל חַי שִׁיגְמָלַנִּי חָסֵד לְגָמָר גַּם חָלֵק שְׁנִי.

עַל כֵּן עָוֹשׂו גּוֹשׂו, וְאֶל תְּחֻסּו עַל כְּסָפָכֶם הַמְעוֹטָה,
לְקָנוֹת מַעֲמָדִי זֶה הַחָלֵק, וַיָּאִירו עַינֵיכֶם כְּשֶׁמֶשׁ בָּאֶחָרִים.
וְהַמִּקְיָם זֶה הַסְּפָר, יִזְהָה לְרָאוֹת בְּבָנֵין צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

כִּי דְבָרַי הַמַּעֲתִיר,

הַפּוֹתֵב בְּרָפִיוֹן יְדִים וּבְשְׁבָרוֹן מַתְנִים

הַקְּדוֹן צָבֵי הַיְּרָשָׁה

בֶּן הַגָּאוֹן כּוֹמֹה ר' אַהֲרֹן שְׁמוֹאֵל זְלָה"ה קָאִידָנוֹר

שָׁנַת תִּס"ה

Heaven is my witness that when I began the printing of this work I did not own a penny. But then Heaven came to my aid and I have completed Part One. Now my prayers are to the Living God that He grant me the lovingkindness of being able to complete Part Two as well. I place my hopes in Him that I will be able to finish it by this coming Chanukah.

Therefore, hurry and do not begrudge the small sum that it costs to purchase this part, for it will enlighten your eyes like the noonday sun. And may whoever fulfills the words of this book merit witnessing the rebuilding of Tzion and Yerushalayim.

These are the words of the supplicant,
writing with weakened hands and shattered loins,
the lowly Tzvi Hirsh
son of the illustrious scholar, our teacher,
Rabbi Aharon Shemuel, zlbo"l, Kaidenover
5465

BLANK

CHAPTER 1

פרק א'

"ה' בְּחִכָּמָה יִסְדֵּ אֶرֶץ, כֹּוֹגֵן שְׁמִים בַּתְּבוֹנָה" (משלי ג, יט).
מקרא זה בא להודיע, שucker תפארת החכמה
והתבונה הוא, כשהולידו והצמיחו דבר שיש בו תועלת
ויסוד ומקור. ובזאת יתהיל החכם ויתפאר המבון, כשהפועל
בְּחִכָּמָתוֹ וביינתו מה שהוא תכלית גדוֹל ותועלת לנשְׂמָתוֹ,
המצוּבה מתחת כסא כבודו יתברך, וננתנה אל האדם אשר
הוא קרוֹץ מחרמר, כדי לקשְׁטה בקשׁוטין נאים ומהדרין,
במעשי הטובים ובדרךיו היישרים, ולהחיזקה כאשר יבוא
זמן פקדתָה של נשמה לשוב בין נשמות הצדיקים בעז

"**Hashem** in wisdom has founded the earth; He establishes the Heavens with understanding" (Mishlei 3:19).

This verse informs us that wisdom and understanding achieve their principle glory when they give rise to something useful that can serve as a foundation and resource for further development. This is what a wise man should revel in and the understanding man take pride in — the accomplishment through wisdom and understanding of some great and beneficial goal on behalf of his soul.

The human soul is carved out from beneath Hashem's Throne of Glory and instilled into a lowly human body in order that it be adorned with the beautiful ornaments of good deeds and upright ways. Afterwards, it returns to its place when the appointed time comes for it to reside among the souls of the

ובחידודה. ועל חכמה זו נאמר (קהלת ז, יב): "הַחֲכָמָה תִּמְפֹץ
בְּעַלְיָה".

מה שאינו בן בוטlid בחכמתו דברים שאין בהם תועלת, כי אם תהו והבל וריק, מהו? היה כליה ואבד, וכל תאוותיו והנאותיו פלא היו, מה יתרון בחכמה זו?! ואין ארייך לומר, בשעה אדם מולד בבחכמתו פעלת שוא ושקר, וענינים רעים ומקלקלים, שלא בדין ועדת תורהנו הקדושה, אז עושה כתמים ופגם בנשemption. אוי לה לאוთה החכמה, אוי לה לאוთה הבינה, הגורם לנשמה דיליה צער וגלגולים קשים ומריים ויסורים בגיהנם, ונדחת מפרוג'דא קדיישא בחרפה ובבושה גזולה.

על בן עצה היועצה לכל מי אשר בשם ישראלי יבנה,

righteous with strength and joy. Regarding such wisdom it was written, "And wisdom grants life to its possessor" (Koheles 7:12).

By contrast, when a person's intelligence gives rise to things that are of no benefit, to vanity and emptiness, while the body fades away and is lost and all its appetites and pleasures come to naught, of what good is such intelligence? It is superfluous to mention that if he uses his intellect to perpetrate deception, and evil and corrupt deeds that fly in the face of our holy Torah he thereby sullies his soul with stains and blemishes. Woe to such wisdom! Woe to such understanding! For they bring his soul only sorrow, causing it to undergo painful tribulations and afflictions in Gehinnom and to be banished in great shame and disgrace from the realm of holiness.

Therefore the best strategy to be urged upon every person

להכנייע ללבבו הקשה, ויקח פנאי לעצמו להתבזבז במקומות מוצנע, שתפל עלייו הכנעה גודלה ואימת הקדוש ברוחו היא, ויחשב בימיו ושנותיו אשר כבר עברו וחלפו והיו כלל היא, וכל יום זמנו מתקרב ומתקרא אל יום הפרידה, שהוא יום המות, אשר מי יודע אותו?! כי היא שט ובא כנשר, פתע בהתאם, והשלוחה בית דין של מעלה אצים וממהרים להביאו לתן דין וחשבון על כל דבר ומעשה ומחשכה, ובלתי ותור מאומה. כי לנו מיום הדין!
וי לנו מיום התוכחה!

וכל לב יודע מרת נפשו, מה שפמד בהקדוש ברוחו היא והכעס לפניו בילדותו ובזקנותו, במקומות גלי ובסוג נסתר, כי לפניו הקדוש ברוחו הוא הכל גלי ויודע, ובשעת

worthy of the name “Yisroel” is that he humble his hard heart and take time out for introspection in some secluded spot, so that great humility and awe of the Holy One Blessed is He may fall upon him.

Let him reflect upon the days and years that have already gone by, vanished as if they had never been. Day by day his time grows shorter and the day of departure, that is, the day of death, grows nearer. Who knows when it will arrive? For it swoops down suddenly like an eagle. Then the agents of the Heavenly court hurry him in to make his reckoning for every word, deed and thought, without overlooking a single detail! Woe to us on the day of judgment! Woe to us on the day of rebuke!

The heart of every man knows the bitterness that is laid up in his soul. He knows how he rebelled and angered the Holy One Blessed is He in youth and in old age, openly and privately. For everything is as if revealed before the Holy One

הדין כלם עומדים ומעידים בפניו, באיזה יום ובאיזה שעה נעשית הרעיה, ובאיזה מקום.

ובוא וראה מה שמצאתי כתוב בספר "אותיות דרבי עקיבא", כי יש מלאך אחד, עומד סמוך לרקע הראשון, ורואה מעשים של בני אדם ומカリז למלאך אחר, ואיתו המלאך השני הכריז לפניו פרגודא קדיישא, ומחרמת קול ברוז זה, מה שבני אדם עושים עברות, מתרחקים משם כל המלאכים שרוצים לומר שירה, עד שמטהרין את המקום בטבילות.

או לנו קל וחומר, אם מהמקום ששומען ברוז העברה, מלאכי השרת מתרחקים ומתרדרים המקומות – כל שכן

Blessed is He. At the moment of judgment all must stand and give testimony before Him regarding the exact day, the precise hour when the evil deed was performed, and exactly where it took place.

Come and see what I have found written in the text *Osijos deRabbi Akiva*. There it is explained that a certain angel stands by the first firmament and examines a man's deeds, which he relates to another angel. This second angel then makes a declaration of them before the holy enclosure. Upon hearing this declaration of his sins, all the angels who sought to sing songs of praise distance themselves from the spot upon which they stood until it has been purified through immersions.

Woe to us! Let us consider the following: If the ministering angels distance themselves from the place upon which they merely hear the declaration of a sin until it has been purified, how much more defiled must be the place upon

שִׁיחַת טָמֵא בְּאֹתוֹ מָקוֹם עַצְמוֹ, שֶׁנָּעֲשָׂה בָּה הַעֲבָרָה, וְקַל
וְחַמֵּר הַבָּן אָדָם שְׁעוֹשָׂה הַעֲבָרָה בְּעַצְמוֹ.

ואל יאמר הבן אדם: יתمرמר לבני בקרבי, ו' לי! אין לי
תרופה עוד, שהרביתי לחטא לפני הקדוֹשׁ ברוך הוא.
אך רבה, תהשַׁב בדעתך, כי ה' אלקי העוזם הוא מלך
רחמים, בפָיו וּבִידיו פְּרוּשׁוֹת לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה, וּבְפִרט מְעַמּוֹ
ונחלתו. ותכֹּף בשייח' האדם פנאי לעצמו ומتابוזד כה,
או בזדאי אלקים יהי בעזרו לגדר גדר על להבא, ויהי
ה' אלהי עמו, והבא לטהר מסיעין לו. ויש לו להבון
אדם בעצמו לראות לישר המסללה ולתקון את המעות.
ואל יהיה מקל לעצמו לומר: זה הוא עברה קלה, ואין

which the sin was committed! And how much more defiled
still must be the offender himself!

Yet a man should not say, “My heart murmurs regretfully
within me. Woe to me! What remedy can there be for me after
I have committed so many sins against the Holy One Blessed
is He!” On the contrary, let him consider that Hashem, the
God of the universe, is a merciful King. His hands are out-
stretched to receive the penitent, especially those who are of
His people and His inheritance. If a person will take the time
to reflect in this way God will surely come to his aid to help
him avoid sinning in the future. Moreover, from that moment
on Hashem his God will be with him. For the Sages tell us that
whoever makes an effort to purify himself, Heaven comes to
his aid (Shabbos 104a).

Nevertheless, he must still make the effort on his own to
straighten his ways and mend whatever damage he has done.
He must not go easy on himself, saying, “It was only a minor

כדי לחרט בזיה או לעשות תשובה, ואני את הקלים,
ואתבונן על חמורות לתקון. כי צrisk האדם לידע שאין
הקדוש ברוך הוא ותרן, ואפליו על דבר קל.

ובוא וראה מה שכתב הרב החסיד, בספר "רקב אליהו",
מה שארע בימי באשה אחת, שהיתה יושבת בין שארי
נשים, והיו מספרים אשה אחת עם חברתה בעניין
התשובה, של דין וחשבון שאריך כל אדם לתן על מעשיו,
ופתחה אשה אחת בדרך שחוק ואמרה: ואני בבואי לפניהם
יום הדין בבית דין של מעלה, וישאלו אותי: למה עשית
כך? עשית את עצמי אלמת, שלא אוכל להסביר. ולא היו
ימים מיעטים, עד שנעשית אלמת עד יום מותה. עד כאן
לשונו. הרי מוכח שהדבר סליק למעלה וuousה רשם.

infraction, not important enough to feel regretful or to repent. I will ignore my minor misdeeds and concentrate on the serious ones." For one must know that the Holy One Blessed is He never overlooks anything, even a minor misspoken word.

Come and see what the saintly Rabbi Yosef Katz relates in his work *Rechev Eliyahu* regarding an incident that took place in his time. One day a group of women were sitting together discussing the accounting a person must give of his deeds. One of the women said in jest, "When I come before the Heavenly court on the day of judgment and they ask me, 'Why did you do such-and-such?' I will make myself as if dumb and unable to respond!" Not many days went by before the woman was indeed stricken dumb and remained so until the day of her death!

From this episode we see that every word we speak ascends On High and makes an impression.

ואל יחשֶׁב וידָמָה האָדָם לוֹמֵר אַחֲרֵי חָטָאת וּפְעָלוֹת שְׂוֹא
שְׁעִשָּׂה, יִשְׁ לֹ כָל תְּעֻנוּגִי עַולְם הַזֶּה וּעַשֶּׂר וּבְרִיות גּוֹפֹו,
וּבְשִׁבְיל זֶה לֹא יִחְרִיד לוֹ חָרְדָה. אַדְרָבָה, עַלְיוֹ נָאָמָר (ראה
קָהָלָת ה, יב): "יִשְׁ עַשֶּׂר שְׁמֹור לְבָעַלְיוֹ לְרַעַתּוֹ", פִי הַקָּדוֹש
בָּרוּךְ הוּא מִמְתִין לוֹ עַד שְׁתַתְמַלְא סָאָתוֹ, וּבְפָעָם אַחַת
יִשְׁפַּךְ חָרְזָן אֶפְ ה' עַלְיוֹ, וּבֹא יִבּוֹא עַלְיוֹ בָּעַלְיִ חָצִים
וּדְינִים קָשִׁים, רָחְמָנָא לְצַלְזָן, בְּלֵי חָנִינה וְחַמְלָה.

בָּן אָדָם, בָּן אָדָם! אָם אַפְתָה יוֹדָע, כִּמְהָ שְׁדִים מִסְטָרָא
אַחֲרָא, הָאוֹרְבִים עַל רְבִיעִית הַדָּם שְׁבֵלָב הָאָדָם – בּוֹדָאי
הִיִּתְ מְשֻׁעְבֵד גּוֹפָךְ וְגַשְׁמַתְךָ לְהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ!

וְהַנֶּה בְּתִיב (איַיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אַמְוֹנָתָךְ" –
בְּכָל בָּקָר בְּהַקִּיעַ מִשְׁנַתָּךְ נָעָשָׂה הָאָדָם בְּרִיהַ חֲדָשָׁה. וַיַּדְעַ,

A man must not tell himself after sinning or engaging in frivolity that since he has the enjoyment of all the pleasures in the world as well as prosperity and good health, why should he be afraid? On the contrary, concerning him was it written, “There is wealth stored up for its owner to his detriment” (Koheles 5:12). For the Holy One Blessed is He waits until a person’s measure of sin is filled and then all at once pours out his wrath upon him. Then he is beset by enemies, and harsh afflictions come upon without grace and without pity, Heaven spare us.

O mortal man! If only you knew how many demons from the Side of Evil lie in wait for the half cup of blood in a person’s heart surely you would dedicate your body and soul to the blessed Creator!

It is written, “Renewed every morning; great is Your faithfulness!” (Eichah 3:23). Each and every morning when a person

כִּי תְּכַלֵּת בָּרִיאַת הָאָדָם, עַל מִנְתָּה לְקִים הַתּוֹרָה וְהַמְּקִימָם
וּמְצֹוֹת הָ'. וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם כְּשִׁיעֹור מִשְׁנְתוֹ לְחַשֵּׁב
בְּדֻעַתוֹ תְּכַף בֶּמֶעָם הַר סִינֵּי, וַיַּצִּיר בְּשַׁכְלוֹ אֵיךְ הִיא
לִיְשָׂרָאֵל טָהָרָה וּפְרִישָׁת פְּשָׁחָיו עַזְמָדִים בְּהַר סִינֵּי בְּאַיִלָּה
וַיַּרְאָה, בְּרִתָּת וּבְזַעַם, וַיַּהֲרֵר סִינֵּי עַשֵּׂן מִפְנֵי הָאָשָׁר, אֲשֶׁר יָרַד
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַלְיוֹן בְּרִבְבוֹת מְלָאכִים וּקְזֹל הַשׁוֹפֵר,
וּמְשָׁה רַבְנָנוּ עַלְיוֹן הַשְּׁלָום, אֲדוֹן בְּלַגְבִּיאִים, הִיה הַסְּרִיסּוֹר
בֵּין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּבֵין עַמוֹּן יִשְׂרָאֵל. וְאַחֲרֵיכֶם יְהִי
הָאָדָם זָרֵיזׁ שִׁיוֹצְיאָה מִפְיוֹ דְבָור שֶׁל קָדְשָׁה. וְעַל כֵּן בְּתַבָּב
הַרְבֵּב בַּעַל "סְדֵר הַיּוֹם", שְׁתַּכְף וּמִיד כְּשִׁיקִיעַ הָאָדָם מִשְׁנְתוֹ

awakes from his slumber he is created anew. We know that the human being was created in order to uphold the Torah, and the statutes and commandments of Hashem. Therefore the moment he awakens from his sleep let him reflect on the giving of the Torah at Mount Sinai.

Let him reflect on the Bnei Yisroel purifying and sanctifying themselves before confronting the mountain in awe and fear, trembling and sweating. Let him imagine the mountain covered with smoke from the fire that crowned it as the Holy One Blessed is He descended upon it accompanied by myriad angels and the sound of the shofar. Let him picture Moshe Rabbeinu, peace be upon him, master of all the prophets, acting as intermediary between the Holy One Blessed is He and His people Yisroel.

After thinking these thoughts let him be quick to speak some words of holiness. Thus the author of *Seider HaYom* writes that immediately upon awakening a man should say, “I

יאמר: "モֹדֶה אָנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וּקְיָם, שְׁחַזְרוֹת בֵּינְשְׁמַתִּי בְּחַמְלָה, רַבָּה אַמְוֹנָתֶךָ". ואחר כה ינקה את גופו ויטל ידיו, ואחר כה ילק בזריזות לבית הפנשת להתפלל.

ובהיות ידוע, כי אוירא דעלמא מלא מסטרא אחרא, וביותר המקטנים, הנעים מחתאים ופשעים של בני אדם, משוטטים בעולם, באוירא, פנץ'ר כמה פעמים בזוהר, ויש לחוש פן בהליךתו לבית הפנשת יתרדקו החיצונים בזה האדם שפמיה לילכת לבית הפנשת – זה צריך לידע מה שכתב בזוהר (חיק גז' רסג, ב), כי לצד שמאל בפתח יש סטרא אחרא חד, ועליו נאמר (בראשית ד, ז): "לפתח חטאת רבץ", והמזוזה הרומצת על שכינה קדישא קבוע מימין, וסימן (קלהות י, ב): "לב חכם לימינו",

acknowledge You, O living and enduring King, for mercifully returning my soul to me; great is Your faithfulness." Then let him cleanse his body and wash his hands and go swiftly to the synagogue to pray.

It is well known that the atmosphere of the world is filled with influences from the Side of Evil. It is especially rife with accusing angels created from the sins and transgressions of human beings hovering about the air of the world, as is mentioned repeatedly in the Zohar (1:190a; 3:196b).

Therefore a person must be wary lest they cling to him as he makes his way to the synagogue. He must bear in mind the Zohar's teaching (3:263b) that to the left of the doorway lurks the Side of Evil. Concerning this was it written, "Sin crouches at the opening" (Bereishis 4:7). The *mezuzah*, on the other hand, a reminder of the holy *Shechinah*, is affixed to right. The mnemonic for this is the verse, "The heart of the wise is to his

ושם מקומה, והיא נקראת "רחל". ולא מלא שם של שדי שָׁכְנֵגֶדוֹ, לא היה יכול אדם מישראל לילך, כי מצד שמאל עומד הسطרא אחרא שם, והוא ברמן דיליה: "לפתח חטאת רבץ", בהפוך אתוון – ראשית טובות רחל, ולבן שם של שדי שָׁפְנֵגֶדוֹ הוא מכנייעו, ועל זה כתיב (איוב כב, כה): "והיה שדי בצריך".

אמנם עקר שמייה צרייך ממנו בצאתו מן פתח ביתו, לבলתי ידביך בסטרא אחרא ולהביאו לידי חטא, חס ושלום. ועל כן בפתח הפנימי שבבית יכוון בהנחת יד על המזוזה, כי יציר במלוי אותיות הוא: יוד צדיק ריש –

right" (Koheles 10:2). For that is its place. The *mezuzah* also represents the Divine attribute known as "Rochel." Were it not for the name *Shaddai* (inscribed upon the back of the *mezuzah*) facing him as he exits it would be impossible for a Jew to go out of his house, for the Side of Evil stands to the left of the door. This is alluded to in the acronym of the verse, "Sin crouches at the opening" — *Lapesach CHatos Roveitz*, which is the exact reverse of the name "Rochel." Therefore the name *Shaddai* is needed to subdue it, as it is written, "And *Shaddai* (the Almighty) will be your fortress" (Iyov 22:25).

The main time a person needs protection is when he exits the door of his home, to prevent the Side of Evil from clinging to him and causing him to sin, Heaven forbid. Therefore when one places his hand upon the *mezuzah* at the doorway of his home one should have in mind that the final letters of the expansion of the word *yeitzer*, the evil impulse, spell out the name *Shaddai* (*yuD, tzadI, reiSH*). In other words, the

סֹפִי תְבוֹת שָׁדִי. רַצּוֹנִי לֹומר, שַׁם שֶׁל שָׁדִי הוּא טוֹב
לְהַנִּצְלָמֵי צָר הָרָע.

ובצאתו מביתו יתפלל תפלה קצורה: "רבונו של עולם!
חוסה נא עלי, למלטני מיצר הרע וכל בית דיליה, אמן". או
יקרא קריית שמע, פרשה ראשונה, 'שמע ישראל ה'
אלְהַיָּנוּ ה' אֶחָד', עד וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך'
(דברים ו, ד-ט), אז יפלט באותו יום מכל עזון ואשמה.

name *Shaddai* has the power to protect one from the evil impulse.

Then when a person leaves his house let him pray this short prayer: "Master of the Universe! Please have pity upon me and spare me from the evil impulse and all its minions, Amein." Or else let him recite the first paragraph of the *Shema*: "Hear, Yisroel, Hashem is our God, Hashem is one" until the verse "You shall write them upon the door posts of your house and upon your gates" (Devarim 6:4-9). Then he will be spared that day from all iniquity and guilt.

CHAPTER 2

פרק ב

דוד המלך עליו השלום, אמר בתהילים (קיט, לו): "העבר עיני מראות שוא, בדרכיך חייני". ארך אדם לדעת, כי הרבה דברים הם תלויין בראיות עיניו של האדם. על פן נראה לי, שאריך לזהר תכף בקומו משנותו, אם מסתכל בראשיה אל הבתים, יכון שהקדוש ברוך הוא נתן מצות מזוודה בפתח הבית, מצוות מעקה לגג הבית, בדקתייב (דברים כב, ח): "וועשית מעקה לגגך". ואם יוצא מפתח بيתו ופגע בבהמות טהורות הראוין לקרבן, יחשב בדעתו, שהקדוש ברוך הוא ציה לנו להקריב קרבנות. ואם פגע בבהמות ובחיות טמאות, יחשב בדעתו אסור אכילתן. וכן אם פגע אחד מאמות

King David, peace be upon him, said in Tehillim (119:37),
"Avert my eyes from seeing vanity, cause me to live in Your ways." A person must know that many things depend on sight. Therefore it seems to me that if upon arising from sleep one's gaze falls upon the house, one should reflect that the Holy One Blessed is He gave us the mitzvah of affixing a *mezuzah* to the entryway and the mitzvah of erecting a *ma'akeh* (a parapet) around the roof, as it is written, "And you shall make a parapet for your roof" (Devarim 22:8).

And if upon going out the doorway he encounters clean animals, fit to be offered as sacrifices, let him reflect that the Holy One Blessed is He commanded us to offer sacrifices. And if he encounters impure domesticated or wild animals let him

העולם, יחשב בדעתו אסור חתנות. וכל איש ואיש, כל אחד, צריך לחשב לפיו ידיעתו ולפי למודו. והוא ענין גדול מאוד, שהוא מכenis העינים בקדשה בגוני דעינו.

זה לעומת זאת. כמו שהמסתכל בדברי קדשה, הוא עוזה מללבוש לראיות עיניו בקדשה, וכן ושלום, הוא להפוך – בין שהאדם ממציא לראות בדברים האסורים ובנשימים זרים, אז מכenis את עצמו לטמאה גודלה. וראיה גודלה שהראיה הוא פוגם ומפגים, מעוף אחד הנקרא "בת העינה", שעל ידי שהביצים מנחים לפניה והיא מסתכלת בהן, בראيتها – מנקבת הביצה, ויצא מכל ביצה

reflect that it is forbidden to consume them. Similarly, if he meets a gentile let him reflect that it is forbidden to intermarry with them.

In short, each person should engage in reflection according to his knowledge and learning. This is a very great matter, for in this way one clothes his eyes with sanctity regarding everything they behold.

The converse is also true. Just as one who gazes at holy matters creates a garment of sanctity for his faculty of sight, so too when a man allows himself to gaze at forbidden sights and strange women, he clothes himself in deep defilement, Heaven forbid.

A solid proof that sight has the power to cause harm to the viewer himself as well as to others can be adduced from the bird called the *bas haya'anah*. This bird's eggs lie in front of the mother while she stares at them, piercing them with her gaze

אֲפָרוֹת אֶחָד. וְעוֹד אָזְכִּים לַקְפּוֹן בְּפֶרְקִים חֲדוֹשִׁים מֵזָה.
 וְלֹכְן תָּקְנוּ חַכְמֵינוּ זִכְרוֹנָם לְבָרְכָה (עֲבוֹדָה זָהָר כ, א), גַּדֵּר וִסְגָּג
 שֶׁלֹּא לְהִسְתַּבֵּל בָּمָקוֹם שִׁיבּוֹא לִידֵי חַטָּא, פָּגּוֹן בְּנָשִׁים
 וּבְתֻולּוֹת, הַמְבִיא לְאָדָם לִידֵי הַזָּאת שְׁכִבָּת זָרָע לְבֶטֶלה.
 וְעַל זֶה בְּזַהֲן דָוד הַמֶּלֶךְ, עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם: "הַעֲבָר עַיִינִי מַרְאוֹת
 שְׂוֹא, בְּדַרְכֵיכְיָה מִינִי". רֹזֶחֶת לוֹמֶר, כִּי אַוְתִּיות שְׂוֹא הִיא
 גִּימְטְּרִיאָה ש"ז, וְהִיא רָאשִׁית תְּבוֹתָת שְׁכִבָּת זָרָע, וְהִיא רַמֵּז
 גָּדוֹל. וְנִרְאָה לִי עוֹד, דָלִילִית עַם כַּתּוֹתֶיהָ נִקְרָאים חַבְלִי
 שְׂוֹא, חַבְלִי דְמִיתָה, כְּדִאיַתָּא כִּפְמָה פָּעָמִים בְּזֹהָר (חַלְקָה א' ד'
 יב, ב; חַלְקָה ב' ד' לג, א). וְלֹכְן הַתְּפִלָּל דָוד עַל זֶה וְאָמֵר: "בְּדַרְכֵיכְיָה

until a chick emerges from each one. In the chapters to come I will bring demonstrations of further insights into this matter.

For this reason our Sages of blessed memory (Avodah Zarah 20a) erected a protective fence forbidding a man from gazing upon anything that is liable to bring him to sin. For instance, he is forbidden from gazing at women and girls lest he be guilty of wasting seed. This is what King David had in mind when he wrote, “Avert my eyes from seeing vanity, cause me to live in Your ways” (Tehillim 119:37). The numerical value of the word *shav* (שְׂוֹא), “vanity,” is 307, represented by the letters *shin zayin*, which is also the acronym for the term, *shichvas zera*, “semen.” (Dovid prayed that his eyes should not behold anything that could lead to *shichvas zera*.) This is a bold hint.

It seems to me further that because Lilis and her cohorts are called “pangs of vanity” (*shav*) and also “pangs of death,” as is mentioned several times in the Zohar (1:12b; 2:33a), therefore David prayed, saying, “Cause me to live in Your ways.” That

חַיִニׁי", דְהֹיא מִסְטָרָא דְמִיִּים, וְלֹא מִסְטָרָא דְמִיתָּה, חַס
וְשָׁלוּם.

והנה, כבר כתבו בעלי מוסר שיש סגלה נפלאה להנצל
 מעברה זו: יציר האדם תמיד, אבלו שם יהו"ה כתוב לפניו
 בדיו שחזור על גבי קלף, ובמו שכתב (תהלים טז, ח): "שׂוֹתֵי
 ה' לְנֶגֶד תִּmid". וזהו סוד הפתוגב, שאמר גם בן דוד המלך,
 עליו השלום: "עַינִי תִּmid אֶל ה', בַּי הוּא יָצַא מִרְשַׁת
 רֶגֶל" (שם כה, טו). וקל להבין.

והנה המגיד להרב בית יוסף, זכר צדיק לברכה, נתן עצה
 הזגנית להרב, זכרונו לברכה, כדי שלא יבוא האדם לידי
 חטא זה: יציר האדם אבלו דיווקנו של אביו עומדת לפניו.
 והביא ראייה מישוף הצדיק, שבקש לשכ卜 עם אישת

is, he asked to be influenced by the side of life and not the side of death, Heaven forbid.

The authors of the ethical literature write of a wonderful strategy for avoiding this sin: Let a man envision to himself continually that Hashem's four-letter name is written before him in black ink upon parchment, in keeping with the verse, "I have placed Hashem (i.e., the four-letter name) before me continually" (Tehillim 16:8). This is the principle that King David alludes to in the verse, "My eyes are always directed towards Hashem, for He will free my feet from the net" (ibid. 25:15). The meaning should be obvious.

The *Maggid* — the angel that used to appear to the *Beis Yosef* of blessed memory — offered him another useful strategy for avoiding this sin: A man should envision the image of his father standing before him. As proof he cited the example of

פוטיפרעה, ונזדמן לפניו דיווקנו של אביו, ופרש יוסף מהחטא. ועוד רמז בתורתנו הקדושה: "דשא עשב מזריע זרע" (בראשית א, יב). דשא הוא ראשי טובות – דיווקנו של אביו, הוא עשב, שהוא טוב למזריע זרע למיניו, ולא להוציא שכבת זרע לבטלה, כי אם במנינו דוקא.

ובוא וראה מה דאיתא בזוהר, פרשת פקודי (דף וס, ב), כי יש ממנה אחד שנקרא "פתחות", על שם שהוא מפתח לבני נשא, לאסתכלא ולעינה במה שלא אctrיך ליה, בכמה נאופין וונוגין. ולאחר מיתת האדם, שנפטר בקבר, בא הממנה והוא ומחר להאדם נשמהו, ואחר כן נוטל את האדם באכזריות ומשביר העצם של עינים, ונותל

Yosef HaTzaddik who was on the verge of lying with Potifera's wife when the image of his father appeared before him. As a result Yosef withheld himself from sinning (Sotah 36a).

There is another hint to this strategy in our holy Torah. In Bereishis (1:12) it is written, "a meadow of herbs giving forth seed each to its kind" (Bereishis 1:12). "Meadow," *deshe*, is an acronym for "the image of his father," *diukno shel aviv*. Thus it is the medicinal "herb" to ensure that a man only gives forth seed "to his kind," and that none is spilled in vain.

Come take a look at what is stated in the Zohar, *Parashas Pikudei* (263b). There it tells of an angel called Patos who seduces (*mefateh*) men to gaze at and examine that which is not necessary for them in an adulterous and wanton manner. After a man dies and is buried in the grave this angel then comes and restores to him his soul, after which he takes hold of him cruelly and breaks the sockets of his eyes and plucks out his

מִמְּנוּ אֶת הַעֲיִנִים, וַאֲחָר כֵּה ذֶن אֶת הָאָדָם בַּיּוֹרִין קָשִׁים וּמְרִים. וַאֲחָר כֵּה מַזְרִידִים אָזְטוּ לְבָור שִׁישׁ בּוֹ הַרְבָּה נְחִשִּׁים וּעֲקָרְבִּים, וְאוֹתְזִין בּוֹ וְדִנִים אָזְטוּ בְּדִינֵינוּ קָשִׁים וּמְרִים, רְחַמְנָא לְאַלְןָן. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ הָאָרֶבֶי, זִכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה, כִּי יִשְׁעַז עֹזֶף קָטָן הַנִּקְרָא בְּתוֹרָה (דברים יד, יג): "רְאָה". וְנִקְרָא כֵּה עַל שֵׁם שְׂרוֹאָה מַרְחוֹק. וְעַל עֹזֶף זוֹה אָמְרוּ חֲכָמָינוּ זִכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה (חולין סג, ב), שְׁנִקְרָא בָּנוֹ, שְׂרוֹאָה לְמַרְחוֹק, וּמְמֻלָּא תְּאוּתָו בְּרָאִיתָו. וְלֹכְן הַעֲנֵשׁ שֶׁל הָאִישׁ הַמִּסְתְּפֵל בְּנָשִׁים, יַתְגַּלֵּל נִשְׁמָתוֹ בְּעֹזֶף זוֹה, מְדָה בְּנֶגֶד מְדָה, וּסְבוּל שֵׁם צָעֵר גָּדוֹל מַאֲד.

וְצִרְיךָ שְׁתַדְעַ, כִּי לְכָל עֹזֶן יִשְׁגַּר גָּרָם וִסְבָּה הַמְבִיאָה אָזְטוּ לִיְדֵי כֵּה, וְהַכִּי נִמְיָה יִשְׁגַּר גָּרָם וִסְבָּה הַמְבִיאָות אָזְטוּ לִיְדֵי

eyes. Later on the man is sentenced to terrible afflictions and then lowered into a pit filled with snakes and scorpions, which attack him and execute upon him terrible judgments, Heaven spare us!

The saintly Ari, *z”l*, discusses a certain small bird mentioned in the Torah (Devarim 14:13) called the *ra’ah* (literally, “it saw”), which is able to see great distances. The Sages say that it was given this name because it sees from afar and uses its sight to engage in lewdness (*Chullin* 63b). Therefore, the Ari adds, the punishment of a man who gazes at women is that his soul is reincarnated in the form of this bird, measure for measure, which causes the soul great suffering.

You must know that every sin is brought about by an antecedent and a cause. In this case, too, there is an antecedent and a cause that bring a man to gaze at forbidden women. The

הסתכלות בנשים האסירות. והסבה הראשונה, כשהאדם מסתכל בדברים טמאים, עד שהשביע עינו בהסתכלות בהם – אף שיש לאדם רשות לראות בריות משלנות הבאים ממדינות מרחוקים, ועל זה תקנו חכמינו זכרונם לברכה וקבעו ברכה: "ברוך מושנה הבריות" (ברכות נח, ב) – מכל מקום, לא ישבע עינו בהסתכלות ולא יראה בהם כי אם דרך עראי. כי מאור העיניים דומים בארכעה גונין, שנון נגד אותיות שם יהוה, ואם הבן אדם רואה בראיותיו בריאות טמאות, אז הוא ממשיך רוח הטמאה החופף עליו בזיה הדבר, והוא הגורם אחר כך להסתכל בדבר היוצר גרווע, המביא אדם לידי מכשול. ולכן הזהירו חכמינו זכרונם לברכה (נזרים כ, א), שלא להסתכל אפלו

first cause is the gazing upon impure things until the eye is sated. Although it is permitted to look at the strange creatures from foreign lands, for which the Sages even instituted a blessing, “Blessed is He who diversifies the creatures,” nevertheless, one should not sate the eye with gazing at them but only cast upon them a passing glance.

For the eye is comprised of four colors (the white, the dark rim around the iris, the color of the iris and the black of the pupil) corresponding to the four letters of the Divine name (*Tikkunim* 70, 128a). When a man casts his gaze upon impure creatures he draws upon himself the unclean spirit that hovers over them. This later causes him to gaze upon worse things, which then bring him to sin.

For this reason the Sages warned that a man should not even gaze at his own wife when she is a *niddah* (menstruating

באותו נדה, כי טמאה של נדה החופף על האשה בימי נדהה, על ידי הראיה שזאב הוא אותה הזהמה, ומדבק הטמאה בעיניו. והראיה לזה, שכינו שהאשה נדה מסתכלת במראה (שקורין בלשון אשכנז: "שפיגל") חדש, עוזה ראייתה במראה רשם כתם אחד, שאי אפשר להעביר אותו הכתם. ולכן אמרו גם כן חכמיינו זכرونם לברכה (מגלה כה, א), דאסור להסתכל בפניו של אדם רשע. אלא יrangle עצמו לשום עינוי בדבר קדשה, אז הוא ממש קדשה וננתן הארץ גודלה לארכעה גונין דעתינו דיליה.

וטוב לאדם להסתכל בשמים כדי לראות מעשה ה' יתברך, כמו שכתב בזוהר פרשת בראשית (במקדמה, דף א, ב): "אמר רבי אלעזר בן רבי שמעון בן יוחאי: יומא חד הוויא

woman) because defilement hovers over a woman while she is having her menstrual flow and through his gaze he draws it to him, causing it to adhere to his eyes. The proof to this is that when a *niddah* stares at a new mirror her vision makes a stain upon the glass that can never be removed.

For the same reason the Sages forbade gazing at the face of an evildoer. Instead a man should accustom himself to looking upon holy things. That way he draws holiness upon himself, imbuing the four colors of his eyes with great illumination.

It is also beneficial for a man to gaze at the Heavens in order to behold the works of Hashem, may He be blessed. It written in the holy Zohar (Introduction 1b):

Rabbi Elazar the son of Rabbi Shimon bar Yochai said, One day I was by the shore of the sea when Eliyahu

על בַּיִת יְמָא, וְאַתָּה אֱלֹהִים וְאָמַר לֵי: "רַבִּי, יְדֻעַת מַהוּ דְכַתִּיב (ישעיה מ, כ): "שָׂאוּ מָרוֹם עַיִנֵיכֶם, וְרָאוּ מַיְ בָּרָא אֱלֹהָ?" אָמַרְנָא לֵיה: אֲלֵין שְׁמֵיָה וְחַילְהָוָן – עֲבָדָיו דְקָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא, דָאִית לֵיה לְבָר נֶשׁ לְאַסְתְּפָלָא בְּהוּ וְלְבָרְכָא לֵיה, דְכַתִּיב (תְּהִלִּים ח, ד): "כִּי אָרָא שְׁמֵיָה, מַעֲשָׂה אַצְּבָעוֹתִיךְ, יְרַחְם וּכֹכְבִים אֲשֶׁר כָּזְנָתָה", וְכַתִּיב (שם, י): "ה' אָדַגְנוּ מָה אָדִיר שְׁמֵךְ בְּכָל הָאָרֶץ". עַד פָּאוּ לְשׁוֹנוֹ.

וְכֵן נֹהֲגִים אָנָשִׁי מַעֲשָׂה לְהַסְתְּפָלָל בְּשָׁמִים בְּשָׁעַת יְצִיאַת הַפּוֹכְבִים, בְּשִׁמְתְּחִילָה לְהָאִיר, וְאֹמְרִים (שם קד, כד): "מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךְ ה' וְכֹו". וּבְפִרטָה בְּשִׁמְתְּחִילָה הַחֲמָה לְהָאִיר, אָזִי אָרִיךְ הָאָדָם לְהַסְתְּפָלָל לְשָׁמִים, בְּצָאת הַשְּׁמֶשׁ בְּגִבּוּרָתָה, כִּי

came and said to me, “Rabbi, do you know the meaning of what is written, ‘Raise your eyes on high and see who created these’ (Yeshayahu 40:26)?”

I said to him, “These are the Heavens and their hosts, the works of the Holy One Blessed is He. For it is incumbent upon human beings to gaze upon them and bless Him, as it is written, ‘When I see Your Heavens, the work of Your fingers, the moon and the stars that You established’ (Tehillim 8:4). Following which it is written, ‘Hashem, our Master, how mighty is Your name in all the earth’ (ibid. 8:10).”

Indeed the meticulous make it a practice to gaze at the Heavens at nightfall, just as the stars begin to shine, and recite, “How manifold are Your works, Hashem, etc.” (ibid. 104:24). One should be especially zealous to gaze at the Heavens when the sun begins to shine and to “go out in its strength” (Shoftim

از סטרא אָחָרָא וְחִצּוֹנִים וְדִינִים מַתְעוֹרְרִים עַל יָדֵי תַּקְפָּא דְשָׁמֶשׁא. וְכֵן כַּשְׁהַלְבָנָה תַּתְחִיל לְהַזְּרִים, אֲז הַסְּטָרָא אָחָרָא, שָׁאַיָּן יִכְלֶה לְהַתְּרָאָות בְּאוֹר הַלְבָנָה, וְשָׁאַטְיָן בְּעוֹלָם בַּתְּקָפָה וּבְחַזְקָה, הוּא מִבְּרִיחָין עַצְמָן בְּאַל הַלְבָנָה. וְעַל זֶה נִאָמֵר (שֶׁם קְכָא, ו): "יְוָמָם הַשְּׁמָשׁ לֹא יִפְכֶּה וַיִּרְחֶם בְּלִילָה". וְעַל זֶה יִכְוֹן הָאָדָם גַּם כֵּן בָּאַמְרוֹ בְּשִׁיחָרִית: "יִוָּצֵר אֹור וּכְיוֹן, הַמְּאִיר לְאָרֶץ וּלְדָרִים עַלְיהָ בְּרָחוּמִים", שִׁיאִירוּ הַמְּאוֹרוֹת בְּרָחוּמִים, וְלֹא יִנְזַק שָׁוָם בֶּן יִשְׂרָאֵל עַל יָדֵי זָרִיחָת אֹור דִילָהּוֹן.

על כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְזַהַר בְּרָאִיות הַעַזָּן, וּמִכֶּל שְׁכַנּוּ בְּדָבָר, שַׁהְיוּא נִחְשֵׁב כְּמַעֲשָׂה. על כֵּן בְּהַלִּיכָתוֹ לְבֵית הַכֶּנֶסֶת יִרְאָה

5:31), for at that time the Side of Evil and impure beings and the forces of strict judgment are aroused by the sun's fierceness.

The same applies when the moon begins to shine. This is because the Side of Evil cannot appear in the light of the moon; therefore its minions, which float about the world in great force, take refuge in the moon's shadow. Concerning this was it written, "The sun will not strike you by day nor the moon by night" (*ibid.* 121:6). One should have this in mind when reciting the morning prayer, "Who forms light, etc., who illuminates the earth and its inhabitants in mercy." That is, He causes the luminaries to shine in mercy so that no Jew will come to harm on account of their light.

If follows from the above that a person must be very protective of his faculty of sight. This is even more critical with regard to speech, which is reckoned like deed. Therefore on the way to shul one should try to keep casual speech with one's

למעט בדברו דברי חול עם חברו, וכל שכן עם איש אחר, אשר הוא שלא לצורך, וזהו סגלה נפלאה שיקבל ה' ברחמיו תפלה. והנה מצינו בכתביו האר"י, זכרונו לברכה עמק המפלגה, הקדמה ג פרק ד) שצוה לתלמידיו החסידים, ובפרט לתלמידיו רבי יצחק כהן, זכרונו לברכה, שילך רבי יצחק לכפר עין-זיתים על קבר רבי יהודה בר אלעאי, ושם יתפלל ולכון יהודים שמסר לו האר"י, זכרונו לברכה, ושם יגלה לו רבי יהודה בר אלעאי פירוש על מאמר הזוהר בפרשת האזינו. וצוה לו האר"י, זכרונו לברכה, שלא ידבר עם שום אדם בהליכתו. והלא רבי יצחק כהן, זכרונו לברכה, הנזכר לעיל, והתפלל ועשה כל היהודים ונשפטה על קברו, ואין קול ואין תשובה. וחזר בפחי נפש אל רבו האר"י, זכרונו

companions to a minimum, and even more so, unnecessary speech with strangers. This is a wonderful strategy for ensuring that Hashem in His mercy accepts one's prayers.

We find in the writings of the Ari, z"l, (*Emek HaMelech*, Intro. III, Ch. 4, p. 11b) that he once instructed one of his pious disciples, Rabbi Yitzchak Kohein, z"l, that he should go to the village of Ein Zeisim to the grave of Rabbi Yehudah bar Ilai and pray, having in mind certain special intentions that the Ari taught him. There Rabbi Yehudah bar Ilai would reveal to him an explanation of a passage from the Zohar in *Parashas Ha'azinu*. The Ari ordered further that he was not to speak with anyone along the way.

So Rabbi Yitzchak went and prayed with all the required intentions and prostrated himself upon the grave. But there was no sound and he received no response. At length he returned

לברכה, ואמר לו: אדוני, באתי על קבר הפטנא רבי יהודה בר אלעאי ועשיתי בכל אשר צויתני, ולא בא אליו שום תשובה ממנהו והשיב לו האר", זכרונו לברכה: ולא ראיתי בהשגת שדברת עם ערביה אחד, ולא די שהוא לא שאל בשלומך, אלא אתה הקדמת לו שלום?! ונהלא צויתיך, שלא תדבר עם שום בן אדם?! אז זכר הרבה יצחק פהו, זכרונו לברכה, שפך היה, והזדה לו, עד כאן לשונו.

הרי לך ראייה, שהדבר והראיה פוגמים. ואף שבגלוותנו מקרים להקדים שלום לכל אדם, אפילו בשחרית קדם תפלה, מכל מקום יראה לך ערבי דבוריו Mai D'afshar, וזהו סגלה נפלאה ונאמנה. ודוז"ק כי קוצרתי פה, ולקמן אריך בו בפרקם.

home dejectedly to his master the Ari and told him, "Master, I went to the grave of the sage Rabbi Yehudah bar Ilai and did all that you instructed me, but I received no response from him.

The Ari, *z"l*, replied, "Did I not see with my unique insight that you spoke with a certain Arab? And not only did he not greet you but you greeted him first! Did I not instruct you to speak with no one?" Then Rabbi Yitzchak Kohein recalled that this was indeed the case and confessed to it.

Here you have proof that speech and sight cause harm. Although in our dispersion we are required to greet everyone we meet, even before the morning prayers, nevertheless one should try to minimize his words as much as possible. This is a tried and true strategy. Examine my words well because I have abbreviated the matter and will elaborate upon it further in later chapters.

CHAPTER 3

פרק ג'

דוד המלך פתח (תהלים א, א): "אָשֶׁרִ הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא
הָלַךְ בְּעֵצֶת רְשָׁעִים וְגُוֹן, וּבִמּוֹשֵׁב לְצִים
לֹא יָשַׁב". וכן אמרו רבותינו זכرونם לברכה, במשמעות
אבות (פרק ג, משנה ב): שניים שישראלים ואין ביניהם דברי
תורה, הרי זה מושב לצים. ובහיות מקשול זה מצוי
בעזונותינו הרבנים מאד, על כן צരיך האדם לשום
השגחתו מאד באזהרה זו, שבחיותו יושב עם חבריו,
שתהא ישיבתו בדברי תורה או דברי מוסר ודברי יראת.
ועל אחת כמה וכמה להתרחק מישבי כתות הליצנים
ויושבי קرنות, היושבים כתות ועוסקים בדברים של מה
בקשה, ובדברים מרבים לא ייחל פשע של לייצנות או לשון

King David began the book of Tehillim with the words,

"Fortunate is the man who has not walked in
the council of the wicked . . . nor did he sit in a gathering of
scoffers" (1:1). Similarly, our Rabbis have said in Pirkei Avos,
"When two people sit together and there are no words of
Torah between them, it is a 'gathering of scoffers'" (3:2). Since,
on account of our many sins, this is a very common circum-
stance a person must pay careful heed to this warning. When-
ever he sits with his companions he must be certain that the
discussion consists of words of Torah or character develop-
ment or awe of Heaven.

It goes without saying that he must avoid the company of
scoffers and idlers who sit together engaging in frivolity. For in
the course of their endless chatter they inevitably come to utter

הרע, ועל ידי זה הם מולידין ענינים פגמים, המביאים לפוגם בנסמותיהם. והירא דבר ה' יתרכז מאספת החברות של אלו.

ודע לך, כי יש פת אחד חיצוניים הנקראים "קסילים", שהם ממונים המתראים לבני אדם בשולך ייחידי בלבד בדרך, מתראיין בנגדו, ולפעמים אף בחברות בני אדם (שקרוין בלשון אשכנז: פאר פיר ליכט), ומתעים אותו ללבת עמהם בחבורה, ולפעמים מראים להדבק ייחד ליד לפנדק אחד ואקסניא, ומראין באור הנר להתקרב, והאדם הוא מבין שהוא הולך למלוון או לפנדק במקום קרוב, אבל הוא מרחיקין אותו מן הדרכה, וקרוב הדבר שמוליכין אותו למקום אגמים ומקומות מטיפות, או ליער, או בין בצעי

words of mockery and derogatory speech, thereby giving rise to harmful forces that inflict damage upon their souls. Therefore whoever fears the word of Hashem will distance himself from such company.

You should know that there is a certain category of malignant spirits called *kesilim* ("wicked fools") that have been appointed to appear to a man walking along the road alone at night. Sometimes they appear as a group of men and seduce him into joining their company. Sometimes they appear in the form of an inn or a hotel, shining forth a light to entice him to approach. He believes that he is on his way to a nearby hotel or inn but they draw him farther and farther from the way. It is common for them to lead him into marshes and other places of filth or into a forest or among the swamps where his life is imperiled.

הממים, אשר מסתפן שם האדם בסכנת נפשות. והן הם הממנים על בני אדם, המתאפסים כתות של בני אדם לספר דברים של הבל בני אדם שאין בהם תועלת. ואלו המשפטיתים נקראין גם כן "פועלי און", שכותבים כל דברי ליצנות וכל דברי לשון הרע בספר אחד למטה, הנקראת "פועלי און". וביום ביתאת פקדתם של אלו האנשים, יוצאים כתות האלו של ה"קסילים", ופוגעים בנשיהם, ומוליכין אותו למדברות או לבצעי המים, ומctrרים את הנשמה במאד מאד. על כן צרייך האדם להתרחק מחברות כתות האלו. ואין צרייך לומר, כאשרואין בני אדם שמריבים בדברי קטות ומריבות, ברוח מהן, כי שם אספת החיצונים, שמתאפסים שם במקומות האלו שיש ריב וקטטה.

These same spirits are appointed over those who gather to relate frivolous tales that are of no benefit. They are also the destroying spirits called the “workers of iniquity,” that record all words of mockery and forbidden speech in a book On High called the “Workers of Iniquity.” When the time comes for these people to meet their end groups of these *kesilim* come out to meet them and strike at their souls. Then they take them out to the desert or a marsh and inflict terrible suffering upon their souls.

Therefore one must keep away from these gatherings. It need not be said that if one sees people quarreling one must flee from them, for that is a gathering place for malignant spirits that assemble wherever there is bickering and quarreling.

ומזה תוכל לצייר הפגם, המדברים דברים בטלים בבית הכנסת, מקום קדשה, מיוחד להיות מלא בהבל של שירות ותשבחות ותתnxוניות.

ואתה ראה מה שכחוב בזוהר, פרישת תרומה (דף קלא, ב) וזה לשונו: מאן דאשטעי בגבי בנישתא – ווי לייה וכו', ואין לו חלק באלהי ישראל, זגרע מהימנותא דמלכא. עד כאן לשונו. (עיין שם, כי קאראתי מאד, באשר שהענש יוזע כל איש, בספריו מוסר שקדםeli). ואנחנו עמו וצאן מרעיתנו, יוכל כל אחד ואחד לנדר עצמו שלא לדבר שום דבר חל בית הכנסת, כי בעון קל פזה לא יהיה לו, חס ושלום, חלק באלהי ישראל, כמו שכתב הזוהר.

ועל אחת כמה וכמה שלא לדבר דברי ליצנות או רכילות

From all this one can deduce the harm that is done by speaking frivolity in the synagogue, a place of sanctity designed to reverberate with the sound of song and praise and supplication.

See what is written in the Zohar, *Parashas Terumah* (131b): “Woe to the one who converses in the synagogue! He has no portion in the God of Israel, for he detracts from faith in the King.” (Examine the rest of what is written there because I have greatly abbreviated the matter.)

We are His people and His flock. Each of us must erect his own protective fences to prevent him from speaking any mundane words in the synagogue at all. For on account of this seemingly small matter one loses his portion in the God of Israel, Heaven forbid!, as it is written in the Zohar

A person should be especially careful not to utter words of

בַּבְּיַת הַכְּנֶסֶת, אֲשֶׁר דִּירַת הַשְּׁכִינָה שֵׁם הֵיא, בָּבְתִּי כְּנֶסֶת
וּבָבְתִּי מִדְּרוֹשׁוֹת. וְאִם בְּנֵי אָדָם אַיִּם נְזַהֲרִים מַלְדָּבֶר דָּבָר
שְׁחֹק וְקָלוֹת רָאשׁ וּרְכִילוֹת וְלְשׁוֹן הַרְעָה בַּבְּיַת הַכְּנֶסֶת –
הֵיא גּוֹרָם שַׁהְשִׁכְינָה מִסְתַּלְקַת מִישָׁרָאֵל. וְעַל זֶה פָּתַב
הַזָּהָר (תקונין תקוון ו, דף כב, ב): "וְלَا מִצָּאָה הַיּוֹנָה מִנוֹמָה"
(פראשית ח, ט). וְעַל יְדֵי עַווּן זֶה בְּעוֹנוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים נְחַרְבוּ
כִּמְהָ בָּתִּי כְּנֶסֶת, כִּי הַבְּנֵי אָדָם מְכַנִּיסִין עַרְבּוֹב הַסְּטָרָא
אֲחַרְאָה בְּמִחְנָה הַשְּׁכִינָה שַׁהְיָא כֶּלֶת קָדְשָׁה, כִּי עַרְבּוֹב זָרִים
בְּמִקּוּמוֹת הַקָּדוֹשִׁים לֹא טֻוב, וּבְכָל עַסְקָה קָדְשָׁה יְהָא אָדָם
מִזָּהָר מִאָד, שֶׁלֹּא יָגַרْ בְּעַרְבּוֹב חִיצׁוֹנִים, חַס וְשָׁלוֹם.
וְהַגָּה דָּעַ מָה שָׁפַטְבָּה הַזָּהָר, פָּרָשַׁת פְּקֻדָּה (דף רסג, ב), שִׁיחָה

mockery or tale-bearing in the synagogue, for the dwelling place of the *Shechinah* is in the synagogues and study halls. When people are not careful to refrain from jocularity, lightheadedness, tale-bearing and derogatory speech in the synagogue it causes the *Shechinah* to depart from Israel. In this connection the Zohar (*Tikkun* 6, 22b) ascribes to the *Shechinah* the verse, “And the dove found no resting place” (*Bereishis* 8:9).

As a result of this sin numerous synagogues have been destroyed, to our chagrin, because people allowed the Side of Evil to mix into the camp of the *Shechinah*, which was to have been entirely holy. It is not good to bring foreign matters into places of holiness. Therefore a person should be careful whenever he engages in holy matters not to cause malignant spirits to mix in, Heaven forbid.

You should be aware of what is written in the Zohar,

מִמְנָה חַד מִסְטָרָא אֶחָדָא, הַמֵּצֶה וּמִמְתַיִן עַל כָּל מֵי
שְׁמוֹצִיא מִפְיוֹ דָבָר מַגְנֶה, בָּגָן כְּזִבִּים, לְשׁוֹן הַרְעָ, רַכְיָלוֹת,
לִיצְנוֹת וּכְיוֹצָא בָּהּוּ, וְלֹבֶתֶר מִפְיקָמְלִין קָדְשִׁין – אֲזִיל
הַהוּא מִמְנָה עַם שֶׁאָרֶחֶת חִיצּוֹנִים שְׁתַחַת שְׁלֹטוֹנוּ, וּנוֹטְלִין
הַהִיא מֶלֶת קָדְשָׁא וּמִסְאָבִי לִיהְ, וְלֹא זָכֵי בָּהּ הַהִיא בָּרְנֶשׁ
בְּהַדִּין מֶלֶת קָדְשָׁא. כִּי אֶזְחִיכּוֹנִים הֵם הַנוּטְלִים
הַדָּבָרִים שֶׁל קָדְשָׁה אֲצָלָם, וּמִתּוֹסְפִּים כַּח לָהֶם עַל יְדֵי
מֶלֶת קָדְשָׁא וּכְוֹ. אָזְיָה לְהָאִי בָּרְנֶשׁ בְּהָאִי עַלְמָאִי וַיַּ
לִיהְ לַעֲלָמָא דָאָתָי וְהַגְּרָם לְזָהָה הַוָּא רַב דָּבָרִים, כִּי בְּדָבָרִים
הַרְבָּה אֵי אָפְשָׁר שֶׁלָּא יָעַרְבָּ טֻב בְּרָע, וְרָע בְּטֻב, וְעַל יְדֵי
זָהָה, חַס וְשַׁלּוּם, נִתּוֹסְפִּים כַּח וְגִבּוֹרָה לְסֻטָּרָא אֶחָדָא.

Parashas Pekudei (263b). There we learn that there is one agent of the Side of Evil that looks out for and awaits anyone who allows a disgraceful utterance to leave his mouth, whether it be deceit, derogatory speech, tale-bearing, mockery or anything similar, and afterwards utters words of holiness.

That agent, accompanied by other malignant spirits under its command, then goes and takes that holy utterance and defiles it so that the speaker receives no credit for it. For the malignant spirits take those words of holiness and derive and augment their own power with them. Woe to that person in this world! Woe to him in the next world! And the cause of all this was excessive speech, for in the course of speaking excessively it is impossible to avoid a mixture of good in the bad and bad in the good. Through this the Side of Evil gains power and strength, Heaven forbid.

על כן טוב יותר לאדם להרגיל פיו ולשונו בדברי יראה ומוסר, ולהיות שגור בפיו לשון הקודש, שהוא לשון צח ומוועל לנשמה. והנה זה מבאר בדברי רבנו, זכרונו לברכה, שמדובר של אדם נבר שרש נשמתו למעלה: אם הוא רגיל בקללות או בדברי ריבות, אז תדע שנשמתו היא מסתרא אחרת, משרש נחש וצפע, ואינו מגוע קדוש, כי אם מעירב רב. ואף שיש לו אב ואם צנوعים וחסידים, מכל מקום גלגול נשמתו מעירב רב. וכיוצא בו, מי שיש לו פה מדבר דברים בטלים ודברי נבלה, חס ושלום. מבאר גם כן בדברי האר"י, זכרונו לברכה: המנבל פיו פוגם בלבנה, ועושה מאותיות לבנה – נבלה, חס ושלום.

Therefore it is better for a person to accustom his mouth and tongue to uttering words of awe and admonishment and to speaking the Holy Tongue, which is a refined language that benefits the soul.

Our rabbis explain that from the nature of a person's speech one can discern the source of his soul On High. If he is accustomed to speaking imprecations or words of contention it is clear that his soul derives from the Side of Evil, the source of the serpent and the viper. He is not from the holy stock but from the mixed multitude. And even if his father and mother are modest and pious, nevertheless his soul is a reincarnation of a soul from the mixed multitude.

The same is true if his mouth utters frivolity or crudity, Heaven forbid. The Ari, z"l, explains that one who speaks crudity impairs the attribute represented by the moon, inverting the letters of the word *levanah*, "moon," and changing them to *nevalah*, "crudity," Heaven forbid.

ובאשר כי דברי הפוגמים הם מרבים, ולא יספיק
לهم אף עשרה פרקים לזכור גודל הענש שלהם, על כן אני
מזהיר בקצרה שצרכיך אדם לדעת, כי פה שהוא גדור
ומסיג מהוזיא דבה וקלות, ואינו מוציא לשון הרע,
ואין עוסק בדברי ליצנות – האי פומה אקרי "פומה
קדישא", דהקדוש ברוך הוא משתבח בגויה. ומכל שכן מי
שהוא עוסק בתורה ובתפלה, בשירין ותשבחין –
הקדוש ברוך הוא נטיל האי דברא, ואתעביד פתר על
רישא, אפילו אם מתפלל בכוונה.

ויראה לבחר לו מקום מיוחד להתפלל בבית הכנסת אצל
שכן טוב, צער וישראל, ויתרחק משכנן רע, שלא יכשיל אותו
לילך בדרכיו, מס ושלום. ואם אי אפשר להתרחק משכנן

The different kinds of harmful speech are too numerous to elaborate upon. Even ten chapters would not suffice to mention the magnitude of the punishments they evoke. Therefore I will simply issue this brief admonishment: A person must know that a mouth that is fenced in and guarded against uttering slander and imprecations and that does not engage in forbidden speech or mockery, is called a “holy mouth” and with it the Holy One Blessed is He may be praised. Moreover, if a person is immersed in Torah study, prayer, songs and praises, the Holy One Blessed is He takes his utterances and makes them into a crown for his head, provided that he prays with intention.

A man should select a fixed place in the synagogue to pray, next to a good neighbor, someone who is upright and honest. Conversely, let him distance himself from a bad neighbor so

רע כי אין לו מקום אחר, יראה להזיכיו בדברים يوم יום,
אולי ימצא עת רצון שיקבל התוכחה, ואולי יזכה חברו על
ידו. ואם יראה האדם שהוא איש רע ובלתייל, שעומד
ברשותו, יניח את מקומו וילך לו לשלום.

that he will not come to stumble through emulating his ways, Heaven forbid. If it is impossible to distance himself from a bad neighbor because no other seats are available, let him rebuke him daily. Perhaps he will find a favorable moment in which his rebuke will be accepted and perhaps in this way his colleague will benefit through him. But if he sees that the man is evil-natured and lawless and unbending in his wickedness, let him abandon his place and go in peace.

CHAPTER 4

פרק ד

ישעיהו הנביא עליו השלום, אמר (ישעיה סו, כב): "כִּי כֹּאשֶׁר הַשְׁמִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עֲשָׂה, עַמְּדִים לִפְנֵי וְגוּ". וּבָאָרֶץ הַזָּהָר, פְּרִשָּׁת בְּרָאִשְׁת (בְּהַקְדִּמָה, דף ה, א): מִי שְׁהוֹלֵךְ בְּדָרְךָ תִּם וַיָּשֶׁר וַיַּעֲזֹב ה' בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נְפָשׁוֹ וּבְכָל מַאֲדוֹן וּלְוִימַד תּוֹרָה לְשָׁמֶה, וּמַחְדִּישׁ תּוֹרָה שֶׁל אֶמְתָּה לִפְנֵי שְׁכָלוֹן, עַל פִּי הַקְדָּמוֹת אֶמְתִּיות וּבְרוּרוֹת, וּמַדְקָךְ הַיטָּב שְׁהָדָבָר שְׁחַדְשׁ בְּתּוֹרָה, לֹא יְהִי בּוֹ שָׁוֹם סְפָק וּשְׁפָת שָׁקָר, חַס וּשְׁלּוּם, אָז הַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמָח מִאֵד בּוֹ וּבְתוֹרָתוֹ. וְכֹל חַדּוֹשׁ וְחַדּוֹשׁ שְׁמַחְדֵשׁ הָאָדָם בְּתּוֹרָה, עוֹלָה וּעוֹמֵד לִפְנֵי הַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲטֵר לִיה

The prophet Yeshayahu, peace be upon him, said, "For as the new Heaven and the new earth that I will make stand before Me, etc." (66:22). The Zohar explains in *Parashas Bereishis* (Introduction 5a) that when a person goes along the path of innocence and righteousness, serving Hashem with all his heart, with all his soul and with all his might, studying Torah with pure motives and revealing true insights according to his intellect, based upon true and clear premises, being extremely careful that there is no doubt or falsehood, Heaven forbid, in his insights. Then the Holy One Blessed is He rejoices greatly both in that man and in his Torah.

Each and every Torah insight that a person reveals ascends On High and stands before the Holy One Blessed is He. The Holy One Blessed is He kisses it and crowns it with several

ומנשך ומעטר ליה בכמה עטרין, ועושה מהן שמים
חדים וארץ חדשה מהאי מלון מדיין, והו עומדים לפניו,
כדי שייהיו בהן עיני ה' תמיד להשגים על ידו בהשגות
פרטיות, וכדי שלא יתקנו בו מלאכי השרת, חופה
ומכסה הקדוש ברוך הוא, עד שנעשה בהן שמים וארץ
החדש. וזהו שאמר הכתוב (ישעיה נא, טז): "ובצל ידי
כסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ". ובאותן שלא יתגאה, חס
ושלום, באשר שלומד ומחדש חדש תורה, כדי היא
בזהר, פרשת תרומה (דף קט, א):

**בשmagיעין ישראל לומר סדרא דקדשה, באotta שעה
מカリין למללה: עלינוים ותחתונים אציתנו מאן איהו גס**

crowns, creating from it a new heaven and a new earth. These then stand before Him in order that His eyes may be upon them continually to watch over him personally by means of them. And in order that the ministering angels not be jealous of him, the Holy One Blessed is He covers over and conceals those insights until He has fashioned from them the new Heaven and the new earth.

This is what is meant by the verse, “And with My hand I have covered you to plant heaven and to found the earth” (Yeshayahu 51:16). But this applies only if he does not become conceited over his learning and the novel insights he has revealed, Heaven forbid, as the Zohar teaches in *Parashas Terumah* (129a):

The moment Yisroel begin reciting the *Kedushah* of *Uvo Letzion* it is announced On High: “Listen O lofty ones and lowly ones! Who is the one who is arrogant in

רוֹחָא בְּמַלֵּין דָּאוּרִיתָא, מְאָן אִיהִי דָּכֵל מֶלֶוי בְּגִינָה
בְּמַלֵּין דָּאוּרִיתָא, דְּבָרְגַּשׁ בְּעִי לְמַהֲוִי שְׁפֵל בְּהָאִי עַלְמָא
בְּמַלֵּין דָּאוּרִיתָא, דְּהָא לִית גְּבָהָו בְּאוּרִיתָא אֶלָּא בְּעַלְמָא
דָּאַתִּי. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וַיְשׁוּלְחָנָן טֻעם לִמְהָ שְׁהַכְּרוֹזָן נְכָרוֹז
דוֹקָא בְּשָׁעָה שָׁאוּמָרִים קְדָשָׁה דְּסִדְרָא בְּצִבּוֹר, בְּעַבּוֹר
דְּקִימָא לָן (סּוֹטָה מֵט, א), שְׁהַעוֹלָם קָאי אַסְדָּרָא דְּקָדְשָׁה, וַיְהִי
שְׁמַתְגָּאָה, הוּא מַחְרִיב עוֹלָמוֹת, כִּי הַמַּתְגָּאָה בְּדָבְרֵי תּוֹרָה,
גּוֹרָם לוֹמֵר הַקְּדָמוֹת שְׂוֹא וְשָׁקָר, וְדוֹרֵשׁ רַק לְהַתְּפִאָר בְּדָבָר
חַדּוֹשׁ אַף שְׁאַיְנוּ אַמְּתָה.

וְהַגָּה בָּוָא וַיַּרְאָה מָה שְׁבַתּוֹב בְּסִפְרֵ הַזָּהָר, פָּרָשָׁת בְּרָאִית:
(בְּהַקְדָּמָה, דָף ה, א), עַל הַמִּחְדָּשׁ בְּתוֹרָה עַל פִּי הַקְּדָמוֹת שְׁקָרִים:

matters of Torah? Who is the one whose words are only a means to lord over others through words of Torah?" For a human being must be humble in this world in matters of Torah, for there is no exaltation in Torah except in the World to Come!

There is a reason why this announcement is made specifically when the congregation recites the *Kedushah* in the prayer of *Uvo Letziyon*. The Sages teach that the world is only sustained by this *Kedushah* (*Sotah* 49a). Yet this person through his pride is destroying the world because arrogance in Torah causes one to establish vain and false premises. He makes interpretations solely for the sake of glorying in his insight, even though it is not true.

Come see what is written in the *Zohar*, *Parashas Bereishis* (Introduction 5a) regarding one who creates insights from the Torah based upon false premises:

אלו הן דברי דפי, ובכד סלקין באוירא דעתמא, מיד נפקא לגביהו ספמא"ל, הנקרא "איש תהיפות" (משלי טז, כח) ו"לשון שקר" (שם יב, יט), הוא מתרגבר ויוצא לגביהם מלין אלין מנוקבא דתהוםא רבא, ודליך לגביהו חמש מאות פרסאות, ונטייל מלין אלין דשקרא, ועביד בהון רקיע דשווא דaiciri "תהו", ושתאיין בההוא רקיע האי "איש תהיפות", שית אלפי פרסה בחדא זמנה. וכיון דההוא רקיע קאים, נפקת לקדמיהו אשת זנוגים –ليلית הרשעה, והולכת ומתרחקת גם פן בהאי רקיע, ומתרבה ומשתתף עמה פמה אלפים ורבבות משחיתים, ושתאיין בההוא רקיע כל העולם ברגע אחד, ומתרלבשים אלו

These are words of vanity. And when they come out into the atmosphere of the world the *Samech Mem*, who is called “a man of deceit” (Mishlei 16:28) and a “false tongue” (Mishlei 12:19), comes out to meet them. He summons his strength and goes out towards those words from the opening of the deep chasm and leaps towards them five hundred *parsaos*. He takes these words of falsehood and makes from them a firmament of vanity called “Chaos” and floats about that firmament, this “man of deceit,” six thousand *parsaos* at a time.

Once that firmament is established the wanton wife, the wicked Lilis, goes out to meet them. She, too, goes along increasing in strength in that firmament. Then thousands and myriads of destroyers join with her and enter into partnership with her. In that firmament they are able to traverse the entire world in a moment. These evil

**חילוֹת בִּישׁוֹן שֶׁל מְשֻׁחִיתִים וְנוֹפְלִין עַל יִשְׂרָאֵל וְהַוְּרָגִין
חרג רב.**

ובכלל זה הוא גם כן, המכenis עצמו להיות מורה הוראה, ולא הגיע להוראה, ובכלל זה באים גם כן גזרות רעות על שונאי ישראל. ועל זה נאמר (משלי ז, כו): "כִּי רַבִּים חֲלִילִים הַפִּילָה וְעַצְמִים כָּל הַרְגִּיה". וכל זה גורם המורה הוראה ולא הגיע להוראה, או מי שמחדש בדברי תורה בהקומות שקרים ודברים שאינן של אמת. ועל כן אמר רבי שמואל בן יוחאי לתלמידיו:

בְּמִטּוֹתָא מִפְּיכָו, דְּלֹא תְּפָקִין מִפְּוִימִיכָו מְלִין דָאוּרִיתָא דְּלֹא

troops of destroyers dress up as the troops of the nations of the world and fall upon Yisroel committing great slaughter.

Included in the same category are those who put themselves forward as halachic authorities although they are not yet qualified to issue rulings. This also causes terrible decrees to befall the “enemies” of Yisroel (i.e., Yisroel themselves). Concerning this was it written, “For she has caused many to fall as corpses and tremendous are all those whom she has killed” (Mishlei 7:26). All this is brought about by one who issues rulings before he is qualified to do so or by one who reveals insights into the Torah based upon false premises and ideas that are not true.

For this reason Rabbi Shimon bar Yochai said to his disciples (Zohar, ibid.):

I beg of you, do not allow out of your mouths words of Torah that you did not learn and did not hear from a

יַדְעָתָנוּ וְלֹא שְׁמַעֲתָנוּ מֵאִלְנָא רַבְּרָבָא, בְּגַין דְּלָא תְּהֻווּ גַּרְמִין לְהָאִי חַטָּאָה, דְּבָעִי לְמַבְיאָ אַכְלָסִין עַל יִשְׂרָאֵל וְגוּ'. פִּתְחָו הַתְּלִמְדִידִים בְּלָהו וְאָמְרוּ: רַחֲמָנָא לְשִׁיזְבָּנו! רַחֲמָנָא לְשִׁיזְבָּנו! עד פָּאן לְשָׁוֹנוֹ.

והבה בדורות הללו העוזן הזה מציע בעוננותינו הרבים, שהרביה בני אדם דורשים ברבים על פי הקדמות שקרים ודברים שאינם ברורים, ומסרים עינייהם של הבריות, ומתקלים ומתחפאים מפני הבריות, ומחליפים חייהם עולם בשבייל חי שעה, וגורמים גזרות רעות, כנזכר לעיל. והירא דבר ה' יהיה מחשב ההפסד והחזק הגadol שגורם בנגדי שבר הכבוד או שבר הממון בעולם הזה, שהוא חי

great “tree” (i.e., a great scholar) in order that you will not incite that sinful one (i.e., Lilis), who wishes to bring on [enemy] camps to slaughter the children of Israel. . . .

Upon which the disciples all spoke up, saying, “May the Merciful One spare us! May the Merciful One spare us!”

In these generations this iniquity is very widespread, to our chagrin. Many preachers deliver public lectures based upon false premises and ideas that are not clear. They blind the eyes of the populace, receiving their praise and glory while exchanging the eternal world for this transitory life. Moreover, they bring on all the evil decrees mentioned above.

Whoever fears the word of Hashem will reckon the great loss and damage that he causes against the reward he receives, whether it be honor or financial remuneration in this world,

שעה. וכל הקבוד שעשינו לו הנו לם בעבור דרייש זה, והוא קוץ ודרדר לנש茅תו, ופתאום יבוא עליו אימה חשכה גדולה, ולא יופיע לו אור, ואוי כי תהיה לאזתת בושה וככלמה ביום פקחתו. ואלו הדרשנים, בודאי לא יצפו לשמע לעתיד הדירוש מחדשי תורה, שייצא מפי הקדוש ברוך הוא, כدائיתא במדרש (אותיות דרבי עקיבא, אות ז): עתיד הקדוש ברוך הוא לישב בנו עדן ודורך סתרי תורה, וכל הצדיקים יושבים לפניו, וכל פמליא של מעלה עומדים לפניו מימינו של הקדוש ברוך הוא, וככלמה ולבנה וככוכבים ומזרקות משמאלו, והקדוש ברוך הוא דורך להם

the world of transitory existence. All the honor he receives in this world in response to his lecture will be like a thorn or bramble pricking at his soul. One day a great and fearful darkness will suddenly fall upon him and no light will appear for him thereafter. Woe to him for the shame and disgrace he will experience on the day appointed for his end!

These *darshanim* will certainly not merit hearing the Torah insights of the lecture that the Holy One Blessed is He will deliver in the future, as is related in the Midrash (*Osiyos deRabbi Akiva*, Version I, Letter 7; *Yalkut Yeshayahu* 429):

In the future the Holy One Blessed is He will sit in the Garden of Eden and interpret the Torah's secrets. And all the righteous will sit before Him while all the hosts of Heaven stand before Him to the right of the Holy One Blessed is He and the sun and the moon, the planets and constellations to His left. Then the Holy One Blessed is He will interpret for them the meanings behind the new

טעמי תורה חדשה, שעתיד לתן לנו על ידי מושיח צדקנו. ואחר הדרשה, יעמוד זרבעל בן שאלאתיאל על רגליו ויאמר: "יתגדל ויתקדש שםיה רבא וכו'", וקולו יהיה הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל בא עולם עונין: "אמן יהא שםיה רבא מברך לעלם ולעולם עליmia". ואף רשעים של ישראל וצדיקי אמת העולם שנשתחוו בגיהנם, יהיו עונין: "אמן יהא שםיה רבא", ונצליח בזכות ענית של "אמן יהא שםיה רבא". עד כאן לשונו.

על כן יהיה האדם נזכר לדרוש תורה אמת, ולהקדים הקדמות של אמת, ותהי תורה ה' בפיו, ויהי זוכה

Torah that He will one day deliver to them by the hand of the righteous Moshiach.

After the lecture Zerubavel ben She'altiel will stand upon his feet and proclaim, *Yisgadal veiyiskadash shmei rabbah, etc.* ("May His great name be magnified and sanctified, etc."). His voice will travel from one end of the universe to the other and all the inhabitants of the universe will answer *Amein, yehei shmei rabba mevorach le'olam ule'olmei olmaya* ("Amein, may His great name be blessed for ever and ever").

Even the wicked of Israel and the righteous of the nations of the world who remain in Gehinnom will answer, *Amein, yehei shmei rabba*. And they will be saved in the merit of their response of *Amein, yehei shmei rabba*.

Therefore a person should be very careful only to say true Torah in his lectures and to establish true premises. Let Hashem's Torah be in his mouth and then he will merit hear-

לשםך חדשני תורה של אמת מפי הקדוש ברוך הוא, אמן,
כון יהי רצון.

ing true Torah insights from the mouth of the Holy One
Blessed is He. Amein, so may it be His will.

CHAPTER 5

פרק ה

וְאַהֲבָתְךָ לִرְעָךְ כִּמְזֻךְ (ויקרא יט, יח) – אמרו רבותינו זכרים לברכה (תורת פהנים שם): זהו היא הפסוק, שהוא כלל גדול שבתורה. ואין לך אהבה יותר, מאשראה האדם דבר מגנה באחיו ישראל, שעושה איזה חטא ועוזן – שצريق להוכיחו על זה, כי נשמתן של ישראל הן קשוריין ודובוקין זה בזה. אבל הכל הוא, שצريق האדם מי שהוא יודע מהרפתקאות והסבות והענישים, שבאים לנשمة האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, צרייך להודיע לחבירו אולי על ידו זיפה חברו גם בן ויעזב דרכו הרשעה, ושב ורפא לו (ישעה ו, י).

It is written, “And you shall love your fellow as yourself” (Vayikra 19:18). The Sages have remarked that this verse is a fundamental principle of the Torah (Toras Kohanim, *Parashas Kedoshim* 4). And there is no greater display of love than the mandatory rebuking of one’s Jewish brother if he sees in him some unseemly matter, that is, a sin or transgression. For the souls of all Israel are intimately connected to one another.

But the guideline for this rebuke is that if one understands the tribulations, effects and punishments that the soul of a person is subjected to after it leaves the body, he must inform him. For perhaps through this his companion will also have the merit to abandon his evil path, and then he will see the fulfillment of the verse, “He will return and heal him” (Yeshayahu 6:10).

וְהַנֶּה פָּה בְּפָרָק זוֹ אֲכִתָּב קָצֶת בְּקַצְרָה בְּעֵנֶשׁ הַנְּשָׂמָה שֶׁאָדָם פּוֹגָם בָּה בַּעוֹלָם הַזֶּה: דָּעַ, כִּי אָוִירָא חַלְלָא דְּעַלְמָא, הַן מְלָאִים מְנֻשָּׂמָות בְּנֵי אָדָם שֶׁאִינָם יָכוֹלָין עַדְיוֹ לְבוֹא לִמְקוֹם מְנוֹחָתָן, וְכָמוֹ שַׁהְעִידּוֹ תַּלְמִידִיו שֶׁל הַרְבָּה הָאָרְיִי, זְכַרְזָנוּ לְבָרְכָה, עַל רַבְּמַה הָאָרְיִי, זְכַרְזָנוּ לְבָרְכָה, שְׁהִיה אָוֹמֵר לְהָם: דָּעַו, כִּי אָוִירָא דְּעַלְמָא וְחַלְלָה, הַן מְלָא נֻשָּׂמָות הַגְּדָחִין, שֶׁאִינָם יָכוֹלָין לְבוֹא עַדְיוֹ לְמְנוֹחָתָם. וּפָעַם אַחַת הַלְּךָ הָאָרְיִי, זְכַרְזָנוּ לְבָרְכָה, לְלִמְדָד תּוֹרָה עַל הַשְּׁדָה, וּרְאָה הוּא בַּעֲצָמוֹ שֶׁכֹּל הַאִילָנוֹת הַיּוֹ מְלָאִים נֻשָּׂמָות בְּלִי מִסְפָּר, וְכֹן הִיה עַל פִּנֵּי הַשְּׁדָה, וְגַם עַל פִּנֵּי הַמִּינִּים הַיּוֹ בִּמְהָרָה רַבָּות נֻשָּׂמָות. וְשָׁאַל אָוֹתָן הַרְבָּה הָאָרְיִי, זְכַרְזָנוּ לְבָרְכָה, מָה טִיבָּם בָּאָן? וְהַשִּׁיבוּ, שְׁגַדְחוּ מְחוֹץ לְפִרְגּוֹדָא קָדִישָׁא בַּעֲבוּר שֶׁלָּא עָשָׂו תְּשִׁוָּבָה עַל פְּשָׁעֵיכֶם, וְהֵי מְזֻנָּיעִים אֶת חֶבְרֵיכֶם

In this chapter I will describe briefly the punishment that is suffered in the next world by a soul that has been sullied in this world. You must know that the atmosphere of the world is filled with human souls that are not yet allowed to ascend to their place of rest, as one of the disciples of the Ari, z"l, relates in the name of his teacher (*Emek HaMelech*, Introduction 3, ch. 4).

He relates further that one time when the Ari went to study in the field he saw for himself that every tree was covered with countless souls, as was the field itself and even the water. The Ari asked these souls what they were doing there and they responded that they had been banished from the holy enclosure On High because not only did they fail to repent of their iniquities, they prevented their companions from repenting as

מלעשות תשובה, והיו נס ונד בארץ ובօירא דראגיא, זה בלה וזה בכיה. ועכשו היו שומעים בת קול, המכריין בכל העולמות, שיש איש אחד צדיק בארץ – האר"י, זכרונו לברכה, אשר יש כח בידו לתקן הנשומות הנדחות. ועל כן נאספו לכاؤן, לבקש ממנה שירחם עליהם לתקן אותן, כדי שיוכלו לבוא למקום מנוחתם, ולא יסבלו עוד צער גדול זהה. והבטיח האר"י החסיד, זכרונו לברכה, לעשות לטובתם מה שהוא אפשרית. וספר אחר כז האר"י, זכרונו לברכה, לתלמידיו המעשיה זהה, כי ראו שהאר"י, זכרונו לברכה, שאל להם להנשומות, ולא ידעו למי שואלומי היה המשיב. עד כאן לשונו.

ובחוоро פ טוב, שאלו הנשומות, היו יכולים להעלות אותן

well. Therefore they were condemned to wander about the earth and the air of the firmament, this one here and that one there.

But now they had heard a Heavenly voice proclaiming throughout all the worlds that there was a certain righteous man — i.e., the Ari himself — who had the power to rectify banished souls. They had gathered there to request of him that he have mercy upon them and rectify them so that they might ascend to their resting place and be released from their great suffering. The saintly Ari promised that he would do whatever he could on their behalf. Afterwards the Ari related this conversation to his disciples because they had seen him speaking with someone but they did not know with whom he was speaking nor who was responding to him.

In his writings he explains that these souls could have

בתפלה של צדיק. כיון שהצדיק מתפלל בכוונה, אז תפלותו עולה למעלה תחת כסא הקבוץ, ואז מתלבשים באotta התפלה כמה נשמות, ומתלוים בהדי אותה התפלה. כמו שכתב הזוהר בסוד הפסוק (תהלים קב, א): "תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישבך שיחו" –

כמה נשמות מתחטפין ומתדבקין בתפלה של עני, ואין תפלה יותר חביב קמיה הקדוש ברוך הוא כמו תפלה של עני ותפלה של צדיק, שעולין בלבה גדול ונזרא השורף שביבו, והסטרה אחרא מתייראים להתקרב למקום תפלה העני ותפלה הצדיק, ועל ידי כן הנשמות הנדחות עולין עם התפלה.

ascended with the prayers of a righteous person. Because a perfectly righteous person prays with intention his prayer ascends beneath the Throne of Glory. At that time numerous souls are clothed in his prayer and accompany it On High. Thus the Zohar explains in connection with the verse, “A prayer of a poor man when he is enwrapped [with affliction] and he pours out his thoughts before Hashem” (Tehillim 102:1):

Numerous souls enwrap themselves in, and cling to, the prayer of a poor man and there is no prayer that is more beloved to the Holy One Blessed is He than that of the poor and that of the righteous. They ascend in a great and terrible flame consuming everything around them. The Side of Evil fears to approach the prayer of the poor or the righteous and in this manner banished souls are able to ascend along with these prayers.

וזהו העניין מפרש בנסיבות הצדיק, שכיוון שנפטר מהעולם הוא עובר דרך ה Gehinnom, כדי שbezciyot, בהעבירותו דרך שם, יתאחדו בו נשמות האבותות ויעלו עם נשמה תא קדישא דא.

ובכן ספר החסיד רבי גדריה, זכרונו לברכה, אחד מ תלמידי האר"י, זכרונו לברכה, לחבריו, שבכל ערב שבת היו הולכין חוץ לעיר לקבל שבת, והיה פעם אחד מספר הקדושים האר"י, זכרונו לברכה, נפלאות מה שראה בימה וכמה פעמים, בשעה עומד על ראש ההר שהיה מחוץ לעיר, ועל אותו ראש ראה ראה כל הבית חיים של קהילת קדש צפת, תבונה ותפונן בלהירה בימינו, וראה חילוות של נשמות שעלו מהקברים לעלות למעלה לגן עדן של מעלה,

The exact same principle is at work when the soul of a righteous person, upon departing this world, passes through Gehinnom (Zohar 3:220b; Tikkunim 32, 76b). It does so in order that in its merit the lost souls can take hold of it as it passes by and ascend along with it.

Similarly, one of the disciples of the Ari z"l, the pious Rabbi Gedalyah z"l, told his companions that every Friday they would all go out of the city to greet the Shabbos. One time the Ari related to them what he had witnessed on numerous occasions while standing on a mountaintop outside of the city. From there he was able to observe the entire cemetery of the holy community of Tzefas, may it be rebuilt speedily in our days. From his vantage point he observed hosts of souls ascending from their graves towards the Garden of Eden on

ובן ראה בפה רבבות נשמות לאין מס' שירדו כנוגדים, והם הנשמות היותר הנוטפים באנשימיםبشرים בכל שבת ושבת. ומתוך רב בלבול וערובות הנשמות ומלחמות עצומות לאין מס', קצת פהו עינוי מראות, והיה מכרח להעיצים עינוי, ואף על פי בן ראה אותן בעיניהם סגורות.

והנה באשר ראיינו מבאר בדברי תלמידי הא"ר", זכרונו לברכה, שתועלת גדול הוא תפנות צדיקים לנשות הנזחות, ואין לך גמилות חסד גדול מזה, ואף פי אינו איננו מאנשי הצדיקים הקודמים, ולהלואי שתועיל תפנתנו לתועלת עצמנו, לכפר חטאינו ופצעינו שהכעסנו לבורא יתברך במרד ובמעל, אף על פי בן הידוע מחשבות

high. But he also noticed thousands of souls descending towards them. These were the extra souls that are bestowed upon the righteous every Shabbos.

Because of the great confusion and the milling about of such a tremendous number of souls and hosts his eyes were nearly blinded and he was forced to close them. Yet even with his eyes closed he could still see them.

As one can see clearly from the words of the Ari's disciple, the prayers of the righteous are of tremendous benefit to the souls of the banished. There can be no greater act of lovingkindness than this. Obviously we are not in the same league as the righteous of earlier generations. We would have reason enough to be thankful if our prayers were adequate to benefit ourselves and to atone for the sins and transgressions and the rebelliousness and deceit with which we have angered our Creator. Nevertheless, one should strive to be among those

הטובות, להיות זה מהמזכרים בתפלה גם לנשומות הנדחות, כי רב חסד הוא הבורא יתברך, וזה יאות לכל בר ישראל להיות זוכה ומזכה לאחרים. ומכל שבען שצරיך האדם להתפלל על רשי הדור שיחזרו בתשובה, פדאיთא בוגמרא דברכות (י, א), בברורייא דביתהו דברבי מאיר שאמרה: "יתמו חטאיהם" כתיב (תהלים קד, לה), ולא חוטאים. על כן אסדר אני לפניה לכל איש ואשה, לומר יהי רצון זה בברכת "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלכנו לעבודתך", ויאמר:

יהי רצון מלפניך, ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שתתחתר חתירה מתחת פסא כבזק לחשובות פלוני בין פלונית, וכל

who benefit these banished souls with their prayers and then the Creator, may He be blessed, will exercise His abundant lovingkindness.

Indeed it is fitting for every Jew to strive to benefit others. One should pray especially on behalf of the wicked of the generation that they should repent. Thus we learn in *Berachos* (10a) that Rabbi Meir's wife Beruryah said to him, "It is written, 'let sin come to an end' (Tehillim 104:35), not the sinners!" Therefore I will set out here for the use of every man and woman a *Yehi ratzon* prayer to be added to the blessing, "Return us our Father to Your Torah and draw us near to Your service," the fifth blessing of the *Amidah*.. The text of the prayer is as follows:

May it be Your will, Hashem, our God and God or our fathers, to open a tunnel beneath Your Throne of Glory for the repentance of So-and-so son of So-and-so (mother's

העוברים על מצוותיך יה' הפך לבם לעשיות רצונך בלב
שלם, כי ימינה פשוטה לקובל שבים, והחזרנו בתשובה
שלמה לפניה. ברוך אתה ה' הרוץ בתשובה. ואז יתעורר
גם האדם מעצמו לעשיות תשובה על חטאיו, כדי שלא
יאמר לו "קשת עצם ואחר כן קשת אחרים". רק שיאמר
בכונת הלב, ואז בעל הרחמים, ברב חסדייו וברוב רחמייו,
יקובל תפלה זו. אף שצריך תפלה זו כוננות ויחודים, אין
אנו בקיאים בשמות ובצروفים, המועילים לתועלת גדול,
מכל מקום יתפלל בקצחה, ויבקש בהגion לב, כי כן רואי
ונכוון לכל המתפלל, שלא יאריך הפל בשפתיו, כי ישאיר
לו בהגion לבו.

name), and all those who transgress Your commandments. May their hearts be transformed to do Your will with a whole heart, for Your right hand is extended to accept the penitent. (Then continue with the blessing of the *Amidah*) ... and cause us to turn back in complete repentance before You. Blessed are You, who desires repentance.

After reciting this, a person will arouse himself as well to repent for his sins so that they will not chide him, "Adorn yourself and then adorn others!" If he will only recite this prayer with heartfelt intent surely the Merciful One, in His abundant lovingkindness and mercy, will accept his prayer.

And even though this prayer should really be accompanied by esoteric meditations in which we are not fluent, nevertheless, let him pray briefly and think these requests in his heart. For it is proper for everyone to leave such requests to the meditations of the heart and not speak out everything with his lips.

וְזֹהַיּוּ כָּל גָּדוֹל, שֶׁיַּאֲמֵר קָדָם הַתְּפִלָּה: "לְשֵׁם יְחִידָה קָדָשָׁא בָּרוּךְ הוּא וְשָׁכִינַתְּהָ", כִּי הַלְּבָב הוּא נִגְדֵּד שֵׁם הָוֵי"ה, וְהַפֶּה הוּא נִגְדֵּד שֵׁם אֱלֹהִים"י, פִּידּוּעַ. וְעַל זֶה בְּטוּב בְּזָהָר שְׂזָה הִיא כְּבוֹנַת דָּוד הַמֶּלֶךְ, עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם, שֶׁאָמַר (תְּהִלִּים יט, טו): "יְהִי לְرָצֹן אָמְרֵי פִּי וְהַגִּזֵּן לְבִי לִפְנֵיכָה, ה' צָרוֹרִי וְגֹאָלִי", כִּי זֶה יְחִידָה קָדָשָׁא בָּרוּךְ הוּא וְלְבָבָה אֶחָד.

וּמְזֹה תָּכַל לְהַתְּבֹגֹן גָּדוֹל הַעֲנֵשׁ וּפְגָם שֶׁל הַמִּפְרִידִים הַלְּבָב מִהַּפֶּה, רְצׂוֹנִי לֹומר – הַמִּתְּפִלְליִם בְּפֶה בְּלֹא כְּבוֹנַת הַלְּבָב, אוֹ מִי שֶׁמְדַבֵּר עִם חֶבְרוֹן אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד בְּלָב, וְזֹהוּ חַטָּאת גָּדוֹל, וְעוֹשָׂה פְּרוֹד בֵּין הַשְׁמֹות הַנִּזְקָרִים, וּבֵין אָוֹת וְאָוֹ

It is a tremendous matter that before standing in prayer one recites the meditation: *Leshem yichud Kudsha brich hu uShechintei* — “Let this serve to unite the Holy One Blessed is He and His *Shechinah*.” For the heart corresponds to Hashem’s four-letter name (represented in this meditation by the designation “the Holy One Blessed is He), while the mouth corresponds to the name Hashem (“Lord”; represented here by the term *Shechinah*). The Zohar (1:169a) explains that this is what King David had in mind when he wrote, “Let the words of my mouth and the meditations of my heart be acceptable to You, Hashem, my Rock and my Redeemer,” that is, the awesome unification of mouth and heart.

From this one can infer the terrible punishment owing to one who divorces his heart from his mouth by uttering prayers with his mouth without intention in the heart, or to one who speaks to his colleague something other than what is in his heart. This grievous iniquity causes a separation between the

לאות ה"א מהשם. וידוע, כי הוא"ו של השם היא תורה שכתב, ומה"א היא תורה שבעל פה, ואם כן, מפרידים השני תורות מהבראים יחד. והמקשול זה מצוי בעזוננו תינו הרבים, ורחמנא לצלן ממדזה זו. ונהלא אלהים יחקר זאת, ועל כל אלה יביא אלהים במשפט. ועוזן זה הוא דומה לעוזן המינים ואפיקורסים וקראים, שאינם נותנים מקום לדברי החכמים בעלי התלמוד.

ואם כן, יתבונן הנבון, שבודאי המרגיל במדזה זו להיות אחד בפה ואחד בלב – יצאו מפניהם פוקרים ומינים שכופרים בתורתנו, מדזה בנגד מדזה. ונוסף על זה שמספריד עצמו גם בן מקדשה עליונה, ונאבד ממנה דבר יקר

two Divine names mentioned above, as well as between the letter *nun* and the letter *hei* of the four-letter name.

As we know, the *nun* of the Divine name represents the Written Torah, while the *hei* represents the Oral Torah (*Tikkunim* 18, 35a). Thus he also separates between the two Torahs, preventing them from being united. Unfortunately, this failing is very common, may Heaven spare us from it. One must know that God will search the matter out and bring the offender to justice. This sin resembles that of the heretics and the Karaites who deny the words of the Sages of the Talmud.

This being so, let the foresighted reflect that if a person grows used to speaking with his mouth other than what is in his heart his children will undoubtedly stray and eventually deny the Torah, measure for measure. Moreover, he alienates himself from the holiness emanating from above and forfeits

הנאמר בישראלי (דברים ז, ז): "וְאַתֶם הָדְקִים בָה' אֱלֹהֵיכֶם, חַיִים בְּלֹכֶם הַיּוֹם". שפירושו של הפסוק הוא: כאשר ידקך האדם האזרע על מותניו בהdock טוב, אזי לא יוכל להכנס בינו האזרע להמלבוש ערבות של אבק ואפר – בין מה בני ישראל, כשהן דובקים לה, יתברך בדרכיהם ובמעשיהם, אזי לא יבוא שום מQUITIG לעשות איזה פרוד בין ישראל ל아버지ם שבשמיים, וכذאיותא בזוהר, פרשת פקודי:

רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הו אצלי באורחא מטבריה לצפורי, עד דהוו אצלי, חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה. אמר רבי אבא: וצדאי נשתחף בהדי שכינתא.

that distinction that is ascribed to Israel in the verse, "And as for you who cling to Hashem your God, you are all alive this day" (Devarim 4:4).

To understand the significance of this verse consider that when a man tightens his belt until it clings tightly to his waste, not even dust can penetrate between the belt and the garment. So too, when Israel cling to Hashem through their meritorious ways and deeds, no accuser can intervene between them and their Heavenly Father.

Take a look at what the Zohar (*Parashas Pekudei* 225a) writes on this topic:

Rabbi Abba, Rabbi Acha and Rabbi Yose were walking along the road from Tiberius to Tzippori. While they were walking they saw Rabbi Elazar coming towards them accompanied by Rabbi Chiya.

Rabbi Abba said, "Surely by joining up with them along the way we will connect ourselves with the *Shechi-*

אזריכו (פריש: המתיינו) להו, עד דהוו מטו לגביהו. אמר רבי אבא, ודאי פתיב (טהילים לד, טז): "עיני ה' אל צדיקים" – למשותם בהו דלא יתקרב לגביהו סטרא אחרת. והשתא סייעתא דשמייא הכא, וכל אשגוחותא דלעילא הכא, ולא יכיל סטרא אחרת לאשלטאו וכו'.

פתח רבי אלעזר ואמר: "ויהי מספר בני ישראל בחול הים" (hosheh b. a). מהו "בחול הים"? בגין דימא – כד סליק גליו בזעפה ורגזא, ונונן גליון סליקין לשיטפה עלמא, כד מטאון ותמאין חולא דימא, מיד תבין ואתברר ותבין לאחורה, ולא יכליין למושטפה עלמא ולשלטאה.

בגונא דא, ישראל – אנון חולא דימא, וכד אנון גליון

nah." So they waited until they caught up with them. Rabbi Abba said, "This is surely the case, for it is written, 'The eyes of Hashem are upon the righteous,' that is, to watch over them so that the Side of Evil does not approach them. Now Heaven's assistance will be here and all the supervision from above will be here and the Side of Evil will have no dominion. . . .

Then Rabbi Elazar spoke up and said, "It is written, 'And the number of the children of Israel will be like the sand of the sea' (Hoshea 2:1). What is meant by the 'sand of the sea'? When the sea hurls up its waves in wrath and anger so that they threaten to inundate the earth, just as soon as they reach the sand of the sea and behold it, they immediately break and retreat, unable to flood the world or to have dominion over it.

"Israel is also like the sand of the sea. When the waves

דימא המחבליו ומאריו דרוגזא, מاري דידיינס, בעין לשילטהה ולשיטפה עלמא, חמאן להו לישראל דאנון מתקשיין במקודש ברוך הוא, ותבין ואתתבראו קמייה, ולא יכלי לאשלטה בעלמא.

ונמשלו לחול הים, ומה חול הים צבור הקף סביבות הים, מקרפ בהר גדול ימלבן בלבוניגית, כי ישראל על ידי תשובה ומעשיהם טובים מלבנינים את העוזנות ופשעים, كما אמר הכתוב בישעיה (א, יח): "אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו, אם יאדימו בתולע מצמר יהיו". כי המצוות ומעשיהם טובים שעושין ישראל בעולם זהה, הן מקיפין את הדינים, ודינים נמסרו בידן, ולא עוד אלא שפהרכים

of the sea — that is, the harmful spirits and destroying accusers, agents of anger and strict judgment — wish to have dominion and to flood the world, as soon as they observe that the children of Israel are tied fast to the Holy One Blessed is He they break and retreat before them, unable to achieve dominion in the world."

Israel is likened to the sand of the sea; just as the sand of the sea is piled up forming bulwark encircling the sea, high as a mountain and dazzlingly white, so too Israel, through repentance and good deeds, whiten their sins and transgressions. Thus it is written in Yeshayahu, "If your sins are like scarlet, they will become white as snow; if they are as red as crimson, they will become like wool" (1:18). This is because the mitzvos and good deeds that Israel perform in this world form a barrier encircling the judgments facing them so that these judgments are delivered into their hand. Moreover, they

מדת הדין למדת הרחמים, וקטgor נעשה סגנור. מה שאין
בן כשל העולים הם בדברים טוב, אבל לבם בלב עמם –
אזי אין בראשון במעשים שלהם, ואז אין שמיירה וחומרה
סביב גלי הים, וגלי הים הנזכר לעיל, מארץ דינאים,
מתגברים, ומה דין גובר והולך, רחמנא לצלו, ורחמים
מתמעטים, ואדרבה, הוא מהפכין מדת הרחמים למדת הדין.
על בן התעוורו התעוורו, אמי ורעי, לעשות כל אחד
ואחד כפי יכולתו תשובה קטנה, ולהרבות במעשים
טובים, וחילים יגבר בטעורה, ותהיה תפלה בכנה.
ויתפלל על חבריו לעשות תשובה, ואז חסידים וצדיקים
מתربין, ואז זכותם וצדקהם יהיו דומין להר וחול נגד גלי

transform judgment into mercy and the accuser himself into a defender.

This is not the case, however, when people speak benevolently with their mouths while in their hearts they are thinking otherwise. Then their deeds have no positive effect and they have no protective barrier against the waves of the sea. Then the “waves” mentioned earlier, the agents of strict judgment, overwhelm Israel. Strict judgment increases, Heaven spare us, and mercies are few. On the contrary, mercy itself is transformed into judgment.

Therefore awaken! Awaken! My brothers and friends. Let each one repent according to his ability and multiply his good deeds. Let him study with increased zeal and pray with intent and let him pray that his colleague will also repent. Then the pious and the righteous will increase until in their merit and righteousness they come to resemble a mountain. Then they

הַיּוֹם – שֶׁהָנוּ הַמְקֻטְרָגִים הַמְפַרְבִּים וּרוֹצִין לְחַבֵּל הָעוֹלָם,
שֶׁהָנוּ מְאֵרִי דִּינִים – וַיְהִי מִתְיִשְׁעָנָה אֶת כָּחֵן, וְאֵז לִיהוּדִים
יְהִי רוח וְחַלָּה וְשָׁשָׂן וְשָׁמֶחֶת. אָמֵן, כִּי יְהִי רָצֹן.

will be like the sand holding back the waves of the sea. For these “waves” are the destructive accusers whose desire is to destroy the world. These are the agents of strict judgment. But the righteous weaken the power of these accusers. Then Israel enjoys a respite and deliverance, joy and happiness.

Amein, so may it be His will.

CHAPTER 6

פרק ו'

הַבָּא לְטִהָּר מִסְעֵין אֹתוֹ (שְׁבַת קְדֻשָּׁה, א). הַעֲנֵין הוּא,
כַּשְׁהָאָדָם הַוּלֶךָ לְהַמְצִיא אַיִלָּה מִצְוָה
לְעַשּׂוֹתָה, או כַּשְׁהָוּלֶךָ בַּדָּרֶךְ וַיַּעֲסֵק בַּתּוֹרָה, אַף שַׁהְוָא
יְחִידִי, אַזִּי אַיִלָּה נִשְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים עָמָנוּ, כַּדְאיִתָּא בְּזַהֲרָה
בְּרִאשִׁית (בְּמִקְדָּמָה, דֶּף ח, א):

רַבִּי אֶלְעָזֶר הָוָה אַזִּיל לְמִחְמִיה לְרַבִּי יוֹסֵי בָּן לְקוֹנוֹנִיא, חַמּוֹי
דָּרַבִּי אֶלְעָזֶר, וְרַבִּי אָבָא בְּהִידִּי, וְהָוָה טָעֵין חַד גְּבָרָא
אֶבְתְּרִיהּוּ. אָמַר רַבִּי אָבָא: נִפְתָּח פְּתַחַן דָּאוֹרִיתָא, דְּהָא
שְׁעַטָּא וְעַדְנָא הָוָה לְאַתְּתַקְנָא בְּאוֹרְחִין. וְפִתְחָוּ פִּיהם
בְּחַדּוֹשִׁי תּוֹרָה, וְהָוָא גְּבָרָא טָעֵין אֶבְתְּרִיהּוּ, וְגַלְהָ לְהָם

“One who comes to purify himself, Heaven helps him” (*Shabbos* 104a). The idea of this dictum is that whenever a person looks to perform a mitzvah or when he travels along the road engrossed in study, although he is alone, he is joined by numerous souls [of the righteous]. Thus the Zohar relates (Bereishis, Introduction 5a):

Rabbi Elazar once went to visit his father-in-law Rabbi Yose ben Lakonya, accompanied by Rabbi Abba. Meanwhile another man loaded their donkeys and came after them.

Rabbi Abba said, “Let us begin studying Torah, for it is time to prepare for the way.” So they began exchanging Torah insights.

Then the fellow leading the donkeys revealed to them

כמה רזין דאוריתא. אתו רבינו אלעזר ורבינו אבא ונש��והו ליה, ואמרו ליה: מאן אנט דازיל וכל חכמתא דא אית תחوت ידה, ואת טעין אבטה? והשיב להן: רבותי, לא תשאלון לי מאן אנא, אלא נזיל ונתעסק באוריתא. וגלה להו סודות וرزין. אמרו ליה: מאן יהיב לך למיזל הקא ולמהוי טעין בחרמי וכו' חדו רבינו אלעזר ורבינו אבא ובכו ואמרו ליה: זיל רכיב, ואני נטען אבטה. אמר להו פקדא דמלכא איהו. אמרו ליה: הא שמח לא אמרת לנו, אחר בית מותבך מי איהו? אמר להן: אחר בית מותבי הוא טוב, ואיהו מגדל הר, שדר בההוא מגדלא הקדוש ברוך הוא וחד מספנאה (רצח לומר: הקדוש ברוך הוא וממשית, שנקרא

a number of esoteric Torah insights and Rabbi Elazar and Rabbi Abba came and kissed him, saying, “Who are you that you walk around with all this wisdom in your hand while leading the donkeys after us?”

He answered, “My masters, do not ask me who I am. Let us just go along engaging in study.” And he continued revealing to them esoteric insights into the Torah.

They said to him, “Who compelled you to come here and load donkeys?” . . .

Rabbi Elazar and Rabbi Abba rejoiced and wept, saying, “Go ride and we will lead the donkeys after you.” Then they said to him, “See here, you have not even told us your name nor where you home is located!”

He said to them, “My home is in a good place. It is in a certain tower in which the Holy One Blessed is He resides along with a certain poor man (an allusion to the

"עַנִּי וַיָּצַב עַל הַחֲמֹר"), וְזֹא הוּא אֶתְר בֵּית מַוְתַּבֵּי,
וְסַלְיקָנוּ מַתְפָּנוֹ, וְאַנְאָ טָעֵין חֲמֹרָא.

בְּכוּ רַבִּי אֱלֹעָזֶר וְרַבִּי אַבָּא וְנִשְׁקֹהוּ וְאַזְלוּ, וְגַלְהָ לָהֶם עוֹד
סְזָדוֹת, עַיִן שֵׁם בְּזַהֲר (דף א – ז, א), וַיַּפְלֹלְוּ רַבִּי אֱלֹעָזֶר וְרַבִּי
אַבָּא עַל פְּנֵיהם. אֲדֻחָכִי וְהַכִּי לֹא חָמָיו לִיהְיָה גָּבָר,
וְאִסְטָכְלָוּ לְכָל סְטוּרִין, וְלֹא חָמָיו לִיהְיָה. יַתְבּוּ וּבְכוּ וְלֹא יָכְלָוּ
לִמְלָא ذָא לְדָא שְׁעַתָּא חֲדָא. לְבַתְרַת הַכִּי אָמַר רַבִּי אַבָּא:
וְזֹא הָא דְתַגִּינָן דָכְל אָוֹרָחָא דְצַדִּיקָא אַזְלָין וּמְלָיִ
דְאוֹרִיתָא בֵּינוֹ, אֵז צַדְקִים אָתַנָּין מַעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן לְגַבְיוֹן,
וְזֹא הוּא רַב הַמְנוֹנָא סְבָא, דְאַתָּא לְגַבְן מַהְוָא עַלְמָא
לְגַלְאֵי לֹן מַלְיָן אַלְיָן, וְאַחֲרֵךְ אַתְּפֵסִי מַנְן. עַד כָּאן לְשׂוֹנוֹ.

Moshiach who is called "A poor man riding upon a donkey"). This is my home. But I went up from that place and now I am loading donkeys.

Rabbi Elazar and Rabbi Abba wept and kissed him and then went on, while he continued revealing to them additional insights. Rabbi Elazar and Rabbi Abba fell upon their faces and when they arose they no longer saw the man. They look in every direction but did not see him. They sat and wept and were unable to speak to one another for a long time. Finally Rabbi Abba said, "Surely this is an illustration of what we learned, that whenever the righteous travel along the road speaking words of Torah, *tzaddikim* come to them from the upper world. Surely this was Rabbi Hamnuna the Elder who came to us from that world to reveal to us these things and afterwards he disappeared from our sight.

אם כן הוא ראה, שגשגתו של צדיקים מתחברים לעושי מצוה ועוסקי בתורה. וכל זה בזאת, שכל הרהור טוב ומהשבחה טובה עשויה פעולה לעורר עליו הארת מקדשה העליונה, וכל שפנו בדברו פה טוב, כמו החולך בדרך ועוסק בתורה, אז יש תועלת להנחות הנדות, כי יש נחות אשר הן נחותים, ומתגלין ומתקבלים בעשבי ובריות הארץ ובפרות האילן, וכיון שהאדם מברך על הפרי או עוסק בדברי תורה, על ידי דבריו הטוב, הנחות האלו מתלבשות בהן, ויוצאות ממאסר הגלגול.

וגם יש ללמד מהזוהר הנזכר לעיל, כי גודל הוא מצות התחרויות תלמידי חכמים, להתלוות עליהם בדרך ולשם ע

From here we have a proof that the souls of the righteous join with those involved in the performance of a mitzvah or in Torah study. It is worth remembering that every meritorious reflection or thought has the effect of eliciting holy illumination from On High. But meritorious speech, such as engaging in study while on the road, has an even great effect. It even brings benefit to banished souls. Some of these souls are banished to such an extent that they are reincarnated in the form of vegetation or the fruits of the earth and the trees. When a person recites a blessing over that fruit or engages in study, those souls are clothed in his meritorious words and in this way they are released from the cycle of reincarnation.

Another principle to be derived from the passage from the Zohar is the importance of clinging to scholars and accompanying them along the way to listen to their words of Torah, for

דברי תורה מפייהם, כי שכינה שורה בין אנשים בשרים בחמיין ולאחר מיתתן. וכבר מצינו בדורות הראשונים, אשר היו מקפידים בקבורתם, איזה מקום יהיה מקום מנוחתם, וכן שאמר יעקב אבינו עליו השלום (בראשית מו, לו): "וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתִי וּקְבָרְתִּי בְּקִבּוּרָתֶם". והענין כי הנשמות של בני אדם מעופפים על הקבר, ובכל לילה מודיעין רזין דורייתא להנפשות מלמעלה, מישיבה של מלמעלה. ואיתא ב"ספר חסידים" (סימן תשח), בצדיק אחד שהיה קבור בין אנשים רשעים, והיה בא בכל לילה בחלום לאוהביו וקרובי, וצעק להם בקול בכינזיאורו משם. ואמר אותו הצדיק טעם זה, כי בעבור אשר סביבותיו הן רשעים, מונעים מהודיע לו סודי התורה, ונפשו יבשה.

the *Shechinah* dwells among the upright while they are alive and even after their deaths. Thus we see that in earlier generations people were very concerned about the site in which they would be buried. Yaakov Avinu, for example, instructed, "And I will lie with my father and you shall bury me in their burial place" (Bereishis 47:30). The reason for this is that the souls of the dead hover over their graves and are taught each night esoteric insights from the Heavenly yeshiva.

Seifer Chassidim (705) relates an incident involving a certain *tzaddik* who was buried among the wicked. Every night he would appear to his friends and relations, crying out to them in a tearful voice and begging to be moved from there. He explained that because he was buried among the wicked the Heavenly yeshiva refused to reveal to him any secrets of the Torah. As a result his soul was becoming increasingly desic-

בלתי לחלוחית. ולא היה לקרוביו מנוחה מפנו, עד שהכרחו להוציאו אותו מן אותו הקבר ולקבר אותו במקום אחר. ועל פון החסידים הראשונים שבארץ ישראל היו נוהגים לקנות להם קבר בבית החיימ, בהיותם בחיים חייהם, אצל אנשים בשירים הידועים להם שהיה צדיקים. וגם היו נוהגים, שהיו מתפלליין שם באותו מקום, והוא אומרם עליו קצת דברי תורה, והוא נודרין שם לתוךצדקה, ובזה היו מטהרין ומקדשין המקום, שהיה מוקן להם שם להקבר. ומחתמת קדשה היא גורמין שלא להתקרב הסטרא אחר מותם שם. וגם מצינו בחסיד רבי עמרם, כדיתא באן בלשון אשכנז (והובא במעשה בוק. עין שם).

cated until no moisture remained. He gave his relatives no rest until at last they were forced to exhume him from his grave and bury him elsewhere.

This why the pious of earlier generations in Eretz Yisroel were accustomed to purchase a plot in the cemetery during their lifetimes, in the vicinity of individuals whom they knew to be righteous. They would then come to that spot from time to time to pray and to recite a few words of Torah and make a pledge of charity. In this way they purified and sanctified the spot, preparing it to serve as their grave. The sanctity with which they imbued it also prevented the *Sitra Achra* from being able to approach them after their deaths.

Another illustrative account in this same vein is that of the pious Rabbi Amram.*

* The following story is not in the original *Kav HaYashar*. It appears in the Yiddish version, and is cited in *Morei HaEish*, a commentary on *Kav HaYashar*.

Rabbi Amram was originally from Maintz, a large city on the Rhine. At some point Rabbi Amram left Maintz to help strengthen the yeshiva of Cologne. When he was very old he instructed his students that after his death they should bury him in the cemetery of Maintz where his fathers were buried, next to the grave of Rabbi Yehudah HaChassid.

His students replied that such an undertaking would involve great danger and risk. Therefore, Rabbi Amram said to them, "Just purify me and place my body in a coffin along with a letter stating that the deceased was the great Rabbi Amram." Afterwards they were to place the coffin upon a small raft on the river and allow it to drift on its own.

Upon his death the students fulfilled their master's request, placing his body on a pram on the river. The boat immediately began drifting with the current until it came to the vicinity of the city of Maintz, whereupon it stopped still in the water. This sight astonished the townspeople, who informed the lord mayor. The lord mayor commanded some boatman to go out and fetch the pram and bring it in. But when the sailors reached the boat with the coffin it lurched backward so that they were unable to grab hold of it.

The lord mayor then told his servants that it appeared that the boat contained the body of a Jew wishing to be buried in their country, so he commanded that some Jews be summoned to fetch it. When the Jews reached the bank of the river the boat immediately began to draw nearer. They opened the coffin and found the letter that had been placed there by Rabbi Amram's students. However, in it they found written the following message:

My brothers and friends of the holy community of Maintz,

Know that I have come to you because I have passed from this world in the city of Cologne. I request of you that you bury me alongside my fathers in the city of Maintz.

May all of you be blessed with life and peace.

Thus says,

Amram

When the Jews from the town saw this letter they unloaded the coffin from the boat, intending to bury him in his family plot as per his instructions. However, the lord mayor instructed his servants not to allow the Jews to take the corpse to burial. Instead all the nonJewish residents of the town gathered to take the body away from the Jewish community by force and they posted guards to prevent any Jews from coming near the coffin. Afterwards they built over it an edifice for their own false worship, which is called to this day, "the House of Rabbi Amram."

When the Jews saw this they were filled with sorrow and expended lavish sums in attempts to retrieve the coffin. But their efforts were in vain and at last they knew of no further avenues to try. Every night Rabbi Amram would appear to a number of his disciples and plead, "Take out me of here and bury me with my fathers!"

So the disciples took counsel together and went out of the city limits that night to the place where a thief had recently been hung. They took down his body and wrapped it in burial garments. Then they secreted out the body of the pious Rabbi Amram and replaced it with the body of the thief. Meanwhile Providence caused a deep sleep to fall upon the guards so that they did not notice a thing.

At last Rabbi Amram was buried with his fathers.

וזהו ראה אם יש קפּדא אל האדם לאחר מיתתו במקומן חנינו ושבונתו, קל וחומר שיש לה חייהם חיותו בחברוה טובה, במנוג אנשי ירושלים (סנהדרין כד, א), שלא היו יושבין בדיון ובעיטה, עד שידעו מי מסב עמהם, כי הרגה רעות נמשכו בנסיבות הקלים, כי שם הם מדברים רכילותות וליצנות, ובפרט בין זוללים וסובאים אשר אינם הגוניים.

ויאמר: "יהי רצון שתצללני היום מארם רע ומפגע רע ומחבר רע", כדי שלא להשתתף עם אנשים רעים ומחברת קשר בזרים, המתחברים יחד לילך בדברי

Hashem was with them and nothing was known of the matter to the people of the town until this day. (Until here is taken from the Yiddish version.)

If it is true that the place of a person's burial is so important after his death, as illustrated by the accounts above, consider how important it must be that a person situate himself among good company while he is alive. Thus in former times it was the custom of the men of Jerusalem that they would refuse to sit either in a court or at a feast until they knew with whom they would be sitting (*Sanhedrin* 24a). For the celebrations of frivolous people lead to many evils such as tale-bearing and mockery, especially among the gluttonous and intoxicated.

A person should also recite this prayer: "May it be Your will to save me this day from an evil person, from evil happenstance and from an evil companion." This is in order that he will not join with the wicked or with sinners or with groups of the treacherous, who gather to engage in bickering and quarreling.

ריבות וקוטות, והמה מלאים מרבות חצים שנוגנים וגחלי רתמים, בקהלות וחריפות וגופים, ואש של גיהנום בזעם בקרבם לחרר ריב ומדון, וכל מחייבתם הוא לרע, ואפליו בהיותם בבית הפנסת, הם מלאים מרמה על אנשים כשרים ההולכים בדרכי ה', איך להמציא טճאות ותחבולות להרע להם. אוילם ולנפשותם, כי פתאם יבוא יומו אשר יהפץ עליון הגלגל, והدينיהם יתגברו עליהם שיירדו מגכסיהם, ויהיו לבוז ולכלמה, ולא יהיה לו חונן וחומל בעבור גזרות רעות מה' יתברך. והירא והחרד לדבר ה', ירחק מהם ומאספתן ומקול המונם, ולא ישמע לקול עצתם, ולא ילך עמם, ומכל שבעם שלא לדבק

Their mouths are sharp swords and their curses, insults and blasphemies are like hot coals. The fire of Gehinnom burns within them enflaming their quarrels and contentions. Their thoughts are entirely for evil, even when they are in shul. They are filled with deceit, inventing pretexts against the upright who adhere to Hashem's ways, in order to do them harm.

Woe to them and woe to their souls! For the day will come suddenly when the wheel will turn against them and Heaven's judgements will overwhelm them, stripping them of all their possessions. They will become objects of contempt and disgrace but no one will have pity upon them because of Heaven's harsh decree.

Let those who fear Hashem and who tremble at His word distance themselves from such people and from their gatherings and their tumult. Let the upright not heed their advice nor accompany them and certainly not join with them. Instead let

עֲמָקִים, רַק יְרֹאֶה לִדְבֶּק בְּאֶחָבָת הָ' וְלִדְבֶּק בְּאָנָשִׁים יְרֹאִים וּמְרֻדִים לִדְבֶּר הָ', אֲשֶׁר מֵהֶם יַלְמְדוּ דָּרְךָ הַמִּיעִים, וּעֲלֵיכֶם נִאָמֵר (דְּבָרִים ٤, ٤): "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ אֱלֹהִיכֶם מִיּוֹם כָּלָכֶם הַיּוֹם".

them cling to love of Hashem and to the God-fearing and to those who tremble at His word. From such individuals they can learn the path of life. Concerning this was it written, “And as for you who cling to Hashem your God, you are all alive this day” (Devarim 4:4).

CHAPTER 7

פרק ז

"נִתְנַנִּי שָׂמֶמֶה כֹּל הַיּוֹם דֹּוֹה" (איכה א, יג, וזרשו רבותינו זכרונם לברכה, דקאי על השכינה, שצועקת על בעלי הגאותה, אותו שפראיריכין גלות השכינה. זהה שאמר הכתוב (דניאל י, ח): "וַיהוּדִי נְהַפֵּךְ עַל לְמַשְׁחִית", ועושים מתקבת הוד — דוה. ובקצור דברים אלו, יתבונן האדם עד היכן גורם רעה במדת הגאותה. על כן ישים האדם אל לפו, שלא לחנים אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ז, ב): **כל המתגאה כאלו עובד עבודה זרה, ובודאי העניין היא בעבור שאדם משעיבד ומוציא נפשו ונשחתו ביד החיצונים תקיפין, ובকשי אשר יכול להפרד מהם, ועל ידי כן הוא מסור תחת אללים אחרים, רחמנא לאצלו.**

"He caused me to be desolate and in misery all day long"

(Eichoh 1:13). Our Rabbis teach that this verse is speaking in the name of the *Shechinah*, remonstrating against the arrogant who cause the exile of the *Shechinah*'s to be prolonged. This is also alluded to in the verse, "And my splendor was transformed for me into destruction" (Daniel 10:8). That is, the arrogant transform — "glory" into — "misery."

In short, a person must reflect how much evil is caused by this attribute. Let him realize that it was not in vain that the Sages said that a haughty person is considered as if he worshipped idolatry (*Sotah* 4b). This is because he delivers his soul into the hands of powerful impure forces (*chitzonim*) so that it is only with great difficulty that he can escape them. Therefore

**על בן יראה החכם – וַיַּחֲכָם, וַיִּשְׂרִים לְבָוֹלְהַבֵּין וְלַהֲשִׁכֵּיל
הַעֲוֹן וְהַעֲנֵשׁ.**

**בַּמָּה יִתְגַּאֲהָ ? אִם יִתְגַּאֲהָ בַּעֲשָׂר, הַלֹּא הַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא
אָמַר (חֶגְגָּה ב, ח): "לֵי הַכְּסָף וְלֵי הַזָּהָב, נָאָם ה' צְבָאות", וּבִידּוֹ
יִתְבָּרֵךְ לְקַח הַעַשֶּׂר כְּתָרָف עַזָּן. כְּמוֹ שְׁרָאִינוּ שְׁכָפָה עַשְׁרִים
נְהָרָגוּ בַּעֲבוּר עַשְׁרִים, שְׁנָתָנוּ עַלְيָהָם הַאוֹרְבִּים עִינֵּיהם
לְרַדֵּף אַתְּרִיָּהָם, וְהַכּוּ אֹתוֹן מִכּוֹת מֹות וַיְסַרוּ אֹתוֹן
בִּיסּוּרִים קָשִׁים, עַד שִׁיצָּאָה נְשָׁמְתָן מִכֶּן הַהֲפָאָות
וּפְצָעִים, וּמִהָּם – גַּם קְבּוֹרָה לֹא הִתְתַּחַת לָהֶם. וַיְהִי עַנְיָן רָע
לָהֶם, כִּי רָאִינוּ בְּחִוּשׁ שְׁהָרְבָה אָנָשִׁים הַלְּכוּ בָּזָה הַדָּרָה,
וְאַיִן שָׁטָן וְלֹא שָׁוָם פָּגַע רָע מַגִּיעַ אֲלֵיכֶם, רַק לִזְהָה הַעַשִּׁיר
הַנְּאָבֵד בַּעֲשָׂרָוּ, בְּרַ מַנּוֹ.**

it is as if he is under the dominion of foreign gods, Heaven spare us. Therefore let the wise see and take heed, appreciating the severity of both the iniquity and its punishment.

In any event, of what does a man have to be proud? If he is proud of his wealth, the Holy One Blessed is He has already declared, “Mine is silver and mine is gold says Hashem of Hosts” (Chaggai 2:10). Hashem can deprive a man of his wealth in an instant. In fact, we have already heard of several wealthy men who were murdered for their riches. Bandits set their eyes upon them, pursued them and struck them down, subjecting them to dreadful suffering before their souls departed. Some did not even merit burial, which is itself a terrible fate. We have observed that no adversary or mishap came upon the numerous others who traveled along the same road but only upon the wealthy man on account of his wealth.

ולמה לא ישים האדם אל לבו, כי הרבה אנשים שטרחו ויגעו, לא נתנו שנה לעיניהם, ביום אכלם החרב, וקראה בלילה, והולכים בחשך, בגשם ובשלג, עד אשר עלתה בידם להשיג איזה קרון למאה או לאלף או יותר, וזהו העת אשר צרייך לשמה בחלוקת ולפנק ביגיע כפו, ופתח פתאם בא אליו המות, ומברח להפרד מפל וככל, והוא הולך לעולמו, שביק לאחרים כל עשרו מה שטרח בטרכתו, והיה מאסף ממון וקbez פרוטה יד על יד, עד שהביאו לסך מסים בזעת אפו, ועזב לאחרים בידי איש אחר.

ולפעמים אשתו נוטלת ממנו עבר כתבתה, ואחר מיתתו היא נשאת לאיש אחר, ונונחת לו כל הממון שלו, ובניו הולכין יחפים, ובגדים שלם קרוועים ובלויים,

Let a man reflect that many people have labored and wearied themselves, eschewing sleep, enduring the heat of the day and icy cold at night. They travel in the dark, in the rain and in the snow to amass a nest egg of a hundred or a thousand or more. Then just at the moment when they can at last rejoice in their portions and indulge themselves with the fruits of their labors — suddenly death strikes and they are compelled to abandon it all. They depart for the next world leaving to others all the wealth they labored so hard to accumulate. They gather one penny after another by the sweat of their brow until it adds up to the desired sum. But then they must leave it all in the hands of another.

Sometimes a man's wife claims all of his wealth for her *kesubah*. Then after he dies she marries another man and gives him all her money, while the first husband's children go bare-

וְאֵין לְבָנָיו שׁוֹם הַנָּהָה מִמְּמוֹן אֲבִיהם. וְהַמָּה רֹאוִים שֶׁאָמָם יוֹשַׁבְתָּ וְאוֹכֶלֶת וְשׂוֹתָה עִם אִישׁ אַחֲרָ, וּמִתְעֻנָּגָת עִם בָּעֵלה הַשְׁנִי, וְהִתְוּמִים מִבָּעֵלה הַרְאֵשׁוֹן הַמָּה יוֹשְׁבִים בֵּין תְּנוּר לְכִירִים, וּמִבִּיטִים וְצֹפִים וּרֹאוִים שֶׁאָמָם יוֹשַׁבְתָּ וּמִתְעֻנָּגָת בְּבָשָׂר וַיְין וְשַׁאֲרַ מַעֲדָנִים, וְהַלְוָאִי יִשְׁגַּג לְהָם שִׁירֵי מַאֲכָלָה. וְהַבָּנִים — אוֹי אוֹי תִּתְאַנְחֵ לְבָם עַל זֶה, וְאֹמְרִים זֶה לְזֶה: הַלֹּא כָּל הַעַשֶּׂר וְהַמְּמוֹן מִאָבִינוּ הָיָה, וְאֵין בִּידֵינוּ לְהַצִּיל.

וְאֵם כֵּן, אִם יִזְכֵּר הָאָדָם עַל מִדָּה הַזֹּאת, אֲשֶׁר יוּכַל קָרוֹב לְהַעֲשׂוֹת כֵּן בְּגַזְוּת הַמֶּלֶךְ מֶלֶכְיַי הַמֶּלֶכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּכְאֵשֶׁר שְׁבָעִינִי רָאִיתִי, שְׁהָרְבָה יְלִדִים שְׁנַתְגָּדְלוּ בְּתַעֲנוּגִים, וּנְהַפֵּךְ עַנְגָּלָנִים וְצָרוֹת וְתִלְאֹות, וְאַחֲרַ מֹתָּה

foot and in rags, deriving no benefit from their father's riches. They see their mother sitting and eating and drinking with another man, enjoying life with her second husband while they, the orphans from the first husband, sit between the oven and the stove (like mourners on *Tisha B'Av*)! They look on as their mother enjoys meat and wine and other delicacies while they would be happy just to receive her leftovers! They sigh as they recall to one another that all that wealth was once their father's and now they have no access to it.

Let a man remember that this can easily happen through the decree of the King of Kings the Holy One Blessed is He. For with my own eyes I have seen many children who were raised in luxury but their delight (*עַנְגָּל*) was transformed into plague (*נְגָעָה*), sorrow and tribulations. After their father's de-

אֲבִיהם הַוְלָכִים וְצֹעֲקִים עַל קֶבֶר אֲבִיהם, וְאֵין מֹשִׁיעַ לָהֶם, כִּי הַמְתִים טְרוֹדִים לְתֹן דִין וְחַשְׁבּוֹן עַל חַטָּאתִים וּפְשָׁעִים. כֹּל זֶה יִשְׂמַח הָאָדָם אֶל לְבָו, וּבוֹדָאי אֶל יִתְגַּאהַ בְּעֵשֶׂרֶז.

וְאֵם הוּא חָכָם, שָׁמְתַגָּה בְּחַכְמָתוֹ, יִחְשַׁב בְּלִבּוֹ: הַלֹּא כִּמֵּה חַכְמִים נִלְכְּדוּ בְּחַכְמָתָם, וַיּוֹתֵר מֵאַשְׁר הַתִּבְוֹנָנוּ לְהַתְּחַכֵּם, נִפְלוּ בְּמִצְוַדָּה רַعַת עַל יָדֵי דָבָר קָל בְּפֶחֶד יְקוֹשׁ, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ קוֹם, כִּמוֹ שָׁאָרָעַ לְהַרְבָּה בְּנֵי אָדָם, אֲשֶׁר רָצָו לְהַתְּחַכֵּם בְּמַעֲנָה לְשׁוֹנוֹם לִפְנֵי מֶלֶכִים וּשְׂרִירִים, וַיָּחַר בְּךָ נִלְכְּדוּ בְּדָבָר קָל, עַד אֲשֶׁר נִלְכְּדוּ בְּרַעַת גְּדוֹלָה בְּאַיִן תְּרוֹפָה. וְאַוְתָּן בְּנֵי אָדָם שְׁעוֹשִׁין עַצְמָן לֹאֵין, וְאִמְרָרָה בְּזַה הַלְשׁוֹן: 'אִינִי יוֹדֵעַ' – הַם נִכְנָסָו בְּשָׁלוֹם.

mise they went to his grave and poured out their troubles but they received no reply because the dead are too preoccupied with the reckoning they must give for their sins and transgressions. Let a man take all this to heart and he will surely not fall into pride over his wealth.

And if he is clever and proud of his intellect, let him consider that numerous clever people have been ensnared by their own cleverness. More numerous than those who sought out wisdom were those who trapped themselves with a single misspoken word and were unable to recover. For example, many have sought to display their wit before kings and nobles but afterwards were ensnared by a misspoken word and met with misfortune for which there was no remedy. By contrast, those people who nullify themselves, saying things like, "I do not know," enter in peace and exit in peace.

ואם כן, מה יתרון להם בcleverness, חכמת עולם זהה?! — הלא אין שום אדם נזון וננתפנץ בחכמה, רק בסבה אשר נתן לו הקדוש ברוך הוא איך להמציא מזון לביתו, ולא בהונאת חברו. על כן צריך האדם לשום אל לבו, כי פתאום יבוא היום אשר תסраח חכמתו, והוא העת אשר יפל למושב, ודעתו אינה צוללה מחתמת כבד החליל, אשר נער קטן יחבט ממנה, וחכמתו לא תצילנו ממלאך המות. هو הוי, מה יתרון לחכמה זו?! על כן יראה האדם שלא יתגאה בחכמתו.

ואם יתגאה האדם בלמוד תורה, אשר לבו שנון וחריף וחדוד ומוחם בתורה בעמך ורחב, וain לו דמיון

This being so, what advantage does the clever person enjoy through his cleverness in worldly matters? No one is fed or earns his living through cleverness but only through whatever channel the Holy One Blessed is He has granted him to provide sustenance for his household, and obviously not through cheating his colleague.

Therefore a person should remind himself that a day will come suddenly when his cleverness will come to nothing — on the day that he falls upon his sickbed and his wits are addled by the intensity of his illness. At that time even a young child will outshine him. Nor can his cleverness save him from the angel of death. What benefit is there, then, in such cleverness? Therefore let a person see to it that he does not take pride in his intellect.

Suppose that a man takes pride in his Torah study, in his fluency, his sharpness and his understanding in depth and

במבחןתו בדור הזה, ולא יבין שיש בדור הזה לומדים כמוותו, וגם אין בעלי תריסין, בעלי ישיבה – מכל מקום ניחשו המה כנגד תנאים ואמוראים, חכמי התלמוד, לקלפות השום, ובמקום גדרתן שם היה ענותנותן, פאשך מבאר בכמה מקומות בתלמוד ובמדרשי מגדל ענות ראשונים וקדמונים, ובעבור זה זכו לכתר תורה. ואם חס ושלום מתגאה האדם בלמודו, הרי הוא נותן כח לסתרא אחרת, וכל סטרא דקדשה בורחים מעליו.

ואיתא בספר "גבעת המורה": מעשה בחסיד אחד שהלה בדרכו, ונזדמן שהלך עמו אליו הנביא זכור לטוב, ופגעו

breadth. Suppose he is persuaded that he has no equal in this generation and refuses to acknowledge that there are indeed other scholars on his level who can hold their own in a debate and apply themselves diligently to their studies. Even so, he should consider that compared with the *tannaim* and the *amoraim*, the scholars of the Talmud, he and the other scholars of the day are as nothing.

Moreover, the greater those earlier scholars were the more humble they were. This is clear from a number of passages in the Talmud and *midrashim* describing their great humility. It was for this that they merited the crown of Torah. If a person takes pride in his study, Heaven forbid, he gives strength to the *Sitra Achra*, meanwhile the *Sitra diKedusha* — the side of holiness — eludes him.

In the *seifer Giv'as HaMoreh* the story is related of a certain pious man who was walking along the way when Eliyahu HaNavi joined up with him. At one point they came upon an

בגִבְלָה אַחַת מִשְׁלֶכֶת בָּדָרָן, וְהִתְהַגֵּד הַגִּבְלָה מִסְרָחָת סְרָחָן גָּדוֹל, עַד שְׁהַגִּימָה הַחֲסִיד יַד לְחַטָּמוֹ מִפְנֵי הַסְּרָחָן. וְאַלְיהוּ הַגִּבְלָה הַלְּךָ קָרוֹב לְהַגִּבְלָה, וְלֹא חַש בָּלֶל. עַד דָּהּוּ אַזְלִי, פָּגַע בָּהֶם אָדָם אֶחָד מַרְחוֹק שְׁהַלְּךָ לְקָרְאָתָם, וְהַלִּיכָתוֹ הָיָה בְּגָאוֹה, וְהָיָה מַתְפָּאָר וּמַתִּיהָר, וּלְמַרְחוֹק שֶׁם אַלְיהוּ הַגִּבְלָה אַת יַדְוָ לְחַטָּמוֹ. וְשָׁאַל אַוְתּוֹ הַחֲסִיד: מַדְועַ לֹא שֶׁם אָדוֹנִי יַדְוָ עַל חַטָּמוֹ אַצֵּל הַגִּבְלָה? וְהַשְּׁיבָה לוֹ אַלְיהוּ הַגִּבְלָה: זֶה הַסְּרִיחָה יוֹתֵר מִהַגִּבְלָה, כִּי גִבְלָה – כִּיּוֹן שָׁאָדָם נָגַע בָּה, הוּא טָמֵא עַד הָעֲרָב, אֲבָל הָנוֹגֵעַ בָּזָה הָאָדָם – מַקְבֵּל מִמְּנוּ טָמָאות חֲמֹרוֹת. עַד כָּאן לְשׂוֹנוֹ.

וְאִם כֵּן, זֶה הַכְּלָל, כִּי מִדְתַּת הַגָּאוֹה הִיא מִדְתַּת גְּרוּעָה, מִרְבָּה

animal carcass cast by the wayside. It gave off such a terrible stench that the pious man was obliged to place his hand over his nose. But Eliyahu went right up to the carcass without noticing a thing.

Later on as they were walking they spied a man walking towards them at some distance. He was walking in a haughty manner, swaggering and strutting. While he was still quite far away Eliyahu placed his hand over his nose. The pious man said, "Why did my master not place his hand over his nose when we passed the carcass?" Eliyahu replied, "This fellow is much more foul than the carcass. For if one comes into contact with a carcass one becomes defiled for only a single day, but contact with such a fellow imparts much more serious forms of defilement.

The general rule, then, is this: Pride is a despicable trait. It

קַטְּטה וּקְנָאָה וּשְׁנָאָה וּלְשׁוֹן הָרֵע וּכְעַס וּשְׁקָרִים וּלְיִצְנּוֹת. וְאִם תַּתְבֹּגֵן בָּה, תַּرְאָה שֶׁכֹּל עֲבָרוֹת שְׁבַתּוֹרָה כָּלֹולִין בָּה, וְהַפְּגָם שֶׁל הַגָּאוֹה גָּדוֹל מִאָד, אֹוי לוּ וְאֹוי לְנֶפֶשׁוּ מִי שְׁהָוָא רְגִיל לְהַאֲחֹז בָּה. וְאֲשֶׁרִי הָאָדָם הַמַּתְדִּבֵּק בָּמִדְתַּת הַעֲנוֹה וּהַכְּנָעָה. מִדָּה זוֹ נָאָה הִיא וּמִשְׁבָּחָת, וּמִבְּיאָה הָאָדָם לְחַיִּים עַזְלָם הַבָּא, וּמִצְלָת אָזְטָוּ מִחְבּוֹת הַקָּבָר, פִּי אִין לְכָה מִדָּה הַמְּטַהָּרָת וּמִלְבָנָת הָאָדָם הַגְּשָׁמִי כִּמוֹ מִדָּת הַעֲנוֹה, שַׁהְחִמָּר נָעָשָׂה רֹוחַנִּי, וְגַם הַגּוֹף שֶׁל הָאָדָם אֲשֶׁר כָּל יָמִיו הָוַלֵּךְ בַּעֲנוֹה, מָאיֵר בַּקָּבָר בְּאֹור הַבָּהִיר וּמִקְבֵּל הָאָרֶה מִקְדָּשָׁה עַלְיוֹנָה, וּזְכָה לְשָׁמֵעַ סְׁזֹדּוֹת הַתּוֹרָה מִישִׁיבָה שֶׁל מַעַלָּה, וְהַגּוֹף עִם הַנֶּפֶשׁ מַאֲירִים כְּחִדָּא, וְכָל זוֹ עַל יָדִי מִדָּת הַעֲנוֹה.

increases strife, jealousy, hatred, *lashon hara*, anger, falsehood and mockery. When one considers the matter he realizes that every sin in the Torah is included within it. The damage that pride causes is very great. Woe to whoever indulges in it on a regular basis. Fortunate is he who holds fast to the trait of humility and contrition, for this is a pleasing and praiseworthy trait that brings him into the World to Come and saves him from affliction in the grave.

There is no other trait that purifies and whitens the physical human being like the trait of humility. Through it the very substance of one's body becomes spiritualized. Thus if a person adheres to this trait his entire life even his body will shine in the grave like a bright light and receive illumination from the holiness of the upper realms. Moreover, he will merit receiving esoteric insights into the Torah from the Heavenly yeshiva and body and soul shine as one. All of this is achieved through the trait of humility.

והתנאים ורבנים ואמוראים היו מלאכים בנסים, ואשר היה מתקלה עליהם אליו הנביא, זכור לטוב, והופיע עליהם רום הקדש, הכל היה על ידי מדת הענווה, כי הענו מודה על האמת ומתקבל תואנה, ודבورو בונחת, אהוב למלחה ונחמד למיטה.

על פון צרייך האדם להתפלל לזכות למדת זו, כמו שכתב החסיד בספר "שלחת", לומר אחר התפלה קדם "יהיו לרצון אמרפי": רבונו של עולם, זכני למדת ענווה ולמדת הכנעה, כדי שאהיה מקבל ומרצה לעם. ולאחר כן יאמר: "יהיו לרצון וכו'". ובאמת שצרייך האדם להתגבר בתפלתו בבכי ותחנונים לפני הקדוש ברוך הוא, שיסיר

We know that it was commonplace for the *tannaim*, *rabbanim* and *amoraim* to experience miracles, visits from Eliyahu HaNavi and Divine inspiration. All this they earned in the merit of their humility. For a humble person admits the truth and accepts rebuke. He speaks in a calm, pleasing manner and is beloved On High and admired down below.

Therefore a person must pray that he merit this trait. The pious author of the *seifer Shalheves* (i.e., the *Shlah*) writes that at the end of the *Amidah*, before reciting, "May the words of my mouth be acceptable, etc.,," one should say this meditation: "Master of the Universe, allow me to merit the traits of humility and contrition so that I will be acceptable and desirable to the people." Afterwards let him recite, "May the words, etc."

In truth, a person should pray fervently to the Holy One Blessed is He with tears and entreaties asking that He free him

מפענו ממדת הגאונה וידבק במדת הענוה, כי הרבה בעלי גאויה מתים בחצי ימיהם. והענין, בעבור שזו בוודאי כל המתגאה הוא שנاوي בענייני הבריות, כי זה הוא עניין רע בעיניהם המנהג של בעל גאויה, וממשיך עליו שנאת הבריות, ועל ידי זה יכול להוציאו אותו מן העולם, וגם אם עלתה לו תאותו להיות ראש הקהלה או מורה צדק לעדותו, אך בעבור גאוותו כלם נחשבים לאין פוגדו, ומזהל בכבוד הבריות, אשר גם זה הוא סבה לקוצר ימיו וشنוטיו, רחמנא לאצלו.

ועברה גוררת עברה, שרצונו תמיד להיות מן המנצחין, ולא מן המנצחין – אין מבחין בין טוב לרע, בין אם הוא ישר או לאו, רק להעמיד נצוחו, ומקלקל הדינים

of arrogance and help him acquire humility. For as a rule arrogant people live out only half their years. The reason for this is that they are generally hated by others. This causes them to be removed from the world.

And even if such a person achieves his desire to become head of the community or rabbi of his congregation, his pride causes him to think of those under him as nothing and to belittle their honor. This is another factor in the shortening of his life span, may Heaven spare us.

After that, one transgression leads to another. In every disagreement he wishes to be the victor rather than the defeated. In pursuing this end he neglects to discern between good and bad and between straight and crooked, because his only concern is victory. This leads him to corrupt the law and

ומענות המשפטים ישרים. זה ידוע שהטיטת הדין מטה את האדם בפתאום מכף חיים לclf המות. ועוד, בעבור חיותו בעל גאות, מרהיב פיו גם נגד תלמידי חכמים, שבאו להוכיח אותו על דבריו ודרךיו המכערים, וכאשר שהחטא זהה מצוי, בעונונתינו הרבנים, בהרבה בני אדם, ובפרט ראשי ופרנסי הקהילות הולכין ומתקברים. עד שבאו לכל מctrען רבנו, ופתאום נכווים בגחלתן ועוזרים מן העולם כאל עזבר. וכן על זה גם אין הוא בכלל מצער רבנו למשל עלייהם בכך.

ובוא וראה, המצער הבריות, הרי הוא מבנין עצמו

pervert justice and as we know, tipping the scales of justice causes the judge's own verdict to be tipped suddenly from the side of life to the side of death.

Arrogance also causes him to inveigh against the scholars who come to rebuke him for his improper words and conduct. This, to our chagrin, is very widespread. It is especially common for communal leaders to become increasingly bold until they join the ranks of the "oppressors of the scholars." Then suddenly they are singed by the "hot coals" of the scholar and they vanish from the world like fleeting shadows. They also become "oppressors of the scholars" when they rule over them by force.

Come let us reckon: Whoever causes a fellow creature anguish places himself in great danger. A person is punished

בְּסִכְנוֹת גָּדוֹלֹת, וְאֶنְמַצֵּעַר אֶת הַבְּהִמָּה חַיה וְעוֹז יִשׁ לֹו עֲנֵשׁ, כִּי אֵין שָׁוֹם דָּבָר שְׁאֵין לוֹ מִזְלָ, וְהַמִּזְלָ שֶׁל הַמִּצְעָר מִקְטָרָג עַלְיוֹ, וּמִכֶּל שְׁכַן שִׁיחַ לְאַדְם עֲנֵשׁ גָּדוֹל הַמִּצְעָר תַּלְמִיד חָכָם.

ובוא וראה מה שהביא בעל ה"חרדים", באיש חשוב גם וישראל, שההתאכسن אצל הקדוש הארי, זכרונו לברכה, ועשה לו כבוד גדול. וטרם נסייתו של אותו איש הקדוש, הארי, זכרונו לברכה, אמר לו: מה הגמול אשר אשלם לך بعد החבה האדומה שהראית לי? ואני מוכן לתשולם גמולך הטרחה שטרחת בשבייל.

והשיב לו הבעל הבית, שהיו לו בניים, ולאחר כן נעשית אשתו עקרה, אולי ימצא לו תרופה לאשתו כבראשונה.

even for causing anguish to beasts and birds. This is because every creature has its own spiritual guardian (*mazal*) who lodges a complaint on its behalf against the oppressor. How much greater, then, is the punishment of one who causes anguish to the scholars!

Come take a look at an incident cited in *Seifer Chareidim* involving a certain righteous man who once hosted the Ari, z"l in his home with great honor. Before resuming his journey the saintly Ari, z"l asked, "How can I repay you for the great affection you have shown me? I would also like to repay you for trouble you went to on my account."

The host replied that after his wife had given birth to a few sons she mysteriously stopped conceiving. He thought that perhaps the Ari, z"l might be able to offer some remedy for her.

והשיב לו הארי, זכרונו לברכה, עניינו הסבה, שנעשית
עובד הסבה היה עקרה, וגללה לו ואמר לו: הגה ידוע לה,
שהיה סולם קטן עומד בביתה, שהיו התרנגולים קטנים
עוולים ויורדים בו לשותות מים בכלי של מים אשר היה
סמוך לסלם, והיו שותים ומרויים צמאונם.

ופעם אחת אמרה אשתח למשרתת, שטסיר הסלם משם,
אף כי לא הייתה כוונתה לצער את התרנגולים, כי אם
מטעם אחר – להיות הבית נקי יומאו אשר הויסר הסלם,
יש להתרנגולים צער גדול, שאינן יכולים התרנגולים
לפרח כי היו עדין קטנים, וסבירו צמאון גדול, ועלתה
אכזופם לפניו הקדוש ברוך הוא, המرحم על כל מעשיהם,
ועל ידי כך נגזר עליה להיות עקרה. והחזר הבעל הבית

The Ari, z”l responded by first revealing to him the reason for his wife's barrenness. “You know,” he said, “that there was once a small ladder in your house upon which the little chicks would ascend and descend to drink water from a nearby vessel. In this way they would drink and be quenched.

“Then one day your wife instructed the servant to remove the ladder. Clearly her intention was not to cause sorrow to the chicks but only to make the house more tidy. Nevertheless from the moment the ladder was removed the chicks have been in great sorrow. Because they were still too small to fly they endured great thirst and their chirping ascended before the Holy One Blessed is He, whose mercy is upon all His works. On this account it was decreed that your wife should become barren.” Naturally the host restored the ladder to its place and

השלם למקום הראשון, וה' נתן לה הריוון, וchezora ללהת כבראשונה. הרי לה, כי ה' יתברך פוקד ומשגיח על כל בריה ברוב רחמייו וחסדייו, ומשלם להמצעריהם את הבריות. ועל הכל צרייך האדם לפנו דין וחשבון, ואם כן צרייך האדם לזהר שלא לצער את חברו בחנום.

בוז וראה, מה דאיתא בפרק קמא דחגיגה (ה, א): "מאי דכתיב (קהלת יב, יד): "כפי אתה כל מעשה האללים יבא במשפט על כל נעלם, אם טוב ואם רע" – זה הרוקק בפני חברו, לחברו נמס בה".

ואיתא ב"ספר חסידים" (סימן מד): מעשה בחסיד, שהיה מכשלה כל הרקימים שהיה מוציא מפיו, וגם כל הרקין אשר

Hashem allowed the wife to conceive and give birth as before.

From this story it is evident that Hashem in His abundant mercy and lovingkindness watches over every creature, punishing those who oppress any of them. For every deed a man does he must give a reckoning. Clearly, then, one must be very careful not to oppress anyone in vain.

Come see what is written in the first chapter of *Chagigah* (5a):

What is meant by the verse, "For God will bring every deed to judgment, concerning every hidden matter, whether for good or for evil" (Koheles 12:14)? This refers to one who spits in the presence of his fellow causing him disgust.

Seifer Chassidim (44) relates an incident involving a certain pious man who used to cover up any spittle that came from his

ידע שיהודי הוציאו מפיו, והיה בונתו לכטוט את הרקון, שלא יבוא אחר ויראה רק וימאס בו, ולא ימחל לזה שהוציאו מפיו. עד פאן.

ואם כן, בוא ויראה, עד כמה דקדקו מסידים הראשונים באזורה שלא לצעיר את חברו, כי מרבה בני אדם אשר לא נזהרו בזה, ובפרט בדור זהה, אשר יד עמי הארץ תקיפה, אשר אין יודעים שום דין ומשפט, ועסקיהם לרוב באלים, ואינם רוצחים לצית דין מחמת סروب שלהם, אבל הם אין יודעים שאם אין דין למיטה, יש דין למלטה, שפטתכם יומו ודיןו יבוא.

ועל פון הזהיר הרב הרא"ש זכרונו לברכה, בקונטרא של "ארחות חיים", זה לשונו: אל יהיו מרבבים בעיניך

mouth as well as any other spittle that he knew came from the mouth of a Jew. His concern was that another person might come along and be disgusted and then fail to forgive the spitter!

We can see, then, how scrupulously the pious of earlier generations observed the injunction against causing sorrow to others. Yet many individuals are not careful in this matter, especially in this generation in which the ignorant, who know neither law nor judgement, have gained the upper hand. They conduct their affairs as a rule through force, refusing to heed the directives of the rabbinical court. What they fail to realize is that when there is no justice on earth, then there is justice in Heaven and that their day and their judgement will come suddenly.

For this reason the Rosh in *Orchos Chaim* (Day Five, 90) advised: "Let not your friends seem to you too many but let

אזהבים, ויהי שונא אחד בעניןם בקרים. עד כאן לשונו. ולא כן הם נונים, שבבזבוז דבר מועט באיזה עסק משא ומתן או שאר דברים, מקלל לחברו בקהלות חמורות, ברמן, ואינו משים על לב שפל בני אדם נחשיים כאיש אחד, ולא יאות לזרע אברהם להיות הפה רגיל בקהלות, כי אם בברכות ובדברים טובים ורכאים, שיש בהן נחת רום להבזבז יתברך.

כפי האיש אשר הוא מקלל לחברו, הוא שנוא לפניו הקדוש ברוך הוא, כפי הקדוש ברוך הוא הבטיח לאברהם: "ואברכה מברךיך ומקלליך אדר" (בראשית יב, ג), שהרי נתנו הקדוש ברוך הוא חכה לתוך פיו של בלעם הרשע שרצה לקלל את ישראל, ונחפהכו הקהלות בברכות.

even a single enemy seem too many." This is not the way of the multitude, however, for on account of some paltry sum in a business transaction or other matter they call down upon their colleagues the most severe curses, Heaven spare us. They do not consider that all mankind is like a single individual and that it is not fitting that the mouth of a descendant of Avraham should be accustomed to cursing. Instead it should be accustomed to uttering blessings and other good and gentle things that give pleasure to the Creator.

For the man who curses his fellow is hated by the Holy One Blessed is He, who promised Avraham, "I will curse those who curse you and those who bless you I will bless" (Bereishis 12:3). Thus He put a hook into the mouth of the wicked Bila'am, who wished to curse Israel, transforming his curses into blessings.

וזע, שפְּצָאתִי כתוב: כל מי שמקלל לחברו על חם ועל לא חם בכפיו, אז הבורא יתברך פורש בণפיו על זה האיש הצעאי, שלא ישפט עליו שום קללה.

ותדע, שיש לך אדם שמזגו הוא רע, רחמנא לאצלו, ועיניו ופיו ולבו פון ממקוד הסטרא אחרא, וקללתו היא מספנת, כמו שכתב רבי יהודה החסיד, זכרונו לברכה, שהחיצונים מוכנים לקטרג על פי קללה זאת, ואלמלא הקדוש ברוך הוא חוף עליו מה שהבטיחה לאברהם (בראשית יב, ב): "זה יהיה ברכה", אז, חס ושלום, היו חילין הקללות על אותו האדם.

ואזrix עוד לידע: לא די שלא כלל הקללות חם, אדרבה,

Know that I have found it written that whenever someone curses his fellow in vain, for no real offense, the Creator spreads His wing over the innocent victim, shielding him from the effects of the curse.

Know further that there are those with an evil temperament, Heaven spare us, whose eyes, mouths and hearts are rooted in the *Sitra Achra*. The curses of such individuals are extremely dangerous. Rabbi Yehudah HaChassid writes that malignant spirits called *chitzonim* are prepared to actualize these curses by lodging accusations against the victim. If the Holy One Blessed is He did not shield him on account of His promise to Avraham, "And you will be a blessing" (Bereishis 12:2), the curses would take effect on that person, Heaven forbid.

One must also know that not only do undeserved curses

יש שכר טוב לאוֹתוֹ שֶׁנְתַקְלִלוּ בָּחֶם, כִּדְאיַתָּא בֵּירְיוֹשָׁלָמִי
דָּמְסָכָת פָּאָה (פרק ח, הלכה ו), זהה לשונו:

רבי יוסי אומך לוז פרנסין וגבאיון, ולא קבלו עלייהון (מרב עגנה), ועל ואמר קומייהון: בן בבא על הפקיין (פרוש: בן בבא היה ממנה על הפתיות שבמקדש), וזה להיות נינה עם גודלי הדור; עכשו אתם ממענים על חיינו פשוטות, לא כל שכן?!

רבי אליעזר הו מדי זמן עבד ליה פרנס (פרוש: גבאי צדקה). פעם אחת אתה לביתו. אמר להם: מי עבידתון? רצה לומר: רבי אליעזר שאל לאנשי ביתו, באיזה גמלות חסד עסוקו. אמרו לו: אתם חד סיון (רצה לומר: חברה של עניים) ואכלו ושתו וצלו עלה.

not take effect, on the contrary, the victim is rewarded. Thus it is written in the Jerusalem Talmud (*Peah* 8:6):

Rabbi Yose appointed over them leaders and charity collectors, but the appointees refused to accept (out of humility). So he spoke up and said to them, “Ben Baba was appointed over the wicks (in the *Beis HaMikdosh*) and merited being numbered among the great leaders of the generation. Now you have been appointed over people’s very lives, how much more so!”

Rabbi Elazar was appointed over the charity fund for a time. One time he entered his house and said to them, “What [manner of charity] have you done?” The people of his household replied, “A group of beggars came around and they ate and drank and prayed for you.”

אמר להו: לית דין אגר טב. נחת זמן תנין. אמר להם: מה עבידתון? אמרי ליה: אתו חד סיען (רצח לומר: חבורה של עניים). ואכלוון ושתון ואקלינך (רצח לומר: קללו אותו). אמר להו: פדין אגר טב. עד פאן לשונו.

נמצא, שהיה שמח באשר שקללו אותו בחינם.

ובאשר שעוזן זה מצוי בהמון עם לקלל אדם את חברו, וזהו עכוב גדול מלעשות תשובה על חטאיו, על כן באננו להזכיר מזה להזהר ליראי ה' ולחושבי שמו, שלא יצא מפיו שום קללה, כדי שבנקל יוכל לעשות תשובה. פי הקדוש ברוך הוא בעצמו מカリע על התשובה בכל יום

He said to them, "This is not a goodly reward."

On another occasion he came and said to them, "What have you done?"

They said to him, "A group of beggars came around and they ate and drank and cursed you."

He said to them, "This is a goodly reward."

Note that Rabbi Elazar was happy over being cursed in vain!

The fact that cursing is so common among the masses is a great impediment to their repentance (see the list of things that impede repentance in Chapter 43). For this reason we must admonish those who fear Hashem and are concerned for the honor of His name not to allow a single curse to escape their lips. This will make it easier for them to repent of their sins. For the Holy One Blessed is He issues a call to repentance every

וַיֹּום, וְאָמֵר (ירמיה ג, יד): "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים", כי ידו פְּשׁוֹטָה לְקַבֵּל שְׁבִים.

ודע, כי בְּשִׁיוֹצָא קֹול פָּרוֹז לְמַעַלָּה, הַקֹּול נִשְׁמַע לְמַטָּה בָּזָה הָעוֹלָם, וְהַקֹּול הַהוּא מַעֲוִיר עַצִּי הַיּוֹר וּלְזֶבֶשִׂים חַרְדָּה, וְאָמְרִים שִׁירָה בָּאִימָה וּבִירָאָה, וְכַדְאיָתָא בְּזָהָר בְּרָאָשִׁית (בְּהַקְרָבָה דָף ז, א):

רַבִּי אֱלֹעָזֶר וְרַבִּי אָבָא הָיוּ קָאָזְלִי בָּאוֹרָחָא וּעַסְקִי בָּאוֹרִיאָתָא, וְלוּי בְּהַדִּיחָוּ רַב הַמְּנוּנָא סְבָא (וְכָבֵר הִיה רַב הַמְּנוּנָא מַת) וּמַתְחִיבָר בְּהַדִּיחָוּ. וְכֵד אַזְלָו וּמַטוּ לְחַד טוֹרָא, וְהַיִוְ נְטוּיִ שְׁמַשָּׁא, שְׁרוֹי עַנְפֵין דָאִילָנָא לְנַקְשָׁאָה דָא בְּדָא וְאָמְרוּ שִׁירָה. עַד דָהָוּ אַזְלָו, שְׁמַעוּ חַד קָלָא תְּקִיפָא דָהָוּ אָמָר: קָדוֹשִׁים דָאַתְבָּדָרוּ בֵּינִי חַיָּא, אֲנוֹן בּוֹצִינֵין קָדִישֵין,

day, saying, “Return O straying sons!” (Yirmiyahu 3:14), for His hand is always open to accept the penitent.

Know that when this call is issued On High it is heard down here in this world. The sound of it arouses the trees of the forest until they are clothed in trembling, singing songs of praise in dread and awe. This is related in the Zohar, *Parashas Bereishis* (Introduction 5a-7a):

Rabbi Elazar and Rabbi Abba were walking along the way engaged in a Torah discussion when they were joined by Rav Hamnuna the Elder (who had already died). They came to a certain mountain just as the sun was about to set and the branches of the trees began banging against one another, singing songs of praise. While they were still walking they heard a certain powerful voice saying, “Holy ones scattered among the living! Holy luminaries! Mem-

**בָּנִי מִתְיַבְּתָא! אֲתַכְנִישׁוּ לְדוֹכְתִּיהוּ לְאַשְׁתָּעֵי בְּמַארִיחָן
דָּאוּרִיתָא!**

יָתְבוּ רַבִּי אֱלֵיאָזֶר וַרְבִּי אָבָא וְקָמוּ בְּדוֹכְתִּיהוּ בְּדַחְילוּ
וְרַתִּיתְוּ. נִפְקַד קָלָא וְאָמָר: טִינְרִי תְּקִיפִין, פְּטִישִׁין רַמְאיִין,
עוֹלוּ וְאֲתַכְנִישׁוּ (רָצָה לוֹמֶר: גַם צְדִיקִים, שָׁבֵךְ מַתִּין,
מְשֻׁתְّעַשְׁעִים בֵּין חַחִים לְשָׁמֵעַ דְּבָרִי תֹּרֶה). בְּהַהִיא
שְׁעַתָּא שָׁמְעוּ קֹול עֲנָפִי אִילְגִּין רַב וְתַקִּיף, וְהַוִּי אָמָר (תְּהִלִּים
כָּט, דָה): "קֹול ה' בְּפַח וְגֹז' קֹול ה' שְׁבָר אַרְזִים וְגֹז'". עַד
כָּאן.

וְאֵם כֵּן, יוּכָל הָאָדָם לְלִמְדָד מִזָּה שְׁלָא לְקָלָל, וְלַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה, וְאֵז טֹב יְהִי לוּ סְלָה.

bers of the yeshiva! Gather to your places to converse with the scholars!"

So Rabbi Elazar and Rabbi Abba sat down, remaining in their places in fear and dread. Then a voice was heard, saying, "Mighty boulders! Lofty hammers! (Alluding to the dead *tzaddikim* who came to hear the Torah of the living.) Come gather!"

At that moment they heard a great sound coming from the branches of the trees, saying, "The voice of Hashem is powerful . . . The voice of Hashem breaks the cedars. . . ."

From all this one can learn the importance of refraining from cursing others and also of repenting for one's sins. Then all will be well with him, *selah*!

CHAPTER 8

פרק ח

איתא בירושלמי פרק קמא דברכות (folca'a א): העומד להתפלל צריך להשוו את רגליו. פלייגי תרין אמרו ראיון, רבי לוי ורבי סימון, חד אמר: במלאים, וחד אמר: בכחנים. עד כאן לשונו. ונראה דאלו ואלו דברי אלhim חיים הם, כי התפלה היא במקום הקרבן, על כן צריך לעשות עצמו כאלו הוא כהן. ומה עבוזת כהן, היא פסול במחשבה זרה, כי צריך האדם בשעת תפלה, שלא לחשב שום מחשبة זרה, כדי שלא יעשה קרבנו פגול. ולא יאמר האדם: הרהור עבירה אסור דוקא, אלא אפלו הרהור משא ומתן ושאר הרהורים הם גם כן אסורים, כי צריך האדם להיות דגמת הפלאים, שאין בהם עסק עולם הזה.

It is taught in the Jerusalem Talmud (*Brachos* 1:1): “One who stands to pray must place his feet together. Two *amoraim* argued, Rabbi Levi and Rabbi Simon. One said, ‘Like the angels,’ and one said, ‘Like the Kohanim.’” It seems to me that both views are the word of the Living God. Because prayer is in place of the sacrifices (*Brachos* 26b) one must conduct oneself as if one were a Kohein. Just as the service of a Kohein is disqualified by stray thoughts, so too one must be careful not to have any stray thoughts during prayer in order that one’s sacrifice will not be disqualified.

One should not think that only thoughts of sin are forbidden. Thoughts of business and the like are also forbidden because one must resemble the angels who have no mundane affairs.

וְאִתָּא בְּ"סֶפֶר הַחֲנוֹךְ": כַּשְׁאָדָם הוּא חֹשֵׁב בַּמְחַשְּׁבָתוֹ בְּעַנְיָנִי כֹּסֶף וְזָהָב וּמַטְבֻּעוֹת, עֹזֶב עַל לֹא דָ"ל אַתְּ עֲשֹׂו אֶתְּנִי אֱלֹהִי כֹּסֶף וְאֱלֹהִי זָהָב" (שמות כ, כ). עַזְן שֵׁם בָּאֲרִיכּוֹת. וְדֹעַ לְךָ מַה שְׁמַבָּאָר בְּזָהָר, פְּרִשְׁת אֱלֹהִ פְּקוּדִ, וְזֹה לְשׁוֹנוֹ: אִתָּא חַד מִמְּנָה, וּשְׁמוֹ טהְרִיא"ל, הָעוֹזֶב עַל הַפְּתַח אֲשֶׁר עֹזֶבְרִים שֵׁם תְּפִלוֹת שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל שָׁנַתְפִּלְלוּ בְּכָונַת הַלְּבָב בְּלִתְיִ שְׁוֹם עַרְבּוֹב שֶׁל מְחַשְּׁבָה זָרָה, אַזִּי אַזְנוֹ הַמִּמְּנָה פּוֹתֵח שַׁעַר בֵּית הַתְּפִלָּה לְהַיְלָ, אֲשֶׁר שֵׁם כָּל הַתְּפִלוֹת מַתְקִבְצּוֹת יְחִיד, וּמַהְתִּפְלָה נָעֲשָׂה עַטְרָת רָאשׁ לְמַלְךָ מֶלֶכִים הַמֶּלֶכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲבָל אִם הַתְּפִלָּה הִיא בְּלִי כּוֹנָה, וַיֵּשׁ בָּהּ עַרְבּוֹב מְחַשְּׁבָה זָרָה, אַזִּי הַמִּמְּנָה הוּא דֹוחָה

It is written in *Seifer HaChinuch*: When a man thinks about matters of silver and gold and coins he violates the negative injunction, “You shall not make gods of silver and gods of gold alongside of Me” (Shmos 20:20). It is worth examining the rest of the passage as well.

The Zohar relates in *Parashas Pekudei* (245a) that a certain appointed angel stands by the portal through which pass all the prayers of Israel that were prayed with concentration of the heart and without any mixture of stray thoughts. This angel then opens the Gateway of Prayer, allowing these prayers to enter the palace where all the prayers gather. From these prayers a crown is made for the head of the King of the Kings of Kings the Holy One Blessed is He.

But if one prays without concentration or with a mixture of stray thoughts the angel pushes the prayer away from the

את התפלה מהו אפתחא, והתפלה אזלא וממשטת בעלם, עד שבאת ליד חד ממגה, סהדייא"ל שמייה, ובידו כל התפלות שנתקחו משער בית התפלה על ידי שהן מערבבים במחשבות זרות, והוא נקראים "תפלות פסולות". וגוינו הוא ממגה התפלות, עד שהאדם עצמו משים אל לבו, על מה שהתפלל תפלות הרבה بلا כונה ועודין לא נענה באותו תפלות.

ומתוודה ומתחרט על עזון וחתיא זה שהתפלל بلا כונה, שהוא בגוף بلا נשמה, ואומר: אוי לי! ווי מה שעשיתי כה, והייתי פוגם בכבוד אדונינו, האל הגדול הגבור והנורא, לדבר לפניו בלתי כוונת הלב! וגוזר עצמו לבלתי לעשות עוד בזיה המכשול, ומפני ולhäבָא הוא מתפלל

entrance, whereupon it goes and floats about the air of the world until at last it comes to another appointed angel. This angel holds onto all the disqualified prayers that were denied entrance to the Gateway of Prayer because of stray thoughts. He stores them up until the man himself realizes how many prayers he has prayed without proper concentration, for which reason he received no response.

He then confesses and regrets his sin, because a prayer without concentration is like a body without a soul. He laments, “Woe to me! Woe to me! What have I done? I have detracted from the honor of our Lord, the great, mighty and awesome God, by speaking before Him without concentration of the heart!” He establishes fences for himself to ensure that he does not repeat his error and from then on prays with concentration of the heart.

בכונת הטוב, אזי תפנות ראשונות שהן ביד הממונה סהדייא"ל, עולות עם תפלה ראשונה, שהתחילה להתפלל בכונת, וההוא ממנה בעצמו נוטל התפלות הפסולות הנזפרים לעיל, ומעלה אותן מעלה מעלה, עד שבאה התפלה לפניהם הקדוש ברוך הוא בעצמו, ונעשה עטירה עם שאר תפנות ישראלי הקשרות.

הרי לך חסד גדול מהבורה יתברך, שבתפלה אחת נתקנו הכל.

ומי הוא זה, אשר לא ישים אל לבו הדברים לגמול חסド לנפשו, ומכל שבען שלא להקל בתפלה עצמה לכתלה, חס ושלום. ואף שחוזיק לה תמיד בתורה, מכל מקום זמן תפלה לחוד, וזמן תורה לחוד. ואל יאמר בלבו, כי בעבור

At that time the earlier prayers that remained in the care of the second appointed angel ascend along with the first one that he prayed with concentration. The same angel takes all the disqualified prayers and causes them to ascend until they come before the Holy One Blessed is He and are fashioned into a crown for his head along with all the acceptable prayers of Israel.

Here we see an example of Hashem's great lovingkindness, for He allows a single prayer to rectify all of them!

Who can refrain from taking these things to heart and doing kindness with one's own soul? Certainly one should not take lightly the matter of omitting a prayer completely, Heaven forbid! For even if one wishes to immerse oneself in Torah study, nevertheless, the time for prayer is one thing and the time of study is another (*Shabbos* 10a). Let him not imagine

למודו הוא יותר טוב בעיני הקדוש ברוך הוא שיבטל תפלה, חס ושלום, וחילכה לומר כן.

ובוא וראה מה שהובא בספר "הולדת פמים", וזה לשונו: "רבי ישעיהו החסיד ספר לי, בשם רבי יהודה החסיד, זכרונו לברכה: ביום הרמב"ן, זכרונו לברכה, היה לו תלמיד אחד שהיה נפשו חשקה בתורה במחשך נפלא, וממש לא ראה שנה בעיניו. ואם היה אוכל להחיות נפשו, אז היה הספר פתוח לפניו, ומתמיד נתן עיניו בספר, ולא היה מתפלל מרבית אהבת התורה.

והיה הרמב"ן, זכרונו לברכה מזהיר אותו תמיד, ואמר לו: אכל בשעת אכילה ותישן בשעת השינה, ועשה תפלה בשעת תפלה, וזכות התורה יהיה אצלך ותשמר ותחיה.

that for the sake of his studies it is better in the eyes of the Holy One Blessed is He that he neglects one prayer service. Heaven forbid that a person should think this way!

Come see what is written in the *seifer Holeich Tomim*:

Rabbi Yeshayahu HaChassid related to me in the name of Rabbi Yehudah HaChassid that the Ramban in his day had a certain disciple with a tremendous thirst for Torah, so that he literally never slept. If he ate now and again to sustain his soul, a book would be open before him from which his eyes would never deviate. However, in his great love for Torah he never took the time to pray.

The Ramban warned him, "Eat at the time for eating, sleep at the time for sleeping and pray at the time for praying. Then you will enjoy the merit of the Torah and it

אמְנוּם לֹא תַפְשֵׁע בָּה, כִּי הַתְּפִלָּה תִּתְבֹּעַ עַל בָּזָנָה לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְתַעֲנִשׁ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, עַל זֶה, וְהַזָּהָר
בַּתְּפִלָּה!

וְלֹא הַשְׁגִּיחַ הַתְּלִמְיד אֶל דְּבָרָיו וְלֹא שֵׁם אֶל לְבָזָן. וְלֹא הָיו
יָמִים מוּעָטִים, שָׁהַלְךָ הַתְּלִמְיד לְשֹׁוק לְקַנּוֹת אֵיזֶה דָּבָר,
וְכֹאשֶׁר שֶׁבֶת לְבִתְּחֻזָּה, מִצָּא פְּרַשׁ אֶחָד שׁוֹכֵב עִם בָּתוֹלָה
בְּאַנְסָן עַל אֹתוֹ הַשְּׁלָחָן שְׁהִיא לוֹמֶד תְּמִיד עַלְיוֹן, וְנַחֲטָבֶל
עַל זֶה יָמִים רַבִּים.

וְאָמַר לוֹ רַמְבָּן, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה: הַלֹּא אָמַרְתִּי לְךָ שְׁתַהְיָה
זָהָיר בַּתְּפִלָּה, שְׁתַקְנוּ חִכְמִינוּ זְכַרְנוּ לְבָרְכָה שְׁאַרְיךָ
הָאָדָם לְהַתְפִּלָּל בְּכָל יוֹם: "יְהִי רְצֽוֹן מִלְּפָנֵיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַצְאִילֵנוּ הַיּוֹם מִאָדָם רָע וּמִפְגַּע רָע

will protect and sustain you. But do not transgress on the Torah's account, for prayer will demand redress from the Holy One Blessed is He for its disgrace and you will be punished, Heaven forbid. Therefore, be careful about prayer!"

But the disciple paid no heed to his words and did not take them to heart. Not long afterwards the disciple went to the market to make a purchase. When he returned home he found a cavalryman violating his virgin daughter on the very table upon which he was accustomed to study. He mourned over this incident for many days.

The Ramban told him, "I warned you to be careful about prayer! For our Sages enacted that a man recite every day the petition: "May it be Your will, Hashem our God and God of our fathers, that we be spared this day

וכו”, ואתָה לא שְׁמַעַת בְּקוֹלִי, לְכֹן בָּא זֶה הַסְּבָה לְבַתְּחֵן וּמִפְאָן וְלִהְבָּא רָאָה הַתַּלְמִיד הַנִּזְכֵּר לְעֵיל שְׁבַהֲשִׁגְתָּה פְּרִטִית הִיה בְּבֶטֶול תְּפִלָה, וְהַתְּחִיל לְהַתְּפִלָל בְּדַת וּכְהַלְכָה. עד פָּאן לְשׂוֹנוֹ.

על פָּנוּ לְכֹן חִזּוּ מִפְעָלוֹת אֱלֹהִים, אֲשֶׁר שֵׁם לוּ חַק וּמִשְׁפָט עַל אָזְטָנוּ אֲנָשִׁים הַמּוֹלְזִלִים בְּעַנְיוֹן הַתְּפִלּוֹת וּנוֹגָנִין לְהַתְּפִלָל בְּקָלוֹת, וְכָל הָעָם יִשְׁמֻעוּן וַיִּרְאָוּן. עד פָּאן לְשׂוֹנוֹ. על פָּנוּ יַרְאָה הָאָדָם לְפָחד תְּמִיד, בְּהַעֲלוֹתָו אֶת לְבָוִימִים רַבִים שְׁעַבְרוּ תְּפִלּוֹת הַקּוּבָעוּים בְּכָל יוֹם מְבָלִי בְּנוֹתָה. ועל זוֹאת צָרִיךְ לְבַקֵשׁ רְחִמִים מִאֵת הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְהַסִיר מִפָנָיו מִכְשָׁול זוּה, שֶׁלֹא יִהְיֶה עֲרַבּוֹבִיהָ הַמְבָטְלִים בְּנִיתָ

from an evil man and an evil mishap, etc.” (*Brachos* 60b). Yet you refused to listen to me. That is why this has befallen your daughter!”

The disciple realized that this was an act of Divine Providence because of his neglect of prayer and from that time on he began praying properly.

“Therefore,” writes the author of *Holeich Tomim*, “go out and see the acts of God, who has issued a statute and a judgement against those who belittle prayer and are accustomed to reciting their prayers in an offhand manner. And let the rest of the nation hear and tremble!”

A person must be concerned, therefore, when he recalls the many days on which he prayed by rote without concentration of the heart. He must also seek mercy and ask that the Holy One Blessed is He remove the stumbling block of disturbances

התפלה. ויראה להתפלל בדמע, כי תפלה בדמעות היא חשובה וקרובה מאד להתקבל, כידוע על פי מאמרי רופתינו זכרונם לברכה.

ومرבית חשיבות של תפלוות שבדמעות, הפתח – אשר גננים שם התפלוות, אשר הם עם דמעות – אינו פותח אותן תפוח שום מלאך או ממנה, כי אם הקדוש ברוך הוא בעצמו ובכבודו, ולכן הן אין נגעים, והן פתוחים תמיד, ונקראים "שערי דמעות". וכשהתפלה היא עולה למעלה, אזי יוצא لكمתם אופן אחד, ושמו יرحمאל, והוא ממנה על שיש מאות חיות של מעלה, ונוטל הוא אותה התפלה עם הדמעות ומעלה אותה, והיא עולה ומתקשרת למעלה למקום גבוה מאד.

that hinder concentration in prayer. One should also try to pray with tears, for prayers that are accompanied by weeping are highly valued and readily accepted, as *Chazal* have told us (*Zohar*, Part II, 245b; *Zohar Chodosh Rus* 98a).

In fact, tearful prayers are so desirable that the gate through which they enter the Heavenly palace is opened not by an angel but by the Holy One Blessed is He Himself. For this reason, too, those gates are never locked but are always open. They are called the “Gates of Tears” (*ibid.* Part II, 165a). When such a prayer ascends On High it is met by an *Ofan* (a lofty class of angels) that is appointed over six hundred Heavenly *Chayos* (another class of angels). This *Ofan* personally causes the prayer along with the tears to ascend until it becomes connected to a very lofty place.

ובוא ויראה איך קיו דורות הראשונים מוכנים בתפלה, כדאיתא בירושלמי, פרק אין עומדיין (ברכות פרק ה, הילכה א): אמרו עליו על רבי חנינה בן דוסא, שהיה עומד ומתפלל, ובא נחש והփישו, ולא הפסיק את תפלותו. והלכו ומצאו אותו הנחש מת מטול על פי חורו. אמרו לו תלמידיו: רבי, לא הרגשך כאב בשעה שהיה מכישך הנחש? אמר להם: יבוא עלי ממה שהיה לבוי מתחנו בתפלה, אם הרגשתי. (פרוש: עונש מהקדוש ברוך הוא, שאליו כונתי בתפלי).
כעין שבועה).

הענין מבאר בגמרא (ירושלים שם) ובפרוש רש"י (ברכות לג, א, ד"ה ומתק): כי כשהערוד או הנחש נושא לאדם, אם הערוד מקדים למים, אז ימות האדם, ואם האדם יקדים למים, אז מות הנחש או הערוד. ואמר רבי יצחק: מלמד שברא

Come see with what concentration earlier generations prayed. It is related in the Jerusalem Talmud (*Brachos* 5:1) that when Rabbi Chanina ben Dosa stood in prayer and a snake came and bit him he did not interrupt his prayer. Afterwards they found the snake lying over its hole, dead. The students asked him, "Rabbi, did you not feel any pain when the snake bit you?" He replied, "Let that which I was concentrating upon during my prayer befall me if I felt it!"

Rashi explains (*Brachos* 33a) that when an *arod* (a poisonous reptile) or a snake bite a person, if the animal reaches water first, the person dies, and if the person reaches water first, the animal dies. Rabbi Yitzhak tells us that we may infer that the

הקדוש ברוך הוא מעין פחת רגליו, לקיים מה שנאמר (תהלים קמה, יט): "רצון יראיו יעשה, ואת שועתם ישמע ויזיעם".

והגה כי אי אפשר לכזון כמו הראשונים, זכרונם לברכה, מחתמת שני טעמים: האחד, שעוזניינו בבדו על ראשינו, והטעם שני מחתמת חסרון ידיעה. על כל פנים חלילה לנו לעזב בונת התפלה.

ובוא וראה מה שכתב ב"ספר חסידים", שבעםodo להתפלל ורואה ספר נפל לאץ, לא יפסיק את תפלו לhubba הטענה בספר, כי הוא עומד לפניו אין ונורא הבורא יתברך.

וכל התפלות ושירות ותשבחות יהיו בלב שלם, ובפרט

Holy One Blessed is He created a spring beneath Rabbi Chanina's feet, in fulfillment of the verse, "He performs the will of those who fear Him and hears their cry and saves them."

Today it is impossible for us to concentrate as those earlier generations did. There are two reasons for this: For one thing, our iniquities weigh too heavily upon us. And for another, we are too ignorant. Nevertheless, we must certainly not give up trying to concentrate.

Come see what is written in *Seifer Chassidim* (18 and 977). It is explained there that if a person is standing in prayer and notices a *seifer* fall to the ground he should not interrupt his prayer to pick up the *seifer*, for he is standing before the terrifying and awesome Creator, may He be blessed.

All of our prayers and songs of praise should be recited

בַּהֲעֹלָתָנוּ עַל לְבָנוֹ הַשְׁגַחַת הַבָּרוֹא יִתְבַּרְךְ בָּרוּךְ הוּא עַלְינוּ, אֲשֶׁר אֵין הָאָדָם מַרְגִּישׁ בְּנָסִים וַנְפָלָאותָהּ הַנּוּשִׂים לוֹ.

בְּתִחְלָה נְرָאֵין לוֹ שִׁיגְיָע לוֹ אֵיזָה רָעָה, וְאֶלְהִים חָשַׁבָּה לְטוּבָה אֵלָיו. וּכְדֹא אִתָּא בְּמִדְרָשׁ: שְׁנִי סּוֹחֲרִים הָיוּ רֹצִים לִילְךְ יְחִיד בְּסֻפִינָה עִם סְחוּרָה, וְאַחֲד נִכְנֵס עִם סְחוּרָתוֹ, וְהַסּוֹחָר הַשְׁנִי בְּהַלִּיכָתוֹ כַּשְׁהִיא רֹצָח לִילְךְ אֶל הַסֻּפִינָה, נִכְשֵׁל בְּאָבָן וַנִּפְלֵל. וּלְפִי שָׁעָה נִعְשָׂה חָגָר בְּרַגְלוֹ, וְהַכְּרָחָה לְהַשְׁאָר בְּבֵיתוּ עִם סְחוּרָתוֹ. וְהִיא אָתוֹ סּוֹחָר בְּזָכוֹה וְדוֹאָג עַל סְחוּרָתוֹ שֶׁלֹּא הָלַךְ עַל הַסֻּפִינָה לְמִכְרֹו.

וְלֹא הָיו יָמִים מוּעָטִים שְׁבָא יָדִיעָה שְׁנִיטְבָּעָה הַסֻּפִינָה הָהִיא עִם כָּל הָאָנָשִׁים שְׁהִי בְּתוֹכָה. הַתְּחִיל אָתוֹ הַסּוֹחָר

with a whole heart, especially when we recall the Creator's supervision over us in our exile, for we are all but oblivious to the many miracles and wonders that He performs for us.

Sometime it seems at first that some misfortune has befallen a person, but then Hashem transforms it for good. This is illustrated by a passage in the *midrash* (*Talkut Yeshayohu* 417). It is related that two merchants decided to travel together by ship along with their merchandise. One of them boarded the ship but the other tripped over a rock along the way and fell, becoming temporarily crippled. As a result he was forced to remain behind and his merchandise remained behind with him. He wept and fretted that his merchandise would now fail to reach its destination to be sold.

A few days later, however, word was received that the ship had sunk along with all its passengers. Then the merchant

לתן שבח והודיה להקדוש ברוך הוא ואמר: "אודה ה' כי אנפת بي".

וזה דרך לכל הירא וחרד לומר על כל סבה הארץ תבות "גם זו לטובה". אף שהוא לפי שעה דבר שאינו טובה, אף על פי כן ישמח בלבבו ויקבע בדעתו, שהיא לטובה ולכפירה על חטאיו ופשעיו על העבר, ואזהרה והתראה על להבא.

ועל פי רב ענן זה בעצמו הוא לבסוף "לטובתו נשבר רגלי פרתנו" (ירושלמי הוריות פרק ג, הלכה ד), ובסוף המעשה נגלה הגס למפרע.

ועל זה תקנו חכמינו זכרונם לברכה לומר בכל יום

began praising and thanking the Holy One Blessed is He, reciting, "I will acknowledge You, Hashem, because You were angry with me!" (*Yeshayahu* 12:1).

And so is it fitting for every individual who fears Hashem and trembles before Him to utter upon every occurrence the phrase, "This too is for the good." And even if in the meantime it does not appear to be for the good, let him rejoice in his heart and resolve in his mind that it is indeed for the good. For it is an atonement for the sins and transgressions of the past and an admonition and a warning for the future.

In most cases the occurrence itself will turn out to be an illustration of the principle that, "It was for his own good that his cow broke its leg" (Jerusalem Talmud, *Horios* 3:4). In fact, retroactively it will turn out to have been miraculous.

This is why Chazal instituted that we recite every day

"מְזֻמָּר לִתְזֹהָה", כי בכל יום ויום אנו צריכים לתנו שבח והודיה על נסائم ונפלאות שיש לנו קיומם בגלות המיר הזה. ועל פן באמרו מזמור זה, "מְזֻמָּר לִתְזֹהָה", הוא יוצא ידי חובת הבאת תזהה, כי אין האדם מרגיש בנסו בכל יום.

ובוא וראה מה דאיתא בזוהר, פרשת מקץ (דף רא, ב):
רבי אבא היה יתיב אתרעה לדוד. חמא חד בר נש אתי,
 והוינו יתיב בחד קילטא דתלא דארעה (פרוש: שהיה יושב
 בחור שבחר) והוינו לאין מאורחא ונאים תפמן. אדהכי חמא
 חד חוויא אתי לנבייה. נפיק קוסטפא דגורדנא (פרוש:
 חתיכת עז משרש האילן) לחוויא וקטיל ליה. כד אפתער
 ההוא בר נש, חמא חוויא דהוי מית. אזדקף ההוא בר נש

Chapter 100 of the book of Tehillim, "A psalm of thanksgiving." Because in truth we owe praise and thanks every single day for the miracles and wonders by which we continue to survive in this bitter exile. But we fulfill our obligation of thanksgiving through the recitation of this psalm since we are incapable of sensing the miraculousness of our survival every day.

Come and see what is written in the Zohar, *Parashas Mikeitz* (201b):

Rabbi Abba was sitting at the gate of the town of Lod when he saw a man approaching. The man sat down in a cleft in a mountain, exhausted from his travels, and fell asleep. While he slept [Rabbi Abba] saw a snake drawing near to the man. Then a piece of wood fell and killed the snake. When the man awoke he saw the dead snake, whereupon he straightened up and a

ונפל הוא קילטא לעמקא דתחוותוי, ואשתחזיב. אתה רבי אבא לגביה. אמר ליה: אימא לי, מי עובדך דהא קדשא בריך הוא רחיש לך אלון תרין נסין? לאו אפונן למגננא! אמר לו האי בר נש: כל יומא לא אשלים לבר נש בישא בעלמא דלא אתחפשנא בהדייה ומחייבנא ליה. ותו: איז לא יכילה לאתחפשנא בהדייה, לא סליקנא לערסין, עד דמחילה נא ליה ולכל אנון דמצערין לי. עד כאן לשונו.

מזה הפעשה נלמד, שאריך האדם לידע, שהקדוש ברוך הוא משביגת על האדם שהולך בדרכם טמים, וישראל מפעליו, ובוטח בה, ועוושה חסד עם הבריות, יהיה בטוח גם הוא שהקדוש ברוך הוא ישלם לו גמולו הטוב.

piece of the mountain fell to the valley below and was again spared.

Rabbi Abba came to him and said, “Tell me what meritorious deeds have you done? For the Holy One Blessed is He has performed for you two miracles! Surely they were not for nothing.”

The man replied, “In my entire life no one ever wronged me without my making peace with him and forgiving him. Moreover, if I am unable to make peace with him I do not go to bed until I have pardoned him along with all those who have caused me distress.

From here we learn that the Holy One Blessed is He watches over those who conduct themselves with wholesomeness, behave uprightly, trust in Hashem and act with lovingkindness towards their fellow creatures. Such individuals can rest assured that the Holy One will bestow upon them a goodly reward.

וזע, עד כמה גודלה מדעת הבטחון, של הבוטח בה' יתברך, ברוך הוא, אזי מלacky חסיד סובבים אותו ומגנים בעדו מכל פגעים רעים, כמו שאמר הפייטוב (תהלים לב, י): "והבטיח בה' חסיד יסובבנו". וכך מדעת הבטחון להיות שכר גודל עבור הבטחון, כי הבוטח בה', בודאי משאו ומתנו הוא באמונה, ואינו להויט אחר ממען שאינו של ישר.

כמו שמדת האדם שאינו בוטח בה', חושב בדעתו לעת אשר מטה ידו קצחת, שוב לא יראה אור ותויה לעולם, בחשבו כי לאחר שיהיה לו סך ממען בביתו, שוב לא יוכל לבוא עליו שום גזירה מהשדים, ולא תעבור עליו הרע, כי ממען רב יציל אותו מכל הסבות, ועל ידי כן חביב הממען

You must know how great is the attribute of trust. For if a person trusts in Hashem, angels of lovingkindness surround him, protecting him from all mishap. Thus it is written, "And the one who trusts in Hashem, lovingkindness will surround him" (Tehillim 32:10). It is only fitting that trust should earn a person great reward, for one who trusts in Hashem will surely conduct his affairs in good faith and refrain from pursuing ill gotten gains.

If a person does not have trust in Hashem, the moment his fortunes take a downturn he is afraid that he will never again enjoy light and goodness. Conversely, he believes that if he only had such-and-such a sum of money in his house no decree of Heaven could affect him nor could any misfortune befall him because his great wealth would protect him from every contingency. This is why money is so precious to

עליו כל כך, גם אם אוהב גזל ואונאה והסתגר גבוי, ניחשב לו להתר.

ולא בין מחשבות לב הבוטחים בקדוש ברוך הוא, אף שלפעמים הם סובלים דחק מחמת עניות ודלות, מפל מקום נושאים עיניהם בחסד אליען, בקדוש ברוך הוא, והם בטוחים שיבוא העת פתאום וקימא להן שעתא, יהיה להם ישועה בהתר ובכשרות. וכי יכול לספר גדול הראות הנמשכות ממחררי בבחון בקדוש ברוך הוא, והמה להוטין אחר כפירתם ממון וקדנות, ונשבעין לשקר וטעני טעת רמיה בפניו בבית דין ומעידים עדות שקרים, אשר הקדוש ברוך הוא נפרע מהם וממשפחתם, וגיהנם כליה והם אינם כלים.

him. Even theft, fraud and infringement seem permissible to him.

This is not the case, however, with those who trust wholeheartedly in the Holy One Blessed is He. Even if at times they suffer from poverty and deprivation, nevertheless they lift their eyes to Hashem's lovingkindness, confident that their time will arrive all of a sudden, their fortunes will change and they will enjoy salvation through permissible and fitting means.

Who can list all the evils that derive from the lack of trust in Hashem? Those without trust are perpetually on the lookout for ways to deny debts and deposits. They are willing to swear falsely, make dishonest claims in court and bring false witnesses. As a result the Holy One Blessed is He brings retribution upon them and their families (*Shevuos* 39a); Gehinnom comes to an end but their punishment does not.

אבל "הבוּטָה בָּה' חֶסֶד יִסְׁבֹּבְנוּ", ומשמעותו כשרון ילכש כשרון, ולא יארע לצדיק כל און בעת פקדו, וועל בליכס סופא להיכל המלך – מלך מלכי המלכים, בזכות הבטחון והאמונה.

But as for those who trust in Hashem the verse says, "And the one who trusts in Hashem, lovingkindness will surround him" (Tehillim 32:10). One who speaks fitting words (כשרון) is enwrapped in them like a suit of mail (כשרון). No injustice will befall the *tzaddik* when his time comes and he will enter the King's palace without shame, in the merit of his trust and faith.

CHAPTER 9

פרק ט

טעם למה נקראים שם של رجال ומנהיגים וקצינים "נשיינים"? מפני שאם אדם זכה ונוהג ביראת ה', ינשא מעלה מעלה, וגם נשפטו בועלם הבא צורחה היא לצורך החיים במעלה קדשה.

מה שאין כן אם האדם אינו נוהג בראוי, אז הוא בכלל "נשיינים ורוח" (משל כי, יד), כי פאשר הענן כליה וילך ובאשר הרות הולך ולא שב, בן המושל ומנהיג קהלה שאינו נוהג בשורה, כמו שאריך להיות נוהג מנהיג של ישראל, ואינו סובל עלייו משא בני ישראל, ומתגאה לנגדו, פתאם עובר מן העולם, ואין זכרון ליוצאי חלאיו. ובפח זה נלקדים הרבה מנהיגים בעבור הגבירות וגילדות

Why is it that the leaders of the Jewish people are called *Nesi'im* ("Elevated Ones")? It is to indicate that as long as a leader merits conducting himself with fear of Heaven, he is elevated higher and higher and in the next world his soul is bound up in the bonds of life in the highest sanctity.

But if he does not act properly he is reckoned among the *nesi'im veruach*, the "clouds and wind" (Mishlei 25:14). Just as a cloud dissipates and the wind passes by never to return, so too, a communal leader who does not act as a Jewish leader should — by failing to bear the community's burden or behaving with arrogance — passes from this world abruptly and his descendants are forgotten.

Many communal leaders have fallen into this trap due to

שְׁלָהֶם, וּמְטִילֵין אַיִמָה יִתְרֹה עַל הַצְבּוֹר שֶׁלֹא לְשֵׁם שְׁמִים,
וּמְתֻעֲדָנִים וּמְתֻפְנָקִים וְאַיִנָם עֹזְרִים בְּמִסִים וְאַרְנוֹנוֹת,
וּמְקַלְיִן לְעַצְמָנוּ וּמְקַבְדִיִן עַל אֶחָדִים, וּנוֹטְלִין חָלֵק בְּרָאֵשׁ
בְּכָל יִקְרָר וּגְדָלָה, וּפְנִיהם תִּמְיד צְהָבִים, חִזְקִים וּבָרִיאִים,
מְחֻמָת תְּאוֹת לָבָם, וּבְעַמְל אָנוֹש אַיִגָמוֹ, וְעַם אָדָם לֹא
יִגְגָעוּ" (תהלים עג, ח).

ועדת ה' זָרָע אֶבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב נְדָפָאים וּמְשִׁפְלִים,
הַוְלָכִין עַרְמִים, דְחוֹפִים וַיְחִפִים, מְחֻמָת הַמִּסִים אֲשֶׁר
גּוֹזְלִין אֹתָם גּוֹבִי הַמִּסִים מִשְׁרָתִים שֶׁל הַקְּהָל, וּבָאִים
בְאַכְזָרִיות לְבִתָם וְחֹוטָפִים וּשׂוֹלְלִים מִכֶּל אֲשֶׁר יִמְצָא.
וּרְזָאִים שְׁיִהּיו הַבָּעֵלי בָתִים בָעִירִים וּבָחָסֶר כָל, וּנוֹטְלִים
אֲפָלוּ הַבָּגְדִים שְׁלָהֶם, וְאֲפָלוּ טְלִית וּקִיטָל, וּמוֹכְרִין אֹתָן

pride and arrogance. They intimidate the community unnecessarily and indulge and pamper themselves. They exempt themselves from communal taxes, making life easier for themselves but harder for others. They claim first pick of every honor and distinction. Their faces glow from plenty and they are strong and healthy through the satisfaction of their every desire. "They have no share in the toil of other men, nor are they afflicted along with other men" (Tehillim 73:5).

The result is that the congregation of Hashem, the seed of Avrahom, Yitzchok and Yaakov, are crushed and humbled and rendered naked, harried and barefoot by the levies that the tax collectors and other public officials impose upon them. They callously barge into their homes and grab whatever they find.

It is fitting in their eyes that the heads of households should be naked and penniless so they take even their clothing, even

במעות קלים, ולא נשאר בידם כי אם הפקנו שעל המטה, ובעת הקר והגשם רתת אוחזון, ובזוכים כל אחד ואחד, הוא ואשתו ובניו, זה בזיות זו וזה בזיות זו. ואם היה המנהיג בעזר ובסיוע נתינת המסיט, אזי לא היה מהכבדה כל כך על האנשים הבינוניים וענוניים.

ויש עוזן גדול עוד שהו אגרוע, אשר המנהיגים אוכלים ושותים מקפות הקהל, ונוננים נדוניה לבנייהם ובנותיהם ומתקנות לחתו וכלה, וזהו הכל ממעות חמס ויגיע לפון של בני ישראל. ועל איש שהוא מנהיג או פרנס כזה, כרוז הולך לפניו ומבריז: דין הוא דאכילת מניהו דישראל, דמס וברם מעמא קדיشا ישראל, גזל עניים ויתומים

their *tallis* and *kittel*, selling them for a pittance. They leave the members of the household with nothing other than the straw on their beds, shivering from the cold and rain, all of them weeping — husband, wife and children — one in this corner and another in that. If only the leader would shoulder part of the tax burden himself it would weigh less heavily upon the middle class and the poor.

Yet there is another iniquity that is even worse than this: Many leaders eat and drink on the community's account, taking from its coffers for the dowries of their sons and daughters and for wedding gifts for their sons- and daughters-in-law! All of this from the hard-earned income of their Jewish brothers! Regarding them a Heavenly voice proclaims: "This one has consumed the blood and flesh of the holy people Israel, stealing from the poor, the orphaned and the widowed!" Then the

וְאֶלְמָנוֹתִי וְהַכְּרוֹז מִקְלֵל אֹתוֹ בְּקַלּוֹת רַבּוֹת, וְאֵין תְּפִלָּתוֹ נְשָׁמָעַת, רַחֲמָנָא לְצַלְןָן מַעֲוָנָשָׂא דִילִיה.

על בָּן יְרָאָה אָתוֹתָה אֲדָם שֶׁהָא מְנַהֵּג אוֹ פְּרָנֵס שִׁיחָה רַחֲמָנוֹ וְלֹא אַכְזָר, וּבְפִרְטָה עַל מְאֻנֵּין תְּבִירִין, עֲנֵנִים וְאֲבִוּנִים, דְּמָקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִפְזָבִיקְרִיחָוּן שֶׁל עֲנֵנִים וְאֲבִוּנִים, כִּי בְּקַטְרוֹגִם מַעֲוָרִים, חַס וְשַׁלוּם, גִּזְרוֹת רַעֲוֹת.

וְכַדְמָצִינוּ בְּכַתְבֵי הָאָרְיִי, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה, וְזֹה לְשׁוֹנוֹ: פְּעַם אַחַת יִשְׁבֵּן הָאָרְיִי, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה, עַם תְּלִמְדִיו בְּשָׁדָה, וּבָאָתוֹ שָׁדָה הִיה קִבּוּר הַנְּבִיא הַוֹּשֵׁעַ בֶּן בָּאַרְיִי. וְדַרְשָׁה הָאָרְיִי, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה, סְתִּירִי תּוֹרָה.

וּבְאַמְצָעַ הַדָּרְשָׁה אָמַר הָאָרְיִי, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה: לְמַעַן הַשָּׁם,

voice heaps upon them curses. In addition, their prayers are not heard, may Heaven spare us their fate!

Therefore let the man who has been appointed to a position of communal leadership behave with mercy and not with callousness, especially towards those “broken vessels,” the poor and the destitute. For the Holy One Blessed is He desires their honor and the indictments against the community on their behalf in Heaven bring in their wake terrible decrees, Heaven forbid.

It is related in the writings of the Ari, *z”l* that one time he and his disciples were sitting in the field in which the prophet Hoshea be B’eiri was buried. The Ari, *z”l* delivered a lecture in the esoteric wisdom of the Torah.

Suddenly in the middle of the lecture the Ari, *z”l* said, “In

מַהֲרוֹ וִקְבָּצֹו מִכֶּם צְדָקָה, וַנֵּשֶׁלֶח לִיד עַנִּי אַחֵד שַׁיּוֹשֵׁב
סָמוֹך אֶצְלָנו וְדַר בָּمָקוֹם פָּלוֹנִי, וּשְׁמוֹ רַבִּי יַעֲקֹב אַלְטְּרוֹז,
שַׁהֲוָא יוֹשֵׁב וּבָכוֹה וּקְוָרָא תָגָר בְּלִפְנֵי מַעַלָה עַל עֲנִיוֹתָו,
וּקְוֹלו הַזָּלֵק לְמַעַלָה וּבָזָקע פֶל רְקִיעִים וּגְנִינָס לְפָנֵי
וּלְפָנִים.

וְהַקָּדוֹש בָּרוּך הוּא מַלְא חֶמֶה עַל פֶל הָעִיר בְּלָה בְּעַבוּרוֹ,
שָׁאִינוּ מַרְחָמִים עַלֵינו. וְעַתָה אַנְי שׂוֹמֵע הַכְרוֹז יָצָא בְּכָל
רְקִיעִים בְּגִזְרַת עִירֵין פְתַגְמָא, שִׁיבָזָא אַרְבָּה כְּבָד מָאֵד עַל
כָל סְבִיבּוֹת צְפָת, וַיַּאֲכִלוּ כָל הַתְּבֻוָה גְדִישׁ וּקְמָה וְעַד
כַּרְם זִית. לְכָן מַהֲרוֹ וִנֵּשֶׁלֶח לוּ צְדָקָה, אָוְלִי נוֹכֵל לְבִטְלֵל
הַגְּזָרָה בְּעֹזֶרֶת הָאֱלֹהִים.

the name of Hashem, quickly gather *tzedakah* from among yourselves that we may send the money to a certain poor man who lives nearby in such-and-such a place. His name is Rabbi Yaakov Altortz and he is sitting and weeping, complaining to Heaven about his poverty. His voice is ascending On High, piercing all the firmaments and entering into the innermost chambers.

“As a result the Holy Blessed is He is filled with wrath against the entire city for not taking pity upon him. In fact, a proclamation has just been issued throughout all the firmaments that a massive plague of locusts is to descend upon all the environs of Tzfas. It will devour all the crops, that which is heaped into piles and that which still stands in the fields and even the olive orchards. Therefore let us quickly send him *tzedakah*. Perhaps with God’s help we can still annul the decree.”

וַתָּכֹף וִימֵיד נָתַן כָּל אֶחָד וְאֶחָד נְדַבָּת לְבוֹ, וְלֹקֶחֶת הַאֲרֵי", זָכְרוֹנוּ לִבְרָכָה, הַמְּעוֹת וְנָתַן הַמְּעוֹת לִיד תַּלְמִידוֹ רַבִּי יִצְחָק הַפְּהָנוֹן, וַצְוָה שִׁמְהָר לְלַכְתָּה לִבְית רַבִּי יַעֲקֹב אַלְטְּרוֹן לְתַנְתָּן לוֹ הַמְּעוֹת. וְכֵן עָשָׂה רַבִּי יִצְחָק הַפְּהָנוֹן וְהַלְךָ בָּמְהִירֹות וּבָזְרִיזּוֹת לִבְית רַבִּי יַעֲקֹב אַלְטְּרוֹן, וּמְצָא אָזְתוֹ בָּזָכה וּמִתְחַנֵּן לִפְנֵי פָּתָח בֵּיתוֹ. אָמַר לוֹ: רַבִּי, לִמְהָ אָדוֹנִי בָּזָכה? וְהַשִּׁיב לוֹ רַבִּי יַעֲקֹב הַנִּזְקֵר לְעֵיל, שְׁנַשְׁבָּרָה לוֹ חֲבֵית שֶׁל מַיִם וְאֵין לוֹ שׁוֹם פְּרוֹטָה לְקַח אַחֲרָת בָּמָקוֹמָה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה לָעֲשֹׂת מִרְבֵּן הַצָּעֵר שֶׁל דָלוֹת וּעֲנִיוֹת. מִיד נָתַן לוֹ רַבִּי יִצְחָק הַפְּהָנוֹן אָזְתוֹן הַמְּעוֹת, וּשְׁמָח שְׁמָחָה גְּדוֹלָה וּבְרָה אָזְתוֹ.

כְּשַׁחַר רַבִּי יִצְחָק הַפְּהָנוֹן אָצַל רַבּוֹ הַאֲרֵי", זָכְרוֹנוּ לִבְרָכָה,

Immediately each one gave his donation, which the Ari, z"l then handed to his disciple Rabbi Yitzchok HaKohein, instructing him to go quickly to the home of Rabbi Yaakov. Rabbi Yitzchok did as he was told and when he arrived he found Rabbi Yaakov weeping and pleading by the entrance to the house. Rabbi Yitzchok inquired, "Rabbi, why are you crying?"

Rabbi Yaakov answered that the water barrel had broken and he did have so much as a penny with which to replace it. In his great distress over his poverty and want he was at a loss what to do. Rabbi Yitzchok immediately delivered to him the funds, whereupon Rabbi Yaakov was filled with joy, showering upon him blessings.

When Rabbi Yitzchok returned to his master the Ari, z"l

אמיר האר"י, זכרונו לברכה: נתבטלה הגזירה, ואין חשש בו עוד.

ועדין הם מדברים, התחל לנבש רוח גדול מאד, שנשא הארץ עד אין חק ואין מספר, ונבהלו הפלמידים, והשיב להם האר"י, זכרונו לברכה: אל תיראו, שכבר בטלה הגזירה, וכן היה, שהיו כלם פורחים לים הנגדל ושם נטבעו, ולא נשאר במדינה עד אחד. עד פאן לשונו.

וממג'אן אזהרה גדולה לכל בני ישראל, שיתנו השגחה פרטיה על עניים וabhängigנים, אשר נקראין "מאניין תבירין", וקדשא בריך הוא מדורייה תדר גביהו ושורח בתוכה.

וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה: הנזון פרוטה לעני

informed him, “The decree has been annulled and there is no more need for concern.”

While they were still speaking a mighty wind began blowing, bearing with it a swarm of locusts of unfathomable proportions. The disciples were thrown into confusion but the Ari, z”l calmed them, “Do not be afraid, the decree has already been annulled.” And so it was. The entire swarm continued on until it reached the ocean where all of them drowned. Not a single locust remained in the entire country.

This should be a warning to all Israel to attend carefully to the needs of the poor and the indigent, who are known as “broken vessels.” For the Holy One Blessed is He takes up lodgings with them, causing His Presence to dwell among them.

Our Rabbis have taught, “Whoever gives a coin to a poor

מִתְבָּרֵךְ בְּשֶׁשָּׁה בָּרְכֹת, וַהֲמִפִּיסָו בְּדָבְרִים מִתְבָּרֵךְ בְּאַחַת
עָשֵׂרָה בָּרְכֹת, כִּי לְבָן הָעֲנֵי תָּמִיד נָאָנוּ מִחְסָר הַשְׁגַת יָדו
לְמַלְאֹות חָפֵץ נֶפֶשׁוֹ, שָׁחָפֵץ גַם כֵּן לְקַבֵּל טוֹבָה, וְהִיא
רְחוּקָה מִמְּנוּ.

בְּהַגִּיעַ עַת זָמָן הַקָּרֵר וְהַצְּנָה, הַעֲשֵׂיר – בֵּיתוֹ הוּא מִבְנָה
הַיְיטָב, וַיּוֹשֵׁב בְּשָׂר בְּבֵית הַחֲרָף, וַתְּנוּר שָׁלוֹחָם, וְהָעֲנֵי –
לֹא דִי שִׁיאַשׁ לוֹ דִירָה מְלָא נְקָבִים, אַף אֵין לוֹ מָעוֹת בְּמַה
לְקָנוֹת לוֹ עָצִים, וּמְבָלָתִי יָכַלְתִּי לְהַתְּחִמָּם נֶפֶשׁ כְּרָאוֹי,
הַקְּרִירוֹת מִשְׁבָּר נֶפֶשׁוֹ וְגַופוֹ וְנֶפֶשׁוֹת אָנָשִׁי בֵּיתוֹ, וּבְעַת
הַגְּשָׁם דָלָף דּוֹלָף וְשׂוֹפֵךְ מִים עַל צְוָאוֹרָוּ.

וְכָל יָמִי עֲנֵי הוּא בָּצָעֵר יוֹם וּלִילָה, הוּא וְאָנָשִׁי בֵּיתוֹ הַמָּה
נָאָנוֹחִים, וְאַף עַל פִּי כֵן מַקְבְּלִים עַלְيָהָם הַפָּל בְּאַהֲבָה.

man is blessed with six blessings and one who appeases with words is blessed with eleven blessings” (*Baba Basra* 9b). The heart of the poor man sighs continually over his inability to obtain his desires because he would also like to obtain his share of goodness, yet it remains beyond his grasp.

In the season of cold and chill the rich man sits like a prince in a well-built winter home. Meanwhile, not only is the poor man’s home filled with holes, he does not even have the wherewithal to purchase firewood so that he is unable to warm himself properly. The bitter cold shatters his body and spirit, as well as those of his entire household. And when it rains, the drops fall upon his neck.

The poor man lives in distress day and night all the days of his life. He and his household sigh continually, yet they accept

ובעת כניסה השבת ויום טוב, היא העת להתענג במאכלים ובמשקים ובכשות נקיה, והעני הוא חסר ליחס מכל, ועל כלם העני נותן שבח והודיה.

העשיר הוא מshedך את בניו ובנותיו לאשר ישר בעיניו, והעני מבלה כיכלת מכרח לעשות שודך באשר ימצא, אף לעם הארץ, ואין בו שום ריח תורה וריח יראה, וכאליהם כופתה בפניהם הארי, ואין מה בידיו להוציא לבתו, ועניו רואין איך שהעם הארץ מכפה בכל יום ויום את בתו וסובלות יסורין.

ומי יוכל להעלות על הכתב כל הטעמוריים וכל הצעיר שהעני סובל?! וכל עני שמקבל העניות באהבה ובחבה,

all their afflictions with love. When Shabbos and Yom Tov arrive and it is time to take delight in food and drink and clean coverings, the poor man lacks even bread. Nevertheless he gives praise and thanks.

The rich man marries his sons and daughters off to whoever he chooses. But the poor man, because of his lack of means, must accept whatever match he can find. Often he must marry his daughter to an ignoramus utterly lacking in Torah and fear of Heaven, which is tantamount to binding her before a lion. Yet he is unable to save her from him. He simply looks on as his ignorant son-in-law abuses his daughter day after day, causing her great suffering.

Who can record all the bitterness and anguish endured by the poor man? But if a poor man accepts his poverty with love

אין אור של גיהנום שולט בו, ושברו הוא גדול מאד, כי העני בעוולם הזה הוא חשוב במת.

ולכן אני מזהיר: כל הנוטן לעני מועות בשעת דחקו, צריך לזרה, שיתנו לו באפּן שלא יביש אותו, חס ושלום, כי די לו ביסורים של עניות, וכן שכתבתו לעיל, כי אם צריך לתת לו בצדעה, וכשיתנו בפרהסה, צריך לתת לו בדברים המתישבים על הלב.

והמניגים אורח בביתה, יקבלו בסבר פנים יפות. הלא ידוע מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קכ, א): אדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה, והיא מצוה חשובה, כי נתינת פת לעני מתקשת כח ת"פ כתות של משיחיתים ולילית, אמה של שדים, הבאה

and affection the fires of Gehinnom have no dominion over him (*Eiruvin* 41b) and his reward is very great. For the one who is poor in this world is considered as if dead (*Nedarim* 64b).

I admonish you, therefore, that whoever gives money to a poor man in his hour of need should do so in a way that does not cause him shame, Heaven forbid. For his poverty causes him enough suffering, as we have already explained. Rather one must give to him privately. And if one does give a gift in public one must accompany it with words that will put his heart at ease.

Whenever one offers hospitality to a wayfarer one must do so with a pleasant countenance. Chazal tell us, "Welcoming guests is greater than greeting the *Shechinah*" (*Shabbos* 127a). It is a mitzvah of great importance, for whoever gives bread to a poor man weakens the power of 480 bands of destroying

תָמִיד לְקַטְרָג עַל יִשְׂרָאֵל, כְמו שֶׁאָכַתְבָ לְקַפְנו בְּפָרָק
עֲשִׂירִי.

נַחֲזֵר לְעַנְנֵינו שֶׁלְנוּ, שֶׁאָזְהָרָה גָדוֹלָה הוּא עַל המִנְהִגִים שֶׁלֹא
לְהַטִּיל אֵימָה יִתְרָה עַל הַצְבּוֹר, וְלֹתְנוּ עַל הַמִּסְפִּים כְּאֶחָד
מִבְנֵי הַקָּהָלָה או בְנֵי הַמִּדְינָה, וְלֹא יִהְיֶה חֲנֹפָן שְׁוִיהִיה חָסֵךְ
עַל הַעֲשֵׂיר או עַל מִשְׁפְּחַתּוֹ, וַיִּתְהַנֵּן הַעַל עַל עֲנֵנִים וְאֲבָיוֹנִים,
או חָפֵץ ה' בְּיָדו יִצְלִית, וַיַּזְכֵה לִזְרָע יָאָרִיךְ יָמִים, אָמֵן.

always on the look out for accusations to make against the Jewish people. (See Chapter Ten.)

To return to our topic, let leaders be warned that they must not impose excessive fear upon the community and they must contribute their share of the taxes like any other citizen. They must not be guilty of favoritism, lightening the burden of the rich and their kin while increasing that of the poor and needy. If they will do these things they will flourish, meriting offspring and length of days, amen.

CHAPTER 10

פרק י'

צָרִיךְ הָאָדָם לְהַזְהָר בְּשִׁיעָשָׂה סְעִוִּית מֵצֹהָ, כִּגּוֹן מִילָה או סְעִוִּית אֲרוֹסִין או נְשָׁוָאִין וּסְעִוִּית בֶּר מֵצֹהָ, יִזְהָר לְהִיּוֹת בַּתוֹךְ הַקְרֻוָאִים עֲנִיִים וְאֲבִוָנִים, וְלִהְשִׁיגְתָּ עֲלֵיכֶם בְּדָבָרִים נָאִים. כִּי הַעוֹשָׂה שְׁמַחָה לְבָנוֹ או לְבָתוֹ, וְלֹא הַזָּמִין לְסְעִוִּית עֲנִיִים, אֲזִי מִתְעֹזֵר הַקְטָרוֹג מְלִילִית הַרְשָׁעָה וּמִסְפָּאֵל, עַד שְׁמַבְיאִים אֵיזָה יִסּוּרִין וּמִדּוֹת הַקְשָׁוֹת עַל בָּעֵל הַסְּעִוִּית, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְסְעִוִּית אֶבְרָהָם אָבִינוּ.

כִּדְאיַתָּא בְמִדְרָשׁ רְבָה (וְאֵה בְרָאשִׁית וְבָה פְּרָשָׁה נָה, אַזְוֹת ד וּסְנַחְדוּן פְט, ב): "וַיְהִי אַחֲרֵ הַדְּבָרִים" (בראשית כב א) — שְׁקַטְרָג הַשְׁטָן עַל אֶבְרָהָם בַּיּוֹם הַגָּמֵל אֶת יִצְחָק, וַעֲשָׂה אֶבְרָהָם מִשְׁתָּה גָדוֹל עַם כָּל גָדוֹלִי הַדּוֹר, וְלֹא הִיה שֵׁם שָׁוֵם עֲנִי וְכוּ, עַד

When one makes a *seudas mitzvah*, such as a *bris*, an engagement or a bar mitzvah, it is important to see that the poor and needy are among the invitees and that they are well taken care of. For if a person makes a *simchah* for his son or daughter but fails to invite the poor, the wicked Lilis and the *Samech Mem* bring indictments against him in the Heavenly court until he is beset by afflictions.

The *midrash* tells us, for example, that this is what happened to Avraham because he did not invite any poor people to the feast that he made upon Yitzchok's weaning. Commenting on the verse, "And after these matters" (Bereishis 22:1), the

שֶׁאָמַר הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם: קְח נָא אֶת בָּנֶה, אֶת יִחִידָה, אֶת יִצְחָק וְגו'.

וּבָנֶן מֵצִינוּ אֶצְל אַיּוֹב, שָׁעַשָּׂה סֻעִידָה עִם בָּנָיו, וְלֹא הָיו שֵׁם עֲנֵנִים, וְקִטְרֵג הַשְּׂטָן, עַד שְׁהָמִית אֶת בָּנָיו וּבָנָותָיו שֶׁל אַיּוֹב וְנִטְלֵה הַיָּמָנוּ עַשְׂרוֹ וּבַהֲמוֹתָיו, וְלֹא נָח מְרַגּוֹ, עַד שְׁהָבֵיא עַלְיוֹ יִסּוּרִין.

עַל פָּנֵי צָרִיךְ הַבָּעֵל סֻעִידָה לְהַזְהָר לְהַזְמִין עֲנֵנִים לְסֻעִידָה, כִּדִּי שְׁלֹא יִקְטְּרֵג הַקְטָgor. וְלֹא עוֹד, בִּין שְׁמַבְקֵשׁ עֲנֵנִים לְסֻעִידָה, אֲזִי קְטִיגָּר נָעָשָׂה סְגָגָר, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בָּמִדְרָשׁ תְּנַחּוּמָה, פָּרָשַׁת הָאַזְנִינָה:

בָּאָדָם עָשֵׂיר אֶחָד, שְׁהָיָה גָּדוֹל בַּעֲשָׂר וּמְפָלָג בְּלִימּוֹד

midrash explains that it was in response to the Satan's indictment that the Holy One Blessed is He subsequently commanded Avraham, "Take, now, your son, your only one, Yitzchok . . . and offer him there for a burnt offering" (Bereishis 22:2).

Similarly, because Iyov made a feast for his children to which no poor people were invited the Satan was given permission to kill all his sons and daughters and to deprive him of his wealth and livestock as well. Yet even this was not sufficient to satisfy the Satan until he was allowed to afflict Iyov's person.

Therefore whoever holds a feast should be sure to invite the poor so that the accuser will have nothing to say against him. Moreover, he will actually be transformed into an advocate! Thus *Midrash Tanchuma* (*Ha'azinu* 8) relates the following story.

A certain wealthy and learned man whose only daugh-

ובחכמתו, והיה לו בת אחת יפה תואר צנואה וחוcharה, והלך והשיא לבתו שלוש פעמים לשלשה בני אדם חשובים, ובכלليلה ראיונה של נשואיה, למחירת מוצאים בעליה מת.

אמרה האלמנה: לא יموתו עוד בני אדם עליי אשਬ אלמנה ועגינה, עד אשר יرحم הקדוש ברוך הוא עלי. וישבה ימים רבים.

והיה לאותו עשיר אח עני ביותר במדינה אחרת, והיו לו עשרה בניים, ובכל יום ביום היה הוא ובנו הגדול מביאין עצים מהעיר ומוכרין אותו, ובזה היה פרנסתו ואנשי ביתו. פעם אחת לא מכרו את העצים, ולא היה להם

ter was as beautiful as she was modest and pleasant mannered. The father betrothed her three times to three different worthy suitors in succession. But in each case the groom was found dead the morning after the wedding night.

At last the widow proclaimed, "Let no more men die on my account. I will remain a lonely widow from now on until the Holy One Blessed is He has mercy upon me." And so she remained single for many years.

Now it so happened that this wealthy man had a brother living in another country who was extremely poor. He had ten sons and every day he and the eldest son would bring back wood from the forest to sell in order to maintain his household. One day they were unable to sell the wood they had brought and consequently had no

מעות לקנות לחם. ישבו בלילה בלי לחם, ולמחרת הילכו פעם שניית לעיר להביא עצים, ונתקעלו רום האב, וילגו עיני הבן דמעה על גדר העניות של אביו, ותלה עיניו למרום.

והරהר הבן בלבו ונטלו רשות מאביו והלך למדיינת דודו. כשבא לבית דודו, שמח עליו דודו ואשתו ובתו האלמנה, ושאלו לו על אביו ועל אמו ועל אחיו והבנים שלו. וישב עמו שבעה ימים, ולאחר שבעה ימים אמר הבוחר לדודו: שאלה אחת אני שואל מעמך, אל תשיב לו דודו: שאל,بني, מה שתרצה. אמר לו הבוחר: אני לא אשאל

money with which to buy bread. That night they all went to bed hungry. The next morning they went again to the forest to fetch wood for sale, but the father fainted along the way. The son's eyes brimmed with tears over his father's poverty and he raised his eyes to Heaven.

After considering the situation he asked his father for permission to go visit his uncle. Upon is arrival at his uncle's home the uncle and his wife and their widowed daughter all rejoiced to see him and inquired after the wellbeing of his parent's and siblings.

He remained there seven days, at the end of which he said to his uncle, "I have a request to make and I beg of you not to turn me down."

The uncle replied, "Please, my son, ask whatever you desire."

The son said, "I will not ask for anything until you swear that you will not refuse me," and the uncle com-

שומם דבר, עד שתשבע לי. וכן עשה. אמר לו הבוחר: זאת השאלתך, שאני אשאל מך, שתתן לי את בתך האלמנה לאשה.

כששמע האיש, בכה. אמר לו:بني, כי בעוננותינו הרבבים כך מדעתה (רצח לומר: שימות החתן לילה ראשונה, וכך הוא הסדר שלה). אמר הבוחר: על מנת כן. אמר לו דודו: אם על עסקך ממון אתה קופץ, אל תשאנה, ואני אנתן לך כסף וזהב וממון הרבה, כי אתה בחור נאה וחזק, ובעצתי: אל תסתכנו! אמר לו הבוחר: כבר נשבעת על הדבר זה.

וכיוון שראתה דודו העשיר הדבר, נתרצה לו, ובא לבתו

plied. The son then continued, "My request is that you give me your widowed daughter in marriage."

Upon hearing this request the uncle began to wail. "Please, my son," he begged, "do not make this request. For on account of our many sins whoever marries my daughter dies after the first night."

But the son insisted, "It is with full knowledge of this that I am asking to marry her."

The uncle told him, "If it is money you are after, do not marry her and I will heap upon you silver and gold. For you are a pleasant and wise young man and I do not wish for you to endanger your life." But the son was adamant, "You have already sworn to me."

When the uncle saw that the young man would not yield he went to inform his daughter. Upon hearing the

וְסַפֵּר לְהָ אֶת הַדָּבָרִים. כַּשְׁשָׁמַעַת הַאֱלֹמָנָה זוֹת, הַתְּחִילָה
לְצַעַק וְלְבִכּוֹת בְּמַר נִפְשָׁה וְאָמָרָה: רַבּוֹן גָּלְבָּלִים! תָּהִ
יָדָךְ בֵּינוֹ, וְאֶל יָמוֹת הַבָּחוֹר הַזֶּה!

וְאַחֲרַ זָמָן קָצַר קָדְשָׁה הַבָּחוֹר לְהַאֱלֹמָנָה, וַקָּרָא אָבִיהָ, דָּדוֹ
שֶׁל הַחֲתָנוֹ, לִזְקַנֵּי הָעִיר עַל הַנְּשָׂוָיאָן, וַעֲשָׂה כִּילָה לִיְשָׁבֵ
הַחֲתָנוֹ בְּתוֹכוֹ. וּכְשִׁיְשָׁבֵ הַחֲתָנוֹ בְּתוֹךְ הַכִּילָה, נִזְדְּמָן לוֹ זָקָן
אֶחָד, וְהִיא אֶלְיוֹה הַגְּבִיאָ.

קָרָא אֶלְיוֹ וְאָמָר לוֹ לְהַחֲתָנוֹ: בְּנִי, אַיעַצֵּךְ עַצְחָ נִכּוֹנָה, וְאֶל
תַּט מִעְצָתִי: הַיּוֹם, כַּשְׁתִּשְׁבֶּה לְסֻעוֹדָה, יָבוֹא אֶלְיךָ עַנִּי, שֶׁאָינָן
כְּמוֹהוּ בְּכָל הָעוֹלָם, וַתְּכַרְפֵּן כְּשַׁתְּרָאָהוּ, תַּקְוֹם מִמּוֹשָׁבָה
וְהַזְּשִׁיבָהוּ אֶצְלֶךָ וְתַּנְן לוֹ לְאַכְלָה וְלְשַׁתָּה וְשִׁמְשָׁ לִפְנֵיו בְּכָל

news she, too, began weeping bitterly, crying out, “Master of the Universe! Take my life and do not kill this young man!”

But a short time later the two were betrothed. The father of the bride, who was also the groom’s uncle, invited all the elders of the city to the wedding. They erected a canopy for the groom to sit in at the wedding and while he was sitting there Eliyahu HaNavi arrived in the guise of an elderly man.

He called the groom over to him and told him, “My son, I am going to give you some good advice and I warn you not to deviate from it. Today, while are sitting at your feast a poor man will come to you. He will appear to you the most wretched individual in the world. As soon as you see him you must rise from your place and seat him beside you. Give him to eat and drink and wait upon him with

כַּח וְעִצָּמָה. וַאֲחַר כֵּן הָלַךְ אֶלְيָהוּ זָכִיר לְטוֹב מִעֵם הַחֲתֹן. וּבְלִילָה רָאשׁוֹנָה שֶׁל הַגְּשֹׁוֹאַיִן, כְּשַׁחַיָּה הַחֲתֹן יוֹשֵׁב בְּרַאשׁ הַקְּרוּאִים, בָּא עֲנֵי אֶחָד, וַתַּכְרֵב בְּשֻׁרָה הַחֲתֹן אֶת הַעֲנֵי, עַמְדָה בָּمְקוֹמוֹ וְהַזִּבְלֵה לוֹ בָּמְקוֹמוֹ וְעַשְׂהָה לוֹ בְּכָל אֲשֶׁר צָוָה לוֹ הַזָּקָן.

לְאַחֲרַ הַמְשֻׁתָּה, כְּשֻׁרָה הַחֲתֹן לִילַךְ לְחֶדֶר, הָלַךְ הַעֲנֵי אַחֲרָיו וַאֲמַר לוֹ: בְּנִי, אַנְיָ שְׁלוֹחוֹ שֶׁל מִקּוֹם, וּבָאַתִּי הַפָּה לְטַל אֶת נְפָשָׁךְ.

אָמַר לוֹ הַחֲתֹן: תָנוּ לִי זָמָן שָׁנָה אֶחָת אוֹ חַצִּי שָׁנָה! אָמַר לוֹ: לֹא אַעֲשָׂה. אָמַר לוֹ הַחֲתֹן: תָנוּ לִי זָמָן שֶׁלְשִׁים יוֹם! אָמַר לוֹ: לֹא אַעֲשָׂה. אָמַר לוֹ הַחֲתֹן: תָנוּ לִי זָמָן שְׁבָעַת יְמִי הַמְשֻׁתָּה!

all your might and all your personal attention.” When he finished speaking the old man turned and left.

The night of the wedding the groom was sitting at the head of all his guests when a beggar entered. The moment the groom noticed him he stood up, seating the beggar in his own place and obeying all the instructions that Eliyahu had given him.

When the feast was over the groom entered his chamber and the beggar went in after him. “My son,” he said, “I am a messenger from the Omnipresent and I have come to take your soul.”

The groom replied, “Grant me a year or even half a year.” “No,” the beggar said, “I will not do as you ask.” “Grant me thirty days!” The groom pleaded. “I will not,” said the beggar, whom the groom now knew to be the Angel of Death. “Grant me until the end of the seven days

אמר לו המלאך המות: לא אעשה, כי לא אוכל לעשות לך
חסד אפילו יום אחד, כי כבר הגיע קץך ושעתך.

אמר לו החתן: תן לי רשות, שאקח רשות מאשתי וממן
דודי, שהוא חותני! אמר לו: לדבר זה אשא פניהם, בעבור
שעשית גמלות חסד עפדי, לך ובוא מהרה.

הלך החתן לחדר שהכלה יושבת שם יחידה ובוכה
ומתפללת להקדוש ברוך הוא, וכשבא החתן להכלה,
וקרא הבוחר אליה ובאת לפתח לו הפתחה מהדרה,
החזקה בידו לנשק לו, ואמרה אליו: למה אתה בא
לבדך אליו?

אמר לה החתן: לך רשות מאתך, כי בא עתי וקצאי לילך

of feasting.” “No,” said the Angel of Death, “I cannot do you the kindness of granting you a single day because your time has come.”

The groom made one last request, “Allow me to take leave of my wife and my uncle who is my father-in-law.” Then the Angel of Death said, “I will grant you this because you acted with kindness towards me. But return quickly.”

So the groom went to the chamber where the bride was sitting alone and crying and praying to the Holy One Blessed is He. When the groom came and called to her she arose and opened the door. She clasped his hand and kissed him and asked, “Why have you come to me alone?”

The groom answered, “I have come to take leave of

בדרכו כל הארץ, כי מלאך המות היה אצליו, והגיד לו המלאך שבא לטול נפשו. אמרה לו: לא תלך מעמדיך, אלא תשב פה, ואני אלך למחרך שלך ואדבר עמו. הלה ומצאה אותו. אמרה לו להמלאך: האתת שליח, שבאת לטל נשמת איש? אמר לה: הן.

אמרה לו: הלא כתיב בתורה (דברים כד, ח): "כִּי יִקַּח אִישׁ אֲשֶׁר חֲדָשָׁה, לֹא יֵצֵא בָּצְבָא, וְלֹא יַעֲבֹר עַלְיוֹ לְכָל דָּבָר. נְקִי יִהְיֶה לְבֵיתוּ שְׁנָה אַחַת, וְשָׁמַח אֶת אֲשֶׁר לְקָחָה", והקדוש ברוך הוא אמרת, ותורתו אמרת הוא, ועכשו אם תקח את נسمת בעליך, אזי תהיה התורה, חס ושלום, פלسطר.

you because my time has come to go the way of all the earth. The Angel of Death appeared to me and told me that he has come for my soul."

The bride said, "Do not leave. Sit here while I will go and speak with him." So she went to the Angel of Death and said to him, "Are you the emissary that has come for my husband's soul?"

"Yes," he acknowledged.

"But is it not written in the Torah, 'When a man takes a new wife he shall not go out to the army nor shall he go out to any task. He shall be free for his household an entire year and cause the wife whom he has taken to rejoice' (Devarim 24:5)? The Holy One Blessed is He is a God of truth and His Torah is a Torah of truth, but if you take the soul of my husband now the Torah will appear false, Heaven forbid!"

אם תקבל את דברי – מوطב, ואם לאו – בזא עמדי
לפנֵי בית דין הגדול שבשימים לפנֵי הקדוש ברוך הוא.

שמע המלאך ואמר לה: בשביל שעשה בעלה עמי חסד
ובכבד אותו, לזאת אשא פניו ואליך לפנֵי הקדוש ברוך הוא,
ואספר את דבריך לפנֵי הקדוש ברוך הוא.

והלאה המלאך לשאל להקדוש ברוך הוא, וכחיר עין בא
בשםחה פעם אחרית להחדר, ואמר שהקדוש ברוך הוא ותיר
להחתן את חייו, בעבור הגמלות חסד שעשה עם העני.

וככל הלילה זהה אבי הפליה ואמה היו הולכין סביבות
החדר, שהיו שם החתן והבולה. ושםעו אותו שמחים יחד,
ובבקר נכנסו שם להחדר, ראו ושמחה יתמד והודיעו הדבר

“If you heed my words, good and well. But if not, then I summon you to *din Torah* before the Heavenly court before the Holy One Himself!”

The angel listened and then said, “Because your husband acted with kindness towards me and honored me, I will grant your request and bring your case before the Holy One Blessed is He.”

So the angel went before the Holy One and in the blink of an eye he returned rejoicing. “The Holy One has granted the groom his life!” he exclaimed. “In the merit of his kindness towards the beggar.”

All night long the bride’s father and mother wandered about outside of the bridal chamber listening to the voices of the bride and groom rejoicing. In the morning they entered the room and saw that they were both safe and

לכל הקהיל, וננתנו כלם שבח והודיה להקדוש ברוך הוא. עד כאן לשונו. וכל זה גרם החסד שעשנה החתן עם העני. על פון צרייך האדם להזהר לבלתה להראות פניו זועפות לעניים הבאים בתוך ביתו, ובפרט שלא לגער בעניים, שבאים לסעודה מצוה, כי כיון שעבאל הבית מביש העניים, בשבייל בך מתהווה רעה גדולה.

לכן לא יצטער האדם, אם יהיה לו איזה זהובים יותר הוצאה, כי יש בזה פפרת עוזן, כמו שכתב הרבה הגדול מהראם בבלי, זכרונו לברכה, בספר עמי המצוות:

תועלת גדול לבעלי הסעודה במה שאוכלים הקרואים

sound and they all rejoiced together. Then they revealed the matter to the entire community and they all offered words of praise and thanks to the Holy One Blessed is He.

This is the story as it is related in the *midrash*. And it was all because of the groom's display of lovingkindness towards the poor. Therefore a person must be wary of ever showing a stern countenance towards the needy who come to his door. And one must be especially careful not to glower at those who come to partake of a *seudas mitzvah*. For by shaming the poor one brings on great misfortune.

And let the host not be concerned if he must add a little to the cost of the feast on their account because their presence is an atonement for him. Thus the illustrious Maharam HaBavli writes in his *Ta'amai Mitzvos* (Positive Mitzvah 40):

There is great benefit to the hosts of a feast in the eating of the poor that are invited to participate. This is completely

עֲנִים, שֶׁהוּא מִמְשֵׁךְ גָּמָת קָרְבָּנוֹ, שֶׁהַכֹּהֲנִים אָזְקִילִין וּבָעָלִים
מִתְכְּפָרִים, וַיְתַן בְּטוֹב עֵין, וְאֵז נִאמֵּר עַלְיוֹ (משלי כב, ט): טֹב
עֵין הוּא יָבֹרֶךְ.

analogous to the case of a sacrifice in which the Kohanim eat and the owner receives atonement.

Moreover, let him be generous towards them so that to him may be applied the verse, “One with a generous eye, he will be blessed” (Mishlei 22:9).

פרק יא

CHAPTER 11

יְדֹעַ ומפרנסם לכל יודעי חות ודין תורתנו הקדושה:
 תרין סמיכין הן, שהן עמודי העולם ועמודי הגולה,
 ואלו הן: זכאות התורה וזכאות האבות; וכן השחר מאיר
 בכל יום בגלי רצון וرحمמים – זכאות תרין עמודי הנזירים:
 עמוד התורה וזכאות אבות, שהן רחמים ורצון לישראל
 הנזחים בארץ לא להם בין שביעים אמות החורקים שנ
 להרע ולא להטיב, והקדוש ברוך הוא מפир עצתם. ובಹיות
 כי הקדוש ברוך הוא מתאהה לתפלתן של יראיו, על כן נכוון
 הוא להתפלל על זה בכל בקר, שפעמד לנו זכות תורתנו
 הקדשה וזכאות אבות, שהן אברהם, יצחק ויעקב.
 ובהיות כי הברכה ראשונה הוא על נטילת ידים פזה:

It is well known to anyone who has studied our holy Torah that there are two pillars that support the world and that sustain us in our exile. These are: the merit of the Torah and the merit of the Patriarchs. In the merit of these twin pillars, the pillar of Torah and the merit of the Patriarchs, Divine favor and mercy shine every morning upon the children of Israel. For they have been banished from their land to live among seventy nations, who hiss between their teeth to do them only evil, but the Holy One Blessed is He foils their schemes. And since He desires Israel's prayers it is proper for them to pray every morning that the merit of our holy Torah and the merit of the Patriarchs, Avraham, Yitzchak and Yaakov, should continue to stand by us.

The first blessing we recite in the morning is the blessing

"ברוך אתה ה' אליהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על נטילת ידים", הברכה זו מתחילה באות ב"ת ומשים באות מ"ס, שהוא מ"ב – שתי פעמים עשרים אחת. הוא מרמז על שני עמודים: עמוד התורה ועמוד זכאות אבות, כי חמישת חמשי תורה מתחילים באות ב"ת דבראשיות; ו"ו מס' ואללה שמות; ו"ו מס' ויקרא, ו"ו מס' במדבר (ויזכר), אל"ף מס' אללה הדברים – ראשית תבות שלחן גימטריא עשרים ואחת, בנגד השם אהיה.

ואבות, ראשית תבות שלחן הוא גימטריא עשרים ואחת, בנגד השם אהיה, פזה: אברהם, יצחק, יעקב, – גימטריא

over the washing of the hands: "Blessed are You, Hashem our God, King of the Universe, who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the washing of the hands." This blessing begins with the letter *beis* (*Baruch*) and ends with the letter *mem* (*yadayim*). The numerical value of these two letters is 42, which is twice 21. This is an allusion to the two pillars mentioned above, the merit of the Torah and the Patriarchs. For the Torah's five books begin, respectively, with the letters: *beis* (*Bereishis*), *vav* (*Ve'eileh shemos*), *vav* (*Vayikra*), *vav* (*Vaydaber . . . bemidbar*), and *alef* (*Eileh hadevarim*). The sum of these five letters (*beis, vav, vav, vav, alef*) equals 21, corresponding to the Divine name *E-h-ye-h* ("I will be"), the numerical value of which is also 21.

Similarly, the initial letters of the names of the Patriarchs also total 21: *alef* (Avraham), *yud* (Yitchak) and *yud* (Yaakov).

עשרים ואחת. לכן אנשי מעשה נוהגים להתפלל תכף אחר ברכת נטילת ידיים ואומרים תפלה כזו: אל אלהי קרוחות, יהי רצון מלפניך, ה' אלהי ואלהי אבותי, שתעמד לנו זכות אברם, יצחק ויעקב, להצליל אותנו ואת זרענו מפל פשע ועוון, כדי לקיים מצוות תורה הקדושה בלי שום מחשבה זרה, וטהר לבנו לעבדך באמת ובתמים; אמן.

אל תהי מצות ברכה זו קלה בעיניך, כי מצאתי תפלה זו בחיבור הראשונים בימי רש"י, זכרונו לברכה, אשר קבלה היא בידם, כי מיום שחדר בית המקדש ובטלו הקרבות, נכנסו התפלות במקום הקרבן לעורר רחמים עליינו.

For this reason, the zealous have a custom of reciting immediately after the blessing over the washing of the hands the following prayer: "God, the God of all spirits, may it be Your will, Hashem my God and God of my fathers, that the merit of Avraham, Yitzchak and Yaakov will stand by us, saving us and our offspring from all transgression and iniquity, that we may fulfill the commandments of Your holy Torah without any alien thought. And purify our hearts to serve You in truth and innocence, Amein."

Let this not seem a trivial matter in your eyes, for I have found this text written in a work dating from the time of Rashi, z"l. The scholars of those days possessed an oral tradition stating that from the time the Temple was destroyed and the sacrifices discontinued, prayer took the place of sacrifices as the means for arousing Heaven's mercy.

ובפרט שאנו בזמנו הצעה צריכין לרוחמים גודלים, ואין דעתנו אצלולה להתפלל מחתמת על הפרנסה, אשר ממש בנסיבות יביא לחמו, ולפעמים באשר שהוא אחר הממון, מכנים את עצמו בדברי אסור, הקרים לאונאה ווגזל, כדי להחיות נפשו.

על כן תקנו חכמינו זכרונם לברכה זו התפלה להתפלל להבזיר יתברך ברוך הוא, להציל אותנו מכל עוזן ופשע וחטא. ולא כל העתים שווים לתפלה, כמו תפלה של שחרית, שהוא עת רצון ועת רוחמים. על כן טוב לומר תפלה זו תכף אחר ברכת נטילת ידים, פיו שמרמז בה זכות התורה וזכות האבות, וכן שבחתי לעיל.

This is especially noteworthy in our time when we are so much in need of mercy on account of this bitter exile. Yet our minds are not clear enough to pray properly because of the burden of earning a living, for we literally earn our bread with our lives. Sometimes, one's craving for money causes him to commit deeds bordering upon fraud and theft, merely to sustain his life.

For this reason our rabbis composed this prayer asking the Creator to save us from iniquity, transgression and sin. And since no other time of the day is as auspicious for prayer as the early morning, which is a time of Divine favor and mercy, it is praiseworthy to recite it immediately after the blessing for the washing of the hands. This is especially appropriate in light of the hint it contains to the merit of the Torah and Patriarchs as explained above.

ואם תפרק עליך מלחתפָלֵל, פֹו יפְגַע מִדְתַ הַדִּין קָדָם
הַתְפָלָה לְשִׁפְךָ חַמֶה שְׁפֻוְכָה בְּפִתְעַפְתָאָם בְּעַת הַדִּין, אֲשֶׁר
מִדְתַ הַדִּין בָּבָר מַוְכָן הוּא.

בָּנָאָדָם, בָּנָאָדָם! אָם תִּצְיַת לְעַצְתִי – קִוָם וְהַתְּזִקָּה
לְרִצּוֹת אֶת בָּרוֹאָה, כִּי הַוָּא אֶל גָדוֹל, גָבוֹר וְנוֹרָא, עֹזָה
הַכָּל בְּבֵית אַחֲת, מִמְיִת וּמִחִיָה, מוֹחַץ וּרוֹפָא, מוֹרִישׁ
וּמַעֲשִׂיר, מִשְׁפָיל וּמַרְזָם, מְרֻעִיב וּמְשִׁבְעָע וּמוֹרִיד שָׁאוֹל
וּיעַל, מְשִׁבְעָע בָּמִים אֲדִירִים וּעֲמָקִים וּמַעַלָה.

עוֹנָה לְאָדָם בְּעַת צָרָה וּעוֹנָה לְאָשָׁה בְּעַת שִׁיוֹשָׁבָת עַל
הַמְשִׁבָּר, מַצִּיל אֶת הָאָנָשִׁים מִים סּוֹף, וְהַזְּלָכִי מִדְבָּרוֹת

But if a person shirks his prayers he may very well be stricken by the attribute of strict judgement before he has a chance to pray. Then Hashem's wrath will be poured out upon him suddenly at a moment of strict judgment. For the attribute of judgment is always prepared to strike.

O mortal man! If you will heed my advice you will arouse and gird yourself to seek the Creator's favor. For He is a great, mighty and awesome God. He simultaneously: slays and resuscitates, wounds and heals, impoverishes and enriches, humbles and exalts, starves and satiates, lowers into She'ol [the grave] and raises up again, drowns in mighty and deep waters and brings back up to the surface.

He responds to a man in his time of trouble and to a woman when she sits upon the birthing stool. He saves from the Sea of Reeds and travelers in the desert from wild beasts

מְחִיּוֹת רַעֲוָת וְנַחַשׁ שָׁרֵף, רֹפֵא חֹלִים, שׂוֹמֵעַ לִזְעָקָת אֲבִוּגִים וְעֲנִינִים, מִצְיל הַעֲשָׂוָק מִיד עוֹשָׂקֽוּ.

וְלֹפֶעֶם מִפְּשִׁירָאֵל אֵין רֹצִים בַּתְשׁוּבָה, מִבֵּיא עַלְيָהָם צָרָה – אֵז לִמְרוֹם נוֹשָׂאים עִינֵיכֶם בְּבִכְיָה, עַד כִּי בֹא יָבוֹא יִשּׁוּעָה בְּהַרְףּ עַיִן.

וְכֹל זה בַּעֲבוּר הַתְשׁוּבָה שְׁעוֹשִׁין, בִּמְסֻטָּרִים תַּבְכָּה נִפְשָׁם וּמִתּוֹדִים על חֲטֹאתֵם וּפְשָׁעָם, וּמַעֲלִים על לְבַבֵיכֶם חֲטֹאת נְעוּרֵיכֶם, מִה שְׁקַלְקָלוּ וּפָגָמוּ, וְלֹא אָבוּ לְלַכְתָּ בְּדָרְכֵי הָ', כִּי אִם בְּשָׁרִירֹות לְבָם, וְלֹא זְכַרְוּ יוֹם אַחֲרִיתָם. וְאַחֲרֵי שׁוֹבֵם נְחַמּוּ לְעַזְבֵּ דָרְךָ הַרְשָׁעָה, וְתִמְדִיד הַן מִתּוֹדִים

and venomous snakes. He heals the sick, hears the cry of the poor and needy and rescues the oppressed from his oppressor.

Sometimes, when Israel fails to repent, He elevates over them a man like Haman, whom He allows to promulgate evil decrees against them on the basis of libelous pretexts, placing Israel in great distress. At such times they lift their eyes to the Heavens in weeping, enduring great and numerous sorrows until salvation arrives in the blink of an eye.

But this occurs only in the merit of repentance, for their souls weep in their innermost chambers as they confess their sins and transgressions. They also recall the misdeeds of their youth and the harm that they caused when they refused to follow Hashem's ways, choosing instead to go after their heart's desire and to ignore their end.

But then they turn back, experiencing a change of heart and abandoning their evil path. Again and again they tearfully

בבכי ולקבל תשובה שלמה. על כל אלה ששמע ומאזין הבורא יתברך שמו את זעקתם לשלוח להם ישועה ורוחמים. על פן אל יתירש adam מלחתפלל לה' יתברך, ברוך הוא, ואל יסמק האדם על חכמתו לאמר: כבר מסgal אני ביראת ה', ולא יריע אובי לי להטוטי מדרך הישר והטוב.

ובוא וראה מה דאיתא בירושלמי: מעשה בחסיד אחד, שהיה מפלג בזקנה ואמר: אל תאמין בעצמך עד ימי זקנתך (כי הוא סבר, כשהבא האדם לימי הזקנה, שב לא יחטא בודאי, ולא הסכים למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אל תאמין בעצמך עד יום מותך). והנה פעם אחת בא השטן אליו ונדמה עצמו כאשה יפת תאר מאד,

confess, resolving to repent completely. In light of this the Creator heeds their cries and sends them deliverance in His mercy. Therefore let a man not be remiss in his prayers to Hashem. Moreover, let him not rely upon his wisdom, saying, "Fear of Heaven is already so ingrained in me that my enemy (the evil inclination) cannot possibly induce me to veer from the straight path."

Come and see what is related in the Jerusalem Talmud (Shabbos 1:3). There the Sages tell us of a pious old man who used to say, "Do not trust yourself until you reach old age." (That is, he believed that having attained old age sin could no longer tempt him, in contradiction to the Sages' teaching that a person must not trust himself until the day of his death.) One day the Satan appeared to him in the guise of a beautiful woman, draw-

וְהַתְּקַרְבָּן אֲלֵינוּ, עַד שֶׁהָבִיאוּ לַהֲרֹוחַר עַבְרָה. וְהַתְּחִיל
הַחֲסִיד לְדָבָר אֶל הַשְּׂטָן דָּבָרים הַמְּרַגְּלִין לַעֲבָרָה. וּבְתוֹךְ
כֵּדי הַדָּבָר שֶׁם הַחֲסִיד אֶל לְבָוָה וְהַתְּחִרטָה וְאָמָר: מַה זֶּה
מַעֲשָׂה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי?! וְתַכְף קַם וְאָמָר: אֹוי לִי לִמִּי אָנִי
מַתְּקַרְבָּן?! וְהַתְּחִיל לְהַצְطָעָר מִאֵד בָּבְכִי גָּדוֹל עַל הַדָּבָרים
שִׁיצָאוּ מִפְיוֹ, הַקְּרוּבִים לְהַבִּיא אֶת הָאָדָם לַעֲבָרָה.
כְּשֶׁרָאָה הַשְּׂטָן, שַׁהַחֲסִיד הוּא בָּצָעָר, אָמָר לוֹ: רַבִּי, אֶל
הַצְטָעָר, כִּי אַתָּה لَا דָבָרְתָ עִם אֲשֶׁר, רַק עִם הַשְּׂטָן,
שְׁנַדְמָה כְּאֶשֶּׁה. וְלֹא בָאתִי אֶלָּא לְהַזָּהִיר אֶתְךָ לְבָלְתִּי
לְשִׁנּוֹת מַטְבָּע וְדָבָרים שֶׁל חִכְמִים, שָׁאָמְרוּ: אֶל תָּאמִינְךָ
בְּעַצְמְךָ עַד יּוֹם מוֹתֶךָ, וְלֹא עַד זָקְנַתְךָ, וְקִבְּלָה הַחֲסִיד לְדָבָר
כֵּה, כְּמוֹ שַׁהַזָּהִיר אֶתְךָ הַשְּׂטָן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

ing closer and closer to him until he was overwhelmed with thoughts of sin. At that point the pious man actually began flirting with the Satan! Instantly he caught himself, however, and was filled with remorse, saying, "What have I done?" He then arose, crying, "Woe to me! To whom have I approached?" He was brimming with sorrow for the words that had escaped his mouth and that might very well have led to sin.

When the Satan saw how pained he was he said to him, "Rabbi, do not be distraught, for you did not speak with a woman but only with the Satan in the form of a woman. I have only come to admonish you not to tamper with the words of the Sages, who said, "Do not trust yourself until the day of your death," not "until old age." The pious old man resolved that from then on he would recite the Sages' dictum in its original form, in keeping with the Satan's admonishment.

והנה אחורי אשר דברנו קצת לעיל, שאריך האדם להתפלל בלב נשבר, נזפיר אגב גם התועלת הגדולה לקבלה בתפלה, שהוא עניין הנקיות, שיהיה גופו נקי מפתמי לכליובי הזנה.

ויתבונן האדם ממה שהובא בבריתא דמעשה מרכבה, ונזכר לעיל גם כן בפרק ראשון, שאוותן המלאכים הנשלחים בעולם זה להכריז מה שנגזר על העולם, בשתוטין בעולם באוירא אינם יכולים לומר שירה אחר לכך בשעולין, עד שיטבלו בנهر דינור שלוש מאות שנים ו חמיש טבילות, ואחר לכך טובליין עוד שבע פעמים באש לבנה.

וכל זה צריכין לטbel באשר יהיו בשכונתן של בני אדם. ואם כן, אם העליונים צריכין טהרה להתקדש לומר שירה

We spoke earlier of the need to prayer with a broken heart. Now let us discuss another matter that is of benefit in causing one's prayers to be accepted. That is, cleanliness. A person's body must be free of stains and filth.

Consider the words of *Ma'aseih Merkavah* that were mentioned in the first chapter. According to this *beraisa* certain angels are sent into this world to make known that which has been decreed upon the world. After these angels have flown in the world they are not permitted to sing songs of praise On High until they immerse themselves 365 times in the River of Fire and another seven times in "white fire."

All these immersions are required simply because they entered into the proximity of human beings. If these supernal beings must purify and sanctify themselves before they may

לפנֵי הקדוש ברוך הוא, מכל שְׁכִינַת שָׁצְרִיךְ האָדָם טְהָרָה
לְהִיּוֹתּוּ מִתְקָדֵשׁ עַצְמֹו לְתִפְלָה.

ועקר הטהרה הוא שָׁצְרִיךְ האָדָם להזהר בהן, שָׁצְרִיךְ לטל
יְדֵיו תֶּכֶף אחר יציאת בית הכסא, וגם שָׁצְרִיךְ לטל יְדֵיו
אחר יציאת המרחץ, ואחר הקזה של דם, ואחר נטילת
הצפרנים, ואחר תפיסת, ואחר שנגע בגופו במקומות
המכוונים בבשרו, פמבראר בפסקים. וכל מי שנזכר
בנטילות הנזכרות לעיל, לא במהירה יבוא לידי חטא.
וכל מי שאינו נזכר בהן, בודאי יבוא לידי חטאים גדולים,
כי מי שמקל בזה, יסובבו אותו הקלפות, ששולטין
במקומות הזהמה. אבל על ידי הנטילת מים מכוונים
הקלפות להרחק מן האָדָם.

sing songs of praise before the Holy One Blessed is He, it is certain that human beings must do likewise before they pray.

The primary form of purification that is required of a person is the washing of his hands immediately upon leaving the bathroom. But hand-washing is also required upon exiting the bathhouse, letting blood, cutting one's nails, taking a haircut or touching any part of the body that is normally covered, as explained in the works of the halachic authorities. Whoever is careful about washing his hands under all these circumstances will not swiftly come to sin.

But someone who is not careful about washing his hands will inevitably commit grievous sins. This is because one who is lenient in this matter becomes enveloped in the shells of impurity that linger in unclean places. Washing the hands compels these shells to distance themselves from him.

ובוא וראה Mai דאיתא בזhor בראשית, זהה לשונו: מאן דעיל לבית הפסא, לא יקרא בתורה עד דיסחי יdoi, אלא כי לבני עלמא, דלא משגיחין ולא ידעין ביקרה דמאריהון, ולא ידעו על מה קאי עלמא. רוחא חדא אית בכל בית הפסא, דשיי תפון, ומיד שאירי על אנון אצבעין דידי דברנש. עד פאן לשונו.

ומכאן ראייה להמדדקדים במצות, להיות מצוי אצל בית הפסא כל אחד לנכות את הידים תכף באותו מבית הפסא. וכן ראיתי שנוהגים קצת אנשי לרחץ תכף בשחרית בתוך כל בעמדם משנותם. וכן ראיתי נוהגים שייהי כלי מים מוכן בשעת למודו, שמא יהיה נוגע באחד מן המקומות המכושים, והוא נכון מאד.

Come and see what is written in the Zohar (Introduction to Bereishis 10b):

Whoever enters a bathroom must not read from the Torah until he has washed his hands. Woe to those who pay no heed and know nothing of the honor due their Master and who do not they realize upon what the world stands. For there is a certain spirit dwelling in the outhouse that immediately settles upon the fingers of a man's hand.

This is a support for those who ensure that there should be a vessel near the bathroom with which to wash hands immediately upon exiting. I have also seen some people who wash their hands into a basin immediately upon awakening in the morning. Others keep a vessel of water nearby while they are studying in case they happen to touch a part of the body that is normally covered. This is also very appropriate.

ובפרט יראה לרוחן ידיו קדם לתפלה, דכתיב (תהלים כו, ו): "ארחץ בנקיון כפי וכו'". וכ כתיב שם קג, א: "ברכי נפשי את ה', וכל קרבבי את שם קדשו".

� עוד דבר אחד מועיל לתפלה, שלא ישב בבית הפנסת סמוך לאדם רשע, כמו שכתבתי לעיל פרק ג'. כי במקומות הרשע, שם חנית הסטרא אחרא, ומקום סכנה להנזק בו, חס ושלום.

וכנו מצינו בדברי רבינו, זכרונו לברכה: מכל עבירה שאדם עושה, ואינו מעביר העבירה בתשובה ובכי ובודדים, אז מאותה עבירה מתהווה ונברא משחית אחד ומתלבש בתוך הארץ או אבון, ואחר זמן רב נכשל זה האדם שעבר עבירה,

But one must be especially careful about washing one's hands before prayer, as it is written, "I will wash my hands in cleanliness, etc." (Tehillim 26:6). And it is also written (Tehillim 103:1): "My soul shall bless Hashem and all my inwards His Holy Name" (that is, one must be sure that one's intestines are clean as well).

Another practice that allows one's prayers to be more readily accepted is to avoid sitting beside evildoers, as I have already mentioned in Chapter Three. This is because the Side of Evil lurks in the vicinity of an evildoer. Moreover, the area of the sinner is prone to mishap, Heaven forbid.

The Sages warn that from every sin that a person commits — and does not erase through repentance, weeping and confession — a destroying angel is formed. This angel clothes itself in a piece of wood or a stone and then on some later occasion causes the sinner to trip and come to harm. The sinner believes

באותו הצע או האבן ונזוק בו, והוא סבור, שהצע או האבן מזיקו. וטעות הוא במחשבתו, שאינו יודע כי בעוזן עצמו הוא נכשל, והעוזן הוא המזיק. וזה שאמר הכתוב (הושע יד, ב): "שובָה יִשְׂרָאֵל, עד ה' אֱלֹהֵיךְ, כִּי כַשְׁלָתְךָ בעוזֶךָ", דיקא.

וכן שמעתי אומרים בשם החסיד רבי יהודה משידלאוצי, זכרונו לברכה, שאמר כן על אותו אנשים אשר בוגדים בנשوتיהם והולכים למידנות מרחקים להיות שמה מלמד תינוקות, ואחר לכך מה עוסקים באיזה משא ומתן וקובצים על יד על יד להרבות מעות וממון רב.

ובלי ספק שהוא נכשלים בעוזן ראיית קרי. ואחר לכך כשרוציםليلךולחזר לבתיהם, אזי באים עליהם שודדים וגזלנים ולוקחים כל אשר להם. ואotton אנשים לא ידעו כי

that it is the wood or the stone that has injured him but this is an error. He does not realize that it is his own iniquity that has tripped him up and caused him harm. This is the meaning of the verse, "Return, O Israel, until Hashem your God, for you have stumbled over your iniquity!" (Hoshea 14:2).

I have heard a similar idea in the name of the saintly Rabbi Yehudah of Shidlovche, z"l. He spoke of those who betray their wives by traveling to distant lands where they hire themselves out as pedagogues. After a time they begin engaging in business, amassing their fortunes little by little.

Inevitably, while they are abroad they are guilty of wasting seed. Then as they make their way home they are set upon by pirates and highwaymen who deprive them of everything they

מכל טפת קרי נברא מזיק אחד, רחמנא לאצלו, ואוֹתוֹ
המזיקין נדמיין לאנשימים ולוקחים מפניהם כל המעות שלו. עד
כאן לשונו.

וכמו שהאריך גם כן הרב בעל "כלי חמודה" וגם הרב בעל
" מגלה עמוקות", פשרו זהה האדם לעשות איזה דבר עברה,
אזי מלאך הממנה על זה, צועק ואומר: אל תבזובני רגל
גואה, ויד רשעים אל תנדני. וכקדאייתא בזוהר, פרשת
בראשית, עין שם. והכלל, כי כח העברה, שמבייא הסטראה
אחרא, גם המקום שנעשה בו העברה, הוא מסכן.

ובוא וראה מה שכותב בזוהר שמות:

רבי חייא ורבי יוסי והוא אצלי באורה במדבר, והוא עסקי

have accumulated. What they fail to realize is that from every droplet of seed a destructive angel is created, Heaven spare us, and it is these destructive agents in the guise of men who attack them, plundering their wealth.

The authors of *Keli Chemedah* and *Megaleh Amukos* write in a similar vein, that when a man chooses to sin with a certain object the angel appointed over it shouts, “Let not the foot of egoism overtake me, nor the hand of the wicked move me away!” (*Tehillim 36:12*). In short, the power of a transgression is that it summons the *Sitrah Acharah* and from that moment onward the scene of the crime becomes a place of danger.

Come and see what the Zohar relates in *Shemos* (49a):

Rabbi Chiya and Rabbi Yose were traveling along the road through the desert, engaging in study when they

באוריותא. אדכבי חמו חד בר נש דטען משאו. אמר רבי חייא: לא נשתתף בהדייה, דילמא עוזב כוכבים הוא, ואסור להשתתף עמיה, או שמא עם הארץ הוא, ואין להתלוות עמיה.

אמר רבי יוסי: נעין עליו, דילמא תלמיד חכם או בר אוריון הוא.

אדכבי הגיע אליהם ו עבר לפניהם ואמר להונן: צוותא דילכוון בסימא אליו, ומתחאה אני להשתתף בהדייכו. אכן אנא ידענא אורחא חד, ולא באotta אורחא שאטם רוצים לילך בו, כי הוא מקום סכנה מאי, ואתם איןכם יודיעים מזה, וחילילה לי שלא לנגולות לכם, ואתחייב בונפשיכו.

spied a certain man coming towards them bearing a burden. Rabbi Chiya said, “Let us not join up with him lest he turn out to be an idolater with whom it is forbidden to associate, or an ignoramus with whom it is inappropriate to associate.”

Rabbi Yose replied, “Let us test him. Perhaps he is a Torah scholar or even a halachic authority.”

Meanwhile, the man caught up with them. As he passed by he said, “Your company would be agreeable to me and I would like to join you. Indeed, I know of another road, different from the one you intend on taking, for although you are unaware of it, that one is very dangerous. Heaven forbid that I should withhold this information from you and thereby become accountable for your lives!”

אמר רבי יוסי: בריך רחמנא, שהיינו ממתינים בכאן,
ואתה חברו בחדיה.

אמר להו: הנה עדין צרכין אנוليلך קצת באותו הדרך
של סנה, ולא נשטעי מיד וניוזל במהירות, עד שנעבר
אותו מקום סנה.

בתר דנפק, אמר להו ברוך המקום, שעזרנו לצאת מן
המקום הזה! ואמר להם: חד זמו הילך כהן תלמיד חכם
אחד עם הארץ, ועמד עם הארץ על הכהן תלמיד חכם
והרג אותו; ומה הוא יומא כל מאן דעבר בההוא אורחא,
שאתם רוצים להילך שמה ופוגע באותו המקום – נזוק,
כى מאותה שעה נעשה אותו המקום מקום סנה,
ומתבאים פון גולנים רצחנים. וכל מי שעובר שמה,

Rabbi Yose said, “Blessed be the Merciful One who encouraged us to wait here and join up with this man.”

The man added, “Listen, we must still travel some way along the dangerous road. Let us say nothing and walk swiftly until we have passed the place of danger.”

After they set out he said to them, “Blessed is the Omnipresent who has enabled us to leave this place of danger!” He then explained, “One time a certain scholarly *Kohein* was traveling in the company of an ignoramus. Along the way the ignoramus overpowered the *Kohein* and killed him. From that day forward whoever passes along the road that you wished to take, as soon as he comes to that spot he is injured. This is because from then on the site became a place of peril, where murderous bandits lie in wait. No one who passes there is spared

אין נצול מיד הגזלים, כי הקדוש ברוך הוא טובע דמו של האי כהן תלמיד חכם וכו'. עין שם בארכיות. הרי לך בהדייא גרים החטיאו, שגורם לאותו המקומם לעשיות מקום סכנה. על פון צרייך האידם להזהר, שיישב בבית הכנסת אצל שכון טוב, ולא אצל אדם רשע, ואז בודאי יקבל תפלהו, והקדוש ברוך הוא יתן לבבו לטהר גופו ונשפטתו בעולם הזה על ידי תשובה שלמה להיות נשפטו מתקבלת בחזקה לפני כסא כבודו יתברך.

from the bandits because the Holy One Blessed is He demands the blood of that scholarly *Kohein*, etc.

It is worthwhile examining the rest of what is written there. As is clear from this incident, sin causes the vicinity in which it was committed to become a place of danger. Therefore a person should be particular about sitting beside a good neighbor in the synagogue rather than an evildoer. Then his prayers will surely be accepted and the Holy One Blessed is He will put it into his mind to purify his body and soul in this world through complete repentance, so that his soul will be received with joy before Hashem's Throne of Glory.

פרק יב CHAPTER 12

מה מiad צרייך האדם להתפלל בלבבי גדול לפני הקדוש ברוך הוא, שלא יהיה מבייש בבואו לפני כסא בבודו אחר צאת נשמתו! ואל ייחס האדם, כי אין לו לדאג על זה, באשר שיש לו הרבה זכיות, ואיןנו צרייך להנצל מהבושא. בוא וראה, מה דאיתא בתקוני זהה:

רבי שמעון בן יוחאי הוי יתיב ולעוי באורייתא. קם חד סבא (רצח לומר: אליהו הנביא) מבער פותלא ואמר לרבי שמעון בן יוחאי: רבי רבוי, בוצינא קדישא, קומ, אדליק שריגין, דאייהו גור מצוה, שכינתא קדישא, דעתה אמר

How important it is for a person to pray tearfully to the Holy One Blessed is He that he will not be ashamed when he comes before the Throne of Glory for judgment upon the expiration of his soul. He must not imagine that on account of his many merits he has nothing to worry about and that there is therefore no need for him to pray. Come see what is related in the *Tikkunei Zohar* (*Tikkun 29; 73a*):

Rabbi Shimon ben Yochai was sitting engaged in Torah study when an old man (i.e., the prophet Eliyahu) stood behind the wall and called to him: “Rabbi! Rabbi! Holy light! Arise and kindle the lamp. That is, the mitzvah lamp of the holy *Shechinah* (i.e., draw down an outpouring of illumination to the *Shechinah*, which is called the “mitzvah lamp”). For concerning it was it writ-

(וירא ו, ו): איש תמיד תוקד על המזבח, לא תכבה; ועליה אתחמר (שםות ז, ט): להעלוות נר תמיד. נר ה' אתחרי ואדי, אור דנהרא ביה אור דאדם הראשון, נשמה דאדם הראשון, קום, אדליק בה! קם רבי שמעון בן יוחאי על רגליו, ויתיב רגע חדא ואמר: רבון העלמיין, אנת איהו מרי מלכין וגלאין רזין, יהא רעווא דילך לסדרא מלין דפומא לך מאבי האי קרא: אהיה עם פיך, שלא אייעול בכיסופא קמפה.

ואם רבי שמעון בן יוחאי, שהוא בוצינא קדישא, שהיה בונה כמה עולמות קדושים בהבל פיו, היה צריך להתפלל " שלא אייעול בכיסופא קמפי קדשא בריך הוא", אלו על אחת

ten, ‘Let a continual fire burn upon the altar, let it not be extinguished’ (Vayikra 6:6). And it is also written, ‘To kindle a continual lamp’ (Shemos 27:20). The *Shechinah* is certainly called the “lamp of Hashem.” It is the source of Adam HaRishon’s light, that is, his soul. Arise and kindle it!”

So Rabbi Shimon ben Yochai stood on his feet (out of deference to the *Shechinah*) and then sat for a moment and said, “Master of All the Worlds, You are the ruler over kings and the revealer of secrets. Let it be Your will to arrange the words in my mouth in fulfillment of the verse, “And I will be with your mouth” (Shemos 4:12), so that I will not come before You in shame (after my death).”

If Rabbi Shimon ben Yochai, who is called the “holy lamp” and who brought into being numerous holy universes through the breath, found it necessary to pray that he would not be ashamed when he came before the Holy One, how much more must we do likewise. This is especially so in light of our

כמַה וּכְמַה, וּבָפֶרֶט שֶׁאנוּ עֲסֹוקִים בַּהֲבֵלִי עוֹלָם הַזֶּה,
שְׁאַרְכִּין אָנוּ לְהַתְּפֵלֵל וְלְהַתְּחִנֵּן לִפְנֵי בּוֹרָאנוּ יְתָבֵרָךְ, שֶׁלֹּא
גִּבּוֹשׁ וְלֹא נִכְלַם בְּעַמְדָנוּ לְחַשְׁבּוֹן דִּינָא רְבָא וְדָחִילָא! אָוי
וַיְיָ בְּאֵיזָה מָעַמֵּד נָהִיה שָׁם!

וְכֹה יִחַשֵּׁב הָאָדָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּעֵת הַתְּבוּדָד, שְׁאַרְכִּיךְ
הָאָדָם לְהַתְּבֻזֵּד (עוֹז פָּרָק א) לְתַקֵּן חֲטֹאִיו פְּשָׁעָיו בְּזָרִיזָות.
וְחַיּוֹב גָּדוֹל הוּא לְהַתְּבֻזֵּד הַיְטָב, וְאוֹלֵי עַל יְדֵי כָּן יְעַרְבָּה
עַלְיוֹ מִמְּרוֹם רוח חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת וִירָאת ה' לְמַדְרִיכָו
בַּדָּרָךְ הַיְשָׁרָה, לְבָל יִמּוֹט מַדְرָכִי תּוֹרַתְנוּ הַקָּדוֹשָׁה. וְאַלּו
הַיּוֹנוֹ זָכִים בִּמְעָשָׂה יְדֵינוּ לְהַשְׁגַּת הַרְאָשׁוֹנִים, הַיְתָה
הַשְׁגַּתְנוּ שְׁלָמָה לְהַשִּׁיג חִפּצָּנוּ וּמְשָׁאַלְוָתְנוּ לְטוֹבָה.

involvement with the frivolities of this world. Therefore we must pray and beseech our Creator that we will be neither ashamed nor mortified when we stand and give an accounting on the great and terrible Day of Judgment. Woe to us, for who knows what our circumstances will be like there?

Let a man reflect day in and day out, in the time that he sets aside for introspection, that he must take himself aside and rectify his sins and transgressions with all alacrity (see Chapter One). It is absolutely essential that a person introspect well, for then perhaps a spirit of wisdom, understanding, knowledge and fear of Heaven will come upon him from On High to guide him along the straight path and keep him from straying from the ways of our holy Torah.

If only our deeds were pure enough to merit the understanding of earlier generations, then our comprehension would be complete and we would attain whatever we desired.

ובוא וראה Mai דמצינו בכתבי הקדוש החסיד רבי חיים ויטאל, זכרונו לברכה, וזה לשונו: בענין השגתי שאלתי את נשמתי, והיה משב לי, שאתענה ארבעים יום רצופים בשק ואפר, ולאחר כך אתענה שניי וחמשי ושני תמיד, עד תשלום שתי שנים ומאה, אז אשיג השגה גמורה בלתי שום ערובה של סטרא אחרת. וכן אמרה לי הנשמה שלי, שאחר שאתנהג חדש אחד שלם בשק ואפר ותענית, אז תחיל השגה באפן שלא יצא מפי שום גנדוד של ליצנות, חס ושלום, ולהתנהג בתכליות העונה והשפלות, ואחר התענית שלשה ימים רצופים בשק ואפר אהיה זוכה

Come see what is written in the holy works of the pious Rabbi Chaim Vital, z”l (*Sha’ar HaGilgulim*, Introduction 38, 51a). He writes:

I consulted with my soul regarding the comprehension that I sought and it answered me that I must fast in sackcloth and ashes for forty days straight. Afterwards I would have to fast every Monday and Thursday for two and a half years. Then at last I would achieve total comprehension without any interference from the *Sitrab Acharah*.

My soul also said to me that after I had conducted myself with sackcloth and ashes and fasting for an entire month I would begin comprehending things, provided that no trace of frivolity ever escaped my lips, Heaven forbid. Moreover, I must conduct myself with the utmost humility and lowliness. Then after three days straight of fasting in sackcloth and ashes I would merit Divine inspi-

לבוא לידי רום הקדש, ולאחר שתי שנים ומחצה אשיג השגה גדולה.

והטעם שהקפידה דока שתי שנים ומחצה, מפני שבימי בחרותי ישבתי שתי שנים ומחצה בלתי תหมวดות התורה, ולא הייתה מדקدة במעשים, ולכן הארכתי לעשות תשובה שני שנים ומחצאה. והייתי נוהג גם כן ביום התענית של שני וחמש ימי וليلת שלאחריו בשק ואפר ובקי, ולשבב על הארץ או על האפר בלבד שק ואבן מראשותיו, ולכן הוי"ה במלואו עם הכלל בזה: י"ד, ה"ה, ז"ו, ה"ה, גימטריא אבן. או נסחה בזה: י"ד, ה"ה,

ration and after two and a half years I would attain tremendous comprehension.

The reason my soul insisted on two and a half years was that in my youth I had sat for two and half years without applying myself diligently to the study of Torah, nor was I meticulous about my deeds. Therefore it was necessary for me to spend two and a half years in repentance.

It was also my custom to spend the Monday, Thursday and Monday fasts and the nights that followed in sackcloth and ashes and weeping. I would lie upon the earth or upon ashes dressed in sackcloth with a rock beneath my head. And I would contemplate the Divine name spelled out in expanded form so that together with the addition of one, corresponding to the name as a whole, the numerical value is equal to that of the word "rock" — **אבן** — even (= 53). Or else I would contemplate the Divine name in a different

וא"ו, ה"ה. זה עקר, להתנהג במדת הענוה מעד ולהזהר מן הכעס והקפדה. ואמר לי הרב האר"י, זכרונו לברכה, שאזהר מעד כפי מה שהגיד לי נשמתי, כי בודאי בתוך משלך הזמן הנזכר יבוא ערבות הדעת לבטל אותה מדרך התשובה הנזכר, ושלא יוכל לסבול על הסוגוף. אמנם באשר הבחירה הוא בידי, אראה להתגבר בסיעתא דשמייא. ולאחר כמה ימים, ביום ה', אמר לי האר"י, זכרונו לברכה, כי בשבוע זו תראה בעיניך רוח קדשה וטהרה אחד מסבב אותה, וזה מורה כי מן השמים שלחו האי רוח קדישא לסייעני, שלא אהיה רפה מן דרכי, ולתת

expansion so that it equaled the value of the word “rock” even without the additional one for the word as a whole.

The most important thing was to behave with great humility and to avoid anger and petulance. The Ari, z”l, warned me to observe scrupulously all that my soul had told me. For undoubtedly in the course of the specified period I would encounter hindrances to distract me from the course of repentance outlined above. I would also find it difficult to bear the yoke of my self-imposed afflictions. However, the choice was mine and I would have to see that I overcame these obstacles with Heaven’s help.

A few days later on a Thursday the Ari said to me that I would experience with my own eyes that very week the embrace of a certain spirit of holiness and purity. This would be a sign that Heaven was assisting me by dispatching this spirit of holiness to keep me from slackening from the course of repentance and to imbue me with strength and courage to attain a high level of comprehension. He

בְּכָךְ וְאִמֶּצֶן לְהַשְׁגֵּחַ גְּדוֹלָה, וְהִיה מְבָשֵּר לִי, שָׁאֹזֶכה
לְהַשְׁגֵּת רוח הקדש. וכְּאָשֶׁר זָכִיתִי, אָמַר לִי מָורי הָאָרֶן,
זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה, שָׁזְכִיתִי לְכָה, מִפְנֵי שְׁהִיִּתִי חֹשֶׁק מֵאַד
לְחַדּוֹשֵׁי הַתּוֹרָה, וּנְשֻׁמְתִּי הִיְתָה מִסְעָנִי. וְהַבְּטִיחַ לִי
הָאָרֶן, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה, שִׁיתְעַבֵּר בַּי עַזְדָּה אַיִּזהֵ נְשָׁמָה
מִנְשָׁמוֹת צְדִיקִים בְּסֹוד הַעֲבוּר, וַיְהִי מִסְעָנִי לְתַגְבָּרָת
הַיְּרָאָה. וְהַעֲקָר, זְכוֹת הַעֲנֹנוֹה וּזְכוֹת הַיְּרָאָה וּמִהְשָׁגַּה
בְּתוֹרַת הָ'. וְעַל יְדֵי שְׁנֵי מִדּוֹת הָאָלוּ, דְּהַיָּנוּ מִדּת הַעֲנֹנוֹה
וּמִדּת הַיְּרָאָה, שַׁהְוָא מִדּת מִעוּdot הַדְּבָר שָׁאַיָּנוּ בְּהַכְרִית,
כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּחִסִּיד אֶחָד, שְׁנַתְגַּלְהָ לְאַשְׁתוֹ בְּחַלּוּם לְאַחֲר
מוֹתוֹ, וְהִיְתָה רֹזֶאהָ כָּל שְׁעָרוֹת רָאשׁוֹ וּזְקָנָנוֹ מַאיִירִים

also informed me that I would attain Divine inspiration, as indeed was the case.

My teacher the Ari, *z”l*, told me that I had merited this because I possessed such a great longing for new insights into the Torah. It was because of this that my soul assisted me. The Ari then assured me that another soul, one of the souls of the righteous, would soon be engendered within me through the principle called “conception.” This soul would aid me in increasing my awe.

The main way to merit comprehension of Hashem's Torah was through the two attributes of humility and awe, as expressed through restriction of one's speech to the absolutely necessary.

Thus we find regarding the pious man who appeared to his wife in a dream after his death. When she saw that all the hairs of his head and beard were glowing like a

כאבוקה גודלה. ושאלה אותו אשתו: במה זכית לך, להפלגת אור גдол כזה? והשיב: הגם שהייתי חסיד, על כל זה לא הייתה זוכה לאור פזה, רק בשבייל שהייתי ממעט הדבר שאינו של תורה ויראה, והקדוש ברוך הוא משגיח על זה וננתן לי שבר מנייעת הדבר, כי הקדוש ברוך הוא בעצמו משגיח על האדם שמעט בדבר חל, ורק חשוקו הוא להדק ביראתה. ואות ומופת לכל המהדרים לילך בדרכי יראה, כי על ידי כן יש שמירת הבורא ברוך הוא עליהם לבلتם יכשלו, חס ושלום, באיזה עוזן; ובמו שאמר הכתוב (משלי יב, כא): "לא יאנה לאציק כל און". ואף גם בהיות ישן, הקדוש ברוך הוא משגיחו מפל.

great torch she inquired, "Through what did you merit such tremendous illumination?"

He replied, "Although I was pious I would not have merited such great illumination were it not for my practice of restricting all speech unrelated to Torah and awe to a minimum. The Holy One Blessed is He took note of this and rewarded me for restraining my speech. For the Holy One Himself watches over those who minimize their discussion of mundane matters and who desire nothing other than to cling to the awe of Hashem."

It is a sign on behalf of all who pursue the way of awe that through this they receive special protection from the Creator to keep them from stumbling in iniquity, Heaven forbid. Thus it is written, "No wrong will befall the righteous" (Mishlei 12:21). Even when he sleeps the Holy One Blessed is He protects him from all mishap.

וכמה שארע לחסיד אחד: פעם אחת נדמה לו בחלום אחת מן הפתות של לילית כדמות אשתו, כדי להביאו לידי קרי. והנה בהתחלה המראה נשמע לו קול הפאה באגרוף בחלונו, כאלו איש בא ומפה באגרוף בכתם בחלונו, עד שהקץ משןתו, אז הפיר החסיד בחסד הבורא, ברוך הוא, שלא עזב חסדו מאותו יתברך, ברוך הוא, שהציל אותו מן החטא של קרי. עד כאן. ומהן יראה האדם, שהקדוש ברוך הוא חפץ במידה הקדשה והטהרה, על כן עצה היעוצה לכל בר ישראל, שייתעורר בעצמו לעשות תשובה קתינה, ולאחר כה: הבא לטהר — מסיעין אותו. ויאזר בגבור חלציו לעשות תשובה גודלה,

This is illustrated by another incident involving a pious man. One time one of the cohorts of Lilis appeared to him in a dream in the guise of his wife in order to lure him into wasting seed. But just as the vision was beginning he heard the sound of a fist pounding on his window as if someone had come along and was banging upon it forcefully. This continued until he awoke. Then the pious man recognized the lovingkindness of the Creator, may He be blessed, who had not ceased bestowing His kindness upon him. For He had saved him from the sin of wasting seed.

From this excerpt one can see that the Holy One Blessed is He desires the qualities of holiness and purity. Therefore it is advisable for every Jew to arouse himself to repent even in a small way. Afterwards the dictum will apply which states that "One who comes to purify himself, Heaven helps him" (Shabbos 104a). Then he will be able to gird himself like a warrior to repent in a major way.

וירגיל עצמו לרוחץ ידיו כדי שיתפלל בטהרה, ולפניו
יהיה בטהרה, אז יזכה למאמרי רבותינו זכרונם לברכה
יירושלמי שקליםים פרק ג, הלכה ג): טהרה מביאה לידי קדשה.
ועלך הטהרה הוא נטילת ידים, ולכן אציג פרק לקפן בפני
עצמך.

And let him develop the habit of washing his hands so that he may pray and study in a state of purity. Through this he will merit what the Sages have promised, "Purity brings a man to holiness" (Avodah Zarah 20b). And since a person's hands are the primary focus of purification I will now present a brief chapter dealing with this subject on its own.

CHAPTER 13

פרק יג

כתב הטור ארוח חיים, שאיריך האדם לרוחן שחרית פניו וידיו כדי להעביר הרום רעה, שבא אל אדם בשעה ששיין. ומהאי טעם מאחיב האדם לרוחן פניו וידיו בשיין ביום, ומכל שכן בשיין בלילה.

והגה ראיתי, שרבע העולם אין גזהרים בזה: בשיניהם ביום – אין רוחzion כלל. ואף אם הם רוחzion, איזי לוקחין כי אם מעט מים לרוחיצה. ואף בשחרית, שאיריך האדם לטל ידיו, מהה לוקחין מעט מים, שאין בו כדי לרוחץ יד אחד, והוא רוחץ בו שני ידיו ופניו. ולא עוד שהן סוברים לעשות טהרה ברכחיזותיהם פניהם וידיהם, ומהם מוסףים

It is written in the Tur, Orach Chayim, that a person must wash his face and hands in the morning to remove the evil spirit that attaches itself to a person when he sleeps. For this reason, a person must also wash his face and hands when he sleeps during the day, and most certainly when sleeping at night.

I have noticed that most people are not meticulous about this matter. When they sleep in the daytime they do not wash at all and even if they do, they use only a small amount of water. Even in the morning when hand-washing is certainly obligatory they use only a small amount of water that is insufficient for a single hand, yet with this they wash both their hands and face. These people believe that they are purifying themselves by washing in this manner, but in fact they are only adding to

טָמֵא הָעַל פְּנִيهֶם וַיְדֵיהֶם, כִּי אָמְרוּ רְבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנוּ לְבָרְכָה
כִּמְהָ פֻּעָמִים בָּגָמְרָא, שְׁהָמִים עֲלוֹלִים הוּן לְקַבֵּל טָמֵאָה.
וְלֹכְן צָרִיךְ הָאָדָם לְטֹל מִים לְנַטִּילָה שֶׁל שְׁחִירִת, וְכֹנֶן
כְּשִׁיעָן בַּיּוֹם לְטֹל וְלִשְׁפֹךְ רַאשׁוֹנָה שֶׁלְשׁ פֻּעָמִים עַל יָד
הַיְמָנִית כִּדִי לְהַעֲבִיר רוח הַטָּמֵאָה, הַשׂוֹרָה מִחְמָת הַשָּׁנָה,
וְאַחֲרֵ כֵּה נַטִּילָה רְבִיעִית, לְהַעֲבִיר הַמִּים שִׁיאַשׁ עַל יָדוֹ,
וְאַחֲרֵ כֵּה יִשְׁים מִים עַל יָדוֹ הַשְּׁמָאלִית, וְאַחֲרֵ כֵּה יַרְחֵץ פָּנָיו
וְפִיו כְּאוֹת נְפָשָׁו.

והנה ראייתי עמי הארץ, שהם נוטלים רק רחיצה אחת

the impurity of their hands and face. For the Sages have taught in numerous places in the Gemara (Sotah 4b; Yadayim 2:3) that water itself is very susceptible to defilement.

Therefore, when one washes in the morning and also after sleeping in the daytime, one must first pour three times¹ on the right hand to remove the impurity that settled upon it during sleep, then a fourth time to remove the defiled water remaining on the hand. Afterwards one must pour three times on the left hand to remove the spirit of impurity resting upon that hand and a fourth time to remove the remaining water. Finally one must wash one's face and rinse one's mouth in whatever way one chooses.

I have noticed, however, that many ignorant people wash

1. According to most authorities only the washing of the hands is to remove the malignant spirit resting upon them.

Concerning many points in this chapter opinions vary and guidance should be sought as to how to conduct oneself.

על ידו, ומיד רוחץ ידו אחרת, אשר עדין רום הזקמה שורה עליו, ומטמא ידיו יותר, ולאחר כן רוחץ את פניו, ואם בן מטמא הוא את פניו גם בן ואחר כן לוקח מים ומשפשף את פיו, ומוציא טמאה על טמאותו, ולאחר כן אומר הברכה: על נטילת ידים, והיא ברכה לבטלה, וכל

היום היא משרה רוח טמאה עליו.

ולכן כל אשר יש לו יראת אללים בלבבו, ינהג בן, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: יטל הכלים בידו הימנית, ויתנו הכלים עם המים לידיו השמאלית, ובידו השמאלית יתן מים לידי הימנית בתחילת שלוש פעמים כל פעם צരיך רביעית מים, ולאחר כן פעען רביעית להשיט המים

the first hand only once and then immediately wash the other one while the spirit of defilement is still upon it. In this manner they only increase the defilement of their hands. Then they wash their faces, defiling them as well. Finally they take some water and wipe out their mouths, defiling their mouths, too, by contact with their hands. Then after they have added defilement to defilement, they recite the blessing over the washing of the hands, thereby reciting a blessing in vain. And for the rest of the day they go about with the spirit of impurity still resting upon them.

Therefore, anyone for whom the fear of Heaven is close to his heart should conduct himself as the Sages have ordained. Let him pick up the vessel in his right hand and pass it with the water into his left hand. Then let him pour with his left hand upon his right three times to begin with, each time a volume of a *revi'is*.² Then let him pour a fourth time to rinse the defiled water from

2. Opinions range from 86 to 150 cc.

הרעעים שעל ידו הימנית, ולאחר כה יתנו הכליל גם לידי הימנית, ויתנו מידו הימנית על ידו השמאלית גם כן שלוש פעמים, ולאחר כה ירמח פניו ופיו. ואף בשיעישן האדם ביום צריך לרחץ כה, כדי שיטירה עליו רוח טהרה.

ולנטילת ידיים, שהוא לצורך האכילה, צריך לרחץ תחילה ידו השמאלית, ולאחר כה ידו הימנית, ויש בזה סוד גדול וטעם, תמצא בכתביו האר"י, זכרונו לברכה, עין שם בעניינו מים הראשונים.

ואגב, באתי לעזרך העולם בעניין מים אחרים: רأיתי העולם מקלין בזה, והם מתחייבים בנפשם, עד שעוזרים

his right hand. Next he should pass the vessel into his right hand and pour with his right hand upon his left hand four times.

Only after he has done this should he wash his face and mouth. Let him conduct himself in this manner after sleeping in the daytime as well so that the spirit of purity settles upon him.

As for the hand washing prior to eating, one must first wash the left hand and then the right. There is a great esoteric principle behind this, as is explained in the writings of the Ari, z"l.³

Along the way I would like to bring to the attention of the public some important points regarding the hand-washing after the meal. I have observed that the general populace has become lax about this mitzvah, by which they incur mortal

3. This view is not found in our editions of the Ari's writings but it is mentioned in other works.

את דברי רבותינו זכרונות לברכה. והיה גمرا ערוכה במשפט ערובין: אמר אביי: כל היוצא למלחמה ועובדים במצוה, פטורים הן מניטילת ידים. במה דברים אמורים? במים הראשונים; אבל במים אחרונים היה חובה. ואם כן, אם הולכי מלחמה ועובדים במצוות, שהן פטורים מן מצוה אחרת, אף על פי כן הן חייבים בניטילת מים אחרונים, מכל שפנ מי שאיןו עוסקים במצוה ואין יוצא למלחמת מצוה, שהוא חייב לטל ידיו במים אחרונים! ובזהר ובספרי קבלה יש בזה סוד גדול, למה הוא חייב יותר לרוחץ במים אחרונים יותר מן הראשונים, כדי כתוב

guilt for transgressing the words of our Sages. For the importance of this mitzvah is indicated clearly in a passage in [the Gemara] Eruvin (17b):

Abaye said: All who go out to fight in an obligatory war, as well as those engaged in the performance of a mitzvah are exempt from washing the hands. Concerning what was this said? Concerning the first waters (i.e., the hand-washing preceding the meal), but the last waters (the hand-washing following the meal) is obligatory.

If even those engaged in battle or in the performance of mitzvos, who are exempt from other mitzvos, are obligated in the hand-washing after the meal, those who are not thus engaged are certainly obligated. According to the Zohar and other Kabbalistic works there is a deep esoteric reason why the hand-washing after the meal is more obligatory than the one before the meal, as will be explained in a later chapter (Ch. 27).

לקימו בפרקיהם. והנה מצינו בגמרא, דאמר רב אשי: אָנָא מְשָׁאֵי מַלְאֵי מִיאָ, וְנָתַן לֵי מַלְאֵי חַפְנָאֵי טִיבוֹתָא. פְּרוֹשָׁה: בְּשִׁבְיל שְׁהִיה נוֹתֵן כֶּלֶי מַלְאָ עַל יָדָיו, הַנּוּ בְּמַיִם רָאשׁוֹנִים וְהַנּוּ בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, וְלֹכְנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַלְאָ בֵּיתוּ בְּטוּבָה, בְּעֶשֶׂירָות, כִּי רַב אָשִׁי עָשֵׂיר גָּדוֹלָה הָיָה. וְהַטּוּם, שֶׁלְפִי כְּשֶׁאָדָם אָוֶל בְּבֵיתוּ עִם אֲנָשֵׁי בֵּיתוּ, יִשְׁשָׁמָה מִזְיקָין שְׁרוֹצִין לְהַנּוּת מִן סְעוּדָתוּ, וְלֹכְנוּ קַיּוֹ דָּרוֹזָת רָאשׁוֹנִים נְזָהָרים מַלְשָׁתֹות זָוגֹת, כִּי הָיָה שְׁמָה פָּת אַחֲד 'אַתְּלָגִינִּים', וְאָמַרְיָה לְהָ: 'אַתְּפָרְגִּים', שְׁהָיָו יְכֹלְין חָס וְשָׁלוּם לְהַזִּיק לְאָדָם. וְלֹכְנוּ תָּקַנוּ רְבוּתֵינוּ זְכֻרוֹנִים לְבִרְכָה רְחִיצָת נְטִילַת יָדִים אַחֲרוֹנִים, כִּי לְהַסִּיר הַזָּהָם מִן יָדָיו, שְׁהִיה אָוֶל בְּהָנוּ, כִּי שְׁלָא לְהַשְׁרוֹת עַלְיוֹ רָום הַזָּהָם.

We find in a passage in Shabbos (62b) that Rav Ashi said, “I washed with my hands full of water and I was granted my hands full of goodness.” In other words, because Rav Ashi used to pour a full vessel of water over his hands whenever he washed, both before and after the meal, the Holy One Blessed is He repaid him by filling his house with the goodness of wealth, for Rav Ashi was a very wealthy man.

This is because when a man dines at home with his family numerous harmful spirits would also like to partake of the meal. This is why, for example, earlier generations were careful not to drink even numbers of cups, lest they be endangered by a certain category of harmful spirit. Similarly, the Sages instituted the washing after the meal to remove the foulness from one’s hands [so that these spirits, which love filth, will not settle upon them].

ובכתב רבינו ישעיהו סgal, שאריך האדם לטל ידיו במים אחרוניים דוקא לתוך הכלוי, ולא על הארץ, כי זה הפנים הוא חלק של סטרא אחריא, ולכן צריך לתת לו דרך בבוד, ומתוך זה לא יוכל המזיקים לעשות שום רעה לאדם זה. וגם צריך האדם לזהר בשילוח לבית הכנסת שיטל ידיו כדי לטהר ידיו. וכך רביית מים לניטילה. וכל הנזחර בנטילות הנזכרות לעיל, איזי יבוא לידי טהרה וקדשה, וקדשה מביא אותו לידי רוח הקדש, ורוח הקדש לידי אליו הנביא ותחיית המתים, אמן.

Our teacher Rabbi Yeshayahu Segal (the *Shlah*) writes that when one washes after the meal one must wash specifically into a basin and not upon the ground. This is because the water from this washing is the portion of the *Sitrab Acharah* and should therefore be presented to it in a dignified manner. Through this the harmful spirits will be prevented from causing him any harm.

One must also be sure to wash and purify one's hands when going to the synagogue. This also requires a *revi'is* of water. Whoever is meticulous about the various hand-washings mentioned here will attain purity and holiness. And as the Sages tell us, holiness leads to Divine inspiration (*Avodah Zarah* 20b), and Divine inspiration leads to the coming of the prophet Eliyahu and the revival of the dead, Amein.

CHAPTER 14

פרק יד

פתיב (דברים ט, ז): "אל תפנו אל קשי העם זהה ולאל רשותו ולאל חטאתו". מבאר בזוהר, פרשנת קדשים, וזה לשונו: תא חזי: בר נש דעביד מצוה, סלקא וקימא קמי קדשא בריך הוא. אמרה: פלניא עביד לי והקדוש ברוך הוא מני לה קמיה לאשגחה ביתה כל והוא יומא לאוטבא ליה בגינה. עבר בר נש על פתגמא דאוריתא, היה עברה סלקא לה קמי קדשא בריך הוא ואמרה: אני מפלניא דעביד לי. וקדשא בריך הוא מני לה וקימא תפנו לאשגחה ביתה לשיצאה ליה. הדא הוא דכתיב (דברים לב, יט):

It is written, "Do not turn towards the obstinacy of this people and its wickedness and its sinfulness" (Devarim 9:27). This is explained in the Zohar in *Parshas Kedoshim* (83b):

Come and see. When a man performs a mitzvah it ascends and stands before the Holy One Blessed is He and proclaims, "So-and-so made me." And the Holy One Blessed is He appoints it to remain before Him so that He will lay His eyes upon it the entire day and bestow goodness upon that person on account of it.

And if a person transgresses the Torah that transgression ascends before the Holy One Blessed is He and says, "So-and-so made me." And the Holy One Blessed is He appoints it to remain before Him so that He will lay His eyes upon it and remove the person from the world. This is the meaning of the verse, "And Hashem saw and re-

"וַיָּרַא ה' וַיִּנְאֹץ וְגֹזֶן". וַיָּרַא – הַהוּא דָקִימָא קְמִיה. תֵּב בְּתִיּוּבְתָא, כְּתִיב בַּיְه (שמעאל ב יב, יג): "גַם ה' הָעָבֵיר חַטָּאתך לֹא תִּמְוֹת", דָעֲבֵיר הַהוּא חֻזָּא מִקְמִיה בְּגַיְן דְּלֹא יִסְתַּפֵּל בַּיְה. הַדָּא הוּא דְכִתְיב: "אֶל תִּפְנַן אֶל קְשִׁי הַעַם הַזֶּה וְאֶל רְשָׁעָו וְאֶל חַטָּאתוֹ". עד פָּאוֹ לְשׁוֹנוֹ.

וְהַגָּה הָאָדָם יוֹשֵׁב בְּבֵיתו בְּשָׁלוֹם, בְּהַשְׁקָט וּבְבֶטֶח, בְּשִׁמְךָ וּבְטוּב לֵב, וְאַינוּ יוֹדֵע בְּמַה הַחֲטָא גָּרוּם דְקָאִים לְמַעַלָּה וְאָמֵר: מִפְלְנִיא אָנִי מַעוֹזֵר עַלְיוֹ פְּתַחַם, שְׁגַפֵּךְ עַלְיוֹ עָנֵש מָר וְגֹזֶה רְעוּה, רְחַמְנָא לְצַלֵּן, וְאַחֲרֵךְ לְסֹזֶף יִתְחַרְט, וְלֹא תּוּעֵיל הַחֲרַטָּה, אָשֵׁר כִּבְרֵי יָצָא הַגּוֹרָה; וּמִפְלָ

viled" (Devarim 32:19). "And He saw" — the transgression standing before Him.

If the person repented it is written concerning him, "Hashem has also removed your sin; you will not die" (II Shmuel:12:13). That is, He removes the transgression from before Him so that He will no longer look upon it. This is the meaning of the verse, "Do not turn towards the obstinacy of this people and its wickedness and its sinfulness."

Sometimes a person sits at home in peace and tranquility, feeling secure, happy and lighthearted. Meanwhile, he is totally unaware of the effect that his transgression is having On High. It stands there in Heaven declaring, "I am the product of So-and-so!" provoking against him a sudden outpouring of a bitter judgment and a harsh decree, may Heaven spare us. Eventually he regrets his deed but by then it is too late since the decree has already been issued. This is especially the case with regard to interpersonal crimes, such as theft, fraud and the like,

שָׁבַנו בְּעֲגָרוֹת שְׁבֵין אָדָם לְחֶבְרוֹן, כִּגּוֹן גִּזְלוֹת וְגִנְבּוֹת
וְאוֹנוֹת וְכִיּוֹצָא בָּו, בְּעַבּוֹר שְׁהַמִּזְלֶל שֶׁל הַגֶּגֶל אוֹ הַגֶּבֶן
צָוָעַק עַלְיוֹ לְמַעַלָּה.

ובוא ויראה מה שכתב בזוהר (שם), על עניין הcobash שכר פועל בידו ואינו נותן לו, יש לו עונש גדול, כי כל פועל אל טרחתו ועל מלאכתו הוא נושא את נפשו. וכיוון שcobash שכירות שלו תחת ידו, יוכל כובש נפשו ונפשות אנשי ביתו, כי כל הבעל דנפיק מפומיה דהאי פועל בהאי יומא דעתיד במלאכתו, כי בן הדרך להוציא הא בעל מפיו של הפועל, כל הנבלים — אנון סלקין קמי קדשא בריך הוא, והקדוש ברוך הוא חי לוז, דאנון הנבלים לא קבלו שכר

because the guardian angel of the victim protests on his behalf in the Heavenly court.

Come and see what is written in the Zohar (ibid. 85a) regarding one who withholds the wages of a worker and does not pay him. His punishment is particularly great because a worker puts his very soul into his labor and his craft, therefore when his employer withholds his wages it is as if he is holding captive the soul of the worker as well as the souls of his entire household.

Every breath that comes out of the worker's mouth as he engages in his craft — for it is usual for a worker to breathe heavily while he works — ascends before the Holy One Blessed is He. That night the souls of the worker and the members of his household, who are dependent upon those breaths, ascend before the Holy One Blessed is He. Hashem then sees that those breaths were not remunerated for their efforts. In conse-

פעלתו, והוא קימינו קמיה אוננו הבלים ונפש הפועל ונפשות ביתו. איזי אפלו מתגזר פמה טובות וכמה הצלחות על האי בר נט, כלחו מתעקרין מגיה ומשתקליין מגיה, ולא עוד אלא שאין מניחין נפשא דיליה לעלות למעלה בכל לילה. כל זה בעבור שכבש שכרו תחת ידו. ועוזן זה הוא מקוצר ימים, רחמנא לצלו.

ועל אף היה נהוג רב המוננא סבא, בשעה מסתלק הפועל ממלאכתו, יהיב ליה מיד אגרה והוו אמר ליה: טל נפשך דאפקידת בידיך, טל פקדונך. ואפלו אוי הו אמר ליה הפועל: יהיה בידך בפקדונך, לא הוи בעי, ואמר: פקדונך דגופך לא אתחזי לא תפקדא בידי, כל שכון פקדונך דנפשך ונשמרת לא אתחזי לי, דהאי פקדונא לא אתייב אלא להקדוש ברוך הוא בלחוידא, דכתיב (תהלים לא ו): "בידך אפקיד רוחך".

quence, even if much blessing and success had been decreed for the employer, it is all taken away from him. Moreover, his own soul is no longer allowed to ascend On High each night, all because he withheld from his worker his wages. This iniquity also causes the employer's life to be shortened, Heaven spare us.

For this reason Rav Hamnuna the Elder was accustomed to pay his workers their wages the moment they finished their tasks, saying to them, "Take back your soul that you deposited with me." Even if the worker said to him, "Let it remain in your safekeeping," he would refuse, saying, "It is not fitting that you should deposit even your body in my care, let alone your soul. This deposit should only be left in the care of the Holy One Blessed is He, as it is written, 'Into Your hand I commit my spirit' (Tehillim 31:6)."

ואם כן אזהרה גדולה מזו לבני אדם. שומע קול בכி של שכיר, שבוכה עבור טרחתו, הוא יהודי והוא אינו יהודי, כיון שהשכיר והפועל הולך אחריו וمبקש שכרו מה שטרח ויגע, וזה אוטם אצנו ממשמע ודוחה אותו בלב ושוב, ואין לך חלול בשם זה, מענשו ממהר לבוא, ונכסיו אצליין לאבד ולטמיון. ואף שמחיתו הוא לפि שעה בטובה, רוח והצלחה לא יהיה לו לבסוף. ובזדאי יבוא אותו בעל הבית לידי עניות, ואין מרחמים עליו, וזולת זה הרבה עניים קשים מתחווים בחטא זה. על כן צריך האדם להזהר מאד, שלא יכשל בזה החטא: כובש שכיר שכיר.

נחר לערני שהתחלנו: כל האדם, מי שעושה מצוה, נעשה

This should serve as a stern warning to people. If one hears one's worker weeping over his labors, even if he is not Jewish — if he goes after his employer seeking the wages of his toil but the latter closes his ears, refusing to listen and telling him to come back another time — there can be no greater desecration of the name of Heaven than this. His punishment will be swift in coming and his property will be irretrievably lost.

Even if currently he enjoys a generous income, prosperity and success, it will not remain with him. Ultimately he will undoubtedly be impoverished and no one will take pity upon him. Many other afflictions are also brought about by this sin. Therefore one must be extremely careful not to stumble in the sin of withholding a worker's wages.

Let us now return to the subject with which we began. Whenever a person performs a mitzvah an angel is formed

מן אָזֶה מִצְוָה מֶלֶךְ אֶחָד, שֶׁמְלֵמֶד תִּמְדִיד זִכְוֹת עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרָכה בּמִדְרָשׁ רַבָּה, פְּרִשְׁתָּה וַיִּקְרָא: עֲשֵׂה אָדָם מִצְוָה אַחַת, נוֹתְנֵין לוֹ מֶלֶךְ אֶחָד לְשָׁמְרוֹ. כיון שָׁאָדָם עוֹשֶׂה שְׁתִי מִצְוֹת, נוֹתְנֵין לוֹ שְׁנִי מֶלֶאכִים, שֶׁנְּאָמָר (תְּהִלִּים צא יא): "כִּי מֶלֶאכִיו יִצְוָה לְךָ". נוֹתְנֵין לוֹ – דִּיקָא, מִן אֶזֶת הַמִּצְוָה נָעָשָׂה מֶלֶךְ לְשָׁמְרוֹ מִכֶּל גִּזְקָה. וּבוֹא וַיָּרָא מִהְפֻעָה בְּחִסִּיד אֶחָד, שַׁהְיָה ذָר בְּכֶפֶר קָטָן, וְלֹא הָיָה לוֹ שֻׁוּם סִפְרָה, רַק גִּמְرָא אַחַת שֶׁל מִסְכָּת חָגִיגָה, וְהָיָה בֶּל יְמִיו שֶׁל אֶזֶת הַחִסִּיד עֹסָק בְּמִסְכָּת חָגִיגָה. וְהָאָרִיךְ יָמִים מַאַד. וְלִבְטוֹף קָוָדָם מִזֶּנוּ, נִתְלַבְּשָׂה אֶזֶת הַמִּסְכָּת בְּדִמּוֹת אִשָּׁה, וְהַלְכָה לְפָנָיו אַחֲרָמוֹתָו, עַד שַׁהְבִּיאוּ לְאֶזֶת הַחִסִּיד לְגַן עָדָן.

from it which pleads continually on his behalf. Thus the Sages teach in Midrash Rabbah, Parshas Vayikra (32:6), “If a person did a single mitzvah, he is granted a single angel to protect him. If he did two mitzvos he is granted two angels. As it is written, ‘For He will appoint His angels on your behalf’ (Tehillim 91:11).” The expression “he is granted” indicates that from the mitzvos that the person performed these angels are fashioned to protect him from harm.

Come and see an incident illustrating this principle. A certain pious man lived in a small village in which there were no books to be found with the exception of a single volume of the tractate Chagigah. All his life the pious man poured over this text. He lived to a ripe old age and then just before his death the tractate Chagigah appeared to him in the form of a woman. After his death this form went before him and brought him into Gan Eden.

ובכן הוּא, חס ושלום, להפוך: עוזה אָדָם עֲבָרָה אַחַת, נִבְרָא מִמְּנָנוּ קָטָגָר אֶחָד (רץ' לומר: שד). עֹזֵב שְׁתִי עֲבָרוֹת, נִבְרָאים שְׁנִי מַקְטָרָגִים. בְּשִׁמְתָה, אָזִי מַתְלָבְשִׁין אָוֹתָנוּ הָעֲבָרוֹת בְּדִמוֹת אֲשָׁה וּמַזְלִיכִין אֹתוֹ לְגַיהֲנָם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרְכָה בַּיּוֹסֵף הַצָּדִיק, שֶׁאָמַר הַפְּתֻווֹב עַלְיוֹן (בראשית לט, י): "וְלَا שָׁמַעَ אֱלֹהִים לְשָׁבֵב אֲצָלָה לְהִיּוֹת עַמָּה". וְדָרְשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרְכָה: לְשָׁבֵב עַמָּה – בָּעוֹלָם הַזֶּה; לְהִיּוֹת עַמָּה – בָּעוֹלָם הַבָּא.

וראיתני בספר אחד, פיוֹן שֶׁהָאָדָם מִזְנָה עִם אֲשָׁה אַחֲרַת, אָזִי נִבְרָא מִזְיק אֶחָד בְּדִמוֹת אֹתוֹתָה הָאֲשָׁה. וְכַשְׁתַּחַגְיָע זִמְנָנוּ לְהַפְּטַר מִהָּעוֹלָם הַזֶּה, בָּאה אֹתוֹתָה אֲשָׁה וּמִלְפְּטוֹתָה וּמַזְלִיכָה אֹתוֹ לְגַיהֲנָם. וְלֹכֶן גַּרְאָה לֵי, שְׂזָה רְמֹזוֹ רַבּוֹתֵינוּ

The converse is also true, Heaven forbid. If a person commits a single transgression one accuser is created. If he commits two transgressions two accusers are created. Then, after he dies, those transgressions take on the form of a woman and lead him to Gehinnom. Thus the Torah tells us that Yosef refused to listen to Potiphar's wife "to lie with her, to be with her" (Bereishis 39:8-10). The Sages explain, "'To lie with her' — in this world; 'to be with her' — in the World to Come" (Sotah 3b).

I once read an explanation of this: When a man commits adultery a malignant spirit is created in the form of the woman with whom he strayed. Then, when his time comes to leave this world, she wraps herself around him and drags him down to Gehinnom.

It seems to me that this is what the Sages were alluding to

זכרון לברכה באהרם: לעתיד הקדוֹש ברוך הוא מנהיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשר עולמות, שנאמר (משל ח, כא): "להנחיל אהוביו ייש". עד כאן לשון הגמרא. שמעתי, הפרוש הנזכר לעיל כך הוא: כי כבר אמרנו לעיל, כיון שהאדם עושה מצוה אחת, נברא ממנה מלאך אחד. וכיימה לנו: כל מלאך הוא שני אלפים פרסאות, שנאמר (דניאל י, ו): "וְגַוִּיתוֹ כָּתָרְשֵׁישׁ". ומירiy דתרשייש הוא שני אלפים פרסאות. ואם כן, פארשר שיש לנו תרי"ג מצאות ושבע מצאות כמנין כתר, ואם כן, כשיישראל שומרים מצאות תורה וממצאות דרבנן יש להן שיש מאות ועשרים מלאכים.

when they said (Sanhedrin 100a), "In the future the Holy One Blessed is He will bestow upon every righteous person three hundred and ten worlds. As it is written, 'To cause those who love Me to inherit substance (*yeish*, the numerical value of which is 310)' (Mishlei 8:21)."

I have heard this passage explained as follows: As we have already mentioned, when a man does a single mitzvah a single angel is created. The Sages tell us (Chullin 91b) that each angel is two thousand *parsaos* across (1 *parsah* = 2.80 miles.), as it is written, "And its body was like [the Sea of] Tarsus" (Daniel 10:6). According to tradition this sea was two thousand *parsaos* wide. Now altogether there are 613 Torah precepts and seven rabbinical enactments, totaling 620, the numerical value of the word *keser* — "crown." Therefore, when the Jewish people keep the entire Torah, including the rabbinical injunctions, they acquire 620 angels.

וְהַגָּהַת בְּתִיב (איכה א, א): "אֵיכָה יֹשֶׁבֶת בָּדָد הָעִיר רְבָתִי עַם,
הִיְתָה כְּאַלְמָנָה", עַל שֵׁם מְנֻה, שִׁישׁ לְהַכְּתָב מְנֻה. מַה
שָׁאוֹן כֵּן לְעַתִּיד, יְהִי לְנוּ בְּתִיבָּה שְׁלֵישׁ הַסְּפָה, כְּדִין
בְּתוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (עמוס ה, ב): "בְּתוֹלָת יִשְׂרָאֵל".
וְהַגָּהַת חִשְׁבָּזָן שְׁשׁ מְאוֹת וּשְׁעָרִים מֶלֶאכִים: שְׁשׁ מְאוֹת
מֶלֶאכִים עֲזָלִים לְמַנְיָן מְאַתִּים עֲזָלִמּוֹת, כִּי קִימָא לֹן
דְּשֶׁלֶשׁ מֶלֶאכִים הָן עַולְם אֶחָד, כִּי הַעוֹלָם הוּא שִׁית אֶלְפִי
פָּרָסִי. שְׁעָרִים מֶלֶאכִים עֲזָלִים לְמַנְיָן שְׁשָׁה עֲזָלִמּוֹת וּשְׁנַיִן
שְׁלֵישִׁי עַולְם. וְאֵם כֵּן, אִם תְּשִׁים עַלְיהָ הַשְּׁלֵישׁ כְּמוֹ דִין

Now, in this world Israel has the legal status of an *almanah* — a “widow.” Thus the verse in Eichah (1:1) reads, “O how does she sit in solitude! The city that was teeming with people has become like an *almanah*.” This word is derived from a denomination of currency called a *manah* (= 100 *zuz*), which is the amount that is guaranteed to a widow in her marriage contract when she remarries.

In the future, however, Israel will again have the status of a virgin bride, as it is written, “Arise O virgin of Israel” (Amos 5:2). A virgin bride is guaranteed a base sum of 200 *zuz*, but Israel will receive on top of this an addition of a third (reckoned from the “outside,” so that the addition comprises a third of the total).

Now, the Sages tell us in Midrash Bereishis Rabbah (68:12) that three angels comprise an entire “world,” since each angel is 2000 *parsaos* wide and a “world” is only 6000 *parsaos* in diameter. Therefore 600 angels equals 200 worlds. The additional 20 angels comprise another six and two-thirds worlds. If one adds a third (from the “outside”) to the 200 it comes to

בהתוליה, שישי שליש הוסיף, תוסיף על מאותים שליש,
יהיה שלש מאות. ואם תוסיף על ששה עולמות שליש,
יהיה תשעה, ואם תוסיף על שני שלישים שליש אחד,
יהיה עולם אחד. צרפים יחד, ותמצא עולים ליחס בון שלוש
מאות ועשרה עולמות. יהיו רצון שנזפה ב מהרה בימינו
אמן.

300. Then if one adds a third to the 6 worlds it comes to 9.
Finally if one adds a third to the remaining two-thirds it comes
to a single world, for a total of 310 worlds.

May it be Hashem's will that we merit this speedily in our
days, Amein.

פרק טו

CHAPTER 15

אדול הַשְׁלָום, דֹאֲמָרוּ רְבָותֵינוּ זָכְרוֹנָם לִבְרָכָה בָּמִדְרָשׁ
רַבָּה, פֶרְשָׁת נְשָׂא (פֶרְשָׁה יא, אֹזֶת ז): אֵין כֶּלֶי מַחְזִיק
בָרָכָה יוֹתֵר מִן הַשְׁלָום, שְׁהָרִי סִימָן בְּרָכַת כְּהָנִים הוּא:
וַיְשִׁם לְךָ שְׁלָום (בְמִזְבֵּחַ ו. כו). וְכֵן הַקְדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא עוֹשֶׁה
שְׁלָום בָמִרְומָיו, בְמִלְאָכִים, שְׁאַיִן בָהֶם יָצַר חֶרֶעַ וְקַנְאָה
וְשַׁנְאָה, וְאַף עַל פִי כֵן צָרִיכֵין הֵם לְשָׁלָום. מִכֶּל שְׁכֵן אֲשֶׁר
עָדַין אֶתְתוֹ הַשְׁטָן מַרְקֵד בֵינֵינוּ לְחִרְחָר רִיב וּמְדוֹן בֵין אִישׁ
לְחֶבְרוֹן, בֵין יְחִיד לְרַבִּים, שְׁצָרִיכֵין אָנוּ לְכַלֵּי הַמַּחְזִיק, שְׁלָום!
וְהַכֵּל הָוֹא בְעוֹזָן שְׁנָאת חֶנֶם, אֲשֶׁר עַל עַוּזָן שְׁנָאת חֶנֶם אָמָרוּ
רְבָותֵינוּ זָכְרוֹנָם לִבְרָכָה בְמִסְכָּת יוֹמָא (ט, ב), דָעָוֹן שְׁנָאת

Peace is such a valuable commodity that the Sages comment in Midrash Bamidbar Rabbah (11:7) that no vessel is more capable of holding blessing than peace. They note that for this reason the priestly blessing ends with the words, “And He will grant you peace” (Bamidbar 6:26). Similarly, we are told that the Holy One Himself, “makes peace On High” (Iyov 25:2), that is, among the angels. And if peace is needed among the angels, who have no evil inclination and who are free of jealousy and hatred, how much more is it needed between man and his neighbor, between the minority and majority, whom the Satan is perpetually goading into discord and quarreling.

The cause of all this is baseless hatred, which the Sages have said outweighs the sins of idolatry, sexual immorality and bloodshed (Yoma 9b). Baseless hatred is aroused by the voice and

חַנָּם הוּא גָּדוֹל מְעוֹן עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וְגָלוּי עֲרֵיות וְשִׁפְיכִית דָּמִים. וְהַעֲוֹן שְׁנִיאת חַנָּם הוּא בָּא בְּשֶׁבֶיל קֹול וְדָבָר הַיֹּצָא מִפִּיו, וְהַוָּא פֶּה הַמְּרָגֵל לְקַלֵּל בָּנִי אָדָם, וּבַמְּעֵט וּכְיוֹן שִׁיחָשׁ לוּ עִם חֲבָרוֹ, אַזִּי תְּכַף מַתְמָלָא בָּאָף וְחַמָּה, בּוּעָר בְּקַלְלוֹת כְּנַחֲלֵי אַשׁ, וְאַינוּ יוֹדֵעַ שַׁהוּא בְּעִצְמוֹ מְסֻבָּן נְפָשׁוֹ וּנְפָשׁוֹת אָנָשֵׁי בַּיּוֹתָו, וְגַוְרָם רַעָה לְעִצְמוֹ. כִּי הוּא עֲנֵנוּ מִבָּאָר בְּזָהָר, פְּרִשָּׁת קְדוּשִׁים, כִּי קֹול דָבָר שֶׁל קַלְלָה, שִׁיאָזָא מִפִּיו, אַזִּיל וְשָׂאָט בְּאוּירָא דְּעַלְמָא עַד דְּמַתְחָבֵר עַמְּמִיה רַוִּיחַ רַעָה, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, וְאַזִּיל בְּהַדִּיחַ לְנוּקְבִּיהַ שְׁבַתְהוֹמָא רְבָא, אֲשֶׁר שֵׁם הוּא מִדּוֹרוֹת הַמִּזְיקִין, שְׁהָנוּ מוֹכְנִין לְפַרְעָנִיות, בָּר מַנְןָ, וּעוֹמְדִים וּמַצְפִּים שִׁיבָּוא הַעַת

by the words that come from a person's mouth, in particular from a mouth that is accustomed to curse people. Then even a minor disagreement with a colleague will immediately fill him with wrath and indignation and cause his curses to burn like coals.

What he does not realize is that he is in fact endangering his own soul and the souls of his family members and bringing great evil upon himself. For it is stated explicitly in the Zohar (*Parashas Kedoshim* 85a) that every curse that leaves a person's mouth goes and floats about the world until it links up with an evil spirit, Heaven spare us. Then it descends into the great chasm where the destructive spirits dwell, always prepared to bring suffering upon someone. They stand there watching for an opportune moment when the astrological fortune of the habitual imprecator takes a turn for the worse. Then they

וַיְמִן, אֲשֶׁר יָבֹא מִזְלִיחָה הַגְּרוּעַ שֶׁל זוֹ הָאִישׁ, הַמְּרָגֵל בְּקַלְלוֹת וּבְדָבָר קָל, אֲפָלוּ כְּחוֹט הַשְׁעָרָה, וּמִיד מַעוֹרְרִים עֲלֵיו גִּזְרוֹת, בָּר מִנּוּ, לְהַנִּזְקָק בְּמִמְנוּ אוֹ בְּגֻפּוֹת נְפּוֹזָת בַּיְתּוֹ, חַס וּשְׁלוֹם. וְכָבֵר כְּתַבְנוּ לְעֵיל, בְּפָרָק זֶ, שֶׁבֶל אָדָם שַׁהְיָא מְרָגֵל לְהֽוֹצִיאָה מִפְּיו קַלְלוֹת, אֵין לוֹ נְשָׂמָה מְשִׁרְשָׁה הַקָּדְשָׁה, כִּי אִם מְשִׁרְשָׁה נְחַשָּׁה, שַׁהְיָא שִׁרְשָׁה שֶׁל סְטוּרָא אַחֲרָא, וַיְשַׁלֵּחַ לוֹ לְדָאג עַל הַרְבָּה פְּרֻעֲנִיּוֹת, שִׁיבֹּזָא עַלְיוֹ, חַס וּשְׁלוֹם, עַיְן שֶׁם. וַיְשַׁלֵּחַ אָדָם שִׁפְיוֹ דִילִילָה הוּא שְׁמוֹר וְגִדּוֹר מְהֽוֹצָאֹת קַלְלוֹת, וּמְרָגֵל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בְּבָרְכוֹת, אָזִי בְּוֹדְאי נְשָׂמָתוֹ הִיא מְשִׁרְשָׁה מִאָד, וַיְהִי בְּטוּחָה שַׁהְיָא בְּן עַזְלֵם הַבָּא.

וְכָن אִם יִשְׁפַּחַת הַמְּרָגֵל בְּבָשָׂרוֹת רַעֲוֹת, חַס וּשְׁלוֹם,

immediately call down upon him evil decrees, Heaven spare us, causing injury to his property or his person or to the members of his household.

We have already mentioned in the third chapter that if a person is accustomed to uttering curses it is a sign that his soul does not derive from a holy source but from the primordial snake, which is the source of the *Sitrah Acharah*. Such a person has cause, therefore, to be concerned lest he be beset by many afflictions.

On the other hand, if a person guards his mouth, not allowing it to utter curses but accustoming himself to uttering blessings instead, he can be certain that his soul emanates from a very holy source and that he is worthy of the World to Come.

Similarly, if a person's mouth is accustomed to bearing evil tidings, Heaven forbid, and he enjoys speaking derogatorily of

רְחַמָּנָא לֵצֶלֶן, וִתְאֹתוֹ הִיא לְהֹזֵצִיא דְבָה רְעֵה מְפִיו, הִיא מְדָה גְּרוּעָה מֵאַד, וְאֵין תְּפִלָּתוֹ נְשִׁמְעוֹת, שְׁאֵין תְּפִלָּתוֹ יִכּוֹלָה לְפָנָס לְפָנִי פָּרָגָן דָּקְדִּישָׁא. אֲבָל הַרְגִּיל לְבָשָׂר בְּשׂוֹרֹת טֻבּוֹת לְתַלְמִידִי חִכּוּםִים, מִיד מְחַלְקִין לוֹ חָלֵק טֻב בְּעַבוּר זֶה בָּנוּ עַדּוֹ. וַיַּרְאֵה מִסְרָח בֶּת אָשָׁר, שַׁבְּשָׁרָה לִיעַקְבּ בְּשׂוֹרָה טֻבָּה, שְׁעַדְין יוֹסֵף הִיא חַי, וְלֹכֶן זָכְתָּה לְפָנָס חַי לְגַן עַדּוֹ.

אִמְמָנָם הָגִיד, שֶׁלֹּא יַרְגִּיל אָדָם קָלְלוֹת – דַע בַּי יִשׁ עַתִּים יַדּוּעִים, שַׁה קָלָלה נְהַפְּכַת לְהַמְּקָלֵל, בָּר מַנּוֹ. וְאֵיזֶה קָלָלה, שְׁאָ�ָרָם הָאָדָם לְעַצְמוֹ עַל יָדֵי שַׁקְלָל לְחַבְרָו בְּחִנּוּם, וְנִגְזָרָה עַלְיוֹ גִּזְרָה שֶׁל אָזְתָּה קָלָלה, אֵין לָהּ רְפוּאָה, בָּר מַנּוֹ, בְּאָשָׁר

others, it is a very deplorable trait. Moreover, his prayers go unheard, being unable to pass through the holy partition. But if he is accustomed to bearing good tidings [and relating good news he is referred to as a “holy mouth.”]

This is especially true of one who has the merit of delivering good news] to a Torah scholar. For this he is immediately granted a goodly portion in Gan Eden. The proof to this is the case of Serach bas Asher who informed Yaakov that Yosef was still alive, on account of which she merited entering Gan Eden while she was alive (Derech Eretz Zuta, Ch. 1).

The most effective way to avoid developing the habit of cursing others is to recall that there are times when a curse reverts back upon the one who utters it, may Heaven spare us. And when a person causes himself to be cursed through cursing his fellow undeservedly, so that what he decreed upon his fellow was decreed upon him instead, there is no

שֶׁהוּא גָּזֵר וְפִסְקַּב בְּעַצְמוֹ הַקְלָלה עֲלֵיו, וְהַעֲקָר הַגָּרָם הַיָּא
עַל יְדֵי שְׁמַרְגָּיל עַצְמוֹ בְּקָטָתוֹת וּמְרִיבּוֹת, וְעַל יְדֵי וּפּוֹתַח קָל
נָעָשָׂה מְרִיבָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זָכְרוּנוּ לְבָרָכה:
הַאִי תָּגַרְאַ דָּמֵיאַ לְבִדְקָא דָּמֵיאַ, בֵּין דָּרוֹחַ – רָוחַ.

עַל בֵּן יְרֻחָם הָאָדָם עַצְמוֹ מִהְקָטָתוֹת וּמְרִיבּוֹת, וְאַז לֹא
יָבוֹא גַּם בֵּן לִידֵי שָׁוֵם קְלָלה, וַיַּרְאָה לְכִבֵּד אֶת הַבְּرִיות,
וּבְפִרְטָל לְחַבְרוֹ מִי שֶׁהוּא גְּדוֹלָ מִמְּנָוּ, וּמְכַל שְׁפֵן לְרַבּוֹ שֶׁל
אָדָם, כִּי הָא דָּנְשָׁלָח הָא מְלָתָא מִחְבָּרוֹתָא קְדִישָׁא שְׁבָאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל לְחַבְרוֹתָא קְדִישָׁא שְׁבָבְבָל וּבְחוֹזָן לְאָרֶץ, וְזֹה
לְשׁוֹנוֹ: הַנָּה מְזִדְעִים אַנְחָנוּ אֶלְיכֶם, חַבְרוֹתָא קְדִישָׁא,
מִנְהָגָא טָבָא שְׁיִשׁ בִּינֵינוּ בְּחַבְוִרָא קְדִישָׁתָא שֶׁל אָרֶץ

remedy for it. For it is as if he issued the decree upon himself.

The main cause of all this is the habit of quarreling and fighting, as a result of which even minor disagreements turn into major altercations. Thus the Sages have said, “A quarrel is like a river flooding its banks, once a breach opens up it will open further” (Sanhedrin 7a).

Therefore a person should distance himself from quarrels and strife, which will save him from cursing as well. And let him honor his fellows, especially those who are greater than him. In particular let him honor his Torah mentor.

An epistle sent by the holy community of Eretz Yisroel to the holy community of Babylon and the Diaspora illustrates well how a person should conduct himself:

Listen, we would like to inform your holy community of a praiseworthy custom among our holy community in

ישראל; שלא נמצא בחכירה דילן שום ריב וקפטה. ואף אם שלפעמים יש כוכח של קפטה, תכף יש בנו כתות קדושים, המעוררים לב לכל דבר שבקדשה, ובמגנין עצמן שלא יתעכב הקפט, אף כשהוא קטן, ומיד עוזין שלום בין האזרדים, שחוזרים לאחנה ורעות ושלוחה ושלום במנוחתם, באשר היה בראשונה, ומחבקין זה את זה, ותכף חבר זה מוחל לחברו.ומי שהויא קטן בשנים מחברו, מבקש מחלוקת מחברו שהוא גדול ממנה. ותכף חברו מחביק וממשך לו ומוחל לו.ומי שהויא, חס ושלום, פוגע בכבוד רבו, איזי מכבל עליו גדי ומספר עצמו לכך לארץ וחולץ מנעליו

Eretz Yisroel, namely that you will not find in our community any fighting or quarreling. And even if there should arise on occasion a disagreement that might lead to a quarrel, there are among us saintly individuals who immediately arouse themselves regarding every matter of holiness and intervene to prevent the quarrel from spreading. Even if it is a minor issue they immediately make peace between the two sides, who then return to a spirit of brotherhood and friendship so that peace and tranquility are restored to our camp as before.

Afterwards the parties embrace one another and each man forgives his fellow. If one party is younger than the other, the younger party asks forgiveness and his fellow immediately embraces and kisses and forgives him.

And if someone detracts from the honor of his Torah mentor, Heaven forbid, he accepts upon himself a ban of excommunication, casting himself forcefully to the ground and removing his shoes and sitting upon the earth.

וַיֹּשֶׁב לְאָרֶץ. וַיֹּבוֹ, כִּשְׁרוֹאָה חֲרֵטָה וּבְכִיתּוֹ אֵינוֹ מַנִּיחּוֹ לִיְשֶׁב עַל הָאָרֶץ כִּי אִם כִּדִּי צְלִילַת בִּצְחָה, וְאַחֲרֵכֶת נוֹתֵן לוֹ רַבּוֹ רִשׁוֹת וְאֹמֵר לוֹ: "עַמְדָה!". וְאַחֲרֵעַמִּידָתוֹ נוֹפֵל לְרִגְלָיו שֶׁל רַבּוֹ וּמַבְקֵשׁ הַתְּרָה וּמְחִילָה וְאֹמֵר לוֹ רַבּוֹ: "מַתָּר לְךָ" שֶׁלֹּשׁ פָּעָמִים, "אֵין כָּאֵן גְּדוּי, אֵין כָּאֵן חִרְמָם, וְסֶר עֻזְבָּה, וְחַטָּאתְךָ תְּכִפָּר".

וְאָגִיד לְכֶם מִן הַעֲנֹנוֹה גְּדוֹלָה שְׁבִינִינוֹ: הַנֶּה סְפָר לִי הָרָב הָגָדָל רַבִּי מִנְחָם, בֶּן הָרָב הָגָדָל רַבִּי אַבְרָהָם גָּלָאנִיטִי, זָכָרָנוּ לְבָרָכה, שָׁפָעַם אֶחָד נְשָׂא עַל כַּתְפּוֹ שֶׁק עַם קָמָח מִן הַשּׂוֹק, וּבָא מַאֲחָרוִיו הָגָאוֹן הָרָב הָגָדָל מַזְרָנוּ הָרָב רַבִּי

Then when his rabbis beholds his remorse and his weeping he does not allow him to remaining seated on the earth for longer than the time it takes to roast an egg. After which he gives him permission to get up from the ground, saying, “Rise!” And when the disciple has risen he falls at his master’s feet and asks for release from the ban and for forgiveness. His master then pronounces three times, “You are released,” and adds, “There is no longer any interdiction or ban of excommunication; your iniquity has passed and your sin is atoned for.”

Let me describe for you the great humility that reigns among us. The illustrious Rabbi Menachem son of the illustrious Rabbi Avraham Galanti, *z”l*, related to me this incident: It happened one time that his father was carrying a sack of flour on his shoulder from the market when he was approached from behind by our great teacher the illustrious Rabbi Shlomo Sagig, *z”l*. The latter grabbed the

שלמה שגיג, זכרונו לברכה, וחתף את השק מעל ב�힘ו של רבי מנחם גלאנטוי, ונשבע בחיו שאל يولיך שום אדם זה השק עם החקמה לבית רבי מנחם גלאנטוי, הנזכר לעיל, כי אם הוא בעצמו דוקא, כי אמר החכם רבי שלמה שגיג, הנזכר לעיל, שהוא עדין רק בשנים ממנו. והפוצר בו הרבה מנחם גלאנטוי, שלא יעשה לו באה, כי הרבה רבי שלמה שגיג היה גדול בתורה ומפלג בעשר. ולא רצה רבי שלמה כלל, וטען רבי שלמה שגיג בעצמו השק עם קמח לבית הזקן רבי אברהם גלאנטוי.

ובן פעם אחת בא החסיד מורהנו הרב רבי אברהם גלאנטוי, הנזכר לעיל, לכפר עין זיתים וקנה שם כד אחד ומלא אותו מים מתוקים מן באר שבכפר עין זיתים, שהן מים

sack from the shoulder of Rabbi Avraham Galanti and swore by his life that no one would carry this sack to the house of Rabbi Avraham other than himself, explaining that he, Rabbi Shlomo, was younger and stronger than Rabbi Avraham.

Rabbi Avraham pleaded with him not to do this, for Rabbi Shlomo was greater than he was in Torah and wealth. But Rabbi Shlomo would not listen. Instead he bore the sack himself all the way to the home of the elderly Rabbi Avraham.

On another occasion our teacher the pious Rabbi Avraham Galanti was on his way back from the village of Ein Zeisim where he had purchased a jug and filled it with water from a particularly famous well nearby. Along the

חשיבותם ממד. ובדרכו הלוכו פגע בו החסיד רבי מסעוד ואמר לו: רבי, תן לי מעט מים, כי צמא אני. והטה רבי אברהם גלאני את שכמו להשகותו, וממיד לקח רבי מסעוד את הפך על שכמו ונשבע להוציאו לבית רבי אברהם גלאני, ונשבע שלא יפצר בו. וכן כל בני החבורה, כשהיו רואין את רבי אברהם גלאני ברחוב שלשים אמות, היו עומדים לפניו; ולאחר מכן, כשהיה מקרוב אליהם, היו נושקים את ידיו ואמרו לו: הלוואי שניהה מע תחת רגליך בעולם הבא; כי היה חסיד גדול וענו, והיה תמיד מזuir אוֹתָנוּ, שיחיה שלום ויראות ואחותה ואהבה בינוינו. זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל אמן.

way he encountered the pious Rabbi Masud, who said to him, "Rabbi, give me some water for I am thirsty."

But when Rabbi Avraham lowered his shoulder to pour him a drink Rabbi Masud immediately took the jug from his shoulder and swore that he would carry it to Rabbi Avraham's house. He also made an oath that he would not give in to pleading.

So, too, when any of the other members of the community would see Rabbi Avraham from a distance of thirty cubits they would stand up for him. Then when he approached them they would kiss his hands, saying, "If only we could be a spread beneath your feet in the World to Come!" For he was tremendously pious and humble, admonishing us continually to be sure that peace, friendship and brotherly love reigned among us. May his merit stand by us and by all Israel, Amein.

פרק טז CHAPTER 16

איתא בספר "סוד הרזים", זהה לשונו: כל העבירות שבתורה, אם עבר אדם בשתור, לא נגלה אותם אליו הنبيא זכור לטוב, אלא כל מי שעבר חרם, הוא מカリיז מגלה. שנאמר (מלachi ג, כ): "הנה אנכי שולח לכם את אלהיו הنبيא וגו", וסמיך ליה: "והגידתי את הארץ חרם". והענין, כי אף שהכל גלוי וידוע לפני ה' יתברך, ברוך הוא, מכל מקום אין הדבר מפרים, עד שבא אליו זכור לטוב, ומפרים את העוון ברבים באספת ישראל, ורבה תהיה הבושה והכלה, כי זה העובר חרם כאלו הוא עוזר על

It is written in *Sodei HaRazim* (by the author of the *Roke'ach*):

Regarding all the transgressions in the Torah, if a person commits them in private, the prophet Eliyahu will not reveal them. But if someone violates a ban (*cheirem*) then he does announce it and reveal it. For it is written, "I am going to send you Eliyahu the prophet, etc." (Malachi 3:23). And it is written immediately afterwards, "And I will strike the land [with] a ban."

The idea is this: Although everything that happens is open and evident to Hashem, may He be blessed, nevertheless, a violation is not made public until Eliyahu comes along and proclaims it in the midst of a gathering of Israel. Then the violator's shame and disgrace will be very great, for violating a ban is akin to violating the five books of the Torah and the

חמשה חמשי תורה ונביים, שעל כן סיום חמישה חמשי תורה וסיום כל ספר מנביים היפה יימטריא רמ"ח, ובודאי העובר חרם לא ינקה מענשיהם ויסוריהם חמוריים. והאזור רעה, שנגזר למי שעובר על חרם, יבוא עליו חמה שפוכה באכזריות, ואותו הבית – אשר בו העברת חרם – סופו להיות חרב ושממה מאיין יושב, רחמנא לאלו. והעקר גרים, המביא לחטא זה, הוא העקר שעובר תחלה על לאו דלא תחמד, וחומד ממוני של חברו או פלי של חברו, ועbara גוררת עbara, ואחר כך הוא נוטל הממון או

prophets as well (Tanchuma, Vayeishev 2). For this reason the numerical value of the concluding words of the Torah is equal to the word *cherem* [חרם].⁴ Moreover, the Prophets also conclude with this word (see the final verse of Malachi cited above).

Clearly, then, whoever violates a ban will not escape punishment and terrible afflictions. The sentence that is pronounced upon him will befall him with wrath and cruelty and the house in which the violation occurred will ultimately be destroyed and left desolate, Heaven spare us.

The main factor leading to this sin is the prior violation of the prohibition against coveting another's wealth or property. Then one transgression leads to another. Coveting leads to

4. Bereishis ends with the word *beMitzrayim*, which begins with the letter *beis* and ends with the letter *mem* for a total of 42. Shemos ends with the word *mas'eihem*, which also begins and ends with a *mem* for a total of 80. Vayikra ends with the word *Sinai*, which begins with a *samech* and ends with a *yud* for a total of 70. Bamidbar ends with the word *Yereicho*, which begins with a *yud* and ends with a *vav* for a total of 16. Devarim ends with the world *Yisrael*, which begins with a *yud* and ends with a *lamed* for a total of 40.

$42 + 80 + 70 + 16 + 40 = 248 = \text{cherem..}$

הכלי של חברו, והוא עוצר על לאו דלא תגנוב, ואחר כך הוא עוצר גם כן על החרם. וימצא לו התר איך ומה לעשות שלא יתזכיר האזהה או הגנבה מה שבידיו, וכל התרים הן לו ל��אים וברקנים, שנכשל בהם. על כן החקם – עיניו בראשו, לבתיו לגרם רעה לעצמו, חס ושלום. ואחר כך כשייבוא הרעה עליו, יתחיל להתחרט, אבל יהיה העת שלא יועיל לו החרטה.

ראה מה שכתב בזוהר: רבי אבא אמר: פמה יש לאדם להרהר ולפפש במעשיו בכל יום ויום! תנוי רבי יצחק: ארבע רוחות מנשבות בכל יום מאربע רוחות העולם: רוח מזרחית על פי הרוב הוא שולט ומושב מהבקר ועד

actually taking his money or belongings and violating the prohibition against theft. Afterwards the culprit violates the ban as well, finding rationalizations for not returning the stolen goods in his possession. But all these excuses are merely thorns and brambles causing him to stumble.

Therefore the wise person with eyes in his head will avoid causing harm to himself, Heaven forbid. For when the evil has already befallen him he will surely regret his deeds but by then it will be too late.

See what is written in the Zohar (*Zohar Chadash* 17a):

Rabbi Aba said: How important it is for a person to introspect and examine his deeds every day.

Rabbi Yitzchak taught: Four winds blow every day from the four directions of the world:

The East Wind — This wind generally holds sway and blows from the morning until midday, bringing with

חצי הימים ונפיק עמיה אוצר החמדה, דתפנו אוצר אחד הוא למעלה בשער מזרח, ו"חמדה" שמייה, ויש בו שלשת אלפיים ושבעים וחמשה רוחין דאסותא דעלמא. ואמר רבי יוחנן בן זכאי: יש מלאך אחד, ומיכאל שמו, והוא ממנה מהבקר עד חצי היום. בההוא רוח דעתיא מהמזרח, ומיכאל עם דגל שלו הוא ממנה לצד מזרח. ואמר רבי יוחנן בן זכאי, זה הוא מיכאל, בכתב (שמות לב, לד): "הנה מלאכי לך לפניך וגוז". מלאכי הוא אותיות מיכאל. ותנו: בשרות מזרח מתעורר לצאת לעולם, מאן דАЗיל באורחא, יכון דעתו לההוא עניינה דארמיין, דמיכאל הוא שר החסד, הוא מתעורר אז על פי צווי הקדוש ברוך הוא.

it a storehouse of desire, for there is a storehouse above the gates of the East that is called "desire." It has three thousand and seventy-five winds of healing for the world.

Rabbi Yochanan ben Zakkai said: A certain angel named Micha'el is appointed over the wind that comes from the east from the morning until midday. Micha'el is appointed over the eastern side along with his flag.

Rabbi Yochanan ben Zakkai also said: This is Micha'el, as it is written, "Behold My angel will go before you, etc." (Shemos 32:34). The word for "My angel" (*מלאכי*) is comprised of the same letters as the name "Micha'el" (*מיכאל*).

It was taught: When the eastern wind is stirred up to go forth over the world if a person traveling along the road will concentrate on our saying that Micha'el is the prince of lovingkindness, the Holy One Blessed is He will

כל ברכתך דנפיק מפומיה דבר נט, מתקיימין ליה בהאי שעתה, ויהי שמח כל היום והוא.

רוח מערב מונשת על פי הרבה מחצי היום עד הלילה, ונפיק עמיה אוצר אחד עם ארבע מאות ותשעים וחמשה רוחין לאפרחה עשבין ואילנות ויבולין. ומתניא מלאך אחד, רפאל שמיה, הוא ממנה על צד מערב. אמר רבי יוסי בן פזי: אם בן קשא, שלא תנינן: מלאך הממנה על הרפואות – רפאל שמיה, ואת אמרת דאסותא הוא מן המזרח, ומלאך מיכאל ממנה במערב, שנזכר לעיל. תא שמע, אמר רבי יוחנן בן זפאין: כל מעשה הקדוש ברוך הוא נגד בני אדם בגין דיהו יראים וחרדים ליראת ה'

arouse him and all the blessings uttered by the person's mouth at that moment will be fulfilled. Moreover, he will be happy the entire day.

The West Wind — This wind blows for most of the year from midday until nightfall. It brings with it a storehouse with four hundred and sixty-five winds that cause the herbs, the trees and the harvest to prosper.

It was taught: A certain angel named Refael is appointed over the western side.

Rabbi Yose ben Pazi said: If this is so it raises a difficulty. For we have learned: "The angel appointed over healing is named Refael." Yet you say that healing comes from the East and Micha'el is the angel appointed over the East, as mentioned above!

Come and hear: Rabbi Yochanan said, All that the Holy One Blessed is He does to thwart human beings is

ולעבוזת ה', והוא, יתברך שמו, מחי ומוות, ממית וממחיה,
כדי שלא ישוון לבחון לשום מלאך ולא לשום שר, על כן
הוא יתברך, ברוך הוא, ממלחיף עדניין שלא יאמرون: מלאך
פלוני עבד לי האי. אלא להראות דכלא הוא בידיה,
ולפיכך ממלחיף רוחין עד דיצלי בר נש קמי קדשא בריך
הוא וישוב בתשובה שלמה וכדין יפקד קדשא בריך הוא
לאסotta למשרתי עלייה דבר נש ההוא מלאך דאתפקיד
על אסotta עבד מי ד אתפקיד מרעותיה דמאי בריך
הוא.

רוח דרומית מנשב מן התחלת הלילה על פי הרבה עד פלגות הלילה, ונפקו עמיה מההוא אוצר החפה מעתים

intended to instill in them awe and trembling for the fear and service of Hashem. Thus He wounds and heals, strikes dead and revives so that they will not direct their hearts towards any angel or prince.

For the same reason He varies the seasons, so that people will not say, "Angel So-and-so did this for me." It is to demonstrate that everything is in His hands. For this reason, too, He varies the winds, until a person is prompted to pray to the Holy One Blessed is He and to repent completely. Then the Holy One Blessed is He commands healing to settle upon him and the angel appointed over healing does what he has been commanded by the will of his Master.

The South Wind — This wind generally blows from the beginning of the night until midnight, bringing with it from the storehouse of the sun two hundred and

וחמשה ושבעים רוחין, לדשנא ארעה ולגרם חמימה על ארעה, כדי שלא יגבר הקיריות, והמלאך הממנה עליו – אוריאל שמייה, והוא ממנה על משמרתו בצד דרום בההוא רוחא. ובהוא רוחא הוא בבד מאי על בני אדם דמרעין בישן. ותנא, בהיא זמנה הוא עקר הדין, דיןינו לרשיעי בגיהנם בנורא, וכל עלמין שבין בשיננתא, ולית דעתלי עליון.

רוח צפzon מנשב מחצי הלילה עד הבוקר. ותנא: תלת מאה אלףין רוחין סופה וסערה אתין עמיה, והוא קשה לכל מלוי, אבל לבני מרעין הוא טוב, שיש בהם קיריות, ומחייבות דאות לבני מרעין יש להם נחת רום בקירות,

seventy-five winds to fertilize and warm the earth so that the cold will not dominate. The angel appointed over it is named Uri'el. He is appointed over his watch on the southern side, over that wind. That wind is very hard on people with severe illnesses.

It was taught: That is the primary time of judgment when the wicked in Gehinnom are judged with fire, while all the world lie in sleep and there is no one to pray for them.

The North Wind — This wind blows from midnight until the morning.

It was taught: Three hundred thousand storm and tempest winds come with it. It interferes with everything. Yet for the infirm it is good, for these winds are cool and the feverish find relief in this coolness.

האלם. ותני רבי שמעון בן יוחאי אמר: בההיא שעטה נפקא קדשא בריך הוא מאנון עלמין סגיאין לאשטענש עם צדיקים שבנו עוז, וקול פרוז קורא ואומר: "עוורי צפון ובואי תימן להפריח בשמי של גן עוז", דתנא: בזמן שחרות צפון מנסבת בחציו הלילה, והקדוש ברוך הוא נכנס לגן עוז, אזי כל האילנות וכל הבשמים שבנו עוז נותנים ריח ומזרמים לפניו, שנאמר (דברי הימים א' טז, לג): "אז ירננו עצים היער מלפני ה'", וכל מלאכי מעלה וכל הרקיעים וחיות הקדש והអופניים מזעירים ופותחים את פיהם רנה ושבח למי שאמר והיה העולם, עד שנכנס הקדוש ברוך הוא עם הצדיקים לגן עוז, וזהו בחציו הלילה.

It was taught: Rabbi Shimon ben Yochai said: At that time the Holy One Blessed is He leaves the many worlds to delight with the righteous in Gan Eden. And a herald's voice proclaims, "Awake, O North, and come, O South" (Shir HaShirim 4:16) and cause the spices of Gan Eden to waft.

For it is taught: At the time that the north wind blows at midnight and the Holy One Blessed is He enters Gan Eden, all the spices and all the trees of Gan Eden give forth their fragrance and sing before Him, as it is written, "Then the trees of the forest will exult before Hashem" (I Divrei HaYamim 16:33). And all the angels of Heaven and all the firmaments and the Holy Creatures and the *Ofanim* shudder and open their mouths in exultation and praise to the One who spoke and the world came into being. Until the Holy One Blessed is He enters Gan Eden together with the righteous, which takes place at midnight.

אמר רבי יהודה, אמר רב: מאן דנשmeta קדישא אית ביה ושמע קול תרגולא קרי בפלגות לילא, איזי זיקא דאשא נפיק מבין גלגלי החיות ואזיל בכל עולם ומגיע תחות גדרותה דתרגולא ובזהיא שעתא בדיחילו מקייש התרגול בגדרותה דא עם דא אמר: דא הו פלוגות לילא, ומאן דאית ביה בלביה של טוב, יתעורר ויקום משנתו ועובד בתורה. אזיל קליה ואשתמע בגין עدن ואצית הקדוש ברוך הוא וצדיקים דעתם. שואلين הצדיקים: מאן הו דין גבר? ומאריך עולם אין אטיב ואמר: דין פלניא עסיק עם נשמה היה קדישא באורייתא. אציתו בלהו, דהאי ניחא לי מכל שיראתך ותשבחתך דאמرين לעילא!

Rav Yehudah said in the name of Rav: Whoever has a holy soul hears the sound of the rooster crowing at midnight. For then a spark of fire goes out from between the wheels of the Creatures over the entire world, reaching beneath the rooster's wings so that at that moment the rooster beats his wings together in fear and proclaims, "It is midnight!"

Then, whoever has good sense and awakens and arises from his sleep to engage in Torah study — his voice goes forth and is heard in Gan Eden and the Holy One listens together with the righteous. The righteous ask, "Who is this man?" And the Master of the Universe answers, "This is So-and-so son of So-and-so studying Torah with his holy soul. Listen, all of you, for this sound is more pleasant to me than all the songs and praises that are recited On High!"

בָּנו אָדָם, בָּנו אָדָם! רָאָה וְהַתְבוֹגֵן וְחִכֵּם בְּכָל אָפְשָׁרוֹת אֵיךְ
לְהַתְגִּבֵּר בְּתוֹרָה וּבְמְעֻשִׂים טוֹבִים, כִּי לְעֹשָׂות נְחַת רַוֵּחַ
לְהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי לְכָךְ נֹצְרָת. וּזְכָר, כִּי אַנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל
עַמּוֹ עֲדַת סְגִלְתּוֹ, וּבָחר בָּנוּ מִכֶּל שְׁבָיעִים אֲמֹות לְקָרְבָּנוּ
אֲלֵינוּ, וּבְכָל עַת וּרְגֹעַ הַשְׁגַּחֲתּוֹ עַלְינּוּ, וְהַוָּא פּוֹקֵד מְעָשָׂה בָּנֵינוּ
אָדָם, אָם לְרַעָה וְאָם לְטוֹבָה, וּכְנַגֵּד זֶה הַעֲמִיד מִיטִּיבִים
וּמְרֻעִין. הַמִּיטִּיבִים הַמָּה מְלָאֵכִי קָדִישִׁין, הַמְּקַבְּלִים נְשָׂמָת
הָאָדָם בְּאַחֲרָה וּבְשְׁמַחָה וּמְרַאיִן לוֹ פָתָחִי גַּן עַדָּן, וּמְרֻעִין
הַמָּה הַמִּזְיקִים הַמְּשִׁחִיתִים הַאֲכַזִּים, הַחוֹטֶפִים אֶת
הַנְּשָׂמָת לִיסְרָה בִּיסְוִירִים קָשִׁים וּמְרִים, פְּדָאיַתָּא בּוֹדָרְשׁ
הַנְּעַלְם, פָּרְשָׁת נָח: אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה: שְׁבָעַ כְּתָוֹת שֶׁל

O mortal man! See and reflect and seek out every possibility for increasing your Torah and good deeds to bring pleasure to the Holy One Blessed is He, for to this end were you created. And recall that we, His people Israel, are His treasured congregation. Hashem chose us from among the seventy nations to draw us close to Him.

At each and every moment He watches over us, taking note of all of one's deeds to see whether they are bad or good and then summoning corresponding benevolent and malignant forces. The benevolent forces are the holy angels. They receive a person's soul with love and joy and show him the entrances of Gan Eden. The malignant forces are the cruel and destructive injurious spirits, which snatch a person's soul and subject it to terrible and bitter afflictions, as is related in *Midrash HaNe'elam, Parshas Noach* (Zohar Chadash 27a):

Rabbi Yehudah said: There are seven categories of

מלְאֵכִי הַשְׁرָת הַנֶּאֱמָנָה אֲצַל הַשַּׁעַר, דָּאֲקָרִי 'שַׁעַר צְדָקָה', שְׁעָלֵילֵיכֶם
אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם (תְּהִלִּים קִיחַ, יִטְכָ): "פָּתַחו לִי
שַׁעֲרֵי צְדָקָה, אֲבָא בָם אָזְדָה יְהָה. זֶה הַשַּׁעַר לְהָ', צְדִיקִים יִבָּאוּ
בָו". וּשְׁבַעַה פָּתַחַיּוּ הַנְּשָׂמָות הַצְדִיקִים לְהַבְּגִיס לְגַן עַדּוֹ
עַד מָקוֹם מַעַלְתְּכֶם וְעַל כָּל פֶּתַח שׁוֹמְרִים: פֶּתַח הַרְאָשָׁוֹן
וְנִכְנָסָת הַנִּשְׁמָה בְּמִעֵרָת הַמַּכְפֵּלה, שֶׁהָיָה סְמוֹכָה לְגַן עַדּוֹ,
וְאַדְם הַרְאָשָׁוֹן שׁוֹמֵר עַלְיוֹ. זָכַתָּה הַנִּשְׁמָה – אַדְם
הַרְאָשָׁוֹן הוּא מִכְרִיז וְאָוֶר: פָנוּ מָקוֹם לְהַחְסִיד! שְׁלֹום
שְׁלֹום בָוֹאָה! וַיּוֹצַא תְּמִתְחָדָה רַאשָׁוֹן וְנִכְנָסָת לְפֶתַח שְׁנִי שֶׁל
שַׁעֲרֵי גַן עַדּוֹ, וְשָׁם הַכְּרוּבִים וְלִהְטַת הַחֶרֶב הַמִּתְהָפֵכָת. וְאֵי
לֹא זָכַתָּה – מִקְבָּלָת שֶׁם עֲנֵשָׂה לְהַצְרָף וְלַחֲסִיר סִיגָה

ministering angels at the gates that are called “the Gates of Righteousness.” It was over these that Dovid HaMelech claimed, “Open for me the Gates of Righteousness! I will enter them and give thanks to God. This is the Gate of Hashem; the righteous shall enter it” (Tehillim 118:19-21).

And there are seven gates through which the souls of the righteous enter into Gan Eden until they reach a place that is commensurate with their station. At every gate there are guards. Through the first gate the soul enters into the Cave of Machpelah (the Tomb of the Patriarchs), which is near Gan Eden. Adam HaRishon stands guard over it. If the soul merits, Adam HaRishon proclaims, “Make way for the pious one! Come in peace!”

Then the soul exits the first gate and enters the second gate of Gan Eden. There the cherubim and the flame of the revolving sword stand guard. If the soul is not entirely

וּפְסִילָתָה עַל יְדֵי מִשְׁפֶּט, אֲשֶׁר סֹבְלָת בְּלָהָט הַחֶרֶב
הַמִּתְהַפְּכָת. וְאִם זָכָתָה לְצֹאת גַּם מַשְׁם בְּשָׁלוֹם, אֹזִי
נוֹתָנֵינוּ לְהָפְתָקָה לְסִימָן לְכִנָּס לְגַן עָדָן, וּכְשַׁבָּאת לְגַן עָדָן,
יִשׁ שֵׁם עַמּוֹד אֶחָד שֶׁל עָנָן וְנֶגֶה, הַמָּעָרָב ذֶה בָּזָה וְעָשָׂן
סְבִיבָיו, וְעַמּוֹד גַּעֲוִז מַלְמָטוֹה לְמַעַלָה לְשַׁעַר יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַעַלָה שֶׁהוּא מִכְוֹן נִגְדֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָה, וְאִם הַנְּשָׁמָה
זָכָה, שְׁיִיחָיה ذַי לְהַמָּקוֹם מִדּוֹר בְּכָאן לְקַבֵּל שְׁכָרָה וְלֹא
לְעַלּוֹת יוֹתֵר, אֹזִי הַיָּא שֵׁם וּמִתְעֻדָּנָת שְׁמָה מִהְטוֹב,
הַמִּשְׁפִיעַ מִלְמַעַלָה אֶלְيָה, וְגַן עָדָן ذֶה מַאיָר בָּאוֹר שֶׁל
מַעַלָה, דָאָמֵר רַבִּי יוֹסֵי: רְאֵיתִי גַן עָדָן, וְהָוָה מִכְוֹן נִגְדֵי

meritorious it receives punishment there to refine it and remove its dross and impurities through the judgments it is subjected to by the flame of the revolving sword. If it merits exiting this gate in peace it is given a note indicating that it may enter Gan Eden.

When it reaches Gan Eden there is a pillar comprised of cloud and light mixed together, surrounded by smoke. And there is an embedded pillar extending from down below upwards until the Gate of the Heavenly Jerusalem, which is aligned with the earthly Jerusalem. If the soul merits, and it is sufficient that it be granted a dwelling place here in which to receive its reward and not ascend further, then it remains there delighting in the goodness that is poured down to it from above.

This Gan Eden radiates with light from above, for Rabbi Yose has said: I have seen Gan Eden and it is

הפרכת, ושם טל האורות אשר למעלה, והיא נហנית מזו
השכינה, אבל אינה נזנת ממנה. זכתה לעלות יותר, אזי
עולה היא באותו העמוד, עד שפגעת ונכנסת בפתח
השלישי, והוא נקראת זבול, ויש שם הרבה שומרים,
ופותחים לה, ונכנסת באותו השער ומשבחת להקדוש
ברוך הוא בית המקדש של מעלה. ומיכאל שר הגודול,
שהוא כהן אל עליון, מקריב הנשמה זו לקרבנו. אמר רבי
חיא: מקרבה זו אינה באה כשאר מקרבו, אלא באדם
המקריב דורון לפני המלך, ומיכאל מעלה את הנשמה עד
פתח הרבייעי ו חמישי ו שיש ואומר לפניו: רבונו של עולם,
אשרי בניה, בני אהוביה, בני אברהם, יצחק ויעקב, ואשרי

aligned with the curtain of the Holy of Holies. There you will find the awesome Heavenly Ice. Here the soul delights in the splendor of the Divine Presence but does not derive nourishment from it.

If the soul merits ascending further, it ascends by that pillar until it arrives at and enters the third entrance. This is the one called *Zevul* ("Dwelling-place"). It is watched over by many guards. They open it and the soul enters the gate and praises the Holy One Blessed is He in the Heavenly *Beis HaMikdash*. Then the great prince Micha'el, High Priest of God the Most High, offers the soul as a sacrifice.

Rabbi Chiya said: This offering is not like others. Rather it is like a man offering a present to the king.

Micha'el elevates the soul until the fourth, fifth and sixth entrances, proclaiming, "Master of the Universe! Fortunate are Your children, the children of Your beloved ones, Avraham, Yitzchak and Yaakov and fortunate is the

הנשמה, שהיא זוכה לזה! ואחר כן מעליין את הנשמה לשער השבעי, שהוא נקרא ערבות, שם גנזי חיים; וכל הנשמה, שהיא זוכה לשער השבעי, מיד נעשית מלאך השרת. אבל מי שעובר על חרם, אין נשמו זוכה אפילו לבוא אל שער השלישי, אפילו אחר כל היסורים ומדינין, כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה: מי שהוא בחרם למיטה יום אחד, הוא למעלה בחרם שלשים יום.ומי שהו בחרם שלשים יום, איזי הוא בחרם למעלה שנה. וכי מהר למטה שנה אחת, איזי הוא בחרם למעלה עולמית, ואין לו תרופה למכתו. והנה ראייתי המון עם שם מקlain בשפטיין עליהם בית דין חרם, או שולחין אחריו איזה

soul that merits this!" Afterwards the soul is elevated to the seventh gate, the one known as *Aravos*, where the secrets of life are found. Every soul that merits entering the seventh gate is immediately transformed into a ministering angel.

But if a person violates a ban his soul does not merit entering even the third gate, even after it has been subjected to afflictions and punishments. For the Sages have said (Tana Devei Eliyahu Rabbah, Ch. 29): If a person is under a ban down below [in this world] for a single day, On High he is under a ban for thirty days. And if he is under a ban down below for thirty days, On High he is under a ban for a year. And if he is under a ban down below for a year, On High he is under a ban forever and there is no cure for his wound.

I have observed that when common people are placed under a ban by the court or if they are summoned to court to

אנשיים בחרם שיבוא לבית דין לציטת הדין, או להגיד איזה עדות, והחרם הוא כמצחיק בעיניהם, והוא אינם יודעים, שהחרם הוא חמור משבועת שוא ושקר, ועברתו שמורה לנצח, ואלייו הנביא מפרסם קלונו ברבים.

על פן יראה האדם שלא להקל בשום חרם, שגעשה אצל הקהל או אפלו בפניהם עשרה הידיות. ומכל שכן שייהזו זהיר שלא לעבור חרם של תלמידי חכמים, אז טוב לו שייהזו סלה.

comply with a directive or to give testimony on pain of a ban, they take the matter lightly as if excommunication were a laughing matter. They do not realize that violating a ban is more serious than swearing in vain or even falsely. Heaven's wrath will be stored up against them forever and the prophet Eliyahu will make their shame known in public!

Therefore let a person not take lightly any ban made by the community or even by ten laymen, and certainly let him be wary of violating a ban proclaimed by Torah scholars. Then all will be well with him.

CHAPTER 17

פרק יז

חולקי הטמאה הן אחד עשר: טמאת מת; טמאת שraz;

טמאת נבלה; טמאת שכבת זרע; טמאות מי

חטאת; טמאות פרה אדמבה, כל העוסק בה; טמאות זב;

טמאות זבה; טמאות נדה; טמאות يولחת; טמאות צרעת. והן

מרמזין על עולמות הטמאה של חיצונים, שחיויתן

נשתלשל מאות עשרה ספירות הטמאה, שכונגן הם אחד

עشر סמני הקטרת להתייש כחם. ונמצא בהיות האדם

There are eleven sources of defilement: 1. contact with the dead; 2. contact with the carcasses of certain small creatures; 3. contact with the carcasses of larger animals; 4. contact with semen; 5. contact with the purification water used after contact with the dead; 6. involvement in the preparation of the ashes of the red cow; 7. *tumas zav* (a certain abnormal emission in a male); 8. *tumas zavah* (a certain abnormal flow of blood in a woman); 9. menstruation; 10. childbirth; 11. *tzara'as* (a certain spiritually-induced skin disease).

These eleven sources of defilement hint at the various worlds of defilement inhabited by the *chitzonim* (a type of malignant spirit), who derive their sustenance from the eleven emanations (*sefiros*) of defilement. Corresponding to the eleven emanations are the eleven ingredients of the incense used in the Temple service, the function of which was to weaken the power of the emanations of defilement.

It follows that if a person takes precautions to avoid these

נזהר לגדיר גדר ולשמר עצמו מן הטמאות הנזקרים, הרי הוא מבדל ומפרש מכוחות החיצוניים. אבל אם הוא נמושך אחר הטמאה, הרי הוא מלכש ומשרש במקור הטמאה.

והגה צרייך שתדע גצל פה הטמאה הזאת, כי אלף וארבע מאות וחמשה מיני חיצוניים שרוויין על האפרנים, הגדיין בימי נדה של האשה, ועל כן צוה הקדוש ברוך הוא שתקוץ האפרנים, כשהבאה האשה לטהר, ותזהר שלא להשליכם במקומות שעוזרים בני אדם, כי הדורך עלייהם, אפלו במנעלים ברגליו, יכול להזיק, חס ושלום. והמכשפים עושים בשוף באנון האפרנים, וכל מכשפה ממחרת לפועל בכשפיה דוקא בימי נדהה, כי אז הבשוף הוא מצלייח.

forms of defilement he distances himself from the influence of the *chitzonim* at the same time. But if he is drawn towards these sources of defilement, he envelops himself with and roots himself in the sources of impurity.

One must appreciate the great power of menstrual defilement. There are one thousand four hundred and five types of *chitzonim* that dwell on the portion of a woman's fingernail that grows during the time of menstruation! That is why the Holy One Blessed is He commanded that she cut her fingernails at the time of her purification. And let her be careful not to cast them in a place where people walk, for the one who treads upon them, even with shoes on, may come to harm, Heaven forbid.

Sorcerers use these nails in their sorcery and female sorcerers try to conduct their craft specifically during menstruation

יוטר. על כן צריך האדם להתרחק בכלל הרחקות שבעולם מਆשה נדה, הן בדבר, ומכל שגן שלא להסתבל בה, כי אם מעט מזעיר על פי הכרמת, ולנהוג בכלל מיני חמורות בעניין למנוע מלאכל עמה בקערה אחת. ואפלו שאר בני בית לא יאכלו עם אשה נדה, כי שיורי הרק מפה, הבא לתוך הפה, ומהperf – לתוך הקערה, הוא גורם שיבוא אדם לידי סבנה.

ומענש באיש אחד, שראה בחלומו שרגליו היו מלאכים בצואה, ותפעם רוחו בברкар, כי לא לחנם היה זה החלום. והלא האיש וספר לו, להרב הארי, זכרונו לברכה, החלום הנזכר לעיל. והשיב לו הארי, זכרונו לברכה, שמתוך

because that is when their spells have the best chance of succeeding.

Therefore a man should avoid interacting with his menstruating wife to the greatest extent possible, even through speech and certainly through sight. Let him restrict himself to the absolutely necessary and adopt every precaution to avoid eating together with her from the same bowl.

Other members of the household should also avoid eating with the menstruating woman, for traces of her saliva may remain on the spoon and then be introduced into the bowl, thereby exposing them to danger.

It once happened that a certain fellow saw in his dream that his feet were soiled with excrement. When he awoke the following morning he was very disturbed, for he knew that he had not experienced this dream in vain. So he went and related the dream to the Ari, z"l, who responded, "Your bed is too

היא קרוב למיטה, אשר שכבה עליה אשתח נדה, ועל ידי השינה, שיזון בלילה, נגעה כר העליון, שמכסה בו, במיטה אשה נדה. וહלא תכף האיש לביתו ותקנו והרחיק מיטתו מן מיטה של אשתו. ואמר האר"י, זכרונו לברכה, לתלמידיו, כי על פי הרבה החלומות באין ומזהירין לאדם, שהו נכשלים באיזה עבירה.

על כן יראה האדם להרחיק בכל מיני הרחקות מאשתו נדה וללמוד את בניו הקטנים להרחקם בילדותיהם מהאשה נדה. ובחיות האדם נזהר להרחק ולהחמיר מאשתו נדה עד שטוהר, אזי תדע, דזונגה שכינתה בהדייה, פדייתה בזוהר בראשית, עין שם. וכשיגיע העת שטוהר, יתחבר בהזה בצדיעות, וכמו שמצויר הזוהר,

close to that of your menstruating wife. In the course of the night while you were asleep your uppermost blanket came into contact with your wife's bed." Upon hearing this the man immediately went home and corrected the matter, separating the two beds properly.

Afterwards the Ari then mentioned to his disciples that as a rule dreams are sent as warning of the transgressions that a person is guilty of.

Therefore let a man adopt every precautionary measure to distance himself from his wife while she is menstruating. And let him also instruct his sons from early childhood to avoid coming into contact with a menstruating woman. If a man is careful to avoid contact with his wife until she is purified he should know that during that time the *Shechinah* itself becomes his partner, as is related in the Zohar (Bereishis 50a).

פְּרָשָׁת וַיְצָא: הוּא צָנוּע בְּתִשְׁמִיש מִפְנֵי אֲנֹנוּ תְּרֵין מְלָאכִין, דְּאֲנוּן מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאוֹ יֶצֶר טוֹב וּיֶצֶר חֶרֶע. וְאִיתָא עוֹד שָׁם: בְּכָל אֶתְר דְּשָׁמוֹשָׁא דְּמִצְוָה אֲשַׁתְּפָח, שְׁכִינַתָּא שְׁרִיאָא עַל הַהוּא אַתְּרָא. וּבְאָפָן שִׁיתְקָדֵש בָּאוֹתוֹ פֻּעַם וַיַּחֲשֶׁב, כִּי ה' יִתְבָּרֶךְ, בָּרוּךְ הוּא, בְּרָא שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה חֲלִילוֹת בְּחוּט הַשְׁדָּרָה שֶׁל הָאָדָם, וְזֶה שֵׁם זָרָע עוֹבָרָת מִן הַמֶּחָץ עַד הַבְּרִית, וּכְנַגְדָן תָּקְנוּ רְבוּתֵינוּ זְכַרְוּנָם לִבְרָכָה שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה בְּרָכוֹת, שָׁאנוּ מִתְפָּלֵלִין שֶׁלֹּשׁ פָּעָם בְּכָל יוֹם, וּבְכָל בְּרָכָה – אַזְכָּרָת ה'. וּכְנַגְדָן זוֹ גַם בָּנֵינו יְהִי מִחְשָׁבָה בְּקָדְשָׁת שְׁמוֹ בָּאוֹתוֹ פֻּעַם. וּכְבָר הָעִיר עַל זוֹ הָבָרְעִיא

After his wife is purified let him join with her modestly, as the Zohar admonishes in *Parashas Vayishlach* (165b): “Let him behave with modesty in marital relations out of deference to the two angels on his right and on his left, the good inclination and the evil inclination.”

Elsewhere it is written in the Zohar (*ibid.* 176a): “Wherever marital relations [are performed for the sake] of a mitzvah are to be found, the *Shechinah* dwells there,” provided that he sanctifies himself at that time.

And let him reflect that Hashem created the eighteen vertebrae of the spine, through which seed passes from the brain to the site of the covenant. Corresponding to these eighteen vertebrae our Rabbis instituted the eighteen blessings that we recite three times a day in our prayers. And in every blessing we mention the Divine name.

Correspondingly, he should contemplate the holiness of the Divine name at that time, as is mentioned in *Ra’ya Meheimna* (*Parashas Kedoshim* 126b):

מהימנא, פָּרְשַׁת קָדְשִׁים: זֹכְאֵין אֶנוֹן אֲבָרִים, דְּמַתְקָדְשִׁין בְּשֻׁעַת הַחֶבֶור, דְּאֶנוֹן עַצְיִ הַעוֹלָה, דְּאֶחָידָן בְּהוּ עַצִּים קָדְשִׁין כֹּו', וַשְּׁם ה' דְּאֶחָידָן בְּעַצִּים דְּלָהָז, וּבְגַנְיוֹ דָא: בָּאוּרִים פְּבָדוּ ה' (ישעיה כד, טו). וְכֵן הוּא בְּזַהָר מְצָרָע: בָּעֵי בָר נֶשׁ לְכֹונָא בְּהַחִיא שְׁעַטָּא בְּרֻעּוֹתִיה דְּמָאָרִי בְּגַנְיוֹ דִּיפּוֹק בְּנִין קָדְשִׁין לְעַלְמָא. וְאִיתָא שֵׁם בְּזַהָר, פָּרְשַׁת קָדְשִׁים: כְּדָהָי רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי אֶזְיל בְּמִתְא, וְהָוו אֶזְלָין אֶבְתָּרִיה, וְחַמָּא לְאַנְטוֹ — מְאֵיךְ עִינְיה וְהָוו אָמֵר לְחַבְרִיא: אֶל תִּפְנֶג, וְכָל מְאֵן דִּיסְתְּכֵל בְּאַתְּתָא בִּימָמָא, אָתֵי לְהַרְחֹוֹרִי בְּלִילָה; וְאֵי שְׁמַיִשׁ בָּר נֶשׁ בְּאַנְפְּתִתִיה בְּזַמְנָא דְּסָלִיק הַהְוֹרָא

Fortunate are the limbs that are sanctified at the time of marital relations, for they are like the logs of a burnt offering, to which the holy fire attaches itself, and then the name of Hashem adheres to them. For this reason it is written: "With pyres shall you honor Hashem" (Yeshayahu 24:15).

Similarly, it is written elsewhere in the Zohar (*Parashas Metzora* 56a):

At the time of marital relations a man should reflect upon the will of his Creator in order that he bring holy children into the world.

And in *Parashas Kedoshim* (84a):

When Rabbi Shimon ben Yochai was walking through town with his disciples following after him and he spotted a woman, he would lower his eyes and say to his colleagues, "Do not turn to look, for whoever looks upon a woman in the daytime will have forbidden thoughts at night. And if a man has relations with his wife while

בַּיּוֹם, אָנוּן בְּנֵינוֹ דָאָלִידָו אֲקָרוֹן, אֶלְהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה
לְךָ. וּמְזֻהָּ בָּאִים עַל פִּי הָרָב בְּנֵין מִשּׁוּמָדִין.

והנה יש בפה דברים, אשר מהם התינוקות נעשין בעלי נכפין, רחמן לאצלן, על ידי מעשה אביהם ואםם. והנני מזפיר כאן איזה דברים, שאריך האדם לקשרם אל להם ולהורות לבנייהם, שייזהר בזה שלא לעשווים: הרשות, המפרש בגمرا ובזהר: המשמש מטו לאור הניר, והוא הבנים נכפים, בר מנן, ומכל שכן שאסור לשמש מטו לאור הלבנה. והשני: כאשר רואה בחלום דמות אישה אשיה, ואפלו דמות אשתו או בתולה, ומתעורר בחשך ותאויה בשנותו, ועל ידי זה התאנה אחר בה נזק לאשתו,

engaging in forbidden thoughts it is said of the children thus conceived, ‘Do not make for yourself molten gods’ (Shemos 34:17). As rule from these come the apostates.

There are several kinds of conduct on the part of the parents that result in epileptic offspring, Heaven spare us. I will mention here just a few of them so that a person will affix them in his heart and then pass on to his children so that they will also observe them:

First: It is explicit in the Gemara (Pesachim 112b) and in the Zohar (Introduction to Bereishis 14b) that one who has relations by the light of a lamp will bear epileptic children, Heaven forbid, and even more so by the light of the moon.

Second: If a man sees the image of a woman in a dream, even if it is the image of his wife or an unmarried woman, and awakens filled with passion and desire he must not have rela-

אָזִי אֶזְהָר הַיּוֹלֵד שֶׁיָּולֶד עַל יָדֵי אֶזְהָר הַחֲבָור שֶׁל תָּאוֹהָה, יְהִי
הַיּוֹלֵד בָּעֵל נְכֹפָה, בָּר מַנּוֹן, בְּכָל פָּעָם שְׁהָלְבָנָה הִיא
בְּחַדּוֹשָׁה, וְאֵין לוֹ תְּרוּפָה וְרִפְיוֹאָה לְמִקְתָּמוֹ בְּלָל בְּלָל יְמִי חִיּוֹן.
כִּי אֶזְהָר דְּמוּת שְׁנָתָרָה לְפָנָיו בְּחִלּוּם, הוּא הַשְׂדִּית,
הַנִּקְרָאת נָעָמָה, וּבְפִתְאָוָה דִילָה נַזְקָק לְאַשְׁתָּוֹ, עַל כֵּן הַיּוֹלֵד
הוּא מִסְטְּרָא ذָא, דְהָא בְּסָאוּבָתָא דִילָה אַשְׁתָּפָח, וְהָאִי
הוּא בָּר נְשָׁה בְּכָל סִיחָרָא וּסִיחָרָא אַתְּפָגִים, בָּר מַנּוֹן.
הַשְׁלִישִׁי: הוּא מַאי דְמִזְהָיר בְּזָהָר, פְּרִשָּׁת וַיְקָרָא, שְׁיזָהָר
מִאָד, שְׁלָא תִּינְיק אֶת בְּנָה אַחֲר הַחֲבָור עַד אַחֲר שְׁעָה. וְאֶפְרַיִם
אִם הַיּוֹלֵד בָּזָכה, עַל כָּל פָּנִים יְרָאָה בְּכָל מָה דְאָפָּשָׁר
לְהַשְׁתִּיקוּ עַד חָצֵי שְׁעָה. עַל כָּל פָּנִים לֹא תִּינְיק מִקְדָּם,
וְחַלְילָה בְּתוֹךְ חָצֵי שְׁעָה רַאשׁוֹנָה. עַיִן שֶׁם הַטּוּם.

tions with his wife in the heat of that desire. For if he does so, the child thus conceived will be subject to epileptic attacks whenever the moon is full, Heaven forbid, with no possibility of a cure his entire life.

For the image that appeared to him was the female demon known as Na'amah. Thus the Zohar (Part III 77a) writes: “since it was out of desire for her (i.e., Na'amah) that he had relations, the child will be born from her side . . . and so he will be affected at each and every moon.”

Third: The Zohar warns in *Parashas Vayikra* (19a) that a woman must be very careful not to nurse her infant for a full hour after marital relations. And even if he cries, let her make every effort to pacify him until at least half an hour has passed. In any event she must not nurse during the first half an hour, Heaven forbid. The reason for this is explained there.

הרביעי: Mai דמברג בגמרא דיון, שלא ישכב הילד בפתחה בשעת החبور, כי זה גורם סכנה לולד הנוצר, ויש בזוהר סוד נפלא.

והכל עקר להתנהג בצדינות, ובזמן המיחד לזה, שהוא אחר חצות לילה, בשעה שבני הבית הן ישנים, ויזהר שלא להתחבר בפני בעלי חיים, כדייתא בגמרא: אבוי – באלי פרוחוי, רבא – באלי דיובי. ואיתא בזוהר חדש (ז"ז, ב): אמר רבי הונא: צרייך שיקdash עצמו לשם שמימים בשעת החبور, שנאמר (תהלים קכז, א): "אם ה' לא יבנה בית, שׂוא עמלו בוניו בו". כלומר, אם אין הבונה לשם

Fourth: It is taught in Pesachim (112b) that they must not have relations on a bed upon which a child is lying, for this poses a danger to the fetus thus conceived. The Zohar has amazing things to say about this.

The general rule is that they must conduct themselves with modesty and confine their relations to the time that is designated for this, that is, after midnight when all the members of the household are asleep. And let them be careful not to have relations in the presence of any living creature. Thus the Gemara relates that Abaye used to chase away the mosquitoes and Rova used to chase away the flies.

In *Zohar Chadash* (15a) it is taught in the name of Rav Huna: "A person must sanctify himself to the name of Heaven at the time of relations, as it is written, 'If Hashem does not build a house, its builders have toiled in vain' (Tehillim 127a)." The idea is this: If their intentions are not for the sake of

שָׁמִים, לְהוֹלִיד בָּנִים, שַׁיְהִיו בָּעֵלִי תֹּרֶה, בָּעֵלִי יְרָאָה,
אֲלֹא לְהַנִּאָת עַצְמוֹ, שַׁוֹּא עַמְלֹו בּוֹנִיו בּוֹ, שַׁמְכּוֹנִים עַמְלָל
שֶׁל שַׁוֹּא בָּאוֹתוֹ הַיָּד, וְהוּא גּוֹרָם הַיָּצֵר הַרְעָה וְגַם
הַמְחַשְּׁבָה זָרָה, שַׁמְכּוֹן לְתַעֲנוֹג.

תנו רבנן: אמר רבי יוסי בן פזי: זמנא חדא הוינא איזיל
באורחא וערענאנא בהדי טירא לכפר קרדו, וחוו גבריא בדיחוי
בחלקיהון (רצח לומר, שהיו שמחים בחלקם) ומושא ומטען
שליהם באמונה, ולא היה קנאה ושנאה בינוין, ובה
שבטה בלילה חמיתה לאשפזאי דקאי בהאי גיסא ומצלי,
וזביבתו קמת באיך גיסא ומצלית. אמרית להו: מי
צלותיכו בשעתא דא? אמריא: עדנא דיון ליזוגא משבת

Heaven, to produce God-fearing and scholarly children, but for the sake of their own pleasure, then their toil is “in vain” because their intentions are for pure vanity. That is, to satisfy the evil inclination and fulfill their alien thoughts of pleasure.

The Zohar continues:

Rabbi Yose ben Pazi said: One time I was walking along the road when I came upon the mountain that is near the village of Kardo. There I found people who were happy with their lot and dealt with one another in good faith. And there was neither jealousy nor hatred among them.

I arrived on Shabbos eve and saw my host standing to one side praying while his wife stood to another side praying. I asked them, “What is this prayer that you are saying at this hour?”

They told me, “Our time for marital relations is every

לשבת, ומצלינו צלotta קפיה קדשא בריך הו, דיהא לנו בר, דיפליך באורייתא, ויהי בר זחיל חטאין וכו'. אמרתני להם: יהא רעו, דיתקימים בעותיכו, דהא לשם שמים קא עבדתון. אמר רבי יוסי: אחזי שכינתא, דלבתר כמה שניין ערעית תפנו וחזיות האי ברא, דאתיליד להו, ותמי בר שבע שניין. חמוי ליה בביתה, בעינא למלא עמיה. אמר ליה אבوها: זיל לגביה, דגברא רבא הו! אמר: מסתפינא לאשטע בהדייה ולאתקרבא עמיה, דהא לא ידענא, אי אית ליה נשמתא קדישא אי לא, דהכי אוליף לי מארוי יומא דין, דכל מאן דלית ליה נשמתא קדישא – אסור לאשטע!

Shabbos night, so we pray to the Holy One Blessed is He that we will be granted a child who will toil in Torah and fear sin . . . ”

I said to them, “May it be Heaven’s will that your request be fulfilled, for your deeds are for the sake of Heaven.”

Rabbi Yose said: May I behold the *Shechinah* (a form of oath to the truth his testimony), I came to the same village several years later and saw the child that was born to them. He was now seven years old. I wanted to speak to him but he refused! His father told him, “Go to the man, for he is of great stature.”

But the child said, “I am afraid to speak with him or even to approach him since I do not know whether he possesses a holy soul or not. For my teacher taught me just today that it is forbidden to speak with or approach anyone who does not have a holy soul.”

בְּהִדֵּיה וְלֹא תִּקְרַב אֶלָּה עַמִּיה. אָמַר לֵיה אָבִיו: חַס וְשָׁלוֹם!
 דָּגְבָּרָא רַبָּא הוּא וְחַכִּימָא דְּדָרָא הוּא! קָרִיב, וְלֹא סְפִיק
 לְמַלְלָא עַמִּיה, אָמַר לֵיה: אֲנָא חַמָּא בָּה, דְּנִשְׁמַתָּא חַדְתָּא
 אֵיתָ בָּה מַיּוֹמִין זָעִירִין, וְלֹא אַתְּזַרְוֹק בָּה בְּשֻׁעַתָּא דְּנִפְקִית
 לְעַלְמָא. תָּהָא וְאָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: בָּה הוּא; דָּרוּק הַיִתִי,
 וְכֵד דָּהָוִי לְעֵי בָּאוּרִיתָא, אַתְּיָהִיב בַּי נִשְׁמַתָּא אַחֲרָא חַדְתָּא.
 אָמַרְתִּי לוֹ: מֵאָן הוּא רַבָּךְ? אָמַר לֵי: רַבִּי אַלְפְּסִינְדְּרוֹס. אָמַר
 לֵיה: וְמָה לְעֵית יוֹמָא דִין? אָמַר לֵיה: הָא! קָרָא דְכִתְבִּים
 (תְּהִלִּים קִיא, י): "רִאשִׁית חֲכָמָה – יָרָאת ה', שְׁכָל טוֹב לְכָל
 עֹשֵׂיהֶם". וְדַרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכּוּרָנוּ לְבָרְכָה: לְעוֹשֵׁין לְשָׁמָה.

His father said to him, “Heaven forbid! He is a man of great stature and one of the greatest scholars of the generation!”

So the child approached me. But before he had a chance to say anything else to me he said, “I see that you possess a new soul that has only recently entered and was not imbued in you at the time that you entered the world.”

I replied in astonishment, “That is indeed the case! For when I was a young student toiling in Torah I was imbued with a new soul.” Then I asked, “Who is your teacher?”

He replied, “Rabbi Alexandrus.”

“And what did you study today?”

He said to me, “This verse, ‘The beginning of wisdom is the fear of Hashem; they have good understanding all those who do the commandments’ (Tehillim 111:10). Our Rabbis have interpreted: ‘Those who do for the sake of

וְגַם לוֹ סּוֹדּוֹת נִפְלָאוֹת. אָמְרָתִי לוֹ: מַה שָׁמֶר? אָמַר לֵי:
אֲהַבָּה. אָמְרָתִי לוֹ: מֶרְci אֲהַבָּה – אֲהַבָּת עָזָן אֲהַבָּתִיךְ,
וְאַנְּאָ זָכִיתִי לִמְחֻמָּה לַרְבָּב אֲדֹא, בָּרִיה דָּרְבָּב אֲהַבָּה, וִסְפָּרָתִי
לוֹ הַדְּבָרִים הַנִּזְכְּרִים לְעֵילָן.

עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תְּשִׁמְישׁ כִּדִּי שְׂיִזְחָה
לְבָנִים תַּלְמִידִי חֲכָמִים, וַיַּתְפַּלֵּל בְּכָל אֶרְבָּעִים יוֹם
הַרְאָשׁוֹנוֹת: יְהָא רְעוֹא מִמְּאָרֵי עַלְמָא, שְׁנִזְחָה לְבָנִים
יִרְאִים וּשְׁלָמִים וּתְרָדִים לְדִבָּר הֵה, וּנְגַדֵּלה בָּהֶם קָדְשָׁת
תְּנָאִים וְאַמְוֹרָאִים, אָמְןָן. וַיַּקְרְבַּן פָּרָק יְחִיא אַכְתָּב, שֶׁכֶּל דָּרְכֵיו
שֶׁל אָדָם צָרִיךְ לְהִיוֹת לִשְׁם שְׁמִים.

Heaven.’ ” And his teacher revealed to him amazing insights.

I said to him, “What is your name?”

He answered, “Ahavah” (i.e., “Love”).

I said to him, “Master Ahavah, I have loved you with an eternal love’ (Yirmeyahu 31:2).” I also had the merit of meeting his son, Rabbi Ada the son of Rabbi Ahavah, and related to him all the above.

Therefore a person must sanctify himself at the time of marital relations so that he will merit sons who are Torah scholars. And let him pray throughout the first forty days: “May it be the will of the Master of the Universe that we merit God-fearing and flawless sons who tremble at the word of Hashem. And may we observe in them the sanctity of the Sages of the Mishnah and Talmud. Amein.”

In Chapter Eighteen I will explain that all of a person’s deeds should be for the sake of Heaven.

פרק יח CHAPTER 18

”מה רבו מעשיך ה’, כלם בכם עשית וגוז’” (תהלים קד, כד). הנה כבר כתבנו בפרקם לעיל, שחייבינו זכרונם לברכה תקנו לומר בכל יום מזמור ק’, שהוא ”מזמור לתודה”. והכוונה שצרכי האדם להודות בכל יום ויום ולהביא קרבן תודה, כי אין בעל הנס מפיר בנפיו, שעוזשה לו הקדוש ברוך הוא, ובאמירת מזמור זה תהיה פונתו לבבו כאלו מביא תודה בית ה’, כמו שהיה מנהג הקדמונים זכרונם לברכה, שבכל עניין ומארע שארע להם, היו נותנים שבח והודה, והכtero מיד שהוא השגחת הבורא יתברך, והיה קשרו תמיד בלבם לבלתי לשפט

“How many are Your works, Hashem, all of them You have fashioned with wisdom, etc.” (Tehillim 104:24). As we mentioned in an earlier chapter (Ch. 8), our Sages instituted that one recite Tehillim Chapter 100 (“A psalm of thanksgiving”) every day. This is because a person should really thank Hashem every day and offer up a thanksgiving sacrifice, for the beneficiary of a miracle is often not even aware of what the Holy One Blessed is He has done for him.

Therefore when a person recites this psalm let him have in mind that it should be reckoned as if he offered a thanksgiving offering. For it was the custom of earlier generations that for every event that befell them they would offer praise and thanks, acknowledging immediately that the matter was from Hashem. Thus he would affix it in his heart so that he would never forget Hashem’s providence.

השגחת הקדוש ברוך הוא. כדברינו מה שכתוב בזוהר,
פרק ט אמר: רבי שמעון בן יוחאי היה איזיל באורחא, ויהי
 עפיה רבי אבא ורבי יוסי. מטו לחדר אמת המים. נתקל רבי
 יוסי ונתקל לתוכה אמת המים, עד שנתכללו בגדיו. אמר רבי
 רבי יוסי: הלוואי שלא היה נברא זה אמת המים! אמר רבי
 שמעון בן יוחאי: אסור לנו לומר כן, ממש מא דעלמא
 הוא, ואסור לנוהג קלות במשמsha דקדשא בריך הוא,
 כתיב (בראשית א, לא): "וירא אלהים את כל אשר עשה
 והנה טוב מאד". ואפלו נחשים, ועקרבים ויתושים, כלhone
 נקראיין ממש מא דמלכא, ממש מא דעלמא, ובני נשא לא
 ידועין. עד דהו איזילן, כמו חד חוייא מראך קמיהו. אמר

In this vein we find the following episode recorded in the Zohar (*Parashas Emor* 106b):

Rabbi Shimon ben Yochai was walking along the road accompanied by Rabbi Aba and Rabbi Yose when they came upon a water channel. Rabbi Yose tripped and fell into the water channel, soiling his clothing, whereupon he said, “If only this water channel had not been created!”

Rabbi Shimon said to him, “It is forbidden to speak in this manner, for it is of service to the world and it is forbidden to speak disparagingly of the servants of the Holy One Blessed is He. For it is written, ‘And God saw all that He had made and behold it was very good’ (Bereishis 1:31). This includes even snakes, scorpions and mosquitoes, all of which are called ‘servants of the King’ and ‘servants of the world,’ although human beings are unaware of it.”

While they were still walking they saw a snake dancing

רבי שמעון בן יוחאי: וְדֹא נָחֵשׁ אֲזִיל לְאַתְּרַחַשָּׂא לוֹ נֶסֶן. רְהֵט הָאֵי חֻנֵּיא קְמִיהוּ וְקִשְׁר אֶת עַצְמוֹ בְּחַד אַפְעָה. וְאַפְעָה הַוָּא בְּרִיה, אָם הַיָּא מִסְתְּכָלָת בְּאַנְפּוֹי דָּבָר נֶשׁ אָוּ בְּרָנֶשׁ מִסְתְּכָל בְּאַנְפּוֹי דָּאַפְעָה, מִיד הַוָּא מִתְּמַחְמָת הַאֲרָס, רְחַמְנָא לְאַלְוָן. וְהָאֵי נָחֵשׁ בְּהַדִּי דְקַשְׁר בֵּיה, הַתְּחִילָה לְהַכּוֹת זֶה אֶת זֶה עַד דְמִיתָו שְׁנֵיָהֶם. כֵּד מַטוּ פָּמָן לְהָאֵי אַתָּר, חָמָיו לְוָן לְתַרְוִיהָן שְׁכִיבָן בְּאוֹרְחָא וְמִיתָן. קָרָא רַבִּי שְׁמַעַן בֶּן יְוָחָדִי הָאֵי פְּסוֹקָא (תְּהִלִּים צא, י): "לֹא תָּאֵנָה אֶלְיךָ רָעָה, וְנָגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָךְ". וְעַל דָּא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל הַבְּרִיות וְכָל דָּבָר לְשִׁלְחוֹתָה דִילִיה, וְלִיתְ לְוָן לְאַנְהָגָא קְלָנָא בְּכָל מָאִי דָּאִיהוּ עֲבִיד, כִּי לְשִׁלְחוֹתָו הַוָּא

before them. Rabbi Shimon said, “This snake is surely going to perform some miracle. The snake ran on ahead and entangled itself with a certain viper. The nature of the viper is such that if it gazes at a human being or a human being gazes at it, the person immediately dies from the poison of its gaze, Heaven spare us. After the snake entangled itself with the viper they began striking each another until they both died.

When they arrive at that spot and saw the two of them lying dead upon the road Rabbi Shimon recited the verse, “No evil shall befall you, and no plague shall come near your tent” (Tehillim 91:10). He continued, “The Holy One Blessed is He has created every creature to perform an errand. Thus we must not disparage anything that He has made, for it was created for the sake of its mission.

ברא ית乎ון, ועל דא כתיב (שם קמה, ט): "טוב ה' לכל,
ורחמיו על כל מעשיו". עד כאן לשון זהה. ונראה לי,
דזהו בונת הפתוח (שם קד, כד): "מה רבו מעשיך ה', כלם
בחכמה עשית, מלאה הארץ קנייניך". וכ כתיב (שם קמה, י):
"יודוך ה' כל מעשיך". ובහיות כן, בודאי מי שהפליא לו
ה' יתברך, ברוך הוא, ברב רחמייו וחסדייו נס באיזה האלה
מליטים או מאש ומפומים וכיוצא בו, או שמייה חולה
ונתרפא, אזי חובה עליו לתקן איזה דבר טוב, שיתהיה הבר
שהוא עושה זאת במקום קרבן תודה, לכבוד ה' יתברך,
ברוך הוא.

ובוא וראה מה שהuid לעצמו הרב החסיד מורהנו הרב רבוי

Concerning this was it written, ‘Hashem is good to all and His mercies are upon all His works’ (Tehillim 145:9).’

It seems to me that this is also the meaning of the verse, “How many are Your works, Hashem, all of them You made them all with wisdom, the earth is filled with Your possessions” (Tehillim 104:24). And it is also written, “All Your works will thank You, Hashem” (Tehillim 145:10).

Suppose, then, that Hashem in His mercy and lovingkindness has granted someone a particularly amazing deliverance — from bandits, for instance, or from fire or water or the like, or if he was severely ill and recovered. Surely he has an obligation to institute some beneficial matter that will serve manifestly in the place of a thanksgiving offering in Hashem’s honor.

Come and see what the pious rabbi, our teacher Rabbi

אברהם, בעל מחבר "שבלי הלקט", בהקדמת ספרו, זהה לשונו: אמר הכותב: אזכור כאן נפלאות שעשרה הקדוש ברוך הוא עמדי, בעת עברו עלי תלאות بيימי תלי. חליתי על ערש דמי, ורבים באבי – לא עלייכם – שוממתי. אמרתך: פקדתי יותר שונות. רבו עלי מכובדים, עד שרחקו ממני קרוביים, כי הייתה למשא לפניהם אבותי. הם מעי בי, ולבי יחיל בקרבי בזיכרי אורחא רחיקתא וקלילא זודתי. והעומדים עלי לשמר יציאת נשמה, באשר שראו בי שנטקרו אברי ובשרי, ובאתמי עד הגסיסה ועד שעריה הפניתה, העומדים עלי דחקו חוצה אשתי וזרעי וגם שאר קרובים, שראו אותי בסימני מיתה, בדרכן צאת הנשמה

Avraham, author of *SRibbolei HaLekket* testifies about himself in the introduction to his work. He writes:

I will retell here the wonders that the Holy One Blessed is He performed for me when I suffered tribulations at the time of my illness. As I lay upon my sickbed, rendered desolate by the tremendous pain, may you be spared, I declared, “I am bereft of my remaining years! My sorrows have increased until my relatives avoid me, for I have become a burden to my household and before my fathers. My innards churn and my heart trembles within me as I recall the length of the journey that lies before me and the meagerness of my provisions.”

Those who stood by me to await the expiration of my soul — for they saw that my limbs and flesh had gone cold and that I was in the throes of death — those who stood by me hastened my wife and children and other family

מהגוף, פניהם היה נשטנה, וזה ברוחם יסד יסני, ולפנות לא נתנו. ולא בזכותי, רק בזכות אבותי הקדושים. ובמראה ראייתי בעיני אדם קאץ עומד לפני, ונגר דולק בידו, וכחורה עין התחל לכבות, וחיזר וдолק מהר לעיני. ואמרתי בתחנה: הגד לי, אדוני, מה זה שאתך עוזה לפניך בגר זהה? והשיב האיש: הנגר הוא רמז נשמת אדם. רמזתי לך. והנה באשר מהר חזר לדלקה, כך מהרה תריה לך רפואה. וזהו שהראיתך זה באותות. וידע עזע, שהיו במשפט

members from the room. For they saw upon me the indications of approaching death — as is usual when the soul departs from the body — and my features had already become altered.

But Hashem in His mercy, although He afflicted me He did not deliver me to death. This was not in my own merit but in the merit of my holy ancestors. With my own eyes I beheld in a vision a miniature man standing before me holding in his hand a lamp that was on the verge of extinction. But then, before my eyes, it was swiftly rekindled.

“Tell me, master,” I pleaded, “what are you doing before me with this lamp?”

The man replied, “This lamp symbolizes your soul, for the days of your life were already completed. I hinted this to you in this way because the human soul is likened to a lamp. But just as the lamp was swiftly rekindled, so will you swiftly recover. This is what I was showing you with my hints.

“Know also,” the man went on, “that at your trial

שלך מימים ומימים אלים, וشكلו במאזנים זכות שלך, ובאתני לבשך, שהאל הרחמן הוסיף ימים על ימיך ואמר למלאך: הרף ידה, כי עוד לא לדו לזכות את הרבים. חק חקתי לך, שביום השליishi תעמד מחליך זה. וזה המעשה היה שלשה ימים קדם חג השבעות, וכאשר פתר לי, בנו היה, שביום ראשון דחג השבעות הלבשתי לבית הכנסת, וממש נעשיתי בריה חדשה, ומיד אזרתי כగבור חלצית וקמתי על משמרת הקדש לחבר פרוש על התורה ונבאים וכתובים, וקרأتني להזכיר "שבלי הלאקה" לזכרון. עד כאן לשונו.

וכה יעשה האדם, כי אין לך אדם, שלא נעשה לו נס,

there were accusers and defenders and that your merits were weighed upon a scale. I have come to inform you that the merciful God added to your days, telling the Angel of Death, 'Loosen your hand! For he is still capable of benefiting the multitude.' I have decreed concerning you that on the third day you will get up from this illness."

This incident took place three days before the festival of Shavuos and just as the man had predicted, so did it fall out. On the first day of Shavuos I went to the synagogue and became literally like a new man. Immediately I girded my loins like a warrior and arose to my post and began composing a commentary upon the Torah, the Prophets and the Writings. I called my work, *Shibbolei HaLekket* as a remembrance.

Thus should every person do. For there is no one for whom miracles have not been performed, especially in these genera-

בפרט בזמנים אשר הארות מתקברים, ותקראנה מלוחמות עצומות, חרב ורעב, מצור ומצוק, חלאים רבים, ומיא אשר האיר עליו הקדוש ברוך הוא חוט של חסד, והאילו מפל הפגעים הנזכרים לעיל, יהיה לו לזרען תמיד מסדי ה', ולא להיות מכפויו טובה. ולא זו בלבד, אלא כל מי אשר משפיע עליו שפע של ברכה, שזכה לישב בביתו בהשקט ובטח, ופרנסתו היא סדרה, צריך לתת שבח והודיה במקום על זאת.

ומה מאד מזהיר ב"ספר חרדים", שזהו מכלל מצות עשה של (דברים כו, ג): "הגדתי היום לך אללהיך, כי באתי אל הארץ וגו". מכאן אזהרה גדומה על בני אדם, המקבלים טובות מהשפעה מה' יתברך, לתת שבח והודיה, ולא לקרות

tions in which our troubles increase daily — horrendous wars, the sword, famine, siege, hardship and terrible illnesses. Whenever the Holy One Blessed is He shines a thread of lovingkindness upon someone and saves him from these afflictions, that individual must recall Hashem's kindnesses forever lest he be guilty of ingratitude.

Moreover, whenever the Holy One Blessed is He bestows upon someone an outpouring of blessing enabling him to sit at home in peace and tranquility enjoying a reliable income, he must give praise and thanks to the Omnipresent. *Seifer Chareidim* admonishes sternly that this is included in the commandment, "And I will relate this day to Hashem your God that I have come to the goodly land, etc." (Devarim 26:3). This, he explains, is a strong warning to anyone who has received goodness and bounty from Hashem, that he must give praise and thanks.

קֹל קֹבְּלָנִי בַּדָּרֶךְ צָרֵי הַעַזִּין, אֲשֶׁר יוֹתֵר מִהָּצָרֶךְ נוֹתֵן לְהֶם ה'
מִזְוֹן וּמִחִיה, וְכֹל יִמְיהָם הֵם בּוֹכִים וּקֹבְלִים נִגְדָּה הָעוֹלָם,
בְּאַלּוּ אִין לְהֶם פַּת וּלְחַם לְאַכְלָה, וּכְלֹטָב הֵן בְּיַדָּם, וְכֹל בּוֹנְטוֹ
הֵוָא לִמְנַעַּח הַעֲנִים וּאַבְיוֹנִים מִפְּתָח בֵּיתָם. וְעַל זֶה נִאָמֵר
(תְּהִלִּים לְד', ז): "זֶה עֲנֵי קָרָא וְה' שָׁמֵעַ". וְאַיִן הַתְּפִלָּה שֶׁל עֲנֵי זֶזֶר,
עַד שִׁיעַבֵּר עַלְיָהָם כּוֹס שֶׁל פְּרֻעָנִיות, שְׁבָאיַן הַמָּה לְכָלְלָה
הַדְּלָוֹת. הַגָּם אֲשֶׁר בּוֹדָאי הֵוָא טֹב לְקִים אַזְהָרָת חַכְמִינוֹ
זִכְרוֹנוֹם לְבָרָכה, לְבָלְתִּי לְהַתְּרָאות בְּפִרְسּוֹם בְּעִשְׂירֹות, כְּמוֹ
שְׁהַזָּהָיר אֲבִינוֹ הַזָּקָן, יַעֲקֹב אֲבִינוֹ, לְבָנָיו: לִמְהָ תְּתָרָאוּ?
וּבְפִרט שְׁבָעָתִים הַלְלוּ בְּעַוּנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַאֲמֹת הֵן
נוֹתְגִּינוּ עַזְן בְּמִזְמֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּטֹב מַאַד לְכִסּוֹת וּלְהַעֲלִים

And certainly he must not complain like the misers who cry and complain to the world all day long, no matter how much food and sustenance Hashem grants them, that they lack bread to eat, when in fact their hands are filled with all manner of goodness. Their real goal is simply to keep the poor and needy at bay. Concerning this was it written, “This poor man cried out and Hashem heard” (Tehillim 34:7). The poor man’s prayer does not move from its place until a cup of punishment is poured out upon these people and they themselves are rendered destitute.

Of course, it is also praiseworthy to fulfill the Sages’ teaching (Ta’anis 10b) that one should not display one’s wealth ostentatiously before the nations of the world. Thus Yaakov said to his sons, “Why should you show yourselves?” (Bereishis 42a). This is especially important in these times when, on account of our many sins, the nations have their eyes on Jewish wealth. Therefore it is a very good idea to conceal one’s wealth from them.

העשרה בפניהם. אכן טוב להראות פנים של מסבירות פנים, של אהבה ורצון, לפני עניים ודלים ואבויונים, וזה הוא רצון הבורא יתברך. ובפרט המאכון בביתו עניים ודלים הגונים, זוכה שהרבה נשים עקרות נפקדות בזכות שפרנסים ומכללים עניים ואבויונים לשם שמים.

ומצאנו נמי באיש זקן אחד, שהיה בזמן גזירות ספרד וספרניה, ושמו רבי יחיאל, והיה דר בעיר אחת על חוף הים הגדול. ובהתאם גזירות במדיניות הנזכרות לעיל, ברחיו מאotta המדינה הרבה יהודים אל הארץ תוגרמא. ורבי יחיאל היה זקן, והיה דר בעיר אשר על חוף הים, והוא איש טם ו義ש, והיה מקבל כל העניים והעניירים בסבר

Nevertheless, showing a pleasant countenance and demeanor of love and good will towards the poor, the destitute and the needy brings pleasure to the Creator. This is especially so of those who bring the honorable poor and needy into their homes and grant them lodgings. Through this they merit many blessings and many a barren woman has been granted children in the merit of feeding and supporting worthy poor and needy people for the sake of Heaven.

The story is also related of a certain elderly gentleman named Rabbi Yechiel, who lived at the time of the expulsion from Spain. At the time of all the edicts and oppressions in that country many Jews fled to Italy, where Rabbi Yechiel resided in a town by the ocean, while they awaited the opportunity to move on to Turkey.

The elderly Rabbi Yechiel was an upright and honest man who received everyone, poor or rich, with a pleasant counte-

פניהם יפות, והיה מספיק להם לחם, מים ומזון, ומלה אוטן, ונתן להם צדה לדרך, ופזר ובזבז ממון רב להוצאות האורחים. ויהי היום, הגיע עת וזמן שהיו בघיטו ארבעה זקנים הבאים מהגולה, חכמים גדולים, ובראותם את כבוד עשרו וגדלותו ותפארתו, שהיה נדיב לב, שגמל חסד עם עשירים ועניים לכל בני הגולה, שאלו הארבעה זקנים ממנה: מה בקשתך מהבורא יתברך? והשיב: בקשתי הוא, שאזכה לבנים, כי לא היה לו זרע. ויאמרו אליו הארבעה זקנים הנזכרים לעיל: תהי אתה בטוח, שבתוך שנה זו יוצאה מחלץך בן גודל בתורה, ותקרא את שמו אברהם, לשימנו שעשית חסד עם זרע אברהם. ובאשר הבטיחו לו,

nance. He would supply them with water and food and escort them along their way. He also made sure that they also had provisions for the journey ahead, spending liberal sums upon the needs of his guests.

One day there arrived at his house four elders from among the exiles, all of them great Torah scholars. When they saw Rabbi Yechiel's wealth and splendor and his pure and generous heart and the kindnesses that he performed for the exiles, rich and poor alike, they asked, "What request would you like to make of the Creator?"

He answered, "My request is that I merit sons," for he was childless.

The four elders said to him, "Rest assured that within the year you will father a son who will be a great scholar. And you shall call him "Avraham," as a remembrance of the kindnesses you performed for the seed of Avraham."

כֹּנוּ הַיָּה, שִׁיצֵּא מִמְּנָנוּ בֶןּוּ, הָגָזָן הַגָּדוֹל, רַבְנוּ אַבְרָהָם מִפִּיסָּא, וְהַגְּדִיל בְּתֹרָה מִאֵד וְחִבָּרָה חֲבוֹרִים הַרְבָּה. עַד כֵּאן. וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה מִצְינּוּ הַרְבָּה לִידָע וְלְהַזְדִיעַ, כִּי כָל מִעֵשָׂה טוֹב וְכִשְׁרוֹן חֻקּוֹק וּרְשָׁוּם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְחַשְׁבָּן לְעוֹשֵׂיה בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, בָּאָפָן שְׂתַתָּה אָכְנוּת הַעֲוֹשָׂה לִשְׁמָם שְׁמִים, כִּי פָנָן צָרִיךְ כָּל עֲנֵנִין בְּנֵי אָדָם, הַן הַמִּעֵשָׂה הַן הַדְבָּר, יְהִי הַכָּל לִשְׁמָם שְׁמִים וּבְכָנוּת הַלְבָב, וּבְפִרטָן בְּעַנְנֵי תְּפִלּוֹת וּבְרָכוֹת, כִּדְאיַתָּא בְּ"סְפִּרְתְּ חֲסִידִים": מִעֵשָׂה בָּאָחָד שְׁמָת לִפְנֵי זִמְנוּ בְּמַה שְׁנִים, וּלְאַחֲרֵי שְׁנִים עָשָׂר חִדְשׁ נִתְגָּלָה לְאָחָד מִן קָרוֹבָיו בְּחִלּוֹם וּשְׁאָל לוּ: הַיָּאָךְ אַתָּה נָוַהֲגָ בָּעוֹלָם שְׁאַתָּה שָׁם? אָמַר לוּ: בְּכָל יוֹם וַיּוֹם דָּנֵינוּ

As they promised, so was it fulfilled. The son that was born to him grew to become the illustrious Rabbi Avraham of Piza, who reached great heights in Torah and composed many works.

We hear of many similar incidents. This is to inform you that every good and proper deed is engraved and inscribed before the Holy One Blessed is He, to be accredited to the doer's account in this world and the next, provided that he does them for the sake of Heaven. For everything that a person does, whether by deed or word, should be for the sake of Heaven and with heartfelt concentration, especially the utterance of prayers and blessings.

Seifer Chassidim (46) relates the story of a man who died a number years before his time. Twelve months after he passed away he appeared to one of his relatives in a dream. The relative inquired, "How do you spend your time in the world that you are in?"

אותי על שלא היתי מודקדק לברך ברכות המוציא
וברכות הפירות וברכת המזון בכוונת הלב. ומהם נינים,
שׁדנין אotti, אומרים לי: להנאתך אכלת. ושאלתי לו:
הלא אמרינן: משפט רשעים בגיהנם הוא רק שניים עשר
ח'דש בלבד, וכבר עברו שניים עשר ח'דש ויוצר מיום
מייתך, ולמה דנין אותך אחר שניים עשר ח'דש? אמר
לי: אין דנין אotti בגיהנם דיןיהם חמורים, אלא דנים
אותי חוץ לגיהנם בדיינים קלים, ואומרים הממנים,
שׁזהו הכל לטובתי, כדי שאזכה לחלק גן עדן לקנס שם
ולטול חלקו במלואו.

והכל, כי כל דבר שהאדם עשה, הוא גרשם למעלה, ועל

He answered, “Every day I am judged for not reciting the blessings over bread and fruit and the Grace After Meals with heartfelt concentration. Meanwhile those appointed over me say to me, ‘You ate only for your own enjoyment!’ ”

The relative inquired further, “Have we not been taught that the wicked are punished in Gehinnom for twelve months? More than twelve months have passed since your death, so why are they punishing you further?”

The dead man replied, “They are not subjecting me to severe punishment in Gehinnom but to lesser punishment outside of Gehinnom. The appointed ones tell me that it is all for my good so that I will merit entering Gan Eden and enjoying my portion to the fullest.”

The general rule is that everything one does is recorded On High and for every deed there is either reward or punishment.

**כָל דָבָר – שְׁכַר וּעֲנֵשׁ, וְאֶשְׁרִי לְהַיוֹצֵא זָכָאי מִבֵּית דָין שֶׁל
מַעַלָה, אָמֵן.**

Fortunate are those who are declared meritorious by the Heav-
enly Court!

פרק יט CHAPTER 19

”תורת ה’ תמים משבית נפש” (תהלים יט, ח). באשר נתן רשות מאתו יתברך לכל אחד מישראל לפרש מקרא הקדש כפי הבנתו שבלו, וככפיש יפוץ סלע, על כן יוכל לומר: בונת המקרא זה להודיעני, כי בעבור שתורת ה' תמים, בלתי חסרן אבר אחד מתרין גמצות, ועל האדם מטל לקיים תרי גמצות, שנון נגד אבוריו, המחייבים עליו לעשותם מצד ההכרמת, לא יחסר מעשות אותם. והשאר – לומדי התורה, החוקים והמשפטים, השיכים בהם – הכל מיד ה' הטובה עליו. ואז הוא משלים תורה ה', אשר היא תמים. ובעבור כן

“The Torah of Hashem is flawless, restoring the soul”

(Tehillim 19:8). Hashem has given permission for every Jew to interpret the holy Scriptures according to his own understanding, “as a hammer shatters rock” (Yirmeyahu 23:29). Therefore we may interpret the verse as follows:

Hashem’s Torah is flawless in that it is lacking no “limb” of the six hundred and thirteen commandments. It is incumbent upon a human being to fulfill all six hundred and thirteen, for they correspond to the limbs of his body. Thus it is absolutely essential that he do all those that can be done, not neglecting any of them. As for the rest, he must study the Torah, the statutes and laws pertaining to them. For they are all derived from the benevolent hand of Hashem. In this way one completes the “Torah of Hashem,” which is “flawless.”

אם עבר האדם מעולים זהה בלתי השלים אבריו בעשיה ובלמוד הנזכר, אז היא ממשיבת נפש, שהנשמה היא חוזרת לבוא עוד פעם בגלגול לעולם זהה, וצריכה להתגליל באדם אחר, כדי שישראל חקקה ולמלאות החסרון.

ובהיות כן, יתבונן האדם בעצמו, שהרואי ונכון אצלו שלא להטעיל בלמוד התורה וקיום המצוותמאי דאפשר, כי מי יודע מה יולד يوم, כי האדם הוא למיטה, וכרויזים – למעלה, ואינו שומע להכין עצמו. וכשהפכו יצא ונכרז למעלה, אז הימים קרובים להפרד נשמה מהגוף, ופתאום ירגע הנזיר דין על ידי יסורים וכ Abrams של

But if a person passes from this world without completing his “limbs” through the performance and study of the commandments, then it “restores the soul.” That is, the soul must return to earth to be reincarnated in another body that it may fulfill its task and make good its deficiency.

This being so, a person should reflect that it is only fitting and proper that he not be lax in the study of Torah and the fulfillment of those commandments that can be fulfilled. For who knows what the future will bring? While a person is yet on this earth the announcement of his imminent demise is made On High, but he does not hear it and therefore cannot make preparations for himself.

Once the announcement has been made in Heaven, the day that his soul must take leave of his body approaches. Then all of a sudden he is made cognizant of the decree through the bodily afflictions and pains that overwhelm him. But what

גופו, המתגברין עליו, ומה היתרון אליו אז, אם לא הכנין
עצמם בעבדין טבין מוקדם לזה?!

ואיתא בזוהר, פרשת ניחי: כד אתקרבו יומי דבר נש
תלthin יומין, מカリין עליו בנן עדן. פאנא, אלין תלthin
יומין, נשמתה נפקא מניה בכל לילה, וסלקה וחמאה
דוכתתא בההוא עלמא, וההוא בר נש לא ידע ולא שליט
בנשمتיה כל אנון תלthin יומין, כמה דהוי בקדמיתא,
דכתיב (קהלת ח, ח): "אין אדם שליט ברום וגוו". אמר רבי
יהודה: מן כד שראן אנון תלthin יומין, צולמא דבר נש
אתחשיך, ודיויננא אתחשיך בארעא אתמנע.

רבי יצחק הוי יתיב יומא חד אפתחתא דרבי יהודה, והוא

advantage does he have at that point if he has not prepared himself through good works ahead of time?

The Zohar writes (*Parashas Vayechi* 217b):

When the time approaches for a person to depart from this world, it [the time of his departure] is announced, thirty days beforehand, in Gan Eden.

It was taught: During these thirty days his soul departs every night and sees its place in the other world, although the person himself is unaware of this. Moreover, during these thirty days he no longer has dominion over his soul as he did previously, as it is written, "A man cannot rule over the spirit, etc." (Koheles 8:8). Rabbi Yehudah said: Once these thirty days begin a man's visage darkens and his form can no longer be seen on earth.

Rabbi Yitzchak was sitting beside Rabbi Yehudah's

עציב. נפיק רבי יהודה, אשכחיה דהוי יתיב ועציב. אמר ליה: מה יומא דין משאר יומין? אמר ליה: אתיינא לגבך למבעי מנג' תלת מלין: חד – חד תימא מלא דאוריתא, ותדבר מאנון מלין דאנא אמיינא, תימר לוון משמי, לאדררא שםי: וחד – דתזקה ליוסף ברי באורייתא; וחד – דתיזיל לקברי כל שבעה יומין ותבעי בעותה עלי. אמר ליה: מנין לך? אמר ליה: הא נשמתי אסתטיליקת מנין בכל לילה, ולא אנהיר לי בחלמא בפה דהוי בקדמיתה, ותוה: חד אנה מצלינא ומיטינא ב'שומע תפלה' אשגחנא בצלמא דילוי, ולא חמינה. ואמיינא, דהואיל וצלמא

doorway one day, filled with sadness. Rabbi Yehudah came out and found him sitting there filled with sadness and asked, “Why is this day different from other days?”

He replied, “I came to you to request three things: First, that when you speak words of Torah and mention things that I have said, say them in my name in order that my name will be mentioned. Second, see to it that my son Yosef merits Torah. And third, go to my grave every day during the seven days of mourning and pray for me.”

Rabbi Yehudah said to him, “How do you know [that your time is approaching]?”

He answered, “My soul departs from me every night and no longer enlightens me with dreams as formerly. Moreover, when I pray and arrive at the blessing, ‘Who hears prayer,’ I contemplate my form but I can no longer see it. Therefore I said to myself that since my image has

את עבר, ולא אתחז, דהא ברוֹא נפק, דכתיב (תהלים לט, ז): "אך בצלם יתהלך איש", ורוחיה אתקיימה בגינויה, את עבר צולמא דבר נש, ולא אתחז וכי.

אמר ליה רבי יהודה: כל אלין מלין דעת בעי, עבידנא, אבל בעינא מנה, שלא אتفسר מנה, דבזה הוא עלמא תברד דוכתאי גבה, כמה דחוינא בהאי עלמא. בכה רבי יהודה ואמר: במתו מנה, שלא תתפרש מנה כי כל הפן תלתין יומין. אזלו בחזא לגביה דרבי שמעון בן יוחאי. אשפחו דחווי לעי באורייתא. זקייף רבי שמעון בן יוחאי וחמא למלאה הפנות דראקיד ורהייט קמיה דרבי יצחק. קם רבי שמעון בן

departed from me so that I can no longer see it, it is clear that the announcement has already been made. For thus is it written, 'Yet in his image a man walks' (Tehillim 39:7). [That is, as long as a man's image is perceivable] his spirit is maintained on account of it. But once it has departed and is no longer seen, [it is proof that his passing is imminent]."

Rabbi Yehudah said to him, "All these things that you have requested, I will do. But I have a request from you, too — that I should not be separated from you and that you will choose a spot for me next to you in the other world, just as I was near to you in this world."

Then Rabbi Yehudah wept and said, "Please, let me not be separated from you during these thirty days!"

Then they went together to Rabbi Shimon ben Yochai and found him engrossed in Torah study. Rabbi Shimon ben Yochai raised his eyes and saw the Angel of Death leaping and running before Rabbi Yitzchak. Rabbi

יוחאי, אחיך בידיה רבי יצחק ואמר: גוזרני, מאן דרגיל
למייעול – יעול, ומאן דלא רגיל – לא יעול. אעלו רבוי
יהודה ורבוי יצחק, ומלאך הפוט בטיר ליה לב. אשכח רבוי
שמעון בן יוחאי וחמא, דעת كان לא מטי זמניה, דעת
תמניא שעטין ביומה הו זמניה. אותביה רבוי שמעון בן
יוחאי לרבי יצחק קמי והו לעי באורייתא. אמר רבוי שמעון
לרבי אלעזר בריה: תיב אפתחא, ומאן דתחמי לא תשטע
בהדיה, ואי בעי למיעל אומי אומאה (פרוש: השבע
תשבע עותה) דלא יעול. אמר רבוי שמעון בן יוחאי לרבי
 יצחק: חמיה דיקנא דאבוק יומא הדין? דהא תניננו:
בשעתא דבר נש יסתליך מעלה, אבוי וקריביה משתתקין

Shimon ben Yochai stood up, grabbed Rabbi Yitzchak's hand and declared, "I decree that whoever is accustomed to come into my room may enter but whoever is not accustomed to come into my room may not enter." Whereupon Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak entered but the Angel of Death remained bound outside.

Rabbi Shimon ben Yochai looked and saw that Rabbi Yitzchak's time had not yet come, for his time was not until the eighth hour. Rabbi Shimon ben Yochai sat Rabbi Yitzchak before him and began studying with him. Rabbi Shimon said to his son Rabbi Elazar, "Sit at the entrance and do not speak to anyone that you see. And if someone wishes to come in, pronounce an oath that he may not enter.

Rabbi Shimon said to Rabbi Yitzchak, "Have you seen the image of your father today? For we have learned that when a person departs from this world his father and

תִּפְנַן עַמִּיה וְחַמָּא לֹזֶן וְאַשְׁתָּמוֹדָע לֹזֶן, וְכָל אָנוֹן דָּהֲיוֹן מִדּוֹרִיה לְגַבֵּיה בְּהַהְוָא עַלְמָא בְּדָרְגָא חד, בְּלַהְזָן מִתְּפִנְפִּין לְחַבְרָא עַמִּיה, וְאַזְלוּ עַם נְשֻׁמְתָא עד אַתְרֵי דְתְשָׁרִי בְּאַתְרִיה. אָמֵר לֵיה רַבִּי יִצְחָק: לֹא חַמִּינָא עַדְין. אַדְחָכִי קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי וְאָמַר: מְאַרְיִ דְעַלְמָא! אַשְׁתָּמוֹדָע רַבִּי יִצְחָק לְגַבּוֹן, דָאֵיהוּ מְשֻׁבָּעָה עַיְנִין דְהַכָּא הוּא, הָא אַחֲידָנָא בְּיה, וְתַבְּ לֵיה! נְפָק קָלָא וְאָמַר: בּוֹצְיָנָא דְכָרְסִיא, דְמָרָא קְרִיבִיה בְּגַדְפּוּהִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דִיקָן הוּא, וְעַמִּיה תִּיתְיַיְּזָנָא דְתִיעַול לְמְשִׁירִי בְּדוֹכְתִּיה. אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי: וְדָאי! אַדְחָכִי חַמָּא רַבִּי אַלְעָזָר דְאַסְתָּלִיק מַלְאָךְ

relatives are present with him and he beholds and recognizes them. Then all those who will dwell with him on the same level in the other world gather around and join him. Afterwards they accompany his soul to the place where it is to dwell.”

Rabbi Yitzchak said to him, “I have not yet seen him.”

In the meantime Rabbi Shimon arose and said, “Master of the Universe, Rabbi Yitzchak is known to us, for he is one of the seven ‘eyes’ (i.e., one of Rabbi Shimon’s seven principle disciples). See that I am holding onto him; grant him to me!”

Then a Heavenly voice proclaimed, “The Throne of the Master is upon the wings of Rabbi Shimon. Behold he is granted to you. You shall bring him with you when you come to rest in your place.”

Rabbi Shimon replied, “So shall it be.”

In the meantime Rabbi Elazar saw that the Angel of

המוות. ואמר ליה: קפטרא דטפּסא באתר רבי שמעון בן יוחאי שכיח. אמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי אלעזר בריה: על ואחד ביה, ברבי יצחק, דהא חמיינא ביה דמסתפי. על רבי אלעזר ואחד ביה, רבי שמעון אהדר אנטוי ולען באורייתא. נאים רבי יצחק וחמי לאבוה. אמר ליה: זכאי בר, חולקך בעלמא דאתה, דהא בין טרפי אילנא דמי דנו עדן אתיבב אילנא רבא ותקיפא בתערין עליון, דהא רבי שמעון בן יוחאי הוא אחד לך בכונפהה. זכאה חולקך, בר! אמר ליה רבי יצחק: ומה אנא הטעם? אמר ליה: תלת יומין הו דחפוי אדרא דמשפּבָּה. ותקינו לך

Death had departed. He said, “The decrees of Heaven do not stand in the place of Rabbi Shimon ben Yochai.”

Rabbi Shimon said to his son Rabbi Elazar, “Come and hold Rabbi Yitzchak, for I see that he is afraid. So Rabbi Elazar entered and held onto Rabbi Yitzchak while Rabbi Shimon turned his face aside and immersed himself in Torah.

Rabbi Yitzchak dozed off and beheld his father, who said to him, “Fortunate are you, my son! Happy is your lot in this world and the next. For from among the leaves of the Tree of Life in Gan Eden has come a great tree that is strong in both worlds, that is, Rabbi Shimon ben Yochai, and it holds you in its branches. Happy is your lot, my son!”

Rabbi Yitzchak said to him, “What is my status there?”

His father answered, “For three days they were feverishly preparing your bedroom. They opened windows on

פָתִיחֵין לְאֹהֶרֶא לְךָ מִאַרְבָּע סְטֶרִין. וְחַמִּינָא דּוֹכְתָּא
וְחַדִּינָא וְאַמִּינָא: זֶכְאָה חַוְלָקָה גּוֹ, וְהָא הַשְׁתָּא הָוי זָמִינָן
לְמִיתִי לְגַבֵּךְ תְּרִיסֵר צְדִיקִיא חֲבָרִיא וְעַד דְּהַוִּינָא נְפָקָא,
אַתְעַר קָלָא בְּכָלָהו עַלְמָין. מִאן חֲבָרִיא דְקִימָא הָכָא לִילָך
נְגַד נְשַׂמְתָּ רְבִי יַצְחָק לְלוֹזָת נְשַׂמְתָּ לְגַן עַדְן אַתְעַטְרָו
(פְּרוֹишׁ: סְלִיקָו) וְחַזְרוּ לְדוֹכְתִּיהְוֹן, דְרָבִי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי
שָׁאל שְׁאַיְלָתָא, וְאַתְיָבָ לִיהְ, וְלֹא ذָא בְּלָחוֹדוֹי גְּדוֹלָ כָּחָ
דְרָבִי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי, אֶלָא אָף זוֹ, שְׁנוֹתָנִין לוֹ שְׁבָעִין וּכְוֹ,
דָהָא שְׁבָעִין דּוֹכְתָּא מִתְעֻטָּרָה הָכִי — דִילִיה, וּכְלָ דּוֹכְתָּא
וְדּוֹכְתָּא פָתִיחֵין פָתִיחֵין לְשְׁבָעִין עַלְמָין, וּכְלָ עַלְמָא וְעַלְמָא
— לְשְׁבָעִין רְהִיטִין (פְּרוֹишׁ: מְלָאכִים מִמְנִים עַל עַזְלָמוֹת
שֶׁל מְלָאכִים, וְלֹפִי שְׁהָם רְצִים וְשְׁבִים בְּשִׁלְחוֹת שֶׁל מֶלֶךְ

your behalf so that you would have illumination from all four directions. When I saw your place I rejoiced, saying, “Fortunate is your lot . . . Up until a moment ago the souls of twelve righteous scholars were preparing to come to you. But while they were setting out a voice went out throughout all the worlds, saying, ‘Who are these scholars standing here preparing to meet the soul of Rabbi Yitzchak and to escort it to Gan Eden? Depart and return to your places! For Rabbi Shimon ben Yochai has made a request and it was granted to him.’”

Not only in this was the power of Rabbi Shimon great. Because the granted to him “seventy” — for the seventy adorned places that are mentioned here are his. And each place leads to seventy worlds, and each world leads to seventy messengers (of God), and each messenger

מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, על גן נקרים ('הHIGH') וכל רהיטא ורהייטא אפתח לשבעין כתריין עלאין, ומתרמן אפתחתא ארח לעתיק סטימא דיוקלו למחרמיה בההוא נעימותא עלאה דנהרא ומהניא לכלא, כמה דעת אמר (תהלים כז, ז): "למחות בנים ה' ולבקר בהיכלו". מהו "ולבר בהיכלו"? הינו דכתיב (במדבר יב, ז): "בכל ביתך נאמן הוא". אמר ליה: אבא, כמה זמנה יהיה לי בההוא עולם? אמר ליה: ברי, לית רשות לגלאה, לביר נש, אבל בהלו לא דברי שמעון בן יוחאי (רצחה אומר: ביום פקדו של רבי שמעון בר יוחאי) תחא מתקון פתוריה כו'. אדרכי אתער רבינו יצחק וחמא, היאך אנפוי נהירין. מהו רבי שמעון בן יוחאי

leads to seventy lofty crowns. From there, the paths lead to the obscure Ancient One, so that they could view the lofty sweetness, the One who illuminates and delights all beings. As it says, "To behold the pleasantness of Hashem, and to meditate in His Sanctuary." What is the meaning of "to meditate in His Sanctuary"? This is what is written: "In my entire House he is trusted."

Rabbi Yitzchak inquired, "Father, how much more time has been granted to me in this world?"

He said, "My son, I do not have permission to reveal that to any man, but at the rejoicing of Rabbi Shimon ben Yochai (i.e., at his departure) you will be the one to set his table"

In the meantime Rabbi Yitzchak awoke. He was smiling and his countenance was shining. Rabbi Shimon no-

וְאִסְתַּכֵּל בָּאֶנְפּוֹי דָּרְבֵּי יִצְחָק. אָמַר לֵיהֶ: מִלְתָא חֲדֹתָא שְׁמַעַתָּא? אָמַר לֵיהֶ: וְזֹא. סָחַ לֵיהֶ וְאִשְׁתְּטָחַ רָبֵּי יִצְחָק קְמִיהֶ דָּרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְלֹא קְיָה זֶזֶם גְּנִיה, וְתָמִיד הוּא לְעֵי בָּאוּרִיתָא, וָרָבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי לֹא הוּא שְׁבָקִיה לָרָבֵּי יִצְחָק מִמְהֻהוּא יוֹמָא. כִּד הוּא אֲעִיל קְמִיהֶ דָּרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, הוּא קָרֵי קְמִיהֶ (יעשִׂה לה, יד): "ה' עַשְׂקָה לִי, עַרְבָּנִי". רָצָה לוֹמֶר, שַׁהוּא תְּפִלָּת חִזְקִיהָ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחָלִילוֹ: ה' עַשְׂק אֶתְּנִי (פָּרוֹשָׁה: לְקַחְנֵי מִיד מֶלֶךְ הַמּוֹת) וּעַרְבָּנִי לְהַצִּילִנִי (וְהָוָא שְׁפָרְשָׁ רְשָׁ"י זְכַרְנוּ לְבָרְכָה, עַזְןִי יְשֻׁעָה, סִימְנוּ לְח). כִּי רָבֵּי יִצְחָק אָמַר זֶה דָּרָךְ שְׁבָח וְהַזְדִּיה לְהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שְׁעַשְׂק אֶתְּנִי מִיד מֶלֶךְ הַמּוֹת וְהַצִּילִוּ. עד פָּאן.

ticed and looked into Rabbi Yitzchak's face. He asked, "Have you heard anything new?"

He said to him, "Most certainly," and he related to him all that he had seen. Then Rabbi Yitzchak prostrated himself before Rabbi Shimon and refused to leave him, but toiled continually in Torah. From that day forward Rabbi Shimon never separated from Rabbi Yitzchak. When Rabbi Yitzchak would enter Rabbi Shimon's presence he would call out, "Hashem, steal me away and be my guarantor!" (Yeshayahu 38:14). [This was the prayer of King Chizkiyahu at the time of his illness, but Rabbi Yitzchak said it as an expression of praise and thanks to the Holy One Blessed is He, who stole him away from the Angel of Death and delivered him.]

וְהנִפְקַוְתָא מֵזָה, שֶׁצָרֵיךְ הָאָדָם לְהַתְפִלָל עַל זוֹ לְעֵת מֵצָא,
וַיְכֻנוּ בָאֲמִירָתוֹ: שֶׁתֹּצִיאָנוּ מִשְׁלוּם אֶל שְׁלוּם (וַתְּפַלֵה זוֹ
הִיא נִזְכְּרָת בַתְפִלָת מְעַמְדוֹת בַיּוֹם שְׁנִי, עַזְן שְׁם) שְׁנִזְכָּה
לְמִיתָת הַצְדִיקִים, דְבִינוֹ שְׁמַת צְדִיק, בָאִים לְקַרְאָתוֹ
צְדִיקִים הַרְבָה מִגּוֹן עַדּוֹ לְלוֹוֹת אֶת נִשְׁמָתוֹ, וְהוּא נוֹתֵן לְהֶם
שְׁלוּם; וְאַחֲרֵךְ כְּשַׁהוֹלְכִין לְלוֹוֹת הַנִּשְׁמָה, אֶרְךְ מְלָאֲכִים
שְׁלִשָה כְפֹתָות בָאִים וְאוֹמְרִים: שְׁלוּם שְׁלוּם עַל מִשְׁבָבוֹ.
וְזֹהוּ סֹוד "וַתֹּצִיאָנוּ מִשְׁלוּם אֶל שְׁלוּם".

The outcome of all this is that when a person's time comes he must pray that Hashem take him "from peace to peace." (This prayer is mentioned in the *Ma'amados* for the second day of the week.) Let him have in mind that he should be granted the death of the righteous. For when a righteous man dies he is met by many other righteous souls that come to escort him to Gan Eden and he wishes them peace. Afterwards as they are escorting his soul three classes of angels also arrive, declaring, "Peace! Peace be upon his resting place!" This is the meaning of the prayer, "Take me from peace to peace."

CHAPTER 20

פרק כ

איתא בגמרא דברכות: תפלוות – אבות תקנות.
ודרישו רבותינו זכרונם לברכה: אברהם תקו
תפלה שחרית, ב��ד זה תקו " מגן אברהם ". יצחק תקו
תפלה מנחה, ב��ד זה תקו לזרע " מחייה מתים ". יעקב
תקנו תפלה ערבית, ב��ד זה תקו " האל הקדוש ". וכך כל
הברכות על שם שלוש ברכות הראשונות נקראו, ואבות
תקנו אותן. וכך צריך כל אדם להזכיר להתפלל על כל
פניהם תפלה שמונה עשרה בכוננה. אמנם בעבר טרח של
אחינו בית ישראל לאו כל עולם גmirי בכוננת העמק

It is related in Berachos (26b) that the Patriarchs established the three fixed prayers. The Sages elaborate: Avraham established the morning prayer, and corresponding to this Men of the Great Assembly instituted the blessing *Magen Avraham*, "shield of Avraham." Yitzchak established the afternoon prayer and corresponding to this the blessing *Mechayeh HaMeisim*, "Who revives the dead" was instituted. Yaakov established the evening prayer and corresponding to this the blessing *HaE-l HaKadosh*, "the holy God" was instituted. Thus all the blessings were called after the names of the Patriarchs since they established them.

It follows that every person should be careful to pray at least the *Shemoneh Esrei* with concentration. Yet on account of the burden of the exile and the pressure that our brothers find themselves in not everyone is learned in the deeper meanings

להתפלל. ועל כל פנים ילכש האדם חרדה ויראה גדולה באמרו: "אלهي אברם, אלהי יצחק ואלהי יעקב", כי גדול זכותן מאד, ותפלתם מקימים אותנו בגולות המר הזה.

ויאיתא בזוהר, פרשת ויחי: אמר רבי יהודה: כמה אטימין בני עולם, שלא ידועין במליהם, והיאך מקודש ברוך הוא אשתחפח עליוו בכל יומין ועדן, ולית מאן דישגח. תלת זמנים ביום עאל רוחא חדא במערתא דכפיילתא ונשיב בקברי אבותنا ואתמיון גרמיינו וקימיון בקיומה. וההוא רוחא וכו', וטלא נחית, ומתרון אביהו. תנא: ההוא רוחא נחית בדרgin ידיען, דרגא בתר דרגא, ומטו לנו עדן הפתחותן ובבسمינו דגנו עדן שאט האי רוחא ועיל

of the prayers. Nevertheless, a person should at least enwrap himself in trembling and awe when he says the words, "God of Avraham, God of Yitzchak and God of Yaakov," for the merit of the Patriarchs is very great. It is their prayers that continue to sustain us in this bitter exile.

It is related in the Zohar (*Parashas Vayechi* 225b):

Rabbi Yehudah said: How thickheaded are the people of the world, for they do not understand matters of the world. For instance, the Holy One Blessed is He stands over them every day at all times yet no one notices!

Three times a day a wind enters the Cave of Machpeilah (the Tomb of the Patriarchs) and blows upon the graves of the Patriarchs, compelling their bones to arise . . . Then the dew falls and the Patriarchs awaken.

It was taught: That wind descends via specific levels, one after the other, until it arrives at the lower Gan Eden.

בפתחה דמערתא. כדי מטערין האבות ואמהות ומצלינו על בניהו, ואליهو הנביא נותן מים על ידיהם קדם תפלהו, ושלש פעמים הן מתפלין בכל יום על ישראל, ובכל פעם נותן אליו זכור לטוב מים על ידיהם וכו'. עד כאן.

מזה תראה כמה קדשת הגטילה שקדם התפלה, שהיא אמונהתו של אליו הנביא לתן ולצק מים על ידי האבות. על בן צרייך העולם להזהר, שייתן אדם פשר מים על ידי מי שצרייך להתפלל, ולא על ידי רשות, בשנותין לתפלה. ונחזר לעניינו שהתחלנו לדבר בזכות האבות, שהוא גודל בעיני הקדוש ברוך הוא. כל מי שזוכר האבות בתפלו בכוונה הוא עניון חביב מאד, ומסగ בכל עת צרה شيئا, חס ושלום, לאיזה אדם; כיון שתפלו היא בכוונה ומתוק

Wafting with the spices of Gan Eden it enters the mouth
of the cave, whereupon the Patriarchs and Matriarchs
awaken and pray for their children.

It is the prophet Eliyahu who washes their hands before they pray. Three times every day they pray for Israel and before each prayer Eliyahu washes their hands. From this one can see the holiness of the hand-washing before prayer, for it is the task of the prophet Eliyahu to wash the hands of the Patriarchs. Likewise every individual should see that his hands are washed by upright Jew and not by an evildoer, before he goes to pray.

Now let us return to the topic with which we began, which was the merit of the Patriarchs in his prayers with concentration — his prayers will be cherished by the Holy One Blessed is He. In times of trouble, he should proclaim

עַמְקַת הַלְּבָב, וְאֹמֵר: רְבֹזָנוּ דָעַלְמָא, זֶכֶר בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְאַמְהוֹת
וְהַשְׁבָּטִים; בָּאָפָן וּבְתַנְאי שֶׁלָּא יִפְרַח בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר
הַתְּהַלְּכוּ בְּתִמְמִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמַסְגָּל תְּפִלָּה זוּ
מִאָז לְאַנְשִׁים צְדִיקִים וּתְמִימִים. מַה שָׁאַיָּן בָּן אָמָן הָאָדָם
מִסְלָף דָרְפָו, וְלֹא נַהֲגֵעַ עַצְמוֹ כְּמוֹ הָאֲבוֹת הַקָּדוֹשִׁים,
וּמִתְנַהֲגֵעַ עַצְמוֹ בְּגַאנָה וְאוֹחֵז מִדְתָּה הַקָּנָאָה וְחוֹמָד מִמְזָן
שָׁאַיָּנוּ שֶׁל יִשְׁרָאֵל וְהַזְּלָקָה בְּדַרְכֵי זָמָה, חַס וְשְׁלוּם, בְּדָאי הִיא
שְׁיִבּוֹשׁ וַיְכַלָּם אַחֲרֵי צָאת נְשָׁמַתוֹ.

עַל זֶה הַתְּפִלָּוּ הַקָּדוֹמִים זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה: יְהִי רָצֵן
מִלְּפָנָיךְ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁלֹּא נַחֲטָא וְלֹא נַבּוֹשׁ
וְלֹא נַכְּלָם מִאֲבוֹתֵינוּ. וּבְשִׁבְיל הַבּוֹשָׁה לֹא יִכְלֶל לְבֹא לִפְנֵי

with heartfelt intent, “Master of the Universe! Remember the covenant of the Patriarchs and Matriarchs and the Tribes!” This presumes, of course, that he himself has not abrogated the covenant of the Patriarchs who walked wholeheartedly before the Holy One Blessed is He.

This prayer is very effective when recited by the righteous and wholehearted, but not by a person who has taken the twisted path and did not conduct himself as our holy Patriarchs; but rather conducts himself with arrogance, and jealousy, while seeking ill-gotten gains and immoral pleasures, Heaven forbid! Such a person is worthy of suffering shame and disgrace upon the expiration of his soul.

Our forebears used to pray: “May it be the will of Hashem our God and God of our fathers that we be prevented from sinning so that we will neither be ashamed nor disgraced before our ancestors.”

המלך מלכי המלכים, כי נשפטו היא ערטילאי, אלא לבוש, בקדאיותא בזוהר שם: תא חזי: כי לון לבני נשא, דמסתכלין ולא ידעין ולא אשתחמודען על מה קימת עלמא וככו, דמפל פקודא דאוריתא עבדין ליה לבוש יקר להאי עלמא, וכלהו אצטרכין ליה לבר נש, ומון כל יומא דעבד עובדין טבין נעשין הלבושים. ואיתא שם: רבי יהודה סבא אתרגיש בעיטה. יומא חד אחזי ליה בחלמין דיקונא מנהורא דיליה, דהוי נהיר לאربעה סטרוי. אמר להו: מי הא? אמר ר' ליה: דא הוא לבושי דילך הוא לדירא הקא, ומהאי יומא הווי חדי. אמר רבי יהודה: כל יומא ויוםא

Such shame makes it impossible for a person to enter the King's presence, for his soul is naked without any raiment. Thus the Zohar relates (*ibid.* 226b):

Come and see. Woe to those who see but do not understand, nor do they realize upon what the world stands . . . For out of every commandment that a person fulfills, a garment of honor is fashioned for him to wear in the World to Come and he will be in need of them all. Furthermore, each day that he performed good deeds, garments are also fashioned.

Rabbi Yehudah the Elder became anxious one day (regarding his portion in the World to Come). He was shown in a dream a vision of his radiance, which shone to the four directions. "What is this?" he inquired.

"This is the garment you will wear when you come to reside in this world," came the reply. From that day on he was joyful.

רוחין צדיקיא יתבונן בלבושיםיהם דריין דריין בנו עדן ומשבחין להقدس ברוך הוא ביראה עללה, הדא הוא דברתיב (תהלים קמ, יד): "אך צדיקים יודו לשמה, ישבו ישרים את פניך". וזהו מדת הצדיקים, אשר הן תמיד חרדים ויראים ומתייראים שלא לקביל בזיוון בעולם הבא ממעשיהם, שבו עושין בעולם זהה, וכל מעשיהם הטוביים יחושו בעיניהם בטפה מן הים נגד רע מעලיהם. גם מדת הצדיקים להוכיח את הרשעים, בראשותם איזה חלול ה', או מעשיהם הרעים אשר הם מרעים לבני אדם, אף שיש לחוש פן ירדפו אחר המוכחים בראיפה מסכנת, אף על פי כן לא יראה לו פנים שותקות, כי אם

Rabbi Yehudah said: Every day the spirits of the righteous sit by rows in Gan Eden dressed in their garments, praising the Holy One Blessed is He with highest honor. This is the meaning of the verse, "Surely the righteous will give thanks to Your Name; the upright will dwell in Your Presence" (Tehillim 140:14).

This is the way of the righteous — to live in constant trembling and fear lest they be disgraced in the World to Come on account of their deeds in this world. All the good deeds that they do are in their eyes like a drop in the ocean against their wicked deeds.

It is also the way of the righteous to be zealous for Hashem whenever they see a desecration of His Name or the evil deeds of the wicked. And although it may cause them to face persecution and even death, they refuse to show the wicked a smiling countenance but only one of displeasure, so that they

פניהם זועפות, שמבין בעצמם, שמעשו אינם ישרים בعينיו, וכיוצר בלבו על מה שזה הרשע מכewis את בוראו, ובלבבו יבקש, שיחפש הקדוש ברוך הוא לבבו ויתהו לדרכ היראה. וזהו חיוב לעבדי ה' הנאמנים, להוכיח את הרשעים ולהצער ברואם או בשמעם רע מעלהיהם של הרשעים. עניין זה הוא מבאר בזוהר שם, וזה לשונו: רבי יהודה ורבי יצחק אצלי פחדא באורה. אמר רבי יהודה: כתיב (משלי לא, כא): "לא תראה לביתה משלג, כי כל ביתה לבוש שניים". הא קרא רבי חזקיה חברנו אוקים ביה. דאמր: דין דמיבא הוא תריסר ירחין.

will understand on their own that their actions find no favor in their eyes.

It pains them that the wicked incite Hashem's anger. In their hearts they pray that the hearts of the wicked will be transformed and inclined towards the way of awe. Thus it is the duty of all who are faithful in their service of Hashem to admonish the wicked and to be pained whenever they witness or hear of the deeds of the wicked.

This is explained in the Zohar (ibid. 238b-240b):

Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak were traveling together along the road. Rabbi Yehudah said: "It is written, 'She will not be afraid for her household on account of the snow, for her entire household is dressed in crimson' (Mishlei 31:21). Our colleague Rabbi Chizkyahu has explained this as follows: The punishment of the wicked in Gehinnom lasts for twelve months. During half of them he

פלגא מניהו איתדיין בחמאין, ופלגא מניהו בתלגא. בשעתה דעתן לנורא, אמרו: דא היא גיהנום ודאי עאלין לטלגא, אמרו: דא חרופא דסתוא (פרוש: קריות החורף). והרשעים שמחין ואומרים: יש לנו נחת רוח, שבאנו אחר דין האש למוקם קר, אבל hon אינן יודעין, שפתלגא, שהיא השלג, נגמר דין, וסובלין שם ענשין קשיים ומרים. יכול אף לצדיקים כן, שייהיו נדוניין בששלג? תלמוד לומר: לא תירא לביתה מששלג. כי כל ביתה לבוש שניים — אל תקרי לבוש שניים, בקמן, אלא שניים — מילה ופרעה, ציצית ותפלין, מזוזה גבר חנכה וכו'.

is punished with heat, while during the other half he is punished with snow.

When they enter the fire they say, “This is surely Gehinnom!” But when they enter the snow they say, “This is the cool of winter!” And they rejoice, saying, “We are content, for after the judgment in fire we have come to cool off in a cold place.” What they do not realize is that the snow is a continuation of their judgment. There they suffer terrible and bitter punishments.

But lest it should occur to someone that Israel will also endure punishment in the snow, for this reason it is written, “She will not be afraid for her household on account of the snow, for her entire household is dressed in crimson.” Do not read, “dressed in crimson (*shanim*)” but in “two” (*shnayim*; that is, they perform the commandments in pairs) — circumcision and *pri’ah* (the tearing of the membrane underlying the foreskin), *tzitzis* and *tefillin*, *mezuzah* and the Chanukah lamp . . .

עד דהוּ אֶזְלִי, פָגַעַו בְּהָאֵי יְנוּקָא, דְהָוּ אֶזְלִי בְּקַסְטְּרָא
דְחַמְּרָא, וְמַד סְבָא רַכְּבֵב (פְּרוֹשָׁה: הַתְּינָוק הִיה מְנַהֲג אֶת
הַחַמְּרָא, וּמְזַקֵּן הִיה יוֹשֵׁב וּרוֹכֵב עַל הַחַמְּרָא). אָמַר הָאִ
סְבָא לְהָאֵי יְנוּקָא: בָּרִי, אָמַר לֵי קְרָא! אָמַר לֵיה: קְרָא –
לֹאוֹ חֶדֶא הוּא, אֶלָּא תִּבְּ לַתְּתָא אוֹ אַרְפְּבֵיב לְקַמְּךָ –
וְאִימָא לְהָ. אָמַר: לֹא בְּעִינָא, דְאָנָא סְבָא, וְאַנְתָּ טְלִיא,
דְאַתְּקִיל גַּרְמִי בְּהַדָּה. אָמַר לֵיה: אֵי הָכִי, אַפְּמַאי שָׁאִילָת
קְרָא? אָמַר: בְּגִין דְגִינִּיל אָזְרָחָ. אָמַר: תִּפְחַ רַוְחָא דְהָהָוָי
סְבָא! הוּא רַכְּבֵב, וְלֹא יְדַע מֶלֶה, וְאָמַר דְלָא יַתְּקִל בְּהַדָּה.
אַתְּפְּרִישׁ מִהָּאֵי סְבָא וְאֶזְלִי לֵיהֶ לְאָזְרָחָ. כִּד מְטוּ רַבִּי
יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, קְרָב לְגַבְּיוֹהָ. וְשָׁאַלְוּ לֵיהֶ, וְסַח לְהָוָי

While they were still walking they encountered a child guiding a donkey upon which an elderly man was riding. The old man said, “My child, cite me your verse.”

The child responded, “One verse? I do not have only one verse! Either you should alight or you should let me ride with you and I will tell you.”

“I do not wish to equate myself with you,” the old man said, “for I am an elder and you are but a child.”

The child said, “If so, why did you ask me to cite you a verse?”

“In order that we may travel together,” he answered.

“May this old man be filled with despair!” said the child. “He rides although he knows nothing and then he says that he does not wish to equate himself with me!” So he parted company with the old man and set out alone.

When Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak arrived he

עבדא. אמר רבי יהודה: שפיר עבדית! זיל בהדזן ונתוב הכא ונשמע מלה מפומך. אמר ינוקא: לאי אנה, דלא אכילנא יומא דין. אפיקו נהמא ויתבו ליה. אתרחיש ניסא ואשכחן חד מעינא דמייא תחوت אילנא, ושתו מניהו. פתח האי ינוקא ואמר: כתיב (תהלים לד, א): "לדוד, אל תתחר במרעים, אל תקנא בעשי עולה" – אל תפנה להסתבל במעשה הרשעים, כי שמא לא תקנא קנאת ה' צבאות, ותענש בשבייל פון, כי כל מאן דחמי עוודיהון דרשיעי ולא מoxicחן עוור על תלת לאוין: א) על לאו "לא יהיה לך אליהם אחרים על פני". ב) על לאו ד"לא תעשה לך פסל

approached them and related to them what had happened. Rabbi Yehudah told him, "You did the right thing. Come with us and we will sit and listen to what you have to say."

The child said, "I am tired, for I have not eaten anything today." They took out some food and gave it to him. A miracle occurred for them and they found a spring under a tree and drank from it.

Then the child began, "It is written, 'For Dovid, do not grieve over the [success of] evildoers; do not be jealous of the iniquitous' (Tehillim 37:1). That is, do not turn to observe the deeds of the wicked, for perhaps you will not be jealous on behalf of Hashem of Hosts and you will be punished on this account. For whoever sees the deeds of the wicked and is not jealous for the honor of the Holy One Blessed is He transgresses three injunctions: 1. 'Do not have any other gods before me' (Shemos 20:3). 2.

וְלَا תִשְׂתַחֲוו לָהּ וְגֹ". ג) עַל לֹא "לֹא תִעֲבֹדֵם". בְּגַין
כֵּה בָּעֵי לִיהְ לְבָרֶנֶשׁ לְאַתְפָּרְשָׁא מִנְהָהוּ וְלִמְסְטִי אָזְרָחָ
מִנְהָהוּ, עַל פָּן אַתְפָּרְשָׁא וְסְטִינָא אָזְרָחָ. מִפְאָן וְלֹהֲלָא
דָּאַשְׁכְּחָנָא לְכוּ, הָאִי קָרָא אִימָּא קְפִיכָו. פָּתָח וְאָמָר: וַיָּקָרָא
אֵל מֹשֶׁה, בָּאַל"ף זְעִירָא; בְּגַין דְּהָאִי קְרִיאָה לֹא הוּא
בְּשָׁלִימָו. מַאי טָעֵמָא? דְּלֹא הוּא אֵלָא בְּאָרְעָא דְּחוֹצָה
לְאָרָץ, בְּגַין דְּשָׁלִימָו לֹא אַשְׁתַּבְחָ אֵלָא בְּאָרְעָא קְדִישָׁא.
וְהַגִּיד לְהָם עוֹד סּוֹדּוֹת גְּדוּלּוֹת. אַתָּה רְבִי יְהוָה וְרְבִי יִצְחָק
וְנִשְׁקָו עַל רָאשׁוֹ וְאָמְרוּ: בְּרִיךְ רְחִמָּנוּ, דְּזָכִינוּ לְמִשְׁמָעָ דָּא;
וּבְרִיךְ רְחִמָּנוּ, דְּלֹא אַתְּאַבְּיוּ בְּיַדְךָ מְלִין אַלְיוֹן בְּהַהְוָא

'Do not make for yourself an image nor shall you bow to them' (ibid. 4-5). 3. 'Do not serve them' (ibid. 5).

"Therefore a person must separate from them and direct his path away from them. For this reason I separated from the old man and directed my path away from him. And now that I have found you I will explain another verse."

So he began, "And He called (וַיָּקָרָא) to Moshe" (Vayikra 1:1) — "The *alef* (at the of the word *vayikra*) is written small because this 'calling' was not complete. Why not? Because it took place outside the land of Israel. For completion exists only within the land."

He then proceeded to reveal to them additional insights of great depth, whereupon Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak came and kissed him on the head and said, "Blessed is the Merciful One who allowed us to hear these things. And blessed is the Merciful One for not allowing

סְבָא. קָמוּ וַאֲזִלُו. עַד דָּהּוּ אֶזְלֹו, חָמֵי חַד גַּפּוּ נִטוּעַ בְּחַד גַּנְאָ. פָּתָח הָאֵי יְנוּקָא וַאֲמֵר (בראשית מט, יא): "אָסְרִי לְגַפּוּ עִירָה, וְלִשְׁرָקָה בְּנֵי אֲתֹונָו". וְהַעֲגִינָן, כִּי עִיר וְאֲתֹונָה שְׁנִי קְלֻפּוֹת תְּקִיפּוֹת, וְכֵדִי לְהַחְלִישׁ כְּחַן שְׁלָא יַטְשִׁטְשָׁו אֶת הָעוֹלָם, אֶצְרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּשֵׁם שֵׁל יְהָ, שָׁנָאֵמֶר (ישעיה כו, ז): "כִּי בֵּיהֶה צָור עֲוֹלָמִים". וְזֹהוּ הַרְמָז בְּכָאָן, דְּגַנְּטָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֵׁם שֵׁל יְהָ וְאֲכַלֵּיל בְּהַהְיא עִירָה. עִיר הַוְיָה לִיהְ לְמִימָר, אֶלָּא כֵּדִי שִׁיחִיה אֶת הַמִּשְׁמָ שֵׁל יְהָ בְּתוֹכוֹ. וְכֵן "לִשְׁרָקָה", לְשׂוֹרֵק הַוָּה לִיהְ לְמִימָר, וְכֵן

these things to be wasted on that old man." Then they arose and began walking.

They spied a grapevine growing in a certain garden and the child began, "He will bind his donkey-foal to the vine and the son of the donkey-mare to the vine-branch" (Bereishis 49:11) — "The idea is this: The 'foal' and the 'mare' are two potent shells of impurity. In order to weaken their power so that they will not confuse the world the Holy One Blessed is He formed the world with the name Ya-h, as it is written, 'For with Ya-h Hashem formed the worlds' (Yeshayahu 26:4).

"This is what is hinted at here, that the Holy One Blessed is He took the name Ya-h (יְהָ) and included it within the word for 'his foal.' For the verse should have said simply 'foal' (עִיר), but it said 'his foal' (עִירָה) instead, to include the letter *heh* of the name Y-h within it.

"Similarly, the word 'branch' should have been written *soreik* (שְׁוֹרֵק) but instead it is written with an extra *heh* at

"בְּנֵינוּ אֶתְנוּ", בָּן אֶתְנוֹ הִיה לוֹ לֹזֶר. וַעֲזֹד גַּלְהַ סּוֹדוֹת
וְעַנְצָנִים גָּדוֹלִים.

אמר רבי יהודה: אל מליל לא אַזְדְמִין הַכִּי בָאָזְרָחָא דָא אֶלָא
לִמְשָׁמָעַ מְלִין אַלְיָן — די לָן. אמר רבי יהודה: יָאוֹת הָוִי
לְהָאִי יְנוֹקָא, וְלֹא לְמַנְדָעַ כְּלֵי הָאִי, וְאַנְאָ מְסֻתְפִינָא עַלְיָי
אי יְתַקְיִים בְּעַלְמָא בְּגִינִיה. אמר ליה רבי יצחק: ולמה?
אמר ליה: דָהָא יְכַיל לְאַסְתְּכָלָא בְאַתָּר דְלִית לִיה רְשׁוֹת
וּמְסֻתְפִינָא עַלְיוֹ דָעַד לֹא יִמְטֵי לְפָרָקָוי יִשְׁגַח וַיְסַתְּפֵל
וַיַּעֲנַשְׂוּ לִיה. שָׁמַע הָאִי יְנוֹקָא. אמר להו: לֹא מְסֻתְפִינָא
מְעוֹנְשִׁין לְעַלְמַיּוֹן, דָהָא בְשֻׁעַתָּא דְאַסְתְּלִיק אָבָא מְעַלְמָא,

the end, *soreikah* (שורקה), while the word ‘son’ is written with an extra *yud* — *b’ni* (בן) instead of *ben* (בן)."

The child then went on to reveal to them other esoteric insights.

Rabbi Yehudah said, "If we had traveled this way for nothing other than to hear these things it would have been sufficient for us."

Rabbi Yehudah then said, "It would have been better for the child if he did not know so much, for I am afraid that he will not be allowed to remain in the world on this account."

Rabbi Yitchak asked, "Why not?"

"Because he may glimpse at what is not permitted," he replied. "I am afraid on his behalf that before he grows up and reaches maturity he will contemplate and glimpse at what he should not and be punished."

The child overheard him and said, "I am not afraid of punishment at all, for when my father departed this world

בריך לי ואמר בצלותא ובעי עלי, וידענא דזוכותא דאבא יгон עלי, אמרו: מאן אבוך? אמר ליה: אנה בריה דרב המנוןא סבא. נטלו ליה וארכבוחה על כתפייהם תלת מלין ואזלנו פחדא וברכווה ואזלגו. כדאתו לגביה רבי שמעון בן יוחאי, סדרו מלין קפמיה. אמר רבי שמעון בר יוחאי: ודי אוורייתא אחסין ליה. עד פאן לשוננו.

ונלמד מזה המאמר, שיש להתחבר בדרך עם בעלי תורה ולהתרחק מון עמי הארץים, כמו שעשה האי ינוקא. ושנית נלמד מזה המעשה גדל עונתנותן של רבי יהודה ורבי יצחק, שבו גודלי ישראל, כשהם מועדיםuai ינוקא

he blessed me and prayed for me. And I know that my father's merit will protect me."

"Who was your father?" they asked.

"I am the son of Rav Hamnuna the Elder," he answered, whereupon they took him and carried him upon their shoulders for three miles. After this they continued walking together for a time and then blessed him and went on their way.

When they came to Rabbi Shimon ben Yochai they related what had transpired. Rabbi Shimon said to them, "Surely the Torah comes to him by inheritance!"

From this passage we can see that one should join up with Torah scholars along the road and avoid the company of the ignorant, just as the child did. Secondly, from this incident we learn of the great humility of Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak. For they were leaders of the generation, yet when they heard that the child was the son of Rav Hamnuna the

הוּא בָן רַב הַמִנִינָא סְבָא, הַיּוֹ מִרְכַּבְיוֹן הַאֵי יְנוּקָא עַל
כַּתְפֵיכֶם לְשָׁמֶע דְבָרֵי תּוֹרָה מִפְיוֹ, וְלֹא הַיּוֹ מַתְגָּאִים לְשָׁמֶע
דְבָרֵי תּוֹרָה אֲפָלוֹ מִפְיַתְזָן, בַּיְהָאָדָם, שְׁמָשִׁים עַצְמוֹ
כַעֲפָר, שְׁחַפֵּל דְשֵׁין בּוֹ, הוּא נִקְרָא אֲהֻוב לְמַעַלָה וּנְחַמֵּד
לְמַטָּה, וּנִקְרָא יָן אַוְהָבֵי הָא', שְׁעַלְיֵיכֶם נִאָמֵר (תְּהִלִּים סֶט, לו):
"וְאַוְהָבֵי שְׁמוֹ יִשְׁפְּכוּ בָהּ".

Elder they carried him upon their shoulders in order to listen to his Torah.

Nor were they too proud to hear Torah even from the mouth of a child. For a man who renders himself like the dust upon which all trample is called, “Beloved above and valued below.” Moreover, he is called one of the “lovers of Hashem,” concerning whom it is written, “And the lovers of His Name will dwell in it [in Tzion]” (Tehillim 69:37).

פרק כא CHAPTER 21

פתיב בספר תהילים (קיט, קכט): "ערוב עבדך לטוב אל יענני זדים". יש לפרש המקרא באפ"ן דגמת איש, שיש עליו חובות הרבה. אמנם יש בידו כסף ושינה כסף בכספי שיוכל להשתיק לבבלי חובות ולסלק אותן. אמנם הבבלי חובות אין יזעום מזה שיש בידו יכולת לסלוק לכל אחד, ומחתמת בו רוצין לפל עליו ולקח מה שהמציא ימצא, שבל אחד יראו, פון ישלם לאחר, והיא יפסיד ממונו. ואין תקנה לאיש זה כי אם שייבקש ערביתו, שלא יטרפו אותו הבבלי חובות הנוגשים, עד שבחרחת זמן ימכר את סחורתו, ובאשר יהיה האזרור כסף בידו, יתן לכל אחד ואחד את חובו, ועל ידי בו ינצל

It is written in the book of Tehillim, “Be a guarantor for Your servant for the good; do not allow the arrogant to oppress me” (119:122). This verse can be understood by an analogy of a man burdened with many debts, but with enough silver and other valuables to satisfy all his creditors. However, since the creditors are unaware that he has enough for each of them all they are intent on confiscating whatever they can find. For each one is afraid that the debtor will pay the others and have nothing left for him.

The only solution is for the debtor to find a guarantor who will keep the creditors at bay while he sells his merchandise. Then when he has the money in hand he can pay each of them what he owes him. In this way he will be saved from the injury,

מן הָזִקּוֹת וּמִן הַכְּחִשׁוֹת בַּעֲלֵי חֻזּוֹת וּשְׂאָרִי הַפְּסָד, הַבָּאִים עַל יְדֵי רְדיּוֹת בַּעֲלֵי הַחֻזּוֹת. וּנְגַדֵּה לֹומר, בָּזָה כְּוֹן דָּוד הַמֶּלֶךְ בְּמַאֲמָרוֹ: "עָרֵב עַבְדָּךְ לְטוֹב", כי דָוד הַמֶּלֶךְ בְּקַשׁ מַהְקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שִׁיחָה עָרֵב בְּעֵדוֹ נְגַד הַמְּקֻטְרָגִים וּבַעֲלֵי הַדִּינִים, שְׁלָא יַטְרִפוּ אֶתְתוֹ מִחְמָת אֵיזָה חַטָּאת שְׁבִידּוֹ, כי יש גם כן בַּיָּדוֹ הַרְבָּה זָכִיות נְגַד עֲבָרוֹת, שְׁהָן הַחֻזּוֹת, עַל כֵּן אָמָר: "אֶל יַעֲשֵׂקְנוּ זָדִים", לְמַעַן גְּדֻעָה, כי הַמֶּאֱרִי דִינִים מוֹכְנִים וּמִצְפִים, מַתִּי יָבוֹא הַיּוֹם, וַיְבֹזֹא זוּ הָאָדָם הַחֻזּוֹת בַּיּוֹם כִּדְיַי לְגַבּוֹת חֻזּוֹת מִפְנֵי מִחְמָת חַטָּאים וּעֲבָרוֹת שְׁבִידּוֹ וְלַפְעֵל בּוֹ דִינָם הַקְשָׁה, בְּשִׁיאָה חַיָּב מִדיּוֹן הַעַלְיוֹן.

loss of reputation and other misfortunes that result from the hounding of creditors.

It seems to me that this is what Dovid HaMelech meant when he wrote, “Be a guarantor for Your servant for good” (Tehillim 119:122). That is, he wished for the Holy One Blessed is He to serve as his guarantor against his accusers and pursuers to prevent them from falling upon him on the pretext of some misdeed on his part. For he also possessed many merits to counterbalance the debits of his transgressions.

Therefore he adds, “Do not allow the arrogant to oppress me” (Ibid.), which indicates that his accusers were waiting for the day when this “sinner” (i.e., Dovid) would fall into their hands. For they wished to “collect” what he owed in the form of sins and transgressions by carrying out the sentence of the Heavenly court after he was found guilty.

וְהַרְבָּה זָכִיּוֹת אֲרִיכִין אֶל הָאָדָם שִׁיצֵּא זָכָאי, כִּי גָדוֹל
הַחַשְׁבּוֹן וְהַדְקָדָוק. רָאָה מַה דָּאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ מְשֻׁלִּי: רַבִּי
יַשְׁמָעֵאל אָוֹרֶר: אָוי לְאוֹתָה הַבִּישָׁה וְכַלְמָה: בָּא לוּ מֵשִׁיחַ
בְּיַדְוֹ מִקְרָא, וְלֹא מִשְׁנָה, הַזָּפָךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פָּנָיו
מִמְּנוֹ, וּמְצָרֵי גַּיהֲנָם מַתְגָּבְרִין בּוֹ כִּזְאָבִי עַרְבָּה, וְהֵם נוֹטְלִין
אוֹתוֹ, מְשֻׁלִּיכִין אוֹתוֹ לְגַיהֲנָם. בָּא מֵשְׁבִּידֹו שְׁנִי סְדָרִים,
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָוֹרֶר לוֹ: בָּנִי, הַלְכוֹת לִפְמָה לֹא שְׁנִית?
אָם אָוֹרֶר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: הַנִּיחּוּהוּ – מוֹטָב, וְאָם לֹא
– עֹשֵׂין לוּ כְּמַעֲשָׂה הַרְאָשׁוֹן. בָּא מֵשְׁבִּידֹו הַלְכוֹת,
אָוֹרֶרים לוֹ: בָּנִי, תּוֹרַת פָּנִים לִפְמָה לֹא שְׁנִית? שִׁיחַ בּוֹ

A person must possess much merit to be found innocent, for the reckoning is thorough and exact. See what is written in the Midrash on Mishlei (10:3):

Rabbi Yishmael said: Woe for that shame! Woe for that disgrace! Along will come one who has mastered Scripture but not Mishnah and the Holy One Blessed is He will turn His face away from him and allow the agents of Gehinnom to overwhelm him like wolves of the evening. They will take him and cast him into Gehinnom.

Along will come one who mastered two sections of the Mishnah and the Holy One Blessed is He will ask him, “My son, why did you not master the law?” If the Holy One says, “Leave him be,” fine. But if not, they will treat him as they did the first one.

Along will come one who mastered the law and they will ask him, “My son, why did you not master *Toras Kohanim* [the halachic Midrash on Vayikra]? For it contains the

טמאת שְׁרָצִים וַטְהָרָתָן, טמאה וטהרת נגעים, טמאה וטהרת בתים, זבים ויזולדות, נדה, סדר ודוי של יום הփוריים, דין ערכין, רב דין ישראל, שהן גופי התורה, הנאמרים בפרשת קדושים, דין מקربת קדשים, דין שפטות ויזבולות. אם אומר הקדוש ברוך הוא: הניחוהו מوطב, ואם לאו – עוזין לו כמשפט הראשון. בא מי שיש בידו מקרא ותורת Kohanim, חמשה חמשי תורה למה לא שניית? שיש בהן קריאת שמע והרבה מצוות, תפlion, מזוזה וכו'. בא מי שיש בידו כל הבזoper לעיל, שואליין אותן: מפני מה לא למדת הגדה ולא שניית? شبשעה

laws of defilement by small creatures and the form of purification from them, the defilement and purification from skin plagues, the defilement and purification of houses, males with a flow, women after childbirth, menstruating women, the order of the confession on Yom Kippur, the laws of pledges, the comprehensive summary of Torah law contained in *Parashas Kedoshim*, the laws of sacrifices, and the laws of the Sabbatical and Jubilee years.

If the Holy One Blessed is He says, “Leave him be,” that is fine. But if not, they will treat him as they did the first one.

Along will come one who mastered *Toras Kohanim* and they will ask him, “Why did you not master all five books of the Torah?” For they contain the *Shema* and many other commandments, such as *tefillin*, *mezuzah*, etc.

Along will come one who mastered all these and they will ask him, “Why did you not study and master the Aggadah? For when a Torah scholar sits and interprets

שְׁחָכֶם יוֹשֵׁב וְדוֹרֶשׁ, מַכְפֵּר אֲנִי עֲוֹנוֹתֵיכֶن שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
עוֹד אֶלְאָ שְׁבָשָׁעָה שְׁהָן עֲוֹנִין "אָמֵן, יְהָא שְׁמֵמִיה רְבָה" אֶפְלוּ
אֲםַנְתָּב וְנַחֲתָמָן גָּזָר דָּין שְׁלָחָם לְרַעָה, אֲנִי מוֹתַחַל לְהַם
וּמַכְפֵּר עֲוֹנוֹתֵיכֶם. בָּא מַי שְׁבִידֹו הָגָדָה, הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
אָוּמָר: מַאי טָעֵמָא לֹא לְמִדְתָּת גְּמָרָא, שְׁפָקָרָא תְּלִמוד? וְעַל
זֶה נָאָמָר (קְהֻלָּת א, ז): "כָּל הַנְּחָלִים הַוְלָכִין אֶל הַיּוֹם וְהַיּוֹם
אִינְנוּ מְלָא" — זֶה גְּמָרָא. בָּא מַי שְׁבִידֹו גְּמָרָא, הַקְדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא אָוּמָר לוֹ: בְּנִי, הַזָּאֵיל וְנַתְעַסְּקָת בְּגְמָרָא, צְפִית
בְּמִרְכָּבָה? שְׁאֵין לֵי הַנָּאָה בְּעוֹלָמִי אֶלְאָ בְּשָׁעָה שְׁתַלְמִידִי
חִכְמִים יוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בְּתוֹרָה וּמְצִיצִין וּמְבִיטִים וּרְזָאיִן

(these texts), Hashem grants atonement for Israel's sins. Moreover, when the listeners respond, *Amein, yehei shemei rabba* (at the end of the lesson in Aggadah), even if a decree has been written and sealed against them Hashem will forgive them and grant atonement for their sins."

Along will come one who mastered the Aggadah and the Holy One Blessed is He will ask him, "Why did you not master the Gemara, which is called the "Sea of the Talmud"? Concerning this was it written, "All streams flow to the sea but the sea is not full" (Koheles 1:7) — this alludes to Gemara.

Along will come one who mastered Gemara and the Holy One Blessed is He will ask him, "My son, since you toiled in Gemara, did you contemplate the Throne? For the only time I have pleasure from My world is when Torah scholars sit engaged in study and glimpse, peer, behold and contemplate from their Talmud studies how the Throne of

והוּגִין בְּכֶסֶא הַכָּבֹוד הַיָּאֵךְ הוּא עוֹמֵד, הַرְגֵל הַאֲחָד הַיָּאֵךְ הוּא עוֹמֵד וּבִמְהָה הוּא מִשְׁתַּמְשֶׁשׁ. וּכְנָוֹ רַגֵּל הַשְׁנִי וּכְנָוֹ רַגֵּל הַשְׁלִישִׁי וּכְנָוֹ רַגֵּל הַרְבִּיעִי, בִּמְהָה הֵם מִשְׁתַּמְשֶׁסִים. חַשְׁמָלֶל הַיָּאֵךְ הוּא עוֹמֵד וּבִמְהָה פָנִים הוּא מִתְהַפֵּךְ בְּשָׁעָה אַחַת, לְאֵיזָה רֹוח מִשְׁמָשׁ הַבָּרָק, לְאֵיזָה קָרוֹם מִשְׁמָשׁ הַכְּרוּב, וְהַיָּאֵךְ הַכְּרוּבִים וּמְלָאֵכִי הַשְּׁרָת עֻמְדִים וּמִשְׁמָשִׁים. גְדוֹלָה מְכֻלָּן עֲנֵנִין כֶּסֶא הַכָּבֹוד, הַיָּאֵךְ הוּא עוֹמֵד: עֲגָל, בְּמַיִן מְלַבֵּן מִתְהַקֵּן אוֹ בְּמַיִן גַּשֵּׁר? כִּמְהָה וּבְאֵיזָה גַּשֵּׁר אָנִי עֹזֶב, בְּאֵיזָה גַּשֵּׁר הַօּפְנִים עֲזֹבָרִים? בְּאֵיזָה גָּלָגָלִי הַמְּרַבְּבָה עֲזֹבָרִים? וּכְנוּ. וְכִי לֹא זֶה הוּא הַדָּרֶת בְּבָזְדִּי?! זֶה גָּדְלָתִי, זֶה הַדָּר יְוֹפִי, שְׁבָנִי מְכִירִין אֶת כְּבָזִי; וְעַל זֶה אָמַר דָוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קד, כד): "מָה רַבּוּ מְעַשֵּׂיךְ הָיָה!" עד כֵּאן.

Glory stands. How the first leg stands and what it is used for; then the second leg and the third and the fourth.

"How *Chashmal* is situated and to how many directions it turns every hour. Which wind is used by the lightening and which by the cherub. How the cherubim and the ministering angels stand and minister. And most important of all, how the Throne of Glory is situated; is it circular, and fashioned like a frame, established like a bridge. How many bridges does it contain and over which one do I pass. Upon which bridge the *Ofanim* pass. Upon which bridge do the wheels of the Throne pass, etc.

"Is this not My glory, My magnificence, the splendor of My beauty — when My children appreciate My glory?" Concerning this Dovid HaMelech said, "How many are your works, Hashem!" (Tehillim 104:24).

הנה מי זה האדם, אשר יוכל לעמוד בחקירות אלה?! ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה: אוין לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה! אמנים אף על פי כן אל יתרשל ולא תטעצاب לב האדם, כי הקדוש ברוך הוא בבחן לב וחווקר כליות. בראותו דכונתו הוא לדבק בטוב, ונפשו חשקה בפטורה ובמעשים טובים, ושעת הדחק גורמת למעט, על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות פרק יג, משנה יא): אחד מרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיבoon לבו לשם שמים. ויהיה תמיד בשמחה בשבעה לידי עסק מצוה, כי העוזה המצוות בשמחה, אהוב וחביב מאד לפניהם הקדושים ברוך הוא, שעל כן אמר בזוהר חדש: בהיות האדם זוכה,

Who can possibly stand up to such inquiries? This is what prompted our Sages to declare (*Bereishis Rabbah* 23:11), “Woe to us for the Day of Judgment! Woe to us for the Day of Rebuke!”

Nevertheless, one must neither slacken nor become depressed, for the Holy One Blessed is He examines the heart and searches out the kidneys. He sees that a person intended to cling to the good, that his soul wished to pursue Torah and good deeds and that it was only the vicissitudes of the times that caused him to fall short. Concerning this the Sages said (*Berachos* 5b), “It does not matter whether one did much or little as long as his intentions were for the sake of Heaven.”

A person must always rejoice when he has the opportunity to become involved in the fulfillment of any of the commandments. For whoever performs them joyously is beloved and precious to the Holy One Blessed is He. Thus it is related in *Zohar Chadash* (20b) that it is a very beloved matter to the

שְׁהַכְּנִיס אֶת בָּנו לְחִיּוֹב מֵצֹהָה, דְּהַיְנוּ כְּשִׁיגַע לְבָנו הַשְׁלָש עֲשֵׂרָה שָׁנִים, חַבֵּב מֵאַד לִפְנֵי הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא, כְּשֶׁרוֹאָה שְׁהָאָב שְׁמָח עַל זֶה שְׁזַכָּה לְהַגְּיעַ אֶת בָּנו לְחִיּוֹב קִיּוֹם הַמְצֹוֹת. וְעַל כֵּן חִיּוֹב גָּדוֹל לְעַשׂוֹת מִשְׁתָּה וִשְׁמָחָה בָּאֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי יֵש נְחָתָה רֹוח לַהֲקֹדֹש בָּרוּךְ הוּא. וּכְדֹאִיתָא בְּזָהָר, הַנִּזְכָּר לְעַילָּה: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִתְלִיסָר שְׁנִי וְלֹעֲילָה הַהִיא יוֹמָא חֹזֶבֶתָא עַל צְדִיקִים לְמַעַבֵּד חֹדֶתָא דְלֹבָא פִּיוֹמָא דְסַלִיק לְחַפֶּה, וּבְגִין הַהִיא זִכּוֹת עַתִּיד הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא לַיְעַטֵּר לְהָוֹ וְלַעֲבֵר בְּרוֹזָא קָדְמֵיהֶן בְּחֹדֶתָא: צָאָנה וּרְאִינָה, בְּנוֹת צִיּוֹן, וּכְיוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלֹעָזֶר: מִתְלִיסָר שְׁנִינִין וְלֹעֲילָה – אֵי בָּעֵי לְמַהְוִי זְכָאָה, יְהִבְין לִיה הַהִיא נְשֻׁמְתָּא

Holy One Blessed is He when He sees a father rejoicing when his son becomes obligated to fulfill the commandments, upon reaching the age of thirteen. For this reason there is a great obligation to make a feast on that day, for this brings pleasure to the Holy One Blessed is He.

Thus the Zohar relates:

Rabbi Yitzchak said: From the age of thirteen and upwards [one is obligated to fulfill the commandments] and on that day it is the duty of the righteous to celebrate as if it were a wedding day. In this merit the Holy One Blessed is He will one day arouse them and dispatch a herald ahead of them, proclaiming joyfully, “Go out and see the daughters of Tzion. . . .”

Rabbi Elazar said: From the age of thirteen and up, if a person wishes to be a *tzaddik* he is granted a holy soul

קדישא עללה, דאתגרית מברסיה יקרה דמלךא. רבינו שמעון בן יוחאי זמין למאריך דתיזבטה ומאריך דמתניתא למיכל בסעודתא רבתי, דעביד בר מצונה לבריה רבוי אלעזר וחפה לביתה במאנון דיקר, ואותיב לרבענו בהאי גיסא ובהאי גיסא, והו כי קא בדוח טובא. אמרו ליה רבנן: מי בדיחותא דמר ביום דין יתרה משאר יומין? אמר להם רבינו שמעון בן יוחאי, ביום דין נחטין נשטטין קדישא עלאין בארכעה גפין דחיותא לברי רבוי אלעזר, ובהלו לא דא חד בדיחותא שלמתא. אותבי לרבי אלעזר בריה לגביה. אמר: תיב, ברוי, ביום הקדוש ברוך הוא מקדש יתך בעדבא (רואה לומר: בגורל) דקדישין. אמר

from On High, carved out from beneath the King's Throne of Glory.

Rabbi Shimon ben Yochai invited penitents and masters of Mishnah to partake in the great bar mitzvah feast that he made for his son Rabbi Elazar. He covered his entire house with precious vessels and seated the scholars on either side, and the rejoicing was indeed great.

The scholars said to him, "Why is our teacher's joy greater on this day than on other days?"

Rabbi Shimon answered, "For on this day a holy soul is descending from On High upon the four wings of the *Chayos* to my son Rabbi Elazar. At this feast my joy is complete."

He seated his son Rabbi Elazar beside him, saying, "Sit, my son, for today the Holy One Blessed is He is sanctifying you with the lot of the holy ones."

רַבִּי שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָאי מֶלֶה חֶדָּא, וַאֲסֵךְ אֲשֶׁר לְבִתְאָ. נִפְקֵוּ רַבְּנָנוּ וְחַמְּנִי קְטָרָא, דְּהַווּ סְלִיק מְבִיתָא כָּל הַאֵי יוֹמָא. אֲתָא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן לְקוֹנוֹנָה אֲשֶׁבָּה לְרַבְּנָנוּ, דְּהַווּ פּוּהִי וּקְיָמִין בְּשֻׁוּקָא. אָמַר לְהֹו: הָא הַאֵי קְטָרָא, דְּסְלִיק מְבִיתָא דְּרַבִּי שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּהָא יוֹמָא דַיִן מְכִתְרִין בְּכַתְרָא קְדִישָׁא לְרַבִּי אֱלֹעָזָר בְּרִיהָ. וְהָוִי רַבְּנָנוּ רְזָאִין, דְּהַווּ נְמִית עַמְּדָא דָאֲשֶׁר. יָתִיב תְּפִנָּה רַבִּי יוֹסֵי. חָדוּ בְּלָהוּ וְאָמְרוּ: הַאֵי הַלּוֹלָא לְהָוִי שְׁלָמָא! וּבְרִיכּוּ בְּלָהוּ לְרַבִּי אֱלֹעָזָר בְּרַבִּי שְׁמֻעוֹן, וִיתִיבוּ תְּפִנָּה וְחַדְוָא בְּחַדְוָא וְלָעֵי בְּאוֹרִיתָא. עד כֵּאן.

אֲשֶׁרִי לְאָדָם וּטוֹב לוּ, שְׁמָקִים וּמְדֻבָּק נְשִׂמְתָּא קְדִישָׁא

After Rabbi Shimon ben Yochai had said one word the house was surrounded with fire. The scholars went out and saw the smoke rising from the house all that day. Along came Rabbi Yose ben Lakonya and found them standing in the marketplace staring in amazement. He said to them, “The smoke that is rising from the house of Rabbi Shimon ben Yochai is there because on this day his son Rabbi Elazar is being crowned with a holy crown.”

The scholars watched as the pillar of fire descended and Rabbi Yose remained there [until the fire had departed]. Then they all rejoiced, saying, “Let this rejoicing be complete!” They all blessed Rabbi Shimon’s son Rabbi Elazar and sat there sharing in their happiness and engaging in study.

Fortunate, then, is the person who fulfills the commandments, causing one holy soul to cling to another, and he is

אצל נשְׂמַתָּא קָדִישָׁא, וּמְכֻתֵּרָיו לֵיה בְּכֶתֶרָא קָדִישָׁא, וְכֹל
 זֶה בְּשִׁיקְבָּעַ עַתִּים לְתֹרֶה וַיְהִי עֹסָק בְּגִמְילוֹת חֲסָדִים
 וּבְמְעֻשִׁים טוֹבִים, אֲבָל בְּשַׁהַאֲדָם הַזֶּלֶךְ אַחֲרָ שְׁرִירוֹת לְבוֹ
 וְאַחֲרָ זָוְלוֹת וּסְזָבָאות, וְכֹל יָמֵינוֹ הַזֶּלֶךְ אַחֲרָ מִשְׁא וּמִתְנוֹ,
 וּרְקָ מְבָלָה זִמְנוֹ לְצִדְקָה גּוֹפָו, וְלֹא לְצִדְקָה נְשָׁמָתוֹ, אֲזַנְשְׂמַתָּא
 קָדִישָׁא מִסְתְּלִקָּת מִמְנוֹ, כִּי אַחֲרָ שְׁטַבָּעוֹ כְּטַבָּע הַבָּהָמה.
 וְעַל זֶה אִיתָא בְּמַדְרָשָׁה הַגְּנָעָלִם: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַיָּ
 לְרִשְׁעִים, שְׁאַינְם רֹצִים לְהַדְבִּקָּה בְּשִׁתְפָּא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
 הוּא. בַּמָּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: בָּאוֹתוֹ הַנְּשָׁמָה, שָׁנְתָנוֹ בּוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַדְבִּקָּع צְמוֹ בְּמַעַשָּׁה הַבָּהָמה. הַדָּא
 הוּא דְכַתִּיב (תְּהִלִּים מִט, יג): "וְאַדְם בִּקְרָ בְּלִילִין נִמְשָׁל

crowned with a holy crown. But this is only true if he sets aside fixed times for study and engages in acts of lovingkindness and good deeds. But if he goes after his heart's desire, pursuing gluttony and drunkenness, spending all his days in business and wasting all his time on the needs of the body rather than those of his soul, then his holy soul abandons him, since his nature is that of a beast.

Concerning this was it written in *Zohar Chadash* (21b):

Rabbi Yehudah said: Woe to the wicked who do not wish to cling to the partner of the Holy One Blessed is He. And who is this? Rabbi Yitzchak has said, “This is the soul that the Holy One Blessed is He has instilled in him.” But instead he clings to the behavior of the beasts. This is the meaning of the verse, “But man does not endure in his splendor; he is likened to the silenced

כבר המות נדמו" (ועין לקמן, פרק סא, מה שכתבתי שם). ולמה לא יחשב האדם, כי לא ברא הקדוש ברוך הוא אותו אלא לכבודו, ולא שימלא תאותו?! ואלמלא היה משים האדם אל לבו, כמה מקלים אותו ביותו אינו משגיח לכבוד בוראו, כמה היה ראוי לרודף אחר מעשה בוראו? יתרה, כדי איתתא בזוהר: תניא: אמר רבי אלעזר ברבי שמעון בן יוחאי: כד נטה שמשא גדרפי למיהך בתוקפთא דגלגלי, מפריש בטפלהzon דטרפי אילנא דגו עדן, וכל מלאכין עלאין וחיות קדישין וכרסוי יקרא דמלכא ובשםיא דגו עדן ואילני, שמיא וארעא ותולדותיהם, כלhone מזדעים ומשבחים ומודים למאיריהם. וזקפן וחמאן די

“animals” (Tehillim 49:13). (See also what I will write on this matter in Ch. 61).

Why do people not consider that the Holy One Blessed is He has only created them for His honor and not to fulfill their appetites? If only a person would take to heart how they curse him On High for his lack of concern over his Creator’s honor. And how fitting it is that a person should run to see his Creator’s deeds. Thus the Zohar relates (*ibid.* 23a):

Rabbi Elazar the son of Rabbi Shimon ben Yochai said: When the sun inclines its wings to go forth by the might of its wheels, trampling with their hooves upon the leaves of the trees of Gan Eden, then all the holy Beings, the King’s Throne of Glory, the spices of Gan Eden and the trees, Heaven and earth and their hosts — all of them tremble and give praise and acknowledgement to their Master.

They arise and see the explicit holy Name engraved

שָׁמָא קָדִישָׁא דְאַתְפֵרֶשׂ דָגְלִיף בְשִׁמְשָׁא בְמַטְלָנוֹי, יְהִבּוֹן
תִּשְׁבַּחֲנוּ לְמַאֲרִי עַלְמָיו. וְנִפְיקָהָא, וְאָמָרָה: וַיְהִוָּא לְבָרִיאָה,
דְלֹא מְשַׁגִּיחַ בְּיַקְרָא דְמַלְכָא! וְכַתְבֵּה (נְחַמְּמָה ט, ו): "כָל צְבָא
הַשְׁמִים לְךָ מְשֻׁתְחוּם וּכְוּ", וְתַנְנָן נָמִי, כִּשְׁהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
נָכַנס אַחֲרָ חִצּוֹת לִילָה עִם צְדִיקִים בְּגֹן עָזָן, אָזִי כָל שְׁעָרִי
שָׁמִים נִפְתְּחִין, וְהָוָא עַת רְצֹן לְעַסְקָה בְתֹרֶה, וְכַתְוֹת שֶׁל
מֶלֶאכִי הַשְׁרָת וּכָל בָּסְמִי גֹן עָזָן עִם צְדִיקִים פּוֹצְחִין רָפָה
וּשְׁירָה לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. הַדָּא הוּא דְכַתְבֵּה (תְּהִלִּים קָמ,
יד): "אָתָּה צְדִיקִים יְדֹוּ לְשָׁמֶךָ יִשְׁבּוּ יִשְׁרָם אֶת פְּנֵיךְ". אִימְתָּהִי
צְדִיקִים יְדֹוּ לְשָׁמֶךָ? כִּשְׁיִשְׁבּוּ יִשְׁרָם אֶת פְּנֵיךְ, דָהָוָא בְשָׁעה

upon the sun in its journeys and they give praise to the Master of the Universe. Then a voice is heard, proclaiming, “Woe to the creatures who do not contemplate the glory of the King!” As it is written, “And all the hosts of Heaven bow to You, etc.” (Nechemyah 9:6).

It is also taught (*ibid.*):

When the Holy One Blessed is He enters Gan Eden after midnight together with the righteous then all the gates of Heaven are opened and it is a favorable time to engage in study. At that time bands of ministering angels and all the spices of Gan Eden burst out in exultation and song along with the righteous before the Holy One Blessed is He.

This is what is meant by the verse, “Surely the righteous will acknowledge Your Name; the upright will dwell in Your Presence” (Tehillim 140:14). When will the righteous give thanks to Your Name? When the upright dwell

שִׁיאוֹשְׁבִים לִפְנֵיךְ בָּחֶצֶת לִילָה. וַאֲחַר כֵּה שְׁלַשָּׁה כְּתֻות שֶׁל
מֶלֶאכִי הַשִּׁירָת, שֶׁהֵן מִמְנִים עַל מִשְׁמְרוֹת הַלִּילָה, אָוּמָרִים
שִׁירָה, עַד שַׁהְגִּיעַ עַמּוֹד הַשְׁחָרָה. וַיְשַׁחַר לִישְׁרָאֵל בְּשָׁעָה
שְׁעוֹלָה עַמּוֹד הַשְׁחָרָה לְקוֹם וְלַהֲתִgger בְּשִׁירָות וְתַשְׁבָּחוֹת
לִפְנֵי מֶלֶכְךָ שֶׁל עֲזָלָם. מַאי טָעָמָא? מִשּׁוּם דִּינְסְּבִין שִׁירָתָא
בְּתַרְמָלֶאכִי הַשִּׁירָת, וְמַקְדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאוֹתוֹ זָמָן מִצְוִי
לִמְטָה. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (מִשְׁלֵי ח, יז): "וּמְשַׁחָרֵי יִמְצָאֶנּוּ".
וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וּבַלְבֵד שֶׁלָא יִפְסִיק, עַד שִׁיתְפְּלָל,
כְּשַׁחַמָּה זָרַחת.

אמר רבי יוחנן, אמר רב: כְּשַׁהַקְדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא יֵצֵא

in Your Presence. That is, when they sit before You in Gan Eden at midnight.

Afterwards the three bands of ministering angels that are appointed over the watches of the night sing songs of praise until dawn. Then at dawn it is Israel's duty to rise and with strength offer songs and praises before the King of the Universe. Why is this? Because they must take over serving after the ministering angels have finished. Moreover, at that time the Holy One Blessed is He is found nearer to earth. This is the meaning of the verse, "And those who seek Me will find Me" (Mishlei 8:17). (The word for "those who seek Me" — *meshacharai* — contains the word for "dawn" — *shachar*.)

Rabbi Yehudah added: Provided that they do not leave off until it is time to pray as the sun rises.

Rabbi Yochanan said in the name of Rav: When the Holy One Blessed is He exits those worlds that He desires

מאותן ההעולםות, דכסי בhone, ובא להבגס עם הצדיקים בגן עדן, הוא ממתין ורואה: אם שומע קול העוסק בתורה, hei קלא ניחא קפימה מכל שירין ותשבחין דברי מלאכי השרת לעילא, הדא הוא דכתיב (שיר השירים ו, יא): "אל גנת אגוז ירדתי לראות וגו'", מי לראות? אותן ההעולםות בתורה. אמר רבי יצחק: וכי גן עדן נקרא גנת אגוז? אמר רבי יוחנן: אין בודאי שהגן עדן נקרא "ganet aguz", מה אגוז סתום מכל עברי ויש עליו כמה קלפות, כי גן עדן סתום מכל צדייו ויש עליו כמה שמירות, שלא שלטו בו לראות לא מלאך ולא שרף וחשמל ולא עין נביאים. הדא הוא דכתיב (ישעיה סד, ג): "עין לא ראתה אלהים זולח".

and enters Gan Eden together with the righteous, He pauses to see whether He hears the sound of Torah study. For it was taught: That sound is more pleasing to Him than all the songs and praises that are recited by the ministering angels On High, as it is written, "I descended into the Nut Garden to see, etc." (*Shir HaShirim* 6:11). What is meant by "to see"? To observe those engaged in study.

Rabbi Yitzchak asked, "Is Gan Eden then called the 'Nut Garden'?"

Rabbi Yochanan replied, "Yes, certainly Gan Eden is called the 'Nut Garden.' Just as a nut is sealed up from every side and is surrounded by many shells, so is Eden sealed up on every side and surrounded by numerous defenses so that it cannot be seen by any angel, *saraf* .. *Chashmal* and beheld by the prophets. Thus it is written, "No eye has seen it except for You, O God" (Yeshayahu 64:3).

אמר רבי שמעון בן יוחאי: אָנָא הוּא תְּקִמֵּה דָּרְבֵי בָּרוֹקָא וַתָּהָא אֶמְرָה: כִּדְין אָזְכָה לְמַעַלְתָּה גַּנְתָּ אֲגֹז עַם חֲסִידִי יִשְׂרָאֵל, וְלَا הוּא יְדַעַּנָּא מָאִ קָאָמָר, עַד דְּשָׁמְעָנָא דָאָמָר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְפָאִי, דָקָרִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְגַן עַדּוֹ "גַּנְתָּ אֲגֹז". מַה אֲגֹז יְשַׁלֵּחַ לְהַפְּמָה קְלֻפּוֹת וְהַפְּרִי הוּא מִבְּפִנִים, כֵּה עַדּוֹ, הַגָּן הוּא מִבְּחִזִּיאָה, וְהַעֲדָן מִבְּפִנִים. עַד פָּאוֹן.

אֲשֶׁרִי מֵשָׁהוֹלֵךְ טָמִים, וְעַמְלָו בְּתֹרָה, וְכָל דָּרְכֵיכְיוּ הֵיא לְשֵׁם שְׁמִים, אָזִי נְשָׁמְתוֹ הֵוּ מִזְכָּנָת לְבִנְסָלְעַדּוֹן, דָקָרִי "גַּנְתָּ אֲגֹז", וְהַוָּא חַיִי עַזְלָם הַבָּא.

Rabbi Shimon ben Yochai said: One time I was standing before Rabbi Beroka and he said to me, “So shall I merit the level of the Nut Garden together with the pious of Israel.” But I did not understand what he meant until I heard from Rabbi Yochanan ben Zakkai that the Holy One Blessed is He refers to Gan Eden as the Nut Garden. Just as a nut is surrounded by many shells while the fruit is situated in the middle, so too Gan Eden — the garden is on the outside while Eden is on the inside.

Fortunate is he who walks innocently and toils in Torah and whose ways are all for the sake of Heaven. For then his soul is prepared to enter Eden, which is called the “Nut Garden,” that is, the World to Come.

פרק כב CHAPTER 22

כבר כתבו לעיל בפרק שני, מענש גדול של מוציא זרע לבטלה, אשר על זה אמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיט, לז): "העבר עיני מראות שוא, בדרכיך חייני". ונראה בונת תפלותו להעביר עינוי מהסתכל במקום האסור, כגון בונשים, ועל ידי כן יבוא לידי טמאה בלילה. ולזה אמר: מראות שוא כמנין ש"ז, שהוא ראשית תבות שכבת זרע, שלא יתראו אליו כתות שלليلית, הנקראים קרי, שטביה הלילית להאדם להוציא שכבת זרע לבטלה, והוא באלו ממית בידו להטפה, כי מהטפה יכול להולד ולד בן קימא, ועל כן הוא אחוז בסטרא

In the second chapter we commented on the terrible punishment awaiting the man who wastes his seed. Concerning this Dovid HaMelech wrote, "Avert my eyes from seeing vanity, cause me to live in Your ways" (Tehillim 119: 37). It seems to me that this verse was a prayer that he be saved from gazing at forbidden sights, such as women, so that he would not defile himself at night, for the word "vanity" — שוא — has the same numerical value as the acronym for seed, ש.

Dovid HaMelech pleaded that the cohorts of the demon Lilis, who are known as *Keri*, not appear to him, for they cause a man to waste his seed at night. Since a child can be conceived from every droplet, wasting seed is considered akin to murdering those droplets with one's own hands. Thus, one who wastes seed is under the sway of the *Sitrab deMosah*, the Side

דָמוֹתָא. לְזַה אָמֵר: בְּדֶרֶכְךָ חִיִּנִי, רָצָה לוֹמֵר: שְׁתַפְלַתָּו הִיה
לְאָחָז בְּסִטְרָא דְחַיִי, וְלֹא לְהֽוֹצִיא שְׁכַבָּת זָרָע לְבֶטֶלה, כִּי
הַמּוֹצִיא שְׁכַבָּת זָרָע לְבֶטֶלה, יֵש מִמְנָה אֶחָד, דָאֲקָרִי
עַשְׁטָר"א, וְהַוָּא מִמְנָה עַל אֲלָפִים וַיְרַבּוּ שְׂטָנִים וְשָׁדִים
וּמְלָאֵיכִי חִבְלָה, שְׁהָנוּ מַטְפָּאִין אֶת הָאָדָם, וַיְנַטְלִין הַיְיָ טֶפֶה,
שְׁהֽוֹצִיא הָאָדָם לְבֶטֶלה, וַיְסַלְקִין לְיהָ לְעַילָּא, וַיְגַזְרִים דְּבָרִת
קָדִישָׁא יְהִי מְשֻׁעָבֵד לְסִטְרָא דְמִסָּאָבָא. אֹוי וְאֹוי שְׁגִירָם
הָאָדָם הַסְּבָה זוּ, שִׁיְשַׁעַבְדֵה הַקָּדְשָׁה תְּחִת הַטָּמֵאָה!
וְדַע מָה שְׁמַקְבֵּל מִפִּי תַּלְמִידֵי הַאֲרֵי, זְכַרְנוּ לְבָרָכה,
שֶׁאָמַר לְתַלְמִידָיו שִׁישׁ בְּגֹוף הָאָדָם תְּרֵי"ג אֲבָרִים וְגִידִים,
וְהַוָּא נִצּוּצֹת שֶׁל הַגָּפֶשׁ. וְכֵן יֵשׁ בָּרוּם וְכֵן בְּנִשְׁמָה. וְכֵל

of Death. This is why Dovid requested, “Cause me to live in Your ways.” That is, he prayed to be under the sway of the *Sitrah DeChayeい*, the Side of Life, and thereby to be saved from wasting seed.

It is mentioned in the Zohar (Part II, 263) that there is an angel appointed over those who waste seed. It has in its charge thousands upon thousands of accusers and demons and destructive angels, all of whom cause a person to be defiled. Then they take the droplet that the man wasted and bring it on High, causing the mark of the covenant on his body to become enslaved to the Aspect of Impurity. Woe to the man who causes holiness to become enslaved to impurity!

There is a tradition passed down by the Ari's disciples that is important to know. The Ari *z"l* explained that the 613 limbs and arteries of the body are the sparks of the animal soul

ניצוץ טלי במצוה אחת של תרי"ג מצוות. והיה יודע הארץ", זכרונו לברכה, איזה מצוה היא חסר באדם, והיה רואה בניצוץ אחד, פשעsha אדם דבר עברה, שאז היה מסלך ניצוץ אחד, והיה נתן תקון לכל אחד ואחד כדי להחזיר הניצוץ למקוםו. וכל זה היה נבר על פי האותיות שיש בעורו, ובפרט בפניו ובשערו הוא יותר נבר. והיה לו סימן בשרטוטין ובגומות שעל ידיו ופניו של אדם.

ופעם אחת בא אליו גדול הדור אחד, ושמו רבי חיים ויטאל, ואמר לו הארץ", זכרונו לברכה: הנה אני רואה, שבתוך עשרים ושתיים אותיות באלו"ף בית שבמצח כלן מאירם, חיץ מהגימל, שהוא מהפכת. ומיד חרד

(*nefesh*). There are corresponding sparks of the spirit (*ruach*) and the soul (*neshamah*) as well, each of which is dependent upon one of the 613 commandments.

The Ari *z"l* had the power to discern which commandment a person was lacking. He could also detect the sparks brought about by transgressions. Using this information he would then give each person a set of instructions (*tikkun*) for returning each spark to its proper place. He was able to discover all this from the letters impressed upon a person's skin, which are particularly apparent in the region of the face and hair. He was also able to interpret the patterns of lines and follicles on a person's hands and face.

One day one of the great scholars of that generation, Rabbi Chaim Vital, came before him. The Ari told him, "I see that that all twenty-two of the letters on your forehead are illuminated with the exception of the letter *gimmel*, which is back-

הרב מזרנו הרב חיימן ויטאל, זכרונו לברכה, ובקש מהאר"י, זכרונו לברכה, שיגיד לו טעם הדבר, כי בונדי לא על חנוך הו. אמר לו האר"י, זכרונו לברכה, שאינו גומל חסד עם אביו פרראי. אף על פי שאתה עוזה חסד עמו, אבל לא חסד מלא. ובסبيل לך זאת גימ"ל היא מהפכת. ועוד אמר האר"י, זכרונו לברכה, לתלמידיו, כי כל העוזה מצויה, אז אתה מצויה היא גרשמת במצח האדם באות אחת מן אל"ף ביה"ת של עשרים ושמティים אותיות, והיא מאירה בפניו כשלועשה המצווה פעמי שנית, כי בפעם ראשונה היא נבלעת בפנים, ובפעם שניית היא בולטת ומתקנוצצת. וכל זה הוא בשאר מצוות. מה שאין

wards." Upon hearing this Rabbi Chaim Vital was filled with trembling. He asked the Ari z"l to reveal to him why this was so, for it was surely not in vain!

The Ari answered that Rabbi Chaim had not performed sufficient acts of kindness towards his father. "Although you do perform acts of kindness towards him they are not complete and for this reason the *gimmel* is backward."

The Ari revealed further that whenever a person performs one of the commandments it is recorded upon his forehead with one of the twenty-two letters of the alphabet. If he then performs the same commandment a second time the letter begins to shine. For the first time he performs it the letter remains sunken into the skin, but the second time it stands out and sparkles.

This is true of all the commandments with the exception of

כִּי בְּצֵדֶקָה, אַיִלָּה נְבָלָעַת בַּפְנִים כְּמוֹ שֶׁאָר אֲוֹתִיּוֹת, אֶלָּא
מְאִירָה בְּמִצְחָוָה תְּכַף בָּסּוֹד "וְצִדְקָתוֹ עַזְמָדָת לְעֵד".

וְכֵן בְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה רַמּוֹן גַּם פָּנִים בְּמִצְחָוָה בָּאֲשֶׁר שְׁחוֹרָה.
מִכֶּל מִקּוֹם אָם מִתְחַרְטָה וַיַּגַּע וַיַּטְרִיחַ לְתַקֵּן בְּעַשְׂיוֹת
תְּשׁוּבָה הָעוֹוֹת שָׁעָשָׂה, אֵז מַסְלָק הַחַשָּׁךְ וְאֵשׁ שְׁחוֹרָה,
אֲשֶׁר הוֹשָׁם בְּמִצְחָוָה מְהֻעָוֹן. וּבְשִׁבְטָת, כַּשְׁבָּא הַנְּשָׁמָה יִתְרַחֵר
אַחֲרֵ חָצֹות לִיְשָׂרָאֵל, אֵזִי יִתְפַּסֵּה אָזְנוֹ הָעָוֹן מִכֶּל וְכֵל,
זָוַלְתָּ טָמֵאות קָרִי. אֶنְכָּל שְׁתַקֵּן הַמְּעֻשִׂיות, אֵינוֹ נִסְתַּלֵּק בְּלִתִּי
טְבִילָה.

הַכָּל הָעוֹלָה, כִּי עַל פָּנֵי נִקְרָא אָדָם עַזְוָלָם קָטָן, שְׁכָמוֹ
שְׁבָהִוָּת נְגַזֵּר אֵיזָה דָּבָר לְבוֹא לְעוֹלָם, אָם לְטוֹבָה אוֹ לְרָעָה
חַס וּשְׁלוּם, מִתְרָאָה וּנְגַלָּה זֶה הַדָּבָר עַל יְדֵי כּוֹכְבִים

charity, which is not sunken into his skin like the others but shines forth immediately upon his forehead as is hinted at in the verse, “And his charity enures forever” (Tehillim 111:3).

The same applies to transgressions. They, too, are indicated on a person’s forehead in black fire. However, if he regrets his deed and toils to rectify it through repentance, he can remove the darkness and the black fire that the iniquity impressed upon his forehead. And on Shabbos after midday, when a Jew receives his extra soul, the iniquity is covered over completely with the exception of the defilement caused by wasting seed. For in that case even after he has rectified the deed the mark does not disappear until he immerses in a *mikveh* [ritual bath].

The basic principle is that a human being is called a miniature world. Therefore, just as when anything is decreed upon the world, for good or for bad, Heaven forbid, it is manifest in

הקביעים בركיע, כן מתראה הכל באדם בשרטוטין במצח שלו.

ובוא וראה מה דאיתא בזוהר, פירושת אחורי: רבי אבא הווי איזיל לkapotkia, והויעמיה רבי יוסף. עד דהו איזלי, חמו בר ניש, דהוית אתי ורישימא חד בנפוי. אמר ליה רבי אבא: גסティ מהאי אורחא, דהא אנפוי דדין גבר אסחדו עלי, דאתקיל בעריאתא דאוריתא (רצח לומר, דהוא נכשל בעריאות באسور ברית דאוריתא) בגין דא אתרשים בנפוי. אמר ליה רבי יוסי: אי האי רישימא הווי ליה כד הוין נוקא, Mai Uritha Ashitach Biha? אמר ליה: אנא חמיינא בנפוי, דבעריאתא דאוריתא הוא נכשל. קרב ליה רבי אבא. אמר

the fixed stars of Heaven, so too everything pertaining to the individual appears in the lines of his forehead.

Come see what is written in the Zohar (*Parashas Acharei* 75b):

Rabbi Aba was on his way to Cappadocia accompanied by Rabbi Yose. While they were walking they saw a man coming towards them with a mark on his forehead.

Rabbi Aba said, “Let us turn aside from this road, for this man’s face attests that he has violated the Torah’s laws of sexual morality.”

Rabbi Yose asked, “Suppose that he has had this mark since childhood, what immorality could he have been guilty of then?”

Rabbi Aba insisted, “Nevertheless, I see in his face that he has violated the Torah’s laws of morality.” Rabbi Aba

לייה: אִימָא מֶלֶא דָא; האי רְשִׁימָא דַאנְפֵךְ מָה הִיא? אמר ליה: בָמְטוֹתָא מְנִיכּוּ, לֹא תִעֲנֵנּוּ יְתִיר לְהַהְוָא בָר נֶשׁ, דָהָא חֻבִּיהָ קָא גָרְמוּ לִיה. אמר רבי אבא: מהו? אמר ליה: יוֹמָא חד הוֹינָא אַזִיל בָאוֹרְחָא אָנוּ וְאַחֲוָתִי, וְהֹוֹינָא בָחֵד אַשְׁפִּיזָא וְרוֹוִינָא חִמְרָא. וְכָל הַהְוָא לִילְיא אַחִידָנָא בְאַחֲוָתִי. וּבְצִפְרָא קִמְתִי, וּאַשְׁפִּיזָנָא הָוִית קַטְטָה בְהָדִי גְבָרָא. עִילְינָא בְיִנְיהּוּ לְעַשׂוֹת שְׁלוֹם בְיִנְיהָם, וְחַבְלוּ אֹתְתִי. דָא מְהָאי גִיסָא, וְדָא מְהָאי גִיסָא, וּרְשִׁימָא דָא הוּי עַיל לְבִי מְחָא. וְאַשְׁתְּזִיב לֵי חד אַסְיָא, וּרְבִי שְׁמַלְאִי שְׁמִיה. אמר ליה: מַאי הִיא אַסְוָתָא דִיהִיב לְךָ? אמר ליה: אַסְוָתָא דַנְפֵשָא,

called to the man and asked, “Tell me something, what is this mark on your face?”

The man replied, “I beg of you, do not punish this man (meaning himself) any further! For his sins caused that mark.”

Rabbi Aba asked, “In what way?”

He explained, “One day my sister and I were traveling. We came to an inn and became intoxicated on wine. All night long I held onto my sister. Then when I arose in the morning I heard the innkeeper quarreling with someone. I interposed myself between them intending to make peace but they both struck me, this one from this side and the other one from the other side, and this mark entered all the way into my brain. A physician named Rabbi Simlai managed to save me.”

Rabbi Aba inquired, “What was his treatment?”

He answered, “It was a treatment for the soul, for

דָמַה הִיא יוֹם אֲהַדְרָנָא בְתִיּוֹבֶתָא, וּבְכָל יוֹם בְכִינָא קְמִיה
קְדֵשָׁא בָרִיךְ הוּא עַל הַהוּא חֻזְבָה, וּמְאָנוּ דָמָעִין אָנוּ רְחִיצָא
אֲנָפָאי. קָרֵי עַלְיָה רְבִי אָבָא: "וָסֶר עֲזָנָה, וְחַטָּאתָה תְכִפָּר",
וְאַתְעַבֵּר הַהוּא רְשִׁימָא מְאָנוּפּוּ. אָמַר לֵיה: נְדָרָנָא מְהַאי
יוֹם אָהָדָה לְאַתְעַסֵּק בָאָזְרִיתָא יוֹם וּלְילָה. אָמַר לֵיה: מָה
שְׁמַךְ? אָמַר לֵיה: אֱלִיעָזָר. אָמַר לֵיה רְבִי אָבָא: וְדָא שְׁמַךְ
גְּרִים לְה, וְאֱלֹהָה סִיעָה, וְהוּא יְהִי בְסֻעָדָה. שְׂדָרִיה רְבִי
אָבָא וּבְרִכָּיה.

זָמָן אַחֲרָא הוּי רְבִי אָבָא אַזִיל לְגַבֵּי רְבִי שְׁמַעוֹן בָנו
יּוֹחָאי. אַעֲיל בְמִתְהִימָה דְהַהוּא גְבָרָא אֱלִיעָזָר. אַשְׁפְּחִיה

from that day onward I have engaged in penance. Every day I weep over my iniquity before the Holy One Blessed is He; then I wash my face with my tears."

Rabbi Aba declared, "And your iniquity has departed and your sin will be atoned for" (Yeshayahu 6:7), whereupon the mark vanished from his face.

The man said, "I vow that from this day forward I will engage in Torah study day and night."

Rabbi Aba asked, "What is your name?"

"Elazar," he replied.

Rabbi Aba observed, "Surely it was your name that caused God to help you ("Elazar" means "God helped"). May he continue to help you." Then Rabbi Aba sent him off with a blessing.

On another occasion Rabbi Aba was on his way to see Rabbi Shimon ben Yochai when he came to the town of that fellow Elazar. He found him sitting and expounding

דָּהֹי יִתְּבֵן וְדָרְשֵׁנָה (תהלים צב, ז): "אִישׁ בַּעַר לֹא יִדּוּ וּכְסִיל
לֹא יִבְנֶן אֵת זוֹאת". כַּמָּה טְפֵשִׁין אֲנוּ בְּנֵי עַלְמָא, דְּלֹא
מְשַׁגִּיחַיְנוּ וְלֹא יִדְעַיְנוּ וְלֹא מְסֻתְּכַלְיָנוּ לִמְנָדָע אָזְרָחָא דְקָדְשָׁא
בָּרֵיךְ הוּא עַל מָה קִימָא עַלְמָא. מִאן מַעֲבֵב לְהוּ לִמְנָדָע
אָזְרָחָא דְקָדְשָׁא בָּרֵיךְ הוּא? טְפֵשִׁיהָזָן דְלְבָהָזָן, דְּלֹא יִדְעַיְנוּ
לְאַשְׁתְּדָלָא בָּאוּרִיתָא; דָאַלוּ הוּי מְשֻׁתְּדָלִי בָּאוּרִיתָא
לִמְנָדָע אָזְרָחָא דְקָדְשָׁא בָּרֵיךְ הוּא – הוּי יִדְעַי. וְזֹהָא:
"אִישׁ בַּעַר לֹא יִדּוּ" – לְעַסְק בְּתוֹרָה; "וּכְסִיל לֹא יִבְנֶן
אֵת זוֹאת" – נִימּוּסִין דְשֵׁכִינָה. דָאַתְּקָרָאת זוֹאת, כַּמָּה
דָאַתְּ אָמַר (ויקרא ט, ג): "בְּזֹאת יָבָא אַהֲרֹן אֶל הַקָּדְשָׁה".

the verse, “A empty-headed man cannot know, nor does a fool cannot this” (Tehillim 92:7):

“How foolish are the people of the world that neither take to heart nor know nor contemplate the ways of the Holy One Blessed is He to learn why it is that they are upon this earth! What is preventing them from discovering the ways of the Holy One Blessed is He? It is the foolishness of their hearts that prevents them from studying Torah. For if they would only study in order to learn the ways of the Holy One Blessed is He, they would know.

“This is the meaning of the words, ‘A empty-headed man cannot know.’ That is, he does not know to engage in study. ‘Nor does a fool understand this.’ That is, he cannot understand the ways of the *Shechinah*, which is called ‘this’ (*zos*), as it is written, ‘With *this* [zos] Aharon shall enter the sacred precinct’ (Vayikra 16:3).”

It is the practice of the *Shechinah* to afflict the righteous in

והיא, כי נימוסין דשכינטָא הוּא ליסר את הצדיקים בעולם הזה למען יירשו העולם הבא, ולהרשותם משלמת קצאת טובות בעולם הזה עבור קצאת מצוות שעשו בעולם הזה, כדי לטרדון מן העולם הבא. וכי שהוּא בסיל, לא יבין זאת – נימוסין זואת, ומתרמיף ומהריה, חס ושלום, ואומר: ראה, זה צדיק וישראל מזכה בישורין, ואנו יושבין בשלוּה ומתרגבירין והולכין בלי סבה ומצליחין בכל עסקים. אבל החכם עיניו בראשו, והוא יודע העניין כי מה שהרשותם הולכין ומצליחין בלתי טוב, וזהו: "בפרח רשותם כמו עשב, ויציצו כל פעלי און" – הוא כדי "להשמדם עד עד" מן העולם, שהוא עולם של חיים נצחיים עד עד, ושם יהיו אפר תחת כפות רגלי

this world so that they may inherit the World to Come. Conversely, the wicked are rewarded here for their few good deeds in order to deprive them of the World to Come.

The “fool” does not understand “this,” that is, the ways of the *Shechinah*.. Therefore expresses bewilderment and doubt, Heaven forbid. He says, “See how this righteous and upright individual suffers while we evildoers enjoy tranquility, inexplicably increasing in dominion and prospering in all that we do!”

But the wise man has his eyes in his head. He realizes that the inexplicable success of the wicked is merely an instance of what is described in the verse: “When the wicked bloom like grass and the evildoers blossom” (*Tehillim* 92:8). The verse concludes, “It is only that they may be destroyed forever,” that is, in the World to Come, the world of eternal life. For they will become ashes beneath the feet of the righteous, as it is written,

צדיקים בפָה דָאת אָמַר (מלאכי ג, כא): "וְעִשּׂוּתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֲפָר תְּחַת כְּפֹות רְגֵלֶיכֶם".

פתח עוד וذرש הא נברא: פתיב בספר איוב (איוב טז, ח): "וַיַּקְם בַּי כְּחֵשִׁי, בְּפָנִי יְעֵנָה". במה קא מיר? אַמְנָם הָעֵנָן הוּא, כי מי שהוא חוטא והולך אחר שירירות לבו, ואיננו חושב על תכליות וסוף האדם אשר הולך למות, ולאחר פה צריך לתת דין וחשבון בפני יוצר הכל, בשבאה לפני הדין, איזי כל הרעות והפשעים שעשה, הן רשומים ומקוקים באנפוין דיליה, והנה עלאי ותתאי (דהינו, מלאכים העליונים וגם כתות מלאכים, הטסים תחת הרקיע) בלאו מסתכלין בהאי רשיימה, שמראה על חטאיו ופשעויו, ומקלلين אותו ואומרין עליו: כי פד יבוא יומך, ותפל ביד אכזרים לשפך דיןיהם ומריהם, ופתאים תתפרק

"And you shall tread upon the wicked, for they shall be ashes under the soles of your feet" (Malachi 3:21).

That same person also expounded the verse, "And my leaness (or, my treachery) will rise up against me and bear witness to my face (or, upon my face)" (Iyov 16:8). The meaning of this verse is this: If a person sins and follows his heart's desire, ignoring the fact that he must one day die and be made to reckon before the Creator of the Universe, when he is summoned to judgment all his iniquities are engraved upon his face.

Then when all the higher and lower angels see that mark upon which all his sins are recorded, they curse him, saying, "Woe! Woe! When your day comes you will fall into the hands of the cruel, who will pour out upon you harsh and bitter punishments! All of a sudden your fortunes will take a turn for

שׁעַתָּה, וְאֵין מִרְחָם לְהָ, וְאֵין מַלְיָעַ יִשְׁרָאֵל בְּגָדָה,
הַקָּדוֹשָׁה תִּתְרַחֲקָמָהוּ, וְהַטְמָאָה הַזְּלָכָת וְגַזְבָּת בְּכָל
אָוֹפָיָהֶם וּמַדְבָּקָת בָּהֶם. וּבָאַלוֹ הַיּוֹם, שְׁהָרְשִׁימָה הִיא
בְּמִצְחָוֹ מִתְחַמֶּת עָזָנוּ, אָם אָשָׁתוֹ הִיא מִתְעַבְּרָת מִמְּנוּ, יְהִי
הַנְּלָד בֶּן עֻזָּ פְּנִים, אַלְים בַּעַל זָרוּעַ, מַסְרָר מִמְּנוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
אִינּוּ מַקְבִּיל תּוֹכָחָה. וּלְעַל אַלְיוֹן בְּנִים קָרָא עַלְיהָוּ בְּזָהָר,
דָּאַלְיוֹן הוּא אָנוּן חִיבֵּין דְּדָרֵין, דְּמָאֵרִיהָוּ שְׁרֵין לְהָזָן (פרוש:
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִפֵּץ לְעַשׂוֹת רָצְוֹן חִפְצָם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
כִּדְיַי שְׁיָהָיו פְּלִין בְּעוֹלָם הַבָּא). כִּדְיַי לְשִׁיצָה לְהָזָן בְּעַלְמָא
דָּאַתָּי. וּלְעַל זָה אָמַר אַיּוֹב: "כַּחַשִּׁי בְּפָנִי יָעָנָה".

**אָבֶל אָנוּן צְדִיקִי הַדָּוָר הַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים בְּמַעֲשֵׂיָהֶם
הַטוֹּבִים, רֹזְדֵּפִי צְדָקָה וְחֶסֶד, בַּעַלְיִי אָמוֹנה, הַמְתַחְרִיטִים**

the worse. No one will have mercy upon you and no defender will speak on your behalf." Holiness will distance itself from him and his defilement will increase until it overwhelms his entire body and clings to him.

As long as that the mark caused by his iniquity is still upon his forehead, any child that his wife conceives will be brazen, violent and an informer, and he will refuse to heed rebuke. The Zohar says of such children that they are the wicked of the generation whose will the Master of the World fulfills in this world in order to destroy them in the World to Come. Concerning this Iyov said, "And my treachery will rise up against me and bear witness upon my face."

But regarding the righteous of the generation, upright in their deeds, pursuing charity and lovingkindness, strong in their faith, remorseful over their misdeeds, who prepare for

במעשייהן הרעים, ובכל יום מכינים עצמן ליום הדין ויום הפקדה כדי לבוא בקדשה ובטהרה לפניה כסא הקבוד, אזי כל מעשיהם הטובים רשותם ונתקיין במצחן לטובתו, ובהסתפל בהן מלאכין עליו ומתפאיין, מברכין אותו ואומרים: דין ברא קדישא לקדשא בריך הוא, ברא חביבא, המשמח אביו שבשמי, והסירה אחרא בורחת ממני, והקדשה מדבקת בו ומתקברת يوم יום, אשר לו ואשרי חלקו! ואמרו לו השומעים: רבוי, מנא לך הא דשפיר קאמרת? אמר להן: כי נעשה לי רשים חד באנפי על ידי חובה, ועל ידי זכהה איזיל מנין רשים. אמר ליה רבוי אבא: מה שמק? אמר ליה: אליעזר. אמר ליה: בריך רחמנא,

judgment every day that they may come before the Throne in holiness and purity — all their good deeds are engraved upon their foreheads. When the higher and lower angels behold them, they bless them, saying, “This is a holy child of the Holy One Blessed is He. He is a beloved child who brings joy to his Heavenly Father!” The *Sitrah Acharah* flies away from him and holiness clings to him, increasing day by day. Fortunate is he and fortunate is his lot!

The Zohar continues:

The man’s listeners inquired, “Rabbi, how do you know that what you have said is true?”

He replied that such a mark had been made upon his own face as the result of a sin and a certain *tzaddik* (Rabbi Aba) caused it to vanish.

Rabbi Aba asked, “What is your name?”

“Elazar,” he replied.

דָּחַמִּינָא לְךָ וַזְכִּינָא לְמִיחְמֵי לְהִ! זֶכְאָה חַוְלָקָה בְּעַלְמָא הַדִּין,
זֶכְאָה חַוְלָקָה בְּעַלְמָא דָאָתִי! אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֲבָא: אָנָּא הוּא
דָאָרַעַנָּא לְךָ בָּאוֹרְחָא! אַשְׁתַּטְתָּה קְפִיהּ, עִילָּה לְהִוּ לְבִיתְתִּיהּ,
אַתְּקִין קוֹרְטִיסָא דְנַהֲמָא וְחַד עֲגָלָה תַּלְתָּא, וְרָאָה רַבִּי
אֲבָא, דָהִוָּא מְשֻׁלָּם בְּתוֹרָה וּבְחַסִידָות. קָרָא עַלְיוֹ: אַתָּה
שְׁלוּם וּבִיתְךָ שְׁלוּם, וְכָל אָשָׁר לְךָ שְׁלוּם. שְׁלוּם לְךָ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, שְׁלוּם לְךָ בְּעוֹלָם הַבָּא!

Rabbi Aba said, “Blessed be the Merciful One who has allowed me to behold you and to see you thus! Fortunate is your lot in this world and fortunate is your lot in the World to Come!”

Rabbi Aba added, “I am the one you met along the road,” whereupon the fellow prostrated himself before him. Afterwards he brought Rabbi Aba into his home and served him bread and a tender calf.

When Rabbi Aba saw that the man was perfect in his learning as well as in his piety he recited upon him the verse, “Peace to you and peace to your house and peace to all that you have!” (I Shmuel 25:6) — “Peace to you in this world and peace to you in the World to Come!”

פרק כג CHAPTER 23

איתא בבריתא דרבנן ישמעאל פהן גדול: אמר לו מטטרון, שר הפנים: כאשר בקש אותו הקדוש ברוך הוא להעלוני בשמי שמים – שגר לי תחלה את ענפיאל השר ונטלני מן דור אנוש לעיני כלם, והרפיבני על כרוב גדול, ומרכבי וסוסי אש, ובמשרתתי העליונים שלפני השכינה העלוני לשמש במרים. וכיון שהגעתי לרים, למקום החיות הקדש והօפניהם ושרפים, וקרובים וגיגלים של המרכבה ומשרתתי אש אוכלה אש,

It is related in the *Baraisa of Rabbi Yishmael Kohen Gadol* (*Pirkei Heichalos*):

Metat,⁵ Minister of the Interior, said to me: When the Holy One Blessed is He sought to elevate me to Heaven He dispatched a certain angelic prince who took me from the generation of Enosh before the eyes of all. He seated me with great honor upon a chariot of fire with horses of fire. Then He brought me, in the company of Heavenly ministers until the place of the *Shechinah* to serve On High.

Once I arrived on High I was taken to the place of the holy Beings and the *Ofanim*, the *Serafim*, the cherubim and the *Galgalim* of the Throne, where there were servants made of fire-consuming fire. They sniffed my pres-

5. This is an abbreviation because according to the Ari, z”l, it is forbidden to refer to an angel by its full name.⁴

הרייחו את ריחי מרחוק חמשת אלפים ושלש מאות ושמשים פרסאות, ואמרוה: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינוינו, שהוא טפה סרווחה, שהוא עולה לשם מרים לשמש בנו ובצחובי שלחת?! והשיב להם הקדוש ברוך הוא יתעלה ואמר להם: משרתי וצבי וכרכבי ושרפי, גלגלי ואופני; אל ירע לבבכם בדבר זהה, כי כל בני אדם כפרו بي ובמלכויות האגדולה, והלכו אחר שרירותם לבם, ועבדו עבודה זורה וסלקו שכינתי מביניהם, וזה אשר עמד בנסיוון והאמין בקבוד גדלו! ונטול הקדוש ברוך הוא אוטי ופתח לי שש מאות אלפי שערין חסיד, ושלשת אלפי שערין בינה, ושלשת אלפי שערין חיים, ושלשת

ence from a distance of five thousand three hundred and sixty myriad *parsaos* and complained, “Master of the Universe, what is one born of woman doing among us? For he is but a putrid droplet! Shall he ascend to the highest Heavens to serve us, who are carved out of flame?”

The Holy One Blessed is He responded, “My servants, My hosts, My cherubim, My *Serafim*, My *Galgalim*, My *Ofanim*! Let your hearts not be disturbed by this, for all mankind has repudiated Me and My magnificent kingship to go after their heart’s desire. They have worshipped idols and banished My Holy Presence from among them.

“But this man withstood the test and believed in the glory of My magnificence.”

Then the Holy One Blessed is He took me and opened before me six hundred thousand gates of lovingkindness, three hundred thousand gates of understanding, three hundred thousand gates of life, three hundred thousand

אלפים שערי אהבה, ושלשת אלפים שערי גבורה, ושלשת אלפים שערי תורה, ושלשת אלפים שערי פרנסת, ושלשת אלפים שערי יראת חטא. ומאותו שעה והלאה הוסיף לי הקדוש ברוך הוא חכמה על חכמה, ובינה על בינה, וידעות על דעת, וرحمמים על רחמים, וגבורה על גבורה, וכח על כח, וחיל על חיל, וזהר על זהר, ויפוי על יפי, ותורה על תורה, ואהבה על אהבה, וחסד על חסד, וחנאה על חנאה, וענוה על ענוה, ותפארת על תפארת, והזד על הזד. ונתקבשתי ונתקפרתי מפל המדות הללו הטובות והמשבחות יותר מפל בני אדם. ולאחר כל המדות הנימק הקדוש ברוך הוא את ידו עלי וברכני חמש מאות אלפי ושלש מאות וששים ברכות, ונתרוממתי

gates of love, three hundred thousand gates of might, three hundred thousand gates of Torah, three hundred thousand gates of livelihood and three hundred thousand gates of fear of sin.

From that moment on the Holy One Blessed is He steadily increased my wisdom, my understanding, my knowledge, my mercy, my might, my power, my strength, my splendor, my beauty, my Torah, my love, my loving-kindness, my belovedness, my humility, my visage and my majesty. I was honored and glorified with all those goodly and praiseworthy attributes above all other human beings.

After all these attributes had been bestowed upon me the Holy One Blessed is He placed His hand upon me and blessed me with five hundred thousand six hundred and sixty blessings and I was exalted and elevated the length

ונתגברתי שעור ארכו ורחבו של עולם, והעלו לי שבעים
ושתים בנים: שלשים ותש – מצד זה, ושלשים ותש
– מצד זה; כל בנה ובנ' שהיה במלא עולם. וקבע بي
חמש מאות אלפים ושלש מאות וששים עיניים, וכל עין
ועין הוא במלא אור גדול, ולא הניח שום דבר זיו זוהר
אשר בכל האורות העליונות, שלא קבע بي. והנה מבאר,
שנתן לו הקדוש ברוך הוא בפה חלונות, המיחדים
לחכמה ולפרנסה וכו', וכל אשר מכרח האדם אליו היא
בידו, ואלו הן: תורה ויראה, חכמה ופרנסה; וכל מי שאריך
להתפלל להקדוש ברוך הוא, אזי התפלה בא לידי, והוא
שמתפלין על דבר קטן והוא על דבר גדול. ולאחר פך הוא
מכניס את התפלה לפניו ולפניהם, לפניו מלך מלכי המלכים

and breadth of the world. I was granted seventy-two wings, thirty-six on one side and thirty-six on the other. Each wing was the dimension of the entire world. Five hundred thousand three hundred and sixty eyes were affixed in me, each one of which was as luminous as the great light. There was no radiant or splendidorous thing among all the supernal lights that was not affixed in me.

This passage makes clear how many distinct windows the Holy One Blessed is He put in his charge, windows of wisdom, livelihood, etc. Everything a human being requires was put in his charge, including Torah, awe, wisdom and livelihood. Thus whenever someone prays to the Holy One Blessed is He his prayer comes before this angel, whether for small matters or great, and he then brings it before the King of the Kings of Kings, the Holy One Blessed is He, who

הקדוש ברוך הוא, שומע תפלה ישראל, ברוך הוא וברוך שמו, כי הכל תלוי ברצוינו; ולא צרכי הגוף בלבד, אלא צרכי הנשומות. כמו מי שידע בעצמו, שיש בו איזה מידה רעה, שהוא רע לב או שאר מידה מגנה שהוא רגיל בה, ובמקרים תבכה נפשו על זה בפניי הקדוש ברוך הוא, אשר בידו להטות לבבו ליראותו, אז הקדוש ברוך הוא מסיע להפך לבבו העקש או שאר מדות הרעות. ולא עוד שהקדוש ברוך הוא מזקה אותו למי שייתפלל אליו בלב שלם, שהוא מזקה את אחרים, אם רואה שאר בני אדם, ומכל שנ��ובי או בניו, שהולכים בדרך לא תמים, שצريق להתפלל עליו תחלה שיתמו חטאיהם וייחזרו בתשובה. ואחר פה אם חס ושלום יראה

listens to Israel's prayers in mercy. Blessed is He and blessed is His name.

For everything is dependent upon His will, not only matters of the body but matters of the soul as well. For example, suppose that a person knows that he has a bad attribute such as a grudging heart or any other despicable trait to which he has become habituated, yet in the inner recesses of his soul he cries over this before Hashem. Hashem has the power to incline that person's heart to fear Him. He can help him transform a perverse heart or any other undesirable trait.

Moreover, the Holy One Blessed is He grants the person who prays to Him wholeheartedly the ability to benefit others. For instance, if someone observes that others, especially his own relatives and children, are headed in a bad direction, let him first pray that they leave off their sinning and repent. Only

שלא הועיל לתפלה זו, יראה להוכיחם, אולי ימצא עת רצון, שהקדוש ברוך הוא יתן בלב האנשיים המורדים בו שיחזרו בתשובה, ויהיה גם כן לנחת רוח. שהקדוש ברוך הוא שומע תפלה זו להшиб לב הרשע לעשות תשובה.

בדמינו מעשה ברמב"ן זכרונו לברכה, שהיה לו תלמיד אחד שיצא לתרבות רעה, ושמו אביגר, ונעשה כותוי. ומחמת רב חכמתו בטמאתו, נעשה שר גדול בכוטים. ויהי היום שהיה יום כפור, שלח אליה הרמב"ן שיבוא אליו. בא לפניו, ולקח בפני הרב רמב"ן זכרונו לברכה חזיר אחד ונהרו ובשלו ואכלו, ואחר כך שאל לרמב"ן: רבי, על מה כרתות עברתי היום? והשיב לו: על ארבע כרותות עברתך

afterwards, if he sees that his prayer did not help, let him rebuke them. Perhaps he will find a moment of favor when Hashem will agree to put it into the hearts of the rebellious to repent.. Then the one who prayed will also feel a sense of contentment that the Holy One Blessed is He accepted his prayer to incline the heart of the evildoer to repent.

Thus it is related (*Emek HaMelech, Sha'ar I*, Ch. 4, 4a) that the Ramban had a disciple named Rabbi Avner who strayed and became an apostate. Because of his vast knowledge Avner reached great heights among the gentiles. One Yom Kippur he sent word to the Ramban to come to him. Then in the Ramban's presence the apostate took a pig, butchered it and then cooked it and ate it.

Afterwards he asked, "Rabbi, how many penalties of excision have I incurred today?"

The Ramban answered, "Four."

היום. ואמר לו ה תלמיד הנזכר לעיל: הלא על חמץ לאוין עברתי! והתחילה לפלפל, עד שהרמב"ן הודה ש עבר על חמוצה לאוין של כתות. ושאל הרמב"ן אותו: הגד נא לי, מי הביאך אל מדה זו שכפרת בתורת משה? והשיב לו, כי פעם אחת שמעתי שדרשת, שיש בפרשת האזינו כלולים כל המצוות וכוללים כל ענייני העולם, וכן גריםים בפרשת האזינו, רק שאחד סיעתא דשמייא להבין כל העניינים והסודות אשר שם. ובענייני היה זה מן הנמנעה, עד שבשביל כן קבע בלבבי החטא, שאין האמת כן, כמו שאמר הרב הרמב"ן, ויצא ופרק ונחפץ לאיש אחר. ויענו הרמב"ן: עדין אני אומר כן, שדברי כן הוא, שהכל גורם ומבהיר בפרשת

The disciple replied, “Did I not transgress five prohibitions?” He then engaged his former mentor in a complex Torah discussion until the Ramban was compelled to admit that he had indeed incurred five penalties of excision. The Ramban then asked him, “Tell me, what brought you to deny the Torah of Moshe?”

The apostate explained, “I once heard in one of your sermons that all the commandments are contained in *Parashas Ha’azinu* and that all the events of history are hinted there as well. However, one requires the help of Heaven to understand all those allusions and secrets.” Since the disciple considered all this to be impossible he became persuaded that what the Ramban was saying was not true, whereupon he went out and cast off the yoke of Torah and became a different person.

The Ramban replied, “I still insist that what I said was correct. Everything is hinted at clearly in *Parashas Ha’azinu*. If

האזינה: אם לא תאמין – שאל, ואגיד לך. ויתמה ה תלמיד ה כופר והוא אמר: אם כן, כדבריך תראני. אם שמי שהוא אבניר, בפרשת האזינו תמצא. ויתפלל הרמב"ן אל ה' בכל לבבו ונפשו, ובא פסוק בפיו (דברים לב, כו): "אמרתי אפאייהם אשבייתה מאנוש זכרם". אותיות שלישיות מן פסוק זה – ראשי תיבות אבניר. וכשמע ה תלמיד את הדבר חרד מאד, ויפל על פניו, ושאל לרבו הרמב"ן אם יחזור בתשובה, יהיה לו תקון ותרופה. והשיב לו רמב"ן: והלא שמעט להפסוק שישבית מאנוש זכרו, ולא יועיל לו שום תרופה! ומתכף לך אותו תלמיד ולקח ספרינה ולא

you do not believe me, ask me for an example and I will answer you."

The apostate was taken aback and said, "If what you say is true, show me where my name, Avner, is alluded to there!"

So the Ramban prayed with all his heart and soul until there came to him the verse: "I said I would scatter them to the corners, I would make the remembrance of them to cease from among men" (Devarim 32:26). In this verse taking the third letter of each word spells out the name "R. Avner," as follows: *Amarti (אמרתי) afeihem (אפאייהם) asbisah (אשבייתה) mei'enosh (מאנוש) zichram (זכרם)*.

When the disciple heard this he was filled with trembling and fell upon his face. He asked his mentor whether there could be any remedy for him if he repented.

The Ramban answered, "You have heard the words of the verse stating that this individual's remembrance would cease from among men, indicating that no remedy would help!" So the disciple immediately went out and obtained a ship without

סְפִו וְחַבֵּל וּמֶלֶח, וְהַלְךָ עִם הַסְּפִינָה בְּאַשְׁר הַזְּלִיכֹו צָעַק
בְּמַר נְפָשָׁו. וְעַדְין לֹא נָזְדָע מִמְּנוּ מַאוּמָה. וְאַחֲר כֵּד הַרְבָּה
חַרְמָבְ"ו בְּתִפְלָה, שְׁיִהְיָה לוֹ מִקְצַת פֶּרֶה. וְאַחֲר זִמְן רַב בָּא
לְהַרְבָּ בְּחַלּוּם וְהַחַזֵּיק לוֹ טֻבָּה, שְׁגָרָמָה תִּפְלַתּוֹ לְהַזְּלִיכֹו
לְהַתְּלִימִיד לְגַיְהַנִּים, וְקַיּו דְּנִין אָזְטוֹ דִּנֵּין הַרְבָּה בְּגַיְהַנִּים,
וְאַחֲר שְׁנִים עָשָׂר חַדְשָׁה קִיה לוֹ מַזּוֹר וְתַרְוֹפָה. לֹא לְהַזְּלִיכֹו
לְגַן עַדְן וְלֹא לְדוֹן אָזְטוֹ בְּגַיְהַנִּים, כִּי עַד אָזְטוֹ הַפָּעָם קִיה
אָזְטוֹ הַתְּלִימִיד בְּכֶפֶת הַקְּלָעָה. הַגָּה רָאָה, שְׁהַכָּל הוּא תָּלוּי
בְּתִפְלָה, שְׁיִהְיָה לוֹ קִצְתּוֹת פֶּרֶה.

וּבְפִרְטָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שַׁהְוָא מִקּוּם מִיחַד לְהַתִּפְלֵל, וּמִסְגָּל
הַבֵּית הַכְּנֶסֶת לְתַהְרָה מִחְשָׁבּוֹת לְבַבְּ הָאָדָם. וּכְמוֹ שֶׁאָמַרְוּ

a captain, a rope or a sailor, and allowed it to drift wherever it would take him, while he cried out bitterly to Hashem. No one heard what became of him.

Afterwards the Ramban prayed profusely that the man be granted some degree of atonement. A long time afterwards he appeared to the Ramban in a dream and thanked him because his prayers had enabled him to enter Gehinnom where he would be punished severely for twelve months, after which he would be healed. For until then he had been allowed to enter neither Gan Eden nor Gehinnom but had remained in the “slingshot” [in which souls are punished after death]. As you can see, everything depends on prayer, even the partial atonement that was granted to the Ramban’s disciple. Prayer is especially effective in the synagogue, the place that is designated for prayer. The synagogue helps purify a person’s thoughts. Thus the Sages comment on the verse, “Like the

רבותינו זכרו נס לברכה: "כִּנְחָלִים נְטוּיו וְגֹזֶן". למה נמשלו בתי כנסיות? לנחלים. לומר לך, מה נחל זה מביא את האדם מטההרה, אף בתי הכנסיות מטהריןכו. על פון צרייך האדם להתבזבז בבית הכנסת, וידבר בכלל לבו לפניו יודע מחשבות ברוחו היא, ויבכה בדמעות, ויתאנח בכלל לבו בשברו לב בזרכו את חטאיו וחטאות נעריו, אשר לב האדם יודע מרת נפשו מה שחתט ואקלקל ביום נעריו, והכל רשות וחקיק למשמרת. אם שב בתשובה שלמה, ימחוץ פשעיו, ומטהירות ומלבנות הפטמים והפגמים. ובמקום הדין ועונש – שם תעמד לו ישועה והצלחה, כאשר עין בעין יראה בבואו לפני פסאו יתברך לדין ותשפונ בעת

winding brooks, etc." (Bamidbar 24:6): Why are synagogues likened to brooks? To teach you that just as a brook can raise a person from defilement to purity, so do the synagogues purify, etc." (Yalkut Shimoni 771).

Therefore a person should engage in introspection in the synagogue and speak with his whole heart before the One who knows thoughts. And let him weep and groan brokenheartedly at the thought of his sins, even those of his youth. For a man's heart knows how much damage he brought about through the sins of his youth, all of which are inscribed and kept on record.

But if he repents completely his iniquities are erased from the record and the stains and blemishes that he caused are purified and whitened. In place of judgment and punishment he will find salvation and deliverance when he comes before the Throne of Hashem to make his reckoning, when he is

שִׁיקָּרָא לְמַשְׁפֵּט, אֲשֶׁר יִגְזֹר עַלְיוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ פָּתָאָם. עַל
כֵּן יַעֲסֹק הָאָדָם בַּתְּפִלָּה, כִּי יּוֹם זוֹה בָּא פָתָאָם, כַּנְשָׁר יְעוֹף,
וְהִי בְּרָחָמָיו יִקְבְּלָ נְשָׁמָתוֹ בָּעֵת פְּקָדָתוֹ כִּי יִפְקֹד עַלְיוֹ,
וַיִּבּוֹא מִשְׁלוּם אֶל שָׁלוּם.

הַבְּלֵל הַעוֹלָה: שֶׁאָל יְהִי תְּפִלָּה קָلָה בְּעֵינֵיכֶם, שְׁהָרִי הַשְׁר
הַגָּדוֹל מַטְרֹזָן הוּא מִמְּנָה עַל הַתְּפִלּוֹת, וְכָאֲשֶׁר הָאָדָם
זָכָר לִמְטֹרֹזָן, שְׁנָהָפֵךְ מִבָּשָׂר לְאָש בְּשִׁבְיל צְדָקָתוֹ, אַף
אַתָּה תָּמִים תְּהִי עִם ה' אֱלֹהֵיךְ וְצָדִיק. וְצָדָק לִפְנֵיכֶם יִעַמֶּד.

called to the judgement that was decreed upon him by the Holy One, blessed is He. Therefore let a man engage in prayer, for the Day of Judgment will come suddenly like an eagle swooping down. But Hashem in His mercy will receive his soul when his time comes, and he will go from peace to peace.

What comes out of all this is that one should not treat prayer lightly, for the great minister Metat is appointed over receiving prayers. And when a person recalls that this angel was transformed from flesh into fire on account of his righteousness, let him also strive to conduct himself with innocence before Hashem his God. Then his righteousness will stand before him.

CHAPTER 24

פרק כד

כתבו בספריו המקבליים אזהרה על האדם, בהיותו הולך ייחידי בלי הרהורים תורה או בדברי יראאה, כי אז מזבק בו הסטרא אחרת. ומבואר בספר הזוהר פרשת וישראל, שאפלו בהיותו הולך ייחידי בעיר בשעה שאין בני אדם מצויין ברחוב, אז גם כן מזבק בו הסטרא אחרת, לא יפטור בלתי היותו נכשל באיזה עוזן בזה היום. על כן יזהר להתנהג בזה האופן: אם היא משכבים או מעריב לצאת ייחידי לצרכו בעיר, שאז אין בני אדם מצויין כלל בזה, יאמר לפניו המזוזה פסוק (תהלים נה, כט): "השלך על ה' יהבך, והוא יכלכלך". ולבסוף הגדרה

The Kabbalists warn that one must not travel alone without contemplating thoughts of Torah or fear of Heaven lest the *Sitra Acharah* cling to him. The Zohar states clearly (*Parashas Vayishlach* 169b) that even in town if a person is out alone at an hour that people are not usually found on the street the *Sitra Acharah* will cling to him and he will not escape without committing some iniquity that very day.

Therefore he must conduct himself in the following manner: If he plans on going out alone to tend to his affairs very early or very late in the day when few people are around, let him recite in front of the *mezuzah* the verse, "Cast your burden upon Hashem and He will provide for you" (Tehillim 55:23).

And when he comes to the Divine name let him envision it with the vowels of the word *yehavcha* ("He will provide for

שְׁתִחְתַּת הַשֵּׁם, שֶׁהוּא גִּימְטָרִיא שְׁבָעִים וְשְׁתִים כְּמַנְיוֹן חֲסִיד'.

וגם ממצאתי כתוב בשם גדול אחד מהכמי אשפנזיים: **כִּשְׁהָאָדָם רֹצֶחֶת לְהַשְׁפִּים לִילָך יְחִידִי בְּדַרְךָ חֻזֶק לְעִיר,** יאמר פסוק (תהלים לו,ח): "גּוֹל עַל ה' דָּרְכָךְ וּבְטַח עַלְיוֹ וְהִיא יַעֲשֶׂה". ויכוון גם כן בנקוד של דרכך, שעה לה כמנינו שבעים ושתים, כמנינו חסיד, ואז הוא נצול, שלא ידבק בו הסטרא אחרא. אכן בתרויה צרייך על כל פניהם שיהרהר גם כן

you"), that is, with a *sheva* beneath the *yud*, a *kamatz* beneath the first *hei*, a *sheva* beneath the *vav* and a *kamatz* beneath the second *hei*. Since a *sheva* resembles two *yudim*, one on top of the other, and a *kamatz* resembles a reclining *vav* with a *yud* beneath it, the numerical value of this vocalization is equal to six *yudim* and two *vavim*, or seventy-two. This is the same as the numerical value of the word *chesed* — "lovingkindness."

I have also found it written in the name of a certain great rabbi of Ashkenaz that if a person intends on rising early to travel alone to another city he should recite the verse, "Commit your way to Hashem and trust in Him and He will do" (Tehillim 37:5). When he comes to the Divine name let him picture it with the vocalization of the word *darchecha* ("your way"), that is, with a *pasach* (which resembles a reclining *vav*) beneath the *yud*, a *sheva* beneath the first *hei*, a *segol* (which resembles three *yudim* arranged in a triangle) beneath the *vav* and a *kamatz* beneath the final *hei*, again for a total of seventy-two, the value of "lovingkindness."

If he will do this he will be protected so that the *Sitrakh Acharah* will not cling to him. Nevertheless, in both these cases

בְּדָבָרִי תֹּרֶה או בְּדָבָרִי יַרְאָה בַּהֲלִיכָתוֹ, וְאֵז הוּא נַצּוֹל,
שֶׁלֹּא יַדְבֵּק בּוֹ הַסִּטְרָא אַחֲרָא. אֲכַן בַּהֲלִיכָתוֹ לְדָרְךָ צְרִיךְ
שְׁמִירָה יוֹתֶר, וְעַל כָּל פְּנִים יַחֲפִיל בַּדָּרְךָ תְּפִלָת הַדָּרְךָ.
וְצְרִיךְ הָאָדָם לְקַבֵּל עַלְיוֹ גַם כֵּן שֶׁלֹּא יְהִי קָמָצָן בַּיּוֹתֶר, אַף
עַל פִּי שְׁבִיד הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַטּוֹת לְבָב הָאָדָם כְּרָצְנוֹ
בָּרוּךְ הוּא, לְהִיּוֹת הָאָדָם וְתָרְנוֹ אָוְקָמָצָן, מִכֶּל מִקּוֹם הִיא
יוֹתֶר טוֹב, שֶׁהָאָדָם הִיא מַתְעוֹזָר מַעַצְמוֹ לְהִיּוֹת וְתָרְנוֹ, וְגַם
צְרִיךְ לְהַתְפִיל עַל ذָה. גַם צְרִיךְ הָאָדָם לְרֹאֹת שֶׁלֹּא יְהִי
פָּזְרוֹן בַּיּוֹתֶר לְפָנָיו צְדָקָה יוֹתֶר מִכֶּדִי יְכָלָתוֹ, וְסֹזְפוֹ שֶׁהִיא
בַּעֲצַמוֹ יִצְטַרֵךְ לְבָרִיות.
וּנְחַזֵּר לְעַנְינָנוּ, שְׁטוֹב לְאָדָם לְהַתְפִיל תְּפִלָת הַדָּרְךָ בְּבֵיתוֹ

it is necessary that he also contemplate words of Torah or fear of Heaven while he is on the road. Only then will he be protected from the *Sitrah Acharah*. When he first sets out he is especially in need of protection, so let him be sure to recite the traveler's prayer as well.

A person must also resolve not to be too miserly, for although the Holy One Blessed is He can incline a person's heart at will towards generosity or miserliness, it is better that the individual motivate himself in this regard rather than praying that Hashem change his heart. Nevertheless, he must also not be to too liberal and give beyond his means lest he himself be in need of charity later on.

Now let us return to our original topic. It is preferable to recite the traveler's prayer at home before setting out,⁶ as is

6. As with all matters of practical halachah, the reader should seek guidance how to conduct himself.

קדם יציאתו לדרך, כמו שכתוב בזוהר פרשת בשלח: רבי אבא פתח ואמר: נכוון מאי להתפלל תפלה בדרך בघיטו קדם יציאתו. וטוב לומר פרשת עקודה, ועין בזוהר, פרשת וישלח: רבי אלעזר ורבי יצחק הווי קאזיי בדרך, ומטה זמנה דקריאת שמע. קם רבי אלעזר ואצלי וקרוי קריית שמע עם צלotta. אמר ליה רבי יצחק: והא פגינון, דעת דלא יפוק בר נש לאורה, צריך לנטלא רשות ממאריה ולצלוי צלotta? אמר ליה: דכד נפיקנא לאורה, לא הווי זמנה של קריית שמע, אבל השטא, דشمsha נהיר, צלינה. אבל עד דלא נפקנא לאורה, בעי בעותיה מגניה דקדשא בריך הוא

taught in the Zohar in *Parashas Beshalach*. Rabbi Abba began and said: It is most proper to recite the Traveler's Prayer at home before setting out. It is also good to recite the portion of the Binding of Yitzchak. Here is what the Zohar has to say on the matter in *Parashas Vayishlach* (178a):

Rabbi Elazar and Rabbi Yitzchak were walking along the road when the time for the morning *Shema* arrived. Rabbi Elazar stood still and prayed and recited the *Shema* along with the morning prayers.

Rabbi Yitzchak asked, "Did we not learn that before a man sets out on a journey he must seek the leave of his Master and pray?"

Rabbi Elazar replied, "When I set out upon the road neither the time for the *Shema* nor the time for prayer had yet arrived, therefore now that the sun has arisen, I prayed. Nevertheless, before setting out I did make request of the Holy One Blessed is He and seek His leave. . . ."

וְאַמְלִיכָנָא בֵיה וּכְוֹ. אֶזְלָג. כִּד מַטְוִי גְּבִיה חַד חַקָּל, יַתְבִּין,
זַקְפּו עִינֵינוּ וְחַמּו לְטוּרָא, דְהַנוּ סְלִיק בְּרוּם, וְהַנוּ בֵיה
בְּרִיאוֹת מְשֻׁנִין. דְחִיל רַבִּי יַצְחָק. אָמַר לֵיה רַבִּי אַלְעָזָר: אֲמָאי
דְחִילָת? אָמַר לֵיה: חַמְינָא, דְהַאי טַוָּרָא אֲיהוּ תַקְיִיף,
וְחַמְינָא אַלְיָן בְּרוֹן, דְאַנוּן מְשֻׁנִין, וְדְחִילָנָא דְלָא יַקְטָרָג לוֹן.
אָמַר לֵיה רַבִּי אַלְעָזָר: מִאֵן דְחִיל מְחַטָּא יָן דְבִידָה אֵית לֵיה
לְמַדְחָל וּכְוֹ. פָתָח וְאָמַר: (בְּרָאשִׁית לו, כד): "וְאֱלֹהָה בְּנֵי צְבָעוֹן
וְאֵיתָ וְעֵנָה, הוּא עֵנָה, אֲשֶׁר מֵצָא אֶת הַיָּם בְּמַדְבָּר". יַמָּם
בְּתִיב חָסֵר יוֹד. וְהַעֲנִין הֵיא, כִּי יֵש בַת שָׁל מְשִׁיחִיתִים בְּרַ
מְנוֹן, אֲשֶׁר הֵם מִיחָדִים לְזֵה הַחֲטָא דְוָקָא, דְהַיָּנוּ לְדַבָּק
בָּאָדָם שִׁיחָטָא בָּזְנוֹת, בָּזָה הַעֲנִין שִׁיוֹלִיד מְמֹזְרִים. וְאַלְיָן

They walked until they came to a field. They sat down and and saw a mountain towering over them, upon which were strange creatures. Rabbi Yitzchak became frightened.

"Why are you afraid?" asked Rabbi Elazar. Rabbi Yitzchak replied, "I see that this mountain is very rugged and I see that the creatures upon it are strange and I am afraid lest they begin a quarrel with us." Rabbi Elazar said back to him, "If a person is afraid, it is only because of his sins that he is afraid. . . .

He then cited, "These are the sons of Tziv'on, Ayah and Anah — the same Anah who found the mules (*yeimim*) in the desert." "The word *yeimim* is written missing a *yud* (יַמָּם)." The concept here is that there is a certain kind of destructive spirit, Heaven spare us, that focuses in particular upon those guilty of immoral acts from which *mamzeirim* are produced (i.e., adulterous or incestuous relations bearing the penalty of excision).

נִקְרָאים יַם, חֵסֶר יוֹ"ד. עַיִן שֶׁם, שְׁגָרָאו בְּעָרֶב שְׁבַת בֵּין
הַשְׁמָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁאָר הַמִּזְיקִין, שְׁאֵין לְהָם חָלֵק בַּיּוֹם הַשְׁשִׁי
וְלֹא בַּיּוֹם הַשְׁבַת. וּמִקְוָמָם שֶׁל אַלְוָה הַמְּשֻׁחִיתִים הַוָּא עַל
הַרִּים גְּבוּהִים, שְׁאֵין יָכוֹלֵין לִזְרַע שָׂום זָרִיעָה, וְלֹא לְגַטְעַ
שָׂום נְטִיעָה, הַוָּוָזָרְעָנוּ גְּנָה, הַוָּוָזָרְעָנוּ פְּרוֹת הַאִילָן, רַק
הָאָרֶץ הַהִיא שְׁמָמָה, וְתִמְמָן הַוָּא אֲתָרָא דְּלָהּוֹן, הַא אָנוּן
בְּרִין מְשִׁנִין, שְׁרָאָה רַבִּי יִצְחָק, וְזֹה עֲנָה דְּכַתִּיב בַּתּוֹרָה.
הַוָּא הָלֵך וְנִתְקָל עַל הַר שְׁמָם בְּנֵצֶר, וְנִדְבָּקוּ בּוֹ אַוְתָן
הַמִּיּוֹת, בְּרִיוֹת מְשִׁנִים, וְלֹכְנוּ אָמָרוּ רְבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם
לְבָרְכָה, שְׁעָנָה הַוְּלִיד מְמַזְרִים וְהַרְכִּיב מִין שְׁלָא בְּמִינָו
וְהַבְּיאָ פָּרֶד לְעוֹלָם. וְקִימָא לוּ, וְהַבְּיאָ עוֹד בְּזָהָר הַנְּזֶבֶר
לְעַיל, דְּבָכֶל אָנוּן טוֹרִין חֲרוּבִין אֲתָר בֵּית מִוְתָבָא דְּלָהּוֹן,

These spirits are called *yeimim*. It is written without a *yud* to indicate that they were created on the eve of the first Shabbos just at dusk (relating *yeimim* to *yom* — day; it is plural but missing the plural *yud* to indicate that it is doubtful to which day this creature belongs). The proper place of these destructive spirits is upon the high mountains, where no seed or tree can be planted. That barren region is their proper place and these are the strange creatures that Rabbi Yitzchak saw.

Anah, mentioned in the verse above, once visited that mountain where these creatures adhered to him. Therefore, as the Sages tell us in *Pesachim* (54a), he himself gave birth to *mamzeirim* and that he also was the first one to graft different species and produce the mule (a hybrid of a horse and a donkey).

The Zohar mentions in the continuation of that passage that all desolate mountains are their dwelling place, however,

אבל אוטן שהולכי בדרכ וועסקים בתורה, עליוו כתיב (תהילים קכא, ח): "ה' צלך על יד ימינך". וולכו כל המקומות אשר הם הולכים בני אדם מבלי ישוב, יתרחק האדם.

וקבלה נאמנה היא בידי בשם מסידים הראשונים, שפל הבית העומד שבע שנים רצופים מבלי דירת האדם, חילילה לדור בו בן ברית. אף כמה פעמים המקום, שעמד הבית עליו, הוא מסכו, ולבנות עלייו שום בית ולדור בו, חס ושלום, מחתמת שטדור המזיקין ומשחיתים יש שם. והענין והסבה לחרבו הבית ההוא: הטעם אחד: שיש בבניין בשורה או קורה או אבניים, שהן גזל או ממון שאין של ישר, הרי זה נגע בבית, ששורה אחר כן בכל הבית.

concerning those who engage in study while they travel it is written, "Hashem your shelter is at your right hand" (Tehillim 121:5). Nevertheless, a person should avoid places where there is no human habitation.

According to a reliable tradition received from the pious scholars of earlier generations no Jew should take up residence in any house that has stood unoccupied for seven consecutive years. It is even perilous to build a new house on the site of such a structure, because it has already become a dwelling place for damaging and destructive spirits.

As for why the house was destroyed in the first place, there are three reasons: The first is that it contained a beam, board or stone that was stolen or purchased with ill-gotten money. This resembles plague of the house, which later spreads to the entire structure.

וְהטעם שני שגנחרב הבית: מִשְׁבָּנָה הַבֵּית הוּא גָּבָר אֱלֹים,
וְעוֹשֶׂה עֲוֹת לְשָׁכְנוֹ וְלֹקֶח בְּאַלְמֹות וּבְחִזְקָה קָרְקָע שָׁאַיָּנו
שְׁלֹו. הטעם השלישי שגנחרב הבית, אף שלא גזל, ובנה
הכל בְּמַמְזָן שֶׁל יִשְׁרָאֵל, ולא לְקַח שָׁוֹם קָרְקָע גְּזֹלה: הִיא
גַּחֲרֵב מַטְעֵם שִׁבְנָה הַבֵּית רַק לְצִדְקָה מְחִיתָו אוֹ לְפִגְקָה בּוֹ,
וְלֹא כִּי בְּבָנֵינוּ לְבָנּוֹת בָּנֵינוּ לְשֵׁם שְׁמִים, לְבָחָר זְיוֹת לְהִיּוֹת
מֶקְומֵם קָבוּע לְקַבֵּע עַתִּים לְתֹורָה אוֹ לְהַתְּפִילָה. גַּם
בְּמַחְשָׁבָה לְבַד לֹא סָגִי, אֶלָּא צָרִיךְ לְוֹמֵר גַּם בְּפֶה, פְּדָאיָתָא
בְּזָהָר תְּזִרְיעָ: מִאן דְּבָנֵי בָנֵין פְּדָשֵׁר לְמָבָנִין, בְּעֵי דְּאַדְפָּרָא,
דְּהָא לְפִלְחָנָא דְּקָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא בָנֵין, וְכָדִי סִיעָתָא דְּשָׁמִיא
שָׁרֵי עַלִיה, וְקָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא זָמִין עַלִיה קָדְשָׁה, וְקָרֵי עַלִיה

The second reason is that the one who built it was violent and unjust towards his neighbors and misappropriated land that did not belong to him.

The third reason is that even if no injustice was involved in the construction of the house, the builder had in mind only his physical welfare and enjoyment and did not intend that his actions be for the sake of Heaven. He did not consider, for example, which corner of the house would be designated for his fixed times for study and which for prayer. Moreover, thought alone is not sufficient, for one must actually make these designations verbally, as is clear from the following passage from the Zohar (*Parashas Tazria* 50a):

When a person builds a house just as soon as he begins work he must mention that he is building it to serve the Holy One Blessed is He. Then Heaven's assistance will settle upon it and the Holy One Blessed is He will imbue

שְׁלֹום', שָׁנָאֶמֶר: וַיַּדַּעַת כִּי שְׁלֹום אֲהַלֵּךְ וַפְקַדְתָּ נָוֶחֶךְ וְלֹא
תִּחְטֹא, דִּיקָא פֶּד אֲיוֹהוָבְנֵינוּ, וְכַדִּין לֹא תִּחְטֹא. וְאֵי לֹא
— דָא זָמֵין לְבִיתְיהָ סְטוּרָא אַחֲרָא; וְכָל שְׁבֵן מִאֵן דְּבָנֵי בֵּית
וְרֻעּוֹתְיהָ עַמִּיהָ, דָמִיחָד בֵּית לְאַסְטָאָבָא בֵּיתָה. רְצָחָה לוֹמֶר,
שְׁבֹונָה בֵּית אוֹ חָדָר מִיחָד לְהִיּוֹת מִצְוִין שֵׁם עֲרָלִים
לְשִׁתּוֹת, לְשִׁחוֹק וְלִזְנוֹת. כְּמוֹ שְׁהָרְבָה נְכֹשְׁלִים בּוֹ
בְּמִדְינּוֹת פּוֹלִין וּלְיטָא. זֶה הוּא מִצְוִי, וְאֵין מִשְׁמֹוֹחָה
בְּיָדָם. הָא וְדָא שְׁרִיא בֵּיתָה רֹוח מִסְּאָבָא, וְלֹא נְפִיק הָהֵיא
בָּר נֶשֶׁת מְעַלְמָא עד דָא תָּעֲנִישׁ בְּהָהֵוא בֵּיתָה; וּמְאָן דְּדִיר
בֵּיתָה, יִכּוֹל לְאַתְזָקָא, דָהָא בְּהָהֵוא דִּירָה, רֹוח מִסְּאָבָא שְׁרִיא

it with sanctity and pronounce over it, “Peace!” Thus it is written, “And you shall know that in your tent there is peace and you shall instruct your dwelling place and not sin” (Iyov 5:24). That is, you must give instruction verbally when you build it; then you will “not sin.”

If a person fails to do this, the *Sitrab Acharah* awaits the opportunity to settle upon the house. This is especially the case if the builder’s intention was to defile himself there. (For example, if one builds a house or designates a room in one’s house for the uncircumcised to come and drink and engage in frivolity and immorality. This error has become common in Poland and Lithuania, and no one protests!) In such a case the spirit of defilement will certainly settle upon the house and the one who built it will not leave this world until he is punished through that very house.

Whoever lives in such a house is also liable to come to harm, for the spirit of defilement resting upon it causes harm to all who are found there. And if you should ask,

בֵּיתֶךָ וְאַזִּיק מִאֵן דָּאשְׁכָח בֵּיתֶךָ. וְאֵי תִּמְאָה: בַּמָּאי יַדְעַי? כֹּגּוֹן דָּאַתְּזִק בְּהָאִי בֵּיתָה הַהוּא דְּבָנִי לֵיהּ אוֹ אֲנָשִׁי בֵּיתָה אֶזְ, בְּנַזְקָא דְּגֻפָא אוֹ בְּנַזְקָא דְּמַמּוֹנָא, הוּא גַּרְמָא דְּחַטָּאתִין הַנִּצְפָּרִים לְעַיל. וְלֹכֶן יִשְׁנָה מָקוֹמוֹ וַיַּלְכֵךְ לְמִקְומָם אַחֵר, וְלֹא יַדְוֵר בָּו. וְזֹהוּ הַעֲנֵינוּ שֶׁל נְגַעַי בְּתִים פְּשָׁגְנָסָו יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ, שְׁעַשָּׂה הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּן מַרְבֵּב אַהֲבָה וְחַבָּה לִיְשָׂרָאֵל. שְׁבַכְל בֵּית שְׁחִיה מַוְכוֹן לִזְנוֹת, הִיה נְגַע צָרָעָת פּוֹרָח בָּו, כִּי שִׁינְתָּצָע אֶת הַבַּיִת. עַצְוּ וַעֲפָרוּ הַיּוֹ זָרְקָיו לְחוֹזֵן, וַעֲפָרֵר אַחֲרֵי יַקְחֵךְ לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֶּל הַזָּקָן. וְאִתְּתָא שֵׁם בְּזֹהָר: רַבִּי יוֹסֵא עַל יוֹמָא חַד בְּחַד בֵּיתָה.

“How can one know [that the spirit of difilement is in the house]?” The answer is that if the builder or any of the members of his household have suffered harm from the house, whether physical or financial, the cause is the sins mentioned above.

Therefore, if a person becomes aware that this is the case he should transfer his lodgings elsewhere and not remain there. This is the idea behind the plagues that struck the houses that the Israelites found standing when they entered the Holy Land. Because of Hashem’s great love and affection for Israel He decreed that any house that had previously been designated for immorality would be stricken with a plague so that it would have to be torn down and the wood and earth cast out of the city and replaced. The purpose of this was so that the Israelites themselves would not come to harm.

The Zohar relates further:

One day Rabbi Yose came to a certain house. When he

מְטָא בַּסִּפְתָּא, עַל לְגֹו, שָׁמַע חַד קָלָא דָאָמָר: אֲתַכְנֵשׂ,
עוֹלוֹ אַחֲרֶ בָּר פָּלְנִיתָא! עַלְוּ וִסְפִּיתָו, וַנְזִיק לֵיהּ עַד לֹא
אֲנִפּוֹק. וַשְׁמַע חַד קָלָא אַחֲרִינָא, דְּהֹוָה אָמָר: לֹא נִיכְלָא
אֶלְאָ דְּדִיר הַכָּא, אֶבְלָ עַכְשָׂו שָׁבָא בָּאֲקָרָאִי אֵי אָפְשָׁר
לַהֲזִיקָו.

גַּפְךָ רַבִּי יוֹסֵי וְאָמָר: וְזֹאִי מֵאָן דַּעֲבָר עַל מַלִּי דְּחָבְרוֹן,
אֲתַחֲיב בְּנֶפֶשׁוֹ. אָמָר לֵיהּ: הָא חִזִּינָנו, דְּכַמָּה אָנָשִׁים מִן
הָעָםָה הָעוֹלָם בָּזְנִין בָּתִים, שְׁהָן חֲרוּב יוֹתֵר מַשְׁבָּע שָׁנִים,
וְאַשְׁתְּלִימֹו. אָמָר לֵיהּ: אִינָהוּ מִסְטוּרֵינוּ קָא אַתִּינָן, וְעַל יָדִי
כֵּה עַרְלִים אֵינָם נְזֻוקִים, שְׁלַפְּיִ שְׁהָן בְּחִבּוֹרָה אַחַת שְׁמַזְנִין

reached the threshold and entered he heard a voice saying, “Come and gather round, for one of our opponents has arrived. Gather round and let us harm him before he leaves!”

Then he heard another voice saying, “We cannot do so unless he dwells here for a time. But since he has only entered temporarily we may not harm him.”

Then Rabbi Yose went out and observed, “Surely whoever transgresses the words of his colleagues is worthy of death!”

Rabbi Chiya asked, “But we see that gentiles frequently rebuild houses that have been abandoned for more than seven years, yet they are unaffected!”

He replied, “Those people derive from the same source as the damaging spirits themselves. Therefore they are not harmed because they form a single company, for they, too, engage in immorality. Thus, they are as if de-

בזנות, והוא קקלפה חרדה. אבל מאן דהוא דחיל חטאין ייכל לאתנזהא חס ושלום.

על פון בכל דבר שטעשה, תקדים עבוזת בוראה: בבניו הבית תקדים מקום מיחד לעמידת הספרים וחדר מיחד למד, וכן בעשיות הבוגרים לעצמו או לאשתו צריך האדם לכון בעת התפלה ובשעת התחלת מלאכה לשם שמים, פאשר הראה לנו הקדוש ברוך הוא בתורתו הקדושה, שצרכי להיות האדם מלובש כמה דעת אמר בראשית ג, כא): "ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילביסם".

הכל העולה: בכל דרכיך דעהו זכר בכל עניינה, ואל תשכח כי הכל מתנת חנם. כי לא לחכמים לחם, שאתך

rived from the same shell. By contrast, one who fears sin may very well come to harm, Heaven forbid."

So no matter what a person undertakes to do, let him begin with the Creator's service. For example, when he builds a house let him consider first where he will place his books and where he will study. Similarly, if he sets about fashioning clothing for himself or his wife let him have in mind when he first begins working and also at the time of the sewing that it should be for the sake of Heaven. For the Holy One Blessed is He has indicated to us in His holy Torah that a human being must be clothed, as it is written, "Hashem made tunics of skin for Adam and his wife and clothed them" (Bereishis 3:21).

The general principle is, "In all your ways, know Him" (Mishlei 3:6). In all your affairs recall and do not forget that everything is a gift from Hashem, for, "bread is not to the

רואה בחוש, שהרבה魑כמים יושבים בלי מזון ומחיה, וכל ימיהם הם בדחק ובצער, ויש איזה אנשים שוטים ובזויים יושבים בשפע טוביה ובעשר. זה מורה, הכל הוא רצון הקדוש ברוך הוא.

על כן כל משא ומתן תראה, שתהיה חפץ להקדוש ברוך הוא, שהוא לתוכלת הנפש, ולא לגוף בלבד. מה שאין כן אם לבך קשה בברזל מלgemל חסד עם עניים, וכל עמלך הוא למלאות כרסה, להוות אחר אכילת טובות ולהנאהת הגוף, זה עניין רע שנתקן לבני אדם. ועל זה יתפלל כל האדם, שיתנו לו הקדוש ברוך הוא לב בשר, לב שומע אל צעקת אבונאים ודלים, לב נוטה לגמל חסד עם עניים

wise” (Koheles 9:11). You can see for yourself that many intelligent people go without food or sustenance, spending all their days in deprivation and suffering. Meanwhile there are foolish and lowly individuals who enjoy abundance and wealth. This demonstrates that everything is dependent upon the will of the Holy One Blessed is He.

For this reason, too, one must see that all his business affairs are conducted in a way that is pleasing to the Holy One Blessed is He, for the benefit of the soul, and not just the body. But if his heart is as hard as iron towards the poor, if all his toil is for his stomach, if he is absorbed with the pursuit of dainties and delights, for him was it written, “This is an evil matter that has been given to mortals” (ibid. 1:13).

Therefore, let every man pray to the King of Mercy that he be granted a heart of flesh, a heart that hears the pleas of the needy and the cries of the indigent, a heart that is inclined to

לומדי תורה. כי מי שהוא סומך על עניים, ומזהיר הזרה שצרכיך האדם לסמך הבuali תורה אף שהוא אין קרובינו, והמה מקדמין לקרוביים שלו, כי בשאדם אין סומך לעניי בעלי תורה, אזי הוא נותן בעוננותינו הרבה סמכות רגילים וכמ' להנחת הקדמוני וחייב, אשר זה עשה לו ה' ברב רחמייו להיות הזולך על גחון בלתי נתן לו רגילים, כי לו לא זאת, לא היו ישראל, עמא קדישא, יכולין להתקיים, חס ושלום. ובעוון זה, שאינם נותנים סמכות לבuai תורה, אשר הם נקראים אביוונים, נמצאים רגילים לנחיש להתגבר ולעורר גירות, חס ושלום.

על כן צרכיך האדם להטפל על זה לפניו הקדוש ברוך הוא, אשר בידו הוא להטות לב האדם כרצונו, להיות האדם

do kindness towards poor Torah scholars. For even if a person supports the poor the Zohar (1:171a) admonishes that he must be sure to support the scholars. And even if they are not related to him they take precedence over his relatives.

For if a person fails to support poor scholars he gives succor and power to the primordial snake and its cohorts, on account of our many sins. Hashem in His mercy caused the snake to crawl on its belly and deprived it of legs, otherwise the holy Israelite nation would be unable to survive, Heaven forbid. But as a result of the failure to support the scholars, who are called the “needy” (*eryonim*), legs are given to the snake so that it increases in power, bringing on evil decrees, Heaven forbid.

Therefore a person must pray to the Holy One Blessed is He that He incline his heart towards a level of generosity

וְתִרְנוּ בַּמָּמוֹן כְּרָאוֵי לוֹ, וְלֹא יְהִי קְמַצֵּן, וְלֹא וְתִרְנוּ יוֹתֶר מִכֶּדִי יְכַלְתָּו, כִּי סֹופוֹ יְהִי חַס וְשַׁלוֹם שִׁיצְטִירָךְ לְבָרִיותָךְ. אֲכָנוּ אֲפִיךְ זֹהַרְתָּ, שֶׁלֹּא לְקַמֵּץ יוֹתֶר מַדִּי.

ובוא ויראה מה שכתב הזהר פרשת בשלח: רבי אבא פתח: יש רעה חוליה ראייתי תחת השמש. בפה בני נשא אטימין לבא בגין דלא לעי באורייתא. וכי יש חוליה שאינו רעה? אלא העניין הו, כי יש כת אחת בהמושחיתים, בר מנון, אשר לפעמים יוצאים מנוקבא דתהומא רבא, ובאיין ושורין על האדמה להיות כבוש תחת ידיהם לבלתיה היה האדם שולט בממון שלו, ולא מביעא שלא יוכל לתת

appropriate to his means, neither miserly nor spendthrift. He must not be too liberal lest he himself become dependent upon others, Heaven forbid, yet despite this concern he must not become overly tightfisted.

Come see what is written in the Zohar in *Parashas Beshalach* (65a):

Rabbi Aba began with the verse: “There is a sickly evil that I have seen beneath the sun” (Koheles 5:12). How dense are people’s hearts because they do not toil in Torah! Is there such a thing as a sickness that is not evil? Rather the concept is this: There is a certain category of destructive agents, Heaven spare us, which sometimes arise from the Female Aspect, from the Great Chasm [*Minukba DeTehoma Rabbah*]. They come and settle upon a man, subjugating him to them so that no longer has control over his own money.

Not only is he unable to give charity to the poor, he

צדקה לעני, אלא אפלו לעצמו אין לו יכולת לשולט בממונו ל�נות איזה מאכל, או להלביש עצמו ואשתו ובני ביתו ברاوي לו לפि עשרו, ומראהו הוא כדל ורזה. נמצא סובל כל היסורים והולך בגדיים מטלאים, אף שיש לו בביתו כל טוב, אין לו הנאה ממנה, והככל הוא מוכן לאיש אחר, אשר נברך עליו ברקיע להיות הטוב והוא מזמן לאחר, כמו אמר הכתוב (איוב ז, יז): "יבין [רשע], וצדיק ילבש". והבט המשותחים הנזכרת לעיל נקראת רעה, אשר עליהם נאמר (תהלים צא, י): "לא תאנה אליך רעה". ותרי זה האדם דומה לחולה, אשר לפניו כל מיני מאכל מעדרני עולם, ואינו יכול לטעם מפני החולה רעה, ואין לו יתרון

does not even have enough control over his wealth to purchase food or clothing befitting his means for himself, his wife and the members of his household. His appearance is lowly and emaciated and he is hungry and thirsty. He is beset by afflictions and dressed in rags.

And even though his house is filled with all manner of goodness he derives no pleasure from it, for it has been announced in Heaven that all this goodness is prepared for another. Thus the verse states, "The wicked prepare and the righteous wear" (Iyov 27:17).

The category of destructive agents mentioned above are called "Evil." Concerning them it states, "No Evil shall befall you" (Tehillim 91:10). Their victim resembles a sick person who has before him every delicacy in the world, yet he is unable to enjoy any of it because of his sickness. Thus the miser derives no benefit from his deeds in this

בכל מעשיו לא בעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בַּעוֹלָם הַבָּא, כי אם התִּכְרִיכִים, אשר מלְבִיאֵשִׁים אותו לאחר מותו. וזה שאמר הכֶּתֶב בְּקַהֲלָת (ו, ב): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתְּן לוֹ הָאֱלֹהִים עַשֶּׂר וַיְנַסֵּים וְכָבוֹד... וְלֹא יִשְׁלִיטָנוּ הָאֱלֹהִים... זֶה הַבָּל וְחַלֵּי רָע הַוָּא". על פָּנָיו יְרָא הָאָדָם לְעֹשֹׂת הַיְשָׁר בְּעִינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. וְטוֹב שֵׁם מִשְׁמָנוֹ טֻוב, וְאֵז טֻוב לוֹ בַּעוֹלָם הַזֶּה, וַיְהִי נִפְטָר בְּשֵׁם טֻוב, וַיְהִי טֻוב לוֹ גַּם בַּעוֹלָם הַבָּא.

world or the next, other than the shrouds in which he is buried.

This is the meaning of the verse in Koheles (6:2), "As for the man upon whom God bestows wealth, property and honor, but God does not give him dominion over it, this too is a sickly evil."

Therefore let a man be sure to do what is upright in the eyes of God and men. For, "a good name is better than fine oil" (Koheles 7:1). Then all will be well with him while he is here, he will pass from the world with a good name and he will also enjoy good fortune in the World to Come.

CHAPTER 25

פרק כה

"יבָּרַךְ ה'" וַיִּשְׁמַרְךָ (במדבר ו, כד). וְדָרְשׂוּ רְבּוֹתֵינוּ זְכֻרוֹנָם לְבָרֶכה (במדבר ר' ב' פ' ר' א, אות ה): יְבָרֶכה בְּמִמְזֹן, וַיִּשְׁמַרְךָ מִן הַמִּזְיקִים. וְהַמִּדְרָשׁ הַזֶּה צָרִיךְ פְּרֹושׁ. וּנְגַדֵּל לִי לְתַרְצֵץ עַל דָּרְךָ מִה שָׁאָמַרְנוּ רְבּוֹתֵינוּ זְכֻרוֹנָם לְבָרֶכה בְּמִסְכַּת חֲלִין: הַנְּהָוָה שְׁקוֹלָאִי, דָּהְוִי דָּרִי חֲבִיתָא דְחַמְרָא. בָּעוֹ לְאַתְפּוּחַ תּוֹתִי מְרַזִּיבָא – פְּקֻעָא. אָתָּה לְקַמְּיהָ דָמָר, בְּרִיהָ דָרְבָּ אָשִׁי. אָפִיק שְׁפּוֹרָא – שְׁמַתִּיהָ. אָתָּה לְקַמְּיהָ. אָמַר לֵיהֶ: אַמְּאי תַּעֲבִיד הַכִּי? אָמַר לֵיהֶ: אַתָּה לֵיהֶ: הַיְכִי אַעֲבִיד כִּי אַזְתְּבִי בָּאוֹדְנָאִי? אָמַר לֵיהֶ: אַתָּה

It is written, “Hashem will bless you and protect you” (Bamidbar 6:24). The Sages comment (Midrash Bamidbar Rabbah 11:5): “‘Hashem will bless you’ — with wealth; ‘and protect you’ — from harmful destructive spirits.” This Midrash requires explanation. It seems to me that it can be understood in light of a passage in Chullin (105b):

Some porters were carrying a barrel of wine. Wishing to stop for a rest, they placed the barrel under a drainpipe, whereupon the barrel was broken [by a destructive spirit dwelling there]. The porters came before Mar bar Rav Ashi, who took out a shofar and proclaimed a ban (*cherem*) on that destructive spirit, compelling the spirit to appear before him.

Mar bar Rav Ashi asked him, “Why did you do it?”

The spirit replied, “What was I supposed to do when they placed the barrel upon my ears?”

בדוקתא דשכיחי בה רבים מה בעית? את הווא דשנית – זיל שלים! אמר ליה: השטא נמי לקבע לי זמן ואפרע. קבע ליה זמנה. כי מטיא זמניה אעפוב. פד אתה, אמר ליה: אפאי לא אתיית בזמנך? אמר ליה: כל מלוי ציר וחתים וכיל ומני – לית לנו רשות למשקל מנה עד דמשבחנא מיד דלא ציר ולא מני וכיל. עד כאן. והקשו בתוספות, דהכא משמע שיש שליטה למזיקים בדבר שאינו מני, זה אמרין: אין הברכה מצויה אלא בדבר שאינו מני, שנאמר: יצו ה' את הברכה באסמיך – דבר הסומי

Mar bar Rav Ashi said, “What were you doing in a place that is frequented by people? You are the one who deviated from the norm. Go and pay.”

The spirit answered, “Specify a date and I will pay them.” So Mar bar Rav Ashi specified a date.

When the date arrived the spirit procrastinated and failed to show up on time. When he finally appeared Mar bar Rav Ashi inquired, “Why did you not come on time?”

He answered, “We are not permitted to take any object that is bound and sealed or measured or counted. Therefore I was delayed until I found something that was neither bound nor counted nor measured.”

The *Tosafos* (Ta'anis 8b) note that according to this passage damaging spirits have dominion over that which has not been counted, yet in Ta'anis (ibid..) it is taught that blessing is only found in that which has not been counted! The Sages derive this from the verse, “Hashem will command that there be a blessing for you in your storehouses (*asamecha*)” (Devarim

מן היעין? ותרץ התוספות, דבאממת הוא כה, דאיין הברכה מצינה אליא בדבר הפטמי מן היעין, ולא בדבר המדוד ולא בדבר המפני, רק שהמזיקין הם שולטים בתוספות ברכה שברך ה' מן הפטמי. עד פאן לשונו. ואם כן המדרש הוא מבאר מאליו: יברך ה' – בםזון. וכל מקום שנאמר בו ברכה, הוא הדבר הפטמי מן היעין. רצח לומר: שהוא לא מנוי ולא מודד. ואם כן יקשה: הלא המזיקים הם שולטים באותו המזון? זה נאמר: ווישמר – מן המזיקין, שלא ישלו אף באותו המזון, שהוא תוספת ברכה.
או יש לומר על דרך משל, ששמעתינו מן מעשה באדם

28:8). The Sages interpret: “In that which is hidden (*samui*) from the eye.” How are these two passages to be resolved?

The *Tosafos* answer that while blessing is only found in that which is “hidden from the eye,” meaning that it has not been measured or counted, these spirits have dominion over the excess deriving from this blessing.

Accordly, we can understand the meaning of the Midrash above. It was stated: “Hashem will bless you”—with wealth.” Clearly this must refer to wealth that is “hidden from the eye” since, as we have seen, only there is blessing to be found. But if this is so, one might protest that the damaging spirits will have dominion over it! Therefore the Midrash continues: “And protect you—from destructive spirits.” That is, Hashem will grant special protection to prevent the spirits from having dominion over the excess wealth that comes of the blessing.

Alternatively, the Midrash can be understood in light of a story I once heard of a man who was blessed with fabulous

אחד, שהיה לו עשר גָּדוֹל, ואוצרות זהב וכסף בידו ובגנים טובות. והיה האיש ההוא קמץ גָּדוֹל, שאין כמותו בכל העולם, ואף ביום שני או ביום חמישי לא חלק בבית הכנסת, שהיה מתירא לתן פרוטה לכיס של צדקה. רק חדא מצוה היה לו, והיא שעמלה לו להציל אותו מיום הדין, דין רבע, וגם אחר כך נעשה ותרן גָּדוֹל, כי האיש ההוא היה מוהל. ואם היתה מזדמנת לו מילה למול תינוק אחד, אף שהיה מביתו כמה פרסאות, היה הולך לשם לקיים מצות מילה, ולא היה נוטל שום שכר, הוא מעשיר הוא מעני. **ויהי היום, בא אליו משחית אחד בדמות איש, ויאמר אליו:**

wealth, possessing treasure houses filled with gold and silver and precious stones. That man also happened to be a tremendous miser, whose like was not to be found anywhere in the world. He refused to attend synagogue even on Monday and Thursday lest he be obliged to give a penny to charity!

This man had only one mitzvah to his credit and it was that one mitzvah that stood by him and saved him on his day of judgment.. On account of this mitzvah he also merited becoming extremely generous later on. For this man was a *mohel*.⁷ Moreover, when there was an infant in need of circumcision he would travel to perform it even if the baby was many miles from his house. Nor would he take any remuneration, neither from the rich nor from the poor.

One day a destructive spirit appeared to him in the form of a human being. It said to him, "My wife has given birth to a

7. One who performs circumcision.

אֲשֶׁתִּי יָלְדָה לִי בֵּן זָכָר, וַהֲבֵרִית מִילָּה יְהִי בַּיּוֹם פְּלוֹנִי,
עַל כֵּן אָנָי מַבְקֵש מַאֲתָךְ שְׁתַבּוֹא אֶל הַבְּרִית לְמַול אֶת בְּנִי.
וַתַּכְּפֵר הַלְּךָ הַמּוּהֵל לְבַיִתּוֹ וַלְקַח הַסְּפִינָן שֶׁמְלָל בּוֹ הַתִּינּוֹק
עָמָנוּ, וַיִּשְׁבַּע עַל הַעֲגָלָה לִילְךָ עִם הָאִישׁ הַמַּבְקֵש מַאֲתָךְ
לְמַול אֶת בְּנִי, כִּי סְבִר שְׂזָחוֹ אִישׁ מַבְנֵי אָדָם. וְלֹא יָדֻעַ,
שְׁהִיא אֶחָד מִן הַחַיצׁוֹנִים. וְהַלְכֵי שְׁנִינָהָם יַחַד בַּעֲגָלָה,
וְכַשְׁהַגַּע אֶל הַיּוֹרֵד הַיְהִי הַמִּזְיק מַזְלִיךְ אֶתְנוֹ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ, כִּי אִם אָרֶץ חָרִים, גְּבוּזָת וּמִדְבָּר זֶה
שְׁנִינִים יָמִים רְצֻופִים. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְׁלִישִׁי הַיְהִי מַזְלִיךְ אֶתְנוֹ
לְבַיִתּוֹ, וַיְהִי שֵׁם כִּמוֹ כְּפָר קָטוֹן, עַרְךָ עֲשָׂרִים בָּתִים, אֶבְלָה
הַבָּתִים הַיּוֹ יָפִים מְאֹד. וְכַשְׁבָּא לְבַיִתּוֹ, רָאָה הַמּוּהֵל
שְׁהָאִישׁ בַּעַל הַבָּיִת הוּא עַשְׁיר גָּדוֹל, וְכֹל טוֹב הִיא בַּבָּיִתּוֹ:

son and the circumcision is due to take place on such-and-such a day. I would like you to come and circumcise my son.”

The *mohel* immediately went home to collect his circumcision knife and entered the carriage to go with the man to circumcise his son. He believed that this was indeed a human being and did not realize that it was a destructive spirit. The two of them traveled with the carriage until they came to a forest. Then the spirit led him through territory never before traversed by mortals.. It was an arid mountainous region. They traveled for two days straight and on the third day they came to the man’s house, which was situated in what appeared to be a small village comprised of about twenty houses. The houses were all very beautiful.

When they entered the spirit’s house the *mohel* saw that his host was very wealthy, for the house was filled with delicacies,

בשר ודגים גדולים. ולקח הבעל הבית הסוס שלו וננתן ליד עבדו לתן מספוא בפי דרך כל הארץ, ולא הרגינש המוחל שהבעל הברית זהה הוא שיד ומזיק. ויהי פאשר פנה הבעל הבית לעסקיו, הלא המוחל לחדר אשר היולדת שמה. ויהי כראות היולדת את המוחל, שמחה שמחה גדולה, ותקרה לו לשלום ומידברת אליו: בוא אליו, אדוני, ואני מגלה, אותן סוד גדול. ואמרה: דע, שבعلي הוא שיד ומיחית, ואני – אני באה מזרע אנשים. כשהייתי קטנה, לקחו אותי השדים, ואני פאשר אבודתי, אבודתי אותם, באשר שכל מעשייהם הוא הבל וריק ומעשה תעטועים. והנה אני מזיהירה אותך למול את בני הנולד לי מהם, ועוד אני מזיהירה אותך להציל את נפשך, שתהייה נזחר לבלתמי לאכל שום מאכל ולשתות שום משקה, ולא לkah שום

including meat and large fish. The host gave his horse to his servant to be fed in the usual manner and there was nothing to cause the *mohel* to suspect that his host might actually be a demon and a destructive spirit.

While the host turned to his other affairs the *mohel* went to the room of the new mother. When the woman saw the *mohel* she was overjoyed and wished him well.. Then she said, "Come over to me, sir, and I will reveal to you a great secret." She continued, "You must know that my husband is a demon and a destructive spirit while I am of human stock. When I was small I was kidnapped by demons."

"Now, as for me, I am already lost, for all their deeds are vanity and emptiness. But I warn you to save yourself. Be careful not to consume any food or drink while you are here

מִתְנָה לֹא מַבָּעֵל וְלֹא מַשּׁוֹם אֶחָד מֵהֶם. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע
הַמּוֹהֵל הַדָּבָר הַזֶּה, חָרֵד לְבָוֹ וַגְּתִירָא מָאֵד.

וַיְהִי לְעֵת עָרֵב בָּאוּ הַרְבָּה אֲנָשִׁים וָנְשִׁים מִפְּרָטִים בְּסֻסִים
וּבְעַגְלֹת בְּדִמְיוֹן אֲנָשִׁים, וַיְהִי בָּלִן מַזְיקִין וּמַשְׁחִיתִים.
וְהִגִּיעַ זָמָן הַסְּעָדָה, וְהַפְּצִירָוּ בְּאִישׁ הַמּוֹהֵל לְטַל אֶת יְדֵיו
וְלִשְׁבַּע עֲמָם לְסַעַדָת מֵצָה. וַיִּמְאַן הַמּוֹהֵל לְאַכְל
וּלְשִׁתּוֹת, כִּי אָמַר: עַיְף אֲנָכִי מִן הַדָּרֶךְ. וְלֹא אַכְל וְשַׂתָּה
בְּלִילָה הַהוּא (שְׁקוּרִין 'וַיֵּן נָאכֶת' או 'וַאֲכַבֶּת'). וַיְהִי
מִמְּחִרָת, וַיָּלִכּוּ אֶל בֵּית הַכְּנִסֶּת וַיִּתְפְּלִלוּ שְׁמָה, וְהַכְּרָחָה
הַמּוֹהֵל לְהַתְפִּלֵּל וְלִשְׁיר בְּקוֹל 'וְכָרוֹת עַמוֹּה הַבְּרִית' בַּדָּרֶךְ
הַמּוֹהֵלים. וַאֲחַר הַתְפִלָּה הִיּוּ מִבְיאִין אֶת הַתִּינּוֹק, וּמְלֹאת

and do not accept any gift from my husband or from anyone else." Upon hearing these words the *mohel's* heart was filled with trembling and he became very frightened.

That evening numerous guests, male and female, arrived from the surrounding villages. They arrived by horse and carriage, all in the form of human beings although all were harmful and destructive spirits. The time came for the pre-circumcision feast and the host pleaded with the *mohel* to wash hands and join them for the mitzvah meal, but he refused to eat or drink anything, claiming that he was too exhausted.

All that night (known in Yiddish as the *vein nacht* or the *vach nacht*) he neither ate nor drank. When morning came they went to the synagogue to pray and the *mohel* was obliged to pray with them and to sing out loud, "And He made with him a covenant," as is the custom of the *mohelim*. When the service was completed the baby was brought in and the *mohel*

התינוק במנג' כל בית ישראל. ואחר כך היה מבחן הסנדק כל מקהלה, במנג' המדינה, על יון שרע ומיני מתיקה, שקורין 'לעקובין'. והברח המוהל לילך אל הסנדק, ולא אכל ולא שתה שמה באמרו שיש לו תענית חלום. ואחר חצי היום אמר הבעל הבית באשר שהמושל הטריח את עצמו לילך יותר משתיים עשרה פרנסאות למצות מילה, לבן בשבילו יהיה השעדה בלילה אחר תעניתו. וכל פונות הבעל הבית היה, שיינה המוהל מפתח ומפרנשתו, אז יהיה לו שליטה עליו; ולא ידע מאומה שאשתו גلتה שהוא היה שד ומשחת.

performed the circumcision in accordance with Jewish custom.

Afterwards the *sandek*⁸ invited the congregation to a glass of schnapps and some cake, as is the custom. The *mohel* was also obliged to go over to the *sandek*, but he still refused to eat or drink, claiming that he was observing a fast day on account of a bad dream.

When half the day had passed the host declared that since the *mohel* had gone to the trouble of traveling more than forty miles to perform the circumcision, the feast would be postponed until the evening, after the completion of his fast. The host's only purpose in this was to compel the *mohel* to partake of his food and derive benefit from him so that he would take control of him. He was unaware that his wife had revealed to the man that he was a demon and a harmful spirit.

8. The one on whose lap the baby is held during the circumcision.

וַיְהִי לְעֵת עֶרֶב הִיה סָעֵד בְּרִית מִילָה, וְאֶל פִּיכְנָן לֹא אָכַל וְשַׁתָּה הַמּוּהֵל אֶתְם, וַיֹּאמֶר שְׁרָאשׁוֹ וְאַיְבָרִיו כְּבָדִים עַלְיוֹן. וְהַמָּה אָכַלוּ וְשָׂתוּ כֵּל מַעֲדָני עַולְם. וַיְהִי כְּטוֹב לְבָם בֵּין, אָמֶר הַבָּעֵל הַבָּיִת לְמוּהֵל: קָום וְלֹךְ עַמְּדֵי לְחַדֵּר אָחֵד! אֶז נִתְּרָא הַמּוּהֵל וַיֹּאמֶר בְּדָעַתָּו, שַׁהְגִּיעַ זָמָן קָצֹו לְמוֹת. וְרֹלֶך עַמּוֹ לְחַדֵּר אָחֵד, וְהַרְאָה לוֹ בַּעַל הַבָּיִת כְּלִים מְכֻליִים שָׁוֹנוֹם, כְּלִי כֶּסֶף. וְאַחֲרֵי כֵּה הִיה מַזְלִיכְוּ אֶזְהָר לְחַדֵּר שְׁנִי וְהַרְאָה לוֹ כְּלִי זָהָב. וַיֹּאמֶר לוֹ: טַל כְּלִי אָחֵד לְזֹכְרוֹן! אָמֶר לוֹ הַמּוּהֵל: יִש לֵי כְּלִים שֶׁל זָהָב וְשֶׁל כֶּסֶף, וַיַּשׁ לֵי כֵל טוֹב שְׁבָעוֹלִים: כְּלִים טוֹבִים וּמְרַגְּלִיות, טֶבַעַות וְאַצְעָדִים וּעֲנָקִים. אָמֶר לוֹ הַבָּעֵל הַבָּיִת: טַל טֶבַעַת אָחֵד אוֹ כְּלִי חִפָּז, שִׁיקָר הוּא בְּעִינֵיכְיָה! וְעַל

When evening came the feast was held but still the *mohel* refused to eat, claiming that his head and limbs felt heavy. Meanwhile the guests enjoyed all the best delicacies in the world. When they were in good spirits because of the wine the host said to the *mohel*, “Come with me to another room.” The *mohel* was now very frightened and thought to himself that his final moment had come. But he followed his host to the other room where the host showed him all sorts of silver vessels. Then he took him to a different room and showed him vessels of gold.

“Take something for a keepsake,” he urged.

But the *mohel* answered, “I already have golden and silver vessels and all the good things in the world. I also possess precious ornaments, pearls, rings, bracelets and necklaces.”

Nevertheless the host insisted, “Take a ring or whatever precious item meets your fancy.” But the *mohel* did not wish to

כלם לא רצה המוהל לפקח, והשיב שישי לו גם כן אבניים טובות ומרקליות לרבות. אחר כך היה מוליך אותו לחדר אחד, שבויה מפתחות הרבה. סביב החדר היו תלויין המפתחות במסמרות הרבה מאד. ויתמה האיש המוהל על הדבר זה, וראה בעיניו בדמיון כמו מה לו, שישי קשור למפתחות ביחיד, כמו שישי לו בביתו לכל החדרים לכל הארץ שלו. ושאל הבעל הבית את המוהל ואמר לו: אדוני, הראיתיך כל כך פלי כסף וזהב וכל כך אוצרות אבניים טובות, ולא היית מתמיה עליהם, ועל אוצר זה אתה מתמיה, שהוא רק ברזל, שבויה המפתחות שאתה של ברזל?! והשיב לו המוהל: אני מתמיה על קשור זה של מפתחות, שאין דומין כלל לבטים ואוצרות וחדרים שלי פאשר יש לי בית, והוא

take anything, so he replied that he had an abundance of precious stones and pearls.

Afterwards he led him to room that was filled with keys hanging on nails along the walls. The *mohel* was astonished, for it appeared to him that one bundle of keys was exactly like the one he had at home with the keys to all his rooms and strongboxes. The host saw his expression and observed, "Sir, I have shown you much silver and gold and treasure houses filled with precious stones, yet you showed no surprise. And now over this storage room you show astonishment although it is filled with mere metal!" For the keys were all made of metal.

The *mohel* responded, "I am perplexed by this particular bundle of keys. All these keys resemble those to my own houses and treasures and storage rooms, yet here they are hanging upon nails!"

תלויין פה במסמר זה! ויאמר אליו הבעל הבית: באשר שגמולות חסד עמדי והלכת עמי ערך שתים עשרה פרנסאות למול את בני, וראיתי שה הוא אתה, שלא אכלת ולא שתית ולא לחת מואמה מרשותי, וכן אני אגלה אותך, שאני הוא ראש המנה של השדים, שהן ממניהם על קצת אנשיים, שהמה בטבעם קמצנים. אז הוא מסור בידינו כל המפתחות שלך, כדי שלא יהיה לך פח ורשות לעשות בהן איזה צדקה וجمילות חסד, ואף לעצם אין רשות בידם להתענג לכנסות איזה מאכל טוב או מני מגדים. ובאשר שאתך גמלתני חסד גדול, קח הקשור של המפתחות הללו, ואל תירא, כי הוא, שלא יארע לך שום רעה. ויקח המוהל הקשור של מפתחות אלה בשמחה לביתו.

The host explained, “Since you have done me a kindness and come more than forty miles to circumcise my son, and since I have noted that Hashem has been with you preventing you from eating or drinking or taking anything from me, I will reveal to you the truth. I am the appointed head of the demons assigned over the miserly.

“All their keys are given into our hands so that they will have neither the power nor the authority to perform any act of charity of lovingkindness with their property. They are unable even to indulge themselves by purchasing some dainty or delicacy. But because you performed this great act of loving-kindness I allow you to take this bundle of keys. Do not be afraid; I swear as Hashem lives that you will suffer no harm.”

So the *mohel* took the bundle of keys and returned home

ובבזו או לבתו נחפץ לבבו ונעשה לאיש אחר, ותכף בנה בינוי של אבניים, בית הכנסת גודלה מפארה מאד, ועשרה צדקה ופרנס את העניים, והיה מלבייש הערמיס, והפליא לעשיות עד יום מותו, ונפטר בשם טוב.

ולפי זה נראה לי, דזהו בונת המדרש הרבה שהתחלנו יברך ה' — בምzon, שייהי לך ממון מרובה ואוצרות כסף וזהב. ואם תאמר: מה הנאה יהיה לי באוטן אוצרות כליה כסף וכלי זהב, באשר שהפתחות יהיו מסוריהם ביד השדים ומהיקם? זה אמר: וישמר — מן המזיקים, שלא יהיה מפתחות מסוריהם בידם. ואם כן אתה תשלט

joyfully. Thereafter he was transformed into an entirely different person. He immediately constructed a large and beautiful stone synagogue. He began distributing charity to support the poor and clothe the naked. And so did he continue conducting himself in an exemplary manner until the day of his death, leaving the world with a good name.

In light of this episode I believe that we can understand the meaning of the Midrash with which we began. The Midrash stated: "Hashem will bless you" — with wealth." This means that you will posses great wealth including storehouses of silver and gold. But you may ask, "Of what benefit to me are storehouses of silver and golden vessels if the keys are given over to demons and harmful spirits?"

For this reason the Midrash continues: "And protect you" — from destructive spirits." That is, the keys will not be given over to them. Instead you will have dominion over the work of

במעשנה ידיך ובהתזובה אשר ייטיב ה' לך, תוכל מלהם לעשנות צדקה וגמלות חסדים; וכך לך להבין. על כן מכל הנזבר לעיל נשמע, שמי שהוא קמצן גדול, איזי הוא בראשות הסטרא אחרא ביד המזיקים, ששומרים על הפמון בנזבר לעיל.ומי שהוא ותנו – איזי הוא מסטרא דקדשה. על כן יראה האדם שלא יהיה קמצן יותר מדי, כדי להכנס עצמו בקדשה, ויזכה גם כן לעולם הבא, אמן.

your hands so that with all the goodness with which you have been blessed you will be able to perform charity and lovingkindness.

From all of the above it is clear that a person who is exceedingly miserly is in the hands of the *Sitrah Acharah* and under the dominion of the spirits that dwell upon his wealth. The generous, by contrast, are under the sway of the *Sitrah DeKedushah*, the Aspect of Holiness. Therefore a man should strive not to be overly miserly in order to connect himself with the realm of holiness so that he may also merit the World to Come. Amein.

פרק כו CHAPTER 26

פתיב (משלי כג, וז): "אל תלחם לחם רעיעין... כי כמו שער בְּנֶפֶשׁוֹ". הפרוש בענייני ההמוני עם: אל תלחם לחם רעיעין, כי כמו שער בְּנֶפֶשׁוֹ של בעל הבית, שאינו נותן הילך לאנשים אחרים, כי הוא כמו שער בְּנֶפֶשׁוֹ של בעל הבית. אבל זהה פרש בענינו אחר: אל תלחם לחם רעיעין, כי הוא כמו שער בְּנֶפֶשׁוֹ של האוכל. כי כל האוכל מאכל אצל הרעיעין, אחר פ' אותו האכילה הוא בְּנֶפֶשׁוֹ של האוכל כמו סם המוות, ולא יגיעו ימים מועטים שיבוא אליו איזה חלי. ולפעמים יגיע אף שיחלה בחלי שיש בו סכנה. ולכן לא רצאה רבינו הקדוש לאכול

It states, "Do not eat the bread of one with a miserly eye . . . for it is like poison in his soul" (Mishlei 23:6-7). Most people understand this: "Do not eat the bread of one with a miserly eye, for it is like poison in the soul *of the host*." That is, he tries never to give of his bread to others because giving anything away is like poison to him.

The Zohar (3:3a), however, gives a different explanation: "Do not eat the bread of one with a miserly eye, for it is like poison in the soul *of the guest*." That is, the food that one's receives from a miser is like poison to the receiver. Moreover, not many days will pass before he actually takes ill, sometimes dangerously so. This is why Rabbeinu HaKadosh (Rabbi Yehudah HaNasi) did not wish to accept food from anyone

משום אדם, כי היה מתיירא לנפשו שלא יהנה מן איזה צרי העין, ואחר כך בהכרח שיבוא אליו איזה חלי. ואם כן, כל מי שהוא צרעין, גורם רעה לעצמו ונורם רעה לאחרים. לפעמים בנסיבות האדם, האכל מאכל אצל הצרעין, אזי בוגרמא דיליה הוא מות, וצריך לעשות תשובה על זה, כדאמרו חכמינו זכרונם לברכה: מגליגין זכות על ידי זפאי, וחובה על ידי חיב. ולפעמים מי שהוא קמצן וצראין, גורם רעה לעצמו למות בשבייל דבר קטן, באשר אני ראייתי כפה אנשיים, שלא היו רוצין לפון לבני הפלחים קביאות או טובק, ובבעור דבר קל היו הבעלי מליחמות הרגין אותן. ולפעמים יכולין להצליל נפשות מבית-האסורים בדבר מועט, ואחר כך פשנתחו

(Chullin 7b), for he was afraid for his life lest he benefit from a miser and then inevitably take ill.

It turns out, then, that the miser causes evil both to himself and to others. It sometimes happens that when the guest eventually dies the miser is held responsible and must repent over it. Thus the Sages comment (Shabbos 32a): “A meritorious act is brought about through the meritorious and a blameworthy act through the blameworthy.”

Sometimes a miserly and begrudging individual even forfeits his life because of some small matter. For example, on a number of occasions I have seen people refuse to give soldiers [sugar] cubes or tobacco, and because of this trivial matter the soldiers murdered them.

Sometimes the lives of Jewish prisoners can be saved in exchange for a small bribe, whereas later on when anti-Jewish

הבלבולים על נפשות ישראל, אפלו אם יתנו מלא ביתו, אך יכול להציל אותו. אוֹי וְאָבּוֹי לאותן האנשים. ועליהם אמר שלמה: וַיְשִׁعشֵׁר שָׁמֹר לְבָעֵלָיו לְרַעֲתוֹ.

ובוא ויראה מה דאיתא בגמרא דמסכת תענית, במעשה בנחום איש גם זו: דגעה בו עני אחד ואמר לו: רבבי, פרנסני ורלה תכף וטעו מהחמור. עד שלא הספיק לטעוון מאכל, יצאנה נשמתו של העני. אמר אותו צדיק: עיניים, שלא חסו עליו – יסמו. ידים, שלא נתנו תכף – יקטיעו. וכל הגוף, שלא חס עלייך – ידקא ביסורים. וארע לו בפי שגוז על עצמו. ואחר כך ראו אותו תלמידיו ביסורים – והתחילו לבכות. אמר להם: מפני מה אתם בוקים?! אני

feeling is running higher it is impossible to save them even for a house full of money. Woe to such individuals! Concerning them did Shlomo HaMelech write, “There is wealth that is stored up for its owner to his detriment” (Koheles 5:12).

Come see what is related in Ta'anis (21a) regarding Nachum Ish Gam Zu. One time a beggar approached him, saying, “Rabbi, feed me!”

So he immediately went to unload some food from his donkey, but by the time he returned the beggar had died. The righteous Nachum then proclaimed, “May the eyes that had no pity upon him become blind; may the hands that did not give to him right away be cut off; and may my entire body that had no pity upon him be afflicted with suffering.” Whereupon all that he had decreed upon himself was fulfilled.

Afterwards when his disciples saw his suffering they began to weep. But he said to them, “Why are you weeping? I

גַּרְמָתִי לְעַצְמִי, שֶׁלֹּא נִתְקַרֵּר דָּעַתִּי, עַד שֶׁאָמַרְתִּי שַׁיִמְלָא
כָּל גּוֹפִי שְׁחִין. אָמַרְוּ לוֹ: אֹוי לְנוּ, שְׁרָאִינוּ אָזְתָּךְ בְּכֶה! אָמַר
לְהָם: אֹוי לִי, אָם לֹא רָאִיתֶם אֲזֹתִי בְּכֶה!

עַל כֵּן יָרָא הָאָדָם, כִּשִּׁישׁ לֹא אָוֶרֶחִים בְּבֵיתוּ, יִתְּנוּ לְהָם
בְּעֵינֵי יְפָה, אוֹ לֹא יִזְמִין כָּל אָוֶרֶחִים, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִבּוֹא, חַס
וּשְׁלוּם, לִידֵי עַנְשׁ, כִּנְזָבָר לְעֵיל. וּקְרוּב הַדָּבָר שִׁיהִיא מְכֻרָח
לְעַשׂוֹת תְּשׁוּבָה. וּעַל פִּי זה נוֹכֵל גַּם כֵּן לְפָרְשָׁ פָּרוֹשָׁ הַפְּסוּק
(מִשְׁלֵי יג, כה): "צִדְיק אֹכֵל לְשָׁבָע נֶפֶשׁוֹ, וּבְטָן רְשָׁעִים
תִּחְסֶר". וַיְהִי פָּרוֹשָׁ כֵּה, פִּי כָּל הָאֹכֵל אֲצַל צִדְיק, שֶׁהוּא
טוֹב הָעֵין – יָאַכֵּל לְשָׁבָע נֶפֶשׁוֹ. אַפְלוּ אָם אֲכֵל מַעַט מִן
הַמְּאַכְּלִים. אֲכֵל מַי שֶׁהוּא אֹכֵל מִן בְּטָן שֶׁל רְשָׁעִים –

brought this upon myself! For I was not satisfied until I said that my entire body should be covered with boils."

They said to him, "Woe to us that we have seen you like this!"

He replied, "Woe to me if you had not seen me like this!"

Therefore when a person has guests in his home let him be sure to serve them a generous portion or let him not invite them at all, lest he be punished as above, Heaven forbid. For it is likely that the host will be required to repent over the matter.

In this light we can understand the meaning of the verse, "A righteous person eats to the satiation of his soul but the belly of the wicked is lacking" (Mishlei 13:25). For whoever partakes of the food of someone with a generous eye eats to the satiation of his soul, even if the quantity of what he eats is small.

But one who partakes of food from the "belly of the

הוּא יִחְסַר, אֶפְלוּ אֵם הוּא אֹכֵל הָרֶבֶה. מְכֻלָּמָקָומָ לֹא
יִהְיֶה שְׁבַע הָאֹכֵל מִן מְאַכֵּל שֶׁל רְעִיעִין, כִּי זֶה הוּא כָּלְלָ
גָּדוֹל: מִי שֶׁהוּא רְעִיעִין, אִינוּ יִכּוֹל לְהַשְׁבִּיעַ אֶת נְפָשׁוֹ, וּמִפְּלָ
שְׁבַע שֶׁאִינוּ יוּכְלָ לְתַנְּן לְאֶחָדִים מְטוּבוֹ, אֲשֶׁר חָנַן ה' אֹתוֹ.
וְכָמוֹ שֶׁמְצִינָנוּ אַצְלָ גָּבֵל, שֶׁלֹּא רִצְחָ לְשָׁלָחָ לְמַלְךָ דָּוד עַלְיוֹ
הַשְׁלָום מִנְחָה מִזְבְּחוֹ, וּגְרָם רָעוֹה לְעַצְמָוֹ, שְׁמָת בְּמַגָּפָה
עַבּוֹר עָוֹז זֶה. עַל פָּנֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַתְּרַחֵק מִמְּדָה זוֹ, וְאֵז
טֹוב יִהְיֶה לוֹ סֶלָה.

wicked” will feel a lack, for even if the quantity of what he eats is great it will not satiate him. The principle is that a miserly individual cannot even satiate his own soul, let alone give of the blessings Hashem has bestowed upon him to others. Thus we find that Naval (I Shmuel 21:11) was unwilling to send a portion of what he had slaughtered to Dovid HaMelech. Through this he brought evil upon himself, for he was stricken down by plague on this account (ibid. 38).

Therefore a person must distance himself from this trait and then he will enjoy goodness, *selah*.

CHAPTER 27

פרק כז

מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, באיש אשר הוא ירא הא', והוא עוסק בדברי תורה. ועמדו העבוזה זו תפלה, אשר אלו שני עמודים הם מקדים והולכים לפניו המטה, כשהוא הולך לעולמו אחריו מותו, וկול קראו נפיק קדמוהי: זה האיש, אשר בחייו תמיד הולך עפנו בחבריה אחת, וגם עכשו לא נעזבונו עד כי הבנווהו להיכלו, אשר הוא כלו אומר בבוד. ואומרם לTORAH הקדושה: פמה יקר ותפארת לאדם בעבורך בהיותו הולך בתורת אמת! מה שאין כן בשארם הולך אחר שוא והבל, ועוסק בתורה של דפי ופלסטר, איזי היא

“**H**ow good and how pleasant it is, when brothers dwell together in unity” (Tehillim 133:1). This verse refers to the man who fears Hashem and involves himself in Torah study for pure motives and also in the pillar of Divine service, that is, prayer. For these two pillars go ahead of a man’s casket when he goes to the next world. Their voice precedes him like a herald, proclaiming, “Throughout this man’s life he walked with us in a single company, therefore even now we will not abandon him until we have brought him to his palace, which speaks entirely of his honor.

Then they address the holy Torah, “How much honor and glory has this man earned on your account because he always adhered to the Torah of truth!

Such is not the case, however, with one who pursues vanity

שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר. וְרָאִיה מֵזָהָר, פְּרַשָּׁת בְּלָק, שֶׁלֹּא חֲרָפָת הָאָדָם טָרַם בָּזָה לְדִין כְּרוֹזָא נְפִיק: אַתְכְּנָשׁו כָּל בְּנֵי מַתִּיבְתָּא לְעֵינֵן בְּדִינֵיכָה! וּמַתִּפְנֵשִׁין יְחִיד, וְהַהוּא נְשֻׁמְתָּא עִילָּה יִתְהַגֵּן מִמְּנִים. כִּיּוֹן דָּעֵילָה, מַעֲמִידִים אָזְתָּה אַצְלָן חַד עַמּוֹדָא, אֲשֶׁר אַשׁ וְשַׁלְהַוּבָא מַלְהַטָּא שָׁם, וְאַז מְבִיאַיְנָה בְּכַתְבָּן כָּל מַאי דְּחִידָשׁ בְּתוֹרָה בְּחִיוּ וּמְעִינָה בְּאוֹתָן הַחַדּוֹשִׁים אָם הָם דָּבָרִים בְּרוּרִים שֶׁל אַמְתָה, דְּהַיָּנוּ שְׁחִידָשׁ אָזְתָּה עַל פִּי הַקְּדָמוֹת שֶׁל אַמְתָה, אַז כָּל אַחֲד מִבְּנֵי מַתִּיבְתָּא עַלְאה מְעַטָּר לֵיה בְּעַטְרָא, הַמְּתַנוֹצֵץ וּמְאִיר בְּאוֹר בְּהִיר. וְאָם הָן דָּבָרִים שָׁאַיְנָם שֶׁל אַמְתָה, אַז כָּל אַחֲד וּאַחֲד מִבְּנֵי מַתִּיבְתָּא אָזְמָרִים: שְׁקָר הַוָּא! רַק הַוָּא הִיא אָזְמָר הַקְּדָמָה

and emptiness, studying Torah in a way that is blemished and false. This earns him only sorrow on top of sorrow.

A proof to this can be found in the Zohar (*Parashas Balak* 185b), where it is related that when a man dies, before he is brought in for judgment a voice is heard proclaiming, “Let all the members of the academy gather to examine his case!” Then they all gather and his soul is brought in by two officials. Once it enters, it is made to stand beside a certain pillar, next to a burning flame.

Then a record of all the insights of Torah that he proounded in his lifetime is brought in for their examination. If the insights are clear and true, that is, based upon true premises, each member of the Heavenly academy places a crown upon his head, which sparkles and shines with a clear light.

But if there are false statements among them, then each of the members of the academy declares, “This is false! He only asserted that premise in order to glory in a false insight!” Then

כדי להתפאר בחדושי שקר! ויליה לההיא כסופה, דעבدين ליה בני מתייבטה! ומיד בא הממנה של גיהנם וחוטפו על פי פסק בני מתייבטה, דמוסרין אותו בידו, ומקלעין ליה מתמן בפעם אחד לתחתיות של גיהנם, וסובל שם ענשים קשים ומריים, כזאתה בזוהר פרשת יתרו: כל מאן דאמר במלוי דאוריתא מי דלא ידע ולא קבל מן רבייה – עליו הכתוב אומר (שמות כ, ד): "לא תעשה לך פסל וכל תמונה". וקדשא בריך הוא זמין לאתפער מגניה בעלמא דאתני, דנסמכתא דיליה בעי למיעול לדוכתא ודחינו לה לבך ותשתקצי מההוא אחר

woe to him for the humiliation to which the members of the academy subject him!

Immediately thereafter an agent of Gehinnom comes and apprehends him in accordance with the ruling of the academy that delivered him into his hands. He is then catapulted from there straight to the depths of Gehinnom where he is made to suffer terrible and bitter punishments, as it related in the Zohar in *Parashas Yisro* (87a):

Whoever propounds Torah insights that he does not know to be true and that he did not receive from his mentor, concerning him was it written, "Do not fashion for yourself an idol or any image" (Shemos 20:4). And in the future the Holy One Blessed is He will exact payment from him in the World to Come. For when his soul wishes to enter its place it will be pushed outside, away from the place that is bound up in the bond of life along with the rest of the souls.

**דְּצַרְוָא בְּצַרְוָא דְּמַיִּ דְּשָׁאָר נְשָׁמָתֵין. הֲרִי לֹךְ מִבָּאָר
הַעֲוֹן חַמּוֹר וְהַעֲנֵשׂ חַמּוֹר.**

ועתה נבואר מעניין פונזות התפלה בזוהר פרשת בלק: ידוע, כי דוד המלך עליו השלוּם היה נעים זמירות ובעל תפנות. ויש לנו ללמד סדר וענין תפלה ממנה. מצינו, לפעמים הכנסיס עצמו לכתחות של עניים, כמו שאמר (תהלים פו, א): "הטה ה' אֶזְנָה, עַנְנִי, כִּי עַנְנִי וְאַבְיוֹן אָנִי". ולפעמים הכנסיס עצמו לכתחות של החסידים, חדא הוא דכתיב (שם פו, ב): "לְדוֹד, שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי". ולפעמים הכנסיס עצמו לכתחות של קדושים, שמוסרים נפשם על קדשות ה', חדא הוא דכתיב (שם כה, א): "לְדוֹד אֶלְיךָ ה' נַפְשִׁי אֲשֶׁר וְכוֹ".

From this passage one can see the seriousness of the sin and the severity of the punishment.

Now let us discuss prayer. It is well known that Dovid HaMelech was known as the “singer of pleasant songs” and that he was a master of prayer. Therefore, as the Zohar teaches in *Parashas Balak* (195a), we must derive the proper order and content of our prayers from him.

We find that Dovid sometimes counts himself among the “servants,” as it is written, “Look, as the eyes of servants look towards the hand of their master, etc.” (Tehillim 123:2). Sometimes among the poor, as it is written, “Hashem, incline Your ear and answer me, for I am poor and needy” (Tehillim 86:1). Sometimes among the pious, as it is written, “Of Dovid, guard my soul for I am pious” (*ibid.* 2). And sometimes he identifies himself with the holy ones who sacrifice their lives for the sanctification of Hashem’s name, as it is written, “Of Dovid; to You, Hashem, I lift up my soul, etc.” (Tehillim 25:1).

וְהַנֶּה בְּשִׁירוֹת וִתְשִׁבָּחוֹת צָרֵיךְ הָאָדָם לְעַשּׂוֹת אֶת עַצְמוֹ כַּעֲבָד, שָׁמֶסֶד רְשָׁבָחוֹ שֶׁל אֲדוֹנוֹ וְקוֹנוֹ, וּבַהֲגִיעַ לִיחוּד: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד – יְשֻׁוֵּי גְּרָמִיה בְּחִדֵּי אָנוּן דָּמָסִרי נְפָשִׁיו עַל קְדַשְׁתַּה, וּבַהֲגִיעַ לַתְּפִלָּת שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה, יְשֻׁוֵּי נְפָשִׁיה, שְׁתַּחַת תְּפִלָּתוֹ בְּלֹוָלה בֵּין תְּפִלָּה שֶׁל עֲנֵנִים, כִּי תְּפִלָּת עֲנֵנִי הִיא קְרוּבָה לַהֲתִקְבֵּל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל צְלָוֹתֵינוּ דָעַלְמָא, בִּגְינִי דָעֵנִי צְלָוֹתָא – פִּתְחֵין כָּל חָלוֹנוֹת הַרְקִיעַ, וְתְּפִלָּת חָעֵנִי מַעֲטָףְתָּא כָּל תְּפִלָּת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַעֲלֵין צְלָוֹתֵינוּ דָעַלְמָא, עד דִּיעַוָּל צְלָוֹתֵהוּן דָעֵנִי. וְקַדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא אָמָר: יַעֲטְפוּן כָּל צְלָוֹתֵהוּן בְּצְלָוֹתֵינוּ דָעֵנִי. וְכָל צְלָוֹתֵינוּ דָעַלְמָיה, דִּינֵינוּ בָּיה

The rule is as follows: When it comes to reciting songs and praises a person should make himself into a servant of Hashem, setting forth the praises of his master and owner. Then when he comes to the unification of Hashem's name with the recitation of the verse, "Hear, O Israel, Hashem is our God, Hashem is one," let him include himself among those who sacrifice their lives for the sanctification of the Name of Heaven.

When he reaches the *Shmoneh Esrei* let him include himself among the poor, for the prayers of the poor are more readily accepted by the Holy One Blessed is He than all others. For when a poor man prays all the windows of Heaven are opened. His prayers envelop all the other prayers of Israel, because no other prayers are allowed to enter until his have entered, at which point the Holy One Blessed is He proclaims, "Let all the other prayers be enwrapped in that of the poor man."

Moreover, when all other prayers enter, the judges of the

דִּינָא דְּלָעֵילָא קַמִּי קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא, אֲםִרָּא וְאַוְויִם הַמֶּה
לְהַתְּקַבֵּל אוֹ לֹא. מַה שָׁאֵין כֵּן צְלוֹתָא דְּעַנִּי, הַעֲומֵד בְּתִפְלָה
וּמְצִיעַ דְּחַקּוֹ וְצַרְכִּי בֵּיתוֹ וּבְנָיו וּבְנוֹתָיו הַתְּלוּיִין בָּו,
וּמְעַמְּדוֹ הַגְּרוּע, אֲשֶׁר הוּא מִבְּלָה יְמִיו בְּצֻעָר וּבְצֻרָה, וְהִיא
מִפְּרַט הַכָּל קַמִּיה קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא. וְעַנִּינוּ זָלָגוּ דְּמָעוֹת דָּא
הוּא צְלוֹתָא, דְּעַבְדִּיד עַטְוֹפִין לְכָל צְלוֹתִין. וּקָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא
בָּמָאי עַסִּיק בְּהָאִי שְׁעַתָּא? אָמְרֵין: תָּאוּבָתֵּיה הִיא בָּמָאִנִּין
תְּבִירֵין דִּילִיה, שָׁהֵם הַאֲבִיּוֹנִים וְדָלֵי הַעַם, דָּהֵם מָאִנִּין
תְּבִירֵין דִּילִיה. וְכָלָם לֹא יָדַעַי מַאי דְּאַתְּעַבֵּד מְצָלוֹתָא
דְּעַנִּי, שְׁיִשְׁפַּךְ שִׁיחּוֹ בְּדְמָעוֹת, הַמְּעַטְּפָת כָּל צְלוֹתִין דְּעַלְמָא.
וְזֹה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קְב, א): "תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יָעַטְפָּנִי."

Heavenly court deliberate over them before the Holy One Blessed is He to determine whether they are fitting or not. This is not the case, however, with the prayers of the poor man. He stands in prayer, setting forth all his troubles and the needs of his household and his sons and daughters who are dependent upon him, and his lowly situation that causes his days to be wasted in sorrow and suffering. He sets all these things before the Holy One Blessed is He with eyes streaming with tears. This is the prayer that envelops all the others.

And with what is the Holy One Blessed is He engaged at that moment? They say that His only desire is for His broken vessels — the needy and downtrodden of His people. These are His “broken vessels.” No one appreciates what is done with the prayers of the poor man, pouring out his words with tears, for they enwrap all the other prayers in the world.

This is the meaning of the verse (Tehillim 102:1), “The prayer of the poor man when he is enwrapped [with affliction]. That

דָאַיהוּ עֲבִיד עַטְיָפָא לְכָל צְלוֹתֵיהֶן דָעַלְמָא, וְלֹא עַלְיוֹן, עַד
דְצְלוֹתֵיהֶה דָעַנְיִי עַאלְתָּקְמִיהָ קְדָשָׁא בָרִיךְ הוּא. וְהַקְדוֹשָׁ
בָרוּךְ הוּא אָמַר: יְתַעַטְפֻוּ כָל צְלוֹתֵין בְצְלוֹתָא דָא וְתַיעֲוֹל
לְגַבְאיִי. עַל פָנֵי דָוִד כָלִיל גְרָמִיה בְהַדִּיחָה דָעַנְיִי, וְקָרֵי אַף
נְפָשִׁיה עַנְיִי.

וְאִם כֵן, מֵזָה נִלְמָד, שָׁאָם רֹצֶחֶם הַבְנִי אָדָם לְעַבִּיד גְרָמִיהוּ
תַדִּיר קְמִסְכָּנָא – צְלוֹתֵיהֶה סְלִיק וְפּוֹגַעַת בָּאָנוֹן צְלוֹתֵיהֶן
דְמִסְכָּנִי וְאַתְּחַבְּרַת בָּהוּ וְסַלְקַת בְהַדִּיחָה וּבְכָלָלָא דָלְהָוָן
עַאלְתָּקְבָּלָת בְּרָעָיו קְמִיה מַלְפָא קְדִישָׁא. וּבְהָגִיעַו
לְתַפְלַת בְּרִכַת "שָׁמָע קְוִילָנוּ", יְשַׂוֵּי נְפָשׁו בְהַדִּיחָה
דְחַסִּידִיא. וּפְרוֹשׁ הַדָּבָר הוּא, שִׁיאָמַר וְדוֹי חַטָּאוֹ בְשָׁמָע
קְוִילָנוּ, וְעַל יָדֵי וְדוֹי חַטָּאוֹ נִקְרָא חַסִיד, כִּי הוּא מָזְדָה עַל

is, when it becomes a cloak, surrounding all the other prayers in the world, which may not enter until the poor man's prayer has come before the Holy One Blessed is He. For the Holy One Blessed is He proclaims, "Let all the other prayers be enwrapped in this one and then let them come before Me." This is why Dovid reckoned himself among the poor, referring to himself as "the poor man."

From this we can deduce that if a person wishes he may count himself among the poor on a continual basis so that his prayer joins up with those of the poor to ascend with them. The entire company then ascends and is accepted with favor before the holy King.

When one reaches the blessing, "Hear our prayer," one must include himself among the pious by making a confession of his sins. Through confession he is called "pious" (*chassid*)

פְשָׁעָיו וְחַטָּאוֹיו וּמִתְחַרְטָו וּמִקְבֵּל תְשׁוּבָה, שֶׁלֹּא לְהִיּוֹת עוֹד
נִמְשָׁךְ אַחֲרֵ דָרְכִים מַקְלָקָלִים, שְׁהֵן בָּאים מִצֶּד שְׂמָאל, כִּי
אִם לְדָבֵק בַּיָּמִינָא עַלְהָה, דָאִיהוּ אַקְרֵי חֶסֶד. וּעֲקָר וּדוֹי
הַוָּא בְּהִיּוֹתוֹ פּוֹרֶט כָּל חַטָּאוֹיו שְׁעָשָׂה. וְלֹבָה הוּא יֹדֵעַ מְרַת
נִפְשָׁוֹ וַיֹּדַע מָה שְׁפָגָם וְחַטָּאוֹ בְּנֻעוּרִיו וּבִימִים הַבִּינּוֹנִים
וּבִימִי הַזָּקָנָה. וַיַּתְוֹדַה וַיַּפְרַשׁ חַטָּאוֹיו, כִּי עַל יְדֵי פְּרִישָׁוֹת
וּפְרִיטָת חַטָּאוֹיו נִסְתַּלֵּךְ הַמְקֻטָּרָג מַעַלְיוֹ, שְׁהָרֵי הוּא מַזְדָּה
בְּעַצְמוֹ. וְאֶתְכָּה מִמְּנוֹ פְמָה חַטָּאוֹים, שְׁבָעֶבּוֹר כֹּן
לֹא פִּרְשׁ אֹתָם בּוֹדֵי, אֶל יְדָאָג בְּשִׁבְילָהּ כֹּן, הַוָּאיל שְׁשָׁבָח,
כִּי גַם הֵם נִמְשָׁכִין אֶבְתָּרִיהוּ דָאַנוּן דְהַתּוֹדָה עַלְהָם, וּכְפָרָה
אַחַת לְכָלָם. אֲכַנוּ בְּהִיּוֹתוֹ מָאֵרִיךְ בּוֹדֵי חַטָּאוֹיו לְפִרְטָם

because he acknowledges his transgressions and sins, regrets them and resolves never again to be drawn after ways of depravity deriving from the Left Aspect. Instead he will cling to the lofty Right Aspect, that is lovingkindness (*chessed*).

The ideal way of making confession is by specifying each sin that he committed. A person's heart knows the bitterness of his own soul and he knows the damage that he did in his youth, in his middle age and in his old age. Therefore each individual should make his own confession specifying his sins. This causes the Heavenly accuser to leave him alone, since he himself has already acknowledged his sins.

And even if he has forgotten some of his sins and therefore fails to mention them, he should not be concerned. Since his neglect was merely due to forgetfulness, those sins will be included with the ones that he did confess and he will receive atonement for them all.

However, while one is specifying his sins at length in the

ב'שמע קולנו', יתמשך על ידי כה, שלא יוכל לומר קדשה עם האכזר. על כן כתבו בעלי מוסר להתודות בקצרה, וכשה יאמר: רבון העולמים! הרע בענייך עשיתי. עשה נא למען שמק הגדול, שתחמלא נא ברחמייך הרבים כל הפגימות, שפגמתי בשמותיך הקדושים מנוראי עד היום זהה. סלח לי, מחל לי, פפר נא לי, כי אתה שומע תפלה וכו'. ויהקדוש ברוך הוא יודע בונת הלב, בודאי יהיה לו פפרה על כל עוננותיו. וסימן שם בזוהר: תנן: בההוא שעטת אדסדר בר נש כל הני סדרין ארבע בונת הלב, ניחא מעד קמיה קדשה

blessing, "Hear our prayer," he may miss out on responding to the *Kedushah* along with the rest of the congregation. For this reason the authors of the masters of pious admonition recommended reciting this abbreviated confession instead:

Master of the Worlds! I have done that which is evil in Your sight. Please act on my behalf for the sake of Your great name and let Your abundant mercy make good all the blemishes I have caused in Your Holy Names from my youth until this day. Pardon me. Forgive me. Grant me atonement.

He should then continue, "For you hear the prayers, etc." The Holy One Blessed is He knows the intentions of the heart and will surely grant him atonement for his iniquities.

The passage from the Zohar cited above concludes:

We have learned: When a man sets forth all four of these orders of prayer with concentration of the heart he gives great satisfaction to the Holy One Blessed is He, who

בריך ה'יא, ופָרֵשׁ יְמִינָא עַלְיָה וּאֹמֶר עַלְיוֹ: עֲבָדִי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר.

אמנם עוד צריך שתדע תועלת הקבלת התפלה שתהיה
באבור, וכך איתא שם בזוהר, דאמרו רבותינו זכרונם
לברכה בפסכת ברכות: מי שרגיל לבוא לבית הכנסת
להתפלל עם האבור בכל יום, ופעם אחת לא בא, הקדוש
ברוך הוא הוא שוזאל עליו (ישעיה נ, י): "מי בכם ירא ה',
אשר הלא חסכים, ואין נגה לו". אם לדבר מצונה הלא –
נגה לו, ואם לדבר הרשות הלא – אין נגה לו. וקשה, למה

then spreads His right hand over him, proclaiming, "You are My servant, Israel in whom I glory" (Yeshayahu 49:3).

However, one must know of another practice that facilitates the acceptance of one's prayers, namely, praying with the congregation. Thus the continuation of that same passage of the Zohar (ibid. 196a) discusses a passage from Berachos (6b). The Gemara reads:

Whoever is accustomed to come to the synagogue to prayer with the congregation every day and then fails to come one time, the Holy One Blessed is He asks after him, "Who is there among you that fears Hashem . . . that went into darkness and has no illumination?" (Yeshayahu 50:10).

If he went for the sake of a mitzvah — then he has illumination; but if he went for something discretionary — then he has no illumination.

It is not clear from this passage why the Holy One Blessed

אמר הקדוש ברוך הוא דוקא בזיה הלשון: חַשְׁכִים וְאֵין נֶגֶה
לו? זה הוא הענין: כי בעוננותינו, בגולות המר הזה,
הקלפות הן מבדילין בינו לבין השמים. אף שהחלונות
פתחים למעלה אמנים, הקלפות מבדילין ועוזין הפסקה
ומחזה, בשלוש זמנים ביום שהם פורחים להרי חישך ליום
שליהם לעשות כנופיה של טמאה, וערובבים שקווצים
וגלגולים ותועבה המה, ואז על ידם מחשייכים ומבדילים
בזמןנים אלו, האור אשר דרך חלונות מאיר ונוצץ.
ובזמןנים אלו בוננו קדמוניים זקרים לברכה לקבוע שלוש
תפלות, הקבועים בכל יום, שהן שחרית, מנחה ערבית.
שבאותן שלשה זמנים אוירא דרכיע פניו מחתמת
הקלפות, שכבר עברו וחלפו למקום טמאה בנבר.

is He uses the expression, “that went into darkness and has no illumination.” But the explanation, according to the Zohar, is as follows: As long as we remain in this bitter exile, on account of our sins, shells of impurity separate between us and Heaven. Even though the windows of Heaven are open, nevertheless these shells intervene and create a barrier.

However, three times daily they fly off to the Mountains of Darkness to their meeting place to hold a gathering of the forces of impurity including all types of abominable beings. At those times because they do not darken and intervene and the light is able to shine and sparkle through the windows. For this reason the early scholars of blessed memory, instituted that we should pray at those times three fixed prayers every day, the Morning Prayer, the Afternoon Prayer and the Evening Prayer.

For at those three times the atmosphere is free of the shells of impurity, which have already left to go to a place of defile-

וישראל, עפָא קדישא, עילוּ לְבִי בְּנֵשֶׁתָּא לְהַתְּפֵלָל,
וחלונות עליין נהירין פתייחין, והאוד דילחון נפיק,
ושרין נהוריין על בתי גנסיות ברישיהון דצלאן צלוותיה,
ומתפליגין נהירין על רישיהו. וקדשא בריך הוא שאל
על ההוא דלא אשטכח תפנו ואמר: חבל על האי פלניא,
דקהה רגיל הכא, מהשṭṭא אינו בכאן, ולית לייה חולקא
במהו נהורא, דנהיר על רישיהון דמצלין, ואין נגה לו
כממה דשרין נהורא על אחרניין, וכממה טובות אתחבר
מניה. ונראה, דעת זה מסים: יבטח בשם ה'. ואמרו
רבותינו זכרונם לברכה, דקהה לו לבטח בשם ה', כי
בזה שיחלק לדבר הרשות למושא ומתן בעית הקבוע
لتפלה, הלא על ידי שהוא מתיירא, שייעבר ויתחלף ממנה

ment as we have already mentioned. Then the holy nation of Israel enters the synagogues to pray. The light-giving windows are opened and their radiance shines forth and settles upon the synagogues and upon the heads of those praying there. This light then spreads out over their heads.

It is then that the Holy One Blessed is He asks about the fellow who is absent, commenting, “It is a shame about So-and-so who is regularly here but now is absent. He has no portion in the light that is shining upon the heads of those who are praying. ‘He has no illumination’ as do the others. How much goodness has he forfeited!”

The verse ends off, “Let him trust in the name of Hashem.” According to the Sages this is addressed to the one who went to tend to a discretionary matter — that is, his business affairs — at the time designated for public prayer. He was afraid that

המשא וימתו של אורה שעה, הקבוע להתפלל בצדור, ולא נכוון הוא, כי היה לו לבטח בשם ה', שיעמיד לו רוח ממוקם אחר. ועתה בודאי הוא מפני שאין לו בוחן בהקדוש ברוך הוא, אשר הוא זו ומפרנס מקרניRAMIM ועד ביצי בניים, וננותן השגחתו על נסיתון דאנשי, ההולכים לדבר מצוה. וכذאיתא בירושלמי דפאה: מעשה באחד, שהניח את כל תבואה שלו והלה לעלות לירושלים, לקיום מצוות ראייה, ולא הניח שום שומר אצל התבואה, וכשבא מירושלים מצא ארויות, שהיו מסובבים את התבואה.

ועוד הובא מעשה שם באחד, שהלה לרجل לירושלים, ושביק ביתו פתוּח מחתמת טרדות הליך הרجل. ואחר כה

the opportunity that arose at the time of the public prayer would slip away from him, but in this he was mistaken. He should have trusted that Hashem would provide him with profit from some other source.

His error was clearly due to a lack of trust in the Holy One Blessed is He, who sustains all creatures from the greatest to the smallest and grants special supervision to one who goes to fulfill a mitzvah. Thus, the Jerusalem Talmud (Peah 3:7) relates the story of an individual who left a grain-filled silo and went to fulfill the commandment to make a pilgrimage to Jerusalem during the festival, leaving no one to guard his grain. Upon his return he found the silo surrounded by lions!

In that same passage another incident is related regarding a man who went to make the pilgrimage and in the confusion of

כששב לביתו, היה מוצא נחשים סובבים סביבות הדלת והבית, בעניין שלא היה אפשרות לשום אדם לפתח מدخلת ולכנס לביתו.

רבי פנחס משלעי עבדא היו בתרין אחים באשקלון, דהו לייה שכנים רעים ממאות העולם. אמרו: הנה בקרוב יעלו אנון יהודאין לרגל לירושלים, ואנו נסבין כל אשר להם. וכשהלכי לעלות לרגל, זמן הקדוש ברוך הוא מלאכים בדמות אנשי שיווצאים ונכנסים לבית רבי פנחס. וכשבאו מירושלים, ראו אותן השכנים ויצאו לקראתם ושאלו להם לשולם ואמרו: מאן שבקתון בביתיכו? אמר להם: לא שום בר איש. אמרו השכנים:

setting out, left his house completely open. When he returned he found snakes coiled around the doorway in a manner that prevented anyone from entering.

And Rabbi Pinchas relates an incident involving two brothers from Ashkelon who had wicked non-Jewish neighbors. Their neighbors had said to one another, "Soon these Jews will make the pilgrimage to Jerusalem and then we will take all that they possess!" But when the brothers set out on the pilgrimage the Holy One Blessed is He arranged for angels in human form to go in and out of the house.

When the neighbors saw the brothers returning from Jerusalem they went out to greet them and to ask after their welfare. Then they inquired, "Who did you leave to look after your houses?"

"No one," the brothers replied.

בריך רחמנא הוּא אללהון דיהודאיין, דלא שבקין ולא
ישבק להוֹן!

הרי לך גָּדֵל הַשְׁגַּחָה, שִׁמְשָׁגִיכְתָּה 'יְתִבְרָךְ בָּרוּךְ הוּא עַל כָּל
הַבּוֹטְחִים בְּחֶסֶד יְתִבְרָךְ, וְאֵין עֻזְבִּים מִצְוָה בְּשִׁבְילֵינוּ,
וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן אֲגָר טָב בְּשָׁכְרָן. בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ
שָׁמוֹ, הַנוֹּתֵן מִחְיָה וּכְלָכְלָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל!

The neighbors then proclaimed, “Blessed is the Merciful One, God of the Jews, who has never abandoned them and will never abandon them!”

From these incidents one can see the tremendous care with which Hashem watches over those who trust in His loving-kindness and do not desist from performing any of the commandments out of concern for their livelihood. For the Holy One Blessed is He will grant them a goodly reward. Blessed is He and blessed is His name, who provides sustenance and a livelihood for His people Israel.

CHAPTER 28

פרק כח

בָּאֵשֶׁר כי הרבה מכשולות באים לבני אדם מלחמת
שהן ממחרשי הבטחון, ואין בוטחים
בבקדוש ברוך הוא, על כן נציג לך כמה אזהרות בזה:
מכשול הראשון, המצוי בין בעלי מחיות: בראשם כי
נתמעט המתחיה, אין רוצחים לקבל אהבה ובחבה גזרות
הקדוש ברוך הוא להיות נחשב לו לכפרת עוזן, והפל בידי
שמים מתחקמים נגד גזרת ה' יתברך ברוך הוא, ועוין
פעלות על ידי בשופים הפורחים באוויר, כי חטא גדול היא
זה, באשר נברא בעזרת ה'.

והנה בלק בן צפ/or עשה בשפים נגד ישראל על ידי צפור,
ששמו ידוע לבעלי מכשפים, שפוגעים הקשוף, ולכך היה

Many errors come about through the failure to trust in the Holy One Blessed is He. Therefore, we will set forth here a number of admonishments regarding this matter:

The first error is a common one among those who must earn their livelihood. When a person sees that his income has decreased he should accept the Heaven's decree with love, recognizing it as an atonement for his sins and acknowledge that everything that happens is from Hashem. But instead, many try pitting their cleverness against Providence, seeking to affect their lot through sorcery. Woe to them! For this is a terrible iniquity, as we will explain with the help of Hashem.

We know that Balak ben Tzippor tried to use sorcery against Israel by means of a certain bird called a *yado'a*. This is

נקרא בן צפור, ושלח אותו אל מקום מקור הטמאה של בשוף, שיוודיע לו מה לעשות נגד ישראל. וכשחזר הצפור אליו, ראה חד שלחו בא דנורא, דשט בתיריה ואוקיד גדפי. בדין נפל עליו איממה וחדרה גדלה, ושלחblk אל בלעם בן בעור אשר הוא משור בטהמת הבשוף.

והנה ראשיו ומকורי הבשוף היה עוזא ועוזאל, אשר היו מקטרגים נגד בריאות האדם, והfilm הקדוש ברוך היה לאرض, אז נדבקו בהם ערבותיה של זחתת הנחש, וננתנו עיניהם בכנות הארץ, והלכו אחורי זנות. וראה הקדוש ברוך הוא שמתחלים להטעות את הבריות, קשר להונן הקדוש ברוך הוא בשלשלאות פרזלא בהדי הרי חזק, ושם הם יושבים.

why he was called “ben Tzippor” (a *tzippor* is a bird in Hebrew). He dispatched this bird to the place that is the source of the impure force of sorcery to inquire what strategy he should use against them. But as the bird was on its way back he saw a tongue of flame overtake it and burn its wings. This filled him with great fear and trepidation, so he sent for Bilaam ben Be’or, who was firmly ensconced in the impure forces of sorcery.

The chief sources of sorcery are the angels Uza and Aza’el, who protested the creation of human beings and were subsequently cast down to earth by Hashem. They then became entangled with the filth of the primordial serpent, after which they laid their eyes on the daughters of the earth and turned to immorality. When the Holy One Blessed is He saw that they had begun leading people astray, He bound them in iron chains upon the Mountains of Darkness, where they remain.

עַזָּא אָרְגִּין לְהַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֻׁעַתָּא דְקַשֵּׁיר לֵיה
בְּשִׁלְשָׁלוֹת, עַל כֵּן אֲפִיל לֵיה בְּעַמְקָא דְטוּרָא עַד קְדַלִּיה,
וּרְמִי חַשּׁוֹכָא בְּאֶנְפּוֹי; וְעַזָּאל, דְלָא אַתְקִיר וְאָרְגִּין קְמִי
הַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֻׁעַתָּא דְקַשֵּׁיר לֵיה, הַוְשִׁיבָו אַצְלָעָזָא,
אַבְלָל אֶרְמִי חַשּׁוֹכָא בְּאֶנְפּוֹי, וְנִהְיֵר לֵיה מְחַשּׁוֹכָא. וְעַל כֵּן
עוֹזָא, שְׁהַפִּילו הַקְדֹּשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּחִשָּׁךְ הַגּוֹרָךְ, נִקְרָא
נוֹפֵל; וְעַזָּאל, דְנִהְיֵר לֵיה חַשּׁוֹכָא, נִקְרָא גָּלוּי עִינִים; וְאָנוֹן
הָרִי חִשָּׁךְ אַקְרָון הָרָרִי קָדָם בְּגִין דְחַשּׁוֹכָא אַקְדִּים לְנַהּוֹרָא,
וּמַרְאֵשׁ בְּרִיאַת הָאָור הַנָּהָר חִשָּׁךְ.

וּבְכָל יוֹם הִיה בְּלָעַם הַרְשָׁע אַצְלָם לְלִמּוֹד מִתְּהִמּוֹת
הַטְּמָאָה וּכְשָׁפִים. זוּה שֶׁאָמַר הַפָּתוֹב: "מִן אָרָם יִנְחַנֵּי בָּלָק
וְכֹו', מִהָּרָרִי קָדָם וְגֹו". נָאָם הָגָבָר, אֲשֶׁר מִתְּזִהָה שְׂדֵי יִצְחָזָה,

Uza angered the Holy One Blessed is He as He was binding him with chains, so He cast him into the depths of the mountain up to his neck, covering his face with darkness. Aza'el, who did not anger Hashem as he was being bound was seated next to Uza but with his face uncovered, enjoying light in the midst of the darkness. For this reason Uza, whom the Holy One cast into darkness, was called "the One Who Falls," while Aza'el, who enjoyed light amidst the darkness, was called "the One with Open Eyes." These Mountains of Darkness are called "the Mountains of Ancient Time," because darkness preceded light, that is, before the creation of light there was darkness.

Each day the wicked Bilaam would come to them to learn the impure names and other forms of sorcery. This is the meaning of the verse, "Balak summoned me from Aram, from the Mountains of the Ancient Time (Bamidbar 23:7), and the verse,

נופל וגלי עיניים". וכך שלם בלבם הקשוף, הזרה לטמא את עצמו בהרבה מיני טמאות, ושב גם עם אותנו, כי בן דרכ הלומדים כshaw, צריכים לטמא את עצמו ולשב עם הבהמה. וכך נסכה בתורה: "כל שוכב עם בהמה – מוות יומת" – "מכשפה לא תחיה". כי שרש מקור בשפים הוא הפל על פי טמאות גדוות ברמן; ותחלת כל דבר, מי שרוואה לילך אל הרי החשך, צריך להכין עצמו לעשיות קטרת, שיקטיר לפניו עיזא ועזאל, ובזה הקטרת עשה אותו אלהות, והוא פירש עצמו מעבודות הקדוש ברוך הוא, ולא להיות לו כלל חלק בקדשה, כי אם להיות משעבד ועבד תחת

"Thus says the man who perceives the vision of the Almighty, the One Who Falls and the One with Open Eyes" (ibid. 3-4).

Before Bilaam was able to study sorcery he was first obliged to defile himself through all sorts of impure acts such as having a carnal relationship with his donkey, for such is the custom of the students of sorcery. They must defile themselves and lie with an animal. That is why the Torah places side by side the injunctions, "Whoever lies [carnally] with an animal shall die," and, "You shall not allow a sorceress to live" (Shemos 22:17-18). For the power of sorcery emanates entirely from the great sources of impurity, Heaven spare us.

To begin with, whoever wishes to go to the Mountains of Darkness must prepare incense to offer before Uza and Aza'el so that he may accept them as divinities. At the same time he must abandon the service of Hashem and relinquish all portion in holiness. He must subjugate and indenture himself entirely

הסתרא אחורא, כי כה הו אומר ומקבל עליו בשעת הקטרה.

ובמה עוזה קטרתו? נוטל חוויא חדא ובזע את ראשתו, ונוטל הלשון, ונוטל עשבים ידועים ומקטיר – זה קטרת אחד. אחר כן חותך ראש הנחש לארכבה חלקים, וממנו עוזה קטרת שני. ואלו שני קטרת נוטל בידים, ואזיל לאנון קרי חשך. ומיד בשמגיע לריש טורא, חמץ ליה עזאל ההוא, דאקרי 'גלו עיניים'. מיד אמר לעוזא: קדין יהבון קלא ומתכנשין גביהו נחשים גדולים דמתוקדו וסתרי לוז והם שולחין חייה קטרה לקבל האי בר נש, והיא פמיאן שונרא, ורישייה פרישיה דחוינא, ותרין זונבון בה, ויידהא

to the *Sitrah Acharah*. These are the things that he must accept upon himself when he offers the incense.

How is this incense made? First he must split open the head of a snake and extract the tongue. Then he must combine it with certain known herbs and burn them. This is one form of incense. Afterwards he must divide the head of the snake into four portions, from which he must concoct a second form of incense.

With these two forms of incense in hand he travels to the Mountains of Darkness. As soon as he reaches the summit he is spotted by Aza'el, the One with Open Eyes, who immediately calls to Uza. They then give a shout to summon large burning snakes that come and coil themselves around them. Afterwards they dispatch a small cat-like creature with the head of a snake, two tails and tiny hands and feet, in the direction of the visitor.

וּרְגַלְהָא צָעִירִין. בֶּר נְשׁ דְחַמְיוֹ לֵיה חַפְוי אֲנָפוֹי וּמְקֻטִיר לְפִנֵיה קַטְרָת חַד, שֶׁלָא זְכָרָנו לְמַעַלָה, וְהִיא קַטְרָת הַשְׁלִישִׁי, שְׁנוּטָל תְּרֵגָול לְבָנָן וּשׂוֹרְפֹו, וּבְזָה מְרָאָה הַכְּנָעָה וּשְׁעַבּוֹד לְפִנֵי שֵׁד זה, אֲשֶׁר רָאָשׁו בָמִין נְחַשׁ, וְגּוֹפֹו בָמִין חַתּוֹל, וְחִיה זו אַזְלָת עַמְּיה עד דְמַטִי לְגַבְיה רִישָׁא וְשִׁלְשָׁלָת שֶׁל בְּרַץְל, וְהִיא רִישָׁא דְשִׁלְשָׁלָת נְعִיעָן בָּאַרְעָא, וּמְטוֹו עד תְּהוֹמָא. וְתִפְנוּ בְתְּהוֹמָא חַד עַמוֹדָא, וְהִוא נְעִיעָן בְתְּהוֹמָא תְּתִפְאָה, וּבְהַהְוָא עַמוֹדָא אַתְקִשָר רִישָׁא דְשִׁלְשָׁלָא. בְּדַמְטִי בֶּר נְשׁ לְתִפְנוּ בְטִישׁ בָה תְּלַתָא זְמַנִין, וְאַפְנוּ קַדְמָנוּ לֵיה וּכְדִין כְּרֻע וּסְגִיד עַל בָּרְכּוֹי, וְעִינֵינוֹ סְתוּמִין עד דְמַטוֹו גַבְיהו. כְדִין מוֹשִׁיבֵין אָתוֹ לְקַמְיָהו בְתוֹךְ הַעֲגֹל, וְהַנְּחַשִים מִסּוּבָבִים אָתוֹ, וְפַתְחָ עַיְנוֹי וְחִמָו לֹזָן עֹזָא וּעֹזָאל, וּנְפָל עַל אֲנָפוֹי

Whoever sees this creature must cover his face and offer up a third form of incense not mentioned above, which is made by taking and burning a white chicken. Through this offering he demonstrates his submission to this demon, whose head is like that of a snake and whose body resembles that of a cat.

This creature accompanies him until he reaches the end of an iron chain, which is imbedded in the ground, descending to the depths. In those depths is a pillar imbedded in the lower depths and it is to this pillar that the end of the chain is fastened.

When a human being arrives there he must knock on it three times. Then they call him and he kneels and bows to the ground. He must keep his eyes closed until he reaches them, whereupon they seat him before them within a circle surrounded by snakes. When he opens his eyes and beholds them

ומשתחוו לנגדם, ומקטיר לפניהם הקטרת הנזכרת לעיל, ומקבל אותן לאלה ופורש מעבודת הבורא ברוך הוא, והוא עובד לאלים אחרים סטרא אחרא.

וآخر כך מלמדין אותו בspirits וקסמים ונחשים, ויתיב אליו חמישים יום, ובכד מטי זמינה לילך לאורה – אז אותו שד, שהוא בדמות חתול, וכל אנו חווין אזלוין קפיה, עד דנפיק מן הרי חשך. וכל ענייני טמאת השופין מתחווים עמוקה דתהוםא, ולכון פועלם המכשפים גם כן על ידם בצל, כדיitchא בזוהר פרשת תזריע: העומדים בצל הנר או בצל הלבנה ואומרים: האל, משעבדים אנחנו ומכוונים עצם תחת הרשות סטרא אחרא, תחת רשות עוזא

he is filled with trembling, falling upon his face and bowing down before them. He then offers the incense mentioned above and accepts them upon him as divinities, simultaneously relinquishing the service of Hashem. Thus he begins worshiping the “other gods” of the *Sitrah Acharah*.

Afterwards they teach him sorcery, divination and the interpretation of omens. He remains with them for fifty days and when the time comes for him to leave, the same cat-like demon, along with all the snakes, goes before him until he has left the Mountains of Darkness.

All forms of the impure art of sorcery derive from the depth of the chasm. For this reason sorcerers also work in the shadows. Thus it is related in the Zohar (*Parashas Tazria* 43a) that they stand in the shadow of a candle or the moon and address the shadow, saying, “We are indentured!” In this way they place themselves under the dominion of the *Sitrah Acharah*, that is, Uza and Aza’el.

ועזאל. בדבָרי כְשׁוֹפָם וַנְחִוּשָם מִשְׁבֵיעִין בְשָׁמוֹת הַטְמָאָה אֶת הַצָּל, עַד שְׁבָאִים רֻוחּוֹת, שָׁהָם פּוֹרְחִים בְּאוּרִ מְבָלִי גּוֹף, וְאֵין לָהֶם לְבוֹשׂ, וּמַתְלָבְשִׁים עֲצָמָם בְּהַהְוָא צָל שְׁנִי רֻוחּוֹת הַטְמָאָה, וְהָוָא מְסֻתְּבָל לְמַטָּה לְנִגְדָּה רֻוחּוֹת שְׁבָאָל, וְהָם מַגִּידִים לוֹ מָה שְׁשִׁמְעוּ בְרוֹזִים הַגְּרִזִים בְּעוֹלָם, כי כָל סְבּוֹת הָאָדָם נְגִזִים.

הָרִי לְךָ עַנְיוֹן טָמַאת הַכְשׁוֹף, שָׁהָוָא חָלָק מִטְמָאָת אֱלֹהִים אֶחָרִים, וְכָל הַהְזָלָק אֶחָרִיהם וְפּוֹעַל כְּשָׁפִים – מְכָרָח לוֹמֶר, שָׁהָוָא אֵינוֹ עֲבָד לְהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כי אִם לְהַסְטָרָא אֶחָרָה. אֹוי לוֹ וְאֹוי לְנִשְׁמַתוֹ וְאֶחָר אִם אֵינוֹ פּוֹעַל בְּעַצְמוֹ הַכְשׁוֹף, אֶלָּא אֶפְלוּ הַמְצֹוָה לְהַמְכַשֵּׁף לְעַשׂוֹת כְשׁוֹף, גַם כָּנְןָמָכָר הַמְכַשֵּׁף לְבֹוא אֶל הַסְטָרָא אֶחָרָה

Then using various spells and signs they bind the shadow with oaths based upon impure names until bodiless, naked spirits appear floating in the air. Two of these spirits then clothe themselves in the shadow. The sorcerer looks down at the two spirits dressed in the shadow and they inform him of what they have heard announced in the world, for everything that befalls mortals is announced in advance.

So you see that the impure art of sorcery is intimately tied up with the impure institution of idolatry. It follows that whoever pursues and engages in sorcery cannot possibly be a servant of the Holy One Blessed is He. Rather, he is a servant of the *Sitrah Acharah*. Woe to him and woe to his soul!

The crime is no less severe if he does not engage in the sorcery himself but asks another to do so on his behalf. For the sorcerer must approach the *Sitrah Acharah* and the demons

וְהַמְשִׁחִיתִים הַמְמֻנִים עַל הַכְשֹׁף, צָרִיךְ הַמְכַשֵּׁף לְוָמֶר
לָהֶם בְּפִרְושׁ: פָלוֹנִי זֶה שְׁלַחֲנִי אֲלֵיכֶם בְשִׁלְחוֹת, וְאַנִי
שְׁלוֹחוֹ כְּמוֹתוֹ, וּבָמָקוֹמוֹ אַנִי עֹומֶד וּמְשֻׁעַבֶד אֹתוֹ וּמְכַנֵּיס
אֹתוֹ תְּחִתְהַמְשָׁלָה שְׁלַכְתֶם לְהִזְמִין עֲבָדֵיכֶם, וְהַיָּא מְרַצָּה
וּמְסִפִים כָל מָה שְׁתַעֲשֹׂו. רַק בָזָאת יָאֹתוֹ לוֹ, וְתַעֲשֹׂו לוֹ
טוֹבָה זוֹ, כִּי נִתְמַעַט מְחִיתָו אוֹ שָׁאָר דְבָרָיו מִסְבּוֹת הָעוֹלָם,
שְׁמַבְקֵשׁ שְׁתוֹדִיעָהוּ לוֹ בְשִׁבְיל מָה בָאת הַסְּבָה וּמָה הַיָּא
הַתְּרוֹפָה. וּלְפָעָמִים מִכֶּרֶח הַמְכַשֵּׁף לְעֹרֶך שְׁלַחַן וְלַקְחַת דָרְךָ
שֶׁל עֹזֶב שְׁחוֹר וְכָבֵד וְלַב שֶׁל הַעֲזָב, שֶׁהָוָא מַאֲכֵל אַכְזָרִי,
וּמִסְדֵר הַשְּׁלַחַן לִפְנֵיהם וּמַעֲמִיד אֶלָו הַמְאָכְלִים עַל הַשְּׁלַחַן
וּמַבְקֵשׁ אֹתוֹן שִׁיבּוֹא וַיַּתְפְּנַשׁוּ תְּמִינָן רַאשֵי הַמְשִׁחִיתִים,
אֲשֶׁר הָוָא מַבְקֵשׁ, וְהָוָא עֹמֶד לִפְנֵיהם וּמַבְקֵשׁ בְּعֵד זֶה
הָאָדָם, שַׁבְקֵשׁ אֶת הַמְכַשֵּׁף לְעֹשֹׂת לוֹ כְשׁוֹף אַיזָה פָעַלה

appointed over magic and say to them, “So-and-so sent me to you to act as his agent, who is the same as himself. I stand in his place and offer his submission to you, placing him under your dominion to be your slave. He accepts and agrees to whatever you do, as long as you agree to do him this favor — for his livelihood or some other matter has taken a turn for the worse and he requests that you inform him of the cause and the remedy.”

Sometimes the sorcerer must make a feast including the blood of a black raven and the liver and heart of a raven, a cruel source of food. To this feast he invites the impure forces and the chief of the demons gather there. At that time he must stand before them and request on behalf of the one that sought his services whatever deed the person wished for.

הצרייך לו. ועל זה כתוב בזוהר פרשת בלק: ווישלח בלק מלאכים אל בלוות בון בעור פתורה. רצה לו מרה: דמסדרין פתורה לקדמיהון ולמקטיר להם איזה מין קטרת, ובאים המשחיתים ואודעין לון מה דאנון בעין.

וסוף האדם, זה שרצוchar לעשות בשוף, בשעת פטירתו באין אלו המשחיתים עם כל הסטרא אחרא לקבל את הנשמה דיליה ואמרין: דין הוא מכת שלנוינו וכן איתא בזוהר פרשת תזריע וזה לשונו: ההוא בר נש נפיק מירושות דמאיריה ופקדוני דיליה יהיה לטרא אחרא מסבא, רחמנא לאצלן וכו'. עין שם.

Concerning this it is written in the Zohar (*Parashas Balak* 192a):

"And Balak sent messengers to Bilaam ben Be'or to Pesor" (Bamidbar 22:5). This means that [those who come to inquire of the impure forces] must set a table before them (*pesora* — "to Pesor" — can also mean "table" in Aramaic) and offer up to them a kind of incense. Then all the destructive spirits come and inform them of what they wish to know.

When an individual who sought out the aid of sorcery dies, these spirits along with all the forces of the *Sitrah Acharah* come to receive his soul, declaring, "This fellow is one of our kind!" As the Zohar says in *Parashas Tazria* (43a): "That person goes out from the domain of his Master and his deposit (i.e., his soul) is given over to the impure *Sitrah Acharah*, may the Merciful One spare us, etc."

על פָנֵינוּ אֲנִי מַזְהִיר לְאַזְטָן אֲנָשִׁים או נְשִׁים, שֶׁהוּן נְכַשְּׁלִים בְּעֹזֹן זוּ, לְעֹזֵב אֶת הָעוֹזָן וְלְהַסִּיר הַמִּכְשָׁול הַזֶּה, וַיַּתְחַרְטֵן עַל הַעֲבָר, וַיַּעַל לְהַבָּא תְּזַעַק נְפָשׁוֹ לִפְנֵי מֶלֶךְ מֶלֶכִים הַמֶּלֶכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְהֹצִיאוֹ מִתְחַת יְדֵי הָאֲרוֹרִים הַמְשִׁיחִיתִים וּמִזְיקִים הָאַלוּג, אֲשֶׁר בַּעֲבוּר הָעוֹזָן זוּ הַנִּכְנֵס תְּחַת רְשׁוֹתָם. וַיַּעַל פָנֵינוּ צָרִיךְ הָאָדָם לְבִפְוֹת בְּכִיה גְּדוֹלָה עַל עֹזָן זוּ, וּמִכְחָ אַזְטָן דְּמָעוֹת תְּשִׁבָּר וַתְּמַגֵּר חִזְקָה הַמְשִׁיחִיתִים, וַיַּהַיָּה נְחַלֵּשׁ כַּחֲם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בַּעֲבוּר הַדְּמָעוֹת, עַד פִּי לֹא יִשְׁאַר רַשְׂם שֶׁל זוּ הַחֲטָא. תְּמִימִים תְּהִיָּה עִם הָאֱלֹהִים בְּכָל עַנְיָנִיךְ . בְּכָל סְבָה, חִס וְשִׁלּוּם, שָׁאוּמָרָם עִינְיָנֶיכֶם לְעוֹזָר רְחִמָּיו וְחִסְדָּיו יִתְבָּרֵךְ בַּתְשׁוּבָה וַתִּפְלַּח וַצְדָּקה, וְאֶל יִשְׁיָא לְבָךְ אַזְטָךְ בְּרָאוֹתְךָ רַבִּים הָלְכוּ

Therefore I admonish those men and women who have strayed after this iniquity to desist and to remove this stumbling block. Let them regret the past and as for the future, let them cry out to the King of Kings, the Holy One Blessed is He asking that He extricate them from the hands of these accursed destroying spirits, into whose power he has fallen on account of this sin.

A person must weep bitterly over this sin and through the power of those tears he can shatter the might of the destructive spirits. Their strength will be weakened by his tears a little each day until no trace of the sin remains.

Behave with simplicity towards Hashem your God in all your affairs. And no matter what the misfortune, Heaven forbid, raise your eyes On High to arouse Heaven's mercy and lovingkindness through repentance, prayer and charity. And let

אחר בשופים והצליחו. אוי לאותו הצלחה ואוי לאותו הטובה, הבא על ידי בשוף, כי מחרה בעשן תכליה, והעוזן חקוק ורשום וקם להענש עבورو בענשים קשיים ומריים. ראה מה דאיתא בזוהר, פרשת תזריע: רבי יצחק הלך לבית אביו וראה אדם אחד, שהלך ונטה חוץ לדרך במשא עצים על כתפיו. אמר לו: שרטא דקסטא (פרוש: קנים של עצים) בכתפה – אמא? לא אמר ליה מיידי. אזיל בתיריה, חמא דעיל במערתא חדא. אעל אבטיריה, חמא קטרא דתננא, דהוי סליק תחות ארעה, וועל האי בר נש לנוקבא חדא, דהוי זעירא, ואתפסיה מגניה.

your heart not be swayed when you see the multitude pursuing sorcery and succeeding. Woe to them for that success! And woe to them for the benefit that comes through sorcery! For it will vanish swiftly like smoke while the iniquity remains engraved and inscribed to exact from them terrible and bitter punishments on its account.

The Zohar writes in *Parashas Tazria* (51a):

Rabbi Yitzchak was on his way to his father's house when he saw a man walking along and then veering from the road. He was bearing a load of sticks.

"For what are these sticks on your shoulders?" he inquired. But the man did not answer him.

He followed him until he saw him enter a cave. He went in after him and saw a column of smoke rising from beneath the earth. Then the man went and climbed into a small crack and disappeared from view.

דְּחִיל רַבִּי יִצְחָק וַנֵּפֶק לְפָום מַעֲרַתָּא. עַד דָּהּוּ יִתְּבּ, עָבָרוּ גַּם פָּנוּ רַבִּי יְהוּדָה וַרַּבִּי חִזְקִיָּה. חַמּוּ לֹוּן וַקְרִיב לְגַבְיָהּוּן. סָחַ לֹוּן עַבְדָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בָּרוּךְ רַחֲמָנָא דְשִׁזְבָּה. הָאִי מַעֲרַתָּא דְסָגִירִי מַעַיר סָרוֹנִיא יוֹשְׁבִים תִּפְנוּן, וְכֹל יוֹשְׁבֵי הָאִי קָרְתָּא הָן מַכְשָׁפִים גָּדוֹלִים, וְאַתָּנָן לְמַדְבָּרָא וְצָדִין נְחַשִּׁים חַיִין אוּכְמַן דָּאָנוּן בְּגַי עַשְׂרָה שְׁנִין אוֹ יוֹתָר, וְעוֹשִׁין בְּהָם חַרְשִׁין. וְלֹא מַנְטֵר מִנְיהָו, וְנוֹטְלִים בִּידִים, וְעַל יָדֵי כֶּה נְעַשִּׁים מַצְרָעִים, וְאַתְּעַבֵּדוּ סָגִירִין; וְכֹל זִגִּי חַרְשִׁין דְּלַהּוּן בְּהָהּוּא מַעֲרַתָּא אָנוּן. אַזְלִי. עַד דָּהּוּ אַזְלִי, פָּגַעַי בְּחַד בָּרְנָשׁ, דָּהּוּ אַתִּיאָ, וּבָרִיה הָוֵי חֹלֶה קַטִּיר עַל חִמּוֹרָא. אָמְרוּ לֵיה: מָאן אַתָּ? אָמַר לְהָם: יְהוּדָי אָנִי, וְזֹא הוּא בְּגַי,

Rabbi Yitzchak became apprehensive and exited the cave. While he was still sitting there Rabbi Yehudah and Rabbi Chizkiyah happened along. When he saw them he went over and related what had happened.

Rabbi Yehudah said, “Blessed is the Merciful One who saved you! In this cave dwell all the *metzora’im* (individuals with skin plagues) of the town of Saronya, all of whose residents are accomplished sorcerers. They go into the desert and trap black snakes that are at least ten years old and use them for their sorcery. They do not take any precautions against the snakes but hold them in their bare hands. It is through this that they become *metzora’im*. In this cave they store all sorts of appurtenances of sorcery.”

They continued walking until they came across a man walking towards them leading a donkey to which his ailing son was bound. “Who are you?” they asked. “I am

דָאַיהוּ קְשִׁיר עַל הַחֲמֹר. אָמַר לֵיה: אַפְמַאי הוּא קְשִׁיר? אָמַר לְהָם: דִיוֹרָא הוּא בַחֲדַב כְּפֶר מַבְנֵי רֹומי, וְהָיָי בָּרִי אֱלֹהִים אֲוֹרִיתָא בְכָל יוֹמָא, וְהָיָי אֲהָדָר לְבִיתָא וְלָעֵי לוֹן אַפְנוֹן מַלְיאָן וּשְׁלַשׁ שָׁנִים הָיָי דִיוֹרָא בְּהַהְוָא בִּיתָא, וְלֹא חַמְינִיה מִדי, וְהַשְׂתָּא יוֹמָא חַד עַל בָּרִי לְבִיתָא לְאַהֲדָרָא לוֹן מַלְיאָן דָאֲוֹרִיתָא מַה שְׁקַבֵּל מַרְבּוֹ. אָעַבְרָא חַד רַוְחָא קַמְפִיה וְנוֹזִיק לֵיה: אַעֲקָם פּוֹמִיה וּעֲינֹנָה וִידּוֹהָי, וְלֹא יִכְלֵל לְמַלְלָא. וְאַתְּיָנָא לְגַבִּיה מַעֲרַתָּא הַנְּזֶבֶר, דְלָמָא יְהָא יַלְפִּין לֵי מַלְהָא דָאֲסֻותָא. אָמַר לְהָם רַבִּי יְהוּדָה: וּבְהַהְוָא בִּיתָנָא יַדְעִיתָ מִן קָדְמָת דָנָא, דָאֲתַנְזִיק בָה חַד בָּר נְשָׁה, וְהָיָי אַמְרִי דָמְרָעָא הָנוּ (רַצָּה לֹומר: דָהָוה חָלִי) וְלֹא מַזִּיק, וּמְנִיחָהוּ אַמְרִי רַוְחָא

a Jew," the man replied, "and this is my son that is bound to the donkey."

They asked, "Why is he bound?"

He answered, "I live in a town populated by Romans. My son used to study Torah every day and then he would return home and teach me what he had learned. I lived in that house for three years and saw nothing unusual. Then one day my son came home to review with me the Torah he had received from his teacher and a spirit passed in front of him and injured him so that his mouth, eyes and hands all became deformed and he was unable to speak. I am going to that cave to see if they can teach me some remedy."

Rabbi Yehudah said to him, "Do you know whether anyone else was ever injured in that house previously?"

"I know that some time earlier a man suffered harm," he said. "Some said that it was due to an illness while

דְּבִיתֵיה. וְלֹבֶטֶר אַעֲלוּ בֵּיה כִּמָּה בְּנֵי נְשָׁא, וְלֹא אַתְּנֵזֵיקוּ בֵּיה. אָמְרִי: גִּיזֵיל בְּחִדֵּי הָאִי בָּר נְשָׁ וְנוּחָמִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אַסּוּר לָן. אֵי הִיא אַזְזֵיל לְגַבֵּיה גַּבְּרָא רְבָא דְּחִיל חַטָּאִין, כְּגֹון גַּעֲמָן לְגַבֵּיה אֵלִישָׁע – גִּיזֵיל אַבְּתְּרִיה; וְאֵם לָאו – לֹא גִּיזֵיל, כִּי אַסּוּר לָן לְאַתְּחֵזָא. בָּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׂזִּיב לָן מְנִיחָה, וְהָאִי בָּר נְשָׁ אַסּוּר לֵיה גַם בָּן לִיזֵיל לְתִפְנָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְהָא תְּנִינָן: בְּכָל אָדָם מַתְּרֵפָא, חֹזֵץ מַעֲבוֹדָה זָרָה וְעַצְּצָא אֲשֶׁרֶת וְכֻוֹ. אָמַר לוֹ: וְדַא עַבּוֹדָה זָרָה אַיִּה, וְלֹא עוֹד אַלְאָ דְּהָא כְּתִיב: לֹא יִמְצָא בְּךָ מַעֲבֵר בָּנו וּבְתוֹ בָּאָשׁ וְגֹו. וְאַזְלָו

others said that a spirit living in the house injured him. But later on a number of others lived in the house and suffered no harm.”

The rabbis said, “Let us go with the man and see what happens.”

But Rabbi Yitzchak objected, “It is forbidden for us to go. If he were going to see a person of great stature and a fearer of sin the way that Na’aman went to Elisha, then we could go with him. But since he is not, it is forbidden for us to appear before them. Blessed is the Merciful One who has saved us from them. Furthermore, it is forbidden for him to go as well!”

Rabbi Yehudah asked, “Did we not learn that one may be healed through anything other than idolatry or the wood of an *asheirah* (a tree designated for idol worship)?”

Rabbi Yitzchak responded, “Sorcery is clearly a form of idolatry. Moreover, it is written, ‘Let there not be found among you anyone who passes his son or daughter through the fire. . . .’”

לאורחַיהוּ אֶזְיל הָאִי בֵּרְנֶשׁ לְהַהְוָא מַעֲרַתָּא הוּא וְבָרִיהַ.
שְׂדִיהַ לֵיהַ בַּמַּעֲרַתָּא. עַד דְּנַפְקָא אֲבָא לְקַטְרָא לְחַמְרָא נַפְיקָ
קַטוּרִי דָּאַשָּׁא וּמְחָא לֵיהַ לְרִישָׁה וְקַטְלִיהַ. אֲדַהְכִּי אַעֲלָ
אֲבוֹהָא וְאַשְׁפַּחַדְמִית בְּרִיהַ. נַטְילָ לֵיהַ וְלְחַמְרִיהַ אֶזְיל לְהֹוּ
לְבַתָּר.

יוֹמָא חַד פָּגַע לְרַבִּי יִצְחָק וּלְרַבִּי חִזְקִיָּה, וְהָנוּ אֶזְיל וּבְכָה
קִמְפִיהָו וְסַח לְהֹו עַבְדָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: וְלֹא זְמַנֵּן סָגִינוֹ
אַמְּמִינָא לְךָ דָּאַסּוֹר לְמִיחָדֵת תִּפְנַן? בְּרִיךְ רַחְמָנָא, דֵי כֵל
מַעֲבָדוּהִי – קָשׁוֹט, וְאַרְחוֹתִיהַ – דִין. זְבָאַיְן אַנְנוּ
צְדִיקִים, דָאַזְלִין בָּאוֹרְחָא קָשׁוֹט, בָּעַלְמָא הַדִּין וּבָעַלְמָא
דָאתִי; אַבְלָ אַנוּן דָאַזְלִין בָּתָר טְפַשִּׁין וּכְשׁוֹפִים – וְדָאי

So they continued along their way while the man went to the cave, bringing his son with him. He left his son in the cave while he went to tie up the donkey. In the meantime a column of smoke came out and struck his son on his head and killed him. When the father returned he found his son dead, so he took him with his donkey and left.

A day later he met up with Rabbi Yitzchak and Rabbi Chizkiyah. He was walking along weeping before them and he related to them what had transpired.

Rabbi Yitzchak said, “Did I not tell you repeatedly that it is forbidden to go there? Blessed is the Merciful One, all of whose deeds are truth and whose ways are just. Fortunate are the righteous, for they adhere to the way of truth in this world and in the World to Come.

“As for those who pursue foolishness and sorcery,

שָׁסּוֹן שְׁלָהֶם הוּא רֵעַ מִאֵד בְּחִיָּהוּ, וּמְכֻלָּשָׁבֵן אַחֲרַ מַוְתָּוֹן,
שְׁנַשְּׁמַתָּנוּ נְדַחִית, וְאִינוּ זֹכֶה לְרָאֹת בָּאוֹר עָזָלָם הַבָּא, וְגַם
מְגֻפָּנוּ נְעִשָּׂה עֲנִינִים רְעִים, פָּמְבוֹאָר בְּזֹהָר בְּכֶפֶת מִקְומֹת,
וְכֹאן קָצְרָתִי.

עַל בָּנוּ צָרִיךְ הָאָדָם לְהַזָּהָר, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לוֹ אָפָלוּ רְפּוֹאָה,
מִה שְׁנַעֲשָׂה עַל יְדֵי כְּשׁוֹף, כִּי מַעֲשָׂה כְּשׁוֹף הוּא עֲבָרָה,
כְּאַלּוּ עָזַב עֲבוֹדָה זָרָה. וְהִירָא שְׁמִים יְרַחִיק מִמְּנָה, וְאַז
טֹב לוֹ סָלָה.

surely the end of their life will be very bitter and even more so after their deaths. Their souls will be banished so that they do not merit witnessing the light of the World to Come. To their bodies, also, terrible things will be done.

It is worthwhile reading that source in the original, for I have abbreviated it.

Therefore a person must be careful that no sorcery is performed on his behalf, even for the sake of healing. For the sin of sorcery is reckoned on a par with idolatry. Let every God-fearing individual distance himself from it and then all will be well with him.

CHAPTER 29

פרק כט

וְזֹעַ, כי בלָעֵם הַרְשֵׁעַ, פִּשְׁרָאָה שֶׁאִינוֹ יִכּוֹל לְהַרְעֵעַ
לִיְשָׂרָאֵל בְּכַשְׁפּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "מֵה אָקֵב
לֹא קְבָּה אֵל". נָתָן עַצָּה לְבָלָק, שִׁיפְקִיר אֶת בְּנוֹתֵיהֶם
לִזְנוֹת כִּדְיַי להכשיל את יִשְׂרָאֵל; וּכְאַשְׁר בְּאַמְתָה נִכְשַׁלוּ
וַנִּפְלֻוּ מִיְשָׂרָאֵל עֲשָׂרִים וָאֶרְבַּע אֱלֹף, וַאֲחַר כֵּךְ חָלָק בְּלָעֵם
לְטַל שְׁכָרוֹ מִבָּלָק, בָּא פְנַחַס וַרְאָה אֶת בְּלָעֵם בִּמְלֹחָמָת
מִדְיָן פּוֹרֵחַ בְּאוֹיר, רַמָּא פְנַחַס קָלָא לְבָנֵי חִילָא (עִין בָּנָה)
וַאֲמַר: אַתָּה מִן דִּינָךְ לְמִפְרָח אֶבְתָּרִיה, דְהֹוּא רָשָׁע? לְפִי
שְׁחִיה רֹואָה, שְׁבָלָעֵם טָס כְּעֹזָה, וּמִיד הַתְּעוֹרֶר אִישׁ אֶחָד,
וְצִלְיאָ שְׁמָוֹ, וְהִיא מִשְׁבַּט דָן, שְׁחִיה יוֹדֵעַ לְכַפֵּר תְּחִתָּיו פְּחוֹת

You should know that when the wicked Bilaam saw that he could not harm Israel through his sorcery, as it is written, “How can I curse whom God has not cursed?” (Bamidbar 23:8), he advised Balak to order the Moabite daughters into immorality in order to cause the Israelite men to stumble. Then, when the Israelites did indeed stumble and twenty-four thousand Israelite men fell, Bilaam came to collect his reward from Balak.

Later on, when Israel waged war against Midyan, Pinchas saw Bilaam flying through the air and he shouted to his soldiers (see the Zohar, 3:194a) and asked, “Is there anyone who knows how to fly after that wicked one?” For he saw that Bilaam was flying like a bird.

One man by the name of Tzalyah from the tribe of Dan responded instantly. He knew how to subjugate the forces of

הטמאה, ופרח אחריו. כיון דחמא ליה והוא רשות, קרע בכתופין בעמק חמשה אוירים, וטס ונתקפה שם בהעמלות עין, ובזהו שעתא דאתפסין, היה האיש צליין בצערא, ולא היה יודע מה לעשות. מיד רמא ליה פנחס קלא לההוא אוירא, אשר נתפסה בו בלעם בחמשה אוירים, שיתהפר ויתגלו, לבל יתפסה בו אותו רשות. מיד נתגלה האי אוירא, ועל צלייא לגביה וגבר על בלעם הרשות וכפיה שיבוא לפני פנחס. ובמה פה אותו? בזה כי יודע היה צלייא לכוף את הזכר ואת הנקבה של ראשית טמאות הכתופים, אשר כל אחד מהם היה נקרא שפי; מה שאין בו בלעם הרשות, היה רק יודע להתגבר בכח הזכר בלבד.

impurity and to fly after him. But when that wicked one saw him coming, he cut his way through five levels of the atmosphere and continued flying hidden from the eye. At that moment Tzalyah found himself in peril and suffered great anguish because he did not know what to do.

But right away Pinchas raised his voice and spoke to the shadow by means of which Bilaam had cloaked himself in the five levels of the atmosphere and commanded that it become transparent once more and cease to conceal that evildoer. So the atmosphere became transparent once more and Tzalyah flew towards him. He succeeded in overpowering the wicked Bilaam and constrained him, forcing him to come before Pinchas.

How did he constrain him? Tzalyah knew how to constrain the male as well as the female aspect of the chief impure forces of sorcery, both of which are called "Shefi." Bilaam, on the other hand, knew only how to overpower the male aspect.

לכון בבלעם כתיב: "וילך שפי"; מה שאין כו צלייא, שהיה משבט דן, כתיב ביה: "יהי דן נחש עלי דרכ, שפיפון עלי ארח", והאי ארח ושביל באוירא, דעתכה בו אותן רשע. וכן לעתיד תהיה הנקמה באזיבי ה' על ידי שריה משבט דן, וכך יCOME דן בדין מחלוקת לפראננא דישראל, כתיב: "ליישועתך קייתי ה'". בשבא בלם הרשע לפני פנחס, אמר לו פנחס לבלעם הרשע: רשות, כמה גלגולין בישין עבדת על עמא קדישא! אמר ליה פנחס לצלייא: קום וקטליה, ולא בשמא קדישא, ותתקים ביה: "תמת נפשי מות ישרים". בההוא שעתא עביד ביה כמה מיתות

Therefore regarding Bilaam it is written, "And he went [through the power of] Shefi" (Bamidbar 23:3). Whereas regarding the tribe of Dan it is written, "And Dan was a snake along the road, *Shefifon* along the path" (Bereishis 49:17). The "path" referred to is the path through the atmosphere in which the wicked one cloaked himself.

Similarly, in the future the vengeance against Hashem's enemies will also be executed by Serayah of the tribe of Dan. Thus when Dan arises one should be on the lookout for Israel's redemption, as it is written, "I have awaited Your salvation, Hashem" (Bereishis 49:18).

When Bilaam came before Pinchas the latter said to him, "Wicked one! How many evil tribulations have you brought upon the holy people!" Then Pinchas addressed Tzalyah, "Go ahead and execute him. But not with a holy Divine name lest his request be fulfilled in which he asked, "Let my soul die the death of the upright" (Bamidbar 23:10). Several types of grue-

מְשֻׁנּוֹת, וְלֹא מֵת עַד דָּנְטִיל חֲרֵבָא, דָּהֵי חַקּוֹק עַלְיהָ חָווָא
מְהָאי סֶטֶר וְחָווָא מְהָאי סֶטֶר. אָמֵר לֵיהֶ פְּנַחַס: בְּהָא
טְמָאָה, דָּהֵי תַּעֲסֹק בֵּיהֶ, אַתָּה תִּמְוֹת בָּוּ. כְּדִין קָטִיל לֵיהֶ
וְדִינָנוּ לֵיהֶ בְּהָוָא טְמָאָה וּבְהָוָא עַלְמָא עַצְמוֹי בְּלָהָ
אַתְּרָקִיבָוּ, וּמְבָשָׂרוֹ וְגּוֹפוֹ שֶׁל בְּלָעָם אַתְּעַבֵּידוּ נְחַשִּׁים, חָווָא
בִּישָׁין, וְאָפָלוּ מְתֹזְלָעִים, שָׁאַכְלוּ אֶת בָּשָׁרוֹ, אַתְּהָדְרוּ מְהָם
וּנְעַשִּׁים חָווָן, וּמְעַצְמֹתָיו נָעָשׂוּ גָּם בָּן נְחַשִּׁים גָּדוֹלִים.

וְכֵן הוּא סֹוף וְקָצֵן כָּל גּוֹפּוֹת הַמְכַשְּׁפִים, שְׁהַלְכוּ אַחֲרָ
הַכְּשָׁוֹף, לְהִיּוֹת מִפְנֵנוּ נְחַשִּׁים וּעֲקָרְבִּים, וּנְשַׁמְּתַן נָעָשִׂין
שְׁדִין וְלִילִין. תִּפְחַ רְוַחַם וּנְשַׁמְּתָם שֶׁל בָּעֵלי בְּשָׁוֹף! וְאָוֹתָן
אָנָשִׁים אוֹ נְשִׁים שְׁהַזְלָכִין אַחֲרָ הַכְּשָׁוֹף, הַמָּה רָאוּוּן לְקַלֵּל

some deaths were executed upon him on the spot, but he did not die until Tzalyah took a sword upon which was a snake was engraved on both sides.

Pinchas said to Bilaam, “Through the very defilement with which you were engaged shall you die.” Whereupon he killed him and Bilaam was judged with that defilement in the other world. Meanwhile in this world all of his bones disintegrated and his flesh and body turned into snakes, evil snakes. Even the worms that consumed his flesh were transformed into snakes and from his bones were also fashioned great snakes.

This is the fate all sorcerers — their bodies are turned into snakes and scorpions while their souls become male and female demons. May the spirits and souls of all sorcerers be filled with sorrow!

All those men and women who turn to sorcery deserve to be cursed before the Holy One Blessed is He, and to have their

אותו לפני הקדוש ברוך הוא, ולהתיש כחן בכל מי דאפשר. ובאם אשר יש נשים בשפניות, היודעות להזיק ילדי ישראלים, ראויון הם לפרטם בשמות ולהחרים אותם בחרם חמור בשופר וכבוי גרות ובחוצאת שבעה ספרי תורה, ולהפריש אותן שלא יהיה להם שם נגיעה בקדשות ישראל.

ודע, כי בלבעם הרשע לקט כל מיני עשבים, השיכים להכשר, והכニסים לקדרה, ותחפר וטמן את הקדרה בעמק הארץ אלף וחמש מאות אמה. וכשבריה דוד המלך עליו השלום להשתיין, בירה עד התהום להמציא מים מהתהום לנשך על גבי המזבח, בירה אלף וחמש מאות אמה, ומצא

influence diminished in whatever way possible. And if certain women are known to harm Jewish children through their sorcery it is fitting that they be pointed out by name and that a severe ban be proclaimed against them, accompanied with shofar blowing and the extinguishing of candles and in the presence of seven Torah scrolls. They should then be ostracized so that they have no contact with the holy community of Israel.

You should know further that the wicked Bilaam gathered all types of herbs for use in his sorcery and then put them in a pot, which he buried deep in the earth, fifteen hundred cubits underground.

Years later when Dovid HaMelech was excavating holes on the site of the Temple to bring up ground water for use in the libations on the altar, holes that were also fifteen hundred cubits deep, he came across the pot that Bilaam had buried. He

האי קדרה, והעבירות והחלילשו במים הראויין לניסך על גבי המזבחת. ועל זה אמר: "מוֹאָב סִיר רְחָצֵי" – שֶׁרֶחֶץ והעבירות בשופטים שבסיר מוֹאָב הנזבר. ועל כן באם יש חשש בהזוק של כבשפים, טוב להעבירים על ידי חמישה עשר "שיר המעלות" שאמר דוד, בשעה שכבה את השיתין להעלות המים מן התהום, ואחר כך יתפלל לה' יתברך להסיר כל מני חזק בשוף מישראל. וזאת העצה טובה לכל בר ישראל ולכל בת ישראל: להרחיק עצם מן הכהן בשול מני הרחקות שבulous מלעשות דבר על ידי בשוף או נחש וקסמים, ולא לשמע שום לחש של בשוף, כי הקדוש ברוך הוא בעמו יسرائيل מתחפאר: "כִּי לֹא נַחֲשׂ בַּיְעָקָב וְלֹא קָסֵם

then removed it and diluted it with water that was fit for the libations. Concerning this was it written, "Moav is my wash basin" (Tehillim 108:10), for he "washed" it and removed the power of sorcery that was in Moav's pot.

Therefore whenever there is suspicion of harm due to sorcery it is a good strategy to neutralize it by reciting the fifteen "Songs of Ascent" (Tehillim 120-135), which Dovid composed at the time that he excavated those holes to bring up the groundwater (Sukkah 53a). Afterwards let them pray to Hashem to remove from Israel all the harm caused by sorcery.

It is also advisable for every Jewish man and woman to stay as far away from sorcery as possible. Let them avoid all acts of sorcery, augury and divination and let them avoid hearing the recitation of any incantation. For the Holy One Blessed is He takes pride in His people that, "There is no augury among Yaakov and no divination among Yisroel" (Bamidbar 23:23).

בישראל (במדבר כג, כג). וכל המרחקיק את עצמו מהכשוֹר,
מכניסין אותו למחצה בעוֹלָם הַבָּא, שאפלו מלאכי השירת
אין יכולין לעמוד שם.

Whoever stays far from sorcery will be allowed to enter a partition in the World to Come within which even the ministering angels cannot stand (Nedarim 32a).

CHAPTER 30

פרק ל

כתיב (ישעיה נה, ח): "וְהַלֵּךְ לִפְנֵיךְ צְדָקָה כְּבֹוד ה' יָאִסְפֶּךְ". אִתָּא בְּמִשְׁכַּת בְּרָכוֹת: הַרֹּאֶה אֲכֻלוֹסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מַבָּרֵךְ הַבָּרָכה: בָּרוּךְ חַבֵּם הַרְזִים, שֶׁאֵין דַעַתּוֹ שָׁוָה; כִּי אֲנִי אָמֵר, שִׁיאַשׁ דִעָות מַחְלָקוֹת בָּבִנֵּי אָדָם בְּנֹתִינָת הַצְדָקָה וּבְעֲשִׂיוֹת הַגְּמִילוֹת חֶסְדִּים: הַפְּתַת אֶחָת הַן קָמְצִינִים, וְאֵין כַּחֲם לְעֹשֹׂת צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסְדָּה, וְאֵךְ לְעַצְמָם אֵין לָהֶם רָש׊וֹת לְאָכֵל וּלְשָׁטוֹת וּלְעֹשֹׂת מִלְבָוּשִׁים. בָּוֹדְאִי אָוֹתָן אֲנָשִׁים הֵם מִכְתּוֹת הַחִיצוֹנִים, וְכֹמוֹ שָׁלְמָדָנו בְּפֶרַק כָּז וּכָח, וְאֵין לָהֶם חָלֵק בְּקָדְשָׁה, פִי הַסִּטְרָא אַחֲרָא שׁוֹלֵט עֲלֵיכֶם.

It is written, "And your charity shall go before you; the honor of Hashem will gather you in" (Yeshayahu 55:8). And it is taught in Berachos (58a): One who sees a large gathering of Jews should recite, "Blessed is the One who is wise in secret knowledge," for their minds are diverse.

In the same vein, I will tell you that people have different mindsets regarding the giving of charity and the doing of lovingkindness:

The first group consists of the misers. They find it impossible to give charity or do kindness. They do not even have enough control over their wealth to provide for their own food, drink and clothing. Such individuals are surely under the dominion of demons, as I have already discussed in Chapters 24 and 25. They have no share in the realm of holiness, for the *Sitrah Acharah* has complete dominion over them.

בַת הַשְׁנִי – עין רעה בְּשֵׁל אֶחָדִים, וְאֵין לוֹ לֵב לְעֲשֹׂות צְדָקָה, כִּי אִם מַעַט מִזְעִיר מִחְמָת הַגָּאוֹה; אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ אֹכֵל וִשׁוֹתָה וִטוֹב לְבִשְׁתָה תְּמִיד, וַיְצָא שָׁמָן וְדִשְׁן בְּעַגְלָה מְרֻבָּק. עַלְיוֹ פַּתְּבָה הַזָּהָר: זֶהוּ אַנְשִׁים אֲשֶׁר הַמֶּה מִסְטָרָא דְּנַחַשׁ; וַיִּסְימַנֵּה: כֹּל הַזָּלָק עַל גְּחוֹן. רָצָח לוֹמָר: מַי שִׁיאַת לוֹ בְּטַן גָּדוֹל מִלֹּא שָׁוֹמָן וְדִשְׁן, הַמִּסְטָרָא דְּעַל גְּחוֹנָךְ תַּלְךְ. עַיִן שֶׁם, פְּרַשְׁת שְׁמִינִי. אֲבָל מִפְּלָמָקָם יִשׁ לְהָם קָצָת זְכוֹת, אַף שְׁעוֹשִׁין צְדָקָה לִשְׁם גָּאוֹה.

בַת הַשְׁלִישי הֵם אַנְשֵׁי עַשְׁירִים, אֲשֶׁר נָתַן ה' לְהָם עַשֶּׁר, וְעוֹשִׁין צְדָקוֹת, וְעוֹשִׁין גִּמְילֹות חֲסִידִים, אַךְ לֹא כְּדָבָרִי,

The second group consists of those who are begrudging towards others and lack the heart to give charity beyond a pittance to satisfy their pride. Yet when it comes to their own enjoyment they eat and drink freely and indulge themselves lightheartedly, making themselves as plump and robust as fatted calves.

Concerning this group the Zohar comments (2:245a): These are the people who derive from the side of the snake. The mnemonic for them is the verse, “Whatever moves on its belly” (alluding to the snake; Vayikra 11:42). In other words, whoever has a large, fat belly emanates from the side of the one who was cursed with the words, “You shall move around on your belly” (Bereishis 3:14).

Nevertheless, the members of this group have a little merit, even if they only give to satisfy their pride.

The third group consists of the rich, whom Hashem has blessed with wealth and who indeed use it for charity and acts of kindness. However, they do not give to the extent that is

באשר שיש להם קצת רע עין, ואינו יכולין לכוף את יצרם מלעשות צדקה בחיהון, רק בשלהן חולין על מטבחם עושין צואה לעשות אחר מותן לצדקה לבניין בית הכנסת או לבית המדרש, או ללמד איזה שניים עבورو אחר מותו – זהו מdato של אדם בגיןו.

הפט הרביעי הוא מי שחייב ה' אותו בעשר, ועושה הצדקה בחיו לפניו עשרו, וועסק ב gemeilot chassidim ובתלמוד תורה, שמספיק ללומידי תורה וגם מפזר מעות למלאדים, שיימדו עם בני עניים. על זה נאמר: "והליך לפניך הצדקה כבוד ה' יאספק".

expected of them because they still possess a measure of miserliness. For this reason they are unable to compel their inclinations to give while they are alive. Instead, when are upon their deathbeds they issue instructions that after their deaths charity should given for the construction of synagogues or study halls or to support scholars to study in their merit for a number of years. This is the attitude of the average individual.

The fourth group comprises those whom Hashem has blessed with wealth and who in fact give charity while they are alive to a degree that is commensurate with their means, while also engaging in lovingkindness and the support of Torah. And not only to they support the students, they also give generously to the teachers so that they will teach the children of the poor. Concerning them was it written, "And your charity shall go before you; the honor of Hashem will gather you in" (Yeshayahu 55:8).

וְאַمְלֵל לְךָ מֶשֶׁל לְמֶלֶךְ שְׁהֲלֹךְ לִמְלחָמָה, וַיֵּשׁ לוּ חִיל. אֲםַרְתָּ חַיְל הַוְּלָךְ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֲזֶן הַמֶּלֶךְ בָּוְדָאי לֹא יָכַל לְבָזָא לִידֵי סְכָנָה, אֲםַרְתָּ יִפְגַּעַוּהוּ בּוּ אָזִיבָיו; מַה שָׂאִינוּ כֵּן אֲמַרְתָּ הַמֶּלֶךְ הַוְּלָךְ לִבְדוֹ לִפְנֵי חַיְל; בָּאֲמַרְתָּ יִפְגַּעַוּהוּ רַזְכָּבִי סְוִסִּים וּפְרַשִּׁים מִן אָזִיבָיו, אֲזִי יִשְׁגַּעַוּהוּ וַיַּקְחַוּהוּ לְשָׁבֵן. אֲף שְׁהַמֶּלֶךְ הוּא גָּבוֹר חִיל וַיְכֹל לְלַחַם נִגְדָּה אָזִיבָים, מִפְּלָמָקָומָן נָסֹג לְבּוֹ אַחֲרָה בְּרָאֹתוֹ שְׁחַחַיל שֶׁלוּ הִיא רְחֹוק מִאַצְלוֹ.

כֵּה הוּא הנמשל: אָדָם, כְּשֻׁעוֹשָׂה צְדָקָה בְּחַיָּיו – אֲזִי עַלְיוֹ נִאָמֵר: "וְהַלְךְ לִפְנֵיךְ צְדָקָךְ". וְאֵין אַתָּה מִתְּיִרָא מִן הָאָזִיבָים, כִּי בְּבָזָד ה' יַאֲסִפֶךָ בְּלִי שָׁוֹם שְׁטָן וּמַקְטָרָג; מַה שָׁאִין כֵּן אֲמַרְתָּ עֹזֶשֶׁה צְדָקָה אַחֲרָ מַותָּה, מַיִי יוֹדֵעַ אֲמַרְתָּ?

Let me explain this with an analogy: Suppose that a king is on his way to battle together with his army. If the army goes before him, the king will be in no danger if they should happen to meet the enemy. But if the king goes on alone ahead of the army then if, Heaven forbid, they come across the cavalry and knights of the enemy they will seize him and take him into captivity. And even if the king is a valiant warrior and knows how to fight, nevertheless, his courage will fail him when he realizes that his troops are far behind him.

The point of this analogy is this: If a person gives charity while he is alive it is said of him, “And your charity shall go before you.” Then he has nothing to fear from the “enemy,” for “the honor of Hashem will gather him in” without any opposition from any accuser. But if he does not give until after his

ישינו אוטך אותם האזכה, כיון שהמתים הם חפשים מהמצוות. ועל הכת הראשונה נאמר: ועוזבו לאחרים חילם. ואפלו אם בניו הם ירושים אותו – מפל מקום אין לו נחת רוח בעשרו אף לאחר מותו, באשר חדש מקרים מקרוב באו. וראיתי העם מקלים בכבוד אביהם שכבר מתו, שעוזין להם בגדים שחורים, מבחר הבגד מפלן, חדשים בחקות האמות, וטוב לבם משטה תמיד, והוא בעצמן מזוללים בכבוד אביהם, אשר מהרואי לסתפדו אחר אביו ולהיות עצב. וכל זה גורם מאביהם. וזרק חוטרא לאוירא – עיקרה קאי. ואם כן, אין לך שיטות גדול מזיה, וכי בזה.

death, who knows whether he will even receive credit for it since the dead are exempt from the commandments?

Concerning the first group it is written, “And they leave their wealth to others” (Tehillim 49:11). And even if their own sons inherit their wealth, nevertheless they themselves may have no satisfaction from it even after death. For I have seen new attitudes afoot and the masses have become very casual towards the honor of deceased parents. They make for themselves black mourning garments of the finest quality, all in the latest gentile fashion, and then indulge themselves in feasting. Meanwhile they treat with disdain the honor of the parent whom they are meant to be eulogizing and mourning.

This is entirely the father’s own fault, for when one casts a stick into the air it comes back down on one’s head (Midrash Bereishis Rabbah 53:15). Therefore there is no greater foolishness than this and no more need be said about the matter.

על בן עזча היעוץ להאדם לתת צדקה בחייב בעין יפה ולעסוק בגמלות חסדים בחומו, כי מי יודע העתים, אם יתקיים צואתו או לאו. וקימא לנו: בכל מקום שאין הספק מוציא מידי ודאי. על בן עקר הצדקה הוא מה שהאדם עושה בחומו, ויראה לו לבני האדם שהן מהගנים, פמברך בשלוחן ערוץ בהלכות צדקה, ואז טוב לו יהיה סלה.

Therefore, the best advice is for a person to give generously while he is alive and to engage in acts of lovingkindness as well. For who knows when his time will be up and whether his instructions will be fulfilled or not? The Sages' principle in all such circumstances is that one does not set aside the definite for the doubtful (Pesachim 9a). The best kind of charity is that which a person gives during his lifetime. And let him be sure that the recipients are worthy, as is explained in the Shulchan Aruch (*Yoreh De'ah* 251). Then all will be well with him.

CHAPTER 31

פרק לא

"ה' בָּקָר תִשְׁמַע קֹלִי". וקשה: וכי בפרק שומע ה' קול המתפללים? ונהלא בכל עת ושעה שקוראים אליו הוא שומע קולנו ומאזין תפלהנו?! אכן הענין הוא כה, כי בשאר העתים כשהבני אדם מתפללים, מעוניינים בתפלה אם היא רואה לhattakbel מהמת מעשים של אדם או לאו; מה שאין כן המתפלל בפרק, פדייתא בזוהר בלק: רבי אליעזר ורבי אבא ושאר חבריא עמייה הו אזייל באורחא. פתח רבי אליעזר ואמר: "ה' בָּקָר תִשְׁמַע קֹלִי". הענין הוא כה: כי בכל צפרא מtauור חד דאברהם, דכתיב فيه: "וַיֵּשֶׁם אֶבְרָהָם בָּקָר"; והאי

"Hashem, You hear my voice in the morning" (Tehillim 5:4). On the surface this verse is difficult to understand. Does Hashem hear only the voice of supplicants in the morning? Does He not hear our voices and listen to our prayers whenever we call out to Him?

The explanation is as follows: When people pray at other times, their petitions are scrutinized first to see whether they are worthy of acceptance in light of their deeds. This is not the case, however, if one prays in the morning. Thus the Zohar relates in *Parashas Balak* (204a) that Rabbi Elazar, Rabbi Aba and the rest of the company were traveling along the road when Rabbi Elazar began a discourse with the verse, "Hashem, You hear my voice in the morning."

Rabbi Elazar explained that every morning the influence of Avraham's lovingkindness is reawakened, as it is written, "And

שעטָא עת רצון הוּא מְאֹד. וְאַפְלוּ הַחֲזָלִים הַמְּטוּלִים עַל
עַרְשׁ דָּרוּי מַזְכָּאִים נְחַת רֹוח בְּבָקָר עַל יְדֵי מֶלֶךְ רֶפֶאַל,
דָּמְתָגָלִי בְּכָל בָּקָר. וְכֹל אָנוֹן מִמְנִים עַל מְרֻעִין לְהַטִּיל
חֶלְשָׁא וּמְרֻעִין בִּישָׁין עַל בְּנֵי נְשָׁא, כִּדְחַזְוָן מֶלֶךְ רֶפֶאַל
מִתְגָּלָה, דְּחַלְיוֹן מְגִיה וּעֲרָקִין, וְכַדְיָן רֶפֶאַל אָוְשִׁיט אַסְוָתָא
לְהַהְוֵא בָּר נְשָׁה הַחֲזָלָה. וְכָמוֹ שִׁיאַש עת רצון אָז לְחַלְיָי
הַגּוֹף, כִּי יְשָׁא עת רצון לְחַלְיָי הַנֶּפֶשׁ וּנְשָׁמָה, שָׁהָנוּ
הַחֲטָאִים וּהַעֲבָרוֹת וּפְשָׁעִים, וְהַוָּא עת רצון להַתְּפִלָּל
בְּבָקָר. וַיְמַחַם שָׁבָאותו הַפָּעָם עת רצון, עַל כֵּן אָם אִינוּ
רְאוֵי זֶה הַמִּתְּפִלָּל מַחְמָת מַעַשָּׂיו שְׁתַקְבֵּל תְּפִלָּתוֹ, אַפְלוּ
הַכִּי חָשִׁיב עַלְיהָ הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דָאִיהוּ פָקִיד לְבָעֵלי
דִּינָא דִּילִיה, דָלָא יַפְתַּחַוּ בְּדִינָא, כִּי הַחֲסָד וּהַחֲנִינה אִינוּ

Avraham arose early in the morning” (Bereishis 22:3). For this reason it is a very favorable hour, so much so that even the bedridden find relief in the morning through the agency of the angel Refael who reveals himself every morning. When the angels appointed to bring infirmity and sickness upon people behold the angel Refael, they take fright and flee. Then Refael extends healing to the invalid.

And just as there is a favorable time to pray for physical healing, so is there a favorable time to pray for the sicknesses of the spirit and soul, that is, one’s sins, transgressions and iniquities. The time for this is also in the morning. And since it is a time of favor, even if in light of his deeds the supplicant is not worthy of being answered, nevertheless the Holy One Blessed is He regards him as a penitent and instructs the court not to open an inquest.

מוסר הקדוש ברוך הוא לבית דין של מעלה, אלא החסד והחנינה הן בידיו של הקדוש ברוך הוא, ובבקර הוא ממדת חסד לאברהם, ולכן מקבל הקדוש ברוך הוא תפלת בקר בחסד.

אמרו רבי אבא ושאר חבריא: אלמלא לא נפקנא אלא למשמע דא – דיננו. עד הו אזי, בא חד יונה. מטיה לגביה רבי אלעזר והתחילה לצפצוף קפיה. אמר רבי אלעזר: יונה ודאי בשורה פרדר הוית בשליחותא, במה דעת אמר: "וישלח נח את היונה". זילי ואימא ליה לרבי יוסי: הִא חביריא אתה לגביה, ואני עמזהון, ולא יצליח, כי נסא יתרחש ליה לתלתא יומין. ולא ינפל עליה דחלא,

For lovingkindness and grace are the prerogatives of the Holy One Blessed is He, and the morning is the time that Avraham's lovingkindness is recalled. Therefore the Holy One Blessed is He accepts prayers of the morning in a spirit of lovingkindness.

The Zohar continues:

Rabbi Aba and the rest of the company responded, "If we did not set out upon a journey for any reason other than to hear this, it would have been sufficient for us."

While they were walking, a lone dove came to Rabbi Elazar and began chirping to him. Rabbi Elazar said to the dove, "You have always conducted yourself properly in all your missions, as it is written, 'And Noach sent out the dove' (Bereishis 8:8). Go tell Rabbi Yose, 'Look, the companions are coming to see you, myself included. Do not be afraid, for in another three days a miracle will

דָהָא בְמַדּוֹא אָנוּ אֶזְיל לְגַבִּיהָ. אֶזְיל הַהִיא יוֹנָה לְגַבִּיהָ רַבִּי יָוסֵי בֶן לְקֹוְנִיא, דָהָוי חֲמוֹתִי דָרְבִּי אֶלְעָזָר, בְשִׁלְחוֹתָא, וְאַתְּיָב תְּשִׁוָּבָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, דָרְבִּי יָוסֵי בֶן לְקֹוְנִיא הוּא מִצְטָעָר עַל רַבִּי יָוסֵי בֶן פְּקִיעִין, דָהָוי גּוֹסָס וּמְטָל עַל עַרְשָׁוֹן, כִּי מִתְחָלָה הִיה רַבִּי יָוסֵי בֶן לְקֹוְנִיא חֹלֶה, וְאַחֲרֵכָה נִתְרָפָא. וּנְחַלֵש רַבִּי יָוסֵי בֶן פְּקִיעִין. עַד דָהָוּ אֶזְלִין, אַתָּא עֹזְרָבָא וְאָמָר לֵיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, דָרְבִּי יָוסֵי בֶן פְּקִיעִין מַת. תִּוֹּהוּ רַבִּי אָבָא וְחֶבְרִיא. אָמָר לֵיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְהֻזְרָב: זִיל לְאוֹרְךָ, דָהָא יַדְעַנָּא. וְאָמָר רַבִּי אֶלְעָזָר לְחֶבְרִיא: נִיְזָל וּנְגַמֵּל חֶסֶד לְהָאִי רַמְוֹנָא, דָהָוי מְלִיאָ מְפָלָא, וְרַבִּי יָוסֵי

occur. Therefore let him not be overcome with anxiety, for we are coming to him in joy.””

So the dove went on ahead to Rabbi Yose ben Lakonya, Rabbi Elazar's father-in-law, to fulfill its mission. Then it returned to Rabbi Elazar with the message that Rabbi Yose ben Lakonya was grief-stricken on account of Rabbi Yose ben Peki'in who was on his deathbed. (For at first Rabbi Yose ben Lakonya was ill but afterwards he recovered and Rabbi Yose ben Peki'in became ill in his stead.)

While they were still traveling, a raven came along and informed Rabbi Elazar that Rabbi Yose ben Peki'in had passed away. Rabbi Aba and the companions were astounded by this but Rabbi Elazar merely told the raven, “Be on your way, for I already know this.”

He then addressed the companions, “Let us go and do lovingkindness with this ‘pomegranate’ called ‘Rabbi Yose,’ who was filled with everything. For he has passed

שְׁמִיָּה, זֶה אֲסַפֵּלְךָ מַעַלְמָא דִין, וְלִית דְחִזְיאָ לְאַשְׁתְּדָלָא בֵּיה, וְאֵיהוּ קָרִיב לְגַבּוֹן. סְטוּ מַאוֹרְחָא וְאֶזְלָוּ לְתַמּוֹן. כִּיּוֹן דְחַמוֹ לְוֹן כָּל בְּנֵי מַאֲתָא, נַפְקוּ לְגַבּוֹהוּ וְעַלְיוֹ תַּפְנוּ בְּבֵית רַבִּי יוֹסִי דְפָקִיעִין כָּל חַבְרִיא. וּבְרָא זַעֲירָא הוּי לְרַבִּי יוֹסִי דְפָקִיעִין, וְלֹא שְׁבִיק לְבָר נֶשׁ דִימְטִיה לְעַרְסִיה דָאָבוֹהִי בְּתַר דְמִית. אֶלָּא אֵיהוּ בְּלֹחֶזְדִיה הוּי סְמִיךְ לְיהָ וּבְכִ עַלְיהָ, וּפְתַח הָאֵי יָנוֹקָא פּוֹמִיה וְאָמָר: מְרִיה דָעֵלָמָא! בְּתִיב בְּפִתְרוֹה: כִּי יָקָרָא קָנוּ צְפּוֹר לְפִנֵּיכְךָ וּכְךָ שְׁלָחْ תְּשַׁלֵּחַ אֵת הָאָם, וְהַבְּנִים תַּקְחֵה לְךָ. מְאַרְיָ עַלְמָא! קִים מַלִּי דָאָרוּתָא! תְּרִין בְּנֵין הַוִּינָא מַאֲבָא וּמַאֲמָא – אָנָא וְאַחֲוֹתִי זַעֲרַתָא

from this world and there is no one fitting to tend to him, whereas he was our associate.”

So they turned off the road they were on and headed there. As soon as the citizenry spied them coming they all turned out to greet them. Then all the companions entered the house of Rabbi Yose of Peki'in.

Rabbi Yose of Peki'in left a young son who would not allow anyone else to approach his father's bed after his death but stood by it himself, weeping over his father.

Then the boy began speaking and said, “Master of the Universe! It is written in the Torah, ‘When you happen upon a bird's nest by the road . . . you shall surely send away the mother and then take the offspring for yourself’ (Devarim 22:6-7). Master of the Universe, why did you not fulfill this commandment of the Torah? For my father and mother had two children, myself and my younger sister.

מןאי. הוּא לְךָ לִמְיסֵב לֹן וַלְקִימָא מַלִּי דָאָרִיתָא! וְאֵי תִּמְאָ, מַרְיִ דְעַלְמָא אֶס פְתִיב וְלֹא אֲבָא, הַלָּא אֲמִי מִתָּה, וַנְסַבֵּת לְהָ מַעַל בְּנֵין. הַשְׁתָּא אֲבָא מִתָּ, דְהֹוּ חָפְוי עַלְוָן, אַנְסִיב מַעַל בְּנֵין – אָנוּ הוּא דִינְךָ דָאָרִיתָא?! וּבְכָד הוּא שְׁמַעַיְנָ רַבִּי אַלְעַזֵּר וַרְבִּי אֲבָא עִם חַבְרִיא קְלָא דִינּוֹקָא, הוּוֹן בְּכָנָן. פָתָח רַבִּי אַלְעַזֵּר וַרְבִּי אֲמֵר (משלי כה, ג): "שְׁמִים לְרוּם וְאָרֶץ לְעַמְקָם, וְלֹבֶן מִלְכִים אֵין חָקָר!"

עד דְהֹוּ רַבִּי אַלְעַזֵּר אָמֵר הָאֵי קְרָא, אַתָּא עַמּוֹדָא דְנוּרָא וַפְסָק בְּינֵיהוּ, וְהַהוּא יָנוֹקָא – הוּא דִבְיקָ פּוּמִיה לְפּוּמִיה דָאָבָהָי, וְלֹא מַתְפֵרְשָׁן. אָמֵר רַבִּי אַלְעַזֵּר: אוֹ בְּעֵי הַקְדוֹשָׁ

You should have taken us instead of them in compliance with the Torah's command!

"And should You argue, Master of the Universe, that it is written 'mother' and not 'father,' in this case my mother has already died and You have already taken her from her offspring. But now you have taken my father, who was our protector, away from his offspring as well. What has become of the law of Your Torah?"

When Rabbi Elazar, Rabbi Aba and the companions heard the boy's words they began weeping. Rabbi Elazar recited the verse, "The height of the Heavens and the depth of the earth and the hearts of kings are unfathomable" (Mishlei 25:3).

While Rabbi Elazar was reciting this verse a pillar of fire came and intervened between them; meanwhile the boy's mouth clung to his father's mouth and they could not be parted.

Rabbi Elazar said, "Either the Holy One Blessed is He

ברוך הוא למרומש ניסא או בעי דלא ישפידל בר נש אחרא עליה. עד דהו יתבי, שמעו קלא: זכאה אנטה, רבוי יוסי דמלין דהאי גדייא זעירא ודמעותיו סליקי לגבי קרסיא דמלפֿא קדישא, ודןנו דינה, ותליסר בני נשא אזמין הקדוש ברוך היא למלאך המות בגינה, והוא עסריין ותרתין שניין אוסיפו לך עד דתוליף אוריתא להאי גדייא שלמא חביבא קמיה גדא בריך הוא.

כמו רבוי אלעזר וחבריא, ולא שבכו לבר נש למקרב להחיה ביתא, ומיד חמוי עמוידא דאסא סליק, ורבוי יוסי פתח עינוי, והויל האי ינוקא דבק פומיה בפומיה. אמר רבוי אלעזר: זכאה חילקנא דחמיינא תחית המתים עין בעינו!

wishes to perform a miracle or he does not wish for anyone else to tend to him.”

While they were sitting there they heard a voice, saying, “Fortunate are you Rabbi Yose, for the words and tears of that young kid have ascended to the Throne of the holy King and argued your case before Him. Then the Holy One Blessed is He gave over to the Angel of Death thirteen others in place of you and extended your life by twenty-two years, that is, until you have taught Torah to that flawless young kid whom the Holy One Blessed is He loves.”

Rabbi Elazar and the companions stood up and would not allow anyone to enter. Then the pillar of fire departed and they saw that Rabbi Yose had opened his eyes. Meanwhile the boy’s mouth still clung to his.

Rabbi Elazar commented, “Fortunate is our lot that we have witnessed the revival of the dead with our own eyes.”

קָרִיבוּ לְגַבְיָה, וְהַנֶּה הַהֵּיא יָנוֹקָא נָאִים, כְּאַלְוּ גַּוְעַ מַהֲאִ עַלְמָא. אָמְרוּ: זָכָא חַלְקָה, רַבִּי יוֹסִי, וּבָרִיךְ רַחֲמָנָא דָאַתְּרַחְיִשׁ לְךָ נְסָא עַל יְדֵי מַלְיָן דְּבָרָה, דְּהַבִּי דְּחַיק בְּמַלְוִי שְׁפִירִין לְתַרְעָ שְׁמִיא וּבְדַמְעוֹת שְׁלִישׁ אָוְסִיפָו לְךָ עַסְרִין וּתְרַתְּיַן שְׁנִינִי! נְטֻלוּה לְהָאִי יָנוֹקָא וּנְשֻׁקָּוּה וּבְכָוּ עַמְּמִיהָ מְחַדּוּה סְגִיאָ וּאֲפֻקָּוּה לְבִיתָה אַחֲרָא, עַד דְּתַתְּיִשְׁבּ רַוִּיחָה, וּנְשֻׁמְתִּיהָ תַּחֲזָר בֵּיהָ בְּמַקְדָּם. חַדוּ תַּלְתָּא יוֹמִין עַם רַבִּי יוֹסִי וְחַדְשָׁוּ כִּמָּה חֲדוֹשִׁין דָאָוִירִתָא. אָמַר לְהָם רַבִּי יוֹסִי: חֲבָרִיא, לֹא אַתְּיַהְבּ לֵי רִשּׁוֹת לְגַלְאָה לְכֹזֵן מַאי דְּחַמְּנִיא בְּהַהְוָא עַלְמָא, אֶלָּא לְבַתֵּר תְּרִיסְרִ שְׁנִינִי, אֶלָּא תַּלְתָּ מַהָּ וּשְׁבַעַיָּן דְּמַעַיָּן דָאָוְשִׁיד בָּרִי, עַלְוּ בְּחַשְׁבָּנָא קְמִי מְלָכָא

When they approached Rabbi Yose, they discovered that the boy was asleep and seemed as if he had left this world. They remarked, “Fortunate is your lot, Rabbi Yose, and blessed is the Merciful One who has performed for you a miracle on account of your son’s words. For he pushed aside the gates of Heaven with his comely words and on account of his copious tears they extended your life by twenty-two years.”

Then they took the boy and kissed him and cried with him tears of joy, carrying him to another room until his mind was settled and his soul returned to him as before.

They rejoiced with Rabbi Yose for three days, propounding numerous novel Torah insights. Rabbi Yose said to them, “Companions, I do not have permission to reveal to you what I saw in the other world until twelve years have passed. But the holy King made a reckoning of

קדישא, והנני נשבע אני לפניכם, חביריא! בשעה דפתח בריה האי פסוקא ד'כ' יקרה קון צפור' ובאלין מלין הנזכרים לעיל – איזדעעו כלחו ספסלי דתמי במתיבתא דראקיע, וכלחו כמו קמי מלפאת קדישא, ובאי רחמי עלי. ומקודש ברוך הוא נתמלא רחמים עלי וספר קמיה אנון מלין היך מסר נפשיה בריה עלי, וחיד אפטרופא אמר: מאריך דעלמא! הא כתיב (תהלים ח, ג): "מפני עוללים ויונקים ישחת עז למען צוריך, להשבית אויב ומתקנים". אי רעוע דילך זכותה דאוריתא זכותה דהאי ינוקא, דקה מסר נפשיה על אבוי – בדיןא דתחוס עליו וישתזיב. ויהיב קדשא בריך

the three hundred and seventy tears that my son shed. And I swear to you, my companions, that the moment my son began reciting the verse, 'When you happen upon a bird's nest,' and the other words mentioned above, all the benches in the Heavenly academy shook and everyone stood before the holy King and sought mercy on my behalf.

"Then the Holy One Blessed is He was filled with mercy for me because my son's words and self-sacrifice on my behalf pleased him. One of the appointed angels argued, 'Master of the Universe! Look, it is written, Out of the mouths of babes and sucklings You have founded strength because of Your tormentors, to silence the enemy and the avenger (Tehillim 8:3). May it be Your will that in the merit of the Torah and of this child, who offered his own life for his father's, You will have pity on him and spare him.'

"Then the Holy One Blessed is He summoned the

היא למלאך המות תריסר בני נשא תחומריה עד בתר עשרין ותרכזין שניין.

והנה שמעו נא אמתות דברים, מהו דין דעתיב: "ה' ממית וממחיה וכו'". וכי הקדוש ברוך הוא Aiyo ממית? אלא הענין הוא, שקדם יציאת הנשמה, השטן רוצה לדבק בגוף, ועל ידי כך יש חס ושלום גם בין זהה מא וערבו במקצת כחם גם לנשמה. וכשיגיע העת קרוב למיתתו של אדם כשר, אשר אין כדי להסתרא אחרא להדבק בנשמתו הטהורה, מתגלית שכינטא קדישא, ואז השטן מיד הוא נחלש ואזל בעל בריחיה ודומה ממש אליו בORITYה, שאין לו שליטה בנسمת האידיק. והנשמה בשહולכת מן הגוף,

Angel of Death and gave him thirteen other individuals as a security for me for another twenty-two years."

Now hear the truth of this matter, for Rabbi Yose explained further: What is the meaning of the verse, "Hashem strikes dead and gives life, etc." (1 Shmuel 2:6)? Does the Holy One Blessed is He really cause death? Rather the explanation is that before the soul departs the Satan wishes to cling to the body, which would cause the soul to become sullied as well, Heaven forbid. Therefore when the time approaches for an upright individual to die, since it is not fitting that the *Sitrah Acharah* be allowed to cling to his pure soul, the holy *Shechinah* reveals itself. This weakens the Satan, compelling him to abandon that individual. In the eyes of the Satan the fact that he is not granted any dominion over the souls of the righteous is just as if he [the Satan] died.

As for the soul, when it leaves the body it immediately

הוֹלֶכֶת תְּכַף עִם הַשְׁכִינָה הַקָּדוֹשָׁה בָּمָקוֹם קָדוֹשׁ, הַנִּקְרָא צָרוּר הַחַיִים, אֲשֶׁר עַל זוֹ אָנוּ מִתְפְּלִין עַל הַמִּתִּים: "וַיֵּצֶר בַּצָּרוּר הַחַיִים אֶת נְשָׁמַתוֹ". וַיְהִי הַסּוֹד: "ה' מִמִּתְ"ה – לְהַסְּטֵרָא אַחֲרָא וּמְגֻרָּשָׁה וּמְחַלְיָשָׁה; וּמְחִיה" – אֶת הנְשָׁמָה שֶׁל הַצָּדִיק לְהַבִּיאָה בַּצָּרוּר הַחַיִים. וַיְהִי הַסּוֹד: "מְזֹרֶיד שָׁאוֹל וַיַּעַל" – קָאי עַל נְשָׁמַת הַצָּדִיק, הַמְכֻרָה לִירֵד לְגַיהֲנָם לְרַגְעָה קְטֹן; וַיְהִי טְבִילָה שָׁלוֹ, כִּי אֵין צָדִיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טֹוב וְלَا יַחֲטָא. וּבָעֵד עַל כָּל פְּנִים טְבִילָה וּוְהַסְּרָת הַזְּהָםָה קָצָת, וַתְּכַף – "וַיַּעַל". סְלִיק לְיהָ לִמְקוֹמָה הָרָוי לָהּ בָּגָן עָדָן.

cleaves to the holy *Shechinah* and is bound up in a holy place known as the “bundle of life.” It is this that we refer to when we pray that the soul of the deceased be “bound up in the bundle of life.”

This is the meaning of the verse, “Hashem strikes dead.” That is, He strikes the *Sitrarah Acharah* dead, banishing and weakening it. Meanwhile He “gives life” to the soul of a righteous individual, bringing it into the “bundle of life.”

In light of this we can also understand the rest of the verse, “He lowers into She’ol and raises up.” That is, the soul of a righteous person must descend into Gehinnom for a brief moment, which is like immersion in a *mikveh* [ritual bath], because, “There is no righteous person on earth who does only good and never sins” (Koheles 7:20). Therefore in any event it requires immersion to remove the trace of filth with which it was sullied. But then immediately it is “raised up” and elevated to the place that is fitting for it in Gan Eden.

וְהַגָּהָה מִבְּרִיא תְּדֻעַ, דְּבָהָא שְׁעַתָּא דְּאַסְטָלְקָנָא מַעַלְמָא,
עֲבָדוּ לֵי גַם כֹּן טְבִילָה בְּגַיהֲנָם בְּנוֹצֶר, וַתְכַפֵּ לְאַחֲר הַטְּבִילָה
עַלְיתִי לְגַן עַדּוֹ לְדוֹכְתָאִי, וּבְשְׁעַתָּא דְּפָתָח בָּרִי בְּאָנוֹן מַלְיָן
וּמְסָר נְפָשִׁיהָ עַלִי – יָצָאָה גַם כֹּן נְשָׂמָתוֹ, דְּבָהָא הוּא
דְּדָמִיך וּנְפָשָׂו יָצָאָה בְּדָבָרוֹ.

וְכַיּוֹן דְּנוֹפָקָת נְשָׂמָתוֹ דָבָרִי, אַתְּעָרִית וּפְגַעַת בְּנְשָׂמָתוֹ,
דְּהַיוֹ אַעֲלָת גַם כֹּן מְטִבְילָה הַנִּזְקְרָת לְעַיל, וַתְמַנוּ אַתָּה
דִּינָא לְהֹסִיף לֵי שְׁנָים וּעָשָׂרִים שָׁנָה בְּגַיְן דְּמָעוֹת וּמַלְיָן
דָבָרִי. וְכַה יּוֹם, כִּי נִטְהָרָתִי מִפְלָ וְכָל, וּנְשָׂמָתִי הִיא זָקִיא
וּנְקִיא וּטוֹהָרָה – מְכֻרָח אַנְיָ לְרֹאֹת בְּאַלְיָן שְׁנָים וּעָשָׂרִים
שָׁנִין לְאַתְּעָסָקָא רַק בְּמַלְיָן דָעוֹלָם הַבָּא, כִּי בְּכָר קְבָלָתִי
עֲנֵש מִיְתָה וּטְבִילָה בְּגַיהֲנָם, וּמְפָאָן וְלֹהֲלָא אַצְטְּרִיכָנָא

Rabbi Yose said to the other companions, “Know that when I left this world I also underwent this immersion in Gehinnom and immediately thereafter ascended to my place in Gan Eden. And when my son began his petition, offering his life for mine, his soul also left his body. This is why he seemed to be asleep, for his soul “went out as he spoke” (Shir HaShirim 5:6).

“As soon as my son’s soul went out, it encountered my soul ascending from the immersion mentioned earlier. It was then that the decision was made to grant me another twenty-two years of life on account of my son’s tears and words. Now that I have been purified and my soul is pure and unsullied, it is essential that during these twenty-two years I engage only in matters pertaining to the World to Come. For I have already experienced the judgment of death and immersion in Gehin-

דְלֹא אָתֵיתָ בְכֻסּוֹפָא לְעַלְמָא דָאָתִי. וְזֹהוּ שֶׁאָמַר דָוִד הַמֶּלֶךְ,
עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם: "יִסְרָאֵל יְהוָה, וְלֹמְדָה לֹא נִתְנַנִּי". אָמַר דָוִד:
רוֹאָה אָנִי, שְׁהַרְבָּה יִסּוּרִים גָדוֹלִים מִאֵיךְ יִסְרָאֵל אֲוֹתִי הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, וְהַכְלָל בְּדֵין להַנְקָם מְחַטְאֵיכֶם; וְאֵם כֵן, בְּאִשְׁר כִּבר
גַּתְהָרָתִי עַל יָדֵיכֶם טְבִילַת הַיּוֹרֵם, מַעֲטָה חָלִילָה לְפָגָם עוֹד
בְּגַנְשָׁמָתִי, כִּי אֵם פְתַחְוּ לִי שְׁעָרֵי אַצְקָה לְהַתְעַסֵּק בְּתוֹרָה
וַיַּרְאָה, שֶׁלֹּא אָהִיה בְכֻסּוֹפָא לְעוֹלָם הַבָּא.

וּנוֹלֵמד מִפְאָן: לְכָל אָדָם, הַעֲזָר עַלְיוֹ חֲצֵי דִינִים מִפְאָרִיה
דְעַלְמָא וְקִבְלַת יִסּוּרִים, יִחְשָׁב, כִּי בּוֹדָאי לְתָהָרוֹ מִפְשָׁעָיו
הַפְּמָה, וְאַצְרִיךְ לֵיהֶ לְזָהָר, שְׁמַפְאָן וְלֹהֲלָא שֶׁלֹּא יִמְשַׁךְ עַלְיוֹ

nom. Now I must see to it that I will not be ashamed in the World to Come.

"This is what Dovid HaMelech meant when he said, 'God has severely afflicted me, but He did not deliver me unto death' (Tehillim 118:18). That is, Dovid said, 'I see that the Holy One Blessed is He has subjected me to many painful afflictions. But this was only to cleanse me of sin. And now that I have been purified through the "immersion" of afflictions, I must be certain not to sully my soul again from this time forth, Heaven forbid. Rather, Open for me the Gates of Righteousness (ibid. 19), so that I may toil only in Torah and awe of Heaven in order that I will not be ashamed in the World to Come.'"

We may draw a lesson from this incident to the situation of every individual who has experienced the "arrows" of Hashem's judgments and suffered afflictions. Let him reflect that this was only to purify him of his iniquities. Therefore from that time forth let him be wary of drawing near to the

עוד סטרא אַחֲרָא דְמִסְאָבָא בְּחֶטְאֵינוֹ, וְאֵז יִצְטְּרָכוּ עוֹד
יִסּוּרִים כַּדִּי לְהַסִּיר חֶלְאַת הַזָּהָם.

ואם תאמיר: מה היסורים שיכין לזהמת הטראה אחרת?
דע, כי זהמת הטראה אחרת היא דבר ממש; והאות
והמופת להזה – כי בהסתכל אשה נדה במראות הזכאות
(שקורין בלשון אחר 'שפיגל') ידבקו פמה בתמים בפראה,
המוחשיים את זירות הפראה, ונעשות בהרות בהרות
לבנות ושהורות, כמו שכתבתי לעיל פרק ב. הרי לה,
שהאדם עוזה רשם במראות טמאה, ומזה תראה,
זהמת הטראה אחרת היא דבר ממש, הנדק בגוף
האדם, ואי אפשר להتلבן ולהתרוקן אם לא על ידי
יסורים, כי אין יסורים ללא חמום הגוף. אף הסרת

Sitrah Acharah and sullyng himself with sin. For then he will need further afflictions to remove the filth.

One might ask, "What do afflictions have to do with the filth of the *Sitrah Acharah*?" But you must know that the filth of the *Sitrah Acharah* is a tangible substance. The proof to this is that when a menstruating woman gazes at a mirror a number of stains cling to it, clouding the image so that it becomes spotted with white and black marks, as I have already mentioned in Chapter Two.

So you see that a person can cause an impression even with a defiled look. One can understand, then, that the filth of the *Sitrah Acharah* is a tangible substance clinging to a person's body, from which it is impossible to be cleansed without afflictions. These cleanse because all afflictions are accompanied by a warming of the body. Therefore just as the stains on

הכתרמים מן המראות הצובאות אי אפשר להעביר אם לא על ידי גחליל אש, ואו יחרור השפיגל כמו שהייתה בראשונה. בן האדם אין לו כפרה על חטאו, אם לא שarrow למתלבון בחומרם היסורים בנצח. וכשהאדם מקבל היסורים באהבה ובבחבה מאות ה', אז הוא מתיישר פה התפשטות זיהמת הסטרא אחרת. וחלילה לאדם, שיבעת ביסוריו, אלא יקבל עליו הכל באהבה ובחבה, הן ביסורים של גופו והן יסורי ממוני, כי יש אליה אנשים – אם יקרה לו אליה חזק ממון – איזי הוא מתחמם ומתלהב לב רגץ, ומריב ומחרחר ריב עם הבריות – זהו אשר בזעת ביסוריין. אלא היה שיף עיל ושיף נפיק לב נשבר ונדקה ובהכנעה,

the mirror can only be removed with hot coals, after which it returns to its original appearance, so too a person can only achieve atonement through scorching, which is achieved through the heating of the body caused by afflictions.

When one accepts Hashem's afflictions with love and affection he diminishes the power of the filth from the *Sitrab Acharah* to spread. Therefore Heaven forbid that a person remonstrate against his afflictions! Rather let him accept them with love and affection, whether they strike his body or his money. For some individuals become very worked up and excited if they suffer any financial harm. Then with hearts filled brimming with ire then enter into conflicts and quarrels with others. This is the way of those who remonstrate against afflictions.

Instead let a person enter humbly and exit humbly, with a broken and contrite heart and with submissiveness. And let

ויאמר תמיד: ה' נתנו ויה' לקח, יהי שם ה' מברך. בזה מעורר רחמים שרוואה בו הקדוש ברוך הוא הכנעה דיליה. והנה קבלה בידיו, שיש ימים מייחדים בשנה, שלוחתי ה' מביאים יסורים על בני אדם, וביחוד על אותו בני אדם, שהוא מבעטים ביסורים; על כן שומר נפשו רחיק מהם. ואציג לך פרק מיוחד לאוֹתָן הימים.

him say on every occasion, “Hashem gave and Hashem has taken, may Hashem’s name be blessed” (Iyov 1:21). In this way he will arouse Heaven’s mercy, for the Holy One Blessed is He will take note of his submission.

I have received a tradition from earlier generations that on certain days of the year Hashem’s emissaries are especially liable to bring afflictions upon a person, in particular upon those who remonstrate against them, for which reason whoever is concerned for his soul will stay away from them.

These special days will be the subject of the next chapter.

CHAPTER 32

פרק לב

פתח קרב בעל "טורוי זהב" ביוורה דעה (סימן קטז), איזה ימים שאסור לאדם להקיזם דם מפנוי ספנה, שהו יומא דיןنا. עיין שם. גם את זה ראה ושמר, כי מצאתי בשם גדול אחד וחסיד שבחסידים, שאלו ימים הן מיחדים לאדם לקבל יסורים, על כן אסור בהן להקיזם דם, ואלו הן: יז במרחשון, יום ה בשבט, כ אדר, כה ניסן, כט באיר, טז בסיוון, כז סיון, כד כו בתמוז, כ אב, כו אב ויום כז באב ויום יב אלול.

The author of *Turei Zahav* mentions in *Toreh De'ah* (116:6) a number of days on which blood letting is especially dangerous, and therefore forbidden, because these are days of strict judgment. The reader is advised to examine that source.⁹

Here is something else that he should read and remember. For I have found it written in the name of a certain great and pious rabbi that the following days are also designated for affliction and are therefore forbidden for bloodletting: the 17th of *Marcheshvan*, the 5th of *Shevat*, the 20th of *Adar*, the 25th of *Nisan*, the 29th of *Iyar*, the 16th of *Sivan*, the 24th of *Tammuz*, the 26th of *Tammuz*, the 20th of *Av*, the 27th of *Av* and the 12th of *Elul*.

9. The days mentioned there are: The first day of Rosh Chodesh of the months Iyar, Elul and Teves when they fall on a Monday or Wednesday.

והנה באלו הימים הנזכרים יש לזהר מכך, שלא ילכו הילדים יחידים אף ברחובות, כי הרוחות מצוין בעולם, ויש להם רשות, חס ושלום, לפגש לטינוק או תינוקות, רחמנא לצלאן. כי אלו העתים הם קבועים לשלווח דין לפועל בעתים הקבועים, הנזכרים לעיל. בפה אמריות והרפקאות על האדם הענוש, בפה רוחות טובות הן המביאין, חס ושלום, אוירין בישין וחלאים רעים ונאמנים. ועל כלן צרייך האדם לעוזר רחמים ולהתפלל לפניו אדון העולם להצילו ואת עמו ישראל מכל עניינים רעים הנזכרים לעיל.

ובאלו הימים הנזכרים לעיל יש רשות לבני עיןיהם רעות

On all of these days one should be very careful not to allow one's children to walk alone, even in the street. There are many spirits out and about in the world on these days and they have permission to enter into a little boy or girl, Heaven forbid. For these are the designated times for the emissaries of Heaven's judgment to carry out their duties.

How many fates and misadventures come upon those who are worthy of punishment! How many benevolent spirits there are, bringing goodly blessings upon the world! And how many malignant spirits there are, bringing noxious fumes and virulent and tenacious illnesses, Heaven forbid! Concerning all these things a person must awaken Heaven's mercy and pray to the Master of the Universe to save him, along with all His people Israel, from all these terrible circumstances.

On the days mentioned above the begrudging have the

לתן עין הרע לתינוק, או להכניס עין הרע בממון של
חבירו; ולא כן ציריך האדם להעביר כסותו על ינוקא דיליה,
באותן הימים בשמוליכו על הרוחבות, כמו שפטב הזהר,
ש奔 עשה הקדוש ברוך הוא לישראל מפני בלעם הרשע,
דכינו דחמא בלעם הרשע, שלא יכול לעשות שום רע, בגין
לאסתפלה בעניי בישא דיליה, בגין דכל אחר דהוי
מסתכל בלעם הרשע בעניי בישא דיליה – הוא מטלטיא.
וזה שאמר הכתוב: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל
שוכן לשבעתו, ותהי עליו (על ישראל) רוח אללים. כמוון
דפריס סודרא על רישא דינוקא בגין שלא ישולט בהו עינא
בישא של בלעם הרשע.

וזה, כי אוטן אחד עשר פסוקים, המתחילין באותנו

authority to inject the power of the evil eye into another person's children or wealth. Therefore one should conceal his children when taking them through the street on those days, just as the Holy One Blessed is He did to Israel to protect them from the wicked Bilaam (Zohar 3:211b). For when Bilaam saw that he was unable to do them any harm he tried gazing at them with his evil eye, because whatever he set his gaze upon was cursed.

This is the meaning of the verse, "Bilaam looked up and saw Israel dwelling according to his tribes and the spirit of God came upon him (meaning Israel!)." Explains the Zohar, "Like one who spreads a garment over the head of a child, to prevent the evil eye of the wicked Bilaam from harming them."

Know further that according to a tradition I have received from earlier generations, the eleven verses in Scripture that

ומסימין באות נו"ז – קבלה הוא בידי שהן טובים מפני
כשפים ועין הרע. ועל כן טוב לומר אחד עשר פסוקים,
הנזכרים בפעימות, מהתחלין בנו"ז, תפלה
קצרה זו:

רבונו של עולם, האל עמוק בית ישראל מכל מי ני בשופים
ומכל מי ני עין הרע, וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו
שבמזכירך, שלאسلط עליהם עינא בישא דבלעם בן בעור,
כן תפרס כנפיך עליהם ברחמים הרבהם להיות מכוסים
(במקסה ובהנאה) בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא
אתה סתר לי, רני פלט וגומר. וכל אשך כשהיא

begin with the letter *nun* and end with the letter *nun* are efficacious in warding off sorcery and the evil eye. Therefore after one recites these verses in the *Ma'amados* of Sunday it is good to recite this short prayer:

Master of the Universe! Save Your people the House
of Israel from all forms of sorcery and from all manifesta-
tions of the evil eye. And just as You spread Your wings
over our ancestors in the desert so that Bilaam's evil eye
would have no dominion over them, so too spread Your
wings over us in Your abundant mercy that we should be
concealed with a covering and shield of Your holy names
from every manifestation of the evil eye.

Then recite the verse, "You are my shelter, from distress
You preserve me; with glad song of rescue You envelope me,
selah" (Tehillim 32:7).

And when a pregnant woman recites these eleven verses she

מעברת – **כַּשְׁחִיא אָוֹמֶרֶת הַאַחֲד עַשְׁר פָּסּוּקִים הַנִּזְכְּרִים לְעֵיל – תְּהִיחָה בְּטוֹחָה, דְּלֹא שְׁלַטָּא עִינָּא בִּישָׁא עַל הַיּוֹלֵד.**
עַל כֵּן יִזְהַר הָאָדָם לֹמֶר אַחֲד עַשְׁר פָּסּוּקִים הַנִּזְכְּרִים לְעֵיל,
וַיְהִי נִצּוֹל מְעֵין רֵעַ. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצָוָן!

can rest assured that no evil eye will have dominion over the fetus.

Therefore a person should be certain to recite these eleven verses and he will be spared from the evil eye. Amein, so may it be His will.

CHAPTER 33

פרק לג

חכמינו זכרונם לברכה תקנו לומר שלוש פעמים "זהו רחום יכפר עוזן וגוז", דהיינו מ"הצד לה' קראו בשמו", ואחת ב"ובא לציון גואל", ואחת בתחילת תפלה מעריב. והכוונה כי בפסוק "זהו רחום וגוז" יש שלוש עשרה תיבות בנגד שלוש עשרה מדות הרחמים, ושלוש פעמים שלוש עשרה עולים שלשים ותשעה. והכוונה, באשר בכל יום ביום היוצר הארץ מתגבר על האדם, ובকשי אשר יכול האדם להנצל מהחטא, שנתחייב עליו שלשים ותשעה מלכות. ועל כן תפלה זו מועלת לבקש מהקדוש ברוך הוא שיכפר עוזנו,案לו הוא נלקה

Our Sages instituted that we recite three times a day the verse, "And He, the merciful One atones iniquity, and does not destroy; He frequently withdraws His anger, and does not arouse all His rage" (Tehillim 78:38). It is said once in the prayer "Acknowledge Hashem, call upon His name," once in "And a redeemer will come to Tzion," and once at the beginning of the evening service.

The reason for this is as follows: In this verse there are thirteen words, corresponding to the thirteen Divine attributes of mercy and three times thirteen is thirty-nine. Now, each day the evil impulse overwhelms a person so that it is only with the greatest difficulty that he is able to avoid committing sins carrying the penalty of thirty-nine lashes. Thus the recitation of this verse is a way of requesting the Holy One Blessed is He

מליקות שלשים ותשע, ולא ישחית בעבورو לענשו. ובಹיות כי הצעון גורם לעוזר המשיחיים אף וחתמה, כי אף וחתמה, הימה תמיד מקטינים על ישראל בהיותם במצרים, והקדוש ברוך הוא ברוב חסדייו ורחמייו נגלה על ישראל עמו בזכות שלשה אבות בשלשה שמונות קדושים: אקו"ק, יקוק, אדנו"ת, שעולין למספר יב"ק, שהן הראשי תבותינו ביום קראנו. על כן אומרם פסוק זה: "והיה רחום וגו' כל חמתו", ואחר כה תכף: "ה' הוושיעת המלך יעננו ביום קראנו".

to grant atonement for the person's sin as if he had actually received the lashes, in order that he will not be destroyed on account of it.

For iniquity provokes the destructive forces called "anger" and "wrath." It was these that brought indictments against Israel continually while they were in Egypt so that the Holy One Blessed is He, through His graciousness and compassion only revealed Himself to save them in the merit of the three Patriarchs.

When He did reveal Himself it was in the form of the three Divine names: *E-H-Y-H* ("I will be"), *Y-H-V-H* (Tetragrammaton) and *A-D-N-Y* ("Lord"). The sum of the numerical values of these names is 112, which is equal to that of the acronym *YB"K*, the initial letters of the words, *Ya'aneinu be'yom kareinu* — "He will answer us on the day that we call out" (Tikkunei Zohar Chadash 130a). For this reason after we recite the verse, "And He is merciful, etc.," we then recite the verse, "Hashem will save; the King will answer us on the day that we call out" (Tehillim 20:10).

ובהיות כי גדול פח עניין מלכות, שהו מצילין משלשים ותשע קללות, שנתקלל בה הנחש, ומהפכו השלשים ותשע קללות לט"ל של ברכה, הנוטף בעתים הקבועים טפין על ראש בני אדם, החפצים לדבק ביראת ה', וזהו הטל מעוזר אותם לדרך היראה, והוא מפש טל של תחית המתים, שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו המתים, וטל זה מיחד לקרב נפשות המתים אל הקדשה.

על כן אל תטעלו במלכות על כל פנים פעמי אחת בחודש, כי על זה התפלל גם כן אברהם אבינו זכרונו לברכה באמרו: "אולי ימצאו שם ארבעים". قدאית בזוהר,

Lashes are of tremendous benefit and can save a person from the thirty-nine curses with which the primordial snake was cursed (the acronym for 39 is *lot*, which means “curse”). In fact, they transform these curses in to the “dew” (*tal*) of blessing (*tal* is comprised of the same letters as *lot* in reverse).

This dew drips down at specific times upon the heads of those who desire to cling to the awe of Hashem, awakening them to the ways of awe. It is identical with the “dew” with which the Holy One Blessed is He will one day revive the dead. Its special power is that it pulls the souls of the dead towards holiness.

Therefore one should not neglect submitting to lashes at least once a month. This is what our forefather Avraham was alluding to when he said to Hashem, “Perhaps there will be found there forty [righteous men]” (Bereishis 18:29). As the Zohar (1:104b) clarifies the meaning: “Perhaps there will be

שְׁכֹונַתּוּ הִיה: אָוֶלִי יִמְצָאוּ שֵׁם בְּנֵי אָדָם, שְׁלוֹקִין מֶלֶקִית אַרְבָּעִים. וַיֹּאמֶר ה' לֹא אֲשַׁחֵית וְגֹז'

וְכַמּו שִׁפְטָל עַל הָאָדָם לְקַבֵּל עָלָיו מֶלֶקִות אַרְבָּעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי שְׁלָא יַלְקֵחַ מֶלֶקִות בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי יֵשׁ הַרְבָּה עֲבֹרוֹת, שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכֻרוֹן לִבְרָכָה: הַעוֹשָׂה כֵּן, יְהִי בְּנָדִוי. וַהֲפִרְשָׁה הוּא: שְׁרָאוֹי הוּא לְנִדּוֹתָו. וְאִם כֵּן פְּשַׁלָּא נִדּוֹ אֶזְתוֹ בְּבֵית דִין שֶׁל מִטְהָרָה, אַזִּי הוּא מִנְדָּה בְּבֵית דִין שֶׁל מִעָלָה. וְזֹהוּ עֲנֵנִין רֵעַ לְהָאָדָם כְּשִׁמְנִידִין אֶזְתוֹ לְמִעָלָה, כִּי כָל זָמֵן שֶׁהוּא בְּנָדִוי – תִּפְלַתּוּ אֵינֶה גְּשִׁמְעָת, וְגַשְׁמָתוּ הִיא נָע וְנִדְמָחָז לְפִרְגּוֹזָא קְדִישָׁא, וְגַסְתָּלָקָת מִפְנֵנו שְׁמִירֹת שְׁשׁוּמָר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וּבְהִוּתוֹ בְּדַרְךּ אוֹ בְּשָׁאָר מֶקוּם סְפִנָּה, בְּקַל יִכְלֶל לְהַנִּזְקָק, כִּי הִיא

found there individuals who submit themselves to the forty lashes,” to which Hashem responded, “I will not destroy, etc.”

In the same way that a person must submit to lashes in this world in order that he will not be subjected to them in the next world, so, too, are there many transgressions on account of which the Sages say that one is put under a ban (*niddui*). What this actually means is that he is *worthy* of being placed under a ban and if he is not placed under one by the earthly court then he will be placed under one by the Heavenly court.

It is a very serious matter for a person to be placed under a ban On High, for all the while that he is under the ban his prayers are not heard and his soul is compelled to wander back and forth outside of the Holy Partition. He also forfeits the protection of the Guardian of Israel. Then when he is on the road or in any other place of danger he may easily come to

בַּהֲפֹקֶר מִמְּשָׁבֵחַ, כִּי אֵין מִשְׁגִּיחַ עַלְיוֹ מִן הַשְׁמִים; וּבְאָמָּשָׁתָו הִיא מַתְעַבְּרָת מִמְּנוּ בְּאוֹתָן הַיּוֹם, אַזִּי יְהִי הַתְּינָוק אֶחָד מִן הַפּוֹשָׁעים וְהַמּוֹרְדִים בְּדַת אֱלֹהֵינוּ.

וְאָمָּן, מִי שַׁהְוָא חֲכָם וּנְבוֹן בַּתְּכִילַת הַחֲכָמָה, יַתְבֹּונֵן בְּעַצְמוֹ, שְׁהַכְּרֵת גָּדוֹל הָוָא לִמְהָר וְלִזְרָן לְתַקְנוּ דָּבָר זֶה בְּלִי אֲחֹור וּעֲפֹב, כִּי מִי יוֹדֵעַ מָה יוֹלֵד יוֹם, פָּנִים יְמֹות פְּתָאָם, וְלֹא יַשּׁוּב נְשָׁמָתוֹ לִמְקוֹם אֲשֶׁר הָיָא נְחַצְּבָת מִמְּנָה, וּנְשָׁמָתוֹ תְּהִיָּה מִסּוֹרָה לְמִשְׁחִיתִים וּמִחְבְּלִים אַכְזָרִים.

לֹזֶה אַכְתֵּב הַתְּקִוָן בְּאָن מֵה שְׁמַצְאָתִי בְּתוֹךְ בְּכֻתְּבֵי הָאָרֶן, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְהִיא שִׁיבְחָר הָאָדָם יוֹם אֶחָד לְהִזְמִין פָּנָוי מִכָּל עַסְקָיו, וְכָה יַתְהַגֵּג: יַבְחַר מִקּוֹם מִיחַד בְּבֵיתוֹ וַיֵּשֶׁב עֲלֵ

harm, for he resembles completely a discarded object over which Heaven has removed its supervision.

And if his wife conceives while he is under the ban the child will fall into the category of “those who willfully transgress and rebel” against the laws of our God (Yechezkeyl 20:38).

Therefore whoever is very wise and perceptive will consider that it is imperative that he rectify this situation with all haste and without delay. For who knows what the day will bring? Perhaps he will die suddenly and his soul will be unable to return to the place from which it was excavated but will be given over to cruel destructive and damaging spirits.

Therefore, I will write the following plan of rectification found among the writings of the Ari, z”l (*Or Tzaddikim*, 35:14). First, he must select a day on which to set aside all other affairs and conduct himself in this manner: Let him choose a suitable place in his house and sit there as one under a ban and recite:

הארץ במנגדה ויאמר: הרייני יושב לכבול עלי נזיפה ונדי, שהתחייבתי מפי בית דין של מעלה על החטאיהם והעוננות והפשעים, שחתמתי וטעיתי ושפשתתי. אני עצב נבזה, הרביתי אשמהתי בתורתה, בגדיyi ביראה, פגמתי בספירוטיך, השלחתי פגם בקדשיה, והפmis היוצאים מבית הר' הולכתים לבית הכסא – מקום הטנפת, אשת הזמה, הרסתי מזבח שלה, חלلت בrichtה בהכנסת ערלה על ברית הקדש, פגמתי בז"ה אותיות הקדושים, נתתי גבורה לחיצונים. והנה אם נתחיבתי נדי מפי בית דין האדק או מפי הקדוש ברוך הוא ושביגתיה, הרי ישבתי

I am hereby sitting here in order to accept upon myself a rebuke and a ban because I have been condemned by the Heavenly court for my sins, iniquities and transgressions, by which I have sinned, acted iniquitously and transgressed. I am a despised form. I have incurred much guilt on account of Your Torah. I have behaved treacherously with regard to Your awe. I have blemished Your emanations. I have brought defect to Your holy things.

I have diverted the waters flowing from the House of Hashem towards the outhouse, a place of filth, a woman of harlotry. I have destroyed Your altar; I have defiled Your covenant by drawing a foreskin over the holy mark of the covenant. I have blemished the twenty-seven (the numerical value of *zach* — “pure”) holy letters. I have strengthened the malignant spirits called *chitzonim*.

And if I have incurred a ban from the court of righteousness or from the Holy One Blessed is He and His

בְּזַד וַקְבָּלָתִי עַלִי הַדָּין, וַמְתַחַרְטֵת וַמְבַכֵּה עַל עֲוֹנוֹתִי:
חַטָּאתִי, חָעוֹנִיתִי, לֹא אֲשׁוֹב עוֹד בַּדָּרֶךְ הַזֶּה. הַתָּר, הַתָּר,
יוֹצֵר בְּרָאשִׁית! סְלָח, אֲבִיר יַעֲקֹב, כִּי אֶל מֶלֶךְ טֹב וְסַלָּח
אַתָּה, וְסִיעָנִי לְהִזְמִין מַהֲשָׁבִים אַלְיכָה בְּכָל יוֹם בְּלֵב שָׁלָם,
וְלִחְטָאתִי לֹא תִזְכֶּר עוֹד, אָמֵן סְלָה.

וְהַגָּה מְהֻרָּאוֹי לְהַצִּיג לְךָ יְחִוּד גָּדוֹל וְנוֹרָא; אַךְ בְּאַשְׁר אֵין
כָּל מְזֻחֵין שָׂוִין, וּבְפִרְטֵת אַשְׁר הַלְּבָבוֹת נִתְמַעְטוֹ, פָּנָן יְהִרְסָ
וַיַּהַפֵּךְ הַסִּדְרָ, וּנְמָצָא קָלְקוֹל וְלֹא תָקוֹן. עַל כֵּן הַצְגָּתִי לְךָ
תְּפִלָּה קָצָרָה בָּמְקוֹמָה, וְהַבּוֹחֵן לְבָבוֹת יַקְבִּיל לוֹ לְרִצּוֹן, וְזוֹ
הִיא: רְבֹונָנוּ שֶׁל עַזְלָם! גָּלוּי וִידּוֹעַ לְפָנֵיךְ, כִּי חִשְׁקָה נְפָשִׁי

Shechinah, look, I have sat alone and accepted upon myself the decree. I am filled with remorse and weeping over my iniquities. I have sinned and done iniquitously, but I will return to those ways no more.

Therefore, Fashioner of Creation, release me! Mighty One of Yaakov, pardon me! For You are a benevolent and forgiving King. Help me to be among those who return to You every day with a whole heart and do not recall my sin any longer. Amein, *selah*.

I would really like to present here a great and awesome formula for unifying the Divine name. However, since not all minds are on the same level, especially since our understanding has declined, I am concerned less the reader invert the order of things and cause further harm rather than rectification. Therefore I will present a brief prayer instead, and may the One who examines hearts accept it with favor:

Master of the Universe! It is openly known to You that

מֵאַד לֹוֶר פְּסָוקִים שֶׁל יְחִידִים וְלֹכְנוּ בָּהֶם יְחִיד גָּדוֹל
וּנוֹרָא לִיחַד שְׁמוֹתִיךְ הַקָּדוֹשִׁים בָּאַהֲבָה, אֲךְ עֻזּוֹנוֹתֵינוּ
אָגָרוּ עָלֵינוּ, וְכַמֵּשָׁא כִּבְדָו עַלְינוּ, וּמְחַמָּת בָּנוּ נִתְרַבָּה
הַחַמָּר הַגְּשָׁמִי כָּל כֵּה, עַד שְׁאֵין אָנוּ יִכּוֹלִין לְכֹונָן הַיטָּב
כְּרָאוֹי, וְפָנָן נִקְלָקָל וְלֹא נִתְקַנוּ מְחַמָּת עַוּרָן הַגְּגָעָה בְּעוֹזָנוּ.
אַיְךְ אָוֶל לִקְרָב וְלִגְשַׁת אֶל מָקוֹם הַקָּדְשָׁה, וְאַיְךְ לְבוֹא אֶל
שַׁעֲרֵי מֶלֶךְ מֶלֶכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּלֹבּוֹשׁ שַׁק?!
וּבָכָן, רְבּוֹן עַלְמָא, חֹס נָא וְחַמָּל נָא, אַדוֹן הַסְּלִיחָות,
וַיַּעֲרֶב לִפְנֵיךְ אֶל רַם וְנִשְׁא תְּפִלּוֹתֵינוּ, כְּאָלוּ תִּקְנַתְּנִי כָּל
הַפְּגָמִים וְהַעֲבָרָתִי כָּל הַכְּתָמִים עַל יָדֵי פָּנוֹת הַיְחִידִים; בָּנוּ

my soul greatly longs to recite the verses of unification with the intention of bringing about a great and awesome unification of Your holy names with love. However, our iniquities have overwhelmed us and they weigh upon us like a heavy burden. For this reason physicality has come to dominate us to the degree that we are unable to have the proper intentions. Therefore we are concerned lest we cause harm rather than rectification, on account of our iniquities.

How, then, can we possibly draw near and approach the holy place? How can we enter the gates of the King of the Kings of Kings, the Holy One Blessed is He, while we are dressed in sackcloth?

Therefore, Master of the Universe, please have pity and compassion upon us, Master of Forgiveness. And let our prayers be sweet to you, exalted and lofty God. And let all the blemishes be rectified and the stains cleansed

יהיו מתקנים היטב בתפלה זו, שאני אומר בשבazon לב
וברוח נמוכה, ולב נשבר ונדרה אלhim לא תבהה!
ואחר כך יקום מן הארץ וייה עוסק כל היום בתפלה
ובתורה, אז מן השמים ירחמו ויסירו מעליו ענש הנדי,
שנתנה מן השמים, בשלא מנדין אותו בית דין של מטה,
ויהיה לבו נכוון ובתו, בשינה גם פטור לעל, אז ישב
ורפא לו.

והנה אציג לך פרק מיוחד על איזה דברים שהאדם הוא
חייב נדי וחרם.

through this prayer that I am reciting with a broken heart
and a lowly spirit, just as if I had carried out the proper
rectification. For, “a broken and contrite heart, O God,
You will not despise” (Tehillim 51:19).

Afterwards let him rise from the floor and spend the rest of
the day engrossed in prayer and Torah study. Then Heaven will
have mercy upon him and remove from him the punishment
of the ban imposed upon him by the Heavenly court, provided
that he was not subjected to a ban by the earthly court as well.

If he conducts himself as I have outlined let him feel
confident and assured that, “He will return and heal him”
(Yeshayahu 6:10).

Now I will dedicate a chapter especially to the question of
which transgressions are subject to a ban (*cherem* or *niddui*).

CHAPTER 34

פרק לד

אלו דברים שהבית דין מחייבים לנידות למי שעובר עליהם: הראשון – מי שסםך בMBOL פה, חס ושלום. השני – מי שאוזן באמה ומוציא שפיכות זרע לבטלה. השלישי – המקל במצוות דרבנן, כגון המזיל בנטילת ידיים, או המזיל בדין מקצת וכיוצא בהם באסורי דרבנן. הרביעי – המזיל בכבוד תלמידי חכמים, הוא בפניו והן שלא בפניו. החמישי – המחלל את השם על ידי שסםך דברי גדופים על כלל בני ישראל. השישי – מי שהוא אלם וסרבן, ואינו רוץ לציית דין, ומגע את בעל דין, שמקרא היה להיות בשב ואל תעשה, או שגורם להוצאה לו ממון רב בהוצאה המשפה. השביעי – האומר שירות ותשבחות במריצה, ואינו

These are the offenses for which the court is obliged to impose a ban (*niddui*): 1. For using crude speech, Heaven forbid. 2. For holding one's reproductive organ and wasting seed. 3. For neglecting rabbinical ordinances such as the washing of the hands, the laws of *muktze*, etc. 4. For denigrating Torah scholars, whether in their presence or not in their presence. 5. For desecrating the Name of Heaven by [antagonizing a gentile into] cursing the Jewish people. 6. For refusing to obey the directives of the court, if one is powerful and stubborn, causing the plaintiff the aggravation of being unable to extract his due or of having to spend large sums to enforce the settlement. 7. For reciting the songs and praises

מוֹצִיא מְפִיו הַתְבוֹת בָּשָׁלוֹמֹת בְּשֶׁפָה בָּרוּךְ מִן "בָרוּךְ שָׁאָמֵר" עד תִּפְלַת "יִשְׂתַבֵח". הַשְׁמִינִי – הַמְלֻיעִג עַל אָדָם כְּשֶׁר וַיְשַׁר. הַתְשִׁיעִי – הַמְדָבֵר הַרְבָה עַם אֲשֶׁר שֶׁאָין אֲשֶׁתוֹ כִּדִי להַסְתַּכֵל בַּיּוֹם, וְהוּא יִכְלֶל לְקַאַר אֶת דְבָרָיו, וּמִכּוֹן לְמִלְאֹות תָאוֹת הַيָּצָר הַרְעָ. הַעֲשִׁירִי – הַמְחַזֵיק בְּמַחְלָקָת וּמְחַנֵיךְ לְרֹשֶׁע, וּמִתּוֹךְ חַנִיפּוֹתָו מְחַזֵיק מַעֲשָׂיו של הרשע, שהוא מתגבר והולך.

ועל אלו הדברים צריך הבית דין של מטה להחרים; ואם לא יחרימו אותו בין דין של מטה, אז הוא מחרם בבית דין של מטה, וצריך לעשות תקון, כמו שכתבתني בפרק לג. ועבירה החמורה שבאלו עשרה עבירות הנזקנות לעיל, היא המנבל פיו והמדובר דבר אפיקורסות על תלמידי

from “Blessed is He Who spoke” until “Let His name be praised” hurriedly and without expressing the words fully and clearly. 8. For mocking an upright person. 9. For speaking excessively with a woman other than one’s wife, in order to gaze at her beauty when it is possible speak more briefly but one’s intention is to satisfy the evil inclination. 10. For affirming the deeds of an evildoer, causing his power to increase, either by supporting his faction in a quarrel or through flattery.

For these offenses the earthly court is obliged to impose a ban and if they fail to do so, one is automatically imposed from On High, requiring him to utilize the plan of rectification outlined in the previous chapter.

The most serious of all these offenses are: the use of crude speech, speaking irreverently about Torah scholars and behaving forcefully and uncooperatively in matters of litigation.

חכמים, וכי שהוא אלם וסרבו. ועוד מדה אחת חמורה מכל הנזירות לעיל, שגם כן בית דין של מעלה מנדין אותו: המעז פניו בפני בני אדם, ואין לו בשות כלל. לא די לו בחרם ונדי הנסיך לעיל, עונשו הוא להתגלל בבלב. וזה שאמר הכתוב (ישעיהנו, יא): "והכלבים עזיז נפש". ואם תאמר: גלגול בבלב הוא ענש קל – בוא וראה דבר אחד והתבונן בענש זה, כי מה שהוא בא על אשת איש, רחמנא לצלן.

ודע לך, מעשה אחד הובא בכתביו האר"י, זכרונו לברכה, שבימיו היה איש חסיד אחד, ושמו רבי אברהם בן פואה זכרונו לברכה, והוא היה איש עשיר גדול, וידו היתה פתוחה לעניים ואבויונים. ואצלו היה דר יהודי שכנו, והוא מתעסק

But there is another form of conduct for which the Heavenly court also imposes a ban that is more serious than any of these. That is, speaking to others brazenly and without any shame at all. For this offence the ban discussed above is not sufficient, therefore his soul is reincarnated as a dog. This is the meaning of the expression, “And the brazen-souled dogs” (Yeshayahu 56:11). And if you suppose that being reincarnated as a dog is a minor punishment, consider that the same punishment is meted out to one who has relations with a married woman, Heaven spare us.

You should be aware of an incident cited in the writings of the Ari, z”l. In his day there was a certain pious man named Rabbi Avraham ibn Puah, z”l. He was very wealthy and his hand was always open to the poor and needy. Nearby there lived another Jew who was involved in commerce with Rabbi

במשא ומטן עם אשת רבי אברהם הנזכר לעיל, כי אשתו הייתה מסגלה למשא ומטן. ופתאום בא על אותו השם חלי ונפל למשכבר ימים רבים, עד שהתחל בשרו לרקב עליו. אף ערוותו נركב, ופזר ממונו רב בהזאת רופאים, ולא מצא עזר ותרופה למכתו, ומתח האיש ההוא באותו חליביסורים קשים ומרים. ולאחר כמה שנים בא כלב אחד, ותמיד היה מסביבאות הבית של החסיד רבי אברהם אבן פואה הנזכר לעיל, והכלב, הנזכר לעיל, היה כלב שחור מכער מאד. בשראו אותו האנשים היו מפחדין מפניו, כי פניו היה כמו מזיק, והוא תמיד מגרשין את הכלב והוא מבית רבי אברהם חסיד הנזכר לעיל במקלות. והוא הכלב חזיר ובא. ותמיד בשעה רבי אברהם הנזכר לעיל משפיכים לבית הכנסת, היה מוצא זה הכלב שחור עומד אצל הדלת, וזה

Avraham's wife, who was a clever business woman. One day the neighbor suddenly took ill and was bedridden for many days. Eventually his flesh began to rot away, including that of his reproductive organ. He spent enormous sums on medical expenses but found no remedy for his illness, and he finally died after intense and bitter suffering.

Several years later a dog appeared and began lingering around the home of Rabbi Avraham ibn Puah. It was a black and very ugly dog.. Those who saw it were very afraid, for its face was that of a malignant spirit. Again and again they chased the dog away from Rabbi Avraham's house with sticks, but it kept coming back. Whenever he would arise to go to the synagogue he would find the black dog standing by the door

מִמְתַיּוֹן עַד שִׁיפְתָּחָה הַדֶּלֶת, וְהִיא רׂוֹצָה לְשִׁמְטָת אֶצְמוֹ אֶל הַבַּיִת, וַתִּמֵּיד הִיה רַבִּי אַבְרָהָם חֲסִיד מְגֻרָשׁ אֹתוֹ, וַצְוָה לְנַעַל הַדֶּלֶת אַחֲרָיו. אַף עַל פִּי כֵּן חִזֵּר הַכְּלָב וְהִיא מִמְתַיּוֹן בַּדֶּלֶת עַד שִׁיפְתָּחָה.

וַפָּעָם אַחֲת אָרָע, שִׁיצָא הַחֲסִיד בְּהַשְׁכָּמָה מַפְתָּח בַּיְתָו, וַשְׁכָחַ לְנַעַל פָּתָח הַדֶּלֶת שֶׁל הַבַּיִת וַשְׁלַח הַחֲדָר בַּיְתָה הַחֲרָף, וַתִּכְרַף דָּלָג הַכְּלָב לְבַיִת וַקְפֵץ מִחְדָּר לִחְדָּר, עַד שְׁהִיא מִגְעַן לִחְדָּר שְׁהִיְתָה שֵׁם אֲשֶׁתוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם, הַנִּזְכָּר לְעַיל, שׁוֹכַבְתָּה עַדְין בַּמְטָה שֶׁלָּה, וַמַּצְאָה יִשְׁנָה. וַקְפֵץ הַכְּלָב עַל הַמְטָה וַנִּשַּׁךְ בָּה נְשׁוּכִין בַּהֲרֵבָה פְּצָעִים וְחַבּוּרִים, וַאֲחַר כֵּה בָּרָח מִהַּבֵּית. וְהִאָּשָׁה הַנִּזְבְּרָת לְעַיל צַעַקָּה מָאֵד, עַד שְׁקוֹלָה נִשְׁמָעָה בַּבַּיִת הַאֲרֵי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה.

waiting for him to open it, whereupon it would try to force its way inside. Rabbi Avraham would chase the dog away and then instruct that the door be latched behind him. Nevertheless, the dog would return and wait for the door to be opened once more.

One morning when Rabbi Avraham left the house he forgot to latch the doors both to the main entrance as well as to the winter quarters therein. Immediately the dog sprang forward, running from room to room until he found the chamber where Rabbi Avraham's wife still lay asleep in bed. The dog leaped upon the bed and began biting her again and again causing many wounds and bruises. Afterwards it fled the house. The woman let out such a great cry that her voice was heard even in the house of the Ari.

ובא בעה רבי אברהם חסיד ושאר אנשים להרב רבי יצחק לוריין, והשיב: הסבה היה, כי האשה הזאת נעשית בעזונותיה הרבים אשית איש עם השכן שלו, שכבר מת, וזהו הכלב שחזר היה בו נשפטו, והוא היה גורמת בפתוי דבריה ובנותיות מעות להשכן, הנזכר לעיל, לשכב אצלה דרך אשות, על פון עשה הכלב עכשו נקמה באשה.

ואחר כך השיבו את האשה שtagid האמת – והודית, שבעזונותיהם הרבים היה שוכב עמה בבית הסחורה, ועל כן נركב בשרו של אותו איש, וגם ערתו היה נركב. ואחר כך בקשה לעשות תשובה, ומטה בתוך תשובה; אבל החסיד גרשא תכף מביתו.

Then her husband Rabbi Avraham, accompanied by other men of the community, went to the Ari to inquire about the reason for this incident. He replied that on account of our many sins this woman had committed adultery with her neighbor who had now died, and that this black dog was the reincarnation of his soul. She had seduced the man with words and with money to sleep with her, on account of which the dog had now come to take revenge.

Upon hearing this they made the woman take an oath to tell the truth and she admitted that her neighbor indeed used to sleep with her in the storehouse. It was because of this that his flesh, including that of his reproductive organ, had rotted away. Afterwards the woman sought to repent and died in the course of her penance. But the pious Rabbi Avraham sent her away from his house immediately.

בזא וראה, שהעוזן של עזיז פנים יש להם עונש גלגול כלב,
כמו העוזן אשת איש. על כן צרייך האדם להנהייג עצמו
בבשחת פנים, ויראתה ה' תהיה על פניו תמיד, ואז טוב לו
יהיה סלה.

So you see that the punishment for brazenness, reincarnation in the form of a dog, is the same as that of an adulterer. Therefore one must always behave with a sense of shame and let fear of Hashem be upon his face at all times. Then all will be well with him, *selah*.

CHAPTER 35

פרק לה

כִּבְרֵי נַתְפֶּשֶׁת המנהג ברוב תפוצות ישראל,
להתענות ביום שפת בז אביו או
אמו מידי שנה, שקורין 'יארכיט' מטעמים ידועים. עיין
בספר נשמת חיים, משווים דרע מזל של אותו יום. אי
נמי דיש קצת דין לאביו או לאמו באותו יום תמיד,
ואמירת הקדיש והתענית מועיל להגצל ממקצת הדין
הזה. אמנים לא די בה להבד, אלא יראה למצא לעשות טוב
ביום הנזכר לעיל: אם הוא בעל תורה, יראה לחידש בו
אייזה דבר בתורה, אז יש תועלת גדולה לאביו ולאמו; ואף
בשאר ימות השנה, בשhaven מחדש אייזה חדש תורה

The custom of fasting on the anniversary of the death of a parent — known as the *yarhtzeit* — has spread throughout the Jewish world for reasons that are well known. Thus the author of *Nishmas Chaim* (Essay II, Ch. 28) explains that is because the son's own fortune (*mazzal*) is weak on that day. Alternatively it is because the parent undergoes some aspect of judgment every year on this date and the reciting of *Kaddish* and fasting by his offspring give him some protection from this judgment.

However, these actions are still not enough. Therefore the son should also engage in good deeds on this day, and if he is a scholar he should try to propound novel Torah insights, for this is of great benefit to the parent. At other times of the year, too, whenever the son propounds new insights for pure mo-

לשם, אֶז הַבָּנו מְשֻמָּח אָבִיו וְאָמוֹ בְכָמָה עֲטוֹרִין. וְמֵי שָׁזָּכָה, שָׁנְתָן בְּתוֹ לְתַלְמִיד חָכָם, וְכַשְׁחַתָּנוּ הוּא מְחֻדָּש אֵיזָה דָבָר תֹּרֶה לְאַמְתָּנוּ, אֵזִי מְתַعַּטְרִין לְחָמִיו וְחָמֹתוֹ גַם בְּכָמָה עֲטוֹרִין.

וְכָבֵר מִצְינוּ בְזָהָר, פְּרִשָּׁת נְשָׂא, גַּבֵּי רַבִּי שְׁמֻעָון בֶּן יוֹחָאי, שְׁבָחָר לוּ מִקּוֹם אֶחָד קָדוֹש עִם תַּלְמִידיו לְחִדְשָׁ שֵׁם חֲדוֹשִׁי תֹּרֶה וּרְזִין דָאוּרִיתָא. הִי שׁוֹמְעִין בַת קּוֹל: אֲשֶׁרִיה, רַבִּי שְׁמֻעָון בֶּן יוֹחָאי, עִם תַּלְמִידֵיה, דָהָא אַתְגָּלוּ לְכֹונָ מה דָלָא אַתְגָּלוּ לְכָל צְבָא מַעַלה. וְחֲדוֹשִׁים אַלְוּ לֹא נַתְגָּלוּ מִיּוֹמָא דְקָאִים מֵשָׁה רַבְּנוּ, עַלְיוֹ הַשְׁלוּם, עַל טוֹרָא דְסִינְיָן וּבְכָמָה פָּתּוֹת שֶׁל מְלָאָכִי הַשְׁרָת מַתְקַבְּצִין שֵׁם לְשָׁמָעַ רְזִין

tives he brings gratification to his parents and they are adorned with many crowns.

And if the deceased merited marrying off his daughter to a scholar, whenever his son-in-law propounds a true insight the father and mother-in-law are also adorned with crowns.

This concept is already mentioned in the Zohar (*Parashas Naso* 144a). Thus it is recorded that Rabbi Shimon ben Yochai selected a certain holy place where he sat with his disciples, propounding novel insights and revealing secrets of the Torah. Then they heard a Heavenly voice saying, “Fortunate are you, Rabbi Shimon ben Yochai and your disciples, for what has been revealed to has not been revealed to all the hosts of Heaven; these insights that have never been revealed since the time that Moshe Rabbeinu stood upon Mount Sinai!”

Then several groups of ministering angels gathered round

דָאָרִיתָא, וְהַאֵי יוֹמָא אֲקָרֵי לְמַעַלָה 'הַלִילָא דָרְבִי שְׁמֻעוֹן בֶן יוֹחָאי'.

אמֶר רַבִי שְׁמֻעוֹן בֶן יוֹחָאי: תָוְהַנָא עַל הַהוּא חָגֵיר חָרָצִין (פְרוּש: חָגֵיר מִתְנִים) הוּא אַלְיהוּ הַנְבִיא, דְכַתִּיב בֵיהֶ: וַיַּחֲגַר אֶת מִתְנִיו. אֲפָמָי לֹא אֲשַׁתְּבַח בְּגֹז אַיְדָרָא דִילָן (רָצָה לוֹמָר: אַיְדָרָא הוּא הַמְקוּם, שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין תִּפְמוֹן, נִקְרָא כֵה). בָזְמָנָא דָאָתְגָלִיהֶ מְלִין אַלְיוֹן קְדִישָׁין. אֲדַהֲכֵי אָתֵי אַלְיהֵי, קְפֻטוּרִי נְהִירִין. רָצָה לוֹמָר: נִיצּוֹצִין בְּאַנְפּוֹי. אָמֶר לֵיהֶ רַבִי שְׁמֻעוֹן: מַאי טָעַמָא לֹא שְׁכִיחַ מַר בְּקָרְדוֹטָא גְלִיפָא דָמָאָרִיה (רָצָה לוֹמָר: בְמִינֵי מַטְעָמִים) שְׁעַשְׂינוּ לְהַקְדּוֹשׁ בָרוּךְ הוּא בְּחַדּוֹשִׁי דָאָרִיתָא בַיּוֹמָא דְהַלּוֹלָא? אָמֶר לֵיהֶ אַלְיהֵי: חַיֵיךְ רַבִי, דְבָעִינָא לְאֲשַׁתְּבַחָא עַמְכוֹן, וְלֹא יְכִילָנוּ, דְהַהְוָא יוֹמָא שְׁדָרְנִי הַקְדּוֹשׁ בָרוּךְ הוּא לְמַעַבֵּד נְסִין לִרְבָ

to hear those Torah secrets and that day became known On High as the “Rejoicing (*Hilula*) of Rabbi Shimon ben Yochai.”

Rabbi Shimon ben Yochai said, “I am surprised at that one who is girded at the waist (i.e., Eliyahu the prophet). Why was he not here in our threshing floor when these holy matters were being revealed?”

While he was speaking, Eliyahu arrived with sparks of light upon his face. Rabbi Shimon said to him, “Why was the master not present for numerous delicacies that we arranged before the Holy One Blessed is He on the Day of Rejoicing?”

Eliyahu responded, “By your life, Rabbi, I wished to be present but was unable, because on that day the Holy

המנונא סְבָא וְחֶבְרוֹהִי, דָּאמֵסְרָא בְּאַרְמוֹנָא דְּמֶלֶכָא,
וְעֲקָרְתִּי הַיְכָלִין דְּמֶלֶכָא, וְהַפְּכָתִי הַהִיכָּל, וְאַרְחִישָׁנָא נְסָא,
דְּמַטוֹ מְאַתָן וְאַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה פּוֹדְשָׁכִי, שֶׁהָיוּ מַקְטְּרִים
עַל רַב הַמְנוֹנָא סְבָא. וְאַפִּיקָנָא לִרְבּוֹ הַמְנוֹנָא וְחֶבְרוֹי
וְהַעֲמָדָתִי אָוָתָן מַרְחָזָק לְבִקְעַת אָוָנו — וְאַשְׁתְּזִיבָנִי.
וְהַכְּנָתִי תְּפִנָּה מְזוֹן — לְחַם וּמִים, כִּי תַּלְתָּא יוֹמָן לֹא אֲכַלִּי,
וְכָל הַאי יוֹמָא לֹא בְּדָלֵנָא מִנְיהָו. בְּדַתְבָּנָא שְׁמֻעָנָא קְלִין
וְחַדּוֹה רַבָּה לְמַעַלָּה. וְשָׁאַילָנָא: מַהוּ ذָא חַדּוֹתָא? וְאָמָרוּ
לוֹן: ذָא הוּא יוֹמָא דְהַלּוֹלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי, זְבָאתָה
אַנְתָּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יוֹחָאי, זְבָאתָה חַלְקָה, זְבָאתָה חַלְקָה.

One Blessed is He sent me to perform miracles on behalf of Rav Hamnuna the Elder and his companions who had been delivered to the king's palace. So I uprooted the palace and overturned it, and a miracle occurred in which two hundred and forty-five of nobles who had leveled accusations against Rav Hamnuna were all killed.

"I extricated Rav Hamnuna and his companions and stood them up at a distance in the Valley of Ono and they were spared. Then I prepared sustenance for them there — bread and water — for they had not eaten for three days. I did not part from them that entire day.

"When I returned, I heard the sound of voices and rejoicing On High. 'What is the cause of this rejoicing?' I inquired. And they informed me, 'This is the Day of Rejoicing of Rabbi Shimon ben Yochai!' Fortunate are you Rabbi Shimon ben Yochai. Fortunate is your lot and fortunate are your companions sitting before you! How

דְּחֶבְרִיא דַּיְתָבֵין קָמָה! כַּמָּה דְּרָכֵינוּ אֲתַתְּקָנוּ לְנַהֲרָא לְכָוֹ מִן
נַהֲרִי אֲפְרִסְמָוֹן דְּכִיא, וְתָא חִזִּי: יוֹמָא דֵין בְּגִינָךְ אֲתַעֲטָרוּ
חַמְשִׁין כְּתָרִין לְרָבִי פְּנַחַס בָּן יָאִיר חֹתְנָךְ וּכְוֹ'. הָרִי מְבָאָר
מְעֻלָּת לְמוֹד הַתּוֹרָה לְשָׁמָה, וְכֵן כָּל מְعֻשִׂים טוֹבִים שְׁעוֹשָׂה
הָאָדָם רִימָחַ נִיחּוֹת לָהּ בָּאָמָשׁ שְׁעוֹשָׂה לְשָׁמָה. וְכֵן הִיא, חִסְּדָוּם,
וְשְׁלוּם, לְהַפּוֹךְ בְּשָׁעוֹשָׂה שְׁלָא לְשָׁמָה.

וְכֵן מִצְינוּ שֶׁם בְּזָהָר: כִּד סְלִיק רַבִּי חִיא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, קָרָא
בַּתּוֹרָה עַד דְּהָיוּ אָנְפּוֹי נְהִירִין פְּשָׁמָשׁ. וְכֵד הוּי קִימָיו לְפָנָיו
כָּל אָנוֹן דָּהּוּ לְעֵין בָּאוּרִיתָא, הוּי אָמָר: דֵין אֲשֶׁתְּדָל
בָּאוּרִיתָא לְשָׁמָה, וְדֵין שְׁלָא לְשָׁמָה, וְהָיו צָלִי עַל הַאִי דְּהָיו!

many paths have been prepared to bring you illumination from the rivers of pure balsam? Come and see that on this day fifty crowns were bestowed upon your father-in-law Rabbi Pinchas ben Yair . . .”

It is clear from this passage how valued are Torah insights that are propounded for pure motives. Similarly all good deeds bring pleasure to Hashem when they are done for pure motives.

But the opposite is also true, Heaven forbid, when these deeds are done for ulterior motives, as we find in another passage from the Zohar (1:190a):

When Rabbi Chiyya emigrated to the Land of Israel he read from the Torah until his face shone like the sun. Then when those engaged in Torah study stood before him he was able to say, “This one studied for pure motives and this one for ulterior motives.” He would pray on behalf of those who study for ulterior motives that they

עסיק שלא לשמה דייטעך בו לשמה, ועל די זה יזכה לעולם הבא.

יומא חד פונה פלמיזא, דהוי לעי באורייתא, ואנפוי ירכין. אמר: וודאי מהרhar בחתאה איהו. אחד ליה ואמשיך ליה במלון סתימין דאוריתא, עד דאתישב רוחיה בגניה. מנו ההוא יומא ולהלאה שי עעל עצמו, דלא ירדף בתר הני הרהורין ביישין, ווישתדל באורייתא לשמה.

הכלל העולה: בכל עניין שיבוא לידי – ת התבונן בו היטוב, אם יש בו נחת רוח לאבינו شبשימים. ואם יש בו נזנoid עברה, חס ושלום, אזי לא יעלה לרצון לפניו הקדוש ברוך הוא. וזה לשון הזוהר (שם): בעי ליה לבך נש למבחן בחובי

learn to study for pure motives so that they may earn [a portion in] the World to Come.

One day a certain student was engaged in study when his face blanched. Rabbi Chiyya observed, “Surely he was contemplating a sin!” So he took hold of him and led him into a difficult Torah discussion until his spirit settled. From that day forward he resolved never again to pursue wicked thoughts but to engage in study for pure motives.

The general rule is that whenever a person has the opportunity to do perform deed he must reflect well whether or not it will bring pleasure to our Heavenly Father. And if it involves any trace of transgression, Heaven forbid, he can be certain that it will not find favor before the Holy One Blessed is He.

The Zohar continues:

A person must examine his iniquities every day, for

כל יומא ויוםא, דהא כד בר נש קאים מערסית, פירין – סחדיין קיימין קפיה בהדייה כל יומא. בעי בר נש למיקם – אנון סחדי אמרי ליה בשעתא דאפתח עינז: עיניך לנכח יביתו וגוו. קם ואתקין רגלוהי למיהך – אנון סחדי אמרי ליה: פילס מעגל רגליך וגוו. ועל דא כד איזיל בר נש בכל יומא בעי ליה לאסתטמרא מחובזוי, ובכל יומא ויוםא כד אתניא ליליה, בעי לאסתטכלא ולמבדק בכל מאי דעביד כל ההוא יומא בגין דיתוב מניהו (פרוש: אם יראה, שעשה בזזה היום דבר שאינו חгон – ישוב ממנה לבלתاي לעשות עוד בזזה פעם שניית). ויסתכל בהו תדייר בגין דיתוב. מה שאינו כן בהיותו אינו נותן אל לבו להסתכל ולעין במעשיו איך ומה הטעמה: אם מישרים או לאו, והוא הולך ועושה

when he arises from his bed, two witnesses stand before him to accompany him throughout the day. When he wishes to rise, the two witnesses say to him as he opens his eyes, “Let your eyes look straight ahead” (Mishlei 4:25) . . . When he stands up and prepares to walk they say, “Make straight the path of your foot” (ibid. 26) . . .

Therefore as a man goes about he must guard himself against iniquity the entire day. And every day when evening comes he must reflect and examine everything he did that day in order to repent of whatever was improper. He must contemplate them continually in order that he will repent.

But suppose that he does not take to heart the obligation to reflect and examine his deeds to see of what they consisted, what they were like and whether or not they were upright.

ופועל ומרבה דרכיו בולם בלתי חשבונו רע או טוב, הרי בכל אלו ההולכים בחשך, ולא ראו אור, ואינו נפקד במרום לטובה, ואינו דובר שלום אליו בבית דין של מעלה. ובימי חסידים הקדמוניים היו מדקדים שלא לפנו שלום, אם לא בדקו אותו היב בעמשו, כדי תטא בזוהר פרשת מקץ: רבי חייא ורבי יוסי היו אצל באורחא. אדכאי חממי חד בר נש, דהוי עתוי בעטופה מציצית וכלי זינין קשורים תחות בגדיו. אמר רבי חייא: בר נש דא חד מתניין אית בהה: או צפאה שלים איהו או רמאויתה ית בני עלמא איהו. אמר ליה רבי יוסי: הא חסידי עלאין אמרין: הוין דז

Suppose that instead he simply goes out and acts, engaging in numerous deeds and treading many paths without making any reckoning of whether his deeds are bad or good. Through this he joins the company of those who walk in darkness and never see the light. Heaven will bestow upon him no benevolence and nor will the Heavenly court bless him with peace.

Our pious predecessors were careful not greet a person with “peace” in this world either until they examined his deeds well. Thus it is related in the Zohar (*Parashas Mikeitz* 204b):

Rabbi Chiyya and Rabbi Yose were walking along the way. Meanwhile they saw someone coming towards them wrapped in *tzitzis* and with his weapons tied beneath his clothes.

Rabbi Chiyya observed, “One of two possibilities is true regarding this fellow. Either he is totally righteous or else he is intent on deceiving the world.”

Rabbi Yose said to him, “Did not our lofty pious

לכל בר נש ליזכו: הִא תניינן: בר נש, דָנְפֵיק לְאוֹרֶחֶת, יַתְבּוּן לְתַלְתָּה מְלִין: לְדוֹרוֹן, לְקָרְבָּא, לְצִלוֹתָה; וַיַּלְפִּין מִיעַקְבָּר וּכְוֹ'. וְהִאי בָּר נָש אַזִּיל בְּאוֹרֶחֶת אִיהוּ עֲטוֹפָא לְצִלוֹתָה וְהִיא בֵּיתָה כָּלִי זָיו לְקָרְבָּא. פִּיּוֹן דְּתַרְעִין מְלִין אִית בֵּיתָה, תַּלְתָּה לֹא לְמִרְדֵּךְ אַבְתָּרִיה. בְּדַ קָּרִיב לְגַבְיוֹה. יַהְבּו לִיה שְׁלָום. וְלֹא אַתְּבֵ לְהֻזּוֹן. אָמֵר רַבִּי חִיאָ: הִא חַד מְאַנוּן תַּרְעִין דְּאַתְּחִזְיָוּן לְמַהְוֵי בֵּיתָה לִית בֵּיתָה, דְהָא לֹא אַתְּקִין גְּרָמִיה לְדוֹרוֹן, דְבְדוֹרוֹן שְׁלָמָא אַתְּפָלֵיל. אָמֵר רַבִּי יוֹסֵי: דְלָמָא אִיהוּ מְשֻׁתְּדֵל בְּצִלוֹתָה אוֹ מְרַחֵישׁ תַּלְמוֹידָה בְּגַיּוֹן דְלָא

predecessors say that we should judge every person favorably? We have learned that when one sets out on a trip, one should have three strategies in mind: gifts, war and prayer. These are derived from the way Yaakov acted [when confronted with Eisov].

“Now since this fellow is traveling along the road, he has wrapped himself in preparation for prayer, while simultaneously bearing a weapon in case of war. And since it is evident that he has prepared two of the three strategies, we do not need to pursue the third.”

As he approached them, they greeted him with, “Peace!” but he did not respond. Rabbi Chiyya remarked, “The one strategy we did not see in him, he lacks. It seems that he has prepared no gifts for offering a greeting of ‘peace’ is included in the category of gifts.”

Rabbi Yose replied, “Perhaps he is immersed in prayer or perhaps he is reviewing his studies so that he will not forget them.”

יעקר ליה. אֶזְלָו בְּחִדָּא, וְלֹא מַלֵּיל הַהִיא בֶּר נֶש בְּחִדָּהִי. לְבַתֵּר אֲשֶׁתְמִיטו רַבִּי חִיא וַרְבִּי יוֹסֵי וְאֲשֶׁתְדָלו בְּאוֹרִיתָא. קָרִיב לְגַבְיוֹ וְיַחַב שְׁלוֹם לְהֹזֵן. אָמַר לְהֹזֵן רַבּוֹתִי, בָּמָאי חִשְׁדָתָוֹן לֵי, פְּד יְהִבְיוֹתָו לֵי שְׁלוֹם, וְלֹא אֲתִיהָבָת לְכֹזֵן? אָמְרוּ לְהֹזֵן: דְלָמָא צְלוֹתָא הוּוִית אָמְרָת אוּ מְרַחִיש תַּלְמוֹדָא. אָמַר לְהֹזֵן: אֲתָוֹן הַיִּתְסַמֵּךְ דָנֵין אֶזְתִּי לְכֹף זְכוֹת – הַמֶּקוֹם יָדֵין אֲתָכֶם לְכֹף זְכוֹת, אֲבָל אַיִמָא לְכֹזֵן: יוֹמָא חִדָּא הוּוִי הַוִּינָא אַזְיל בְּאוֹרְחָא. אֲשֶׁפְחַנָּא בֶּר נֶש, וְאֲקָדִימָנָא לְיהֹזֵן שְׁלוֹם. וְהָאֵי גַּבְרָא לִיסְטָא הַוִּי, וְקָם עַלִי וְצָעֵר נְפָשִׁי; וְאַלְמָלָא דְאֲתָתְקִפְנָא בְּיהֹ, אַצְטָעָרָנָא. וּמְהָאֵי יוֹמָא נְדָרָנָא,

The three of them continued walking together but the man still would not speak with them. After a time Rabbi Chiyya and Rabbi Yose slipped away in order to engage in study. Then the man approached them and greeted them with, “Peace,” inquiring, “My teachers, what did you suspect about me when you greeted me with ‘peace’ but I did not respond to you?”

They said, “Perhaps you were saying prayers or reviewing your studies.”

He said to them, “Because you judged me favorably, may the Omnipresent judge you favorably. But I will tell you the truth. One day I was walking along the road when I encountered a man and greeted him with ‘peace.’ That man turned out to be a bandit, and he then attacked me, causing me anguish. And if I had not succeeded in overpowering him I would have been sorry.

“From that day forward I vowed that I would never

דלא אקדמַנָא שלמא עד דאבדק ביה, דהוּא גבר זכאה,
בגין דאסור להקדים שלום לבָר נְשׁ חִיבָא, דכתיב: אין
שלום אמר ה' לרשעים. וזהו שעתא דחמיינא לכי,
ויהביתו לי שלום, ולא אתייבנא לכוכו חשידנא לכוכו בגין
דלא חמיא בכו מצוה דאתחיזא לבָר נְשׁ. דא הוּא חדא.
ועוד טעם אחרים: דהוּינָא מרחיש בתלמודאי באוטו
שעה, ולא הייתי רוצה להפסיק ממליין דאוריתא באוטו
שעה. הרי מבאר, דאסור להקדים שלום, אם איננו בר נְשׁ
זכאה, ומכל שבען שנוגנים כו' למעלה, שאין נותנים
שלום לאדם רשע, כי שם אין מחניפין לרשעים כמו
בעולם הזה, כי שם הוא עלמא דקשוט, ואין בה חנפה,

offer a greeting of ‘peace’ to anyone until I examined whether or not he is righteous. For it is forbidden to offer ‘peace’ to an evildoer, as it is written, ‘There is no peace, said Hashem, for the wicked’ (Yeshayahu 48:22).

“When I first saw you and you greeted me with ‘peace’ and I did not respond I was suspicious of you because I did not see any upon you any visible sign of a mitzvah. This is one reason. Another reason is that I was indeed reviewing my studies at that moment and did not wish to interrupt the words of Torah.”

It is clear from here that it is forbidden to greet an evildoer. It is even more certain that they do not wish “peace” upon an evildoer in On High, for in Heaven there is no flattery of the wicked as there is in this world. That world is the World of Truth in which there is no flattery or showing of favor. Every-

וְאֵין בָּה נִשְׁיאוֹת פְּנִים, וְהַכֶּל נְדוֹן שָׁם בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל
וּבְקוֹן הַדְּקָדוֹק.

(הג"ה) וזה דבזמן זהה אנו מקדימים שלום לכל אדם, מבאר בספר הזהר: אם שהוא רואה, שייכל הרשות להתחזק עליו – מטר להקדים לרשות שלום, כדי שייכל להנצל ממנה. ואפשר שהוא הטעם דרבינו יוחנן, שהקדמים שלום אפלו לנכרי בשוק, וכך להבין. על כן יתבונן האנשים על זה שהוא מלא שבע רג'ן, קרוין מחמר, שלא יהיה גסות רוח וחומר ממון, רק יהיה בנחת, וכל מעשיו יהיה בהשכל ובמשקל לחשב חשבונותיו בכל יום נגד ה', אז יתבונן מעצמו לבתי יחטא, אז יצלח בכל מעשה ידיו, Amen.

thing is judged there according to measures, scales and line-measures that are precise.

The fact that nowadays we greet everyone with the word “peace” is also explained in the Zohar (2:23b). There it is related that if the evildoer may otherwise cause him harm he is allowed to extend him a greeting of “peace” in order to escape. Perhaps this is also the reason that Rabbi Yochanan used to be the first to offer “peace” to everyone he met, even to a gentile in the market (Berachos 17a). My meaning should be clear.

Therefore a human being, sated with anxiety and carved out of clay, should contemplate that it is not fitting for him to be arrogant or avaricious. Rather let him speak gently; let all his deeds be thought out and measured; and let him make a reckoning every day before Hashem. Then through his own introspection he will refrain from sinning and then he will succeed in all that he does. Amein.

CHAPTER 36

פרק לו

איתא בגמרא דתענית: רבי אליעזר בן פדת דחיקא
לייה שעטיה. עביד מלטה (פירוש, שהקי זם), ולא
הוינ ליה מידי למיכל. אשכח חדא תוכמי, שדייה לפומיה,
חלש לביה וננים. עילו רבנן לשיוולי ביה. חיזיוו דהוו בכוי
ומליך, ונפיק צוציתה דנוירא מאפotta. בד אטער, אמרו
לייה רבנן: מי טעמא קא בכוי מר ואחר כה חיה. ואחר כה
נפיק צוציתה דנוירא מאפotta? אמר להו: חזינא שכינה,
ואמרה לי שלום, ואמרתי: רבונו של עולם, עד אימתי
אהיה בההוא צערاء ודחקא? אמר לי: אלעזר בני, ניחא לך

It is related in Ta'anis (25a) that Rabbi Elazar ben Pedas once underwent a bloodletting operation when he was in dire financial straits, but after the procedure he had nothing with which to strengthen himself. All he could find was clove of garlic, so he cast it into his mouth. This caused his heart to become faint and he fell into a deep slumber. When the rabbis came to inquire after his welfare they saw him crying and then smiling, after which a spark emitted from his forehead.

When he awoke, the rabbis inquired, “Why did the master cry and then smile and why did a spark then come out of his forehead?”

He replied, “I beheld Hashem’s *Shechinah* and He wished me ‘peace.’”

“Master of the Universe,” I said, “for how long will I remain in such sorrow and deprivation?”

דאיךְרב עַלְמָא, וְאִיהָדָר וְאִיבָּרִי יְתָה; אֲפָשָׁר דָאַבָּרִי יְתָה
בְּשֻׁעַתָּא דְמַזְוִינִי? אַמְרָתִי: רְבֹונָו שֶׁל עַולְםָ, שְׁנִי דְחִיא כָּבר
נְפִישָׁא אוֹ שְׁנִי דְחִיאָ? אַמְרָה הַשְׁכִּינָה: דְחִיתָ. אַמְרָתִי: אֵי
הָכִי לֹא בְּעִינָא. אֲחַזֵּי לֵי תְּרִיסָר נְהָרִי דְמַשְׁכִּי אַפְּרִסְמוֹן.
אַמְרָתִי: אַלְוּ לְמָאן? אַמְרָ לֵי: לֹה. אַמְרָתִי: וְתוּ לֹא? אַמְרָה
הַשְׁכִּינָה: וְלִמְבָרֵךְ מַאי? וּכְוֹ, וְהַיָּנוּ דְגַפִּיק צִיצִיתָ כּוֹ;
עַין שָׁם.

He said to me, “Elazar, My son, would you like Me to destroy the world and create it anew on the chance that you will be born at a time ordained for a more generous livelihood?”

I said, “Master of the Universe, which are more numerous, the years that I have already lived or those that I have yet to live?”

The *Shechinah* said, “Those that you have already lived.”

“In that case I do not wish for You to do so,” I said.

They then showed me thirteen rivers flowing with balsam. I inquired, “Who are these for?”

Hashem said to me, “They are for you.”

“Is that all?” I asked.

To which the *Shechinah* replied, “What will be left for your colleagues?”

[“Am I requesting of someone who lacks for anything?” I asked], whereupon He struck me with His finger upon the forehead, [after which a spark emitted from my forehead].

ופרש הערין בזוהר בראשית, כי בני וחיי ומזוני – לאו בזכותא תלייא, אלא בمزלא; והאדם אשר נברא במזל שיהיה עני – אי אפשר לו למחפה בזכותא אם לא שאפשר שזה יגרם זכותו שימות, ויקח הקדוש ברוך הוא את נשמתו ויתננה בגוף אחר, ואפשר על ידי שניי מקום בגוף אחר יהיה לו פרנסה ברוח וכו' אפשר ולא בודאי. וזה שאמר לו הקדוש ברוך הוא: ניחא לך דאי חרב עלמא?

רצו לומר, כי כל אדם נקרא עולם קטן, כדיוע. ועל ידי שאחריב זה הגוף על ידי נטילת נשמה ממנה ואיחדר ואיברי גופך אחר, ואתון בו הנשמה, אז אפשר שתזכה

This passage is explained more fully in the Zohar on Bereishis (*Tikkunim* 69, 100a). There it is taught that a person's offspring, life span and livelihood are all dependent upon his astrological sign (*mazzal*), not his merit. If a person was born under a sign indicating poverty, merit cannot change it. The best that merit can accomplish is to cause the Holy One Blessed is He to take his soul out and instill it into a different body. Through this change in location he may be granted a more generous income. But even then it is only a possibility.

This is what the Holy One Blessed is He meant when He asked Rabbi Elazar, "Would you like Me to destroy the world?" For it is well known that a human being is called a miniature "world." Thus He was offering to destroy his current body by taking his soul from him and then to go back and create a new body into which to introduce his soul, opening up the possibility that he will merit a more generous income.

לפִרְנָסָה בָּרוֹחַ. וְלֹכֶן אָמַר רַבִּי אֱלֹעֲזָר: אֵין הַכִּי לֹא בְּעִינָא. וְנִלְמַד מִכָּאן, שֶׁאָיֵן לְאָדָם לְדַחֲקַת הַשְׁעָה כָּלָל, וַיְבִטְחַ בָּהּ, שֶׁאָיֵן מַקְפֵּחַ שֶׁכֶר כָּל בָּרִיהָ; וְאָם לֹא זָכָה לְהִיּוֹת בְּהִרְוֹחָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי דָגָה – בּוֹדָאי שְׁכַרְוּ יְהִיָּה כְּפֻול וּמַכְפֵּל בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכָל מַיְשָׁהוּא שָׁמָח בְּחַלְקָוּ מַה שְׁחַנָּנוּ הָאָזָהוּ, אָם רַב אָמַר מַעַט, וְאָל יְהִי לְבָוּ דּוֹאָג עַבּוּר פִּרְנָסָה שֶׁהָוָא בְּקִמּוֹץ, וּמַכְפֵּל שְׁפַנְוּ שְׁלָא יְקָרָא תְּגָרָ, חַס וּשְׁלוּם, אַחֲרַ מְדוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא לְהִרְאֹות כְּעֵס אוֹ רָגֶז בְּשִׁבְיל זֶה עִם אָנָשִׁים, כִּי זֶה הוּא בּוּעַט נֶגֶד הַשֵּׁם יְתִבְרָה; רַק יִשְׂרָם עַל לְבָוּ, כִּי כָל הַדַּחֲקַת וְהַעֲנִיּוֹת הָיָה

This is why Rabbi Elazar responded, “I do not wish for You to do so.”

We can learn from this passage that a person should not try to change his circumstances forcibly. Rather, let him trust that Hashem does not withhold the just reward of any creature. If he did not merit a life of comfort in this world he should not be concerned, for undoubtedly his reward will be many times greater in the next world.

Every God-fearing person should rejoice over the lot that Hashem has granted him, whether bountiful or meager. He should not be at all concerned if he must live frugally and he should certainly not harbor any ill thoughts about the ways of the Holy One Blessed is He, Heaven forbid!

Let him show no sign of anger or irritation when speaking of the matter with others, either, for that would be as if he were rebelling against Hashem. Instead let him reflect that his deprivation and poverty are atonements and tokens of forgiveness

כפָּרָה וַסְלִיכָה לְחַטָּאָיו וּפְשָׁעָיו. וְכֹל הַדּוֹחָק אֶת הַשְׁעָה – הַשְׁעָה דַזְקָת לֹז, כִּי זֶהוּ הַחֲסֵד שֶׁל הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא, שִׁמְשָׁלָם לוּ בָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁכֶר הַעֲבָרָה, כִּי מִרְבָּה רְשָׁעִים צֹעֲקִים בַגִּיהָנָם: הַלּוֹאִי הַיְינָנוּ עֲנֵנִים וְדָלִים בָעוֹלָם הַזֶּה, וַהֲלוֹאִי הַיְינָנוּ סֻובְלִים יִסּוּרִים בָעוֹלָם הַזֶּה לְכִפּוֹרָת עֲוֹנוֹתֵינוּ! וְאֹמְרִים הַרְשָׁעִים, שֶׁרְבָ הַטֹּבָה וּשְׁرִירֹות הַמְמֹן שְׁהִיה לָנוּ, הַוְעָנֵנוּ רַע, שְׁעַכְשׁוּ אַנְחָנוּ בָמְצֹדָה רַעָה בַגִּיהָנָם.

על פָנֵינוּ יִשְׂמַח כָל אָדָם בְכָל יוֹם אֶל לְבוֹ, אֶنְפָשָׁתִים שְׁווִים, צָרִיךְ לְוֹמֶר: כִּל מַאי דַעֲבֵיד רַחֲמָנָא הוּא לְטוֹב. וְעַל אַחֲת פָמָה וּכְמָה אִם נָתַן ה' עַשְׂרָה לְאַחֲד וְהַשְׁפֵעָה טוֹבָה –

for his sins and iniquities. As the Sages warn, “Whoever forces time, [and extends himself in an effort to succeed more quickly] the time will force him [so that he will encounter setbacks and not succeed]” (Eiruvin 13b).

Whenever the Holy One Blessed is He requites a person for his transgressions in this world it is in fact an act of lovingkindness. Thus the wicked cry out in Gehinnom, “If only we had been poor and downtrodden in this world! If only we had suffered afflictions in this world to atone for our sins!”

They say further, “The abundance of goodness and the financial power that we enjoyed was to our detriment. For now we are caught in the terrible trap of Gehinnom.

Therefore, let a person reflect on these things every day. And although all moments are not equal, let him be accustomed to say, “Whatever the Merciful One does is for the good.” And if Hashem has granted him wealth and bounty it

שיותנהג בצדק ובישר ולב רח, והוא פתווחה להעניק לאביונים ועניים מברכת ה' אשר ברך אותו, וכל מי אשר יראת ה' בלבבו – יחשוב תמיד כי בעת אשר נזדמן מצוה לפניו, ודאי הוא שנגזר איזה גוראה רעה עליו; ועל ידי זכות של אותו מצוה, שהמציא לו הקדוש ברוך הוא לעשותו, על ידי כך נצול מהצרה שנגזר עליו. וזהו כלל גדול לזריזות קיום המצוות.

וכדמינו בזוהר, פרשת בהר: רבי חייא ורבי יוסי אזיли באורחא. פגעו בהאי טורא אשפחו תרי דהוי אזילי. אדקה חמו בר נש דהוי אחוי. אמר להו: במתו מניכו, הבו לי נהמא, דהווין תרין יומין בתעניתא. ה'יתני מהלך במדברא,

is especially important that he conduct himself with justice, integrity and mercy. Let his hands be open to share his blessings with the poor and needy.

Let every God-fearing individual bear in mind that whenever the opportunity to perform a mitzvah arises it is a sure sign that some evil decree has been issued against him, Heaven forbid, and it is only through this mitzvah that he can save himself from it. This is an essential principle leading to zeal in the performance of the commandments. Thus the Zohar relates (*Parashas Behar* 110b):

Rabbi Chiyya and Rabbi Yose were traveling along the road when they came to a certain mountain. There they noticed two people walking along. Meanwhile another person approached them, saying, "Please give me some bread! For I have been fasting for two days. I have been traveling through the desert and have eaten nothing."

ולא אכלנו מידי. מיד אשתחמיט חד מאנון תרין גברי אפיק מזונא דאייהו איתוי לאורחא, ויהיב ליה, ואכילת אשקי ליה. אמר ליה חבריה: מה תעביד, שלא יהיה לך מיד למכיל, שבתת הכל לאותו העני?! אל תסמק על שלי, כי לא יש בידי רק מעט מזון! אמר ליה: ומה אית לי גבך? בודאי לא אבקש ממך שתתן לי. אנחנו איזול בלא מזונא. יתיב גביה האי מסבנא, והויל אכל, ונשtier רק מעט לחם, וגם זה המועט יהיב ליה לאורחא ואזיל ליה, הויל קא מצער רב Chiya על שלא נעשה מצוה זו על ידו להחיות גפש האביון. אמר ליה רב יוסף: אל תצער, שלא לחנום

One of the two men immediately went and took out the provisions he had brought along for the way, and gave them to him following which he ate and drank. Then his companion said to him, "Now what will you do? For now *you* have nothing to eat, since you have given everything to that beggar! Do not rely on mine because I have with me only meager rations."

He replied, "What claim do I have on you? Of course I will not ask you to give me anything. I will simply go without eating."

Then the beggar came and sat down beside him and continued eating until there remained only a little bread. This, too, the man gave him for the way, and the beggar moved on.

Upon seeing this Rabbi Chiyya was distressed that he had not been granted the mitzvah of sustaining the poor man. But Rabbi Yose said to him, "Do not be distressed. For it is not in vain that the Holy One Blessed is He

תוי הקדוש ברוך הוא מזדמן מצוה זו לפניו האיש הזה דלמָא דינָא אַתְגַּזֵּר עַל הָאִי גָּבָרָא, ובאי הקדוש ברוך הוא לזמןא ליה קמיה מצוה זו בגין לשצבא ליה להאי עני להחיות נפשו. אמר רבי חייא: הָא מִזְנָא גָּבָן גִּיחַב לִיה לְהָאִי גָּבָרָא לְמִיכּוֹל. אמר ליה רבי יוסי: לא נתן ליה כלום, דבְּהָאִי נְחָמָא דַנְתַּן לִיה נְפִיקָנָא מְנִיה זְכוּתָא. נִיזּוֹל נְחָזִי דָהָא וְדָאִי נְגַזֵּר עַלְיוֹ גָּזְרַת מִיתָה, וּבְזָכוּת פְּרָנֶסֶת זו שְׁנַתָּנוּ לְעַנִּי – יְהִי נָצֹל.

אדחכי יתיב האי בר נש ונאים תחות אילנא, וחבריה אתרחיך מניה ויהלך בדרכך אחר. אמר רבי יוסי לרבי חייא:

presented this man with the mitzvah. Perhaps an evil decree had been issued against him and the Holy One Blessed is He offered him the mitzvah that he might be spared in its merit.”

Rabbi Chiyya responded, “Look, we have provisions. Let us give them to him to eat.”

“We must not give him anything,” said Rabbi Yose, “because with the bread that we gave him we would deprive him of his merit. Let us simply go and see what transpires, for certainly a death sentence was hanging over him, from which he was saved in the merit of the sustenance that he granted the beggar.”

In the meantime the man had sat down and dozed off under a tree while his companion took leave of him to travel by a different route.

Rabbi Yose said to Rabbi Chiyya, “Now let us sit at a

השׁתָא נִיתְוֹב מַרְחֹק וּנְחֹזֵי, דָודָאי בָעֵי הַקָדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא לְמַרְחֵשׁ לֵיהּ נֶסֶא. אֲדָהָכִי חֹזוֹ דְמוֹת כְשַלְהָבָת עִם גָּחָלִים עוֹמֵד לְנִגְדֹו, וּנְחַשׁ אַחֲד נְחִית מַאֲילָנוֹחַד, וּבָעֵי לְהַמִּית הַאִי גָבָרָא. קַم הַאִי שְלַהְוָבָא וּרְהִיט עַל רַאשׁ הַנְּחַשׁ – וּמִית הַנְּחַשׁ, וּשׂוֹבֵלָא נְרָאָה הַשְּלַהְוָבָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא אָמִינָא לְכֹו, דַהַקָדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא בָעֵי לְמַרְחֵשׁ נֶסֶא לְהַאִי גָבָרָא, וְלֹא תְפֻוקְ זְכוֹתָא מְנִיהָ? אֲדָהָכִי אַתְעַר הַאִי גָבָרָא וּקְמַן וְאַזְיל לֵיהּ. אַחֲדו לֵיהּ רַבִּי חַיָּא וַרְבִּי יוֹסֵי וַיַּהֲבִי לֵיהּ לְמִיכָל. בְּתַר דָאַכְל, אַתְחַווָאו לֵיהּ נֶסֶא דְרַחִישׁ לֵיהּ הַקָדוֹשׁ

distance and watch what happens because it is clear that the Holy One Blessed is He intends to perform a miracle on his behalf."

Meanwhile they saw a figure resembling flaming coal standing before him. Rabbi Chiyya declared, "Woe to him, for now he is about to die."

But Rabbi Yose said, "How deserving he must be, for the Holy One Blessed is He is about to do a miracle on his behalf."

While they were speaking a snake came down from the tree bent on killing the man. But the flame arose and trampled the head of the snake, killing it and then disappeared.

Rabbi Yose said, "Did I not tell you that the Holy One Blessed is He wished to do a miracle for him and that you should not deprive him of his merit?"

Soon the man awoke and stood up to continue along his way. But Rabbi Chiyya and Rabbi Yose caught up with him and gave him to eat. Afterwards they informed him

ברוך הוא. פתח רבי יוסף: וצדקה TZALAMPIM מפנות. כי יש אילנא דחמי, ויש אילנא דמותא; והעושה מעשים טובים מחזיק באילני דחמי, והעושה מעשים רעים מחזיק באילני דמותא. והאי גברא, דଘזיק בצדקה, ויהיב פרנסה לעני, ועל ידי הצדקה זו היה נצול מאותו חורא והתייש ב' אילנא דמותא. עד פאן.

לכון יראה האדם בעיניו, כי העולם הזה הוא הבל ורעות רות, ואין תכליתו של האדם רק שירש עולם הבא. על כן יראה לעסוק הצדקה ובתורה ובגמלות חסדים, כדי שנזכה בלבנו במתירה לחיי עולם הבא, אמן.

of the miracle that the Holy One Blessed is He had done for him.

Rabbi Yose then cited the verse, “And charity saves from death” (Mishlei 11:4). He explained, “There is a Tree of Life and a Tree of Death. Whoever does good deeds takes hold of the Tree of Life. Whoever does bad ones takes hold of the Tree of Death. This fellow who performed charity and gave sustenance to the poor was saved thereby from the snake and he thus weakened the power of the Tree of Death.”

Therefore let a person see clearly that this world is one of vanity and heartbreak, and that one’s only goal should be to inherit the World to Come. To this end let him occupy himself with charity, Torah and acts of lovingkindness that we may all merit swiftly a [portion in] the World to Come, Amein.

CHAPTER 37

פרק לז

תניא בפרק קמא דברכות: שלשה מושבות הוי הלילה, ועל כל מושמר ומושמר יושב הקדוש ברוך הוא וושאג פארן ואומר: אוי שחרבתני את ביתי, ושרפתني את חכמי, והגליתני את בני לבין אמות העולם! והגה ענין שלש מושבות הלילה הוא מבאר בזוהר ויקהל: רבי אליעזר ורבי יוסי הוי יתבי לילה חדא וקמעסקי באורייתא קדם חסות לילה. אדהכי קרא גברא. ברכתו ברכתא: ברוך הנוטן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה. אמר רבי אליעזר: השתקא זמנא דקדשא ברייך הויא ועל בנו עדן להשתעשע עם צדיקיא. אמר רבי יוסי:

It is taught in the first chapter of Berachos (3a) that the night is divided into three “watches.” During each watch the Holy One Blessed is He sits roaring like a lion, saying, “Woe to Me that I have destroyed My House, burned My Temple and exiled My children among the nations of the world!”

These three watches are explained more fully in the Zohar in *Parashas Vayakhel* (195b):

One night Rabbi Elazar and Rabbi Yose were engaged in study just before midnight. In the meantime the rooster crowed, so they recited the blessing, “Who grants the rooster insight to discern between day and night.”

Rabbi Elazar said, “This is the time that the Holy One Blessed is He enters Gan Eden to delight with the righteous.”

אםאי משפטען הקדוש ברוך הויא? בכה רבינו אליעזר ואמր: תא חזי עד השטא קדשא בריך הוא איזדען תלת מהה רקיין ובטש בהו ובכה על חרבון בית המקדש ואורייד תריין דמעין לגו ימא רבא, זוכר לבני מתוך הבקיה.

ולתלת חולקין מתחלק הלילה, וכל משמר הוא ארבע שעות, אף אם הלילה קטנה משתים עשרה שיעות, היום משלים משמר הראשון, ומלאכים עומדים במשמר הראשון ואומרים שירה: "מִזְמוֹר לְהָאָרֶץ וּמְלֹאתָה וְגֹו". מי יעלה בהר ה' וממי יקום במקום קדשו", משום שבארבע שעות הראשונות אז הוא זמן בקיה, ונשומות בני אדם

Rabbi Yose inquired, "Why does the Holy One Blessed is He take delight in them?"

Rabbi Elazar wept and said, "Come and see. Before this time the Holy One Blessed is He shook three hundred firmaments and struck them, wailing over the destruction of the Temple. Then He shed two tears into the ocean, recalling His children in the midst of His weeping."

The night is divided into three parts and each watch is four hours long. And when the night is shorter than twelve hours the day makes up for it.

During the first watch the angels stand reciting the Psalm (24), "To Hashem belongs the earth and the fullness thereof . . . Who may ascend the mountain of Hashem and who may stand in the place of His holiness?" During the first four hours of the night, which is a time for weeping, human souls ascend On High. Those righteous souls that merit ascending On High

עוֹלִין לְמַעַלָה, וּנְשָׁמוֹת הַצְדִיקִים, הַזּוֹכִות לְעַלוֹת מַעַלָה
בְּכָל לֵילָה, בָּאִים תְּחִלָה אֶל הַר הַבֵּית וּמַתְאָסְפִים שֶׁם יַחֲדָה
לִילָךְ בְּכָנוֹפִיא בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה לְמַעַלָה, לִמְקוֹם מִקְדָשׁ שֶׁל
מַעַלָה, לְרָאֹת שֶׁם פָנֵי הַשְׁכִינָה וְלִקְבָּל הָאָרֶה, וְלִכְנוֹ
אוּמָרִים הַמְלָאכִים: מַי יַעֲלָה לְנוּ בַּהָר ה' ? – דָא הַר
הַבֵּית; וּמְקוֹם קָדְשׁו – דָא בֵית הַמִּקְדָשׁ שֶׁל מַעַלָה.

נְקי כְפִים – מְגַזֵּל וּמְכַל מִינֵי עַוְלָה; וּבָר לְבָב – שְׁלַבּוֹ
טָהוֹר מְכַל מִינֵי הַרְהוּרִים רָעִים וּמְחַשְׁבּוֹת רָעֹות. וּמֵי
שְׁמַרְחָם לְבָבָו עַל זַעֲקֹת הָעֲנִים וְאַבְיוֹנִים, וּמֵי שְׁלַבּוֹ הָיָא
רָךְ בְּקָנָה לִקְבָּל תּוֹכָחָה וּמוֹסֵר, וְאַינוּ מְסֻרָב נִגְדָ הַזְרִים
וּמוֹרִים, הַמְּדֻרְכִים וּמוֹכִיחִים אָתוֹת לִילָךְ בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, וּמֵי

every night come first to the Temple Mount where they assemble to ascend *en masse* with great joy to the Heavenly Sanctuary, where they behold the countenance of the *Shechinah* and receive illumination. For this reason the angels recite, “Who may ascend the Mountain of Hashem,” referring to the Temple Mount, and “who may stand in His Holy Place,” referring to the Heavenly Sanctuary.

The Psalm continues: “Those with clean hands” — that is, their hands must be clean of theft and other forms of injustice.

“And a pure heart” — that is, their hearts must be pure of sinful musings and evil thoughts. They must be filled with mercy upon hearing the cry of the poor and needy and they must be as pliant as a reed when it comes to accepting rebuke and correction. Moreover, they must not rebel against parents and teachers when they guide them and urge them along the path of righteousness. Their hearts must be merciful and not cruel.

שִׁיחַת לֹא לְבָרְךָנוּ, וְלֹא לְבָרְךָ אֱצֹרִי – זֹכֶה לְעַלּוֹת נְשָׁמַתּוּ
כָּל לֵילָה בְּהַר הָ' וּמִקּוֹם קָדְשׁוּ, וַיָּשָׂא בָּרְכָה מֵאַת הָ'.

מִשְׁמָר שְׁנִי, שַׁהוּא גַּם כֵּן אַרְבָּע שָׁעָות, נִחְלָק לְשִׁנִּי חָלֻקִים,
דְּהַיָּנוּ שְׁתִּי שָׁעָות עַד חַצּוֹת לֵילָה. מַלְאָכִי הַשְׁרָת מֶרֶבֶן
עַל חַרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאָזְמָרִים: עַל נְהָרוֹת בָּבֶל, שֶׁם
יַשְׁבָּנוּ, גַּם בְּכִינּוֹ וְגַוּ; אַיִלְךָ נִשְׁיַר אֶת שִׁיר הָ' עַל אַדְמָתְנִיבָר
וְגַוּ. וּבָאוֹתוֹ פָּעָם הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּזָה עַמָּהּ, וְגַם אָזְנָנוּ
הַמַּלְאָכִים, שָׁצֹה הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִילָךְ עִם יִשְׂרָאֵל לְלִוּזָת
אָזְנָנוּ בְּגָלוֹת בָּבֶל וְגָלוֹת אֲדוֹם בְּכוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב
יִשְׁעָיָה לָג, ז: "הָןָ אַרְאָלָם צְעַקּוּ חַצָּה, מַלְאָכִי שָׁלוֹם מֶרֶבֶן
יַבְּכִינּוּ". וְזֹ שְׁאָזְמָרִים עַכְשָׁוֹ: "עַל נְהָרוֹת בָּבֶל, שֶׁם יַשְׁבָּנוּ

These are the ones whose souls merit ascending every night to the Mountain of Hashem and to Hashem's Holy Place and they are the ones who will "bear a blessing from Hashem."

The second watch also consists of four hours, but it is divided into two parts. During the two hours preceding midnight the ministering angels weep bitterly over the destruction of the Temple, reciting the Psalm (137), "By the rivers of Babylon, there we sat and we also wept (when we remembered Zion). How shall we sing the song of Hashem song on alien soil . . ."

At that time the Holy One Blessed is He weeps with them and the angels that the Holy One Blessed is He commanded to accompany Israel into the Babylonian and Edomite exiles also weep, as stated in the verse, "For they have cried for their altar in the street — emissaries of peace weep bitterly" (Yeshayahu 33:7). This is the meaning of the verse, "By the rivers of Babylon, there we sat down and *also* wept as we remembered Tzion."

גם בכינו בזיכרנו את ציון". פירוש: גם בכינו – אנחנו, בני ישראל, עם המלאכים שבקו שם על חרבן בית המקדש וחריגת צדיקים באותו הפעם. ועודין בגלות המר הזה צריכין לנו להתאבל בכל דור ודור על אחינו בית ישראל, הכהנים והנחותים והנשרפים והנסקים על קדשת ה' ביסורים קשים ומריים; ובאין האמות העולם בעילית שקר – ומקודושים מסרו נפשן וגוף על קדשת ה', וסובלין יסורים קשים ומריים, ומבלין עליהם גזירות המלך מלכי الملכים באהבה ובחבה. ובאותו הפעם הקדוש ברוך הוא מתעורר ובheit ברקיע, ומזענעים תריסר אלף עולמות, ובבכי שאוג ישאג על נוחוי,

That is, we, Israel, *also* wept along with the angels who wept there over the destruction of the Temple and slaughter of the righteous.

As long as we remain in this bitter exile we must mourn in every generation for our brethren, the House of Israel, who are slaughtered, strangled, burned and stoned in sanctification of Hashem's name, suffering terrible and bitter tortures. For the nations of the world attack them with libelous charges and then the holy martyrs give over their souls and bodies to the sanctification of the Name, suffering terrible tortures while accepting the decrees of the King of the Kings of Kings with love and affection.

At that moment the Holy One Blessed is He is stirred, giving the firmament a kick that sends a shudder through twelve thousand worlds. Then He roars with weeping over His

וּמְמֻרּוֹם קָדְשׁו יִתְן קֹולו עַל יִשְׂרָאֵל, הַכּוֹבָשִׁים בְּגָלוֹת הַמֶּרֶחֶזֶה וְסֻבְלִין יְסוּרִים מַעֲמָלָק וּמַיְשָׁמְעָאָל וְשָׁאָרִי הָאָמוֹת, וּמִיד מַזְרִיךְ שְׁתִי דְמֻוֹת לְגו יְמָא רְבָא כֹּו, וְאֵז מַתְפַשְׁט הַהוּא שְׁלַהְבָּת בְּעַלְמָא, וְנִצְׁוֹץ חֶדָא מַתְפַשְׁטָא תְּחַת פְּנֵפי תְּרִנְגּוֹלָא וּבְזָעָר בֹּו, עַד שִׁתְחִיל לְנַעַנְעָ בְּכָנְפִיו כְּמו שְׁמַקְרָר עָצָמו מְהַהָו אָשָׁא, וּמִתְחִיל לְקָרוֹת וּמַגִּיד וּמַרְאָה עֲנִינִים נְפָלָאִים בְּקָרִיאָתוֹ; וְהַכֵּל הַוָּא בְּדִי לְעוֹזָר אֶת הָאָדָם לִירָאת הַ'. וְכֹל פְּמַלְיאָא שֶׁל מַעַלָּה – יִש לְהָם צָעֵר אָתוֹ הַרְגֵע שְׁקָרָא הַתְּרִנְגּוֹל פָּעֵם רָאשׁוֹן מִחְמָת חָרְבוֹן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְגָלוֹת יִשְׂרָאֵל. וּכְשַׁהְגִּיעַ חִזּוֹת לִילָה, אֲעִיל

Abode and from His Holy Place in Heaven He causes His voice to be heard crying over Israel who are held captive in this bitter exile and subjected to afflictions by Amalek and Yishmael and the other nations.

Immediately He sheds two tears into the ocean. Then a great and awesome flame arises from the north. And a great light crashes against it, causing the flame to spread throughout the world. A single spark spreads beneath the wings of the rooster searing it until it begins flapping its wings as if to cool itself off from a fire. Then it begins to crow, disclosing and revealing amazing secrets with its cry.

All this is only intended to awaken awe of Hashem in mortals.. Meanwhile the moment the rooster crows that first time all the hosts of Heaven are filled with anguish over the destruction of the Temple as well as Israel's exile.

Then when midnight comes the Holy One Blessed is He

הקדוש ברוך הוא בנו עוזן להשתעשע עם נשמותיהם
צדיקים, מבאר בכמה דוכתי בז'ה. והענין הוא מבאר
במגלה אסתר, שאמרה: כי נמפרנו אני ועמי להשמד
ולחרג. ויאמר: מי הוא זה ואיזה הוא וגוי. ומהמלך קם
בחמתו – מתווך הצעיר, שמצער על הגלות ישראל וחרבון
בית המקדש. אל גנת ביתן – דא גן עוזן, דאקרי גנת ביתן
להשתעשע עם נשמות של הצדיקים. אז כל אילני גן עוזן
וכל נשמות הצדיקים פותחין את פיהם בקדשה ובטהרה,
בשירה ובזמרה: שאו שעריהם ראייכם והנשאו פתחי עולם,
ויבוא מלך הקבود וגוי, ה' צבאות הוא מלך הקבוד סלה!

enters Gan Eden to delight with the souls of the righteous, as is related in a number of places in the Zohar (1:77a and 82b). This is alluded to in the book of Esther when Esther says to the king, “For I and my people have been sold to be destroyed and killed,” to which the king responds, “Who is this and which one is he . . . ?” Then it is related that, “The king arose in his wrath and went out to his garden pavilion” (7:4-7).

The “king” referred to is the Holy One Blessed is He. “Arising in His wrath” means that He arises in anguish over Israel’s exile and the destruction of the Temple. “His garden pavilion” refers to Gan Eden, which is also called by this name.

When the Holy One Blessed is He enters Gan Eden to delight with the souls of the righteous, all the trees of the garden along with all the souls of the righteous open their mouths in holiness and purity, with song and exultation, saying, “Let the gates lift up their heads and let the entrances of the world be lifted up that the King of Glory may enter . . . Hashem of Hosts, He is the King of Glory, *selah*” (Tehillim 24:7-10).

וְאַחֲרֵכֶם מִתְחִילֵין מִשְׁמָר הַשְׁלִישִׁי, שְׁהוּ אֶרְבֻּעַ שָׁעָות אַחֲרֹנוֹת, לֹוֶר שִׁירָה, וּבָאוֹתוֹ הַזָּמָן צְדִיקִים שְׁבָעוֹלָם הָזֶה מַעֲוָרִים אֶת עַצְמָן לְעַבּוֹדָת הָא', וְהַמְּלָאכִים אֲוֹמְרִים: הָגָה בְּרָכוּ אֶת הָא' כָּל עֲבָדֵי הָא', הַעֲומָדִים בַּבָּיִת הָא' בְּלִילּוֹת! וְכַשְׁהַגִּיעַ הַזָּמָן לְעַלוֹת עַמּוֹד הַשָּׁחָר, אֵז מִתְחִילֵין הַפּוֹכְבִּים וְהַמְּזֻלּוֹת לֹוֶר שִׁירָה בָּאִימָה וּבִירָאָה, כַּמָּה דָאַת אָמָר: בְּרוּ יְחִיד כּוֹכֶבֶי בָּקָר, וִירְיוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְאַחֲרֵכֶם מִתְחִיל הַשָּׁמֶשׁ לְצִאת, וְאוֹמְרָת שִׁירָה בְּגַעַמָּה וּבְקוֹל עָרֵב וְאוֹמְרָת: הַזָּדוֹ לְהָא' קָרָאוּ בְשָׁמוֹ, הַזָּדִיעוּ בְעַמִּים עַלְילּוֹתָיו וּכְבוֹ. וּבָאוֹתוֹ הַזָּמָן יִשְׂרָאֵל הַזָּלְכִים לְבָתִי גִּנְסִיוֹת לְתִפְלָה וְלִקְבֵּל עַלְיהֶם עַל מְלֹכוֹת שָׁמִים וּמִיחָדִים יְחִיד גָּדוֹל וּנוֹרָא וְאוֹמְרִים: שָׁמָע יִשְׂרָאֵל, הָאֱלֹהֵינוּ, הָאֱחָד! וְאֵז שְׁמוֹ שֶׁל

After this, during the last four hours of the night, the angels of the third watch begin reciting songs of praise. At that time the righteous of this world awaken to Hashem's service and the angels recite, "Behold, bless Hashem, all you servants of Hashem who stand in the House of Hashem at night" (Ibid., 134:1).

When dawn arrives, the stars and constellations begin singing in trepidation and awe, in keeping with the verse, "When the stars of the morning sang together and all the sons of God exulted" (Iyov 38:7). Afterwards, the sun appears, singing sweetly, "Acknowledge Hashem, call upon His name, tell of His deeds among the peoples" (Tehillim 105:1).

At that time Israel go to the synagogue to pray and to accept upon themselves the yoke of Heaven, making their great and awesome declaration of Hashem's unity with the words, "Hear, O Israel, Hashem is our God, Hashem is one!"

הקדוש ברוך הוא מקדש ומיחד מפי עליונים ותחתונים,
ויש לו נחת רוח בזה.

אמנם הטפשים, אשר לבם הוא אוטום, הנוטים אחרי
תענוגי העולם זה, אינם שמים אל לבם לכל קדשה
העליזנה, הנעים תמיד, בכל לילה ובכל בקר, ואיןו
חוشك להיות בין נשות האזכירים, העושין נחת רום
להקדוש ברוך הוא, כי כל בונתם היא רק למלאות גורלם
בתאותם ואחר שרירותם לבם; וכשהם עומדים בבקר –
הולכים לרחובות ושוקים לדבר נבלות או לצרכי מחייהם,
או הולכים לכל מדיניהם לצורך מחייהם, והולכים לבית
הכnestת דרך ערαι, ומשימים תפליין בידיהם ובראשם

(Devorim 6:4). Then the name of the Holy One Blessed is He is sanctified and unified by all the hosts of Heaven and earth, granting Him satisfaction.

But the foolish, whose hearts are stopped up and who are drawn after worldly pleasure, give no thought to all these lofty and holy events transpiring every night and every morning. They have no longing to be among those righteous souls that give satisfaction to the Holy One Blessed is He. Their only goal is to fill their gullets with their appetites and to follow their heart's desire.

When they arise in the morning they go outside to the boulevards and plazas to speak of vulgar and crude matters, or to discuss business. Or else they go to their chambers to pursue their occupations. If they go to the synagogue they do so perfunctorily, placing their *tefillin* upon their arms and head as

רק לזכרון בعلמָא, ומתקבלים בלי שום שימוש לב תחלה להתבונן לאיזה מקום מקדש היפה הולכים, כי השכינה היא שורה בכל ביתינו גנסיות תמיד בגאות המפר זהה, והם באים לבית הכנסת בערבוביא ובמחשבות זרות, וגם בהתפללים – בפייהם מדברים, ובלבם חושבים מחשבות זרות, והתפלה הוא בעל וכמשא עליהם, והולכים במרוצחה מבית הכנסת אחר שרירותם לבם ותענוגי העולם הזה, ואינם חושבין כלל באיזה מעשה טוב תבוא הנשמה לפניהם בזאת כשהגיע עת ערב, כשבני אדם הם ישנים על מטוותיהם – אז הנשמה יוצאת ממן לילך ולהיעיד על המעשים, אשר עשה האדם ביום; ובאם שבחאה הנשמה לפניהם כסא הקבוד מלכלה בעברות, ולא עשתה עבודה

mere tributes and praying without reflecting ahead of time on the sanctity of the place to which they are going. For the *Shechinah* dwells continually in every synagogue in this bitter exile, yet they go there in a state of confusion and with alien thoughts.

And even when they pray, they utter the words with their mouths while their minds are occupied with other concerns. They view prayer as a yoke and a burden, fleeing from the synagogue quickly afterwards to follow their heart's desire and pursue worldly pleasures.

They give no consideration at all to what good deed they will be able to take with them when they come before their Creator. But when evening comes and they are asleep upon their beds, their souls leave their bodies to testify concerning their deeds of that day. And when they come before the Throne of Glory, a soul that is sullied with sin and failed to serve

השם יתברך בשלמות – אזי גדחת ה'יא מחו'ץ לפגוזא
 קדישא, ונמיסרת לידי סטרא אחרא, חס ושלום, שאין
 מניחין האדם לעשות תשובה, כי בדרכו שהאדם רוצה
 לילך מזוליכין אותו; מה שאין כן בשאדם הוא מתרחק
 משבושי העולם ומרג'il עצמו לעמוד בשחרית לעובדות ה'.
 ומי שיש יכולת בידו לעסוק בעסק התורה, אין לך מדה
 גודלה מזו;ומי שאין יכולת בידו לעסוק בתורה – אזי
 יקום ויתפלל בכל לבבו ויתאבל על חרבות בית המקדש
 ועל גלות ישראל, אז הקדוש ברוך הוא יפתח לו פתחי
 תשובה, ושב ורפא לו.

Hashem in a complete manner is pushed out of the Holy Partition and delivered into the hands of the *Sitrah acharah*, Heaven forbid. He is given no chance to repent because “in the way that a person chooses to go, that is how he is led” (Makkos 10b).

But this is not the case if a person shuns the confusion of this world and accustoms himself to rising early to Hashem’s service. If he is capable of engaging in study, there is no greater measure than that. And he is not capable of studying Torah, let him arise to pray with all his heart and mourn over the Temple and the exile. Then the Holy One Blessed is He will open for him the Gates of Repentance “and he will go back and be healed” (Yeshayahu 6:10).

CHAPTER 38

פרק לח

חֲכָמֵינוּ זכרונם לברכה תקנו לומר קדם תפלה שמנוה עשרה פסוק: ה' שפטינו תפחה ופי גheid תהלה. והבונה בזיה, לבקש מאית הקדוש ברוך הוא שיהיה מראה תמיד בתפלותו, ושלא יאמר עליו (תהלים ג, טז): "ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי, ותשא בריתני עלי פיך". כי בהיות הבורא יתברך מואס בתפלותו של האדם על ידי דרכיו המכערים, אם כן מה יתרון בשני חייו?! טוב הוא מותו מחויו! ולכך בעמדתו להתפלל יעד באיימה וברעדה, ולבו ופיו יהיה שווין ליחד שמו הגדול ברוך הוא, בכונה שלמה בתפלה שמנוה עשרה. ומהקדוש

Our Sages instituted (Berachos 4b) that before beginning the *Shemoneh Esrei* one must say the verse, "Hashem, open my lips and my mouth will tell of Your praise" (Tehillim 51:17). This is a plea that the Holy One Blessed is He accept our prayers with favor and not say, as He does to the wicked, "What business do you have relating My statutes and bearing My covenant upon your mouth?" (Tehillim 50:16). The Creator, may He be blessed, is disgusted with the prayers of a person whose deeds are despicable. What, then, is the purpose of his life? He would be better off dead than alive.

Therefore when a person stands up to pray let him do so in fear and trembling and let his heart and mouth be in accord as the declare the unity of Hashem's great name with complete intention during the *Shemoneh Esreh*.. Then the Holy One

ברוך הוא קרייב ליה 'שלום', וכל ימי חייו קוראין את שמו למעלה 'שלום' בכל רקייעין: וכך אספָלָק האי בר נש מהאי עולם – נשמתא סליקא ובוקעת כל אנון רקייעין, ולית מאן דימחי בידיה. וקדשא בריך הוא ומיליא דיליה קורайн לשלום ופתחין ליה תריסר פרעוי דאפרנסמונא דכיא.

והנה להודיע גָּדֵל מעלות התרכומות תפלאת ישראל נבואר פה מה שכתב בזוהר: צרייך שטצע, שייש למעלה בכל רקייעין ממנים מיוחדים ביום על כל פתחים ושערים וחלונות, וכן יש ממנים מיוחדים בלילה על הנזברים לעיל. והממנים של יום נקראים 'ממשלת היום', וממנים של הלילה נקראים 'ממשלת הלילה'. ובכל פתח ושער וחלון

Blessed is He will call him by the name, "Peace," and for the rest of his life this will be his name On High throughout all the firmaments. Thus the Zohar teaches (2:200b), "When he leaves this world his soul ascends, passing through all those firmaments and encountering no protest. Then the Holy One Blessed is He and all His hosts call him 'Peace,' as they open before him twelve gates of pure balsam."

To illustrate the loftiness of Israel's prayers we will cite here the continuation of the passage from the Zohar. To begin with you must know that there are certain angels assigned over all the entrances, gates and windows of every firmament by day and by night. The appointed ministers of the day are called, "the rulers of the day," while the appointed ministers of the night are called, "the rulers of the night" (Bereishis 1:16).

מִמְנָה אֶחָד, וַתְּחַזֵּתִיה מִמְנָה שָׁרִים וּשְׁלֹטוֹנִים לְרַבּוֹת,
וּמִי יוּכֶל לְסֻפֶּר וּלְשָׁעֵר כֵּל שָׁרֵי הַמִּמְנִים וְחִילוֹת וּכְתּוֹת,
שָׁהּוּ תָּחַת כֵּל מִמְנָה?! וְתִמְדֵּיד כֵּד עַיִל לִילָה וּכֵד עַיִל יַמְמָא
— אֲזִי פָּרוֹזִים נִכְרְזִין בְּכָל רַקְיעִין, שִׁיעַמְדוּ הַמִּמְנִים עַל
מִשְׁמָרַתָּם, וּמִיד כֵּל מִמְנָה קָאִים עַל אֲתָרֵיה הַמִּיחָד לוֹ,
וְאֵז הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא קָדְמָא וְאַתְּיָא וְנַחְתָּא לִיְשָׂרָאֵל,
דָּעָלִין לְבִי בְּגַנְשְׁתָּא וּלְשָׁבָחָא לִמְאִירָהוּן בְּשִׁירָות
וּבְתִּפְלוֹת. וְמִי שָׁהּוּא יָרָא, וְחַרְדֵּד לְבוֹ לַעֲבוֹדַת הָ' לְהַתְּפִלֵּל
בְּכֹנְהָה שְׁלָמָה, שִׁיחְיוּ פּוּמִיה וּלְבָהָה שְׁוִין לִיחָד שְׁמָא
קָדִישָׁא, אֲזִי הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא מְרַצָּה וּשְׁמָח בְּתִפְלָתוֹ, וּכְל
תָּבָה סְלָקָא לְעַיִלָּא וּמִתְקַבְּלָת בְּשִׁמְחָה בְּפָנֵי הַמְּלָאִים

At every entrance, gate and window there is one appointed minister, under whom are thousands of ministers and governors. Who can count or even conceive of all the ministers of these ministers and all the hosts and bands that are under them? Every day at nightfall and again at daybreak an announcement is made throughout all the firmaments instructing the appointed ministers to take up their positions, whereupon each one goes to its station.

Then the Holy One Blessed is He descends and all Israel go to their synagogues to give praise to their Master with songs and prayers. If a person approaches Hashem's service with awe and trembling and prays with full concentration, so that his mouth and heart are as one as they declare the unity of the holy Name, then the Holy One Blessed is He is gratified and joyful with his prayer. Then each word he utters ascends On High to be received joyfully by the appointed angels until it reaches the

מְמֻנִים, עַד שְׁעֹולָה לְמַעַלָה לַמְּדֻרֶגָה הַעֲלֵיָנָה, לְהִיּוֹת בַּפְּטָר
עַל רַאשׁ מֶלֶךְ מֶלֶכִים הַמֶּלֶכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְהִנֵּה לְכָל אַרְבָּע רוֹחּוֹת הָעוֹלָם עַזְמָדִים לְמַעַלָה שָׁרִים
וּמְמֻנִים, וּמְגַעִים לְגַבֵּי חַד מִמְנָה, וּשְׁם הַן תְּשַׁעַת פְּתָחִין,
וּשְׁם עַזְמָדִים אַרְבָּעָה שָׁרִים וּמְמֻנִים עַל גְּבִיהָן. חַד מֶלֶךְ
וּשְׁמוֹ אַבּוּלִיאֵל, וְהָוָא יוֹצֵא לְקָרְאת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל עַם כָּל
הַמֶּלֶכִים, וּנְטַלֵּין הָאֵי צְלָוֹתָא וּנְשַׁקֵּין לָהּ וּמַעַלְיוֹן לָהּ
לְמַעַלָה לְרַקִיעַ, וּמַבְיאַת הַתְּפִלָה לְמִקְומָם נֹרָא מָאֵד, אֲשֶׁר
שְׁמָה שְׁנִים עָשָׂר פְּתָחִין, וְעַל כָּל פְּתָח יְשַׁמְנִים וּחִילּוֹת
הַרְבָּה, וּבַשְׁעַר הַשְּׁנִים עָשָׂר עַזְמָד שְׁם מִמְנָה חַד, עֲנָאֵל
שְׁמִיה, וְהָוָא מִמְנָה עַל כָּל שְׁנִים עָשָׂר הַשְׁעָרִים; וּבַשְׁבָא

highest heights where it is fashioned into a crown upon the head of the King of the Kings of Kings, the Holy One Blessed is He.

The process of its ascent is as follows: In each of the four directions of the world there are officers and ministers stationed On High. To begin with, the prayer comes before one of these appointed ministers, in front of whom are nine entrances, beside which are four other officers and ministers.. All of these are overseen by a single angel named ABULYEL. This angel goes out to greet the prayer, accompanied by all the other angels.

Then they take this prayer and kiss it, elevating it to the second firmament and bringing it to an awesome place where there are twelve entrances. Over each of these entrances are assigned many appointed ministers and hosts. Beside the twelfth gate is a single minister named ANEL who is appointed over all twelve gates. When Israel's prayer comes before him he

תפלתו של ישראל לפניו, מכריז בקול גдол: פתחו שעריך צדק, ויבוא גוי צדיק שומר אמונים. ואז נפתחים כל השערים, וצלוותא דא עולה בכל אנון פתוחין, ואז מתעורר חד ממינה, ושמייה עזריאל, והוא ממינה על שישים רבוא מינות של מלאכים, וכלהו גטין לההוא צלוותא ואמרין: עיני ה' אל צדיקים, ואזניו אל שועתם. פני ה' בעשי רע להכricht הארץ זכרם. ואחר כן מוליכין את התפלה לרקיע למעלה, ומגעת לחד ממינה, גברישמייה, ויש לו הרבה בתות מלאכים, ובאותו הרקיע יש שם חד טינרא תקיפה מאד, והאי טינרא – יש לו אור גдол, ותחת האי טינרא יש שם שלש מאות וسبعين וחמשה חלונות. והענין הוא,

proclaims with a loud voice, “Open the gates and allow a righteous nation to enter, who keep the faith” (Yeshayahu 26:2). Then the gates are opened and the prayer ascends through all those entrances.

Then another minister name AZRYEL is aroused, who is appointed over sixty myriad camps of angels. These all take hold of that prayer, proclaiming, “The eyes of Hashem are upon the righteous and His ears are towards their cry; the face of Hashem is upon the doers of evil to cut off their memory from the earth” (Tehillim 34:16-17).

Afterwards the prayer is elevated to the third firmament where it is brought before another appointed minister named GAVRY. This one also has at his command numerous bands of angels. In that firmament there is a certain hard rock. Upon this rock is a great light and under the rock are three hundred and seventy-five windows.

כִּי בָשְׁעַת מְתֻן תֹּרֶה נִתְחַבֵּרוּ אֶלָו שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת שָׁבָיעִים וּחֲמָשָׁה מֵחָנוֹת מְלָאכִים בְּחֻבּוֹר אֶחָד, וְהִי מִקְטָרְגִּים שֶׁלֹּא תַּרְדֵּד הַתֹּרֶה לְמֶטֶה. וְאַנְזִיר בְּהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַילְלָהוּ תְּחוֹת הָאֵי טִינְרָא מֵאַתּוֹ הַיּוֹם שְׁנָתָנָה הַתֹּרֶה לִיְשָׂרָאֵל, וּשֶׁלֶשׁ פָּעָמִים בְּכָל יוֹם יוֹצָאִים מִתְחֻזּוֹת הַהִיא טִינְרָא. וְכָאֵשֶׁר עַולְיוֹן תִּפְלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שַׁהְתִּפְלֹלוּ בְּכּוֹנָה שְׁלָמָה, כְּאָמוֹר, וּמְגַעַת לְהָאֵי טִינְרָא, אַזִּי מְرָאָה לְהֹזֵן תִּפְלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אַזִּי יוֹצְאִין שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת שָׁבָיעִים וּחֲמָשָׁה מֵחָנוֹת הַנּוֹזְבָּרִים לְעַיל, לְקָרְאת הָאֵי צְלָוֹתָא, וּעוֹשִׁין לָהּ כְּבָוד גָּדוֹל וְאָמְרִין שִׁירָה: ה' אֱדוֹגִינוּ, מָה אֲדִיר שְׁמֵךְ בְּכָל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר תִּנְהַזֵּךְ עַל הַשְּׁמִים! וּמַעֲטָרִין לְהָאֵי תִּפְלָה בְּכֶפֶת עַטְרִין, וּמַלְוִין הַתִּפְלָה שְׁעוֹלָה עוֹד

The idea behind this is that at Mount Sinai these three hundred and seventy-five camps of angels joined together to protest against the bringing of the Torah down to earth. For this the Holy One Blessed is He punished them by placing them beneath that rock where they have remained since the Torah was given to Israel.

Three times every day these angels are allowed out from under the rock. When a Jew utters a prayer with complete concentration it ascends to that place and it is displayed before those angels. Then the three hundred and seventy-five camps all come out to greet it with great honor, singing, “Hashem our Master, how mighty is Your name over all the earth, that You have set Your glory upon the heavens” (Tehillim 8:2).

They shower it with numerous crowns and accompany it as it ascends still higher to the awesome and tremendous fourth

למעלה לركיע נורא ונדול. ויזא מההיא רקייע ממנה חד, תמשאל שמייה, ונוטל התפלה ומטער ליה להאי צלותא בעטרין דבשימים של גן עדן, ומשם עולה התפלה עם כל משרין לركיע גדול ונורא, ובאת לחד ממנה, גרדיאל שמייה, והוא בעל המלחמה נגד שרי האומות ברכzon הקדוש ברוך הוא. וכך האי צלותא סלקא לשם, אזי הוא ממנה עם חיליו ומחנות שלו, אשר שם מזדעעים ויזצאיו לקראותה ומשתחווים לנגד צלותא דא וסלקיו עוד למעלה לركיע נורא ומרום, ותמן שבעים שרים, וחד ממנה עליהון, ענפיאל שמייה, ונוטל האי צלותא ומטער לה שבעין עטרין, וסלקיו לה לركיע זהה, ושם באה התפלה ליד ממנה גדול

firmament where another appointed minister named TAM-SHAEL takes it and crowns it with wreaths made from the spices of Gan Eden. From there it ascends along with all the camps until the fifth great and awesome firmament and it is brought before the minister named GARDYEL who does battle with the guardian angels of the other nations, with the approval of the Holy One Blessed is He.

When the prayer reaches that place, the appointed minister together with all his hosts and camps shudder and come out to greet it, bowing down before it. It then ascends to the awesome and tremendous sixth firmament where there are seventy ministers with an minister appointed over them named ANFYEL. This minister takes the prayer and bestows upon it seventy crowns, after which he brings it up to the seventh firmament. There it is delivered into the care of the great minister SANDLOFON who

סְנַדְלָפֹזׁ, דֶּכֶל פִתְחִין וּמִפִתְחִין דָמָרִי בִּידּוֹי, וּמַעַיל צְלוֹתָא וּמַעַטָר לְה שְׁבָעֵין עַטְרוֹן, וְסַלְקִין לְה לְרַקְיעַ הַזָּה, וְשֵׁם בָּאָה הַתְּפִלָה לִיד מִמְגָה הַגָּדוֹל סְנַדְלָפֹזׁ, דֶּכֶל פִתְחִין וּמִפִתְחִין דָמָרִי בִּידּוֹי, וּמַעַיל צְלוֹתָא דָא לְתוֹך שְׁבָעָה הַיְכָלִין, וְנַקְרָאֵין 'הַיְכָל קְדִישָׁו'. וְדַי בָּזָה, כִּי יָשׁ עֲזָד לְהַארִיך בָּזָה; מִכֶּל מָקוֹם אֲנִי אָוֶה בְּלַקְאָר.

וְעַתָה בֶל הַיְרָא וְחַרְדָ צָרִיך לְשׁוֹם אֶל לְבוֹ גָדֵל הַתְּרוּמָמוֹת וּשְׁבָח הַתְּפִלָה, שָׁצָרִיך הָאָדָם לְהַתְּפִלָל בְּכֻנָת הַלְבָב; וְאֲשֶׁרֶי הַגָּבָר שָׁמַכְבָּד אֶת בָּזָרָאו בְּגָרוֹנו בְּאַחֲבָה וּבְכֻנָת הַלְבָב, וּנוֹתֵן לְהַקְדּוֹש בָּרוּך הִיא יְחִיד וְקִדְשָׁה וּבָרְכָה. וְעַל זֶה נִאָמֵר (בְּרִירִים טו, יד): "הַעֲנָק תְּעַנֵּיק מִצְאָנָה, מִגְרָנָה וּמִיקָבָה. מִצְאָנָה" — זֶה שָׁצָרִיך לְזֹמֶר פְּרִישָׁת הַקְרָבָנוֹת וְלִכְנוֹן:

possesses the keys to all his Master's gates. The great minister ushers the prayer into seven mansions that are known as the "Holy Palaces."

Although much more could be said on the subject, let this be sufficient, for I am in favor of brevity.

In light of these things, let everyone who fears God and trembles before Him take to heart the sublimity and glory of prayer and the importance of praying with concentration. Fortunate is he who honors his Creator with his voice, with love and with concentration of the heart, and who ascribes to the Holy One Blessed is He — unity, sanctity and blessing.

Concerning this was it written, "You shall surely give to him from your flock, from your threshing floor and from your winepress" (Devarim 15:14). The phrase, "from your flock," alludes to the reciting the passages of the sacrifices before the

ונשלמה פרים שפטינו. ועוד: הענק לה' מגראן – מגראן
שלך בתפלה, שבח וזרחה. מיקבָּח – האותיות
האמצעיות הן אותיות יב"ק, שהוא ראשי תיבות יהוד,
ברכה, קדוש, פדאייתא בתקוני זהר.

על כן יראה האדם להיות נקי בפניהם מגזל ומגנבות,
וליהיות ידיו נקיים מהשגת גבוק, ובר ללב שיחיה משא
ומתן שלו באמונה, ותפלתו תהיה בכוונה כפי השגתו, אזי
יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבבנו. עליו נאמר (תהלים קל, ב): "שאו ידיכם קדש וברכו את ה'", אמן.

morning service. One should have mind the verse, "And let us pay for [the offerings of] bullocks with [the prayers of] our lips" (Hoshea 14:3), as one recites them.

The next phrase, "from your threshing floor (*garnecha*)," alludes to the prayers, praises and songs that one offers up with one's throat (*garon*).

Finally, in the phrase, "from your winepress (*miyikvecha*)," the middle letters form an acronym for the words: "unification" (*yichud*), "blessing" (*berachah*) and "holiness" (*kedushah*), as is mentioned in *Tikkunei Zohart* (Zohar Chadash 130a).

Therefore let a person ensure that his hands are clean of theft, fraud and infringement, and that his heart is pure through always dealing in good faith. And let him pray with concentration, according to his level of understanding. Then the words of his mouth and the meditations of his heart will be acceptable, as it is written, "Lift up your hands in holiness and bless Hashem!" (Tehillim 134:2). Amein.

CHAPTER 39

פרק לט

במדרש רבבה פירוש חי' שרה וזה לשונו:
 "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בִּימִים". אמר רבי אבא: יש לך אדם, שהוא זקנה ולא בימים, בימים ואינה בזכנה; אבל כאן יש זקנה כנגד ימים, וימים כנגד זקנה. עד כאן לשונו.

והגה נראתה לי לפירוש הפשט של מדרש הנזכר לעיל, כי מלת זקנה היא מורה על אריכות שנים, ומלה ימים היא מורה על ימים טובים. והגה יש לך אדם, שהוא זוכה לזכנה לזכנה, רצחה לומר: לארכיות ימים, ואינו זוכה לימים טובים, כי הוא מבלה שנottiו בצער ובעניות ובדלות וצרות. ויש לך אדם, שהוא זוכה לימים. רצחה לומר: לימים

The verse states, "And Avraham was old, advanced in days [years]" (Bereishis 24:1). This is interpreted in Midrash Rabbah (*Parashas Chayyei Sarah* 59:6) by Rabbi Abba: "There are people who are 'old' but not 'with days' and there are others who are 'with days' but not 'old.' But in Avraham's case his old age corresponded with his days and his days with his old age."

I believe that the plain meaning of this Midrash is as that the term "old age" refers to length of years while "days" refer specifically to beneficial days. Some people merit "old age"—that is, length of years—but they do not merit beneficial days because the years of their lives are consumed by sorrow, poverty, destitution and troubles. Other people merit "days"—that is, days of

טובים בעשָׂר וּבְרוֹחָה, וַיֵּשׁ לוּ מִכֶּל טוֹב, אֲבָל אֵינוֹ מַאֲרִיךְ שְׁנוֹתָיו לִזְקָנָה. מַה שָׁאַיִן כִּן אֶבְרָהָם אָבִינוּ עַלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, זָכָה לִזְקָנָה וְלִימִים טוֹבִים. זֶהוּ פָּשׁוֹטוֹ, שְׁהִיה לֹו לְאֶבְרָהָם חָלֵק טוֹב גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנוּם לְבָרְכָה: שֶׁלְשָׁה הַטְּעִימָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲין עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵלּוּ הֵן: אֶבְרָהָם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. דְּכַתִּיב בְּהָיוֹ בְּפֶל, מַכְל, כָּל. עַד כֵּאן. אֲבָל עַל פִּי הָאֱמָת שְׁמֻעָתִי בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מָזוֹרִי וּרְבִי, מָזוֹרִי רַבִּי יְוָדֵל זָכָר צָדִיק לְבָרְכָה, שְׁהִיה אָב בֵּית דִין וּרְאֵשׁ מִתְיַבְּתָא בְּקָהָלָת קָדְשׁ קָאוֹלִי, עַל פִּי הַזָּהָר פָּרָשָׁת וַיַּחַי: דְּכַתִּיב בַּיַּעֲקֹב אָבִינוּ עַלְיוֹ הַשְּׁלוֹם (בראשית מז, כת): "וַיַּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת". וְהַקְּשָׁה הַזָּהָר:

wealth and comfort in which they enjoy all good things — but they do not enjoy length of years, never reaching old age.

Our forefather Avraham, on the other hand, merited both old age as well as beneficial days. Thus the plain meaning of the Midrash is that Avraham enjoyed a desirable lot even in this world. In fact, the Sages tell us in Baba Basra (16b) that there were three people to whom the Holy One Blessed is He gave a taste of the World to Come while they were yet in this world. They were: Avraham, Yitzchak and Yaakov. As it is written, “With everything” (Bereishis 24:1), “From everything” (ibid. 27:33), “Everything” (ibid. 33:11).

However, I have heard a deeper explanation of the Midrash in the name of my illustrious mentor, Rabbi Yudel, *ztz”l*, president of the court and dean of the yeshiva of the holy community of Kauli. It is based upon a passage in the Zohar (*Parashas Vayechi* 221b) commenting on the verse, “And the days approached for Yisrael to die” (Bereishis 47:29). The Zohar asks:

וְכִי בַכֶּפֶת יוֹמִין מֵית בָּר נֶשׁ ? דָהָא בְשֻׁעַתָּא חֶדָא נֶפֶיק
נֶשֶׁמָה מַעֲלָמָא ! אֶלָא הַכִּי תָאָנוֹ, כִּי כַשְׁחָאָדָם נֶפֶטֶר
מַהְעוֹלָם, אֵזִי בָאַיִן כֵל יוֹמִין לְחַשְׁבּוֹן לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הֽוּא, שֶׁלֹא יִחְסַר אֶחָד מֵהֶם. וְהַגָּה כַשְׁאָדָם הֽוּא צָדִיק,
שִׁירָאת ה' קִיתָה תָקוֹקָה בְלִבּוֹ תָמִיד, וּמִידִי יוֹם וַיּוֹם
הֽוּא מְשֻׁלָם בַתּוֹרָה וַיָּרָאָה וּמְצֹוֹת וּמְעֻשִׂים טוֹבִים, אֵזִי
הַיּוֹם הַהוּא מַעֲטָר וּמַלְבָשׁ הַוד וַהֲדר. וְאֶלָלו הַיּוֹם הַן
רָאוּיוֹן לְהַתְקִרְבָּה לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶכִים הַמֶּלֶכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הֽוּא, לְהַרְאֹת מִתּוֹרָה וּמְצֹוֹת וּמְעֻשִׂים טוֹבִים. וְזֹה שְׁכַתּוֹב:
וַיִּקְרַבְוּ יְמִי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת – שְׁגַתְקִרְבָּה כָל הַיּוֹם שֶׁל
יַעֲקֹב אָבִינוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הֽוּא. מָה שָׁאַיִן כֵן

“On how many days does a person die (i.e. why is “days” in the plural)? Does the soul not exit in a single moment?”

Explains the Zohar: When a person passes from this world all his days come for a reckoning before the Holy One Blessed is He. Not one is omitted. If a person behaved righteously and feared Hashem continually, if he clung to Him lovingly every day and was whole in his commitment to Torah, fear of Heaven, mitzvos and good deeds, then all his days will be crowned and garbed with splendor and majesty.

Such days are fit to approach the King of the Kings of Kings, the Holy One Blessed is He so that the virtues of one who never deviated from Torah, mitzvos and good deeds his entire life may be put on display. This is the meaning of the verse, “And the days approached for Israel to die.” That is, every one of Yaakov’s days came before the Holy One Blessed is He.

הַרְשָׁעִים, שְׁאֵינָם מִשְׁגִּיחִים עַל עֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וַיַּבְلֹו יְמִיהם בַּהְבִּילָהּוּן, וַהֲולָכִין בְּשִׁירּוֹת לִבָּם וּבְעוֹלָה וְאָנוּ וּמְרַמָּה, חֲדָלוּ לְהַשְׁפֵּיל לְהַיטִּיב מַעֲשֵׂיהֶם, אָזִי לְאַחֲר מַזְטָתָם יְמִיהם מַתְחַבָּאיִין וּבּוֹשִׁין לְהַתְּקַרְבָּה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵז דְּגַנֵּין אָוֹתָן בְּדִינֵינוּ קַשְׁין וּמְרִים – חֲסִרּוֹן הַיָּמִים לִפְנֵי חַשְׁבּוֹן שְׁנִי חִיּוֹ. זֶה שָׁאָמֵר לְגַבְיוֹן אַבְרָהָם אָבִינוּ: יִשְׁלַׁךְ אָדָם שַׁהְוָא בְּזַקְנָה, רְצָחָה לוֹמֵר: זָקָן אַשְׁמָאִי, וְהַוָּא חַי שְׁנִים הַרְבָּה, וְאַינוּ בָּא בִּימִים, פִּי כָּל חִיּוֹ בְּחַטָּאים וּבְפָשָׁעים, וְיָמִיו מַתְחַבָּאים וּמַתְרַחְקִים מִמְּנוּ מַלְבֹּוא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וַיִּשְׁלַׁךְ אָדָם כְּשֶׁר וְחַסִיד וּבָא בִּימִים שְׁלֹו לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּפְעַלְתּוֹ חִיתָה

But this is not the case with the wicked. They give no thought to Hashem's service. Instead they fritter away their days in the pursuit of vanity, following their heart's desire and engaging in injustice, corruption and deceit. Because they gave no thought to improving their ways, upon their deaths their days hide and are ashamed to appear before the Holy One Blessed is He. Then they are punished severely for the days that are missing out of their tally of years.

This is what the Midrash above is referring to as well. Those who have only "old age" are the elderly among the wicked. They may live for many years but they do not "come with their days." They spend their entire lives in sin and transgression and then afterwards their days hide and run away to avoid being brought before the Holy One Blessed is He.

Then there are those upright and pious individuals whose days do come before the Holy One Blessed is He, who conduct

שְׁלָמָה בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, אֲכַן אֵינוֹ בָּא בְּזָקָנָה, כִּי מֵת בִּילְדוֹתָו; מַה שָׁאַיִן כָּן אֶבְרָהָם אָבִינוּ עֶלְיוֹ הַשָּׁלוֹם הַאֲרִיךְ יְמֵיו, רְצָחָ לֹוֶרֶת: שָׁבָאוּ כָל הַיָּמִים שְׁלֹו לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִהְדָּרִים בִּמְעֻשִׂים טוֹבִים. וְזֹהָהוּ וְאֶבְרָהָם זָקָן — שְׁזָכָה לְזָקָנָה וּבָא בִּימֵיו, וְדוֹ"ק. עד כָּאֵן.

עַל פָּנֵי יְשִׁים הָאָדָם אֶל לְבָוֹ, שֶׁלֹּא לְהַרְחִיק יוֹם אֶחָד מִימֵיו לְבָוֹא בְּחַשְׁבּוֹן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי פָתָאָם נְלִפְדָּד בְּפֵחַ יְקוּשׁ וּמֵת בְּמִיתָה פְּתָאָם. וְלֹשָׁוּם אֶל לְבָוֹ, שֶׁכָּל הַרְמָזִים שֶׁאָמְרוּ רְבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה הַזֶּה גּוֹפִי הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה הִיא לְנוּ רָק בְּמַלְבוֹשׁ. וּרְאֵיהָ, שְׁתַדְעַ כִּי עֲנֵנִין יוֹנָה הַנּוּבִיא, שְׁהַטִּילוּהוּ לִים, וְאַחֲרֵי כֵּה בָּא לְדֹג גְּדוֹלָה

themselves in a whole manner with regard to Torah and mitzvos, but do not reach old age, dying while still in their youth.

Avraham, on the other hand, enjoyed both blessings. He had length of years and all his days came before the Holy One Blessed is He, resplendent with good deeds. Thus the verse is to be rendered, “And Avraham was old” — that is, he reached old age — and in addition he was “coming with his days.”

Every person should take this to heart and not allow even one of his days to be prevented from coming before the Holy One Blessed is He. For the trap of death will come upon him suddenly, and then he will realize that all the allusions revealed by our Sages are the true essence of the Torah, while the words of the Torah are merely a garment.

A demonstration of this can be seen in the book of Yonah. You should know that the entire story of the prophet Yonah

— הַכֵּל הוּא הָרְמֹז עַל הַנֶּשֶׁמָה, כִּדְאיַתָּא בְּזָהָר וַיְקָהֵל. וְהִיא
לֹכֶת תִּמְצֵית הַדָּבָרִים:

יוֹנָה, דְּנַחֲית לְסֶפִינָה, הוּא הָרְמֹז עַל הַנֶּשֶׁמָה שְׁעִמְשָׁלה
לְיוֹנָה, שִׁיוֹרֶדֶת לְגֻוף הָאָדָם, וַנְחַשֵּׁב הָאָדָם בְּהָאֵי עַלְמָא
כְּסֶפִינָה, הַהוֹלֶכֶת בְּלֵב יִם, וַהֲרֵבָה סְפָנוֹת עַלְיהָ, כַּוּ הַרְבָּה
הַרְפַּטְקָאוֹת עַל הָאָדָם בְּהָאֵי עַלְמָא כְּסֶפִינָה, וַהֲרֵבָה
שְׁלוֹחִים לְמִקְוּם, וַהֲרֵבָה מִקְטְּרִינִים עַלְיוֹ בְּכָל יוֹם בְּבֵית דִין
שֶׁל מַעַלָה בְּשִׁבְיל חַטָּאוֹ וַפְשָׁעָיו, וְהָאָדָם אִינוֹ שֶׁם אֵלָה
הַדָּבָרִים אֶל לְבוֹ, כִּי הַרְבָּה חַטָּא עַל פְּשָׁע, וְחוֹזֵב כִּי לֹא
יַתְּבַע לְדִין עַל זֹה, וְכָאַלְוּ חַס וְשָׁלוֹם אֵין הַשְׁגַּחָה מִשְׁמִים

being cast into the sea and then swallowed up by a great fish is a metaphor for what occurs to the soul after death, as is explained in the Zohar in *Parashas Vayakhel* (199a). Here is what the Zohar says in brief:

Yonah himself is a metaphor for the soul, which is likened to a dove (a *yonah* in Hebrew). His boarding of the ship is a metaphor for the soul's descent into the body, for a human being in this world is compared to a ship traversing the sea. Just as a ship in the ocean faces many perils, so does a person in this world face numerous challenges.

Numerous charges are filed against a person every day in the Heavenly court on account of his sins and transgressions and the Omnipresent has no shortage of agents to carry out His judgments. Nevertheless, most people give no thought to the fact that they are heaping up offenses, and delude themselves into believing that they will in any event never be held accountable for them. It is as if they believe, Heaven forbid, that Heaven disregards their corrupt behavior.

על מעשיו המקלקלים. ובאמת הקדוש ברוך הוא שותק, עד שתתملא סאתו, והדין הקשה מתגבר והולך, ונגזר חרון אף בהתאם על האדם דגמת הרום סערה, שבא על ספינת יונה פטע פתאם, והרום היה הולך וסוער, ובבקשה הספינה להשבר. כן גזרות הדין, אשר בבואה על האדם בהתאם מרעיש כל הגוף, ונתלהב ונתחמס הגוף ונכנס אל המיטה, זו ערש דוי, ותרדמה נופלת עליו; וזהו דגמת יונה א, ח: ויונה ירד אל ירכתי הספינה וירדם. ובעוודו מטיל על ערש דוי מתחילה רוח לקשך בקרבו, וזהו היצר הרע, שמעורר באותו הפעם לב האדם, שלא יתעצל האדם מלחרה בתשובה, כי קרוב היום להפרד מזה העולם. וזהו דכתיב: ויקרא אליו רב החובל – דא

But the truth is that the Holy One blessed is He is merely holding His peace until the person exceeds his limit.. Meanwhile the case against him continues accumulating until Divine wrath strikes at him all of a sudden, just like the storm that struck Yonah's ship. And just as the tempest grew stronger and stronger until it threatened to destroy the vessel, so do Heaven's judgments shake up a person's entire body until he is so agitated and feverish that he must take to his sick bed, where he lapses into deep sleep. This is parallel to what is written in the book of Yonah, "And Yonah went down to the depths of the ship and fell asleep" (1:5).

While the person is still confined to his bed a spirit begins to awaken within him. It is the evil inclination, which on this occasion urges him to repent without delay, for the day of his departure from this world is drawing near. This is alluded to in

הוּא יִצְרֵר הָרָע, שֶׁהוּא מְנַהֵג אֶת כָל הַגּוֹן, וַיֹאמֶר לוֹ: מָה לְךָ נִרְדֵם?! קַוֵם קָרָא אֶל אֱלֹהִיךְ וָגוֹן – לֹא שְׁעֻטָה הוּא לִמְדָמָךְ דָהָא סְלִקְיָונְךָ לְדִינְךָ עַל כָל מָה דְעַבְדָת בְּהָאֵי עַלְמָא. וַרְאָה לְהַתְנוֹדוֹת לִפְנֵי בּוֹרָאךְ. מָה מְלָאכָתְךָ? פְרוֹשָׁה: זָכֵר עַל מְלָאכָתְךָ, שְׁפָעַלְתָ בְּהָאֵי עַלְמָא, וּכְמָה שְׁקָרִים וּזְיוּופִים פְעַלְתָ בְּמְלָאכָתְךָ וּבְמְחִיתָה. תָנוּ תְזִהָה, וְאֶל תִתְגַּאהָ, כִּי אַתָּה רֹאשָׁה כִּי קָרוֹב הוּא יוֹם הַמִּתְהָה, וְהַשְׁלֵךְ הַגָּאוֹה וְהַרְמָתְךָ רוח, וִזְכֵר שְׁגִבָּרָאת מְטָפָה סְרוֹחָה. וְזֹה שְׁפָטוֹב: מֵאַין תִּבּוֹא, וְמָה אֲרַצָּךְ? הַסְּתָבֵל דָהָא מְאַרְעָא אַתְבָּרִית וּלְאַרְעָא תִשּׁוֹב. וְאֵי מִזְהָעָם

the verse, “And the captain approached him” (1:6). As the Zohar tells us, “this is the evil inclination,” the “captain” of the body.

“And he said to him, ‘Why are you sleeping? Get up and call upon your God!’ ” In other words his evil inclination implores him, “This is no time to sleep! You are about to be judged concerning everything you did in this world! Be sure to confess to your Creator!”

“What is your craft?” (1:8). That is, “Recall how you performed your task in this world. How many lies and deceptions did you perpetrate in the practice of your profession and the pursuit of your livelihood? Make acknowledgment and do not be proud, for you can see that the day of your death is approaching.

“And from where do you come?” (1:8). That is, “Cast aside your pride and arrogance and recall that you were formed from a putrid drop!”

“Which is your land?” (1:8). That is, “Take note that you were created from the earth and that you will return to the earth.”

אתה? – טעינו, אם יש לך זכויות אבותות להגן עליך עתה בעת צרה. כל זה הוא התעוורויות היוצר, שמעורר לב האדם בעית חלינו. (זיהו נראה לי לתרץ המדרש פרשת בראשית: ותגנה טוב מאד – זה מלאך המוות. ולפניהם אמר: טוב מאד – זה היוצר הרע. עין שם. רצה לומר: בזמן שהוא קרוב למות, אין גם היוצר הרע הוא טוב, המעורר האדם לעשות תשובה ולהתודות בנצח).

ובזהו שעתה יתבין בית דין של מעלה, והמליצים מלמדין זכויות, והמקטרנים מזבירין חובה וטענים לפני הקדוש ברוך הוא. ואם נגזר לזכות – מוטב, ואם נגזר,

“And of which people are you?” (1:8). That is, “Examine whether you have enough ancestral merit to protect you in your time of trouble.”

These are the thoughts that the evil inclination awakens in a person’s heart as he lies upon his sickbed. (In light of this we can understand a passage in Midrash Rabbah, Bereishis 9:10. Commenting on the verse, “And indeed it was very good,” Bereishis 1:31, the Midrash first declares: “This refers to the evil inclination.” But afterwards the Midrash says: “This is the Angel of Death.” Perhaps what the Midrash is alluding to is that as death approaches even the evil inclination becomes good, arousing a person to repentance and confession.)

Meanwhile on High, the Heavenly court is sitting in judgment. The defending angels find merit for him while the accusers bring up his offences, each side making its case before the Holy One Blessed is He. If the decision is in the person’s favor, good and well. But if it is decreed, Heaven forbid, that

חס ושלום, למות – איזי נאמר על המלמדין זכות,
שטרחו ויצאו להצילו. ועל זה נאמר: ויחתרו האנשים
להשיב אל היבשה, ולא יכלו – לא עלה בידם להושיבו
לייבשה שיקום ממפטתו מחליו, כי כבר נגמר מבי דין רבא.
ואז שלשה שלוחים ממני יוצאים: חד כותב כל הוצאות
שלו וכל התטאים שלו. וחד דנטיל חשבון הימים לפני
שני חייו, שייהיו כל הימים בחשבון, וכפזף לעיל. וחד
דחו עמיה מיום שנתקה נשמהו בגוף בmund אמו. וגזרות
דין לא נח ולא שקט עד דעתך דיליה, שתצא נשמהו
מהגוף. ואז כתיב: וישאו את יונה, שנושאים אותו לבית
הקברות, ואז הקרזים נקרים לפני מפטתו כשנושאים

he must die, then it can be said that the defenders toiled and wearied themselves in vain to save him. This is alluded to in the verse, “And the men rowed hard to return to the dry land but were unable to do so” (1:13). The inability to return to “dry land” signifies the failure of the defenders to enable him to rise from his sickbed in light of the ruling of the Heavenly court.

Then three emissaries are dispatched: one that has been recording all his merits and debits; one to make the reckoning of his days in proportion to his years, as discussed earlier; and one that has accompanied him ever since his soul was first instilled in his body in his mother’s womb.

The decree of Heaven does not rest and will not be silenced until it has completed its task and taken his soul from his body. This hinted at in the verse, “And they bore Yonah” (1:15). That is, upon his death a person’s body is born to the cemetery. As this is taking place heralds go ahead of his casket. If he has lived

אותו. אֵי אִיהוּ זָכָה – מִכְרִיזֵין עַלְיוֹ: הֲבוֹ יִקֶּר לְדִיקָנָא דְמַלְכָא! יָבֹא שְׁלוֹם וְכוּ. וַזה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (ישעיה נח, ח): וְהַלְךָ לְפָנֵיךְ צְדָקָה – פָּרוֹשׁ: לְפָנֵי הַמֶּטֶה. וְאֵם הוּא חָס וְשְׁלוֹם מִטְבָּנָה בְּחַטָּאים, מִכְרִיזֵין עַלְיוֹ: וַיַּלְפְּלוּנִי הַדִּין, טְבָדֵל אַתְּבָרִי! כְּדִין מָה בְּתִיבְּ בֵּיה? וַיַּטְילוּהוּ אֶל הַיּוֹם, וַיַּעֲמֹד הַיּוֹם מִזְעָפָה – בְּכֶד עַלְיוֹן לֵיהּ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, וְהַדָּג דְּבָלָע לֵיהּ לִיּוֹנָה דָא אִיהוּ קְבָרָא, וְשֶׁלֶשֶׁה יָמִים הַרְאָשׁוֹנִים כְּשֶׁהוּא בְּקָבָר, נִתְבְּקָעִים הַבְּנִי מַעַיִם, וְלֹבֶתֶר שֶׁלֶשֶׁה יָמִים הַהוּא טְנוֹפָא אַתְּהַפֵּךְ עַל אַנְפּוֹי, וַיֹּאמֶר לוֹ: טַל מָה דִיחָבָת לֵי אַכְלָת וְשִׁתָּת, וְלֹא יַהֲבִית לְמִסְפְּנָא, וְכָל יוֹמָךְ הוּא פְּתָגָן וּכְמוֹעָדִין, וּמִסְפְּנִי הוּא רָעַבִּין, וְלֹא אַכְלָוּ בְּחַדָּךְ, טַל מָה

meritoriously they proclaim, “Give honor to the image of the King! Let him come in peace!” (Yeshayahu 57:2). This is alluded to in the verse, “And your righteousness will go before you” (ibid. 58:8). That is, it will go ahead of your casket.

But if he sullied himself with sin, Heaven forbid, then they proclaim, “Woe to So-and-so! It would have been better had he not been born!” Concerning this was it written, “And they cast him into the sea and the sea stopped its raging” (Yonah 1:15). That is, when they brought him to the cemetery.

The fish that swallowed Yonah represents the grave. During the first three days that the body is in the grave the intestines burst open. After three days they cast their filth upon his face, saying, “Take back what you put into me! You ate and drank but did not give to the poor. You spent all your days as if they were holidays and festivals, while the poor went hungry and were not invited to eat with you. So take back what you

דִּיהְבַּת בֵּי. הֲذֹא הוּא דְכִתְיב (מְלָאכִי ב, י): "וְזִירִיתִי פָּר עַל פָּנֶיכֶם וְגֹזֶן". וְלֹבֶטֶר ذֹא בְּאַיִם מִמְּנִים וּמִחְזִיקִין הַנְּשָׁמָה אֶל הַגּוֹף, וְהַוָּא בְּתוֹךְ הַגּוֹף עַד שֶׁלְשִׁים יוֹם, וּבְהַנֵּקֶד עַשְׂרִים וָשֶׁבַע יָמִים הַגּוֹף נִדּוֹן בִּיסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים. וְהַתְּחִלָת הַדִּין הוּא עַל הַחַטָּאים שְׁעָשָׂה בָּעִינֵינו, וְאַחֲרֵ כֵּה בִּידִים וּבִרגְלִים וּבְכָל הַגּוֹף בְּהַכְּאָה אַכְזָרִית מָאֵד. וְאַחֲרֵ תְּלִתִין יוֹם נִשְׁמַתָּא סְלָקָא לְעֵילָא לְתַת חַשְׁבָוָן וּלְקַבֵּל דִין גִּיהְנָם וּשְׁאַר דִּינִים, וְהַגּוֹף סּוֹבֵל יִסּוּרִים קָשִׁים עַל יָדֵי תּוֹלְעִים. וְעַנְיָן בַּי שְׁבַע דִּינִים קָשִׁים חֹלְפִים וּעוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם כַּשְׁנַפְטָר מִהָּוּא עַלְמָא: חד – כַּשְׁהַנְּשָׁמָה יוֹצָאת מִהַגּוֹף. שניים – כַּשְׁנוֹשָׁאים אָתוֹ לְבִתְהֻקְּמָת, וְהַכְּרוֹזִים

put into me.” This is the meaning of the verse, “And I will scatter excrement upon your faces, etc.” (Malachi 2:3).

Afterwards, appointed angels come and return the soul to the body where it remains until thirty days have passed since his death. During these twenty-seven days the body undergoes terrible and bitter afflictions. His judgment begins with the sins that he committed with his eyes. Afterwards he receives cruel blows for the sins that he committed with his hands and feet and the rest of his body.

When the thirty days are over the soul ascends On High to give an accounting and to accept punishment in Gehinnom and other forms of judgment while the body endures the terrible torment of being devoured by worms.

The idea behind this is that a person undergoes seven distinct judgments upon leaving this world: 1. When the soul first leaves the body. 2. When he is carried to the graveyard and the

מִכְרִיזֵין מַעֲשִׁים רָעִים שֶׁעָשָׂה. אֹזִי לְאֹתָה בּוֹשָׁה וּכְלָמָה!
שְׁלִישי – בְּשִׁמְכְנִיסֵין אֶתְתוֹ לְקָבָר. דִין חַרְבִּיעִי – מֵה
שְׁטוּבֵל בְּשִׁלְשִׁים יוֹם. דִין חַמְיִישִׁי – הַתּוֹלְעִים בְּגּוֹף. דִין
שְׁשִׁי – דִין שֶׁל גַּיהֲנָם. דִין שְׁבִיעִי – שְׁהַנְּשָׁמָה נְדַחֵת
מְחוּצָה לְפִרְגּוֹדָא קְדִישָׁא, וְאַזְלָא וְנַחַתָּה בְּעַלְמָא, וְאַיְן לָה
מִקּוֹם מְנוֹנָחָה, עַד שְׁנַתְמָרָקוּ כָּל הַחַטָּאים וּפְשָׁעִים.

עַל פָּנֵינוּ צָרִיךְ כָּל אָדָם לְזִכְרָה, פְּמָה הַרְפְּתָקָאות יַעֲבְרוּ עָלָיו,
כִּמְהָ יִסְוִירִים וּכִמְהָ חִיל וּרְעֵדָה וּרְתָתָה וּזְיוּעָה וּמְלֻחָה, עַד
שְׁתַבּוֹא נִשְׁמָתוֹ לִמְקוֹם מְנוֹנָחָה. וְעַל זֶה כְּתִיב בְּזֹהָר: בָּר נָשָׁ
צָרִיךְ לְצַלָּאָה תְּדִיר וּלְוֹמֵר בְּכָל יוֹם: בְּרָכִי נְפָשִׁי אֶת ה' וְכִי
(קְפִיטָל קָג וּקְד), וְאַחֲרֵיכֶם:

יְהִי רָצֵן מִלְפָנֵיךְ ה' אֱלֹהִי וְאֱלֹהִי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַסְלִיחַ וְתִמְחַל

heralds proclaim his evil deeds, to his great shame and disgrace.
3. When he is placed in the grave. 4. His terrible suffering during the first thirty days. 5. When his flesh is devoured by worms. 6. When he is punished in Gehinnom. 7. When the soul is pushed outside the Holy Partition to return to earth, where it finds no rest until it has been cleansed of its sins and transgressions.

Therefore it behooves a person to recall how many ordeals he will go through, how many afflictions he will suffer and how much trembling, shuddering, shaking, sweating and shivering he will experience before his soul comes to its place of rest. Concerning this matter the Zohar advises that one pray continually, reciting daily the Psalms that begin, "Let my soul bless Hashem, etc., Chapters 103 and 104. Afterwards let him recite the following:

May it be Your will, Hashem my God and God of my

לי על כל פשעים וחתאים מה שעשיתי, הן בראות עיני,
הן מה שחתמתי בידי ורגלי ובגוף. ובאמ שהגיע עת זמן
פטירתי, ומכך אני לפוק מן עולם דין – אזי באותו זמן
לא אוכל לברךך יתך ולא תבא בתיבותך; על כן היום הזה
אני מבקש שלא תיסרני אחר מותי ולא תבא נשמתי בגן
עדן בלי שום מזרא ופחד. וזה שאמר הפתוח (תהלים נא, יב):
"ברכי נפשי את ה' הלויה".

fathers, to pardon and forgive me for the transgressions and sins that I have committed whether with the sight of my eyes or with the deeds of my hands, feet and body. And since when the time comes for me to leave this world I will no longer be able to bless you nor to repent, therefore I request now that You should not afflict me after my death but return my soul to Gan Eden without fear or dismay."

Thus it is written, "Let my soul praise Hashem, Halleluyah!"

CHAPTER 40

פרק מ'

"לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי."

פרש המאור הגדול, הרב רבי משה אלשיך, זה לשונו: תפלה דוד המלך עליו השלום היה, שלא יבוא עוד בגלויל; שכל מי שאינו קונה שלימות בועלם זהה מכך לבודא בגלויל אדם אחר ולתקו מה שחרר מעשה הטוב בעולם זהה. ועל זה התפלל דוד המלך עליו השלום, שניצל מהגלויל, ואמר: ורומ נכון חדש בקרבי – ולא על ידי גלגול נשמתי באיש אחר, שאני מכך למות ולהתגלגל באיש אחר.

אמנם דע, שענין גלגול הנשמה מתחיקת לשני אפנים: האפן האחד, שאינו בהכרח שימות ויתגלגל נשמתו באיש

“**God**, create within me a pure heart and renew within me an amended spirit” (Tehillim 51:12). The great luminary Rabbi Moshe Alsheich, z”l, explains that Dovid HaMelech was praying to be spared from reincarnation. Ordinarily whoever fails to acquire perfection while he is here must return in another body to complete the task. Therefore Dovid HaMelech pleaded that he be spared this fate, asking that Hashem renew his spirit while it was still within him instead of first causing him to die and then returning his soul to earth in another body.

Indeed, you should know that rectification of the soul can be accomplished through two different processes. In the first one a person does not have to die and be reborn in

אחר לתקן הגלגול, אלא להזכיר העניין, שבעודו במלחיו תבוא נשמה אחרת בתוך גופו, אף שכבר היה להגוף נשמה אחת; ושני הנשמות ביחד, דהיינו נשמה החדש ונשמה שלו, הפה לחבר, כמו הילד בתוך האשה המערבית. ועל כן נקרא גלגול זה בחינת העבור. וכך שזהild מכסה ונעלם בתוך האם בשעה מאורה, עד כי הנשמה החדש בתוך נשמה שלו מכסה ונעלמה, עד כי יתתקן הקילול, ואז הולכת הנשמה החדש למכוון שבתה ולמקום הרاوي לה. וזה הגלגול הוא גלגול שאינו חמור. מה שאין כן אם קילול גדול אין לו תקנה, כי אם שתהגיל הנשמה בשיטת יצירת הولد, ונשמה זו לבד בתוכו, והיא בתוך הגוף זמן רב כל הימים. ולפעמים יצא

another body to accomplish rectification. Instead, while he is still alive a second soul, in addition to the one he already has, enters his body. This new soul joins with his original one as a fetus is joined with its mother. For this reason this is known as the “gestation” procedure.

And just as a fetus is covered over and concealed within its mother, so is this new soul covered over and concealed within the person's original soul until the damage to his soul has been rectified. When this has been accomplished the new soul then departs for a place of repose that is fitting to it. This form of rectification is not a severe one.

But if the damage he caused was great, it can be rectified only by the reincarnation of his soul alone in a new body, where it must remain for many days, (that is, from the moment of conception until the end of his life). Sometimes

שכְּרָה בַּחֲפִסְדָּה, שֶׁזֶה הָאָדָם לֹא דִי שָׁאַיְנוּ מַתְקָנָה, אֵלָא אִדְרָבָה, גּוֹרָם לְהַפְגִּים יוֹתֵר גָּדוֹלִים עַל יְדֵי חַטָּאים וּפְשָׁעִים, וְזֶה עַנְיוֹן רֵעַ מִאֵד לְגַנְשָׁמָה.

וְהַגָּה יְשֵׁא מִצְוָה אַחַת, אֲשֶׁר בַּעֲינֵי הָאָדָם עַנְשָׁה קָל הַוָּא, וְהַיָּא חַמּוֹר, וְזֶה מִצְוָה הַשְׁבָּת אֶבֶדֶה. שְׁבָּהִוָּת עֹזֶב עַל הַשְׁבָּת אֶבֶדֶה, שְׁרוֹאָה אֶבֶדֶת אָחִיו, וְאַיְנוּ מַהְדָּר אַחֲרִיקָה לְקֹח אֹתָה וְלַחֲשִׁיבָה, הַכְּרָח לְבֹזָא בְּגַלְגָּול בְּנֹצֶר לְהַשִּׁיב לְבָעֵלָה, וּבְתוֹךְ הַזָּמָן סֻזְּבָּל יִסּוּרִים וְצַעַר זָמָן רַב, וְאַיְנוּ בָא בְּגַלְגָּול הַקָּל שֶׁהָוָא בְּחִינַת הַעֲבוּר, שֶׁהָוָא מַתְפֵשָׁה וּנְעָלָם בְּתוֹךְ נְשָׁמָתוֹ. וּכְנַצְּרָב בְּסְפִיר "גַּלְגָּולִי הָאָרְיִי", וְזֶה

the loss he suffers through this process is greater than his gain because in his new body he may not only fail to rectify his soul's existing blemishes but may actually bring upon it more serious ones through his sins and transgressions. This is a great misfortune for the soul.

There is one commandment in particular that people consider of minor significance but which carries a very severe penalty. That is the one regarding the returning of lost objects to the owners. If a person sees a lost item belonging to his colleague and fails to retrieve it in order to return it he is compelled to undergo reincarnation in a newly conceived fetus, after which he must endure many years of affliction and suffering.

For this offense it is not sufficient for him to undergo the less severe method of rectification, the "gestation" procedure in which a new soul is covered over by and concealed within his original soul. The Ari, *z"l*, explains in *Sefer HaGilgulim* that

לשונו פֶּרֶשׁת כִּי תֵצָא (דברים כב, ז): "וְכֹן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבָדָת אֲחִיךְ וְגַוְ", כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָן אֶת הָאָדָם מִדָּה בְּנֶגֶד מִדָּה, וְעַל כֵּן כֵּל יְרָא וְתַרְדֵּד יַתְפַּלֵּל שִׁינְצָל מַגְלָגָלים, גַּם בְּהִיוֹתוֹ מַגְלָגָל בָּאָדָם פְּשָׁר וַיָּשָׁר. עַם כֵּל זה טוֹב לוֹ יוֹתָר, אִם הִיה כִּבְרָה בָּمְקוֹם מִנוּחָתוֹ, כִּי יְפָה קֹורֶת רוח שֶׁל עָולָם הַבָּא שָׁעָה אַחַת מִכָּל חַיִּים וְתַעֲנוֹגִי עָולָם הַזֶּה. עַל אַחַת בָּמָה וּבָמָה בְּשַׁהֲאָדָם מַגְלָגָל בָּמְקוֹם צָר – בְּחִיּוֹת וּעוֹפּוֹת, וּלְפָעָמִים מַגְלָגָל בָּאָבָן דָּוָם, כְּגּוֹן הַמְּרָגִיל עָצָמוֹ בְּלָשׁוֹן הַרְעָע, הוּא מַתְגָּלָל בָּאָבָן הַמְּנֻחָה עַל פְּנֵי הַשְׁדָה, וּשְׁם הִיא בְּחִשּׁוֹךְ בְּלִי אוֹר. וּמִ שְׁאַיְנוּ מַדְקָדָק בָּאֲכִילָת סְפִיק אֲסּוֹר,

this is because he violated the verse, “And so shall you do to all the lost objects of your brother . . . *you may not conceal your eyes*” (Devarim 22:3). For the Holy One Blessed is He always judges a person “measure for measure.”

Therefore whoever fears Hashem and trembles before Him should pray to be spared from reincarnation. The masses may consider it a minor punishment but the wise will contemplate the matter and realize that even if he is reincarnated in the body of an upright individual it would have been better had he already reached his resting place. For the Sages tell us that a single moment of the satisfaction one experiences in the next world is better than all the pleasures that this world has to offer (Avos 4:17).

Now consider the fact that he may very well be reborn into more oppressive circumstances such as the body of an animal or a bird or even an inanimate object! For example, one who habitually engages in derogatory speech is reincarnated in a rock lying in a field where he remains in darkness with no illumination. Similarly, a person who is careless about consum-

מתגלאל בעליו של אילו, ובכל פעם שחרות מגעגע, היא סובל יסורים וצער גדול מאד.

ופרنس, המתגאה על האכזר, מתגלאל בדבורה, ושם היא בכל עת ובכל רגע, ויש לו צער יותר מענש של גיהנם, כי היא אסורה במקומות צר בזה בתוך הארץ; וזהו ענש מחתמת גאווה בלבד. ואם היא פועל רע על ידי הנאה, דהינו שהלבין פניו הבאים לפניו בביושים וכיוצא בו שאר פעולות רעות, על זה יש ענשים אחרים מפרשין הן בספרי הקבלה, ורחמנא לצלן מענשיהם ההם.

הרודף אחר זנות מתגלאל בגויה שהיא זונה, ובכל פעם שמעזין עמה, מוסיפין לו טמאה על טמאחו ומהו על

ing food of doubtful permissibility is reborn in the leaves of a tree so that every time the wind blows he is tossed about, causing him indescribable agony.

A communal official who lords over the populace arrogantly is reincarnated in the body of a bee. There he is punished moment after moment, enduring more sorrow than he would in Gehinnom. This is because he is confined in a very narrow place, wallowing in venom. And this is only for the sin of pride! But if in his arrogance he committed other evils such as humiliating those who came to seek out his services and the like, for these crimes he will have to endure other punishments described in the Kabbalistic works, may Heaven spare us!

One who pursues licentious behavior is reincarnated as a prostitute. Then every time someone engages in immorality with her the soul that is within her is defiled more and more,

הוּתוֹ, וְשָׁבַרוּ גָּדוֹל בַּיִם, אֵין לְסֶפֶר הַיִסְוָרִים קָשִׁים
וּמְכָאוֹבִים שָׁלוֹ. וְשֶׁאָר פָּרְטִי גָּלְגֻּלִים יַתְּבָאֲרוּ בָּפָרְקִים
הַבָּאִים בְּסִיעַתָּא דְשָׁמְיָא. וְעַל אַחֲת בְּמַה וּבְמַה הַמְגַלְגָּלִים
בְּבָהָמוֹת טָמָאות וּעוֹפּוֹת הַטָּמָאה, יַשְׁבֵּי חַשָּׁךְ וְצָלְמוֹת
בְּצָעֵר, סּוֹבְּלִי יִסְוָרִים קָשִׁים וּמְרִים בְּסַרְחֹן קָרְבָּן וּמְעַזָּן
שְׁלָהָם, וּבְכָל עַת וּרְגַע סּוֹבְּלִים צָעֵר מִמְּשָׁ, דִינָנִין קָשִׁים
מָגִיהָנִם, וְאַף עַל כֵּל זֹאת אֵינוֹ נִצְׁול מַעֲנָשָׂה שֶׁל גַּיהֲנָם
אַחֲרֵי כָּל הַגָּלְגָּלִים.

רָאָה מָה שְׁמַצָּאתִי בַּתוֹּב בְּשֵׁם הַאֲרֵי, זָכְרוֹנוֹ לְבָרָכה:
בְּצָפַת, תְּבָנָה וְתִפְנוֹן בְּמִהְרָה בִּימֵינוֹ, הִיה בְּחוֹור אָחֵד בָּנוֹ
אֶחָזָתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רֹפֵא, זָכְרוֹנוֹ לְבָרָכה, וּהוּא בָּנוֹ

causing it further and further devastation until its desolation is as great as the sea. The terrible afflictions and sorrows that it endures cannot be expressed in words.

More details concerning reincarnation will be related in future chapters, with Heaven's help, but worse than what has been described so far is the experience of reincarnation in an impure animal or bird. There the soul sits in darkness and sorrow, suffering terrible and bitter afflictions surrounded by the stench of its bowels and intestines. Meanwhile, at every moment it is subjected to judgments more terrible than those of Gehinnom. Nevertheless, it is not spared from punishment in Gehinnom once the process of incarnation is completed.

Here is an episode that I found recorded in the name of the Ari, *z"l* (*Shirchei HaArizal*): In the town of Tzefas lived a certain young man who was the nephew of Rabbi Yehoshua the physician. He was eighteen years old at the time this incident took

שׁמֹונָה עֶשֶׂרֶת שָׁנִים הָיָה לְוָמֵד בַּיִשְׁיבָה. פָּעֵם אַחֲת הַסְּטִיכָל בְּזַהֲרֵי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה, וְאָמַר לְאָבִיו: בָּנֶךָ – יֵשׁ בָּזֶה רֹוחׁ אֶחָד. רָאָה לְהַמְצִיא לְזַהֲרֵי מִזּוֹר וְתִרְוֹפָה, וְאֶל תְּחִוָּס אֶל הַמְמֹזָן! וְהַשִּׁיב אָבִי הַבָּחוֹר: חַס וְשַׁלוֹם שַׁיִיחָה בָּזֶה רֹוחׁ, כִּי אִם זֶה שְׁנָתִים לְבָזֶה כֹּאָב, וְלִפְעָמִים כְּשַׁלְבָוָה חַלְשׁ אָזִי רְבִי יְהוֹשֻׁעַ הַרְזָפָא עֹוֹשָׁה לוֹ רִפְאוֹת, וּמְתַרְפָּא לְפִי שְׁעָה, וְאַחֲרֵי כֵּד חֹזֵר הַכָּאָב. וְאָמַר לוֹ זַהֲרֵי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה: תְּرָא שְׁפָדְבָרִי – כֵּן יְהִי. וְלֹא הָיָה יָמִים מּוֹעֵטִים, עַד שְׁנַתְגָּלָה הַרֹּוחׁ וְהַתְּחִיל לְבָצָבָץ בַּבָּחוֹר, וּבָאוּ וְהַזְּדִיעוּ זַהֲרֵי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה. וְשָׁאַל אָזְטָו זַהֲרֵי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה: בָּאֵיזָה אַפְּנָן בָּא הַרֹּוחׁ לְהַבָּחוֹר? וְהַשִּׁיב לוֹ הַרֹּוחׁ: הָעֲנֵינוּ כֵּד הוּא: כְּשַׁחְיִיתִי בְּרוּמִי, הִיִּתִי

place and was studying in yeshiva. One time the Ari happened to see him, whereupon he commented to the boy's father, "Your son is possessed by an evil spirit. See to it that you find a cure for him and do not spare any money!"

The boy's father responded, "He is not possessed, Heaven forbid, although for the past two years he has suffered from pains in his heart. Whenever his heart is very weak Rabbi Yehoshua the physician treats him and he recovers for a time. But eventually the pain always returns."

The Ari retorted, "You will see that I am correct."

Not long afterwards the spirit revealed itself and began speaking from within the young man. As soon as the Ari was informed of this he came and inquired of the spirit how it happened to enter the young man.

The spirit replied, "This is how the matter came about:

דרך עם עני אחד, שהיה מתפרנס מן האזקה, ולא היה בבעיתו שום לחם ומזון. ובקש העני ממני שאני אתן לו לחם, ולא הייתה רוצחה לתן לו. ומata העני, הנזבר לעיל, לנגד עני, מחתמת הרעבון, ולכון היו בית דין של מעלה גוזרין, שיטות הוא כמו שהמית את העני. וכן היה, שלא היה ימים מועטים ובאו עליו גזלים וחרגו אותו, ואחר החריגה באתי אל הבוחר זה וגזר עליו האר"י, זכרונו לברכה, שייצא מהבוחר בלי שום חזק, חס ושלום. והשיב הרות: אם תרצה שאצא מהבוחר, אעשה תנאי עמה, והוא — כי אחורי צأتي מכאן שלא יראה הבוחר זה פנוי נקבה משך שלשה ימים, ואם יعبر התנאי — אהרגנו. וכך הרות. וצוה האר"י, זכרונו לברכה, לעשות שמירה אל

When I lived in Rome I shared lodgings with a poor man who was dependent upon charity. In his house he had neither bread nor any other food. One day the poor man asked me for bread but I refused to give him any and he died of hunger before my eyes. On account of this the Heavenly court decreed that I must die just as the poor man had died. And so it happened that not long afterwards thieves came and killed me, after which I came and entered this young man."

The Ari decreed that the spirit must not cause the young man any harm, Heaven forbid. But the spirit said to him, "If you wish me to abandon this youth, I will do so on one condition. After I leave him he must not see the face of a female for three days. If he violates this condition I will kill him!" Then the spirit left.

The Ari, z"l, issued instructions that a guard be placed over

הבָּחוֹר, שִׁיחַה יֹשֵׁב בְּבֵית הַמְּדָרֵשׁ, וְלֹא יִנִיחוּ אֶתְּנוֹ לְצֵאת מִבֵּית הַמְּדָרֵשׁ, וְלֹא תָבוֹא שָׁוֹם אֲשֶׁר לְבֵית הַמְּדָרֵשׁ, כִּי הָרוּחַ אָזָרֶב לוֹ עַל הַתְּנָאִי שְׁעַשָּׂה עָפִי. וּבְתוֹךְ כֵּה הַלְּךָ גָּדוֹל הַדָּזָר, מִזְרָנוּ הָרָב רַבִּי חַיִים וִיטָּאֵל, זִכְרוּנוּ לְבָרְכָה, מִבֵּית הַמְּדָרֵשׁ, לְהַכִּין צְרָכִי מִצְוָה שְׁעַשָּׂה בְּרָאֵשׁ חַדְשָׁ. וְהַנִּימַח בָּמְקוֹמוֹ בֶן דָודוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רַופָא, הַנִּזְכֵר לְעַילָא. וְהַלְּךָ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְהַתְּعַסֵּק בְּמִצְוָה אַחֲרַת, וְהַנִּימַח לְהַבָּחוֹר יְחִידִי בְּבֵית הַמְּדָרֵשׁ. וּבְתוֹךְ כֵּה בָא אַפְוֹ שֶׁל הַבָּחוֹר וְדָדוֹתָו לְבֵית הַמְּדָרֵשׁ לְרָאוֹתָו. וְכַשְׁתִּיו רָזָאֵין אֶתְּנוֹ הַיּוֹ נֹשְׁקָנוּ אֶתְּנוֹ. וּבְאַתָּה שְׁעָה בָא הָרוּחַ וְחַזְרָה לְהַבָּחוֹר וְגַנְכָּנָס בָוּ וְחַנְקָנוּ. וּמִפְנֵי יְרָאַת הַשְּׂרָה, שֶׁלָא יָמְרוּ שְׁהִי שִׁירָאֵלים הִרְגָּגוּ אֶתְּנוֹ, עָשָׂה קָאָרָי, זִכְרוּנוּ לְבָרְכָה, קְפִיצָות הַדָּרָךְ עַל

the young man while he sat in the study hall, for he knew that the spirit was lying in wait to see if the condition would be fulfilled. At one point the guard, the leader of the generation, our teacher Rabbi Chayim Vital, z”l, left the study hall to make preparations for his Rosh Chodesh feast, leaving Rabbi Yehoshua the physician in his place. But eventually he too went out to attend to some urgent matter, leaving his nephew alone in the study hall.

In the meantime the boy’s mother and aunt came to see him. When they found him they went over to him and kissed him. At that very moment the spirit returned to him and strangled him.

When the Ari heard what had transpired he was concerned that the gentile authorities would claim that the Jews had killed the young man, so with the help of two reeds he condensed his

שְׁנַיִם קָנִים, וְהַלֵּךְ עִם תַּלְמִידֵיו לַטְבָּרִיה בְּגֹעַ אֶחָד, וְזֹה הִיא בֵּין הַשְּׁמָשׂוֹת. וּבַטְבָּרִיה הַתְּפִלָּל הָאָרְיִי, זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה, לְהַסְגִּיר פִּיהֶם שֶׁל מְשֻׁטִּינִים, וְכֹן הִי. וְאַחֲרֵי כֵּן חִזְרָה לְצִפְתָּה, תְּבִנָה וְתְכֹזֵן בִּמְהֻרָה בִּימֵינוֹ.

על כן יִרְאֶה הָאָדָם גָּדוֹל הַעֲנָשׁ הַמִּסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים זָרוֹת: וּמָה הַבָּחוֹר הַזֶּה, שֶׁלֹּא הַסְתַּכֵּל אֶלָּא עַל אַמְּנוֹ וְדֹדוֹתָו, חִזְיִי מָה סְלִיק בֵּיהֶן, וּמְכַל שְׁפֵן בְּנָשִׁים זָרוֹת! וְעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנוּ לְבָרְכָה: כֵּל הַמְּרֻבָּה שִׁיחָה עִם אֲשֶׁר, גּוֹרָם רְעוֹה לְעֵצְמוֹ.

על כן עֲנֵנִין גָּדוֹל הוּא, כִּשְׁהָאָדָם מִתְנַהֵג שֶׁלֹּא לְהַסְתַּכֵּל לִמְרֹחֶזֶק. כִּי אִם עִינֵינוּ יִהּיו תְּמִיד מִשׁׁוֹטְטוֹת לִמְטָה, לְאָרֶץ. וְכֹן מִצְאָנוּ בְּהִנְהָגוֹת חֲסִידִים הָרָאשׁוֹנִים, שְׁעִינֵיהם

journey and arrived instantaneously in the city of Tiberius accompanied by his disciples. It was twilight and the Ari prayed that the mouths of their accusers be silenced. And so it was. Afterwards he returned to Tzefas, may it be rebuilt speedily in our days.

In light of this episode one can imagine the punishment awaiting the man who gazes at strange women. For this youth only looked at his mother and his aunt, yet look at what befell him! How much more so if one stares at women to whom he is not related! Concerning this did the Sages say, “Whoever engages in too much idle talk with a woman causes evil to himself” (Pirkei Avos 1:5).

It is also very praiseworthy for a man to avoid seeing them even from a distance by directing his gaze downward at all times. This was the custom of the pious of earlier generations.

למיטה, ומתקונים ליחד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, כי ארבעה גוניין של העינים מורים על ארבע אותיות השם הוייה, ושכינה היא מורה על הארץ, שנקראת ארץ הקדשה, המקדשת מכל הארץ, כמו אמר הפייטוב: "עיני ה' בוגנמי ארץ לשבת עמד". מה שאין כן גבה עינים רחוב לבב, עליו אמר הקדוש ברוך הוא: אזהר לא תיכל – אזהר לא תוכל להדק, כי הוא מפריד בין הדבקים. וכל המפקיר עינו לראות בהסתכלות דברים האסורים, שואב ושותאף הסטרא אחרא אליו וגוזם לו רעות הרבה להיות הוא עין רע; וכל מי שיש לו עין רע, גורם קלה

Their eyes were always directed downward towards the earth while they prayed for the unification of the Holy One Blessed is He and His *Shechinah*.. For the four colors of the eye hint at the four letters of the Divine name (*Tikkunim* 70, 128a) while the earth (*eretz*) hints at the *Shechinah*, which is known as the "Holy Land (*Eretz HaKadosh*)" because it is holier than all the lands (*Zohar* 3:243b).

Thus it is written, "My eyes are upon the faithful of the earth that they may dwell with me" (*Tehillim* 101:6). But concerning "the haughty-eyed and avaricious-hearted" the Holy One Blessed is He says, "Him I cannot" (*ibid.* 101:5). That is, "I cannot join with him" because he separates between those that were joined (i.e., the Holy One Blessed be He and the *Shechinah*).

Whoever allows his gaze to fall upon forbidden sights draws the *Sitrah Acharah* upon him and does himself great harm. For he causes himself to possess an evil eye, thereby bringing a curse upon himself as well as all those he upon

לעצמם ולחברו. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: תשעים ותשעה חלקיים בעין רע וכו'. פונתם בהזק ראייה שיש באדם. וכל זה הוא גורם אסור ראיית עבודה זרה. ואף אנדרטיא של עבודה זרה הוא אסור. וירג'il תמיד לראות בדברי קדשה, כמו שכתבתי בפרק א' ד' א, עין שם.

ונלמד עוד מפרק זה, שאל יעלים אדם עיניו מן הצדקה, כי בעבור שלא נתנו הרוח לעני הנזק לעילizia דבר מאכל, מות לפניו. ובעבור בן נחרג גם הוא. ובבעור חטא זה הקרח לדzon בcpf הקלו להעשות רות, כמו שכתבתי לעיל. על בן יהיה לכל איש לב רחמן, יכנס לבו ועיניו ושאר

whom he gazes. Thus the Sages proclaim that ninety-nine out of a hundred die of the Evil Eye (Bava Metzia 107b), by which they mean that they are harmed by the gaze of other people.

All this is brought about by gazing at idolatry, for it is forbidden to look even at an idolatrous statue. Instead let a person habituate himself to gazing at holy things, as I have already mentioned in Chapter Two.

Another lesson to be derived from this chapter is that a person should never ignore an appeal for charity. For when the spirit failed to sustain the poor man in the episode related above, allowing him to die before his eyes, it was decreed that he also would be killed. Then on account of this sin he was condemned to suffer the punishment of the "slingshot," resulting in his transformation into a spirit, as related earlier.

Therefore let every person develop a compassionate heart and let him immerse his heart and eyes and the rest of his limbs

איבריו בקדשה, ויזכה לראות עין בעין פנוי השכינה שלש פעמים בשנה, אמן.

in holy matters. Then he will merit beholding the *Shechinah* with his eyes three times a year, Amein.

CHAPTER 41

פרק מא

איתא ב"ספר היכלות" זה לשונו: "ברוכים אתם לה" (תהלים קטו, טו), ברוכים אתם לי, שמים וארץ יורדי מרכבה. ואם תאמרו לבני מה שאני עוזה לישראל כשלומדים קדשה, למדו אותן ואמרו להם: שאו למורים עיניכם וראו מה שאני עוזה לישראל כשלומדים קדשה. כי אין לי הנאה בעולמי, באוטו רגע שעינייהם נשואות לי, ועיני נשואות להם. והבל היוצא מפייהם עולה לפנוי בירח ניחוץ. ובאותה שעה אני מנשק ומתחבק דמות יעקב, המקיפה בכיסא הקבוד. עד כאן לשונו.

It is written in *Heichalos* (*Heichal* 9, par. 2):

Blessed are you to Hashem! Blessed are you to Me, O Heaven and earth and you who descend upon the Throne. If you wish to relate to My children what I do for Israel when they recite the *Kedushah*, teach them and tell them as follows: Lift up your eyes On High and see what I do for Israel when they recite the *Kedushah*.. For I have no other pleasure from My world that can compare with that moment when their eyes are raised towards Me and My eyes towards them. Then the breath of their mouths ascends before Me like a pleasant fragrance. At that moment I kiss and hug the image of Yaakov engraved upon the Throne of Glory.

ראאה בפה חבטנו של ישראל לאביהם, ואיך לא נعبد אותו באימה וביראה בכל לב ונפש, את אבינו שבשים, אשר הוא רחוק מרגשעים וקרוב לאדיקים לכל אשר יקרה והוא באמת. וכל הירא וחרד לדבר ה', יקיים מדה הכתובה בכאן, בכדי שיבוא לתכלית האהבה ויזכה לעולם הבא בעבודת הבורא. והוא שיקח פנאי לעצמו בכל יום לחשב במחשבתו קדשת הבורא יתברך, שהוא גדול מאד, כמו שסדר הפיטון: וקדשתך בפיהם. ואביתה תהלה מבשר ודם, מחציר יבש, מצל עזבר, מעמוסי בטן וכו', ומתים במשפט ומיים ברחמים, וקדשתך בפיהם. ועל ידי המחשבה זו יתלהב לבו לעבודת הקדוש ברוך הוא,

See how great is Israel's love for their Father! How can we not serve our Heavenly Father with trepidation and awe and with all our heart and soul? For He is remote from the wicked and near to the righteous and to all who call upon Him sincerely! Whoever trembles before Him will be sure to fulfill what is written here so that he may achieve the greatest possible love and merit the World to Come through his service of the Creator. And the way to accomplish this is by taking time every day to contemplate the Creator's awesome sanctity.

This is expressed in our Yom Kippur prayers: "And Your holiness is in their mouths" (the *Shacharis Amidah*); "And You desired the praise of flesh and blood, of withering grass, of passing shadows, of the burden of the womb . . . Who die through judgment and live through mercy" (the *Mussaf Amidah*); "And Your holiness is in their mouths."

Reflecting on this will cause a person's heart to become enthusiastic in its service of the Holy One Blessed is He. Thus

כִּמְבָאֵר בַּזָּהָר, פֶּרֶשֶׁת וַיְקָהֵל, דְּכַשְׁחֹזֶב הָאָדָם לְעֲבוּדָת
הַבּוֹרָא, אָזִי מְחַשְּׁבָה הַהִיא סַלְקָא תְּחִלָּה עַל הַלְּבָב, דְּהֹוָה
קִיּוּמָא וַיְסֹדָא דְּכָל גּוֹפָא, וַאֲחָר פֶּךָ סַלְקָת הַהִיא מְחַשְּׁבָה
טוֹבָה עַל שֶׁאָר אָבָרִי הַגּוֹף, וְאָז מְחַשְּׁבָת הַלְּבָב וְאָבָרִי הַגּוֹף
מִתְחַבְּרִין כְּחָדָא, וְאַנוּן מְשִׁכְנָיו עַלְיוֹן זְהֹרָא דְּשִׁכְינָתָא
לְדִירָא עַמְּהֹזָן, וְהַהְוָא בָּר נֶשֶׁ אִיהוּ חַוְלָקָא. וְצִרְיךָ אָוֹתוֹ
הָאָדָם לְדַבֵּק בַּיְרָאת הָאֱלֹהִים, כִּי אַפְּבָה וַיְרָאה תְּרוּוֹיָהוּ כְּחָדָא
אַזְלָיָן, כִּמְבָאֵר בָּאַרְיכּוֹת בְּ"רָאשִׁית חַכְמָה" וּכִמְבָאֵר
בְּ"סִפְרַ חֲרֵדִים" עַל פֶּסֶוק (דְבָרִים כח, נח): "לִירָאה אַת הַשֵּׁם
הַנְּכָבֵד וְהַנּוֹרָא וְלֹאַהֲבָה אַתָּה". וּפְרוֹשָׁת הַדָּבָר הוּא:
כְּשִׁמְצִיר אַת הָאֱלֹהִים – יְרָגֵז, וַיְזִדְעַזֵּעַ כָּל גּוֹפָו; וְכִשְׁמַבְּרַד אַיְזָוּ

the Zohar explains in *Parashas Vayakhel* (198b) that when a person thinks of serving the Creator the thought ascends first to the heart, which is the sustainer and foundation of the entire body. Afterwards it spreads to the other limbs of the body. Then the thoughts of the heart and the limbs unite, drawing upon them the radiance of the *Shechinah*, causing it to dwell among them. Then the person becomes the portion of the Holy One Blessed is He.

One must also cleave to fear of Hashem, for love and fear go together. This is explained in *Reishis Chochmah* (*Sha'ar HaYirah; Sha'ar HaAhavah*; Preface; Ch. 1) and in *Seifer Chareidim* (*Mitzvas HaTeshuvah*, Ch. 1) commenting on the verses, “To fear the honorable and awesome name” (Devarim 28:58), “and to love Him” (Devarim 10:12).

The basic idea is this: Whenever a person mentions Hashem’s name his entire body should be filled with trembling. And every time he recites a blessing he should enunciate

ברכה – יברך בשפה ברורה ובחרגשות כל גופו, ולא לזרק חס ושלום ברכה מפיו במחירות. כמו שראיתי המן עם נכשליין בעזון זה כשאוחזין איזה דבר מאכל ומשתקה, שצרכיך האדם לברך עליו ברכות הנחנין – עקר מגמתו הוא על המאכל, וחושך להשליך המאכל בפיו במחירות, והברכה אומר במרוצה ובמחירות, בלי שום דקדוק כלל. וענשו גדול מאד. וכן שכתבת הי לעיל בפרקיו, עין שם מעשה בשם "ספר חסידים". ובכלל הענש זה האומר שירות ומזמורים ופסוקי דזמרה ברכות, ומבליעים אותיות ותבאות ונכשליים בזה רב העולם.

ובפרט צריכים להזהיר את החזנים. על פי הרבה, הם

it clearly and feel it with his entire body. He should certainly not spit out the words of the blessing hurriedly, Heaven forbid.

I have often witnessed the following scenario among the masses. A person is holding some item of food or drink in his hand. What he would really like to do is just to toss it into his mouth but he realizes that he must recite a blessing. However, since his main goal is to enjoy his food he rattles off the blessing as quickly as he can without enunciating the words clearly. As I have already mentioned in Chapter Eighteen, the punishment for such conduct is very great. Recall the incident that is cited there from *Seifer Chassidim*.

The same punishment awaits one who recites the Songs of Praise (*Pesukei DeZimra*) at the beginning of the service hurriedly, swallowing the letters and words. Most people are careless about this.

A special admonition should be given to the *chazzanim*.. In

מדקדיין בהרמת קולם ועל הנגון, ואין פונתם כלל אל התפלה, רק פונתם הוא להתפאר בקולם, ומקום עקר שיר ושבח ל מקודש ברוך הוא מבליין וחוטפים. ולחזנים באלו אין תקומה לעתיד, כי "יפרח הארץ בלבנון" סופי תבות חזן, להורות כי החזנים, המתפללים לפני העמוד בכונה שלמה, יהיו הארץ בלבנון ישגה לעתיד. וזאת, כי סוד חזן הוא כולל שלשה שמות קדושים. הוא שם הוייה ושם אדנות ושם שדי. כי חזן במלואו הוא חי"ת, זי"ן, נו"ן – אותיות הראשונות הם חזן – גימטריא שם אדנות. אותיות אמצעיות הם גימטריא שם הוייה. אותיות

most cases they pay great attention to the melody but give little thought to the actual prayer. Their only goal is to show off their voices. As a result they swallow up or cut short the most important praises of the Holy One Blessed is He.

These *chazzanim* will be unable to stand in the future. For the word *chazzan* is an acronym for the final letters of the phrase *Yifrach ke'erez balevanon* — “He will flourish like a cedar in Lebanon” (Tehillim 92:13). This indicates that a *chazzan* who prays with complete concentration will flourish like the cedars of Lebanon in the future.

Know also that the word *chazzan* contains within it three sacred Divine Names: the ineffable name, the name “L-rd,” and the name “A-lmighty.” Spelled out in full the word *chazzan* is written: *ches* (חי"ת), *zayin* (ז"י), *nun* (נו"ן). The numerical value of the initial letters (ח) is 65, which is equal to the value of the name “Master” (אדני). The value of the middle letters (ז) is 26, which is equal to the value of the Ineffable Name (יי"ע)

אחרונות הם גימטריא חמיש מאות, שהוא הנעלם של שם שדי (א"ה: פרוש: אותיות המלוי שי"ז, דל"ת, י"ד).

על כן ראה כמה גדול כח של חן, שהוא כולל שלשה שמות יחד ייחוד גמור, מה שאין בו כוחו הוא קל בדעתו, ואיןנו מכוון לבו ל תפלה בכוננה להוציא האברור בראשי, איזי הוא פוגם בשלשה שמות הקדושים הללו, ואז הוא מטיל מום בקדושים, כי תפלה עכשו בזמן זהה – במקום קרבנו קדוש. וזה סוד מצאתינו בתוב בשם קדמונינו, רבותינו זכרונם לברכה, כי פסוק: שובי נפשי למנוחיכי כי ה' גמל עלייכי וכו' – יש שם גדול הנקרא מום, בגרשם ליודיע

And the value of the final letters (תנ"ז) is 500, which is the value of the “filling” of the name “A-lmighty” (שדי). That is, if one spells out this name in full it is written: *shin* (שׁי"ז), *dalet* (dal"ת), *yud* (י"ד). Now omit the initial letters (שׁד"י) and the value of the letters that remain (יגתוו"ד) is 500.

This should give you some idea of the power that lies within a *chazzan*, who unites within him these three Names. But if the *chazzan* is lightheaded and does not pray with the intention to fulfill the congregation’s obligation, then he sullies these three holy Names. This is reckoned as if he made blemishes in the sacrifices because in our times prayer takes the place of the sacrifices.

I have found it written in the name of the scholars of earlier generations that there is an esoteric allusion hidden within the verse, “Return to your rest, O my soul, for Hashem has dealt bountifully with you” (Tehillim 116:7). Among the letters of this verse are the letters of the Divine name **מו"ם** (part of the

חן, והמחסר – יחסר לו מנוחה בעולם הבא. וכן "יוצר משותים, ואשר משותיו" – הוא ראשית תבות מום. וסימן: "כִּי מומ בֹּו – פגول הוא, לא ירצה לקרבן לה", ותפלה עכשו במקום קרבן. על פן כל המפליעים בתפלתו הון בכלל אלו המטילין מום בקדושים.

וכו קשה ענש המפסיקים במקום שאין רשאי להפסיק, כדאיתא בפסיקתא: ההוא חסידא – פגע בה אליה זכור לטוב, והוי טעינו בתריה שלש מאות גמילי של פרענות. אמר ליה: הני למאן? אמר ליה: למאן? למשתעי בין ברוחך

seventy-two letter name; see Rashi, *Sukkah* 45a). Therefore, if one recites the word “rest” hurriedly and without enunciating it properly, one blemishes this name and in consequence is denied rest in the World to Come! This same Divine Name (מו"ם) is alluded to in the initial letters of the phrase from the Morning Service, “He fashions servants and His servants, etc.”

A mnemonic to help one bear in mind not to blemish one’s prayers is the sentence, “For there is a blemish in it, it is abominable, it will not find favor as a sacrifice to Hashem” (a composite of Vayikra 21:23, 19:7 and 22:27). And since in our times prayer is in place of the sacrifices whoever swallows letters in his prayers is reckoned as if he made blemishes in the sacrifices.

Harsh punishment also awaits those who interrupt their prayers where it is forbidden to do so. Thus it is related in the *Pesikta*: A certain pious man once encountered the prophet Eliyahu, may he be remembered for the good, who was leading three hundred camels laden with afflictions.

The pious man inquired, “Who are these intended for?”

שֶׁאָמַר "לְיִשְׁתַּבְחַ" וּבֵין "יִשְׁתַּבְחַ" עַד תְּפִלָּת שְׁמוֹנָה עֲשִׂירָה! כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר יְדַבֵּר וּמְפִסֵּיק בְּתְפִלָּתוֹ, הוּא פּוֹגֵם בְּכָחָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שָׁרוֹצֵין לְעַשׂוֹת כְּתַר וּעֲטַרָה בְּתְפִלָּתוֹ; וּמִכֶּל שֶׁבּוֹ עָנֵשׁ גָּדוֹל מִאֵד מַי שְׁמַפִּסֵּיק בְּתְפִלָּתוֹ וּמְדַבֵּר דְּבָרִי לִיצְנוֹת, וּמַעֲרָב הַקְּלָפָה בְּסִפְרִוּת קְדוֹשָׁות. וְאַדְםָ כֵּזה נִרְאָה, שְׁאֵין יָרָאת ה' בְּלָבָבוֹ, וְאֵין אַהֲבַת ה' חִקּוֹקָה בְּלָבָבוֹ, וְכָל מָה שְׁעוֹשָׂה הוּא עַל פִּי הַהֲכָרֶת וּבַעַל בָּרְחוֹ, אֹזֵן נְפָשָׁו! וְכָמוֹ כֵּן כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, צָרֵיךְ לְלִמְדֵד בְּעֵינָיו רַב לְפִי שְׁכָלוֹ, וְלֹא בְּמַהְירָה וּכְבוֹנֶת לְהַתְּפֵאָר, חַס וּשְׁלוּם. הַלּוֹמֵד בְּעֵינֵין זֶה, וְאֵינוֹ מַתְּפִון לְכֹונַן הַיּוֹטֵב תֹּזֶה הַדָּבָר – אָזִין עֲנֵשָׂו הַוָּא מְרֻבָּה.

Eliyahu responded, “For anyone who talks between “Blessed is He who spoke” (*Baruch She’amar*) and “Let Your name be praised” (*Yishtabach*) or between “Let Your name be praised” and the *Shemoneh Esrei*.” For the person who speaks and interrupts his prayers impairs Israel’s effectiveness as they strive to fashion a crown with their prayers.

His punishment is especially great if he interrupts his prayer to speak words of mockery, for then he mixes the shell of the *Sitrah Acharah* into the *Sitrah Kadishah*.. It is evident that there is no fear of Heaven in the heart of such a person, nor is the love of Hashem engraved there. Even when he does fulfill the mitzvos it is only out of compulsion. Woe to his soul!

Similarly, when a person studies Torah he must delve deeply according to his ability, not hurriedly or with intention to show off, Heaven forbid, for someone who studies in this manner is not interested in getting to the heart of the matter, therefore his punishment will be very great.

גם צרייך האדם לראות לקביל תורתו מכל אדם, אפילו מתינוקות קטנים, כדי מצינו כמה פעמים בזוהר, ועקר – בפרשׁת ויקרא בההוא מעשה: רבי יהודה ורבי יצחק היו אצל באורךא. עד דהו אזי, פגעי בההוא ינוקא, והו לי. אמר להו: הבו לי רפתא, דלא אכילנא יומא דין! אפיקו נהמא וייהבו ליה. אתרחיש ניסא ואשכחן חד נביעו דמייא תחות אילנא חדא. שתו מניה. פתח האי ינוקא: "ויקרא אל משה" – אםאי אית אלפא זעירי? בגין דהו הקראייה בחוץ לאָרֶץ, במדבר, באָרְעָא טמאה ולא באָרְעָא קדיישא; בגין דשלימו לא אשכח. אמר רבי יהודה: יאות

One must also be willing to receive Torah from any source, even from children. We find several illustrations of this in the Zohar (for example, 1:69b, 186a) but the most outstanding example is a passage in *Parashas Vayechi* (238b-240a):

Rabbi Yehudah and Rabbi Yitzchak were traveling along the road. While they were walking they met a child who was obviously fatigued. "Give me bread," he pleaded, "for I have not eaten today!" They took out some bread and gave it to him. Then a miracle occurred and they found a spring beneath a tree and drank from it.

The child then began speaking, "[It states,] 'And He called to Moshe' (*Vayikra* 1:1). Why is the *alef* (at the end of the world *Vayikra* — "And He called") written small? It is because this 'calling' took place outside of the land [of Israel] in the desert, in a defiled land and not in the Holy Land, for perfection can be found only in the Holy Land."

Rabbi Yehudah then said, "It would have been better

הוּא לִינּוֹקָא, דְלֹא הוּא יְדֻעַ בְּלֵי הָאֵי, דְמִסְתְּפִנָּא עַלְיוֹ, אֲםַרְתָּךְ יְתַקְּים בְּעַלְמָא בְגִין הִיא. אָמַר רַבִּי חִיאָ: לִמְהָ? אָמַר לֵיהֶן: דְהָא יְכֹל לְאַסְתְּפָלָא בְאַתָּר, דְלִיתְ רְשׁוֹת לְאַסְתְּפָלָא וּכְוָ', וּמִסְתְּפִנָּא עַלְיהָ, דְעַד דְלֹא יְמַטֵּי לְפָרָקוֹי, יְסַתְּפָל וַיְעַנְשָׂוּ לֵיהֶן. וְשָׁמַעַת הַהוּא יְנוֹקָא. אָמַר: לֹא מִסְתְּפִנָּא מְעוֹנְשִׁין לְעַלְמָיוֹן, דְהָא בְשֻׁעַתָּא דְאַסְתְּלָק אָבָא מְעַלְמָא, צָלִי עַלְיָהָו, וַיַּדְעַנָּא דְאָבָא יָגָן עַלְיָהָו. אָמַר לֵיהֶן: מְאֹן אָבָוקָ? אָמַר יְנוֹקָא: אָנָא בְּרִיהָ דְרַב הַמְּנוֹנָא סָבָא. נִטְלוּ לֵיהֶן וַנְשַׁקְוּהוּ וַאֲרַפְּיוּוּ עַל בְּתַפְיָהוּ תְּלַתְּ מֵילִין.

הָרִי לְךָ אַהֲבָת הָ' וְאַהֲבָת הַתּוֹרָה: אֲפָגָה יְהוָה תְּנָאִים גְדוּלִים,

for the child if he had not known so much, for I am afraid that he will not be allowed to remain in the world on this account."

Rabbi Yitzchak asked, "Why not?"

"Because he may glimpse at what is not permitted," he replied. "I am afraid that before he grows up and reaches maturity he will gaze and be punished."

The child overheard him and said, "I am not afraid of punishment at all, for when my father departed this world he prayed for me. And I know that my father's merit will protect me."

"Who was your father?" they asked.

"I am the son of Rav Hamnuna the Elder," he answered, whereupon they took him and carried him upon their shoulders for three miles.

From this passage you can see what love of Hashem and love of Torah mean. For although these were two great schol-

הִי שׁוֹמְעִים מַקְטָנִים, וְהִי מַכְבִּדִין לִקְטָנִים, שֶׁהִי בָּעֵלִי תֹּרַה. אֲשֶׁר יִהּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָהּם בָּעוֹלָם הַבָּא!

ars of the Mishnaic period they were willing to listen to the words of a child and they treated a child scholar with honor. Fortunate are they in this world and it will be well with them in the World to Come.

פרק מב CHAPTER 42

פתיב: ובת פָּהַן כִּי תְהִיה אֶלְמָנָה וְגַרְוֹשָׁה וְזַרְעָא אֵין לָהּ
וְשַׁבָּה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנֻוּרִיהָ, בְּתִרְוּמָת
הַקָּדְשִׁים לֹא תָאכֵל וְכַיּוֹן. מִקְרָא זוּ הַנְּדָרֶשׁ בְּזָהָר, דְּמָרְמֹז עַל
הַנֶּשֶׁמֶה, שְׁנִבְרָאת לִילֵךְ לְהַגּוֹף לְתַקְנָה וְלַקְשָׁטָה בִּמְעֻשִׂים
טוֹבִים; וְכַשְׁחַה אָדָם עוֹשֶׂה עֲבָרָה וְפֹגֵם אֶת נֶשֶׁמֶתוֹ – אָז
הַנֶּשֶׁמֶה צֹעֲקָת אֶל ה' וְאֹמְרָת: נִתְנַנִּי ה' בִּידֵי לֹא אָוֶל
קִוּס! וְהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ צֹעֲקָתָה וְאֹמֵר לָהּ: נֶשֶׁמֶה,
בְּתֵי חַבְיבָה, מְגַדֵּלָת אֶת הַיּוֹת בָּאָור הַכְּבּוֹד תְּחַת פְּסָא
כְּבּוֹדִי וְנִקְרָאת "בַּת חַבְיבָה", וְהַזְּרַדְתִּיךְ אַנְיָ לְגֹוף הָאָדָם,

It is written, “And when the daughter of a *Kohein* shall be widowed or divorced, having no offspring, and she returns to her father’s house as in her youth . . .” (Vayikra 22:13) [and in the previous verse it is written,] “. . . she shall not eat of an offering of the holy things.” According to the Zohar (2:95b; 3:7a) this is an allusion to the soul.

The soul was created to enter the body in order that it should be rectified and adorned with good deeds. But when a person transgresses, he blemishes his soul, causing it to cry out to Hashem, saying, “Hashem has delivered me into the hands of one against whom I cannot stand” (Eichah 1:14).

When the Holy One Blessed is He hears this cry He says to the soul, “My precious daughter, you were raised in illumination and honor beneath the Throne of Glory and were called, ‘precious daughter.’ Then I lowered you into a human body,

וְהִיִּתִי סֹבֵר לַהֲעַלּוֹת מֵעֶלֶת מֵעֶלֶת בָּמְעֵשָׂה
הָאָדָם הַטּוֹב; וַעֲכֹשׁוּ שְׁחַטָּא הָאָדָם, הִיא יְרִידָת
מַאֲגָרָא רַמָּא לְבִירָא עַמִּיקָתָא, לְגֻוף הָאָדָם, וַנְקָרָא הַנְשָׁמָה
עַכֹּשׁוּ 'גְּרוּשָׁה', כִּי הַנְשָׁמָה נִתְגַּרְשָׁה מִמְקוֹמָה בַּעַל כְּרַחַת.
וְהִ ?תְּבַרֵּךְ שׁוֹמֵעַ צַעֲקָתָה וַנוּטֵל הַנְשָׁמָה מִהֻּ�ּוֹף וּמִצְרָפָה
עַל יְדֵי דִינִים. וְאַחֲרַכְלֹות הַאֲרוֹף וְהַדִּינִים הִיא מַתְעַנְגָת
וְאוֹכֶלֶת מַעֲנָג אַבִיה שְׁבָשִׁים. וְזֹה שֶׁאָמַר הַפָּטוּב: וְבַת
כָּהֵן – שֶׁהִיא הַנְשָׁמָה הַנִּקְרָאת 'בַת כָּהֵן'; כִּי תְּהִיחָה
אֶלְמָנָה וְגַרְוָשָׁה – שְׁמַת הָאָדָם, וַהֲנָשָׁמָה נִקְרָאת גַּרְוָשָׁה
מִהֻּ�ּוֹף, וְזַרְעָ אָיוֹן לָהּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן – אֵין לָהּ שָׁוָם פָּרִי שֶׁל
מִצְוֹת וּמִעַשִּׂים טּוֹבִים, שֶׁלֹּא הַוְלִיד מְלָאכִין קְדִישָׁין, כִּי

intending to elevate you to the highest levels through that human being's good deeds. But now that he has sinned you have been degraded, plummeting from a lofty rooftop to the deep pit of the human body."

At this point the soul becomes known as a "divorcee" because it is banished from its place against its will ("divorced" and "banished" are expressed by the same word in Hebrew). But Hashem hears its cry and takes the soul from the body and purifies it though chastisements, after which it is able to relish the delights of its Heavenly Father.

Thus, the verse can be paraphrased as follows:

"And when the daughter of a *Kohein*" — that is, the soul. ". . . Shall be widowed or divorced" — that is, at the death of its human host when it is banished from the body. ". . . Having no offspring" — that is, it performed no mitzvos or good deeds and consequently did not give birth to any of the holy

מִכֹּל מְצֻוָה שֶׁעָשָה הָאָדָם, נִבְרָא מַלְאָךְ אֶחָד מִהְמִצּוֹה,
וּשְׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ אַחֲרַ הַצְרוֹף וְהַלְבּוֹן. אִמְנָם בְּתִרְוּמָת
הַקָּדְשִׁים לֹא תָאכַל כְּמוֹ שְׁהִתָּה אָזְכֵלָת כֶּבֶר, לְפִי שְׁנָעָשִׂית
זֶרֶה, וּכְתִיבָה: וְכֹל זֶר לֹא יָאכַל קָדֵשׁ, פִּי אֶם צְדִיקִים
וְחִסִּידִים – עַלְיהוּ נִאָמֵר: אָכְלוּ רְעִים, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דָזְדִים!
וְעַל אַזְהָרָה זוּ, שֶׁלَا לְדַחֲוֹת הַגְּשָׁמָה הַקָּדוֹשָׁה, בְּרוֹזָה יוֹצָא
בְּכָל יוֹם קָלָא מִן קָלָא נִחְיָת (כְּמוֹ שְׁפָרְשָׁו הַתּוֹסְפוֹת: בְּתַ
קּוֹל, שֶׁהָוָא קּוֹל יוֹצָא מִן קוֹל אַחֲרָ, כְּמוֹ שְׁקוֹרִין בְּלַשׁוֹן
אַשְׁפָּנוֹן: וַיַּדְרְקָלָאָנְג) מַעַילָא לְתַתָּא, מַתְבָּרְטָרָן טָרָוִין. מִאן
אָנוּן דְּחַמָּאוֹן וְלֹא חַמָּאוֹן, אָטִימָו אָוְדָנִין, סְתִימָו עִינִין, לֹא
חַמָּאוֹן וְלֹא שְׁמַעַין וְלֹא יָדַעַן סְכָלְתָנוֹתָא? הַן אָנוּן דְּדַחְיָן

angels that are formed from every good deed that a person does. “. . . And she returns to her father’s house” — that is, after its purification through chastisement. Nevertheless, “she shall not eat of an offering of the holy things,” as she had been accustom to do in the past, because she had become like a “stranger,” of whom it is written, “And no stranger shall eat of the holy things” (Vayikra 22:10). For only the righteous and pious may eat of them, as it is written, “Eat, dear ones, drink and become drunk, beloved ones” (Shir HaShirim 5:1).

Concerning this matter a call goes out every day proclaiming that one must not cause his soul to be banished. Thus the Zohar relates (1:62a, Tosefta):

A voice from a voice descends from On High, shattering mountains, proclaiming: Who are they who see but do not see? With stopped up ears and closed eyes they neither see nor hear nor understand! These are the ones

נשׁמַתָּא קְדִישָׁא מִאֲתֶרֶתָּא, שֶׁלֹּא יַכְתְּבוּ יְתָה בְּסֻפְרֵי
דָּמִים, כְּמֹאנוֹ דָּאַת אָמָר: יִמְחַו מִסְפֵּר חַיִּים, וְעַם צְדִיקִים
אֲלֹא יַכְתְּבוּ. וַיְלֹזֵן כֵּד יַפְקֹד מַהֲיוֹן עַלְמָא יַתְמִסְרוּן בִּידֵיה
דָּדוֹמָה וַיַּתְוקְדוּן בְּנוֹרָא.

על פָּנָיו כָּל הַירָא וְחַרְדָּמָרָע יִשְׂרָאֵל יוֹם יוֹם, יַחַשֵּב עַל
סּוֹפוֹ, בַּי הַוָּא מַתְרַחֵק מַהֲחִים וּמַתְקַרֵב אֵלֵי הַמְּמוֹת, וּכְלָל
אָדָם יַחַשֵּב לִפְנֵי שְׁנוֹתֵיו כִּמַּה יִמְיִרְחֵיו, בַּי טְבָעוֹ שֶׁל אָדָם
הַוָּא רַק שְׁבָיעִים שָׁנָה; וְאַף אָם עֲדֵין רַד הַוָּא בְּשָׁנִים, אֵין
לְאָדָם שְׁטָר קְשׁוֹר עַל מִסְפֵּר יִמְיִרְחֵיו, וַפְתַּע פְּתַאַם הַמְּמוֹת
רֹזְכָהוּ. וַרְאֵיה מַהֲגָמָרָא דְנֶדֶרִים: הַאֲוֹמֵר לֹא אָפְטַר מִן

who cause the holy soul to be banished from its place so that it is not inscribed in the Book of the Living. Thus is it written, “Let them be erased from the Book of the Living and let them not be inscribed with the righteous” (Tehillim 69:29).

Woe to them, for when they leave this world they are delivered into the hands of the angel Dumah to be burned with fire!

Therefore let every Israelite who fears and trembles before Hashem contemplate his end every day. Let him realize that he is drawing further away from life and closer to death. Let every person make a reckoning of how long he has to live, for the natural life span of a human being is only seventy years. And even if he is still young, no one has a written guarantee of how long he will live and death may come upon him suddenly.

Proof to this can be seen in the passage in Nedarim (3b) in which it is taught that if a person says, “I will not leave this

העולם עד שאחיה נזיר – מהו רגע הוא אתחפיס בנזיר, אמרינו: כל שעטא ושעטא דלמא מית. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: שוב يوم אחד לפניהם מותה, ונמצא כל ימיך בתשובה. ועיקר י מקור, שייהי רשום לפניהם כל אדם דברים המעכבים את התשובה, וכל המעין בהם בכל יום – אני בטוח בו, שבודאי איננו נכשל, והנה אציג לך פרק בפני עצמו, עשרים וארבעה דברים הן המעכבים התשובה. שומר נפשו ירחק מהן, ואז טוב לו היה סלה.

world without having become a *nazir*,” he becomes a *nazir* instantly because he might die at any moment. For this reason the Sages warn (Shabbos 153a): “Repent one day before your death! — Hence you must spend all your days in repentance!”

It is essential that every man possess a list of the things that obstruct repentance. And if he will review it every day I am certain that he will not stumble. To this end I will present in a separate chapter a list of the twenty-four things that obstruct repentance. Let whoever is concerned about his soul stay far away from them. Then it will be well with him, *selah*.

CHAPTER 43

פרק מג

אלו הן עשרים וארבעה דברים המעכבים את התשובה: א) לשון הרע ורכילות. ב) רגץ. ג) בעל מחשבות רעות. ד) ממתחרר לרשע. ה) הרגיל בסעודה שאינה מספקת לבעליה. ו) המסתכל בערים. ז) החזילק עם גנב. ח) האומר אחטא ואשוב. ט) או האומר: אחטא, ויום כפורים הוא מכפר. י) המבזה תלמידי חכמים. יא) המקלל לרבים. יב) המונע רבים או יחיד לעשות מצונה. יג) והemptה את חברו מדבר מצונה לדבר עברה. יד) המשפטש בעבותו של עני.טו) המקבל שחד. טז) המזמין אבדה ואינו מזכיר עליה להחזרה. יז) וכי

These are the twenty-four things that obstruct repentance:

1. Speaking derogatorily of others or passing gossip from one to another.
2. Being quick tempered.
3. Thinking evil thoughts.
4. Associating with the wicked.
5. Partaking of meals that are insufficient for the host.
6. Gazing at forbidden women.
7. Sharing in the spoils of a thief.
8. Declaring, "I will sin and then repent."
9. Declaring, "I will sin and Yom Kippur will atone for me."
10. Denigrating Torah scholars.
11. Cursing the multitude.
12. Dissuading the multitude or even an individual from performing a good deed.
13. Influencing one's fellow to abandon a good deed and commit a transgression instead.
14. Using a poor person's deposit.
15. Accepting bribes.
16. Finding a lost object and failing to announce it.
17. Refraining from rebuking one's children when he sees

שְׁבָנָיו יֹצְאִין לַתְּרָבוֹת רֵעוֹת, וְאֵין מֹזֶה בַּיּוֹן. יח) הַפּוֹרֶשׁ עַצְמָו מִן הַצְּבּוֹר. יט) הַמַּתְּכַבֵּד בְּקָלָונִים חֲבָרוֹ. כ) חֹשֶׁד בְּכָשָׂרִים. כא) הַשׂוֹגָא תֻּכְחוֹת. כב) הַמְּלֻעִיג עַל דָּבָרִים חָכָםִים. כג) הַמְּלֻעִיג עַל הַמִּצְוֹת. כד) וּמְנַגֵּג חָסִידִים.

הא לך עשרים וארבעה דברים, שאדם צריך לזהר בהם. וכל ירא שממים בידו להעתיק אותם לשום בכתב אמת, ולהניח בסדור תפלה שלו להיות עניינו משוטטות בהם בכל יום פעמיים – ערב ובקר – ולא יהיה נכשל בהם.

והנה בכלל עשרים וארבעה דברים הנזכרים יש הרבה אזהרות, כמו שאבאר מkeit מהן בעורת ה': בכלל רכילותות הו, שלא יאמר הדיון לאחד מבعلي בתיים, שיש

them turning to evil ways. 18. Separating oneself from the community. 19. Attaining honor through a colleague's disgrace. 20. Harboring suspicions about the innocent. 21. Despising rebuke. 22. Ridiculing the words of the Sages. 23. Ridiculing the mitzvos. 24. Ridiculing the customs of the pious.

These are the twenty-four things that a person must avoid. Now let every God-fearing individual copy them down and keep the list in his prayer book so that he can review it twice a day, each morning and evening, so that he will be spared from stumbling in any of them.

These twenty-four categories include many subcategories. I will explain a few of them here, with Hashem's help:

Included in the category of tale-bearing is the prohibition upon a judge not to say to a litigant, "What can I do? I wanted

לְהַם אֵיזָה מִשְׁפְּט: מָה עֲשָׂה?! הִיִּתִי רֹצֶחֶת לִזְכָּות אֹתָה,
אֲךָ חֶבְרִי רַבּוֹ עַלִּי. גַּם לֹא יָמַר אַחֲד מִן הַשּׂוֹק, שְׁסִפְרָר
לִפְנֵינוֹ הַפְּسִיק דִין, לְאָמֵר: הַדִּינִים עָשׂוּ שְׁלָא בְּדִין. וְאַף אִם
גַּרְאָה לוֹ שְׁלָא דָנוּ הַיְּטוּב, לֹא יָמַר כֵּה, דִּמְسִתְמָא בֵּית דִין
עֹשֶׂה בְּדִין, כִּי אֵין לְדִין, אֶלָּא מָה שְׁעִינֵינוּ רֹאוֹת.

בְּכָל לְשׁוֹן הַרְעָא יִשְׁכַּחַ בְּמִתְּהֻרְרָה, וְהוּא מַבָּאָרִים בְּכָל סְפִּרְיָה
מוֹסֵר. אִמְמָנָם זֶה הַכְּלָל נִקְטָה בִּידָךְ – שְׁפָטָדִין כָּל אָדָם לְכֹף
זָכָות, אַף לְשָׁנוֹא.

בְּכָל בַּעַל חִמָּה הַוָּא מֵשָׁהוּא אֲכַזֵּר, וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ זַעֲקַת
דְּלִים, וְאֵינוֹ דָן לְכֹף זָכָות; נֹזֵם וּנוֹזֵר; בַּעַל מְרִיבָה; בַּעַל
הַעֲזָה; וְאֵינוֹ בּוֹשֵׁת מַבְנֵי אָדָם; מַזְכִּיאָה תִּמְדִיד קָלָלה מִפְיוֹ;
מְטִיל אַיִּמה יִתְרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ; אֵינוֹ מַתְנָהָג בְּנִיחַת עַם

to rule in your favor but my colleagues outnumbered me.” Similarly, it is forbidden for a third party, upon hearing the court’s decision, to say that the judges did not rule correctly. Even if it seems to him that they are mistaken he should say nothing because a court is assumed to act properly. Moreover, the judges must rule according to what they see (Niddah 20b).

Engaging in derogatory speech includes many things, as is explained in all the *mussar* (exhortative) literature. However, a good rule to adopt is to judge everyone favorably, even one’s enemies.

Being quick tempered also includes: being cruel, being deaf to the cries of the needy, failing to judge others favorably, being vengeful or bearing grudges, being quarrelsome, brazen or shameless, cursing habitually, instilling excessive fear into one’s household, failing to treat others pleasantly.

הבריות; בעל מתחשבות רעות; יועץ שלא לשם שמיים; קושר קשרים וקוניגות; מחזק בחלוקת; מחזק ידי בעלי מחלוקת; רואה עשי עולה ואינו מוחה בידם; נותן יד לפושעים.

בכלל הרגיל בסעודה שאינה מספקת לבעליה: הנוטל צדקה, ואינו צריך לטול.

בכלל המסתכל בעריות ובנשימים הוא המסתכל בעבודה זרה ובשחוק, שש machim בו אמות העולם.

בכלל החזיל עם הגנב הוא הקונה גנבות וגזלות.

בכלל האומר 'אחתא ואשות' הוא האומר: יש לי עוד זמן לילך בדרך הצדיקים, עדין אני רך בשנים. ובכלל זה האומר: האזהרות ופרישות אינם כי אם על גדויל חקרי

Thinking evil thoughts includes: giving advice with ulterior motives, conspiring and conniving, maintaining and encouraging factions.

Associating with the wicked includes: witnessing injustice and failing to protest and aiding transgressors.

Partaking of meals that are insufficient for the host includes: taking charity when one does not need to do so.

Gazing at forbidden women also includes: gazing at idolatry or watching the frivolous entertainment of gentiles.

Sharing in the spoils of a thief includes: purchasing stolen or plundered goods.

Saying, "I will sin and repent" includes: saying, "I still have time to mend my ways because I am still young." It also includes saying that "heeding admonitions and avoiding sin is

לב, ואני איני מאותו כת – הוא מפRID עצמו במציד מהקדשה העליונה.

בכלל המבזה תלמידי חכמים הוא השומע בזיהן תלמידי חכמים, אפילו שלא בפניהם, ושותק. ובאשר שהדור הזה הוא פרוץ לבוזות לומדים ותלמידי חכמים, ונענשיהם היפה מרבים, וכאו קוצרה היריעה, ולקמן בפרק נרחב זה.

בכלל המקלל הרבה הוא הקורא תגר על ישראל, דהינו שטמДЕבר רעות על קהל ועדת ומהפך עניין זכות לחובה, וחובה לזכות, והפotta את פיו בקלות לעורר דין על רבים, ונענשו היא מרבה. וראיה: מי לנו גודל מאליהו

only for the deeply spiritual and I am not of that sort," for by saying this he willfully alienates himself from the realm of holiness.

Denigrating scholars includes hearing the denigration of scholars, even not in their presence, and remaining silent.

Because this generation is very lax about the denigration of Torah students and scholars, while the punishment for this is very great, we will have to address the matter at length. However, since there is not enough room to do so here we will leave this for future chapters (54, 65, 66 and 83).

Cursing the multitude includes: casting aspersions upon Israel by speaking ill of the community, interpreting good deeds negatively and uttering imprecations to invoke Divine judgment against the multitude.

The punishment for this category is very great. Who is there among us of the stature of the prophets Eliyahu and

הנביא, זכור לטוב, וישעיהו הנביא, שקבעו ענשם, באשר דברו סרה על ישראל? וכן רבים מהנביאים נענשו שלא דברו טוב על ישראל, ולא התפללו על ישראל להליע בעדם. ובכלל זה היו נזירים המוכיחים שבאים להוציא את ישראל. ארייך מאי התבוננות ומתיינותת לדבר בלשון צחות ובלשון נקייה בקבוד, שלא לעורר דין, חס ושלום, על עם קדש. וכייה מדין רופס ומטפס על נקי ועל שאינו נקי, ויגרם הפסד ונזק, חס ושלום. על כן ארייך האדם – אף המוכיח – להזהר שלא לבייש את עוברי עברה, ושלא תזות דעתו עליו בשעת התוכחה, כי אז, חס ושלום, מכניס הקלה בעניין התוכחה, ודבריו אינם עושים פעולות, ואין דברים נשמעין, ואדרבה: הוא מקלקל העולם וגורם רעה לעצמו ולאחרים. ואף בכלל דבר

Yeshayahu? Yet both of them were punished for speaking ill of Israel! Many of the other prophets were also punished for not speaking well of Israel or for failing to pray and intercede on their behalf.

Also included in this category is the admonition to those issuing rebuke to the public to exercise forethought and caution. They must be careful to speak in a manner that is pure, clean and respectful so that he does not arouse judgment against the holy people, Heaven forbid, lest it spread to innocent and guilty alike, causing loss and damage, Heaven forbid.

Let everyone, including those admonishing the public, take care not to shame the transgressors. And let them be wary of becoming prideful at the moment of their rebuke, for then they

שבקדשה אם הגואה קוזמת לה, מערבבים הקלה אל הקדשה. ורבים היו מתפללים תפלה קצרה, שלא תזום דעתם, ולא יהיה רמות רום בקרבתם.

והגה הרפואה לבلتி להכשיל בנדנויד יתרה על ידי למוד התורה שמחדש ברבים. בהשים אל לבו, כי אף שהוא גדול בדורו לאין שעור, עם כל זה אינו בערך רב שמעון בן יוחאי, ואף על פי כן היה ענו מאד, כמבהיר בזוהר שמות: רבי חייא הויל לגבי מאירי דמתניתין למילך מנינהו. איזיל לגבי רבי שמעון בן יוחאי וחמא פרגוד חד, דהוי פסיק בגיתיה. פונה רבי חייא. אמר: אשמע מהה מפורمية מהכא. שמע דהוי אמר (שיר השירים ח, יד): "ברח

mix the shell of defilement into the realm of holiness. For this reason many have the custom of uttering a short prayer asking that they be saved from becoming conceited or arrogant.

There is one strategy that can save a person from even a trace of conceit when he propounds his Torah insights in public. That is, by recalling that even if he is by far the greatest scholar of his generation he is still not on the level of Rabbi Shimon ben Yochai, yet Rabbi Shimon was exceedingly humble. Thus it is related in the Zohar on *Parashas Shemos* (14a):

Rabbi Chiyya used to go to the masters of the Mishnah in order to learn from them. When he went to the house of Rabbi Shimon ben Yochai he saw that it was divided by a partition. Rabbi Chiyya was surprised and said to himself, "I will listen from outside."

He heard Rabbi Shimon saying, "[It is written,] 'Flee,

דֹודִי וְדַמָה לְךָ לֶצְבֵי וְגֹו". אמר רבי שמעון: אין חיה בעולם העושה כמו הצבוי: בזמן שהוא בזירה, הולך מעט ומחריז בראשו למקום שיצא משם. ולעולם תמיד הוא מחריז את ראשו לאחוריו. כך אמרו ישראל: רבונו של עולם! אם גורמין שתסתלק מבינו – יהי רצון, שתברוח כמו הצבוי, ותסתכל בנו תמיד למקום שהנחת אותנו! וכן עשו החיה, הנקרה עפר האילים. וכך אמר שלמה (שיר השירים ב, ט): "דומה דודי לצבוי או לעפר האילים". וזהו כתיב (ויקרא כו, מד): "וְאַף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בָּאָרֶץ אֹזִיבֵיכֶם, לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גַעֲלִתִים לְכֹלֹתָם וּכְו'". שמע רבי חייא ואמר: עלאי עסקין

my beloved, and resemble a deer, etc.' (Shir HaShirim 8:14). There is no other creature that behaves like the deer. When it flees it goes a short distance and then turns its head to look back at the place from which it fled. Then all along the way it turns its head back constantly.

"This is what Israel was saying in this verse, 'Master of the Universe! If we cause you to abandon us, may it be Your will to flee in the manner of the deer by continually looking back towards the place where you left us!

This is also the manner of the creature called the 'fawn of the harts.' For this reason Shlomo said, 'Resemble a deer or a fawn of the harts.' This is what is stated in the verse, 'And yet for all that, when they are in the land of their enemies I will not revile them nor will I utterly reject them to destroy them, etc.' (Vayikra 26:44)."

When Rabbi Chiyya heard this he said, "Here are

בביתה, ואני יתיב אבראי ובה. שמע רבי שמעון בן יוחאי, אמר: וvae שכינה לאברהם. מאן יפוק? אמר רבי אלעזר בריה כו' ליעול שכינה ותהי חודה שלמא! שמע רבי אלעזר קלא דאמר: עד לא סמיין אסתמכו (פרוש: עמודים) עדין לא נגלו היטב, ותרעינו לא אתקנו למפתח שיבוא בהם רבי חייא ומטער בבסמיא דעתן. לא נפיק רבי אלעזר. ורבי חייא יתיב ובקי ואתגנת. פתח ואמר Shir השרים ב, יז: "סב דמה לה, דודי, לצבי או לעפר האילים" — אתפתח תרעא דפרוגדא, ואף על פי כן לא עיל רבי חייא, שהיה ירא לכנס ללא רשות. זקייף רבי שמעון עניינו

these lofty ones engaging in study within the house while I remain outside!" and he began to weep.

Rabbi Shimon ben Yochai heard him and said, "Surely the *Shechinah* is outside! Who will leave?

His son Rabbi Elazar said, "Let the *Shechinah* enter so that the rejoicing will be complete!" Whereupon a voice was heard, saying, "The pillars have not yet received support nor have the gates been prepared to open so that Rabbi Chiyya may enter, for he is among the least of the spices of Gan Eden." So Rabbi Elazar did not leave.

Meanwhile Rabbi Chiyya sat weeping and sighing. At last he spoke up and said, "Turn, my beloved, resemble a deer or a fawn of the harts." Then the partition opened but Rabbi Chiyya still did not enter, for he was afraid to enter without permission.

Rabbi Shimon raised his eyes and said, "Perhaps per-

וַיֹּאמֶר: שָׁמָא אֲתִיהָב רְשׁוֹת לִמְאוֹן דָּאֵיהוּ אֶבְרָאִי שִׁיבְנָס? קַم רְבִי שְׁמַעַן בֶּן יוֹחָאי וַיַּזְלִיל לְרְבִי חִיאָ. אַזְלִיל אֲשֶׁר מִדְוְכְתִּיהְ דָּרְבִי שְׁמַעַן בֶּן יוֹחָאי עַד דִּוְכְתִּיהְ דָּרְבִי חִיאָ. אָמַר רְבִי שְׁמַעַן בֶּן יוֹחָאי: קְזֻזִּיףָא דְּנַהּוֹרָא דְּקַלְטָרָא לְבָר, וְאָנוּ הַכָּא? (פְּרוֹשָׁה: נִצּוֹעַ פְּטִישׁ יְהִי בְּחֹזֶן, וּמְאִיר וְלֹא יַיְעוֹל?) אַתָּא לָם פּוּמִיהְ דָּרְבִי חִיאָ. כִּיּוֹן דַּעֲלָל לָגָן, מַאֲיךָ עַיְנוֹי, וְלֹא זְקִיףָ רִישִׁיהְ. אָמַר רְבִי שְׁמַעַן בֶּן יוֹחָאי לְרְבִי אַלְעָזָר בְּרִיהָ: קָום הַעֲבָר יְדָךְ אֶפְוּמִיהְ, דְּלֹא רָגֵל בְּהָאִי! קַم רְבִי אַלְעָזָר וְהַעֲבָר יְדָךְ אֶפְוּמִיהְ דָּרְבִי חִיאָ וַיֹּאמֶר: חַמָּא עַיְנִי דְּלֹא חַזִּינָא! וְהִיו יוֹשְׁבִים, וְהִיו אֲשָׁוֹבִין דְּנוֹרָא מִסְבִּיבָן, וְאַלְפִין רְבּוֹא רְבָבוֹת פְּתֹות

mission has been granted for the one outside to enter?" So he stood up and went towards Rabbi Chiyya. Meanwhile, the fire spread from the place of Rabbi Shimon to the place of Rabbi Chiyya. Rabbi Shimon said, "If the spark of light has spread outside, shall I remain here [that is, shall I not bring Rabbi Chiyya inside]?"

Rabbi Chiyya was stricken dumb, and after he entered he lowered his eyes and refused to raise his head. Rabbi Shimon ben Yochai told his son Rabbi Elazar, "Get up and pass your hand over his mouth, for he is not accustomed to this."

So Rabbi Elazar got up and passed his hand over Rabbi Chiyya's mouth, whereupon Rabbi Chiyya proclaimed, "My eyes have beheld what they have never beheld before!"

While they sat there they were encompassed all about by fire and sparks and thousands upon thousands of bands

מֶלֶאכִי אֲשֶׁר סְבִיבָנוּ, וּמְאַתָּנוּ וְשְׂתִיּוֹن עַלְמֵינוּ מִזְדְּעָזָעִים, וּמְלֵין
גְּפֻקִין מִפּוּמִיהָ דָּרְבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. וְהִי הָעֲלִיוֹנִים תְּוָהָנוּ
וְאָמְרִינָה: הַדִּין הַוָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דָּמְרָעִישׁ בְּפָלה
עַלְמֵינוּ! מָאן יִכּוֹל לְמִיקּוּם קָמְפִיהָ? דִין הַוָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאי, דְּבָשְׂעַתָּא דְּפָתָח פּוּמִיהָ לְמַלְעֵי בָּאוּרִיתָא, צִיתָיָן
לְקָלִי כֶּל בְּרָסִין. וְכֶל רַקְיעִין וְכֶל צְבָא מַעַלָה, הָאוּמָרִים
שִׁירֹות וְתִשְׁבָחוֹת לְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּלָם שׁוֹתָקִין מָאיָן
שׁוֹמֵעַ קָולָם, וְלֹא גַּשְׁמָע שָׁוֵם פְּתַחַזְוָן פֶּה מִשּׁוּם מֶלֶאכָה
וּשְׁרָף וְאוֹפָן וְכָרוּב בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים כִּדִי לְשָׁמֵעַ קָולוֹ
שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. וְכֵד מִסִּים מַלְיִי דָּאוּרִיתָא, אָזִי
פּוֹתָחִין הַמֶּלֶאכִים עִם כֶּל צְבָא מַעַלָה לוֹמָר שִׁירֹות
וְתִשְׁבָחוֹת וּרְבַּ שְׁמָחָה לְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַל שְׁבָרָא

of fiery angels surrounded them. Two hundred and sixty worlds shuddered at the words emanating from Rabbi Shimon ben Yochai's mouth. The Heavenly hosts were astonished, declaring, "Is this Rabbi Shimon ben Yochai who is agitating all the worlds? Who can stand before him?"

"For when Rabbi Shimon ben Yochai opens his mouth to engage in study, all the thrones of all the firmaments listen to his voice and all the Heavenly hosts singing the praises of the Holy One Blessed is He fall silent. No sound is heard from any angel or *saraf* or *ofan* or *keruv* in all the supernal worlds, so that they may listen to the voice of Rabbi Shimon ben Yochai.

"And when he completes his words of Torah, the angels and all the hosts of Heaven break out in songs of praise and joy to the Holy One Blessed is He for having

ונשמה קדישא וטהורה כמו נשמת רבי שמעון בן יוחאי, והשערים נפתחים עם כל החלונות של כל חדרי גן עדן, ונסלקיין ריחינו ובסמיון, וכל ذא הוא בשבייל בבוד רבי שמעון בן יוחאי, ואף על פי כן הלא רבי שמעון בן יוחאי לגביה דרבנן חייא, ולא נתגאה. ואיך יתגאה האדם בדורות האלו?! וכבר נתבאר לעיל, שאריך האדם להתפלל בכל יום על מזת הענינה, ובוזאי לב נשבר ונדכה אליהם לא תבזה.

המנגע רבים מלישות תשובה או לעשות מצוה – פרוש בדבר: חבורה של יחידי סgalah, שנדרבו לבם לעשות דבר קדשה או לתן צדקה, ואיש אחד בינויהם, אשר לבבו פונה לעשות רק רע כל היום, ואין חס על בוד קונו מלחמת

created such a pure and holy soul as that of Rabbi Shimon ben Yochai. Then all the gates and windows of all the chambers of Gan Eden open wide so that the fragrance of the spices may go forth.”

All this took place in Rabbi Shimon’s honor, yet he was not too proud to go out to greet Rabbi Chiyya! How, then, can anyone in our generation be proud?

In any event, we have already mentioned that one must pray every day to acquire humility (Ch. 7). And surely, “God will not despise a broken and contrite heart” (Tehillim 51:19).

Dissuading the multitude from repenting or from fulfilling any of the mitzvos refers to the situation in which a group of especially dedicated individuals undertake to engage in some holy endeavor or to give charity. But then one among them, one whose heart is bent on evil and whom pride prevents from caring about his Maker’s honor, tries to dissuade them from

הנאהו שלו. וזהו מעשה השטן מצליח בידו ומעכב את חברו ממזכה. אוי לו ולנסמתו! ועל אדם בזה אמרו חכמי המוסר, שאיש בזה הוא דומה לאיש בליעל מן השודדים וגזלנים, היודעין ארחת בני הגדינה, הבאים אל המלך, ובידם מתקנות להבאים אל המלך, ומהגלוינו עומדים שם ומקפתין וגוזלים את המתקנות מיד האנשים, והמלך נחסר זמן רב מלאו המתקנות מיד האנשים. והמלך חקר ודרש על זה, ויבקש הדבר ויוצא, וצוה המלך לישר גזלנים ביטורים קשים ומרים על אשר מנעו כבוד המלך ברשעיהם. כן היא האיש, המונע מלעשות מצוה ודבר שבקדשה. מי יוכל לספר גדול ענשו? ובכלל זה הוא בענש לא יתן הוא ולא

carrying out their plan and this act of Satan succeeds. Woe to him and woe to his soul!

The authors of the *mussar* literature liken him to a member of a gang of bandits who heard that a delegation of the citizenry was on its way to the palace with presents for the king. So they set an ambush and seized all the gifts. When a long time had passed and the delegation did not arrive, the king launched an investigation into the matter. Upon discovering what had transpired he ordered that the bandits be subjected to terrible tortures for depriving him of his honor in their wickedness.

So, too, if someone prevents others from fulfilling any of the mitzvos or from carrying out any holy endeavor the punishment awaiting him is beyond expression.

Also included within this category is the one who says, “I will not give and I do not want others to give either.” The

יתנו אחרים – תרי זה רשי'. על פן צריכין המנהיגים לזרה, שלא יהיו מונעים את היחידים מלעשות איזה דבר מצווה. ובכלל זה הוא ענש המטה את חברו לדבר עברה. ועל פי הרבה הם אנשיים, אשר להוטים אחר גראנים, ומחמת הלגימה, שאוכלים ושותים אצל האיש אכזר, נותני ממקום לדבריו. ועליהם אמר הגבאי: هو אומרים לרע טוב ונゴ'. ובלבם יודעים האמת, שכל מעשיהם הם הקלפות, וכל דבריו הם דברי בליעל, וכל מעשיהם הם נקימות ונטירות, גזלות וועלות, שוא ושקר, שקץ וגלוים. ואינם יודעים, כי על כל אלה אלחים יבוא במשפט. והשותים הללו נותנים לאיש אכזרי פאר ותלה ואומרים שבחו בפניו, שהוא חכם גדול, וחולקים לו שאר

Sages teach that such a person is called “wicked” (Pirkei Avos 5:13). Therefore communal leaders must be careful not to hinder private individuals from carrying out worthy projects.

Influencing others to transgress includes backing up the words of a cruel hearted man for the sake of the food and drink one enjoys in his house. Concerning this the prophet said, “Woe to those who say of evil that it is good” (Yeshayahu 5:20). In their hearts they know that all his deeds emanate from the shells of impurity and that all his words are meant for evil. They know that his only interest is in vengeance, grudge-bearing, theft, injustice, vanity, falsehood, defilement and abomination.

But what they fail to realize is that Hashem will bring all these things to judgment. Therefore they foolishly glorify and praise him, telling him what a great sage he is and ascribing to

מעלות טובות. וכל זה הוא מחתמת החנפה, שהן להויטים אחר גָּרוֹנִים, שַׁאֲוְכְּלִים לִפְעָמִים אֶצְלֵי אִישׁ אַכְזָרִי, אֲבָל אֵין יָדָיעִים הַסּוֹף הַדָּבָר שֶׁל הָאָנָשִׁים הָאֶלְוִיִּם, אֲשֶׁר מְזוֹן זה שַׁאֲוְכְּלִים אֶצְלֵי אִישׁ אַכְזָרִי, הוּא מְלָא חֶרְבּוֹת וּכִידּוֹנִים, נְגָעִים וּפְצַעִים, אֲבֻבּוֹעוֹת וּמִפְּהָה טְרִיהָ, וּמְלָא צָעֵר מְכַרְחִים לְסִבְלָה בְּשִׁבְיל זה שַׁאֲוְכֵל מְאַכֵּל לְחַם רֵעַ עַזָּן, בָּמְבוֹאָר בְּפֶרְקִים לְעַיל, עַיִן שֶׁם. וִיבֹאָעַלְיוֹ מִפְּהָה אֶל מִפְּהָה נְגַשָּׁת, וְהַוָּה עַל הַוָּה, וְכַשֵּׁל הַעֲזָר וְנִפְלֵל הַעֲזָר.

על כן ייראה האדם להיות בעזרת ה' בגבורים נדיב לב ואMPIץ כח לבני מזווה, ובפרט לבני צדקה, וגדול המעשה יותר מהעשה. אז טוב לו יהי' סלה.

him other such distinctions, when in fact they only flatter him in order to satiate their gullets because this cruel fellow sometimes invites them to dine with him.

They are unaware that in the final analysis all the sustenance that they received from him was filled with swords and javelins that will cause them plagues, cuts, blisters and wounds. For they will suffer greatly for having partaken of the bread of man with an evil eye, as has already been explained (Ch. 26). Ultimately they will experience blow after blow and devastation after devastation until they fall helpless.

Therefore let a man always be on Hashem's side in aid of the mighty ones, giving encouragement and succor to those engaged in good deeds, especially charity. For as the Sages tell us, "Greater is the one who prompts others to do than the one who does himself" (Baba Basra 9a). Then it will be well with him, *selah*.

פרק מז CHAPTER 44

המִשְׁתָּמֵשׁ בעבותו של חבירו העני – גדוֹל עַנְשׂוֹ, כי העשיר יוכל לדבר בעדו ולמחות למלואה, מה שאין כן העני – על הרוב רזהה וושומע חסרונו, ואינו ביכולתו כל כך לעמוד נגד המלואה, כי המלואה הוא בטוח, שאין העני פותח פיו נגדו, והוא עוזן פלילי. ומכלל זה הוא המתהאה על העני ומדבר לו קשות, מפני שהוא מתירא לדבר כן על איש אחר שאינו עני, ובעברו עניותו מדבר אל זה העני בדברים קשים, בגאותה ובודז, כי יודע שאין העני ישיב לנגדו. ומהקדוש

The punishment for using the security of the poor is very great because while the rich man is in a position to protest against the lender, the poor man does not have that option. In most cases he merely witnesses or hears of his loss but has no means of standing up to the lender. Meanwhile the lender is confident that the borrower will not say a word against him. This is a tremendous iniquity.

Included within this is the subcategory of behaving haughtily towards the pauper and speaking to him in a harsh tone that one would be afraid to use towards someone of more means. Because of his indigence the speaker treats him callously, with arrogance and contempt, knowing that the pauper will not dare to respond.

But the Holy One Blessed is He is listening and watching

ברוך הוא השומע רואה ויריב ריבו, ועושה משפט
ויזכיה לאזר צדקו.

ובכלל המקובל שוחד ממון – שוחד דברים, ורקם שmachza
למנע מליישב בדיון בעבור הנאות ממון, אך ימנע בשbill
הנאה מועטת; וידקדק הדיון, כי הוא פוגם נשמהתו.
בכלל המוצא אבדה ואינו מכריז עליה, הוא הידוע באיזה
צד להatial ממון חברו ונמנע, ואינו מציל.

הרואה בנו יוצא לתרבות רעה, ואינו מוחה בידו – כל
דברי רעות במשמעו: שרואה בנו הוא זול וסובא או בעל
מחלקה או חומד ממון אחרים וכיוצא בזה הרבה דברים
– חיוב על אביו להשגיח על בנו וליסרו.

and in the end He will take up the poor man's quarrel and do justice on his behalf, bringing to light the righteousness of his cause.

Taking bribes includes accepting verbal bribes. Just as a judge must refrain from sitting in judgment for the sake of financial gain, so must he refrain from doing so for the sake of lesser benefits. Let the judges be scrupulous in this matter lest they blemish their souls.

Neglecting to announce lost articles that one has found includes neglecting to use information that he has to save one's fellow from a loss.

Refraining from rebuking one's children when one sees them turning to evil ways includes every type of evil behavior, for instance, gluttony and drunkenness or coveting the wealth of others. Many other examples could be given as well. It is the father's duty to supervise his children and chastise them.

האוכל שד עניים ויתומים ואלמנות. בכלל זה הוא הגזול את האבוד, אשר המנות נגבה מעניים ואבויונים, וסובליין על הקבד, ואין יכולת בידם להלביש עצם ולנשוטיהם. וזה האוכל מkapot הקהל בגנבה וגזל, פאלו אכל את בשרם ודםם. ובמנות אלו בכלל גם כן ממון יתומים ואלמנות, ואין זכר שהקדוש ברוך הוא האבי יתומים ודין אלמנות. בודאי מדת הדין הוא מותם לנגד אותו האיש, פאשר האריכו בענש זה בעלי מחרבי ספרי מוסר. וכקמצינו באלמנת רבנו יחיאל זכרונו לברכה, אביו של הרב אשרא"י זכרונו לברכה, שנשarra האלמנה עם שלשת

Devouring wealth that was plundered from the poor, the widowed and the orphaned includes the misappropriation of public funds that were collected from the poor and needy. The yoke they bear is very weighty and they are unable even to provide proper clothing for themselves and their wives, therefore the one who devours the communal funds through embezzlement or outright theft is reckoned as if he devoured their flesh and blood.

These funds also include the wealth of widows and orphans, but the embezzler does not recall that the Holy One Blessed is He is the Father of orphans and the Champion of widows and the attribute of strict justice will surely be leveled at the thief. The authors of the *mussar* literature have already elaborated on the punishment awaiting him.

This is illustrated by the story of the widow of Rabbeinu Yechiel, *z"l*, father of the Rosh. After Rabbeinu Yechiel passed away, his wife was left to raise three small children by herself..

בנִיה הַקְטָנִים. פָעֵם אֶחָת בָא אֶלְיָה בָעֵלה בְּחִילוֹם בְּלִיל שְׁבָת וַצְוָה לָה, שְׂתַכְף תְּבָרָח הִיא מְחוֹז לְעֵיר, כִי ה' מְהֻפֶה הָעֵיר בְאֵיזָה מְקָרָה רָעָה. וַתִּקְצֵץ מְשֻׁנְתָה בְּרָעָה, וַתִּשְׁזַן. וּבָא אֶלְיָה פָעֵם שְׁנִית בְצֹויִ הַהֲוָא, וְאֵז, תְכַף בְּשִׁגְנַת עֲוֹרָה מְשֻׁנְתָה, הַלְכָה הָאָשָׁה עִם בְּנִיה חַוֵּץ לְשַׁעַר הָעִיר עַרְך מִיל אַצְל בֵּית עַרְל אַחֲד, הַעֲזָם מְחוֹז לְעֵיר. וַיְהִי בְּאַשְׁמָרָת הַבָּקָר, בָאו שׂוֹדְדִים לְעֵיר, וַיַּהַגְגּוּ כָל הָעִיר וַיַּזְזֹזּוּ כָל הָעִיר וַיַּלְכְוּ, וַיְהִיא שְׁבָה אֶל בֵּיתָה אַחֲר כֵּה בְּשִׁלּוֹם. וַיַּחֲרַב כֵּה בָא בְּחִילוֹם רְבָנו יְחִיאָל, הַנִּזְכֵר לְעֵיל, וְאָמָר לְאַשְׁתוֹ, שְׁבָעוֹן שְׁהִיו גּוֹזְלִים אֶת הָעֲנִיִּים בְּמִסִּים וְאַרְנוֹנִיות, וְהָעָשִׂירִים לֹא נִתְנוּ כְּלוּם – לְכָן נְגַזְּרָה גַּזְרָה זו עַלְיָהָם.

One Friday night Rabbeinu Yechiel appeared to her in a dream and instructed her to flee the city immediately because Hashem was about to destroy it through a some unspecified calamity.

She awoke trembling but then returned to sleep. Again he appeared to her with the same message. This time, as soon as she awoke she took her children and traveled about a mile beyond the city gates to the house of a certain gentile. When morning came the town was attacked by bandits who slaughtered the populace, plundered their property and then fled. But the Rosh's mother returned home safe and sound.

Later on Rabbeinu Yechiel appeared to her again and informed her that this decree had been issued against the community because they had robbed the poor through taxes and levies that the rich avoided paying.

הפורש עצמו מהציבור, בכלל זה הוא מי שאינו מדקדק להתפלל עם הציבור, ובכלל זה הוא מי שיכלה בידו לטע במסים לסיע לציבור – ואיןו מסיע.

העובר על דברי חכמיינו זכרונות לברכה – זהו המקל בדבר האסור מדרבנן, ועובר על גזרות ותקנות חכמים. אפלו במקום מצוה אסור לעבר על דברי חכמים, כגון ללמד או להתפלל אצל הנגר בשבת במקום שאמרו 'גוזרת שמא יטה', וכיוצא בזה. חיללה וחס לעבר על גזרות חכמיינו זכרונות לברכה, ואין צrisk לומר דהענש הוא מרובה מי שמליעג על דברי חכמים, והוא בכלל אלו שאין להם חלק לעולם הבא.

Separating oneself from the community includes neglecting to pray with the congregation and refusing to help shoulder the common burden through the payment of the communal taxes when one has the means.

Transgressing the words of the Sages includes treating rabbinical prohibitions leniently or violating the Sages' decrees and enactments. It is forbidden to transgress the words of the Sages even for the sake of a mitzvah. This includes, for example, studying or praying by lamplight on the Sabbath under circumstances in which the Sages forbade it lest one tilt the lamp, and all other similar cases. Heaven forbid that one should transgress any decree of the Sages, of blessed memory.

Needless to say, the punishment for ridiculing the words of the Sages is very great. In fact, this is one of the things for which one forfeits his portion in the World to Come.

המתכבד בקהלון חברו הוא אסור חמור, שמעכב התשובה, כאמור. ויש גם בן אסור היודע בחברו תועה בשגיאה, ואינו משיבו לדרך היפה. ודע, דאיתא בזוהר פרשת שלח לה, דהיו מראין לרבי שמעון בן יוחאי עליו השלום, שהתאספו יחד בית דין של מעלה בהיכלא חד, והתמן מלך מישיח, והו עניין בדיון בר נש, דקאה על פתחא דגן עדן, ואנו כרובים אחידין ביה, ולא שבקוליה למיעל תפנו, והוא בצלברא וצוחחו צוחין על גבי פתחא דגן עדן, וכרבוזין הו עבריין דלהוין בני מתייבטה לבניישין השטא קמי מלך מישיח לעין בדיניה דההוא בר נש. ואמרו ליה לרבי שמעון בן יוחאי, דלית לך רשות לגלות מי הוא בר נש, כי לא

Attaining honor through a colleague's disgrace is a serious offense. As we have already mentioned, it is one of things that obstruct repentance. It is also forbidden to refrain from setting one's colleague straight when he sees that he has erred in some matter. Thus the Zohar relates (*Parashas Shelach* 167a) in the name of Rabbi Shimon ben Yochai that the Heavenly court once convened in the presence of the *Melech HaMashiach*, the Anointed King, to examine the case of a fellow who was waiting at the entrance to Gan Eden.

The cherubim had detained him and did not allow him to enter. He cried out in his sorrow at the entrance to Gan Eden and a proclamation went forth that all the members of the Heavenly academy to assemble right then before the *Mashiach* to examine the fellow's case.

"You may not reveal this person's identity," they told Rabbi Shimon ben Yochai, "because it is not in vain that this punishment has come upon him."

לְחַנּוּם אָתַגְזֵר עַל הַאִי בֶּר נְשׁ עַנְשָׂא דָא. וַיֵּצֵא הַדִּין מִפִּי מֶלֶךְ הַמֶּשֶׁיחַ דְּהַאי בֶּר נְשׁ יְהָא קָאִים בְּחוֹזַבְהוּא צְעִירָא אֲרַבְעִין יוֹמִין. לְסֹוף אֲרַבְעִים יוֹמִין יַצְעַרְוּן לֵיהּ בְּצְעִירָא דְגִיהַנְמָ שְׁעַטָּא וְפָלָגָא. וְכֹל דָא – בְּגִין דִּיוֹמָא חַדָּא חַד מִן חַבְרִיא הוּי פְּרִישָׁ מַלְיָן דָאָרוּתָא. בְּדַמְטִי לְחַדָּא מַלָּה וּבְגִין דְשַׁתְקָוּ חַבְרִיא דִיתְפְּשֵׁל בֵּיהּ וְאָמָר לְחַבְרִיא: שְׁתִיקְוּ לֹא תִמְרוּן מִידִי! וּבְגִין דְשַׁתְקָוּ חַבְרִיא אַתְּפְּשֵׁל בְּהַהְוָא מַלָּה וְאַכְסִיף, וְהַהְוָא כְּסֻופָּא דְגָרִים לְבֶר נְשׁ דָא, עַל זֶה דִינֵינוּ לֵיהּ דִינָא קְשִׁיא, בְּגִין דָלָא לְשַׁבְּקָא חֹזְבִּי דָאָרוּתָא מִקְפֵּי קְדֵשָׁא בָּרִיךְ הוּא אֲפָלוּ כְּמַלָּא נִימָה. עַל כֵּן סָם חַיִים הִיא לְמַיִּ שְׁלוּמֵד לְשָׁמָה, וְאַיְנוּ מַתְכַּבֵּד בְּקָלוֹן

At last the *Mashiach* ruled that this man would have to remain standing outside in sorrow for forty days, at the end of which he would be afflicted in Gehinnom for one and a half hours.. All this was because it occurred one time that a colleague had been explaining a passage from the Torah and when he came to a certain matter this man knew that his colleague had erred, but he told the other participants, “Be silent and do not say anything to him!”

Because they remained silent his colleague stumbled [in a halachic matter and] was humiliated. It was his embarrassment that caused this fellow to be punished so severely. For the Holy One Blessed is He does not overlook even by so much as a hair’s breadth any iniquity in matters pertaining to the Torah.

Thus the Torah is an elixir of life, but only for those who study it for pure motives and do not seek honor through the

חבירו. זה העוסק בתורה לשמה, היא מצלת מכל הרהורים רעים ועומdet לו בשעת הדין, בקדיתא בזוהר פרשנות ויקהל: כל מאן דאטטל באורייתא, כאלו אשתדל בהיכליה דקדשא בריך הוא בגין דבר נesh עסיק באורייתא, הקדוש ברוך הוא תפנו ואצית לקליה ואשתחזיב בר נesh מטלת דיןים: מדינא דהאי עלמא ומדינא דמלאך הפמות רצחה לומר, דימות בנשיקה על ידי הקדוש ברוך הוא) ומדינה של גיהנום – באפן שיחיה הלמוד לשמה ובחכמה, ואז הקדוש ברוך הוא מתפאר בו ואומר: עם זו יצרתני לי, ישראל אשר בו אתחפאי.

disgrace of their colleagues. It protects those who study for pure motives from thoughts of sin and it stands by them at the moment of judgment. Thus it is taught in the Zohar (*Parashas Vayakhel* 200a):

When one studies Torah it is as if one were in the palace of the Holy One Blessed is He. For when a person engages in study the Holy One Blessed is He is present, listening to his voice. Thus the man is saved from three judgments: from judgment in this world, from judgment by the Angel of Death [that is, he dies by a kiss from the Holy One Blessed is He instead], and from judgment in Gehinnom.

But this is true only if he studies for pure motives and with love. Then the Holy One Blessed is He glories in him, saying, “I have fashioned this people for Myself, etc.” (Yeshayahu 43:21) and calls him, “Israel, you in whom I glory” (ibid. 49:3).

פרק מה CHAPTER 45

איתא בכתבי האר"י, זכרונו לברכה: מצוה רבה למד יהודים לשכינה, כי עוזה מסעד ועוזר לשכינה ומקרב את הגאלה ביהودים, ובאשר כי לא כל אדם יכולת בידו לעשות יהודים בתפלותו או במצוות אשר הוא עוזה. אחת – מטעם חסרון ידיעתו, או מפני שאינו מבטח בנפשו לעשות שלא יבוא לידי הרהור בתפלותו, ונמצא מקלקל, ולא מתaken. שאין האדם הוא טהור בכל עת וזמן, ואסור לעסוק בקדושים בזמן שהוא מקרה בלבתי טהור מחתמת שהוא בעל קרי, ואסור ליחד שום יהודי אם לא שפטבל לקרי. על כן בודאי בעל

The Ari, z"l, teaches that it is a great mitzvah to accustom oneself to performing the Kabbalistic “unifications” on behalf of the *Shechinah* (*Sha'ar HaYechudim* 3b). In this manner one gives support and aid to the *Shechinah* and expedites the redemption. However, not everyone is capable of performing these “unifications” while he is praying or fulfilling any of the mitzvos. For one thing, he may simply lack the requisite knowledge. For another, he may not feel confident that he can avoid stray thoughts while praying, in which case he would actually be causing harm rather than good.

Moreover, a man cannot remain in a state of purity at all times. And just as it is forbidden for a man to come into contact with the sacrifices when he has become defiled through an emission of seed, so is it forbidden to perform any of the “unifications” if he has not immersed after having had such an emission.

הרחמים יקבל ברחמים וברצון כוונת לב האדם, שמקומו פשוט, בלתי מתחשבות זרות, ומתפלל כפשוטי ענייני תפלה, רק יאמר קדום התפלה: לשם יהוד קדשא בריך הוא ושביגתיה. וכן בעסק התורה יאמר כן: לשם יהוד קדשא בריך הוא ושביגתיה וכו', אז איןנו מפריד עצמו מהקדשה. וכגדמינו בערובין פרק "בכל מערביון": רבי זירא כי הנה מלש, והוא איזיל ויתיב אפתחא דרבי יודא בר רבבי אמי. אמר: כי נפקין ועילי רבנן — אקים מקמיהו, כדי שלא יהיה בטל מהמצוות. וכן קבלה היא בידי מן אנשי מעשה, שאם היו יושבים בטילים מן המצוות — היו ממשמשים באציגת והיו מסתכלין בהן, כי הנטכלות

Thus, if a person prays and performs the mitzvos with simple but heartfelt intentions, without any admixture of stray thoughts, surely the Merciful One will accept them with mercy and favor. Even so, it is still preferable for him to recite the meditation, “For the sake of the unification of the Holy One Blessed is He and His *Shechinah*,” before he prays.

Similarly, when a man studies Torah let him say beforehand, “For the sake of the unification of the Holy One Blessed is He and His *Shechinah*,” so that he does not appear to be foregoing this holy practice willingly. Thus we find in *Eiruvin* (28b) that when Rabbi Zeira was too weak to study he would sit near the entrance to the yeshivah of Rabbi Yuda bar Ami so that he would be able to rise before the scholars as they entered and not be entirely devoid of mitzvos.

I have also been told by men of great deeds, that when they are unable to perform a mitzvah they finger their *tzitziyos* and

בציצית היא ענין גדול ותקומה אל השכינה בצלות. והיודעים סוד יהוד בקבלה, מכונין בשם אחד גדול ונורא, שהוא אימטריא עי"ז, ובזה הם יוצאים אף בזמן זהה סוד מצות תכלת בציצית.

והבה אגלה טפח ואכשה טפחים בענין תכלת, כי 'תכלת' הוא אימטריא שמוֹנה מאות וחמשים, והבן אדם הוא מחיב לראות בשתי עינים את הציצית, ושתי פעמים עי"ז — אימטריא מאותים וששים, עם טובות ציצית הוא אימטריא שמוֹנה מאות וחמשים — כמנין תכלת. קבלה היא בידי בשם הגאון רבי יעקב טעמרליש מלובלין, שבזה

gaze at them because this is in itself a lofty matter that causes the *Shechinah* to be elevated in the midst of the exile.

Those who understand the Kabbalistic principle of “unification” have in mind as they gaze at their *tzitzis* a certain great and awesome Divine name, the numerical value of which is equal to the word *ayin* — “eye.” Through this they are able to fulfill the concept behind the blue thread of the *tzitzis* even today.

I am now going to reveal to you a little bit but conceal twice as much regarding the concept behind the blue thread (*techeiles*) of the *tzitzis*: The value of the word *ayin* — “eye” — is 130, but since a man must gaze at his *tzitzis* with both eyes this comes to a total of 260. Add to this the numerical value of the word *tzitzis*, which is 590, and one receives a total of 850. This is exactly equal to the numerical value of the word *techeiles*.

I have received an oral tradition from the illustrious Rabbi Yaakov Temerles of Lublin that a person should have this in

הוּא מִסִּיר הַחֶשֶׁךְ שֶׁאָמַר יְרֵמִיָּהוּ הַנֶּבֶיא: אָתַי נָהָג חֶשֶׁךְ וְלֹא אֹור. וּבָעֲנֵינוּ אֹור עַינֵּינוּ בָּצִיצִית יְכֻוּ כֹּו, וְהָוָא מַבְטֵל אֹתוֹ הַחֶשֶׁךְ, שֶׁמְפִסִּיק בֵּינוֹ וּבֵין הַשְׁכִּינָה. הַכָּל – כִּי לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם שִׁיחָה בָּעוֹלָם הַזֶּה לְתוּלָת גּוֹפּוֹ, כִּי הַגּוֹף כְּלָה בָּאָרֶץ – רַק לְתוּלָת נְשָׁמָתוֹ, אֲשֶׁר חָצַבְתָּה מִתְחַת כְּפָא הַכְּבֹוד, וְהִיא חָלֵק אֱלוֹהָ מִפְּעָל, לְתַקְנָה וּלְקַשְׁטָה בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְקָרְבַּת הַגָּאֵלָה וּלְשִׁפְמָחָת אֶת הַשְׁכִּינָה בְּגָלוּת הַמָּר הַזֶּה, וְאֵז יְהִי נְזָדְךָ גַּם הַגּוֹף, וּמְאִיר בְּאוֹר בְּהֵיר, בְּפָרֶט בְּשַׁהְגּוֹף מִתְחַמֵּם לְדַבֵּר מֵצָוָה. וְלֹא לְחִנּוּם אָמְרוּ רְבּוֹתֵינוּ זָכְרוֹנוּ לְבָרְכָה: הַעֲוֹנָה "אמָן

mind while gazing at the *tzitzis*. Through this he helps eliminate the darkness intervening between us and the *Shechinah*, alluded to by the prophet Yirmiyahu in the verse, “You have led me into darkness and not light!” (*Eichah* 3:2).

The main thing to recall is that the Holy One Blessed is He did not create the human being in this world for the benefit of his body, for the body is destined to disintegrate in the earth. Rather He created him for the benefit of his soul, which was carved out from beneath the Throne of Glory and is a portion of the Divine come down from On High.

The soul was only brought here in order to rectify it and adorn it with good deeds that expedite the redemption and cause the *Shechinah* to rejoice in this bitter exile. Through this the soul refines the body as well, causing it to radiates with a clear light, especially when the body is “warmed up” by the performance of one of the mitzvos.

It was not in vain that the Sages said that when a person

יהא שמייה רבה" בכלacho — מצנני לו gehinnom, ואינו הדבר יוצא מידי פשוטו, שאריך לומר "אמן יהא שמייה רבה" בכלacho. ואין הפרוש להרים קול ביותר מדי, פנו יתלוצטו המליעיגים, אלא הוא בכלacho באבריו. וכן שכתוב בזוהר, פרשת פנחס, שאריך האדם לעורר כל אבריו בחילא תקיפה, ובזה יתבר לביה ואתבר חילא דעתך אחרא. ואף הרשעים מוצאים מנוחה על ידי ענית אמן יהא שמייה רבא". וכذאיთא בזוהר פרשת נח: בזמןא דישראל עונין בקול רם "אמן יהא שמייה רבא" הקדוש ברוך היא מתמלא רחמים וננתן חיים על הפל, והקדוש ברוך הוא רומז למלאך, הנקרא סMRIAL, ובידיה מפתחין,

responds, *Amein, yehei shemeih rabba* with all his might, Gehinnom is cooled off on his behalf. This should be take at face value — namely, that one should say the words, *Amein, yehei shmeih rabba*, with all one's might. However, this does not mean that one should raise one's voice excessively and become an object of ridicule. Rather, it means that one should say it with the force of all one's limbs. Thus it is taught in the Zohar (*Parashas Pinechas* 220a) that a person must arouse all his limbs with great force, so that his heart will be shattered along with the power of the *Sitra Achara*.

Even the wicked find rest when Israel recites these words, as is related in the Zohar in *Parashas Noach* (62b, Tosefta):

When Israel raises its voice to respond aloud, *Amein, yehei shemeih rabba*, the Holy One Blessed is He becomes filled with mercy, bestowing life to all. Then the Holy One Blessed is He motions to the angel called SAMRYEL,

ופותח שלשה פתחים לסתן מדבר, ואז חמאן רשעים נהורא, ואתה תננא וסוטם האoir של הפתחים, שלא יהא מאיר, ובדין תלת ממנים דתחות ידיה מנשבין בגדייהון משבין העשן לאחוריו זמן שעה ופלגא שעה בזכות ענית "אמן יהא שםיה רבא", שעוניין ישראל בכל יום, ואחר כה הם שבים לגיהנם.

ובוא וראה, כמה חבב האי שבחא קמיה קדשא בריך הוא. ומעשה הובא בזוהר פרשת תרומה: רבי חייא ורבי אבא שרו בגו אשפיזיהו. כמו בפלגותليلא למלייע באורייתא. והוי ברתא דאשפייזא קמת ואנחרת לון שרגא,iae ואינחו הו עסקי באורייתא. אדרכי אשכח רבי אבא

holder of the keys to Gehinnom, and he opens three doors on the side of the desert so that the wicked will be able to enjoy the light of this world. But the smoke comes and blocks the view so that they cannot see it.

Then three appointed angels wave fire rakes to push the smoke back for an hour and a half in the merit of the response of, *Amein, yehei shemeih rabba*, that Israel recite every day. After this the wicked must return to Gehinnom.

Just how precious this praise is to the Holy One Blessed is He can be seen from an incident cited in the Zohar in *Parashas Terumah* (165b—169b):

Rabbi Chiyya and Rabbi Aba were staying at an inn. They arose at midnight to engage in study and the inn-keeper's daughter stood holding the lamp for them while they studied.

At one point Rabbi Aba looked back and noticed that

אֶבְתָּרִיה, וְחַמֵּי דָּהֹוי בְּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מִנֶּהָר לְהוּ. פָּתָח
וְאָמַר (מְשִׁילִי, ו, כג): "כִּי נֶר מִצְוָה וְתֹרָה אֹור" – הָאֲשָׁה הִיא
מִצְוָה עַל נֶר שֶׁל שְׁבָת, וְלَا הָאִישׁ; וְהַטּוּם – כִּי הָאֲשָׁה
הִיא נִגְדֵּד הַשְׁכִּינָה. וְתֹרָה אֹור – פָּרוֹשָׁה: הַתֹּרָה, שָׁלֵם
בַּעַלְהָ, שֶׁהָאִישׁ מִצְוָה עַל הַתֹּרָה לְלִימָד – נֹתֵן אֹור
וְהָאָרֶה גִּדּוֹלָה בְּאוֹתוֹ הַמִּצְוָה שֶׁל נֶר שְׁבָת, שֶׁהָאֲשָׁה
מִדְלָקָת. נִמְצָא שְׁנִיהם מִאִירִים בָּאוֹר תֹּרָה וְאוֹר שְׁבָת.
אֲשֶׁר־יִהּם הַנְּשִׁים, שְׂזֹכִין לְבַעַלְיֵי תֹּרָה!

שְׁמַעַת הָאֵי בַּתּוֹלָה וְהָוֵי בְּכִיתָה. אַדְחָכִי קָם אֶבְוָהָה דְּבַתּוֹלָה
וְחַמֵּי לְבִרְתָּיה בְּכִיאָה, וְשָׁאֵל לְהָה, לִמְהּוּ וְעַל מָה הִיא בְּכִיאָה –
וְלֹא עֲנַתָּה מָאוֹמָה מִחְמָת מְרִירּוֹת הַלְּבָב. וְהַתְּחִיל אָפַר אַבִּיהָ

she was holding the lamp. He said, “[It is written,] ‘For a mitzvah is a lamp but Torah is light’ (Mishlei 6:23). A woman is commanded concerning the Shabbos lamp but not a man. This is because a woman corresponds to the *Shechinah*.

“[And it is written,] ‘But Torah is light.’ This refers to the Torah that her husband studies, for a man is commanded to study Torah. This gives as much illumination as the mitzvah of the Shabbos lamp that the woman kindles. Thus the two of them are illuminated both by the light of the Torah and the light of the Shabbos. Fortunate is the woman who merits a husband who is a scholar!”

When the young woman heard these words she began to weep. In the meantime her father entered and saw her weeping. He asked why she was weeping but in her bitterness of heart she did not respond. Then her father also began to weep.

לְבִכּוֹת. אָמַר רַבִּי אֶבֶא: מִבְכֵי יִתְהַה נְרָא, דְּחַתָּנוּ שְׁלָה הִיא עִם הָאָרֶץ, וְאַינּוּ בַּעַל תּוֹרָה. אָמַר לֵיה: וְדָאי חֲכִי הוּא, וּבְגַין דְּחַמְּינָא לֵיה יוֹמָא חַד דְּדָלִיג מַאֲגָרָא חַדָּא לִמְשָׁמָע קָדִיש בְּהַדִּי צְבוּרָא סְלִיק בְּרֻעָותִי דִילִי לִמְיהָב לֵיה בְּרָתִי, וְתָכַף דְּנַפְּקָו צְבוּרָא מַבִּי בְּנִשְׁתָּא, יְהִבְּנָא לֵיה בְּרָתִי. דָּא מִינָּא, בְּדָלוֹגָא ذָא לִמְשָׁמָע קָדִיש מִכְרָח לְהִיּוֹת גְּבָרָא רְבָא בְּאוֹרִיתָא, וְאַף עַל גַּב דָּא יְהָוָה רַבִּיא דְלָא יַדְעָנָא בֵּיה מִקְדָּמָת דָּנָא. וְהַשְׁתָּא אָפְלוּ בְּרִפְתָּה מְזֻזָּא לֹא יִדּוּ, וְאַיִן בַּיָּדִי לְכַפֵּר אָזָתוֹ שִׁיחָתַעַסְק בְּאוֹרִיתָא וַיַּקְרָא קְרִיאָת שָׁמָע וּבְרִפְתָּה הַמְזֹזָן. אָמַר לֵיה רַבִּי אֶבֶא: אַעֲבָר לֵיה בְּאַחֲרָא (רָצָה לוֹמָר, שִׁירָה שְׁוִיתָן גָּט וַיְשִׂיא בַּתָּו אֶחָר כֵּךְ לַתַּלְמִיד חַכָּם) וּבַתָּוֹךְ דְּבָרָיו חֹזֵר וְאָמַר אוֹ דְלָמָא בָּרָא יוֹלִיד דְּהָוִי גְּבָרָא

Rabbi Aba observed, “From her weeping I understand that her groom is an ignoramus and not a scholar.”

The girl’s father replied, “That is indeed the case. I took him for my daughter because I once saw him jump from a rooftop to hear *Kaddish* along with the congregation. Just as soon as he left the synagogue I offered him my daughter, assuming, based on that leap to hear *Kaddish*, that he was a great scholar, even though he was still young. For I did not know him previously.

“But as it turns out, he does not even know the Grace After Meals and I do not have any means to compel him to study or to recite the *Shema* or the Grace After Meals.”

Rabbi Aba said, “So exchange him for another [that is, compel him to divorce her and then betroth her to a scholar]!” Then he thought about the matter again, “Alternatively, perhaps his son will be a scholar.”

רבא. אָדַחֲכִי קָם הַמְתּוֹן וַדָּלָג עַלְיוֹן וַיַּתְבִּיב לְקַפְמֵהִי אָסְטָכְלִי בֵּיהֶ רַבִּי אָבָא. אָמַר רַבִּי אָבָא: חַמִּינָא בְּהַאי רַבִּיא דְּנַהּוֹרָא רַבָּא יָפּוֹק מְגִיה לְעַלְמָא.

פָּתָח וַיֹּאמֶר הַאי רַבִּיא: רְבוּתִי, אִימָא חַד מֶלֶה. פָּתָח וַיֹּאמֶר (איוב לב, ו): "צָעִיר אָנֹכִי לִימִים, וְאַתָּם יִשְׁיִשִּׁים, עַל בְּנֵי זָהָלָתִי וְאַיְרָא מִחְווֹת דְּעֵי אַתְּכֶם". הַאי קָרָא אַתְּעָרוֹ בֵּיהֶ עַמּוּדִי עַזְלָם, אָבָל אֶלְיהָוָא, דְּכַתִּיב בֵּיהֶ מִמְשְׁפָחַת רַם, וְכַתִּיב בֵּיהֶ: בָּן בָּרְכָאֵל הַבּוֹזִי, דְּנַקְרָא בָּן בְּשִׁבְיל דְּמַבְּזָה עַצְמוֹ לְמַאן דְּגָדוֹל מְגִיה. וְזֹה שָׁאָמֵר: צָעִיר אָנֹכִי לִימִים – אָף אָנִי מַקְטִין עַצְמִי לְגַבֵּי בָּר נָשָׁה, דְּאֵית לֵיהֶ יוֹמָן סְגִיאָן, וְעַל בָּן בְּגִינֵּן דְּאָנָא רַבִּיא, וּבְמִקּוֹם הַזֹּה יְשִׁיחָן יְשִׁישִׁים בְּחִכְמָה,

In the meantime the groom came over and sat down among them. Rabbi Aba looked at him and said, “I see in this youth that great illumination will indeed come out of him.”

Then the youth spoke up, “My teachers, allow me to say something. [It is stated,] ‘I am young in days and you are elders, therefore I groveled and dared not express my opinion among you’ (Iyov 32:6). The pillars of the world have noted that it is written of Elihu that he was ‘of the family of Ram.’ But it is also written that he was ‘the son of Barachel the Buzzite.’ He was only called by this name [‘the Buzzite’] because he would degrade [*mevazez*] himself before those who were older than he was. This is the meaning of his statement, ‘I am young in days.’

“I too diminish myself before those who are older than I am. Now, I am a young man whereas in this place there

עליה בדעתך שלא למלא עד יומא דא. והשתתא דעתון הכא, אית שעתא למפתח פומי. התחל לדרש זה הפסוק: כי גור מצוה ותורה אור. וגלה להם כמה סודות בתורה על פי הסוד, ואחר פה פתח ואמר:

דענו, כי אנחנו מbabel, וברא דבר ספרא אנחנו, ולא זכינו לאשתחמוץ עם אבא. ואטרידנא להכא, ודוחילנא עד הכא למימר מלין דאוריתא, דיתבי ארעה דא אריוותא בתורה, ושויננא עלי דלא אימא מלוי דאוריתא תרין ירחין, ויומא הדין אשתלימו תרין ירחין. זאה חלקי דעתערתון הכא. ארימ רבי יוסף קליה ובכה. כמו כלחו ונש��והו בירושה.

are men who have grown old in wisdom. Therefore I resolved that I would not speak until today. But now that you are hear the time has come for me to open my mouth."

Then he began exounding the verse, "For a mitzvah is a lamp but Torah is light" (Mishlei 6:23), revealing to them numerous esoteric insights. Afterwards he commented, "Know that I am from Babylon and that I am the son of Rav Safra, although I did not merit to know my father. I was exiled to this place and was afraid to speak because the inhabitants of this land are lions in Torah. Therefore I resolved that I would not speak any words of Torah for two months. Today those two months are complete. How fortunate I am that I met you here."

Rabbi Yose raised his voice and wept and all of them arose and kissed him upon the head.

אמר רבי יוסי: אלמלא לא באתי זכינא למשמע מלין דעתיק יומין, דעתיק מפומך, Mai דלא זכינא למשמע עד השטא – דין. יתבי כלחו. אמר חתנו: רבותי, מדחמי נא צערא דחמוני וצערא דברתיה – אשתי, דהו מצערוי בנפשיהו דלא ידענא ברכבת המזון וקריאת שמע, אמינה: לא אתחבר באשתי, עד שאנלה לכם סוד ברכבת המזון בסודות גדולים ונפלאים. חדו כלחו, ורבי יוסי ורבי אבא ורבי חייא וחמי והכל – קמו כלחו ונש��וה.

אמר רבי יוסי: וודאי הלילא דקדשא בריך הוא אתרעוי בית. נטלו להכל וברכו לה בכמה ברכאות. אמרו לאביה, דיתקן בית מיחד לעשوت בו חתנה. אמר רבי יוסי: לא

Rabbi Yose said, “If we had come here for no reason other than to hear from your mouth these words of the Ancient of Days, the like of which I have never heard before, it would have been enough for us.”

They all took their seats and the groom said, “My teachers, when I saw the pain of my father-in-law and his daughter, my wife, over the fact that I did not know the Grace or the *Shema*, I resolved that I would not approach my wife until I had revealed to you some of the wondrous esoteric meanings behind the Grace after Meals.”

While the young man spoke, Rabbi Yose, Rabbi Aba, Rabbi Chiyya, his father-in-law and his bride all rejoiced and when he had finished they again arose and kissed him. Rabbi Yose declared, “This is surely a match that the Holy One Blessed is He is pleased with.” Then they turned to the bride and showered her with blessings. Afterwards they instructed her father to prepare a place for the wed-

ונפקינו מהכא עד דיתעבד הלווא. ובנישו אחר כך כל אנשי מטה לההוא חדוה וקראו להכלה ומדו עמהון במלין דאוריתא. ועל סעודת הנשואין פתח החתן על פתורה וברא עניין שבע ברכות, סודות נפלאים וחידושים הרגה, ומדו כלחו, וכל בני מטה קבלו עליהם את החתן להיות להם רב ומורה צדק. ואחר המחתנה קמו רבי יוסי ורבי אבא ורבי חייא, ובריכו ליה ואלו לאורחיהן.

כד מטו לגבי רבי שמעון בן יוחאי – זקיף עינוי וחמי לוז. אמר להוז: מסתכל הוינא יומא דא ו חמי |א לכון תרין יומין דהויתון גבי חד מספנא, דהאי נער, דאקרי מטטרון,

ding, “For we will not leave here,” said Rabbi Yose, “until it has been held!”

The entire town gathered to participate in that joyous occasion. They called her “bride” and rejoiced with them by reciting words of Torah. During the wedding feast the groom delivered a discourse at the table, explaining the concept of the seven blessings, revealing numerous awesome secrets and insights.. Everyone rejoiced and the townspeople unanimously selected him to be their rabbi and halachic guide.

When the wedding was over, Rabbi Yose, Rabbi Aba and Rabbi Chiyya arose, blessed them and continued on their way.

When they came to Rabbi Shimon ben Yochai he looked up at them. “I was observing you today,” he said, “and I saw that for two days you have been lodging in the Tabernacle of a youth who is actually the angel Metat and

אוליף לך רזין עלאין. זכאה חלקיים! סדרו כלחי מלון
קמיה וסחו ליה עבדא. אמר להו: זכאי אתון זכאה
חלקיים זכאה חלקוי, דהא אדרכנא יומא דא דהוי איזיל
עמי רב ספרא, אביו של החתן, וברכתין ליה, דיהא ליה
בר אורין באורייתא – ולא בריך ליה דייצהה לגדל אותו
וכו', עד פאן הזהר.

נלמד מזה מסוף המאמר, ששבא התלמיד לקבל ברכות
מןربו, ורבו מברכו שיזכה לבנים תלמידי חכמים –
יברך בפרוש, שיזכה לגדל אותם ושיראה בחיו אוד
תורתם. גם נלמד מזה המאמר, שבמקום גודלים אל

that he taught you many lofty secrets. How fortunate is your portion!"

Then they reviewed for him the entire course of events, after which he again observed, "Fortunate are you and fortunate is your portion." Then he added, "And fortunate is *my* lot! For I recall the day that Rav Safra, the groom's father, accompanied me and I blessed him that he would have son who would be a lion of Torah. But I did not bless him that he would merit raising him or that he would see him reach that stage.

We can learn from the conclusion of this passage that when a rabbi blesses his disciple that he merit scholarly sons, he must also bless him that he merit raising them and witnessing the light of their Torah in his lifetime.

We can also learn from this excerpt that one must not seek prominence among the great and that the young should to try

תעמד. ונכון לזעירים להדר לשמע מפי ישישים חכמה, כי ישמע בודאי מה שלא שמע עדין, ואז ירבה עליו חכמה. גם נלמד מזה הפעשה, שאריך האדם למד יהודים, שהרי רב ספרא למד עם בנו החתן יהודים בברפת המזון ובקראת שמע ובחדושי התורה, אף שהיה בנו עדין רך בשנים. עוד יש למד מזה הפעשה: שומר מצוה לא ידע רע. בשביב שראה האשפיז את החתן, שהיה קופץ מאגרא לשמע קדיש ולומר "אמן יהא שמייה רבא" — ראה, שהיה עסוק במצוות, ונתן לו בתו לאשה בשביב מצוה אחת.

על בן צרייך כל אדם לזהר במצוות ובתורה, ואז יגון ה'

to hear words of wisdom from the elderly, for they will undoubtedly hear things that they have never heard before, thereby causing their wisdom to increase.

Furthermore, we learn from this incident that one should try to master the Kabbalistic “unifications.” For we see that Rav Safra had taught to his son, the groom, the “unifications” behind the Grace After Meals and the *Shema* as well as those that lie behind the propounding of Torah insights, despite the fact that his son was still very young.

And we can learn that one never loses by the performance of the mitzvos. For when the innkeeper saw the groom leaping from the roof to hear *Kaddish* and respond, *Amein, yehei shemeih rabba* — that is, when he saw him fulfilling the mitzvos mitzvos — he gave him his daughter to wife. And this was on account of only a single mitzvah!

Therefore a person must be diligent in the fulfillment of the

**בַּעֲדֹ בָּעֵדָנָא דְּעִסִּיק בֵּית וּבָעֵדָנָא דְּלֹא עִסִּיק בֵּית, לְכָל
אָשָׁר לוּ יְהִיָּה שְׁלוֹם.**

mitzvos and in study. Then Hashem will protect him while he is involved with them and even when he is not, and peace will encompass all that he has.

פרק מ"ו

CHAPTER 46

איתא בכתבי האר"י, זכרונו לברכה: אחד מן הדברים, שמעקבין את התפלה, הוא מי שאין גופו נקי, ומכלך מטנוף וצואה או טפות מי רגילים. ועוד, כי נקיות דבר טוב הוא, וזה כי בודד המלך עליו השלום כתיב ביה: ויכרת את בנף מעילו אשר לשאול בלא. ובזודאי אלו היה המלך שאול מלכש בו, היה מרגיש בדבר בשעה שכורת זוד את בנף מעילו, אלא שהסירו שאול לגמרי ממונו. ואיתא ב"ספר חסידים", כי מעיל אשר היה למלאך שאול, היה המלבוש העליון, שהיה שאול המלך מתכסה בו בשעת תפלה לכבוד השם יתבהה, ועל כן

It is taught in the writings of the Ari, z"l (*Sha'ar HaMitzvos, Parshas Shemini 21a*) that one of the things that prevents a person's prayers from being accepted is the lack of bodily cleanliness, for example, the presence on his body of filth, feces or drops of urine. You should know further that bodily cleanliness is in general a positive matter.

In the book of Shmuel (I:24:4) it is written that King Dovid stealthily removed the corner of Shaul's cloak. Now if Shaul had been wearing the cloak at the time surely he would have felt Dovid cutting off the corner. Therefore it seems clear that he must have removed it completely. *Seifer Chassidim* (775) relates that this cloak was the garment with which King Shaul would enwrap himself in Hashem's honor whenever he

הסירו שאל מעליו לעשות צרכיו. ועל כן נזירין אנשי מעשה, בשאריכין לבגס לבית הכנסת בשעת זמן בניםם לבית הפנשת, היו מניחין את בגדייהם מבחוץ, ואינם נכנסים עם בגדייהם לבית הכנסת, באשר שהבית הפנשת הוא בנין מקדש מעט, ואריכין לבגס בו בגדים נאים, ובפרט ביום שבת, שאריך האדם לזהר בהן שייהיו בגדי נקיים, שהרי מבאר בפרק ב דחיגגה: אמר רבי יונתן בן עמרם: נתחלפו לו כלים של שבת בכלים של חול ולובשים – גטמאו (פרוש: דהינו לעניין מי שאוכל חליון בטהרה). והטעם – פיו דכל שבת עבדי להם שמור טפי. ועוזם שם. ועל כן ראוי ונכון להיות מנעלים מיחדים בבית

prayed. That is why he removed it before performing his bodily functions.

Similarly, it is the custom of men of deeds to leave their outer garments outside when they enter the outhouse on their way into the synagogue. For the synagogue is considered a minor Temple, therefore one must enter it wearing only respectable garments.

This is especially important on the Sabbath. Thus it is taught in the second chapter of Chagigah (20a) in the name of Rabbi Yonason ben Amram: "If his Sabbath clothing became mixed up with his weekday clothing and he wore it [during the week], it becomes defiled." [The Gemara is speaking of someone who eats all his food in a state of purity..] This is because he generally guards his Sabbath clothing more carefully against defilement.

For the same reason it is fitting to have a separate pair of

הכְּנָסֶת, וְטוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא יַלְךְ לִבְיַת הַכְּסָא בָּהָם וְלִבְיַת
הַכְּנָסֶת.

וַיֵּשׁ עַזְדָּר דָּבָר הַמַּעֲכֵב הַתְּפִלָּה, אַף שַׁהוּא בָּגָד נָקִי מִאָז,
וְהִיא שְׁעַטְנָז. וְאַפְלוּ בְּשׂוֹגָג – אֵין תְּפִלָּתוֹ נְשִׁמְעָת
וּמִקְבָּלָת פָּלָל, אַפְלוּ אָם הַוָּא מַתְּפִלָּל בְּכֹוְנָה. עַל פָּנֵן צָרִיכִים
הַחִיטִּים לְזַהַר לְתֹנוֹ הַשְּׁגַחָה, שֶׁלֹּא יָגַרְמוּ הַזָּק לְמַתְּפִלָּלִים
בָּגָדי שְׁעַטְנָז, וַיְהִי חֲטָאת הַרְבִּים תְּלִוי בְּחַיטִּים.

וַיֵּשׁ עַזְדָּר דָּבָר הַמַּעֲכֵב אֶת הַתְּפִלָּה, אַף שַׁבָּגָדי הַמְּנֻקִים
מִכָּל טָנוֹר, וְאֵין בָּגָדי שְׁעַטְנָז. אִמְנָם אִינוּ נָקִי מְגַזֵּל, פִּי
מְחִיתָה הוּא שָׂוָא וְשָׁקָר, וְהַוָּא מַתְּלַבֵּשׁ בָּגָדים נָאִים

shoes to wear in the synagogue and it is a good idea not to wear them when going to the outhouse.

Another matter that interferes with the acceptance of a person's prayers even if his garments are clean is the presence of a forbidden mixture of wool and linen (*sha'atnez*). Even if this presence is unintentional, it still prevents one's prayers from being entirely heard and accepted. This is true even if one prays with the proper devotion. Therefore, tailors must take pains to ensure that they do not cause harm to their customers by causing them to pray in garments containing *sha'atnez*. Otherwise the tailor himself bears responsibility for the sin of the multitude.

But even if one's garments are free of all filth and of *sha'atnez*, his prayers will not be accepted if any theft is involved.. Suppose, for example, that he makes his livelihood through fraud and deceit and then arrays himself with an elegant garment of which he is very proud. This is what the

וּמִתְגַּאֲהָ בָּהֶם. וְזֹהוּ שְׁהַגְּבִיאִים קֹרְאִין אֹתָן 'בָּגְדִים' — בָּגְדִ בָּגְדִים. וּבָכֶל פָּעֵם שְׁמַתְכֶּסֶת בּוֹ לְהַתְפִּיל — מַעֲוִידָר חַטָּאוֹ וְפְשָׁעָיו, וּזֹרְקִין תְּפִלָּתוֹ בְּפָנֵי הַחִיצוֹנִים. אֹוי לוֹ וּאֹוי לְנַפְשׁוֹ! וְאֶפְלָו שְׁחַטָּא רַק נַגֵּד הַאמָּן, שֶׁלֹּא שְׁלָם לוֹ שְׁכָר מְלָאכָתוֹ כְּרָאוֹי, וְאֶתְּנָא דְּחַקָּו עַל זֶה, הַלָּא הוּא יֹדֵעַ בָּעֵצָמוֹ דַּהֲאָמָן נוֹשָׂא לוֹ פָנִים שֶׁלֹּא בָרָצָנוּ, וּמְכֻרָח לְקַח מָה שָׁנוֹתָן לוֹ. אוֹ שְׁפּוֹבָשׁ שְׁכָר שְׁכִיר — כִּי אֵז בָּאַיִן לְהַכְּשֵׁל בְּחַטָּא גַּזְל, וְאֵלֵיו הוּא נוֹשָׂא אֶת נַפְשׁוֹ. חֲלִילָה לְעֵשּׂוֹת כֵּן לְכַבֵּשׁ שְׁכָר הַפּוּעַל, אוֹ שֶׁלֹּא לְתַנְןָ לוֹ שְׁכָר עוֹבֵר הַמְּלָאָכה שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם, רַק הוּא נוֹתֵן לוֹ פְּחוֹת מִשְׁכָר מְלָאָכה. וּכְתִיב: כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים — עֲבָדִי הָם; עַל כֵּן עֲנֵנָשׂוּ הוּא מִרְבָּה. (וכמו שְׁהָאַרְכָּתִי לְעַיל בְּפִרְקָה י"ד, עין

prophets refer to as a “swindler’s garment” — *beged bogdim*; (Yeshayahu 24:16). Every time he dons this garment in order to pray, he reawakens the memory of his sins and iniquities, causing his prayers to be cast to the demons. Woe to him and woe to his soul!

This is the case even if his only sin was the failure to pay the tailor his due, if the latter did not press the issue but allowed him special terms against his will, or if he withheld his employee’s wages. For in all these cases he is guilty of theft. Moreover, the employee looks to him for survival. Heaven forbid that a person should withhold a worker’s wages or even pay him less than his due! For it is written, “Because the children of Israel are servants to *Me*, they are *My* servants!” (Vayikra 25:55). Therefore his punishment is very severe [as I have already explained at length in Chapter 14].

שם) וכשם שהבעל הבית מזקיף לשלם שכיר פועל בזמןו וכראוי, כן הפועל מזקיף שלא לקלקל הבגד ולא לנקח מהתו מאומה, אף שגנשטייר, כי אם להחזיר לבעליו, ואפלו דבר מועט.

ועכשו נשתרגב החטא ופשע של החיטאים שגונבים, ושתי רעות עושין: האחת – שמקלקלים הבגדים, ושניית – עוברים על "לא תגנוב", ואסור זה נעשה להם כהתר, ואינם שמים אל לבם אפלו להתרחרט על זה, באשר שהמה מושרים בחטא, ואינם יודעים ענשם, שהוא ענש חמור. על כן אני מזהיר כל חיט, שגנשטייל בחטא זה: ייחזר בתשובה וישים אל לבו להחזיר למי שגאל ונגב או יעשה איזה צרכי

Just as the employer is commanded to pay his worker on time and in full, so is the worker commanded not to ruin the garment and not to take any of the materials for himself, even the leftovers. Rather he must return to the customer even the smallest quantities.

Nowadays, the iniquitous practice of stealing [the leftovers] has become very widespread among the tailors. Through this they commit two evils: First of all they spoil the garments they make. Secondly, they violate the commandment against stealing, behaving as if it were permitted. They do not even take the matter seriously enough to feel regretful about it or to make confession over it, having become so accustomed to it. They do not realize the severity of the punishment that awaits them.

Therefore I admonish every tailor who has stumbled in this sin: Let him repent and take it to heart to return to the owners

רבים, כי בעוזן גַּזְלָן נִחְתַּם דִּינֵם שֶׁל דָּזָר הַמְבּוֹל (סנהדרין קח). וראיתי ח'יט אַחֲד בְּקַהְלַת קָדֵשׁ בְּרִיסְקְּ דְּלִיטָא, קָדֵם מָתוֹת צָוָה לְחֶבְרָה קָדִישָׁא, שִׁיעַשׂ מְשֻׁלְחָנוּ שְׁהִיה בְּבֵיתוּ אַרְנוֹנוֹ, וְהַאֲמָה, שְׁהִיה מוֹתָח בְּזַהֲבָבָגְדִים, יִתְנַצֵּל בְּיָדוֹ. וְשָׁאלוּ אֹתוֹ הַחֶבְרָא קָדִישָׁא מָה פָּנָטוּ בְּזַהֲבָבָגְדִים, וְהַשִּׁיבָה, שְׁהַשְׁלָחָן וְהַאֲמָה יַעֲדִדוּ לוּ כְּשַׁנְיִים עֲדִים נָאָמְנִים, שְׁפֵל יְמִיוֹ לֹא גַּנְבֶּן מָאוֹמָה מִן מְלָאכָתוֹ. אֲשֶׁרִי לוּ שְׁהִיה רֹצֶחֶת לְהַנּוֹת רק מִגְעָן בְּפֹנוֹ, וְלֹא מִשּׁוּם גַּזְלָן!

עוד יש בדבר עפוב לכל דבר שבקדשה, כשלובש שני בגדים כאחד, דהיינו כשלובש אחד הוא בתוך חכמו. ובקבלה

what he has stolen or else to do something on behalf of the public. For it was only on account of theft that the fate of the Generation of the Flood was sealed (Sanhedrin 108a).

I know of one tailor in the holy community of Brisk in Lithuania who instructed the Burial Society before his death that they should construct his coffin out of his work-table and place his measuring stick in his hand. When they asked him the reason for this request he explained that his work-table and yardstick were his two faithful witnesses that in his entire life he had never stole even one piece of his working materials. Fortunate is he for wishing to benefit only from the work of his hands and not from theft.

Another practice that interferes with the acceptability of a person's holy endeavors is the donning of two garments together, namely, donning one of them when the other is already inside it. According to an oral tradition handed down to us

היא בידינו מטלמיidi האר"י, זכרונו לברכה, שזהו קשה מעד למעשיה האדם, שיש קצת רשות לטורא אחרת להתקרב אליו על ידי בן. ובפרט בגדי שבת צריין שמירה מעלה יותר, כאמור פי הסטרא אחררא הולך וסובב סביב גגד האדם להזדק בז, ובפרט בגדיים של שבת. על בן אמר האר"י, זכרונו לברכה, שצרייך האדם לומר בשעת לבישת בגדי שבת (ישעה נד, יז): "כל כל יוצר עלייך לא יצלח, וכל לשון תקים אתך למשפט תרשיעי. זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מأتוי, נאם ה'". גם נכוון לומר פסוק זה בהתעטף לבוש העליון להתפלל. וח"יוב גודל על האדם לעין בגדיו היטב, שייחיו נקיים אף שלא

from the disciples of the Ari (*Pri Eitz Chayim, Sha'ar HaTefillah*, Ch. 2) this practice is very injurious to a person, for it allows the *Sitrarah Acharah* a certain degree of access to him.

This is especially true regarding the donning of one's Sabbath clothes, which require extra care, as we have already mentioned. For the *Sitrarah Acharah* surrounds a person striving to cling to him, especially when he is dressed in his Shabbos clothing. Therefore the Ari advised that as a person dons them he should recite the verse, "No weapon that is fashioned will succeed against you and every tongue that rises up against you in judgment will you condemn. This is the inheritance of the servants of Hashem and the recompense from Me for their righteousness, says Hashem" (Yeshaya 54:17). It is also appropriate to recite this verse as one dons one's outer garment to pray.

One should thoroughly examine one's garments at other

בזמן התפלה, כי אין הקדשה שורה במקום מטיף ומלכלה.

ולכן חיוב על כל בר ישראל לפן השגחה, שייהיה סביר מקום המזווה נקי היטיב, וכדייתא בזוהר, כי עניין מזווה בבטה ישראל הוא, שיזכור האדם חסד אלyon, שהקדוש ברוך הוא שומר פתחי ישראל, וזכרונות לפניו תמיד, ועל ידי כן גם האדם לא ישכח מצות ה' יתברך לעולם ועד. עין מה שכתבתי לעיל פרק א', עין שם בענין שמירת המזווה. וממצאתי כתוב בשם ספרא דשלמה המלך, כי שד אחד נח אצל הפתח ורואה להזיק למי שנכנס לבית, וכשרואה השד שם של שדי – לא יכול להזיק. על כן לא ישפך שום

times, too, and not only when one is about to pray, because sanctity does not devolve upon any place that is repulsive or soiled. For the same reason every Jew should ensure that the area around his *mezuzah* is clean. It is related in the Zohar (3:263b) that the function of a *mezuzah* in a Jewish home is to bring to mind the supernal lovingkindness with which the Holy One Blessed is He watches over our entryways and maintains the remembrance of us before Him at all times.

Through this a person is also prevented from forgetting Hashem's commandments forever. See what I have written in Chapter One regarding the protection that a *mezuzah* provides.

It is also written in *Sifra DiShelomo HaMelech* (Zohar, ibid.) that a certain demon rests beside the entrance of one's home, waiting to cause harm to whoever enters. But when this demon sees the name "A-lmighty" inscribed upon the *mezuzuah*

מִים עֻכּוֹרִים אֶצְל הַמְזוֹזָה מִחְמָת שְׁנִי טֻעַמִּים: טֻעם אֶחָד – דְלֹא יַעֲבֹד קָלְנָא לְגַבֵּי שֶׁמֶא קְדִישָׁא דְמָרִי עַלְמָא. שְׁנִי – אִם הוּא שׁוֹפֵךְ שְׁמָמִים עֻכּוֹרִים, אָזִי רִשׁוֹת לְמַחְבָּלָא, חַס וְשָׁלוֹם. אֶבֶל כִּשְׁבֵיב הַמְזוֹזָה הוּא נָקִי, וּבָנָן אָדָם הוּא מַחְבָּב הַמְזוֹזָה לְנַשְּׁק אֶתְנוֹ בְּצָאתוֹ וּבְבוֹאוֹ – הָאִי שִׁידָא בָּעֵל בְּרָחוֹ בָּרֵיךְ לֵיה לְבָר נָשׁ וְאֹמֶר: זֶה הַשְׁעָר לְה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בָוֹ. אֶבֶל מַי שָׁאַיְן לוֹ חַס וְשָׁלוֹם מִזּוֹזָה בְּפַתְחָוֹ, אָזִי רִשׁוֹת לְמַחְבָּלָא לְחַבֵּל. וֵי לוֹ, שְׁחַס עַל אֵיזָה מִמּוֹן לְקָנוֹת מִזּוֹזָה, וְעַל גּוֹפֹו אִינוֹ חַס. וּבְפָרֶט שְׁהִילָּדִים מִתְּמִימָן בְּחַלִּי רְאַגְּלִיס בְּעַוּזָן מִזּוֹזָה, בְּעַבּוֹר שְׁאַיְן לוֹ מִזּוֹזָה כְּשֶׁרֶת בְּבִיתָו בְּכָל חַדְרוֹ, וְלֹכְן נְסָמָךְ "וַיַּתְבִּתְמָם עַל מִזּוֹזָות בִּיתְךָ

he is prevented from causing harm. It follows that one should not pour out foul water near the *mezuzah* for two reasons: First, in order not to show contempt for the holy name of the Master of the Universe. And second, lest the demon that is there be allowed to cause harm, Heaven forbid.

But if the environment of the *mezuzah* is clean and the person shows his affection towards it by kissing it as he goes in and out, the demon is compelled to bless him, saying, “This is the gate of Hashem, let the righteous enter it” (*Tehillim* 118:20).

On the other hand, if a person does not have a *mezuzah* at the entrance to his home at all, then the demon has permission to cause harm. Woe to the owner of the house for showing concern over the small sum that it would cost to purchase a *mezuzah* but not for his own welfare! Children, in particular, die of a disease called *rabilis* if there is not a proper *mezuzah* in every room of the house.

ובשעריך", וכותיב בתורה: "למען ירבי ימיכם וימי בניכם". וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בפרק "במה מಡליקין": בעוז בטול מזווה ובטול מצות ציונית בניים מתים כשלון קטנים. ועל הרבניים וראשי עם מטל לפון השגחה על זה, וכל זההיר ביה, יזכה, כמו שאמר הכתוב (בשלי ח לד-לה): "לשمر מזוזות פתוחין, כי מוצאי מצא חיים ארפדים". אמן.

For this reason these two verses are adjacent to one another in the Torah: "And you shall write them upon the doorposts [*mezuzos*] of your house and upon your gates" (Devarim 11:20), and, "In order that your days and the days of your children shall be increased" (ibid. 21). Similarly, in Maseches Shabbos (32b) the Sages of blessed memory proclaim that children die young on account of the neglect of the mitzvos of *mezuzah* and *tzitzis*.

Supervision of this matter is the duty of the rabbis and the heads of the community. Whoever is meticulous about it will merit the fulfillment of the verse, "Fortunate is the man who listens to Me. . .to guard the doorposts of My entrances, for whoever finds Me finds life" (Mishlei 8:34-35). And may that life be long, Amein.

CHAPTER 47

פרק מז

בגמרא דנדרים איתא: חסידים הראשונים היו מתחאים להביא קרבן חטאת. והטעם: נראה, כי היו מודקדקים בעצם שלא יהא חל עליהם שום פגם אפילו בשוגג, ולהסיר החטא מיד, שלא היו אפילו מעט מזעир תחת ממשלת הסטראה אחרת, ולקים בעצם: ולא ידבק מאומה מן המתרם. ואם כן, אם על השוגגים היו מביאים קרבנו – על המזידים לא כל שפנו! ועל כל אלה יבוא אליהם במשפט על האדם. ואם במשפט יבוא אליהם, אי אפשר להתקיים ולסבל כל הדינים ויסורים, אך

The Gemara tells us in Nedarim (10a) that the pious of former times longed for the opportunity to bring sin-offerings. It seems to me that this is because they were in general very strict with themselves, desiring that no blemish should be found in them even through an unintentional sin. Therefore, if they did commit a sin they would rectify it immediately in order not to remain under the dominion of the *Sitrah Acharah* even for a short time. Thus they would fulfill in themselves the verse, “And do not allow anything of the forbidden things to cling to your hand” (Devarim 13:18).

If they were so careful to offer sacrifices for their accidental sins, how much more so must one make amends for intentional transgressions! For Hashem will bring all deeds of judgment.

A person might wonder how it is possible for anyone to survive and endure all these judgments and afflictions. But

ה' הוא אל רחום וchnon, לא יחפץ במוות הרשע, כי אם בשוב הרשע מרישתו, וחייה. לכן קדמה התshawba לבריאות העולם, להורות כי לולא התshawba לא היה העולם מתקיים אפילו שעה אחת. ובכל ארבעה זמנים תקופי השנה: מカリזים על התshawba, כذאיתא בזוהר פרשת ויקרא: תניא: באربع תקופין דשთא דיןין מטערין, ותשובה תליא עד דאתקין. וכד דיןין מטערין – כלל נפיק מסוף עלמא ועד סופה, סלקין ונחתין ברוזים, קרי, ולית מאן דיתער. ולזה רמזו רבותינו זכרונם לברכה, להזהר מתקופת השנה באربع תקופות מטפת הדם, שהוא רמז לדינין,

Hashem is merciful and gracious. He does not desire the death of the wicked, only that they turn back from their evil ways and live! This is why repentance preceded the creation of the world (Pesachim 54a) — to teach that were it not for repentance the world could not survive even for a moment.

At all four turning points of the year [possibly the solstices and equinoxes] a call to repentance goes forth. Thus we find in the Zohar (*Parashas Vayikra* 15b):

It was taught: At the four turning points of the year, judgments are aroused but repentance can suspend their effects until one makes amends. Just as soon as these judgments are aroused, a proclamation goes forth from one end of the world to the other and the emissaries ascend and then descend again. But the herald makes his announcement and no one is stirred!

This is what the Sages were alluding to when they warned that one must be wary of “a drop of blood” at the four turning

המְתַעֲזָרִין וַיּוֹדֵין בָּעוֹלָם. וְלֹא יָשׁ תְּקַנֵּה בְּהַגְּחַת הַבָּرֶץ, שִׁמְצָאֵל מִפְנֵי הַתְּקוֹפָה. וַיָּשׁ לְתֹן טֻעם הַגּוֹן וְכָשֵׁר בְּעִינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם, הוּא מִכּוֹן עַל דָּרְךָ הַכְּתוּב (תְּהִלִּים ב, ט): "תְּרַעַם בְּשַׁבְּט בָּרֶץ".

וּמְצָאתִי בְּשֵׁם גָּדוֹל אֶחָד הַרְמֹז, שַׁעַל זוֹה הַתְּפִלָּל דָוד הַמֶּלֶךְ עַלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, שִׁישְׁבֵד וַיְהִירָּס הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּצָעָרִים, שִׁמְצָעָרִין אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּזָכוֹת שְׁנִים עֲשָׂר שְׁבָטִים שְׁנוֹלְדוּ מִן אֶרְבָּע אַמְּהוֹת, שְׁרָאֵשִׁי תְּבוֹתַ שְׁלַחַן הַן בָּרֶץ: בְּלַחָה, רָחֵל, זִלְפָה, לָאָה — שָׁזָכוֹת הַאַמְּהוֹת יַעֲמֹד לְנוּ לְהַגְּצֵל מִן הַדִּינִים קָשִׁים, כִּי כָל עֲנֵנִים דָם הוּא מֹרֶה עַל דִּינִים קָשִׁים, שְׁהַן בָּאַיִן מִסְטוֹרָא דְנוֹקְבָא שְׁבָטָרָא אַחֲרָא,

points of the year. For the “drop of blood” hints at the judgments that are aroused to enter into the world.

The remedy for the effects of these turning points is the placing of a piece of iron [on top of all food and drink]. One explanation of this that has found favor in the eyes of God and men is that it is an allusion to the verse, “Shatter them with an iron rod [*sheivet barzel*]” (Tehillim 2:9). Thus I have seen it written in the name of one great scholar that Dovid Hamelech was asking the Holy One Blessed is He to break and destroy Israel’s oppressors in the merit of the twelve tribes [*shevatim*] who were born to the four Matriarchs. For the acronym of the names of the Matriarchs is the word *barzel* — “iron”: Bilhah, Rochel, Zilpah and Leah.

The merit of the Matriarchs stands by us to deliver us from the harsh judgments alluded to by the word “blood” because these derive from the female aspect of the *Sitrach Acharah*.. This

שַׁחַיָּה לִילִית הַרְשָׁעָה עִם מְחֻנוֹתֶיהָ, שְׁבָה נְכָלְלוּן חַמְשָׁה מְרָאוֹת דֶּם הַטְּמָא, וַזָּה שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרְכָה בְּמִסְכָּת נְדָה: בְּנוֹת כּוֹתִים נְדוֹת הָן מְעַרְיסָותָן, כִּי הַמְּחֻנָּה טָמָאָה שֶׁל לִילִית נְקָרָאים עֲרִיסָה – מֶלֶשׁוֹן עֲרָס וְאֶרֶס שֶׁל הַגְּנָחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי. וְכָמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: הַשׁׂוֹכְבִּים עַל מְטוּתֵיהָן, הַסְּרוּחוֹן עַל עֲרָסָותָם. מַה שָׁאַיָּן כֵּן מְחֻנָּה הַשְּׁכִינָה הַנְּקָרָא מְטָה: "הַגָּה מְטוֹתָו שְׁלִשְׁלָמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים וְגּוֹ". וּבְהִיוֹת הַדָּם הַנִּצְפָּר הוּא בָּא מְחֻמָּשָׁה דָּמִים טָמָאים, שַׁהְשְׁתַּלְשָׁלָוֹתָם מְלִילִית הַרְשָׁעָה – נְוִקְבָּא שֶׁל סְמָאל – עַל כֵּן אֵין תְּקִנָּה לְהַתִּישׁ כַּחֲם אֶלָּא בְּנוֹקְבָּא שֶׁל הַקְּדָשָׁה, שֶׁהָן הַאֲמָהוֹת, שֶׁמְהוּ בְּאַיִם שְׁנִים עַשֶּׂר שְׁבָטִים.

is the evil Lilis and her entire camp, who incorporate within them the five shades of impure blood.

The Sages rule in Niddah (30b): “the daughters of the Kusim have the status of menstruating women from the crib [*arisah*.]” *Arisah* is a euphemism for Lilis’ camp because of its connection with the word *eres* (venom) — a reference to the venom of the primordial snake. Similarly, *Amos* (6:4) speaks of, “Those who lie upon beds of ivory and stretch themselves out upon their couches [*arsosam*]. The camp of the *Shechinah*, by contrast, is called a “bed,” as in, “Behold, Shlomo’s bed [*mitah*] has sixty warriors surrounding it” (*Shir HaShirim* 3:7).

Since the “blood” mentioned above derives from the five shades of impure blood, which in turn derive from the evil Lilis, the female counterpart of the *Samech Mem*, the only way to weaken it is by invoking the female aspect of the realm of holiness, that is, the Matriarchs. For it is from them that the twelve tribes derive.

ולכן צריך לזהר ולהזuir לנשימים דוקא בשעה שמניחים הברזל מפני התקופה לזכור זכות אמהות — בלהה, רחל, זילפה, Leah — שזכותן עמדו לנו להצלינו מכל גזרות רעות וקשות, כי ענין גדול הוא בשמצרף מעשה עם מחשבה, והוא ייחוד גדול ותביב מאד לגבי הקדוש ברוך הוא ומצל מל רעה ומכל פגע רע בעורת ה' אלהי ישראל.

ועל כן בהיות החוטאים מתרבים בישראל חס ושלום, איזי מדת הדין רודף לשפיכת דמים דוקא. וכדייתא בזוהר שמות: ותרד בת פרעה לרוח על היואר — هو נחתא

In light of the above one must instruct the women to have in mind the merit of the Matriarchs — Bilhah, Rochel, Zilpah and Leah — as they put these metal pieces in place at the turning points of the year. For it is their merit that stands by us to deliver us from all evil decrees and it is a very praiseworthy that one's deeds be accompanied by thought.

This act of “unification” is of great significance and preciousness to the Holy One Blessed is He. Therefore it has the power to deliver a person from all evil and from all mishap, with the help of Hashem, God of Israel.

We can now understand why it is that when sinners increase among Israel, Heaven forbid, the attribute of judgment specifically brings upon them bloodshed. Thus we find in the Zohar (*Parashas Shemos* 12a):

“And Pharaoh’s daughter went down to bathe upon the Nile” (*Shemos* 2:5) — that is, the attribute of judgment went down to bathe in the blood of Israel.

מדת הדין לאסתחה מדם של ישראל על יד היאור, היא התורה שנמשلت למים, על עלבונה של תורה. אכן, על ידי תשובה מעבירין הכל. וכך אמר רבי יהודה: כל מלון דעת מא תליא בתשובה ובצלותא, דצלו בני נשא לנבי הקדוש ברוך הוא, וכל שכנו מאן דואשיד דעתין בצלותא, דלית לך תרעא, אלא עליון דעתין. מה כתיב: ותפתח ותראהו את הילד? ותפתח — קאי על השכינה, דאייה פתיחה תמיד בזכותיה דישראל. וכיון דפתחה — ותראהו את הילד בזוכה — הינו ישראל, ונקראים ילד שעשוים. והנה נער בזוכה, רצה לומר, דמהדרין בתשובה. ובכאן קמיה: ותחולל

“Upon the Nile” — that is, to avenge the disgrace of the Torah [that is likened to water].

However, repentance can avert the entire decree, as Rabbi Yehudah says in the continuation of that passage:

Everything in the world depends upon repentance and upon the prayers that human beings offer up to the Holy One Blessed is He, especially if they shed tears while praying, for there is no gate through which tears cannot penetrate.

What is meant by the verse, “And she opened it and saw the child” (*ibid.* 6)?

“And she opened” — this refers to the *Shechinah*, for it opens regularly in the merit of Israel. And once it is open, then, “she saw the child” — this refers to Israel, as is written, “A delightful child” (*Yirmeyahu* 31:19).

“And behold there was a crying youth” — that is, Israel repented and wept before Hashem.

עליו – ודיניהם מסתלקים מניבו וכל גזרות בישין, ומרחם עליהו. ותאמ' מילדי העברים זה, שיש לו רך לבב ולב בשר, ואינם קשי ערך מלעשות תשובה. וזאת, כי באربע תקופות השנה מקרים על התשובה, כמו שכתבתי לעיל. על כן באותו הפעם הוא עת זמין להטעור על התשובה, ובפרט בתקופת טמוז, שהיא חמורה מאשר תקופות. מי הוא אשר לא יירא ויישים דבר זה אל לבו, ויחרד מפני הדין, ויתחרט במעשהיו ויעשה תשובה בבכי ובתחנונים – ואז: ושב ורפא לו.

“And she had pity upon him.” All the judgments and evil decrees were averted from them and Hashem had mercy upon them.

“And she said, This is one of the Hebrew children,” because he had a pliant heart made of flesh. That is, because they were not too obstinate to repent.

You should know that on the four turning points of the year a call to repentance goes forth, as I mentioned earlier. Therefore it is an appropriate time to arouse oneself to repentance. This true of the turning point of Tammuz [i.e., the summer solstice], which is more severe than any of the other turning points.

How can anyone fail to take this matter to heart and to tremble in anticipation of judgment? Let every person regret his sinful deeds and repent with weeping and supplication! Then, as the prophet has promised, “He will go back and heal him” (Yeshayahu 6:10).

CHAPTER 48

פרק מה

מנחה של ישראל להתחיל לתקע מראש חדש אלול, שהוא שלישי יום קדם ראש השנה – דמיון בעל חוב, שנונינו לו זמן בית דין שלישי يوم להמציא מעות, כדי שישלים לבני חובות – וכן בדמיון זה נונינו לו לאדם בבית דין של מעלה בעשית תשובה, תפלה וצדקה – להעיר מעליו רע גורה. והשופר בא לעורר, כי הוא מרים על קרן ישראל ורומי על קרן של עקדת יצחק, שנאמר בו: איל אחר נאחז בסבך בקרנייו. ואיתא במדרש, שייהיו ישראל נאחים בעברות, אבל סופן להגאל בקרנייו של האיל, הדא הוא דעתיב: ביום והוא יתקע בשופר

It is a custom of Israel to begin blowing the shofar on the first day of the month of Elul, that is, thirty days before Rosh HaShannah. This can be likened to a debtor whom the court grants thirty days to raise the funds to pay his creditors. In the same way the Heavenly court grants a person thirty days to repent so that he may clear himself in their eyes through acts of penitence, prayer and charity, which together avert the evil decree.

The shofar is meant to awaken us it because reminds us of the horn of Israel and the horn of the Binding of Yitzchak, as it is written, “There was a ram behind him entangled in the thicket by its horns” (Bereishis 22:13). According to the Midrash (Yalkut Bereishis 101) this indicates that although Israel are entangled in sin they are destined to be redeemed by the horns of this ram, as it is written, “On that day He will blow upon a great shofar” (Yeshayahu 27:13).

גדול, לפि שאברהם אבינו ראה את האיל נוטש וחזרש. רצה לומר: שהיה איל בצד מלחמת קשי השעבוד של ארבע גליות. אמר לו הקדוש ברוך הוא: האיל זה הוא סימן לבניך להסתבה ממלכות בבל למלכות מדיא, וממדיא – ליוון, ומיוון – לישמעאל ואדום, וסופן להגאל בקרניו של האיל. זהו שנאמר: וְה' אֱלֹהִים בְשׁוֹפֵר יַתְקֻעַ, ה' צָבָאות יָגַן עֲלֵיכֶם. לכן מי האיש, אשר חרד לדבר ה' – כבשומע קול השופר, יחרד לבו ויתמלא רתת ורעדה מפני פחד ה' ומבדר גאונו.

שופר מرمז: שפרו מעשיכם ועזבו דרכיכם הרעים! תפלה

Thus Avraham observed the ram freeing himself only to become entangled once more. He observed its suffering [symbolizing the suffering Israel was to endure in the course of the four exiles]. Hashem said to him, “This ram represents Your children who will become free of the kingdom of Babylon only to become entangled in the kingdom of Media. Then from Media they will pass to Greece and from Greece to Yishmael and Edom. Yet they are destined to be redeemed by the horns of this ram, as it is written, ‘And Hashem, God, will blow upon a shofar; Hashem of Hosts will protect them’ (Zechariah 9:14-15).”

Therefore, whoever trembles at the word of Hashem must also tremble when he hears the sound of the shofar. Let him shudder and quake with fear of Hashem and His exalted majesty.

The word shofar hints at the admonition, “Improve [*shapru*] your deeds and abandon your evil ways!” The *tekiyah*

הוּא תְּקִיעָה, וְצַרִיךְ הָאָדָם לֹזֶר: רַבּוֹן הַעוֹלָמִים! תְּקֻעַ שֵׁם
שֶׁל יְהָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת יָתֵד תְּקוּעַ יְד עַל כָּס יְהָה. שְׁבָרִים
הוּא רַמֵּז, שְׁהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִשְׁבַּר וַיִּמְגַר וַיַּכְלֵה פְּסָא שֶׁל
סִטְרָא אֲחַרָא, שֶׁלֹּא תִשְׁלַט עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵז – תְּרוּעָה –
יִתְרוּעָה וַיִּשְׁיוּרָו יְחִידָה הַנֹּא"ו עַם הַה"א בְּדָחִילו וַרְחִימָו
בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

עַל כֵּן יִתְעוֹרֶר כָּל אָחָד וְאָחָד לְקוֹל הַשׁוֹפֵר, הַמִּקְרִיז וְמַעֲוִידָר
וּמִתְּרָה עַל הַתְּשׁוּבָה, וּקְוֹם וּקְרָא לְאֱלֹהִיךְ בְּבָכִי וּתְחִנּוּנִים

[a long unbroken blast] is a form of prayer and the one who hears it should say, “Master of the Worlds! Insert [teka] Your name *Y-ah* [the last two letters of the word *tekiyah*] among Israel like a peg that is firmly imbedded [*takua*], as it is written, ‘His hand was upon the throne of *Y-ah*’ (*Shemos* 17:16).

The *shevarim* [a blast broken into long segments] is a hint that the Holy One Blessed is He will shatter [*yeshabeir*], cast down and eradicate the throne of the *Sitrah Acharah* so that it no longer has any dominion over Israel.

This is followed by a *teruah* [a blast broken into many short segments], indicating that at that time, “they will make a joyful sound [*yisro'a'u*] and sing together” (*Tehillim* 65:14). For the letters *vav* and *heh* of the word *teruah* (תְּרוּעָה) represent the *vav* and *heh* [of Hashem’s name], which will join together [with the first two letters, i.e. the *yud* and *heh* alluded to above], in fear and love in the name of all Israel.

Therefore let every individual arouse himself at the sound of the shofar, calling, arousing and admonishing us to repentance. Arise and cry out to your God in weeping and supplications. For this is the way of men of deeds; when the shofar

כפי מנהג אנשי מעשה, שכשתוכען בשופר מראש חדש
אלול, הופך פניו אל הקיר וקורא לה' בקול בכוי ויללה
ואומר: חנני, חנני ה' אל מלך יושב על כסא רחמים,
מתנהג בחסידות וכו', ויעבר ה' על פניו ויקרא: ה', ה', אל
רחום וכו' עד סוף שלש עשרה מדות. ולאחר כן יעורר לב
חברו לעשות תשובה, ומכל שפכו בשוראה בחברו דבר
מגנה, צרייך להoxicחו ולומר לו בונחת: אח, ידיך נפשי!
הגיע עת וזמן לתקן המעות ולישר המסללה. שמע נא
לדברי והסר מפה המכשול אשר בה, אשר עשית מעשים
אשר לא מהגון, כי מכך אני להזהיר אותך. ואם ראית בי
דבר שאינו הגון – אף אתה אמר לו: כן וכך עשית, כי

is blown on the first of Elul they turn their faces towards the wall and call upon Hashem in weeping and wailing, pleading, “Have grace upon me! Have grace upon me, O Hashem!” Then they proceed with the invoking of the thirteen attributes of mercy: “God, O King who sits upon the throne of mercy, act with lovingkindness . . . And Hashem passed over his face, proclaiming, ‘Hashem, Hashem, God who is merciful, etc.’”

Afterwards let him arouse his companions to repentance as well, especially if he has seen in one of them some unseemly conduct. Then he is obliged to rebuke him, saying gently, “My brother and beloved friend, the time has come to repair that which has been twisted and to straighten the way. Please hear my words and remove this stumbling block from yourself, for you have committed improper deeds and I am obligated to admonish you.

— אֱנֹשִׁים אֶחָדים אֲנוּ חָנוּ, וְנִשְׁמֹתֵינוּ הֵם מַפְקוֹר אֶחָד
מִתְחַת כִּסֵּא הַכְּבֹוד.

ובמו שְׁפָצִינוּ בְּחִסִּיד אֶחָד, וּשְׁמוֹ רַבִּי אַבְרָהָם — תַּלְמִידוֹ
שֶׁל הַאֲרִי, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שְׁהִיא הַזְּלֵךְ בְּשׂוּקִים וּבְרַחוּבּוֹת
וּהִיא מִכְרִיז עַל הַתְּשׁוּבָה, וְהִיא מִקְהִיל בְּנוֹפִיהָ שֶׁל בָּעֵלי
בְּתִים, וְהִיא הַזְּלֵיכִים לִבְית הַפְּנִסְתָּה שֶׁל הַאַשְׁכְּנָזִים, וְאָמַר
לָהֶם: מִמְּנִי תַּرְאִוּ וְכֵן תַּעֲשׂו לִקְבֵּל אֶרְבָּעָ מִיתּוֹת בֵּית דִין!
וְהִיא נִכְנֵס לְשָׁק אֶחָד, וְהִיא מִצְוָה לְגַרְרוֹ בְּכָל אָרֶץ וּרְחַבָּרָה
בֵּית הַפְּנִסְתָּה כִּי לְבָזָתוֹ וְלְהַכְּנִיעַ אֶת יִצְרוֹ, וְאַחֲרֵךְ צִוָּה
לְקַח כָּל אֶחָד אֶבֶן שֶׁל מִשְׁקָל לְטַרְא וְחַצִּי, וְהִיוּ זֹרְקִין עַלְיוֹ.

“And if you have seen in me any impropriety, you should also say to me, ‘You have done such-and-such.’ For we are like brothers; our souls derived from the same source, from beneath the Throne of Glory.”

This is illustrated by the conduct of a certain pious man named Rabbi Avraham who was a disciple of the Ari, z”l.. He used to pass through the marketplaces and streets calling on people to repent.

One day Rabbi Avraham assembled the townspeople in the Ashkenazic synagogue and urged them to follow him in accepting upon themselves the four types of execution [stoning, burning, strangling and the sword].. He then climbed into a sack and instructed that he be dragged the entire length and breadth of the synagogue. This was in order to debase himself and humble his evil inclination. Afterwards he instructed that each of them take a stone weighing a pound or a pound-and-a-half and throw it upon him. Then he climbed out of the sack.

וְאַחֲרֵכֶם יָצָא מַהְשָׁק, וְהִיא מוֹכֵן בַּבֵּית הַכְּנֶסֶת מִטָּה,
וּבַתּוֹךְ הַמִּטָּה הִיה מוֹנֵחַ מִין עַשְׂבָּי, שְׁקוֹרִין 'בְּרֻעָן
גַּעֲסְטָלִין', וְהִיא פּוֹשַׁט אֶת בָּגְדִּיו וּמְשַׁלֵּחַ אֶת עָצָמוֹ עַל
הַחֲרוֹלִים עָרִם, וְהִיא מַתְגַּלְגֵל תֹּוךְ הַבְּرֻעָן גַּעֲסְטָלִין, עד
שְׁגַעַשְׁתָּה בְּשָׁרוֹ כְּמוֹ אֲבֻבוּעָות, וְאַחֲרֵכֶם הִיּוּ מַלְكִין אֶזְמָנוֹ
שֶׁלְשִׁים וּתְשִׁיעַ מַלְכּוֹת נִגְדָּה רַגְגָּה, וְאַחֲרֵכֶם הִיּוּ טֹבֶל עָצָמוֹ
בַּמִּקְוָה, כִּי הַטְּבִילָה הִיא נִגְדָּה חֲנָקָה, וְאַמְרֵר כֶּם הִיא אָמֵר
לְאַנְשִׁים שְׁחִיו שָׁם: רְבּוֹתִי, מֵשְׁרוֹצָה לְהַנְּצָל מִדִּין שֶׁל
גַּיהֲנָם, יַעֲשֵׂה כְּמַנְהָג הַזֶּה! וּמִיד נִזְדְּרוּ כָּלָם יַחַד וּקְבָלוּ
עֲלֵיכֶם כָּל אַזְטָנוֹ הִיסּוּרִים בָּאַהֲבָה וּבְחַבָּה, וְהִיּוּ מַרְימִים
אֶת קָולָם בְּבִכְיָה וּהַתִּינְדוּ עַל עֲוֹנוֹתָם, וְלֹא זָזוּ מִשְׁם, עד
שְׁגַעַשְׁתָּו כָּלָן בְּעַלְיִ תְּשׁוּבָה גִּמְורִים כָּל יָמֵי חַיָּיהם.

In the synagogue Rabbi Avraham had prepared a bed covered with stinging nettles. He removed his clothing and cast himself upon them naked, rolling in them until his flesh was covered with blisters.

Afterwards they administered to him thirty-nine lashes corresponding to execution by the sword. Finally he immersed himself in the *mikveh*, corresponding to strangulation.

When he had finished he said to them, "My teachers, whoever wishes to be spared punishment in Gehinnom should do as I have done." Immediately the entire crowd accepted these afflictions upon themselves with love and affection, lifting their voices in weeping and confessing their iniquities. By the time they left they had all become complete penitents and remained so for the rest of their lives.

ובאותו הזמן היה איש אחד, שלא היה רוצה לחשותכו, באשר שידעו בני אדם, שהוא בעל תשובה. מה עשה? לקח שק אחד והלך אחר חצי הלילה לפניו פתח בית הכנסת ונכנס בשק מכסה כלו, מראש ועד רגליו, בענין שלא היו יודעין מי הוא, והפך פניו אל הקיר ועמד שם כל חצי הלילה וכל היום עד חצי לילה אחרת, מעט לעת, בתפלה ובתחננות ובכיות. פיו שער עליו חצי הלילה, כשהיו כלם ישנים – אז יצא מבית הכנסת והלך לביתו, ובני אדם לא היו יכולים לידע מי הוא זה. ותיה הארי ז"ל אומר: וזהו תשובה שלמה, כי תשובה וצדקה בחדא סדרא אנהו; וכשם צדקה מברחת בשהייא נסתרת ובستر – כן התשובה היא יפה בשהייא בستر, כי אין הסטרא

But there was one man who did not wish to join them and make his penance publicly known. So what did he do instead? He waited until after midnight and then went with a sack to the entrance of the synagogue and covered himself over from head to toe so that no one would know who he was. Then he turned his face to the wall and remained that way for the rest of the night and all through the day until the following midnight, a full twenty-four hours, pouring out his heart in prayer and supplication and weeping.

When midnight of the second night arrived and the people of the town were asleep he left the synagogue at last and went home and no one was able to determine who it was. The Ari observed, "This is surely the most perfect penance, for repentance and charity belong in the same category. Therefore just as the best form of charity is given in secret, so is the best

אחרא יכולה לשלט עליו להסיר אותו מדרך תשובה.
והעיקר שיקים תחלה 'سور מרע', ולאחר מכן 'עשה טוב',
ואז – הבא לטהר, מסיעין לו.

form of penitence carried out in secret. For then the *Sitrarah Acharah* has no sway over him to divert him from the ways of repentance."

But the most essential point to bear in mind is that one must first fulfill the verse, "Turn away from evil" (Tehillim 34:15). Then he can be certain that, "whoever strives to purify himself, Heaven assists him" (Shabbos 104a).

CHAPTER 49

פרק מט

כתבו רבותינו זכרונם לברכה: התחלה התעוררות התשובה הוא התענית. ונברא ענן כח התענית, רק נקדים מה שמצאת בזוהר פרשת שמות: רבי אבא הויל איזיל באורחא, והויל עמיה רבי יצחק. עד דהו איזלי, פגעו באנון ורדא. נטיל רבי אבא חד ורדא בידיה והוא איזיל. פגע בהו רבי יוסי. אמר: וודאי שכינטא הכא, ואנא חמינה בידיה זרבוי אבא למילך חכמתא סגיאה, דהא ידענא, זרבוי אבא לא נטיל היא ורדא אלא לאחזהה חכמתא. אמר רבי אבא: טוב ברוי יתבו. ארוח רבי אבא בהרואה ורדא. אמר: וודאי אין העולם מתקים אלא על קריית, דהא חמינה,

Our Sages have said that fasting is the first step in arousing oneself to repentance. Now we will discuss the power of fasting. But first let us preface with a passage that I found in the Zohar in *Parashas Shemos* (20a):

Rabbi Aba was traveling along the road accompanied by Rabbi Yitzchak. While they were walking, they came across some roses. Rabbi Aba took a rose in his hand and continued walking. Rabbi Yose met up with them and said, “Surely the *Shechinah* is here and I see something in Rabbi Aba’s hands that is intended to teach great wisdom. For I know that Rabbi Aba did not take this rose for any reason other than to teach wisdom.”

Rabbi Aba said, “Sit my son.” So they sat. Rabbi Aba smelled the rose and said, “It is clear that the world is only

דָּנֶשְׁמַתָּא לֹא מִתְקִימַת אֵלָא עַל הַרִּיחַ, וְעַל ذָא הַדָּס צְרִיכֵין
לְנַטְלָא בְּמוֹצָאי שְׁבָת.

והנה באור העניין לסביר את האזון, כי שם שהנפש, שהיא
הנפשמה, נקראת 'עולם קטן' – אין קיום שלה כי אם
מהריהם, וכמו שאמרו רבותינו זברונם לברכה: איזהו דבר,
שהנפשמה נហנית ואין הגוף נהנה? זה הריהם. בין העולם
הגדול התחתון ועולם הארץ – קיומו על הריהם, דהיינו
בזמן שבית המקדש קיים, היו מקריבים קרבנות, והיו
מכונים בשעת הקרבה כל היהודים, השיכין אל הקרבנות
ובשמות הקדושים היוצאים מפסוק: אשה ריח ניחוח לה'
– והיה מעורר רצון הארץ, ונתייחדו הולמות בקשורה

sustained by smell. For I see that the soul is only sustained by smell. This is why one must take a myrtle branch [to smell] when Shabbos goes out.

To explain the matter in a way that our ears can understand: The soul, which is called a “small world,” is sustained only by smell. Thus the Sages comment, “What is there that the soul benefits from but not the body? It is smell” (Berachos 43b).

In the same way, the large worlds, both lower and upper, are also sustained by smell alone. Thus for as long as the Temple stood, Israel offered up sacrifices there and while reflecting on all the esoteric “unifications” connected with the sacrifice as well on as the holy Divine Names deriving from the verse, “a fire-offering, a sweet smell to Hashem” (Bamidbar 28:8).

חֶדֶא וּבְחַבּוֹרָא חֶדֶא. וְזֹהוּ מָזָרָה תִּבְתֵּחֶדֶן קָרְבָּנוּ – לְשׁוֹן קָרוֹב. וּעֲכַשׂוּ הַתְּפִלָּה הִיא בָּمָקוֹם קָרְבָּנוּ עַל יְדֵי הַבָּל פִּיו, וְכֹנֶה הַתּוֹרָה הִיא בָּמָקוֹם קָרְבָּנוּ, וְכֹל הַעֲסָק בְּתוֹרָת עֹזֶלה – בְּאֶלְוֹן הַקָּרִיב עֹזֶלה. וְכֹנֶה הַבָּל פִּיו שֶׁל הַמַּתְּפִלֵּל בְּשֻׁעַת הַתְּעִנִית, הוּא דָזָמָה לְרִימַת הַקָּרְבָּנוֹת. וּבְאֶרְךְ הַזָּהָר, כִּי כִּי שְׁמוֹנְדָא (שְׁקוּרִין בְּלֹשׁוֹן אֲשֶׁרְבָּנוּ 'רוֹזִין') הִיא אַדְמָה, וְכִשְׁמַבְשָׁלִין אֹתָה בָּאָש – נָעֲשִׂית לְבָנָה, וְהִיא סִימָן שְׁהָאָדָם הַזָּפֵךְ לְלִבָּן, כְּמוֹ כָּן הַקָּרְבָּנוּ הִוא חַלֵּב וְדָם – אָדָם וְלִבָּנוּ. וְהַעֲשֵׂן הַעֹזֶלה הִוא חִור – לְרִמּוֹן שְׁהַחֲטָא, שְׁהִיא אָדָם, נְהַפֵּךְ לְלִבָּן. וְכָמוֹ כָּן הַתְּעִנִית, שְׁאָדָם מַקְרִיב חַלְבָוּ

In this way the sacrifice would awaken Heaven's favor and all the worlds would be united in a single bond. Thus the word *korban* — "sacrifice" — derives from the word *keiruv* — "drawing close."

Nowadays the exhalation of a person's breath in prayer takes the place of the sacrifices, as does Torah study. For instance, whoever engages in the study of the burnt sacrifices is credited as if he offered one (Menachos 100a). In the same way, the breath that is exhaled in prayer on a fast day is also comparable to the fragrance of the sacrifices.

The Zohar explains that just as a rose is red but turns white when cooked on a fire, so too a sacrifice is comprised of fat and blood which are red and white, while the smoke arising from them is entirely white. This suggests that sin, symbolized by the color red, is also turned white.

Similarly, when a person fasts he offers up his own fat and blood. Every fast causes the body to become warm, indicating

וזמו, ובכל תענית יש בגוף חומום, שמורה שהאדם נהפר
ללבו על ידי החומום, והינו דאמר רבי אלעזר: בד הוינא
יתיב בתענית, הו מצליל: רבונו של עולם, גלי וידיע
לפניהם, שהקרבתן חלבוי ודמי, וגופי הוא נדלק מתחמיות
חלשת גופי, יהיו רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי
בשעה זו, כיריך ניחוח, קרבנות המזבח – ותרכני!
ואחר שבארנו קצר מעלה התענית, נברא דברים
הפוגמים בתענית:
האחד – לזהר ביום התענית להתעסק בדברים
שבקדשה, ולא כמו מקצת בני אדם, ההולכים וועוסקים
בדברים בטלים וליאנות – ויצא שכם בהפסdem.

that the redness [of sin] is being transformed into whiteness through the heat of the fast.

This is what Rabbi Elazar meant when he said, “Whenever I would fast I would pray, “Master of the Universe! It is openly revealed to You that I have offered up my fat and blood and that my body has burned with the warming that derives from its weakening. May it be Your will that the fragrance ascending from my mouth at this time be reckoned like the fragrance of the sacrifices on the altar and may I find favor in Your eyes.”

Having mentioned some of the merits of fasting let us now discuss the things that detract from the fast:

1. One must be careful to engage in holy activities when fasting and not behave like those who go and engage in frivolity and mockery, for their gain is nullified by their loss.

השני – מאן דמפרסם תעניתו הוא עניין גרווע זדונה לנוטן מתנה לחברו, ומカリזה ברבים.

השלישי – הכוועס ביום התענית, זדונה לנוטן מתנה דרך בעס.

הרביעי – יראה למד אף מעט קדם שייטעם מאומה.

החמישי – ידקדק אחר פת ישראל.

הששי – לשולט תחלה לעני מון מאכל שהכין לו.

השביעי – הוא עקר ומקור לבלם, שיזהר שלא לאכל דרך רעבתנותו. והוא אסור גמור. כי זהו מدت עשו הרשע שאמרה: הלעיטני נא! וכתייב במשלי: בטן רשעים תחסר.

2. It is inappropriate to publicize one's fast, for it is like giving a present to a friend and then announcing it in public.

3. Becoming angry during a fast is likened to giving someone a gift while in anger.

4. One should try to study a little before breaking the fast.

5. One should strive to break the fast with bread baked by a Jewish baker.

6. Before breaking the fast, one should send a portion of the food he has prepared to a poor person.

7. Most important of all, one must be careful not to eat in a gluttonous manner when breaking the fast. This is utterly forbidden because it is the way of the wicked Esav, who said, "Pour into me now" (Bereishis 25:30). Similarly, it is written in Mishlei, "The belly of the wicked is always lacking" (13:25). Many people are remiss in this area, gobbling down their food

וְהַרְבָּה בְּנֵי אָדָם נִכْשְׁלִין בָּזֶה שָׁאוֹכְלִין בְּמַהֲירֹות, דָּרְךُ זָילָל וְסֻבָּא, וְהָוָה פָּגָם גָּדוֹל מַאֲד.

הַשְׁמִינִי – שֶׁלֶא יִשְׁתַּחַת הַרְבָּה בְּכָדי שִׁישְׁתָּפֵר, שָׁאוֹז יִשְׁתַּקְעַ בְּשֶׁנָּה עַל יָדֵי בְּלִבְול דִּעָת הַשְׁכָרוֹת, וְנִמְצָא שְׁהַפְּסִיד בְּמַה שֶׁלֶא הַפְּקִיד רֹוחוֹ וְנִשְׁמַתוֹ קָדֵם הַשְׁנָה בְּיָדָו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכֻנָּה וּבְדָעָה צְלָולָה. וְהָוָה חִיּוֹב גָּדוֹל, כִּדְאיָתָא בְּזֹהָר פְּרִישָׁת דִּבְרִים בְּאֲרִיכּוֹת, עַזְן שֶׁם.

הַתְּשִׁיעִי – יוֹם הַפְּעֻנִית הוּא מִסְגָּל שִׁיפְרֵשׂ הָאָדָם חַטָּאָיו לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵז אֵין לְהַשְׁטָן שָׁוָם קַטְרוֹג בְּקָרְבָּנוּ אוֹ בְּתִפְלָתוֹ. וְדָבָר זֶה מְבָאֵר בְּזֹהָר וַיְקָרָא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: רַבִּי חִיא וַרְבִּי יוֹסֵי הוּא אַזְלִי בְּאוֹרֶחֶת. עַד דָּהּוּ אַזְלִי, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לַרְבִּי חִיא: בֹּא וְנִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֶחֶת!

in a gluttonous and drunken manner. This greatly detracts from the merit of the fast.

8. One must not drink to the point of intoxication, for then one is liable to fall asleep while still in a confused and drunken state and neglect to deposit one's soul in Hashem's care with full intention and clarity of thought. This is absolutely essential, as is related at length in the Zohar in *Parashas Devarim* (260a).

9. A fast day is an appropriate time to lay out one's sins before the Holy One Blessed is He. Then the Satan will be unable to detract from one's sacrifice or prayer with his indictments. Thus the Zohar relates in *Parashas Vayikra* (20a):

Rabbi Chiya and Rabbi Yose were traveling along a road. While they were walking Rabbi Yose said to Rabbi Chiya, "Come let us engage in Torah study."

פתח רבי חייא ואמר: חטאתך אוזעך – מכאן אוליפנא,
דכל בר נש, דמכסה חטאינו, ולא מפרש לון קמי מלכא
קדישא, ויתבע רחמי – לא יתבין ליה למפתח פתחא
דתשובה, ואי פרש לון – הקדוש ברוך הוא חיס עלייה,
ויתגברונו רחמי על דיןنا. וכל שפכו אי איהו בכוי – דהא
כל פתחין סתימין, ואיהו פתווח, ואתקבל צלותיה. ועל דא
מאן דמפרש חטאיה יקרה דמלכא הוא לאתגברא רחמי
על דיןנו, ועל דא כתיב (תהלים ג, כג): "זובח תזה יכבדני",
תרין פבודין אונז: חד לעילא, וחדר לתתא; חד בעלמא דין,
וחדר בעלמא דאתה.

Rabbi Chiya began, "[It is written,] 'I will tell You my sin' (Tehillim 32:5). From here we learn that any man who conceals his sins and does not acknowledge them before the holy King and seek mercy over them is not granted to open the portal of repentance. But if a person does acknowledge them, then the Holy One Blessed is He has mercy upon him and the attribute of mercy overwhelms the attribute of judgment.

"This is especially true if he weeps, for all the other gates of Heaven are blocked up, but the gate of tears is open and his prayers will be accepted. Therefore whoever acknowledges his sins honors the King and causes mercy to overwhelm judgment. Concerning this was it written, 'He who offers confession honors Me' (Tehillim 50:23). [And why is the word 'honor' written with two *nuns* (*yechabdaneni*)?] Because there are two aspects to [Hashem's] honor, one On High and one below, one in this world and one in the next."

פתח עוד ואמר, דבמה היא יומא, דאתחרב בית המקדש למתטא, וישראל אזייל בגולותא, ורוחים על צוואריהון, וידיהון מהדקין לאחורה, וכנסת ישראל אתטרכת מביא מלכא למינך בתרייהון, ובשעתה דנחתת שכינתה, אמרה: איך בקדמיה ואבכה על מדוראי ועל בני ועל הייחוד גדול, שהיה נעשה בבית המקדש, וכד נחתת ממיקdash של מעלה חמת אתראה – דמקדש של מטה הוא חרב, ודמותו של צדיקיא אטופש כדין ארימות קלא, ואתרגישו עליי עליי ותטא, ומطا קלא לעילא עד אתר דמלכא שרייא, ובאי מלכא למחרב עלמא לתחו ובהו, עד דנחתתי בפה אכלוסין ובפה משרין לנחים השכינה – ולא קבלה

Rabbi Chiya continued his discourse, “On the day that the earthly Beis HaMikdosh was destroyed and Israel went into exile with a millstone around their necks and hands tied behind them, the *Shechinah* [*Kenesses Yisroel*] was also banished from the King’s palace to follow behind them. And as the *Shechinah* descended into exile it said, ‘First I will go and weep over My house and My children and the great unification that took place in the Beis HaMikdosh.’

“And when it descended from the Heavenly Beis HaMikdosh and saw the earthly Beis HaMikdosh in ruins with the blood of the righteous spilled therein and the sanctuary and portico burned down, it raised its voice in weeping, creating a stir in all the upper and lower worlds. Its voice ascended until it reached the abode of the King, evoking in Him the desire to destroy the world and return it primordial chaos, which prompted a number of camps of angels to descend to try to console the *Shechinah*, but I

תְּנַחֲזִיםִין. הֵذָא הוּא דְכִתִּיב (יְרֵמִיה לֹא, יד): "קֹול בְּרֶמֶה נִשְׁמָע,
רְחֵל מִבְּכָה עַל בְּנִיה וְגֹו". וְתַחַלְתִּי צִיְאָתָה — מִבֵּית
מִקְדָּשָׁא, וְשָׂרֶתֶה בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹבֶתֶר נִפְקָא מִן אָרָעָא
קָדִישָׁא לִמְדָבָרָא, וְיִשְׁבָּה תִּפְמָן תְּלַת יוֹמִין וּקְרָאָה שָׁם:
אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדֵד הָעִיר וְגֹו."

בְּכָו רַבִּי חִיא וּרַבִּי יוֹסֵי כֹּו. עַד דָהּוּ יִתְבִּי, פְּרָח חַד עֻזָּפָא
וּרְחִישׁ קְמִיהוּ שִׁילְכוּ מַבָּאָן. אָמַר רַבִּי חִיא: גִּיקּוּם מַהֲכָא,
דוֹדָאי יִתְבִּי טוֹרִיא הַכָּא. רְצָה לוֹמָר: יְשַׁ בָּאָן גְּזַלְנִים
יוֹשְׁבִים. קָמוּ וְאַזְלוּ. עַד דָהּדָרוּ רִישִׁיאָו, חָמוּ אָנוּן לְסָטִין
דִּרְחָתִי אֶבְתְּרִיהָו. וְאַתְּרָחִישׁ לְהֹזֵן נְסָא, וְאַשְׁפְּחוּ קְמִיהוּ חַד
טִינְרָא וְחַד מַעֲרָתָא, וְעַלְלוּ תִּפְמָן. יִתְבּוּ תִּפְמָן יוֹם אַחֲד וְלִילָה

would accept no consolation. This is the meaning of the verse, 'A voice is heard in Ramah, Rocheil weeping over her children, etc.'

"When the *Shechinah* left of the Temple it dwelt in the Land of Israel. Then it left the Holy Land to dwell in the desert, where it remained for three days, crying, 'O how she sat in solitude, etc.' (Eichah 1:1)."

And Rabbi Chiya and Rabbi Yose wept.

While they were sitting there a bird flew by and whispered that they should leave that spot. Rabbi Chiya said, "Let us move on, for undoubtedly there are mountain men in the vicinity."

So they got up and left and when they looked back they saw that bandits were indeed pursuing them. Miraculously they found a cave before them concealed within a boulder, so they entered and remained there for

אחד. בְּדַרְמֵשׁ לִילִיאָ, אֲתַנְהֵיר סִיחָרָא. עֲבָרִי תִּפְנוּ תִּרְיָוִן טִיעִין, וְחַמְרִיהָוּן טֻעֹנוּין יִינּוּ וּמִיכְלָא לְגַרְמִיהָוּ. אָמָרוּ: נִיתְוּב הַכָּא, הָא אַיתָ לָנוּ לְמִיכְלָ וּלְמִשְׁתִּי וּלְחַמְרִי, וְאַנְנוּ גִּיעּוֹל לְמַעֲרָתָא דָא. אָמָר חַד לְחַבְרִיא: לֹא תְכַנֵּס, עַד דְתִפְרֵשׁ לֵי חַד קָרָא: מַאי דְכַתִּיב (תְּהִלִּים נב, יא): "אָזֶד לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ, וְאַקְוָה שְׁמֵךְ כִּי טֹוב נֶגֶד חָסִידָךְ", וּכְיַגְבִּי אַחֲרָא לְאוֹ אַיהֲוָ טֹוב? לֹא הוּי בִּידֵיה. אָמָר לֵיה: וַיַּלְטִיעָא, דְשַׁבְקִי לְהַקְדוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא וְאֹרְיִתָּא וְעַסְקִי בְּטִיעָא. רַבִּי חִיא וְרַבִּי יוֹסֵי, דְתַהֲוִי יַתְבִּי בְּמַעֲרָה חָדוֹג. אָמָר רַבִּי חִיא לְרַבִּי יוֹסֵי: חִזִּי, כִּמָּה

a day and a night. When nightfall came, the cave was illuminated by the moon.

Eventually two merchants passed by with donkeys laden with wine and provisions. They said, “Let us stop here, for we have food and drink both for ourselves and our donkeys. And let us take shelter in this cave.”

Then one of them said to the other, “Do not go in until you have explained to me the meaning of the verse, ‘I will thank You forever for what You have done and I will put hope in Your Name, for [You are] good to Your devoted ones’ (Tehillim 52:11)? Is His name not good before others [besides pious ones] as well?” When his companion was unable to answer he said to him, “Woe to the merchant who abandoned the Holy One Blessed is He to engage in trade!”

Then Rabbi Chiya and Rabbi Yose, who were sitting in the cave, rejoiced. Rabbi Chiya said to Rabbi Yose, “See how many miracles the Holy One Blessed is He has

נסים עביד לון הקדוש ברוך הוא: שזיב לון מלקטים וסחזר לון במערה בהשקט ושלוה, והשתתא נתחבר עם בעלי תורה. נפקו מן מערתא ופתחו בשלום ונתחברו יחד. אמר האי טיעא: אמרו לי: מהו פרוש: כי טוב נגד חסידך? אמר רבי חייא: ודאי דוקא נגד חסידים הקדוש ברוך הוא טוב, ולא נגד רשעים, דמbezון דברי תורה, ולא עסקין באורייתא. אמר ליה: יאות הוא לפוי פשוטה, אבל יומא חד הוינא גבי רבינו שמעון בן יוחאי, והוא פרש דרך נסתר וגוו. וגלת אחר כך האי טיעא פמה סודות נפלאים. אתחא רבי חייא ורבי יוסי ונש��יוו, ואחר כך אזל כל מד ומד לדרכו.

done for us. First He saved us from the bandits and concealed us in this cave in peace and tranquility. And now he has even sent Torah scholars to join us!"

So they came out of the cave and wished the merchants "Peace" and joined their company. Then the first merchant asked them, "What is the meaning of the phrase, 'for it is good before Your pious ones'?"

Rabbi Chiya answered, "Certainly the Holy One Blessed is He is only good before the pious and not before the wicked, for they despise the Torah and do not study it!"

The merchant replied, "That is a good explanation on the plain level. But one day I was in the company of Rabbi Shimon ben Yochai who explained it esoterically," whereupon the merchant revealed to them a number of amazing secrets. Afterwards Rabbi Chiya and Rabbi Yose went over and kissed him. Then each one proceeded on his way.

הרי ראה, כמה היו חביבים דורות הראשונים, דהיינו עשי ב תורה אפלו בדרכו, והיה שמחה בידם שהיו מתחברים בחברותא של בעלי תורה, כי כל המחבר את עצמו לבעלי תורה, הוא מקרבין את הגאלה, כי אין לשכינה בגולות הפרזה אלא ארבע אמות של הלכה, שנאמר: הילכות עולם לו – שהקדוש ברוך הוא יחסעה עליו כנפיו להציל אותו מכל גזרות רעות, ותפלתו תהיה קרויה להתקבל, ונכסוהי מתברכין בכל הברכות, אמן.

From this passage you can see how precious those earlier generations were, for they would study even while traveling and would rejoice if they met up with fellow scholars.

Whoever associates with scholars expedites the redemption, for the *Shechinah* has no place in this bitter exile other than the four cubits of halachah (Berachos 8a), as it is written, “The ways [*halichos*] of the world are His” (Chavakkuk 3:6). Then the Holy One Blessed is He will spread His wings over him to protect him from every evil decree. Moreover, his prayers will be readily accepted and all that he has will be blessed with every sort of blessing, Amein.

CHAPTER 50 נ פרק

כתבו בפרקיהם הקודמים במלות תפלו של העני, ועכשו באתי לכתב עוד דברים נוספים על הראשונים, כי קרבון עני תמיד הוא מראה להקדוש ברוך הוא. וכן שאמור הכתוב: לב נשבר ונדפה אלhim לא תבזה.

ואיתא בזוהר פרשת ויקרא: מעשה בעשר אחד, שהביא אל הכהן להקריב שתי תורים ובני יונה, והוא קרבון עני. ואמר ליה הכהן: קרבון זה לאו דיין הוא. אתה לביתה והוי עציב. אמר ליה אחוהי: אםאי אתה עציב? אמר להו, שלא קרייב פהנא קרבנא דילך תרין בנין יונה. אמרו ליה:

Although we have already discussed the preciousness of a poor man's prayer (Chapter 5 and Chapter 27), I would now like to elaborate further on this topic. For a poor man's sacrifice is always received by Hashem with favor, as it is written, "God will not despise a broken and contrite heart" (Tehillim 51:19).

It is related in the Zohar (*Parashas Vayikra* 9a):

A wealthy man once brought two young pigeons, a poor man's sacrifice, to a *Kohein* to offer them up. But the *Kohein* said to him, "This sacrifice is not fitting for you," whereupon the man returned home sullenly.

"Why are you so sullen?" his brothers inquired.
"Because the *Kohein* would not offer up my sacrifice of two pigeons," he explained.

יאוֹת וְשִׁפֵּר עֲבִיד, דָּזְחֵי קָרְבָּן עַנִּי, דְּכִתִּיב בְּיַה: וְאֶם דָל
הָוּ וְגֹו', אֶלָּא אֶת צְרִיךְ לְקָרְבָּא חַד תּוֹרָא. אָמַר הָאִי גְּבָרָא
בְּדֻעַתְּיָה: וּמָה עַל הַמְחַשֵּׁבָת חַטָּא הַחֲמִירָה תּוֹרָה לְמִקְרָיב
תוֹרָא – עַל חַטָּא עַצְמוֹ לֹא כָל שְׁבַנִּים נְדַרְנָא דָלָא אָסְלָק עַל
לְבָאי מְחַשֵּׁבָה דְחַטָּא. מְבָאָן וְלְהַלְאָה מָה עֲבִיד? כָל יוֹמָא
אַשְׁתַּדְל בִּמְשָׁא וּמְפַנֵּן, וּבְלִילָה נָאִים קָצָת, וְאַחֲרֵכֶת קָרָא
לְאָחִיו, שִׁילְמָדו עַמּוֹ תּוֹרָה, וְהָווּ קָרְבָּן לֵיה 'יְהוּדָה אַחֲרָא'.

יוֹמָא חַד פָּגַע בֵּיה רַבִּי יוֹסֵי, וְהָווּ פְּרִישׁ נְכָסִי: לִמְסֻכָּנָא
פְּלָגִי, וּפְלָגִי לְתֹנוּ עַל סְחוֹרָה אֶל הַזּוֹלְכִי יְמִים, וְהָוָא יַתִּיב
וְלָעֵי בָּאוֹרִיתָא. פָּתָח וְאָמַר: כָּל מָאן דְקָרְבָּב קָרְבָּן בְּרַעֲוָתָא

"He acted properly," they told him, "for that is the sacrifice of a poor man, as it is written, 'And if he is too poor, etc.' (Vayikra 14:21). Instead you must offer up an ox."

The man thought to himself, "If the Torah requires a person to sacrifice an ox to atone for the mere thought of sin, how much more is required for an actual sin! I vow that I will never again entertain thoughts of sin!"

So how did he conduct himself from then on? All day long he engaged in business, then at night he would sleep a little bit and call over his brothers to study Torah with him. They began to refer to him as "Yehudah the new man."

One day Rabbi Yeisa the Elder found him dividing up his property. He gave away half to the poor and invested the other half in the wares of seafaring merchants. Meanwhile he sat and engaged in study.

דלא – הקדוש ברוך הוא אוזעמן לקבלליה. פא חז'י:
קרבניה דמסכנא חשיב קפיה קדשא בריך הוא, דהא הוא
מקריב חלבו וدمו, וזה לית ליה מידי למיכל, ואיתוי
קרבנה, ובזהו שעתא דהענין מקריב קרבניה, מקריםים
בשמיים ואמרי (תהלים כב, כה): "מי לא בזה ולא שקץ ענות
ענין", כי קרבניה העני הוא עדיף מכלא, דהא עני גרים לי
למהוי בחילקו דקדשא בריך הוא, והענין גרים לי למהוי
בחילך דאוריתא, ובגין כה פלאגנא פלאי למסכניה, דהא
אנון גרמו לי כל האי וכו'. ועיקר קרבנה היא רעוותא דלא.
ורעוותא דנפשא דהוא חביב מן כל קפיה קדשא בריך הוא.

One day the rich man delivered a discourse, “If a person offers a sacrifice with all his heart the Holy One Blessed is He will come to be near him.

“Come and see. The sacrifice of a poor man is valued by the Holy One Blessed is He because it is as if he offered up his own fat and blood, for although he does not have anything he nevertheless brings a sacrifice. Therefore at the moment that he offers up his sacrifice a proclamation is made in Heaven, ‘For He neither despises nor abhors the poor man’s afflictions’ (Tehillim 22:25).

“Clearly the poor man’s sacrifice is the most valued of all, for on account of it I became included within the inheritance of the Holy One Blessed is He. On account of it I became included within the inheritance of the Torah. That is why I gave away half of my property to the poor, for they caused me all this. . . .

“The essence of a sacrifice is the desire on the part of

והשתחה בתפלה היא במקום קרבנו, צרייך האדם להתפלל בלב נשבר ולכון בה לתקן קשوطין לשכינה בתפלותו, כי אלו בני אדם המכונים במעשיהם הטובים, עושים נחת רוח לשכינה ונקראין 'אנשי מעשה', כי 'מעשה' הוא לשון תרגום 'ויעש', ותקין. וכך אמרה השונמית לבعلה: נעשה עלית קיר קטנה, ונשים לו שם מטה ושולחן, כסא ומנורה. וכונתה היה לכבוד השכינה, כי הענין דארבעה דברים אלו צריכין בני ישראל להכין אל השכינה. ובעמדו להתפלל תפלה ערבית, יכון בתפלותו, שהיא נגד מנורה, וקריאת

the heart and soul. That is more precious to the Holy One
Blessed is He than all else.

Nowadays prayer takes the place of the sacrifices, therefore a person must pray with a broken heart and have in mind to prepare adornments for the *Shechinah* with his supplications. Those who have this in mind when they perform good deeds bring satisfaction to the *Shechinah*.

These individuals are known as “men of deeds” because the word “deed” [*ma’aseh*] has the connotation of “fixing” [*tikkun*]. Thus the word “And He did” [*vaya’as*; Bereishis 1:7] means in context, “And He fixed” [*vetiken*]. Similarly, the woman of Shunem said to her husband, “Let us fix up [*na’aseh*] a small walled-in attic room and place for him there a bed, a table, a chair and a lamp” (II Melachim:4:10).

This woman also had in mind to honor the *Shechinah*, for the four items she mentions are the things that the children of Israel must prepare for the *Shechinah*. Thus when a person prays the evening *Amidah* he should have in mind that this prayer corresponds to the “lamp.” And when he recites the

שמע של ערבית הוא נגֶד המיטה, ובשתיות פסוקי זוمرة וקריאת שמע הוא נגֶד שלחן, ותפלה הוא נגֶד כסא, והכל הוא בבוד השכינה, עין שם בארכיות.

על כן יראה האדם כמה היא התפלה חביבה כשהיא מתחפל בכוונה, ואיך משפט השכינה לאין ערוך וشعור, כי בשעה שאומר האדם שירות ותשbezות, השכינה מתעתרת באותו הפעם בה הוא בתרא, אזמן הקדוש ברוך הוא לאתעתר למלכא משיחא, ובזה הוא בתרא – חוקרים בה שמות הקדושים, שהיו בצד לבו, בה הוא זמנא, דעברו ישראל על הים בגין דאבי בר נש לבון

evening *Shema* he should have in mind that it corresponds to the “bed.” The Verses of Praise and the morning *Shema* correspond to the “table” and the morning *Amidah* corresponds to the “chair.” He should have all these intentions in mind for the honor of the *Shechinah*, as is discussed in the Zohar at length (2:133a).

A person must realize just how precious his prayers are when they are prayed with intention, for they bring immeasurable joy to the *Shechinah*. As the Zohar explains (*ibid.* 132a):

When a person recites songs and praises the *Shechinah* is adorned with the very crown that the Holy One Blessed is He will one day place upon the head of the Moshiach. On that crown are engraved the same names that were engraved on it when Israel crossed the sea. Therefore let a person direct his will to these things when he recites this song.

רעותיה בההוא שירתא. וכל מאן זכי בהאי עלמא,
שאומר פסוקי דזמרה ו'או ישר' בכוונה – זכי למחרמיה
מלכא משיחא בתקוני ההוא כתרא ובכלי מלחתתו לעתיד
לבוא זכי לשיר האי תשבחא תפון. וכיוון דמטי בר ניש
ליישtabach, נטיל הקדוש ברוך הוא האי כתרא וושא ל夸מיה.
ולכו צרייך למכללא לה בתליסר מכילין עלאין, דמנה
אתברכת אנון תליסר בשמיין עלאין דאונון: הארי והצפרו,
חלבנה והלבונה, מור וקציעה, שבלה גרד, פרcum, קשט
וקלופה וקגמוני, ברית בראשינא (יין קפריסין). והכבי אנון:
שיר ושבחה, היל זמרה, עז וממשלה, נצח, גדלה וגבורה,

For whoever merits reciting the Verses of Praise and the Song of the Sea with intention in this world will merit witnessing the Moshiach adorned with this crown and with his weapons of war in the time to come. Moreover, he will merit reciting this song at that time.

When one reaches the blessing “Let Your name be praised” [*Yishtabach*] the Holy One Blessed is He takes the crown and places it in front of Him. [Through this the *Shechinah* begins to be adorned to come before the King.] Therefore one must incorporate into it the thirteen lofty attributes through which it is blessed.

These are the thirteen lofty spices: 1. stacte, 2. onycha, 3. galbanum, 4. frankincense, 5. myrrh, 6. cassia, 7. spikenard, 8. saffron, 9. costus, 10. aromatic bark, 11. cinnamon, 12. Carshina lye. [Either “spikenard”-*shiboles neird* — should be counted as two or else Cyprus wine should be added to complete the thirteen.]

And here [in *Yishtabach*] the thirteen are: 1. song,

תהלה ותפארת, קדשה ומלכות, והו נגד שלוש עשרה מדות הרחמים. וצריך לומר בנסימה אחת, שלא לפסק ביןיה. ואי פסיק ביןיהו, אז נפיק חד שלחו בא מתחת גדריו דכרובים, ומקרים בקהל גדול: פלוני דין פסיק בשבחה דמריה, וישתציא ויתפסק זכותיה, שלא יחזי בגאותה דמלכה, מפני זאת אמר:obel irah bignavot ha', עד כאן.

על כן צריך האדם לזהר בזה מאז לומר מן תבת 'שיר ושבחה' עד קדשה ומלכות בתפלת 'ישתבח' בנסימה אחת. וכן נכוון שלא להפסיק בכל מיiniDKDsha, פגון בעניין 'אמנו יהא שםיה רبا מברך לעלם ולעולם עולםיא יתברך'.

2. praise, 3. lauding, 4. hymns, 5. power, 6. dominion, 7. victory, 8. greatness, 9. might, 10. acclaim, 11. glory, 12. holiness, 13. sovereignty. These correspond to the Thirteen Attributes of Mercy and should be recited in a single breath so that there will be no pause between them. If one does interrupt in the middle of them a flame comes out from beneath the wings of the cherubim and a great voice announces, "So-and-so interrupted in the middle of the praises of his Master!" His merits are also erased so that he may not behold the majesty of the King, as it is written, "And he will not see the King's majesty" (Yeshayahu 26:10).

In light of this one should be very careful to recite the words of *Yishtabach* from "song and praise" until "sovereignty" in a single breath. Moreover, it is improper to interrupt in the middle of any holy recitation, for example, the response of *Amein*, *yehei shemeih raba mevorach le'olam ulomei olmaya yisborach*.

וְקִבְלָתִי בְּשֵם חֲסִיד אֶחָד, שַׁהְיָה מִזְקָדָק כַּשְׁאָמֵר 'אָמֵן
 יְהָא שְׁמַיָּה רַبָּא וּכֹו' לְכֹן אֶת רְגָלֵיו לְהַדְּדִי בַּמּו בְּתִפְלָת
 שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה, בַּי זֶה אָזֶת וּמָופַת שְׁהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חַפְצָ
 מַאֲד בְּתִפְלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדִיאִתָּא בְּמִדְרָשׁ יְחִזְקָאֵל: רָאָה
 כִּמְה גָּבוֹהַ הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִן עוֹלָמוֹ, וְאַדְם נִכְנָס לִבְית
 הַכְּנָסָת וּמִתְפַלֵּל אֶחָזְרִי הַעֲמֹד וּמִהְפַּךְ פָּנָיו אֶל הַכְּתָל;
 וְאִם הוּא בְּדָרֶךְ – יַהְדֵר אֲפִיה לְאַילָן, בַּי תְּבַת 'כְּתָל' הוּא
 סֹוד נְפָלָא, הַוּבָא בְּתַקְנוּנִי זָהָר, שַׁהְוָא תְּבֹות כּוֹתָל, רָצָה
 לוֹמֵר: כִּי הָא שֵם הּוּא, תַּל – קָאי עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,

One pious man told me that he was also careful to place his feet together as in the *Amidah* when responding, *Amein, yehei shemeih raba*. For this practice indicates the great desire of the Holy One Blessed is He for the prayers of Israel. This is evident from the Midrash on Yechezkeil (Yalkut 337).

“See how elevated the Holy One Blessed is He is from His world, yet a human being can enter the synagogue, pray behind a pillar, turn his face to the wall [and whisper his prayer and the Holy One Blessed is He listens to him]!”

[The *Midrash* tells us that he “prays behind a pillar” because] a person should always turn his face towards the wall when praying. And if he is on the road let him turn his face towards a tree.

The word “wall” — *kosel* — contains a wondrous allusion that is explained in the Zohar (2:116a). The word *kosel* is divided into two parts, *ko* (כו) and *sel* (SEL). The value of *ko* is 26, which is the value of Hashem’s ineffable Name. A *tel* is a hill and it alludes to the Western Wall of the Beis HaMikdosh, known as

שַׁהוּא כְּתֵל מָעֵרֶבִי – תֵּל, שֶׁכֹּל פִּוּת פֻּנוּם לְשָׁם. וְלֹכִן צָרִיךְ הָאָדָם לְכַוֵּן בָּזָה כְּשִׁיחַפְּךָ פָּנָיו אֶל הַ'כּוֹ-תֵּל', וַאֲחַר כֵּה יִתְפַּלֵּל בְּהַכְּנָעָה וּבְאַיִמָּה, כִּי כְּתֵלִי בֵּית הַכְּנָסָת הַם קָדוֹשִׁים מִאָז, וְאוֹר הַשְׁכִּינָה חֹזֶף עַלְיָהָם טָמֵיד, וְלֹכִן מִנְהָג כְּשֶׁר לְנַשְּׁק הַכְּתָלִים שֶׁל בֵּית הַכְּנָסָת מִחְמָת הַקָּדְשָׁה. וַרְאֵיה – מִמְּדֻרְשׁ יְלָקּוֹת יְחִזְקָאֵל: וַיֵּצֵא כְּבָוד הַיְמָן מִפְּתַן הַבַּיִת – מִשְׁלֵל לְמַלְךָ, שִׁיצָא מִפְּלָטִין שָׁלוֹ, וְהִיא מִנְשָׁק בְּכְתָלִים, מְגַפֵּף בְּעַמּוֹדִים וְאָמָר: הוּא שְׁלוֹם, בֵּיתִי; הוּא שְׁלוֹם, פְּלָטִין שְׁלִי – כִּי הִזְהָה הַשְׁכִּינָה מִנְשָׁקָת וּמְגַפֵּפת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: הוּא שְׁלוֹם, בֵּיתִי וּמִקְדָּשִׁי. וּעֲכָשָׂו,

talpios — the hill [tel] towards which all mouths [pios] turn (Berachos 30a).

A person should have all this in mind as he turns his face to the wall. Then let him pray with humility and awe, for the walls of the synagogue are very holy and the light of the *Shechinah* hovers over them continually. For this reason it is praiseworthy to kiss the walls of the synagogue to show one's love for the sacred.

A proof to this can be found in the Yalkut on Yechezkeil (350):

“And the glory of Hashem departed from above the threshhold of the House [Beis HaMikdosh]” (Yechezkeil 10:18). This can be likened to a king who departed from his palace and as he went out he kissed the walls and hugged the pillars, saying, “May you have peace, O my home! May you have peace, O my palace!” So too the *Shechinah* kissed and hugged the Beis HaMikdosh, saying, “May you have peace, O My home and sanctuary!”

בגלוות מזוהה, הבתוי כנויות הן דירות השכינה, ועל כן
צרכין אנו לנוהג בתמי כנויות שלנו כבוד וקדשה, ולא
להראות בהן קלות ראש, כמו ששבתתי לעיל: וכל
המתפלל באימה וביראה ובכונת הלב, זוכה לחתונות בנים
ה' ולבקר בהיכלו, אמן.

Now that we are in exile the synagogue is the “home” of the *Shechinah*.. Therefore we must treat it with dignity and sanctity and not display there any light-headedness, as I have already mentioned (Chapter 3). Whoever prays with awe and trepidation and with devotion will merit beholding the pleasantness of Hashem and meditating in His Sanctuary, Amein.

פרק נא CHAPTER 51

כְתִיב (דברים כג,טו): "וַיֹּהֶי מָחְנֵיךְ קָדוֹשׁ", כַּשְׁמָ שִׁיעֵשׁ גָּבוֹל בְּכִתּוֹת וּמָחְנוֹת הַשְׁכִינָה, שְׁנִקְרָאים קָדוֹשִׁים – כִּי נִמְיָן בָּגּוֹף הָאָדָם וְאֶבְרִיו, הֵם נִקְרָאים מָחְנָה, בְּעֵנִין אֶם הָאָדָם מִקְדְּשָׁת אֶת גּוֹפוֹ וְאֶבְרִיו בְּעֵנִינוּ הַקָּדְשָׁה, אֲזִ אֶבְרִיו שֶׁלֽוּ נִקְרָאים מָחְנָה שְׁכִינָה מִפְּשָׁ, וְעַלְיהֶם נִאמֶר: "וְנִקְדְּשָׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם". וְכַשְׁחוֹלֵךְ הָאָדָם בְּדָרְךְ לְאָטוֹב, אֲזִי הוּא מַכְנִיס עַצְמוֹ לְהִיּוֹת מָחְנָה לְסִטְרָא אַחֲרָא. עַל כֵּן יֹהִי שְׁגֹור בְּפִי הָאָדָם לוֹמֵר תְּפִלָּה קָצְרָה: רְבָזָנוּ שֶׁל עָזָלָם, זְכִינֵי לְהִיּוֹת כִּסְאָ לְשְׁכִינָה! כִּי בְּשֶׁהָגּוֹף הָוּא בְּקָדְשָׁה, נִעַשָּׂה כִּסְאָ

It is written, “And let your camp be holy” (Devarim 23:15).

Just as there is a border surrounding the various hosts and camps of the *Shechinah*, all of whom are called “holy,” so too the body and limbs of a human being comprise a “camp,” which if sanctified is also called the “camp of the *Shechinah*.” Thus it is written, “And I will be sanctified in the midst of (or “within”) the children of Israel” (Vayikra 22:32), and “I will dwell among (or “within”) them” (Shemos 25:8).

But if a person heads in a bad direction he brings into himself the camp of the *Sitra Achara*. Therefore one should develop the habit of reciting this brief prayer: “Master of the Universe! Cause me to merit becoming a throne for the *Shechinah*!” For when the body is sanctified it becomes the throne

לשכינה, כי זה היא חשך ותאוה לשכינה לשירות על גופות האצדיקים. מה שאין כן בשייסלפ' אדם אָת דָרְפּוֹ, הוא להפוך, חס ושלום. קדאיთא בזוהר פרשת נח בפסוק: וישאו את התבאה, ותרם מעל הארץ – בגין דחווטאין בעולם, שכינתא מסתלקת מן ארעה. והשכינה נקראת תבאה, כי תבאה הואאות בית – ה"א בהפוך אthon. לשם בזוהר מבאר דברים השיכים אל קדשות הגוף ואבריו. ועקר מקום לכל הקדשות – לקדש גופו בלמוד התורה מייד אפשר, ובפרט קדם שילך לישן בלילה, קדאייתא במדרש הנעלם: אמר רבי יהודה: אין לך בכל לילה, שאיןו אוחז

of the *Shechinah*, which has a tremendous longing to settle upon the bodies of the righteous, whereas if a person perverts his ways the opposite occurs, Heaven forbid.

This concept is mentioned in the Zohar (*Parashas Noach* 68b) in connection with the verse, “And the [water] bore up the ark and it was raised from upon the earth” (*Bereishis* 7:17): “That is, when there are sinners in the world the *Shechinah* abandons the earth.” The *Shechinah* is called an “ark” — *teivah* — because if one changes the order of the letters of the word *teivah* (תֵיבָה) it spells out the words *Beis H[ashem]* — (בֵית הֵ) — the “House of Hashem.”

The same passage elaborates on some of the ways in one can sanctify the body, the primary one being through studying Torah as much as possible. It is especially important to study at night, just before going to sleep. Thus it is related in Midrash HaNe’elam (Zohar Chadash 30b) in the name of Rabbi Yehudah: “Every night Metat, the Prince of the Countenance, takes the

מיטרzon, שר הפנים, כל הנשומות העוסקים בתורה ומראה אותו לפניו הקדוש ברוך הוא, וממתינים מלacci השרת מלומר שירה, עד שיוכנסו נפשות הצדיקים עליהם ויאמרו ביחיד לאל עליון מקדשת הגוף.

ובנו ידקדק אדם באמירת קריית שמע בכוונה גדולה ומלחה במלחה, כי יש בקריאת שמע רמ"ח תבות נגד רמ"ח אברים. ואיתא בזוהר חדש: כל אדם, שקורא קריית שמע כדקה יאות – כל תהה ותבה משפיע בכל אבר ואבר דיליה; ואם איןנו קורא קריית שמע בכוונה, כי אם במחירות ועראי, ובלבו הוא מהרhar בעסקים אחרים, ולב איןנו יודע מה שהפה מדבר – אז כל אבר ואבר שואב עליו סטרא אחרת, ועל ידי כן באים חלאים ומכאובים על

souls of all who study Torah and displays them before the Holy One Blessed is He. The ministering angels delay singing their song of praise until the souls of the righteous join with them and then they all sing together to God On High."

Another strategy for sanctifying one's body is to be very meticulous in the reciting of *Shema*, pronouncing it with great concentration, one word at a time. For the *Shema* contains 248 words corresponding to the 248 limbs of the body and it is taught in Zohar Chadash (59a) that if a person recites the *Shema* properly each word bestows its influence upon the corresponding limb.

But if one recites it hastily and carelessly while thinking about other matters, so that his mind does not realize what his mouth is saying, then every limb draws upon it the *Sitrakh Acharah..* This causes his body to be afflicted with illness and

גופות בני אדם על אשר אין נזקرين לדורות קריית שמע בכוונה.

ובענין, שאריך לידע מה שכתב בספר "כלי חמדה" פירוש בראשית: כי כשם שרמ"ח אברים ושם"ה גידין של האדם מכוונים ומשעבדים תחת רם"ח מצוות עשה ושם"ה מצוות לא תעשה, כי נמי ארצות תבל ומקומות של העולם מכוונים ומשעבדים תחת רם"ח מצוות עשה ושם"ה מצוות לא תעשה נגד אברים וגידים של האדם. ואמרו הראשונים, כי עקרב מסור תחת ממשלה מצוית מילה, וזה מופת, שם ישך העקרב – אם ישימו על הנשוך ברית מילה של תינוק, שלא ראה קרי – יסקט

suffering, all because he was not careful to recite the *Shema* with concentration.

To understand why this is so one must first know what is written in the book *Kli Chemdah* on *Parashas Bereishis* (*Drush 2*). There it is taught that just as a man's 248 limbs and 365 sinews correspond to and are subordinate to the 248 positive and 365 negative commandments, so too the various lands and places in the world correspond to and are subordinate to the positive and negative commandments. [This is true of the beasts and birds as well. They, too, are apportioned among the limbs of the human body and are subordinate to the corresponding commandments.]

Thus the scholars of earlier generations have said that the scorpion is under the dominion of the commandment of circumcision. The proof to this is that if the foreskin of an infant, who has never experienced an emission, is placed upon the

הכאב ומסתלק הסכנה. ועוד סגלה נפלאה לתינוק הנולד, שלא יקירה עליו חלי נכפה, בר מפן: מיד בשנולד, ישימו בפיו ברית קדש של תינוק, והוא יהיה נצול כל ימיו מהלי נכפה.

עוד דע, כי היסורים הבאים על האדם – אם הוא מקבל עליו אהבה ובחבה – איזי אותו יסוריון מזבון ומתרירים ומקדשים את הגוף מאד. והענינו מבאר בזוהר, פרשת לך לה, כי נשמת האדם נמשלת לניר, וטבע הניר – בשאיינו מאיר, איזי מנענוין אותו קצת – ויתלהב יותר ומAIR כראוי, וזה דוקא בגין יפה, מה שאין כן בגין גרווע. אדרבה: בנענוינו אותו, יכבה הניר. וכמו כן אדם, בהיותו חוטא – הנשמה אינה מאירה בתוך גופו כראוי, איזי הקדוש ברוך

wound of a scorpion, the pain abates and the danger passes. Another amazing remedy to be aware of is the placing of an infant's foreskin in the mouth of a newborn to prevent him from ever suffering from epilepsy.

A person should also know that if he accepts his afflictions with love and affection then those very afflictions will refine, purify and sanctify his body to a great extent. It is explained in the Zohar in *Parashas Shelach* (168a) that the human soul is likened to a lamp. When a lamp does not give off sufficient illumination the usual procedure is to shake it a little until it burns properly. This is effective, however, only if the lamp is of high quality. If it is of low quality, such shaking will cause it to be extinguished altogether.

Similarly, when someone sins his soul ceases to illuminate his body as it should. Therefore the Holy One Blessed is He

הוּא שׁוֹלֵח עַלְיו יִסּוּרִים, הַמַּנְעָנָעים אֶזְהָזָה וּמְזֻעָזָים
אֶזְהָזָה; וְכֹאֲשֶׁר יִקְבֵל בְּאֶחָדָה – אֵזִי חֹתְרַת הַנְּשָׁמָה לְהִזְמָתָה
מִאִירָה יוֹתֵר מִבְּרָאָשׁוֹנָה; וְאֵם אִינּוּ מִקְבֵל בְּאֶחָדָה – אֵזִי
אִינּוּ זֹכֶה לְהִיאָר בְּבָרָאָשׁוֹנָה, וִיסּוּרֵין מְרַעֵין לוֹ, וְהַדִּין
מִתְעוּרֵר עַלְיו עד יִרְידֵתוֹ לְשָׂוֹחָה עַמְקָה שֶׁל גִּיהְנָם, וְהַיָּרָא
דָּבָר ה', יִבְחַר בְּחִים וּטוֹב לוֹ.

brings upon him afflictions to shake him up. If he accepts them lovingly, his soul returns to radiating even greater than before. But if he does not accept them with love, then he is not illuminated even as much as before. On the contrary, the afflictions only make him worse, causing indictments to be raised against him until he plummets to the depths of Gehinnom.

Let the one who fears the word of Hashem choose life. Then all will be well with him.

פרק נב CHAPTER 52

שלמה המלך עליו השלום כתוב בספרו (קהלת ז, ט): "אל תהי צדיק הרבה, ואל תרעש הרבה". וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת סוטה: הזרעו מן האכזבים, שדומים לפרוושים, שעוזים מעשי זמרי — ומבוקשים שכיר בפנחים.

והנה לפעמים האדם יראה לעינים, שאיש אשר הוא עוסק תמיד בתפלה בכינה והולך בתפליין כל היום, אשה סובר בדעתך שהוא איש ישר וכשר, באשר ש תמיד הוא עומד במלאת השמים, אבל אין אתה יודע מה שהוא בלבו.

ובוא וראה, מה שהביא במדרש פסיקתא רבתיה: מעשה באיש עשיר אחד, היה לו סך עצום ורב, והוא למדן מפלג

Shlomo HaMelech writes, "Do not be overly righteous nor overly wicked" (Koheles 7:16-17). Similarly, the Sages warn: "Be wary of charlatans feigning piety, behaving like Zimri but seeking reward like Pinchas" (Sotah 22b).

Sometimes one sees a person who appears on the surface to be continually immersed in heartfelt prayer, arrayed in his *tefillin* the entire day. Naturally one supposes him to be upright and honest, since one always sees him engaged in the work of Heaven, but one never knows what is in his mind.

Come and see what is related in Midrash Pesikta Rabbati: There once was a rich man who in addition to his fabulous

ומחסיד במעשייו. ולועת זקנתו היה בדעתו לילך ולסע לאرض ישראל, ובנסיעתו בדרכו הגיע לעיר אחת, קהלה קדושה מערבי היישמעאים. וראה אדם אחד, ושמו רבי אלכסנדר, שהיה רב היום בבית הכנסת עוסק בתפלה ועומד בטלית ותפלין – והיה סוחר בדעתו, שהאיש הנזכר לעיל, שעוסק בתפלה, הוא איש בשר ונאמן. והמתין האיש העשיר עד ששים תפלה ואמר לו: בבקשה ממך, באשר שאני היום מארץ נכירה, והארץ היא משבשת בגיסות וחילזות, ומתיירא אני לسع עם הממון שלי מחתמת אחירות הדרך – קח מאתי הממון עם האוצר כל依 סוף וכל依 זהב תחת ידך עד בואי אליה, כי בדעתך לסע בעצמי להכין לי איזה עיר ובית לישב בארץ ישראל. והשיב לו רבי

wealth was also a great scholar and very pious. In his old age he decided to move to the Holy Land. Along the way he stopped in the holy Jewish community of a certain Yishmaelite town. There he met a man named Rabbi Alexander who spent most of the day in the synagogue praying while donned with his *tallis* and *tefillin*.

He assumed that a fellow who spent so much time praying must be very upright and honest. So he waited until Rabbi Alexander finished his prayers and then said to him, “I have a request to make of you. Since I am a foreigner here and the land is filled with marauding bandits, I am afraid to take my money with me. Please take it care of it along with my silver and gold vessels until I return. For my plan is to travel to the Holy Land and select a city to settle there and prepare a home for myself.”

אלכסנדר: טוב הדבר; תנו לי את ממונך עם הארץ, ואני אציג המטען שלך בתוך החדר, אשר אזכיר שמה; ואתה לך לשולם לארץ הקדשה. והבטיח לו, בשיחור לבוא אליו, איזי יתן לו הפקדון במלואו. וכן עשה העשיר הנזכר לעיל. ונתן לו הארץ עם המעות וכליו – כלים מכלים שונים בפקdon, והלך העשיר עם אשתו לשולם לארץ ישראל, ובחור לישב בקהילה קדש חברון, וחזר בעצמו אחר המטען ופקdon שלו, ובאשר בקש העשיר פקדונו מהאיש רבי אלכסנדר, המתפלל בתפילה וטלית – אז פחש בו האיש ואמר: לא ידעתי, ומיעולם לא ראייתך בעיני וחרד האיש העשיר מאד, ונפל על פניו ובכה

Rabbi Alexander replied, “Very well. Give me the money and the chest of valuables and I will keep them in the room in which I store my own precious things. Then you may continue on in peace to the Holy Land.” He promised that when the wealthy man returned he would give him his deposit in full.

So the wealthy man did as they had arranged, leaving with him a chest filled with money and other precious items and proceeded with his wife to the land of Israel. There he decided to settle in the holy community of Chevron and returned in person to retrieve his money and the rest of the deposit he had left.

But when he requested his deposit from Rabbi Alexander, the man who was always praying in his *tallis* and *tefillin*, the latter denied the story altogether, claiming, “I do not know you and have never laid eyes on you before!”

The rich man was utterly taken aback and fell on his face

וַהֲתִמְנָנוּ לו – וְהָאִישׁ אֶתְם אֶזְנוֹ מִמְּנָנוֹ וְהָעֵז פָּנָיו עַלְיוֹן, וְקָלַל אֶזְתוֹ וְאָמָר, שָׁמְעוֹלָם לֹא לְקָח מִמְּנָנוֹ שָׁוֹם פָּקָדָן. וְהַלְךָ הָאִישׁ הַעֲשִׂיר מִמְּנָנוֹ בְּפָחִי נְפָשׁ וְהַלְךָ לְבִית הַכְּנֶסֶת, וְנִשְׁאָ לְבָבוֹ אֶל הַשָּׁמְמִים וְאָמָר: רְבֹונָנוּ שֶׁל עַולָּם, אַתָּה אֲדוֹן הַכָּל, עַלְיךָ יִשׁ לִי הַתְּרֻעָמָת, כִּי סְבּוֹר הִיִּתִי, שְׁהָאִישׁ רְבִי אַלְכְּסַנְדֶּר הוּא צָדִיק גָּמוֹר, בָּאָשָׁר שְׁרָאִיתִי אֶזְתוֹ מַעֲטָף בְּטַלִּית וַתְּפִלִּין רַב הַיּוֹם וְעוֹמֵד וּמַתְפֵלֵל לְפָנֵיךְ בְּכָנֹונה גְּדוֹלָה, וְעַכְשָׂו אַנְיָרָא שְׁהָוָא עוֹשָׂה הַכָּל בְּרִמָּאוֹת, וְאַינְיָן לְבָבוֹ שְׁלָמָם אַתָּה, לְכָן אַנְיָ מַוְסֵּר דִּינִי לְשָׁמִים, שְׁוֹתְנָקָם אַתָּה נְקַמְתִּי מִמְּנָנוֹ, כִּי שִׁידַעַו הַכָּל יְדֵךְ הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוֹרָה. אַיִן לִי שָׁוֹם תְּרֻעָמוֹת עַל שָׁוֹם בָּרִיה, כִּי אִם עַלְיכָו וּבְכָה בְּלָב

weeping and pleading. But the man brazenly ignored his pleas and even cursed him, denying that he had ever received anything from him.

So the wealthy man left in despair and went to the synagogue where he raised his heart Heavenward and prayed, “Master of the Universe! You are the ruler over everything, therefore my complaint is directed to You. I believed that this man Rabbi Alexander was perfectly righteous because I saw him arrayed in *tallis* and *tefillin* most of the day, standing and praying before you with great concentration.

“But now I see that it is all a deception and that his heart is not completely with You. Therefore I deliver my case into Heaven’s hands and ask that You avenge me of him so that all will know the greatness and might of Your hand. For I have no complaint against any creature but only against You!” Thus he wept with a broken and embittered heart.

נשבר ונמר. ומיד נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: אל תירא! לך אצל אשתו ואמר לה סימן, שאכל זה הפסח הוא ואשתו חמוץ, וגם סימן שני אמר לה בשבייל בעלה, שאכל גם ביום הפסחים בהשפעה, קדם שהליך לבית הפנסת.

וכשהלך בעלה רבי אלכסנדר, לחוץ לשוק באיזה מושב ומפטון, הולך האיש העשיר לאשתו ואמר לה הסימנים הנזכרים לעיל, וסבירה אשתו, שבעלה צוה לנו – ותclf הילכה והחזרה לו הפקדונן, והולך העשיר בשמחה ובטוב לבב לדרךו לשלום.

וכשבא רבי אלכסנדר לביתו, ספרה לו אשתו איך שפטון העשיר הסימנים הנזכרים לעיל, והיא החזרה לו הפקדונן.

No sooner had he finished speaking than the prophet Eliyahu appeared to him. “Do not be afraid!” he told him, “Go to the man’s wife and give her this sign, that she and her husband ate leaven bread that Pesach. Then as a second sign say to her as per her husband’s instructions, that her husband also ate on Yom Kippur morning before going to the synagogue.”

So when Rabbi Alexander went to the marketplace to engage in some business the wealthy man went to Rabbi Alexander’s home and gave his wife these signs. Assuming that her husband had sent him she immediately went and retrieved the deposit and the wealthy man went on his way with a happy heart and in peace.

When Rabbi Alexander came home, his wife related that the rich man had given the signs mentioned above and that she had returned to him his deposit. When Rabbi Alexander

אֶז אָמַר רַבִי אַלְכָסַנְדָר, כַּאֲשֶׁר נִתְפְּרָסָם הַדָּבָר שֶׁהוּא רְשֻׁעַ גַּמָּוֹר – הַלְּךָ וְהַמִּיר דְתּוֹ הוּא וְאָשְׁתּוֹ, יִמְחַ שְׁמָם וְזִכְרָם. וּלְלִבּוֹ אֵל יַרְאָה הָאָדָם לְעֵינָים לְסִמְךָ עַל הָאָדָם, שֶׁהָאָדָם עֹשֶׂה מַעֲשָׂה זִמְרִי – וּמִבְקָשׁ שְׁכָר בְּפִנְחָס, אֵלָא יַרְאָה מִי שֶׁהוּא צָדִיק וְעוֹמֵד בְּצִדְקָתוֹ בְּמִמְזֹן, שֶׁאַיִן מִבְקָשׁ מִמְזֹן שֶׁל אֶחָדִים – זֶהוּ צָדִיק גַּמָּוֹר.

וּבוֹא וְרַאָה, שֶׁהָוָא מַרְגָּלָא בְּפּוּמִיה דָאִינְשִׁי: הַזָּהָר מִן הַצְּבִיעִין וְהַשְּׁמֵר מִן 'וְצִדְקָתָךְ'. וּשְׁמַעְתִּי מַעֲשָׂה, שֶׁהָיָה אִישׁ זָקָן עָשֵׂיר גָּדוֹל, וְקִיהָ לֹא רָק בְּנֵי יְחִיד, בְּחוֹר יִפְהָעָה עֵינִים וְחַכְמָם מְאָד. וַיְהִי הַיּוֹם, וַיִּקְרְבּוּ יִמְיָרְבָּן זָקָן לִמוֹת. וַקְרָא אֶל בָּנוֹ הַבְּחוֹר וְצִוָּה לוֹ קָדָם מוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: בְּנִי, הַגְּנִינִי נוֹחֵל לך.

realized that it had become public knowledge that he was thoroughly wicked, he and his wife went and apostatized, may their names and memories be blotted out.

We learn from this incident that a person must not rely on appearances lest he put his trust in someone who behaves like Zimri but seeks reward like Pinchas. Rather let him look for the man who is righteous with regard to money and who does not seek the wealth of others. That is the truly righteous man.

The popular expression says, “Be wary of charlatans and guard yourself against those of whom it is said ‘And your righteousness’ (Tehillim 71:19).”

I have heard of another incident involving the only son of an extremely wealthy elderly man. This son was both handsome and wise and when his father saw that his death was approaching, he summoned him to give him his last instructions. “My son,” he told him, “I am bequeathing you

ממון רב, אוצרות גדולות, שיהיה לך כל טוב כל ימי חייך, ואני מצוה לך שתשמר את עצמך מן הצבועין וממן אנשיים, שהמה עוסקים בחסידות הרבה חוץ מطبع הבריות, כי כך מראין את עצםם שהם חסידיים, אבל שבע תועבות הן בלבם. והזהר מן 'צדקהך', אז יהיה לך ולזרעך כל טוב כל הימים.

מת האיש הצען, ואחר כך נושא הבוחר בתולה יתומה ענייה אחת יפת תאר מאד, באשר שירשה בעיניו, ואחר הנשואין שמח באשתו. ואשתו הייתה צנעה וחסידה בעיני בעלה. ובמו ארבע או חמיש שגניהם אמר הבעל לאשתו: בזאי עמי לטיל ברחוות וברוחוקים לראות טוב

much money and many other treasures. It should be sufficient for you to enjoy every good thing in the world throughout your entire life. But I warn you that you must be beware of charlatans and those who behave with greater piety than is normal for human beings. For it is the way of the charlatans to appear especially righteous, although they harbor in their hearts seven abominations.

"And beware of those of whom it is said, 'And your righteousness.' Then you and your offspring will enjoy all manner of goodness all your days." And with that the old man died.

Afterwards the young man betrothed a poor orphan girl who was very pretty because she seemed good in his eyes, and after they were married he rejoiced with his bride. The woman seemed modest and pious in her husband's eyes and when four or five years had gone by he said to her, "Come with me for a

הארץ. ואמרה לו אשתו: לא אלה, פו אשה עני אל אנשים אחרים או אנשים אחרים אחרים יתנו עיניהם بي, ואני מקשלה אותם. אז אמר בעלה בלבו: אף היא גראית צדקה. וזכור את צוות אביו, ושתק. והלך בעצמו לשוק יחיד.

מה עשה האיש הבזבך לעיל? כמו חצי שנה אחר זה המעשה הלך וצוה לעשות לכל החדרים שבביתי שני מפתחות, ונתנו מפתח אחד לכל חדר ומחדר לאשתו, ומפתח אחד לkeys לעצמו, ולא הגיד לאשתו שיש לו עוד מפתח.

ויהי היום, אמר הבעל לאשתו, שהוא צריך לילך למתקנים לקנות סחרות ושותפין לו צדה לדרך. וכן

trip through the avenues and plazas so that we may enjoy the beauty of the land.”

But his wife said to him, “I will not go lest I lay my eyes on other men or lest other men lay their eyes upon me and I cause them to stumble.”

Recalling his father’s instructions he said to himself, “She certainly acts very righteous.” But he said nothing and went for the walk by himself.

What did he do then? About half a year later he instructed that a second key be made for every room in the house and gave one key to his wife and kept the other for himself. But he did not tell his wife about the second key.

One day he informed her that he had to go on a journey to purchase some merchandise and asked that she prepare him provisions for the way. The woman complied because she

עָשָׂתָה אֲשֶׁתוֹ, כִּי הִתְהַסֵּבְתָּה שֶׁבָּעֵלה יִסְעַ מִמֶּנָּה כְּדַךְ
כָּל הָאָרֶץ. וַיְלֹום מִחְרְתוֹ נִסְעַ הַבָּעֵל מִמֶּנָּה, וְהִיא סְבָרָה
שַׁהֲלֵךְ בָּעֵלה לְמִרְחָקִים, אֲבָל הַבָּעֵל עָשָׂה בָּעֵרֶםְהָ, וּכְשֵׁהִיה
חָצֵי פְּרָסָה מְחוֹזֵץ לְעִיר, צָוָה לְעִגּוֹלָן לְשֻׁבָּ וְלִילָּךְ לְעִיר, וְלֹא
שָׁב לְבֵיתוֹ, כִּי אִם לְבֵית הַאֲשֶׁפִּיאָ אֲשֶׁר אֲוֹרְחִים שְׁמָה,
וְכִאָשֶׁר הָגַע הַחְשָׁךְ בְּלִילָה, הַלְּךְ הַעֲשֵׂיר לְבֵיתוֹ וְפָתַח פָּתָח
רָאשֵׁוֹן בְּבֵיתוֹ, וְאַחֲרֵיכְךָ הַלְּךְ מִחְדָּר לְחַדָּר, עַד שָׁבָא לְחַדָּר
אֲשֶׁתוֹ שְׁהִתְהַגֵּד יִשְׁנָה, וְהִיה עַרְלָל שׂוֹכֵב עַמָּה בְּמִטָּה.
וְכִשְׁרָאַתָּה הַאֲשָׁה שֶׁבָּעֵלה הוּא בְּחַדָּר, אִמְרָה לְהַעֲרֵל
שִׁיקָּח חָרֵב וַיַּדְקֹר אֹתְךָ בָּעֵלה, וְהִיא הִיה מִתְּיִרְאָה, וְהַלְּךְ לוֹ
מְחוֹזֵץ לְבֵית, וּמְרֹב הַצְּעָר שְׁלֹו הַלְּךְ וּשְׁכֵב בָּשָׂוֵךְ וַיִּשְׁן שָׁם.

believed that her husband was indeed going away as was his custom. The next day he took his leave of her and she thought that he had gone off to a distance location. But in fact the husband had merely been acting with cunning.

When he had traveled about ten miles out of the city he ordered the driver to turn about. However, instead of returning home he went to an inn. Only when nightfall came did he go home. When he arrived he opened first one door and then the next, going from room to room until he came to his wife's room. There he found her asleep in bed with a gentile next to her.

When his wife realized that her husband was in the room she told the gentile to take his sword and kill him. Out of fear he was forced to flee from his own house. Then in his great sorrow he went to lie down in the marketplace and fell asleep.

וְבָאֹתוֹ הַלִּילָה נִגְנַב מִהַמֶּלֶךְ שֶׁל אָזְטָו הַעִיר אֲזָר אַחֵד, וְלֹקַח הַגִּנְבָּה מִאָזְטָו כָּל הַאֲבָנִים טוֹבָות שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְהַיְתָה צַעַקָּה גְּדוּלָה בָּאַרְמָנוֹן הַמֶּלֶךְ. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְחַפֵּשׁ בְּכָל הַדָּرְכִים וּבַבְּתִים חַפּוֹשׁ אַחֲרֵי חַפּוֹשׁ, וְהַלְכוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ בְּכָל הַעִיר הָהִיא, וּמְצָאו לְהָאִישׁ שֹׁוכֵב וַיַּשֵּׂן עַל הַרְחֹב, וְאָמְרוּ בְּלַבְםָ שַׁהְוָא הַגִּנְבָּה, וַתִּפְסִי אָזְטָו, וְנִגְמַר דִּינוֹ לְמִתָּה אַחֲרֵי הַעֲנוּיוֹנִים קָשִׁים שְׁנַפְּסָקוּ לוֹ. וְאַחֲרֵי כֵּד שָׁהִי מַזְלִיכִין אָזְטָו לְתַלְוֹתוֹ עַל הָעֵץ, הַלְךָ כִּמְרָא אַחֵד עַמּוֹ בְּסִידְרַת הָאָמוֹת, וְאָזְטָו הַכְּמַר הָיָה חָשּׁוֹב וּגְדוֹלָה אֲצֵל הַמֶּלֶךְ. וְהָיָה הַכְּמַר מִדְבָּר עַל לִבּוֹ שִׁיםִּים דָּתָו. וְאַחֲרֵי כֵּד הָיָוּ מַזְלִיכִין אָזְטָו דָּרָךְ אַחֵד, שָׁהִי שֵׁם אַשְׁפָּה, וְהָיָו תּוֹלְעִים יוֹצְאִין מִהַאַשְׁפָּה עַל הָאָרֶץ, וְאָמַר הַכְּמַר לְהַתְלִין, שִׁיסְבֶּב הָאִישׁ סְבִיב לְהַתְולְעִים, שֶׁלֹּא יִמְתֵּן אֶת הַתְולְעִים, מַאֲחֵר שָׁהַתָּרוּה

That night a great treasure was stolen from the king of the city. The thief had taken all the king's jewels. This created quite a furor in the palace and the king commanded that all the streets and houses be searched. The king's servants searched the entire town and when they found the man sleeping in the street and they decided that he must be the thief. So they arrested him and he was sentenced to be tortured and then executed.

While he was being lead to the scaffold to be hung he was accompanied by a priest, as is the way of the gentiles. This priest was very distinguished and highly thought of by the king and as they walked he tried to persuade him to convert.

At one point they came across a dump and worms from the dump were crawling about on the ground. The priest asked the executioner to lead the prisoner by a different path so that they

הזהירה: ורְחַמֵּיו עַל כָּל מְעַשָּׂיו. אמר האיש בלבו: אף הכהן – מן האכזבאים של 'צדקה'. אמר האיש לעבדי המלך, שהוא והכהן היו עושים הגנבה בחצר המלך, ומיד תפשו השומרים גם לאותו הכהן. וציה המלך לחפש בחדר הכהן הגדול – ומצאו שם כל הגנבה!

ואחר כך שאל המלך את האיש, מה טיבות היה לו אצל הכהן. התחיל איש לספר להמלך מצואת אביו ומה שארע לו עם אשתו הזונה, ומה שארע לו עם הכהן – וכן היה נוקם ונוטר להכהן, שהיה רוצה להיות צדיק הרבה.

would not inadvertently kill any of the worms. "After all," he said, "It was written in Scripture, 'His mercies are upon all His works' (Tehillim 145:9)."

When the man heard this he said to himself, "This priest is also one of those hypocrites of whom it is said, 'And your righteousness.' Then he turned to the king's servants and confessed that in fact he and the priest had committed the theft together! The priest was immediately arrested and the king ordered that the distinguished clergyman's quarters be searched. There the stolen jewels were indeed found.

Afterwards the king asked the man what connection he had with this priest. He then related to the king the entire story, beginning with his father's deathbed instructions. He related what had befallen him regarding his wife the harlot and what had occurred with the priest. He explained that it was only because of the priest's excessive righteousness that he decided to avenge himself upon him.

ויצוּה המֶלֶךְ תַּכְף לִתְפֹּס אֶת אֲשֶׁתוֹ הַזָּנוֹה, וַיַּמַּצֵּא שְׁכַדְבָּרָיו
כֵּן הוּא. ויצוּה המֶלֶךְ לְהַשִּׁיב אֶת אֶזְתָּו הָאִישׁ לְבֵיתוֹ
כְּבָרָאשׁוֹנָה, וְאֲשֶׁתוֹ – צוּה לְהַסִּיר אֶת רָאשָׁה עַמְּזָנָאִי,
וְאֶת הַכְּפָר צוּה לְתִלּוֹתָו עַל הַעַץ.

על פָּנָים נִלְמַד מִזֶּה הַמְעָשָׂה, שֶׁלֹּא יִסְמַךְ הָאָדָם בְּפָמָה שִׁירָאָה
בְּעִינָיו שֶׁהוּא הַזָּוֵל תְּמִימִים, כִּי אִין הָאָדָם יוֹדֵעַ מָה שֶׁהוּא
בְּלִבּוֹ. הַכָּל הַזֶּה נִקְטָה בַּיּוֹדָה: מִי שָׁאַיָּנוּ רֹצֶחֶת בְּמַמְזָן
שֶׁל חַבְרוֹ, וּמִכָּל שְׁכֵן שָׁאַיָּנוּ רֹצֶחֶת בְּמַמְזָן שֶׁל גַּזְל אוֹ מַמְזָן
שֶׁל גַּנְבָּה, וּמִשָּׁאוֹ וּמִתָּנוֹ הַוָּא בְּאֶמְוֹנָה – הַוָּא אִישׁ צְדִיק
וּזְשֵׁר בְּזֹדְאי. אֲבָל בְּשַׁהָאָדָם רֹואָה אֶת חַבְרוֹ נוֹשֵׁק הַתְּפִלִּין
וּמִתְפִּלֵּל, וְאַיָּנוּ עוֹסֶק בְּמִשָּׁא וּמִתָּנוֹ בְּאֶמְוֹנָה – צְרִיךְ
לְהַרְחִיק מִמְּנוּ כָּל מִינֵּי הַרְמִקּוֹת, כִּי עַקְרָב הַיְרָאָה וּמַאֲזִיקּוֹת

Having heard his story, the king immediately ordered that the woman be summoned and the man's story was verified. The king instructed that the man be restored to his home. Then he decreed that the woman and her lover were to be decapitated while the priest was to be hung on the scaffold.

From this episode we again learn that one must not rely on appearances, for even if someone appears blameless one never know what is in his mind.. The rule to remember is this: If someone refuses to benefit from the property of others — and needless to say from stolen property — and if he deals with others in good faith, then he is undoubtedly upright and honest.

But if he kisses his *tefillin* while he prays but does not deal with others in good faith, then one must stay as far away from

— הִיא בַּמְזֹן, וְכָל אָדָם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצִדְקַתּוֹ עַל מְזֹן
זֶה הוּא צָדִיק גָּמוֹר, וְעַלְיוֹ נִאָמֵר (תְּהִלִּים קכח, ב): "יִגְעַץ כְּפֹרִיךְ
כִּי תָאכַל", בִּישָׁר, "אֲשֶׁרִיךְ" — בָּעוֹלָם הַזֶּה, "וְטוֹב לְךָ"
— בָּעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן.

him as possible. For the main area in which fear of Heaven and righteousness are put to the test is with regard to money. Whoever stands firm in his righteousness in monetary matters can be considered truly righteous. Concerning him was it written, “When you consume the labor of your own hands” — that is, honestly — “fortunate are you” — in this world — “and it will be well with you” — in the World to Come, Amein.